आर्थिक सर्वेक्षण २०७४/७५

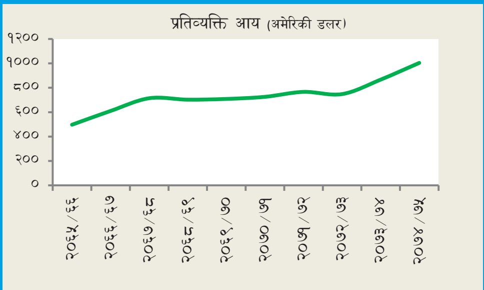

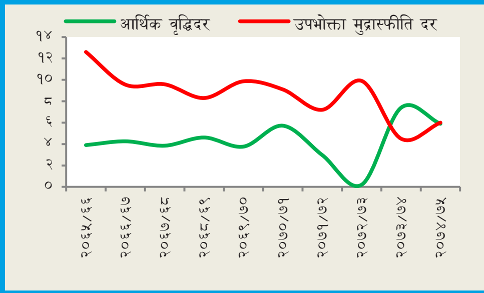

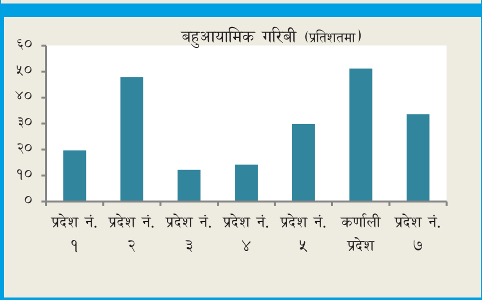

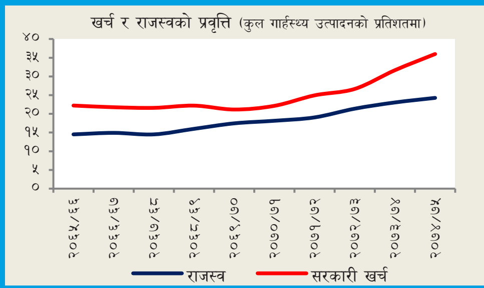

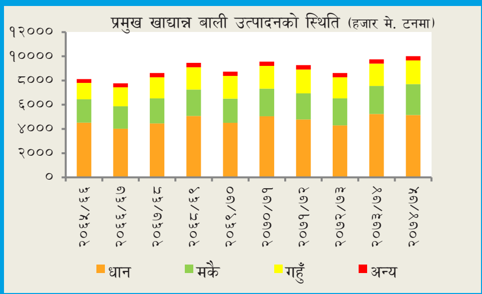

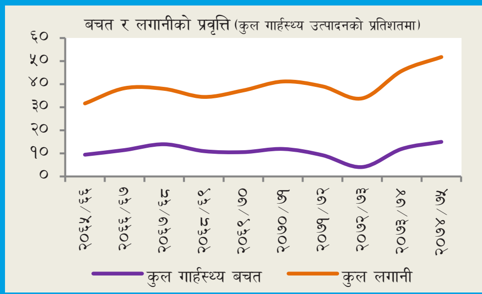

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

आर्थिक सर्वेक्षण २०७४/७५

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

प्राक्कथन

मुलुकका महत्वपूर्ण आर्थिक परिसूचकहरुको विश्लेषण र चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्मको सरकारका विकास कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन स्थिति समावेश गरिएको आर्थिक सर्वेक्षण २०७४/७५ प्रकाशनमा ल्याइएको छ।

यस आर्थिक सर्वेक्षणले मुलुकको विकासको गति तथा मुलुकसामु रहेका विकासका चुनौतीहरु उजागर गरेको छ। विकासको निरन्तर प्रयासका बावजुद अर्थतन्त्रमा उच्च गरिबी, न्यून आर्थिक वृद्धिदर, उच्च आर्थिक असमानता र उच्च बेरोजगारीको स्थिति विद्यमान छ। दुई तिहाई श्रमशक्ति आश्रित कृषि क्षेत्र अझैपनि निर्वाहमुखी छ भने औद्योगिक विकासको स्थिति झन कमजोर छ। यद्यपि सामाजिक क्षेत्रमा भएको प्रगति र पछिल्लो समय आर्थिक क्रियाकलापमा भएको विस्तारले आगामी दिनमा दिगो, उच्च, फराकिलो र समावेशी विकास हासिल गर्ने हाम्रा प्रयास सार्थक हुने देखिएको छ।

प्रस्तुत आर्थिक सर्वेक्षणमा समावेश गरिएका विवरण र विश्लेषणहरूलाई परिष्कृत र व्यवस्थित बनाउने प्रयास स्वरूप सरकारका विभिन्न नीति तथा कार्यक्रमहरुको उपलब्धिलाई संघीयताको भावना अनुरूप सम्भव भएसम्म प्रदेशगत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ। आगामी दिनमा पाठक तथा उपयोगकर्ताहरुबाट प्राप्त हुने सुझाव र तीनै तहका सरकारहरुको आवश्यकतालाई समेत मध्यनजर राख्दै यो प्रकाशनलाई थप व्यवस्थित र अनुसन्धानमूलक बनाउँदै लगिनेछ।

अन्त्यमा, आर्थिक सर्वेक्षणको लागि आवश्यक तथ्याङ्क र विवरण उपलब्ध गराई सदाझैं सहयोग गर्नु हुने विभिन्न मन्त्रालय, विभाग र सम्बद्ध निकायहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। त्यसैगरी, यस प्रकाशनलाई थप परिमार्जन र पुनर्संरचना गरी वर्तमान स्वरूपमा ल्याउन अथक मेहनत गर्ने आर्थिक सल्लाहकार, आर्थिक नीति विश्लेषण महाशाखा र मन्त्रालयका सम्वन्धित सबै कर्मचारीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु।

धन्यवाद।

डा. युवराज खतिवडा
अर्थमन्त्री

जेठ, २०७५

विषय सूची

प्राक्कथन

तालिका सूची

चार्ट सूची

छोटकरी रूप

कार्यकारी सारांश

१.	समग्र आर्थिक स्थिति	१
२.	प्रादेशिक आर्थिक तथा सामाजिक स्थिति	१२
३.	सार्वजनिक वित्त	१५
४.	मूल्य	३३
५.	वित्तीय क्षेत्र	३५
६.	बाह्य क्षेत्र	४७
७.	गरिबी निवारण र रोजगारी	५१
८.	कृषि, वन र भूमिसुधार	५८
९.	उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति र पर्यटन	६८
१०.	आवास तथा सहरी विकास, वातावरण र ऊर्जा	८३
११.	भौतिक पूर्वाधार, यातायात तथा सञ्चार	९२
१२.	सामाजिक क्षेत्र	१०१
१३.	भूकम्पपछिको पुनर्निर्माण	१२८
१४.	प्रशासन र सुशासन	१३१

समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरु

अनुसूचीहरु

तालिका सूची

तालिका १ (क)	:	विश्व आर्थिक वृद्धिदर	१
तालिका १ (ख)	:	दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको आर्थिक वृद्धिदर	१
तालिका १ (ग)	:	विश्वको मुद्रास्फीति दर	२
तालिका १ (घ)	:	दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको मुद्रास्फीति दर	२
तालिका २ (क)	:	प्रादेशिक आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचक	१३
तालिका ३ (क)	:	सार्वजनिक वित्तका सूचकहरु	१६
तालिका ३ (ख)	:	चालु आर्थिक वर्षमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरण	२०
तालिका ३ (ग)	:	कुल सरकारी आयको संरचना	२५
तालिका ३ (घ)	:	कुल सरकारी खर्चमा सरकारी आय, राजस्व, अनुदान र ऋणको अनुपात	२५
तालिका ३ (ङ)	:	विगत ५ वर्षको राजस्वको संरचना	२७
तालिका ३ (च)	:	भुक्तानी गर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण तथा साँवा फिर्ता र ब्याज खर्च	३०
तालिका ५ (क)	:	वित्तीय क्षेत्र सबलताका प्रमुख सूचकहरु	३६
तालिका ५ (ख)	:	प्रदेशगत रुपमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा	३७
तालिका ५ (ग)	:	बैकदर, पुनरकर्जादर र अनिवार्य नगद अनुपात	३८
तालिका ५ (घ)	:	प्रमुख मौद्रिक योगाङ्कहरूको वार्षिक बिन्दुगत परिवर्तन	३९
तालिका ५ (ङ)	:	धितोपत्र अभौतिकीकरणको अवस्था	४२
तालिका ५ (च)	:	जीवन तथा निर्जीवन बीमा ब्यवसायमा लगानी	४३
तालिका ५ (छ)	:	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको अवस्था	४५
तालिका ६ (क)	:	विप्रेषण आप्रवाहको अवस्था	४९
तालिका ६ (ख)	:	लाभाशं भुक्तानीको अवस्था	५०
तालिका ७ (क)	:	नेपालको बहुआयामिक गरिबी सूचकांकको अवस्था	५१
तालिका ७ (ख)	:	सीप विकास तालिम प्राप्तको अवस्था	५३
तालिका ७ (ग)	:	श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीमा गएका कामदारको विवरण	५४
तालिका ७ (घ)	:	देशगत वैदेशिक रोजगारीको स्थिति	५४
तालिका ७ (ङ)	:	मृतक संख्या र आर्थिक सहायताको विवरण	५५
तालिका ७ (च)	:	विरामी र अंग भंगको विवरण	५५
तालिका ७ (छ)	:	सामाजिक सुरक्षा कोषमा संकलित रकम	५६
तालिका ७ (ज)	:	ग्रामीण सामुदायिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको उपलब्धि	५७
तालिका ८ (क)	:	स्रोत बीउ उत्पादन तथा बालीको जात उन्मोचन विवरण	६२
तालिका ८ (ख)	:	पशुपालन कर्जा कार्यक्रमको स्थिति	६३
तालिका ८ (ग)	:	नेपालको वन स्रोत तथा वन क्षेत्रको तथ्याङ्क	६४
तालिका ८ (घ)	:	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षणको विवरण	६५
तालिका ८ (ङ)	:	संरक्षित क्षेत्रमा भ्रमण गर्ने पर्यटक संख्या र राजस्व आम्दानी	६५
तालिका ८ (च)	:	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन स्थिति	६६
तालिका ९ (क)	:	उद्योग दर्ता विवरण	६८
तालिका ९ (ख)	:	प्रदेश अनुसार उद्योग विभागमा दर्ता भएका उद्योग	६९

तालिका ९ (ग)	:	उद्योग वर्गीकरण अनुसार दर्ता र लगानी	६९
तालिका ९ (घ)	:	विगत ५ वर्षमा स्वीकृति प्राप्त उद्योग	७०
तालिका ९ (ङ)	:	देशगत रूपमा विदेशी लगानी	७१
तालिका ९ (च)	:	विगत ५ वर्षमा उद्योगमा विदेशी लगानी	७१
तालिका ९ (छ)	:	प्रदेश अनुसार विदेशी लगानीका उद्योग	७२
तालिका ९ (ज)	:	कम्पनी दर्ताको अवस्था	७३
तालिका ९ (झ)	:	घरेलु तथा साना उद्योग दर्ताको प्रदेशगत विवरण	७४
तालिका ९ (ञ)	:	प्राईभेट फर्मको विवरण	७७
तालिका ९ (ट)	:	प्रदेश अनुसार पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता तथा बिक्री परिमाण	७८
तालिका ९ (ठ)	:	प्रदेश अनुसार पर्वतारोहणबाट प्राप्त रोयल्टी	८१
तालिका १० (क)	:	प्रदेश अनुसार निर्माण हुने आवास इकाईहरु	८३
तालिका १० (ख)	:	चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म सम्पन्न भएका जलविद्युत आयोजनाहरु	८७
तालिका १० (ग)	:	निर्माणाधीन जलविद्युत आयोजनाहरु	८८
तालिका १० (घ)	:	जलविद्युत उत्पादन अनुमतिपत्र वितरणको स्थिति	८८
तालिका १० (ङ)	:	क्षेत्रगत विद्युत उपभोग	९०
तालिका ११ (क)	:	केन्द्रीय निकायबाट गरिएको सडक विस्तार	९२
तालिका ११ (ख)	:	पछिल्लो ५ वर्षको सडक सुविधा विस्तारको स्थिति	९२
तालिका ११ (ग)	:	प्रदेश अनुसार स्थानीय सडकको बिवरण	९३
तालिका ११ (घ)	:	स्थानीय तहबाट निर्माण भएका सडकको विवरण	९४
तालिका ११ (ङ)	:	भौगोलिक क्षेत्र अनुसार स्थानीय सडक बिस्तार	९४
तालिका ११ (च)	:	नागरिक उड्डयनसम्बन्धी सूचकहरू	९६
तालिका ११ (छ)	:	श्रव्य दृश्यसम्बन्धी ईजाजत संख्या	९८
तालिका ११ (ज)	:	वितरित कुल टेलिफोन संख्या	९९
तालिका ११ (झ)	:	दर्ता भएका पत्रपत्रिकाको तुलनात्मक विवरण	१००
तालिका १२ (क)	:	शैक्षिक सूचकमा आधारित उपलब्धिहरु	१०२
तालिका १२ (ख)	:	प्रदेश अनुसार विभिन्न तहका विद्यालयको विवरण	१०५
तालिका १२ (ग)	:	विद्यालय प्रकार अनुसारका विद्यालयको विवरण	१०५
तालिका १२ (घ)	:	तहगत विद्यालय, विद्यार्थी र शिक्षक अनुपात	१०६
तालिका १२ (ङ)	:	सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक विवरण	१०६
तालिका १२ (च)	:	विद्यालयगत र तहगत शिक्षकको लैङ्गिक विवरण	१०७
तालिका १२ (छ)	:	सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको प्रदेशगत विवरण	१०७
तालिका १२ (ज)	:	विद्यालय तहमा विद्यार्थी भर्नाको अवस्था	१०८
तालिका १२ (झ)	:	शैक्षिक सत्र २०७४ मा तहगत विद्यार्थी भर्नाको अवस्था	१०८
तालिका १२ (ञ)	:	प्रदेशगत रुपमा विद्यार्थी भर्नाको विवरण	१०९
तालिका १२ (ट)	:	तहगत विद्यार्थी भर्नादर सम्बन्धी विवरण	१०९
तालिका १२ (ठ)	:	प्रदेशगत रुपमा विद्यार्थी खुद भर्नादर	११०
तालिका १२ (ड)	:	SEE परीक्षाको विवरण	१११

तालिका १२ (ढ)	:	स्वास्थ्य क्षेत्रका कार्यक्रमबाट परेको प्रभाव सम्बन्धी सूचक	११२
तालिका १२ (ण)	:	स्वास्थ्य संस्था, शैया र जनशक्तिको विवरण	११२
तालिका १२ (त)	:	प्रदेश अनुसार स्वास्थ्य सेवाबाट लाभान्वित भएका जनसंख्या	११३
तालिका १२ (थ)	:	विस्तारित खोप एवं राष्ट्रिय पोलियो खोप	११४
तालिका १२ (द)	:	निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	११८
तालिका १२ (ध)	:	राजनीतिक तहमा महिला नेतृत्व	११९
तालिका १२ (न)	:	पुनर्स्थापना केन्द्रबाट सेवा लिनेको विवरण	१२०
तालिका १२ (प)	:	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइको स्थिति	१२३
तालिका १२ (फ)	:	व्यक्तिगत घटना दर्ता	१२६
तालिका १२ (ब)	:	सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण	१२६
तालिका १३ (क)	:	निजी आवास पुनर्निर्माणको अवस्था	१२९
तालिका १३ (ख)	:	क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचनाको पुनर्निर्माणको अवस्था	१३०
तालिका १४ (क)	:	सेवाको आधारमा निजामती कर्मचारीको संख्या	१३२

चार्ट सूची

चार्ट १ (क)	:	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर	३
चार्ट १ (ख)	:	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना	४
चार्ट १ (ग)	:	कुल उपभोग संरचना	४
चार्ट १ (घ)	:	लगानीको प्रवृत्ति	५
चार्ट १ (ङ)	:	कुल स्थिर पुँजी निर्माण संरचना	५
चार्ट १ (च)	:	कुल गार्हस्थ्य बचत र कुल राष्ट्रिय वचत	६
चार्ट १ (छ)	:	कुल गार्हस्थ्य बचत (लगानी अन्तर	७
चार्ट १ (ज)	:	कुल राष्ट्रिय बचत - लगानी अन्तर	७
चार्ट १ (झ)	:	प्रतिव्यक्ति आय	८
चार्ट १ (ञ)	:	क्षेत्रगत उत्पादन वृद्धिदर	९
चार्ट ३ (क)	:	वित्त परिसूचकहरु	१५
चार्ट ३ (ख)	:	सरकारी खर्चको स्वरुप	१७
चार्ट ३ (ग)	:	राजस्वको प्रवृत्ति	१७
चार्ट ३ (घ)	:	भुक्तानी गर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण	१८
चार्ट ३ (ङ)	:	आन्तरिक ऋण परिचालनको स्थिति	१८
चार्ट ३ (च)	:	चालु खर्च, पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको प्रवृत्ति	१९
चार्ट ३ (छ)	:	चालु खर्चको सेवा तथा कार्यगत विवरण	२१
चार्ट ३ (ज)	:	पूँजीगत खर्चको सेवा तथा कार्यगत स्थिति	२२
चार्ट ३ (झ)	:	पूँजीगत खर्चको स्थिति	२३
चार्ट ३ (ञ)	:	पूँजीगत खर्चको भुक्तानी प्रवृत्ति	२४
चार्ट ३ (ट)	:	कर राजस्व र गैरकर राजस्वको प्रवृत्ति	२६
चार्ट ३ (ठ)	:	चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको राजस्व संरचना	२७
चार्ट ३ (ड)	:	वैदेशिक ऋण र अनुदान प्रतिबद्धताको स्थिति	२८
चार्ट ३ (ढ)	:	कुल वैदेशिक उपयोग र वैदेशिक अनुदान तथा ऋण उपयोग	२९
चार्ट ३ (ण)	:	बजेट तथा गैर बजेट संयन्त्रबाट परिचालित अन्तर्राष्ट्रिय विकास सहायता	२९
चार्ट ३ (त)	:	प्रतिव्यक्ति सार्वजनिक ऋण र प्रतिव्यक्ति आय	३१
चार्ट ४ (क)	:	समग्र तथा क्षेत्रगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर	३३
चार्ट ५ (क)	:	नेपालको वित्तीय संरचना	३५
चार्ट ५ (ख)	:	ब्याजदरको प्रवृत्ति	३९
चार्ट ५ (ग)	:	बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाहित क्षेत्रगत कर्जा	४०
चार्ट ५ (घ)	:	नेप्से सूचकाङ्कको प्रवृत्ति	४१
चार्ट ५ (ङ)	:	बीमा शुल्क आय र वृद्धिदर	४३
चार्ट ६ (क)	:	कुल व्यापारमा आयात/निर्यातको अंश	४७
चार्ट ६ (ख)	:	वाह्य क्षेत्रका प्रमुख परिसूचकहरू	४८
चार्ट ९ (क)	:	औद्योगिक उत्पादन र वृद्धिदर	६८
चार्ट ९ (ख)	:	Doing Business Index, 2018 मा सार्क देशको स्थान	७२

चार्ट ९ (ग)	:	पर्यटक आगमन	७९
चार्ट ९ (घ)	:	सन् २०१७ मा बढी पर्यटक आउने देश	७९
चार्ट ९ (ङ)	:	उद्देश्य अनुसार पर्यटक आगमन	८०
चार्ट १० (क)	:	धनी र गरिब परिवारमा विद्युत पहुँचको अवस्था	८६
चार्ट १० (ख)	:	विद्युत माग र आपूर्ति बीचको अन्तर	८७
चार्ट १० (ग)	:	ऊर्जा खपतको अवस्था	८९
चार्ट १० (घ)	:	क्षेत्रगत विद्युत खपत	९०
चार्ट ११ (क)	:	प्रदेशगत स्थानीय सडकको स्थिति	९४
चार्ट १२ (क)	:	शिक्षा क्षेत्रको योगदान, शिक्षा क्षेत्रको वृद्धिदर	१०१
चार्ट १२ (ख)	:	कक्षा १ मा भर्ना हुने मध्ये बालविकास केन्द्रमा भर्ना हुने विद्यार्थीको विवरण	१०३
चार्ट १२ (ग)	:	बाल हेल्पलाइनबाट लाभान्वित बालबालिका	१२१

छोटकरी रूप

App	Application
ART	Anti Retro Treatment
ARV	Anti Retro Viral
ASV	Anti Snake Venom
CB PMTCT	Community Based Pregnant Mother to Child Transmitted
CCFF	Climate Change Financing Framework
CSV	Climate Smart Village
CTP	Computer to Plate
DPC	Damp Proof Course
DTH	Direct to Home
EIA	Environmental Impact Assessment
E-Payment	Electronic Payment
FSIA	Follow up Survey Impact Assessment
GDP	Gross Domestic Product
GIZ	German Agency for International Cooperation
GPA	Gross Point Average
GPZ	Garment Processing Zone
GST	Goods & Services Tax
GMPCS	Global Mobile Personal Communication by Satellite
HIV	Human Immunedeficiency Virus
HTC	HIV Testing & Counseling
ICAO	International Civil Aviation Organisation
ICC	International Cricket Council
IRENA	International Renewable Energy Agency
IT	Information & Technology
MIS	Management Information System
MVA	Mega Volt Amp
NCCIS	National Climate Change Impact Survey
NGIID	National Geographic Information Infrastructure Division
ODF	Open Defecation Free
ODI	One Day International
PCC	Plain Cement Concrete
PMTCT	Preventing Mother to Child Transmission
PMT	Proxy Means Test
PSTN	Public Swtiched Telephone Network
RCC	Reinforced Cement Concrete
RFPM	Revolving Fund Performance Monitoring
RoR	Run of River
SASEC	South Asia Sub-regional Economic Cooperation
SEE	School Education Examination
SEZ	Special Economic Zone
TABUCS	Transaction Accounting and Budget Control System
TOE	Tones of Oil Equivalent
TPD	Teachers Professional Developments
UHF	Ultra High Frequency
UN	United Nations
VHF	Very High Frequency
WTP	Water Treatment Plant

कार्यकारी सारांश

१. एक दशक अघिको आर्थिक मन्दीको असरका कारण शिथिल रहेको विश्व अर्थतन्त्र पछिल्ला वर्षहरुमा क्रमशः सुधारोन्मुख एवम् गतिशील हुँदै गएको छ। संविधान जारी भए पश्चातको निर्वाचनपछि नेपालमा पनि राजनीतिक स्थिरता आएको र त्यसको परिणामस्वरूप लगानीको वातावरण अनुकूल हुँदै गएकोले अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव देखिन थालेको छ।

२. विगत एक दशकको आर्थिक वृद्धि औसत ४.३ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा ५.९ प्रतिशत पुग्ने प्रारम्भिक अनुमान छ। पछिल्लो समयमा आपूर्ति प्रणालीमा आएको सुधार, ऊर्जाको उपलव्धता एवम् व्यापार क्षेत्रको विस्तार र निर्माण कार्यले गति लिन थालेकोले आर्थिक वृद्धिमा सुधार आएको हो।

३. विगत लामो समयदेखि नेपालको गरिबी घट्दै गएपनि गरिबी न्यूनीकरणमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुन सकेको छैन। अहिले पनि नेपालमा २१.६ प्रतिशत जनसंख्या (६० लाख भन्दा बढी) निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनि रहेका छन् भने बहुआयामिक गरिबी दर अझै उच्च रहेको छ।

४. चालु आर्थिक वर्षमा प्रतिव्यक्ति आय अमेरिकी डलर १,००४ (रू.१०३,३३५) पुग्ने अनुमान छ। प्रति व्यक्ति आयको आधारमा सन् २०२२ सम्ममा विकासशील राष्ट्र तथा सन् २०३० सम्ममा मध्यम आय भएको राष्ट्रमा स्तरोन्नति हुन प्रतिव्यक्ति आय उल्लेख्य रूपमा बढाउने तर्फ थप प्रयास गर्नुपर्ने स्थिति छ।

५. कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सेवा क्षेत्रको योगदान बढ्दै गएको छ भने कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः घट्दै गई चालु आर्थिक वर्षमा २७.६ प्रतिशतमा झरेको छ। कृषि क्षेत्रको उत्पादकत्वमा वृद्धि हुन सकेको छैन्। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उत्पादनशील उद्योगको योगदान विगत देखि नै न्यून रहँदै आएको छ।

६. कुल लगानीको तुलनामा कुल गार्हस्थ्य बचत न्यून भएकोले बचत र लगानीको अन्तर उच्च रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको तुलनामा कुल आन्तरिक बचत १५.० प्रतिशत र कुल लगानी ५१.७ प्रतिशत रहेकोले बचत र लगानीबीचको फरक ३६.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। तर, कुल राष्ट्रिय बचत भने विप्रेषण आयको कारण उच्च रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा कुल राष्ट्रिय बचत र लगानीको अन्तर कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ७.८ प्रतिशतले ऋणात्मक रहने अनुमान छ।

७. सरकारी खर्चको वृद्धिसँगै बजेट घाटाको आकार बढ्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा संघीय सरकारको बजेट घाटा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा तीन प्रतिशत बिन्दुले वृद्धि भई १०.४ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

८. चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल सरकारी खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ४५.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ५ खर्ब २९ अर्ब ७ करोड पुगेको छ। यस अवधिमा चालु खर्च ३७.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ४ खर्ब ३ अर्ब १२ करोड पुगेको छ। पूँजीगत खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ३८.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ९४ अर्ब २४ करोड पुगेको छ।

९. पछिल्लो दशकमा कुल राजस्व औसत २१.० प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा २१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ४ खर्ब ३० अर्ब ५८ करोड पुगेको छ।

१०. पछिल्ला वर्षहरुमा कुल वैदेशिक सहायता उपयोगमा वैदेशिक अनुदानको अंश घट्ने र वैदेशिक ऋणको अंश बढ्ने क्रममा छ। त्यसैगरी, वैदेशिक सहायता प्रतिबद्धताको तुलनामा वैदेशिक सहायता परिचालन न्यून रहेको छ। सो अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा रू. १ खर्ब ५० अर्ब ८८ करोड बराबरको वैदेशिक सहायताको प्रतिबद्धता प्राप्त भएकोमा रू. ५५ अर्ब ३५ लाख मात्र उपयोग भएको छ।

११. आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा देशको कुल तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २८.० प्रतिशत (रू. ८ खर्ब ४३ अर्ब) पुगेको छ। यसमध्ये वैदेशिक ऋणको अंश ५३.९ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा रू. १ खर्ब ४ अर्ब ५५ करोड खुद आन्तरिक ऋण परिचालन भएको छ।

१२. नेपालका सार्वजनिक संस्थानहरुको समग्र कार्यसम्पादन अपेक्षाकृत रूपमा सन्तोषजनक देखिएको छैन। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा व्यावसायिक सञ्चालनमा रहेका ३७ संस्थानहरुमध्ये २६ नाफामा र ११ घाटामा सञ्चालित छन्। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा २६ सरकारी संस्थानहरुको खुद नाफा रू. ४२ अर्ब ६८ करोड र ११ संस्थानको खुद नोक्सान रू. १ अर्ब २५ करोड रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको कुल लगानी रू. ३ खर्ब १२ अर्ब ८ करोड रहेको छ।

१३. पछिल्लो समयमा मुद्रास्फीतिमा चाप पर्न थालेको छ। २०७४ साउनमा २.३ प्रतिशत रहेको वार्षिक बिन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर २०७४ फागुनमा ६.० प्रतिशत पुगेको छ। त्यसैगरी, २०७४ फागुनमा वार्षिक बिन्दुगत थोक मुद्रास्फीति दर २.३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो मुद्रास्फीति दर १.० प्रतिशत रहेको थियो।

१४. बैकिङ्ग सेवाको विस्तारसँगै वित्तीय सेवामा जनताको पहुँच क्रमशः वृद्धि हुँदै गएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको कुल शाखा संख्या ५,८३७ पुगेको छ।

१५. निक्षेप वृद्धिको तुलनामा कर्जाको विस्तार उच्च रहेकोले बैंक तथा वित्तीय संस्थाको लगानीयोग्य पूँजीमा चाप परेको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा १५.६ प्रतिशतले वृद्धि हुँदा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको निक्षेप भने ८.१ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भएको छ।

१६. पछिल्लो समयमा बीमा कम्पनीको संख्यामा भएको वृद्धिसँगै बीमा व्यवसायको आकार र कारोबार विस्तार हुँदै गएतापनि आम नागरिकमा बीमाको पहुँच अझै न्यून रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा बीमा व्यवसायको कुल वित्तीय स्रोत तथा उपयोग अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २९.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. २ खर्ब ४० अर्ब ५७ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, लगानीयोग्य रकम आर्थिक वर्ष २०७४/७५ सम्ममा रू. १ खर्ब ८८ अर्ब ९० करोड पुग्ने अनुमान छ।

१७. पछिल्लो समयमा निर्यातको तुलनामा आयातको वृद्धि दर उच्च भएकोले व्यापार घाटा बढ्दै गएको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा कुल वस्तु निर्यात १०.८ प्रतिशतले वृद्धि हुँदा आयात भने २२.१ प्रतिशतले बढेको छ। सो प्रवृत्ति अनुसार चालु आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा ब्यापार घाटा २१.२ प्रतिशतले बढेर कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३७.० प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

१८. आर्थिक वर्ष २०६६/६७ पछि नेपालको शोधनान्तर पुनः घाटामा गएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म यस्तो घाटा रू. २५ अर्ब पुगेको छ। यद्यपि २०७४ फागुन मसान्तमा रहेको नेपालको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ९.७ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त छ।

१९. चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा दुई गुणा भन्दा बढीले उद्योग क्षेत्रमा विदेशी लगानीको प्रतिबद्धता आई रू. ३८ अर्ब ४ करोड पुगेको छ। यसबाट आगामी दिनमा उत्पादन र रोजगारी दुवै अभिवृद्धि हुने संकेत देखिएको छ।

२०. सन् २०१७ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा पर्यटक आगमन संख्यामा २५ प्रतिशतले वृद्धि भई ९ लाख ४० हजार पुगेको छ। प्रति पर्यटक बसाई अवधि औसत १२.६ दिन र प्रतिदिन प्रति पर्यटक खर्च ५४ अमेरिकी डलर रहेको छ।

२१. आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा विद्युत उत्पादन ७.४ प्रतिशतले बढेर १,०४५ मेगावाट पुगेको छ। यसैगरी, विद्युत उपभोग गर्ने ग्राहकको संख्यामा पनि उल्लेख्य वृद्धि भएको छ।

२२. पछिल्लो समयमा सडक तथा हवाईसेवाको पूर्वाधार विस्तारमा तीव्रता आएको छ। सो अनुसार चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा केन्द्रीय निकायबाट १,३४८

किलोमिटर र स्थानीय तहबाट ४५९ कि.मि. सडक निर्माण भएको छ। साथै, गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल निर्माणमा तीव्रता आएको छ। पोखरा क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको निर्माण कार्य सुरु भएको छ।

२३. राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको पूर्व पश्चिम रेलमार्ग र काठमाडौं-पोखरा-लुम्बिनी रेलमार्गको सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएको छ भने रसुवागढी-काठमाण्डौ-पोखरा-लुम्विनी रेलमार्गमध्ये रसुवागढी-काठमाण्डौ रेलमार्गको पूर्वसम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएको छ। जनकपुर-जयनगर-बिजलपुरा र जोगबनी-विराटनगर रेलमार्गको अधिकांश निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

२४. चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म टेलिफोन ग्राहक संख्या ३ करोड ८१ लाख ६० हजार र टेलिफोन प्रयोगकर्ताको घनत्व १३०.३ प्रतिशत रहेको छ। मुलुकको करिब ९० प्रतिशत भूभागमा मोवाईल सेवाको पहुँच पुगेको छ।

२५. सामाजिक क्षेत्रतर्फ शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता आधारभूत सेवामा पहुँच अभिवृद्धि हुँदै गएको छ। शैक्षिक सत्र २०७४ मा प्राथमिक तहको खुद भर्नादर ९७.२ प्रतिशत, आधारभूत तहको ९२.३ प्रतिशत र माध्यमिक तहको खुद भर्नादर ४३.९ प्रतिशत पुगेको छ। यसैगरी, माध्यमिक तहको शिक्षामा लैङ्गिक समानता हासिल भएको छ। कुल जनसंख्याको ८७.९ प्रतिशतलाई खानेपानीको स्रोतमा पहुँच पुगेको छ भने आधारभूत सरसफाइ सेवाबाट कुल जनसंख्याको ९४.० प्रतिशत लाभान्वित भएका छन्।

२६. भूकम्प पछिको पुनर्निर्माण कार्यले अपेक्षित गति लिन सकेको छैन। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा भूकम्पबाट प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदान पाउने ७ लाख ६७ हजार ७ सय ५ भूकम्प पीडित मध्ये ९१.० प्रतिशतसँग अनुदान सम्झौता भएको छ। पहिचान भएका कुल भूकम्प पीडितहरु मध्ये ८९.० प्रतिशतले प्रथम किस्ता, ३४.० प्रतिशतले दोस्रो किस्ता र ८.० प्रतिशतले तेस्रो किस्ताको रकम प्राप्त गरेका छन्। साथै, १३.० प्रतिशत भूकम्प पीडितको मात्र घर निर्माण सम्पन्न भएको छ।

२७. चालु अर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा भूकम्पबाट क्षति भएका सार्वजनिक विद्यालयमध्ये ४२.० प्रतिशत, पुरातात्विक सम्पदामध्ये १३.० प्रतिशत र स्वास्थ्य संस्थामध्ये ४९.० प्रतिशत पुनर्निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। त्यस्तै, क्षतिग्रस्त सरकारी भवनमध्ये ३६.० प्रतिशत र खानेपानी आयोजनामध्ये १८.० प्रतिशतको पुनर्निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

१. समग्र आर्थिक स्थिति

विश्व अर्थतन्त्र

आर्थिक वृद्धि

१.१ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको सन् २०१८ अप्रिलमा प्रकाशित विश्व आर्थिक परिदृश्य अनुसार सन् २०१७ मा ३.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको विश्व अर्थतन्त्र सन् २०१८ मा ३.९ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण छ। यस अवधिमा युरोपियन मुलुकहरुमा आर्थिक संकुचन हुने र अन्य मुलुकहरुमा केही विस्तार हुने अनुमान छ।

तालिका १ (क) : विश्व आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशत)

अर्थतन्त्र	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८*
विश्व अर्थतन्त्र	३.६	३.५	३.२	३.८	३.९
विकसित अर्थतन्त्र	२.१	२.३	१.७	२.३	२.५
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	४.७	४.३	४.४	४.८	४.९
उदीयमान तथा विकासशील एशिया	६.८	६.८	६.५	६.५	६.५
मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुक	२.६	२.४	४.९	२.२	३.२
उदीयमान तथा विकासशील युरोप	३.९	४.७	३.२	५.८	४.३
युरोपियन युनियनका मुलुक	१.८	२.४	२.०	२.७	२.५
न्यूनआय भएका विकासशील अर्थतन्त्र	६.०	४.५	३.५	४.७	५.०

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०१८। *प्रक्षेपण।

१.२ सन् २०१७ मा ६.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको भारतीय अर्थतन्त्र सन् २०१८ मा ७.४ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०१७ मा चीनको अर्थतन्त्र ६.९ प्रतिशतले बढेकोमा सन् २०१८ मा ६.६ प्रतिशतमा सीमित हुने अनुमान छ। सन् २०१८ मा नेपाल, बंगलादेश र अफगानिस्तान बाहेक अन्य सबै दक्षिण एशियाली मुलुकहरुको आर्थिक वृद्धिदर बढ्ने प्रक्षेपण छ।

तालिका १ (ख) : दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशत)

मुलुक	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८*
बंगलादेश	६.३	६.८	७.२	७.१	७.०
भुटान	४.०	६.१	६.३	६.०	७.१
भारत	७.५	८.२	७.१	६.७	७.४
माल्दिभ्स	७.६	२.२	४.५	४.८	५.०
नेपाल	६.०	३.३	०.४	७.५	५.०
श्रीलंका	५.०	५.०	४.५	३.१	४.०
पाकिस्तान	४.१	४.१	४.५	५.३	५.६
अफगानिस्तान	२.७	१.३	२.४	२.५	२.५
चीन	७.३	६.९	६.७	६.९	६.६

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०१८। *प्रक्षेपण।

मूल्य स्थिति

१.३ सन् २०१७ मा १.७ प्रतिशत रहेको विकसित अर्थतन्त्रको मूल्य वृद्धिदर सन् २०१८ मा २.० प्रतिशत हुने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रक्षेपण रहेको छ। त्यसैगरी, उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्रको मूल्य वृद्धिदर सन् २०१७ मा ४.० प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१८ मा ४.६ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण छ। विश्व बजारमा ऊर्जा लगायतका वस्तुहरुको मूल्य बढेकाले विकसित तथा विकासशील मुलुकहरुमा मूल्य वृद्धिदर बढ्ने प्रक्षेपण छ।

तालिका १ (ग) : विश्वको मुद्रास्फीति दर (उपभोक्ता मूल्यमा आधारित, प्रतिशत)

अर्थतन्त्र	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८*
विकसित अर्थतन्त्र	१.४	०.३	०.८	१.७	२.०
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	४.७	४.७	४.३	४.०	४.६
उदीयमान तथा विकासशील एशिया	३.४	२.७	२.८	२.४	३.३
उदीयमान तथा विकासशील युरोप	४.१	३.२	३.२	६.२	६.८
मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुकहरु	६.५	५.८	४.९	६.६	८.७
न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्र	७.२	७.४	८.७	९.५	९.३

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०१८। *प्रक्षेपण।

१.४ सन् २०१८ मा दक्षिण एशियाली मुलुकहरु मध्ये माल्दिभ्स र श्रीलंकाको मूल्य वृद्धि गत वर्षको तुलनामा केही न्यून हुने अनुमान छ। बंगलादेश, भुटान, भारत, पाकिस्तान र नेपालको मूल्य वृद्धि गत वर्षको तुलनामा केही उच्च हुने देखिएको छ।

तालिका १ (घ) : दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको मुद्रास्फीति दर
(उपभोक्ता मूल्यमा आधारित, प्रतिशत)

मुलुक	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८*
बंगलादेश	७.०	६.२	५.७	५.७	६.०
भुटान	९.९	६.३	३.९	३.४	४.१
भारत	५.८	४.९	४.५	३.६	५.०
माल्दिभ्स	२.१	१.०	०.५	२.८	१.५
नेपाल	९.०	७.२	९.९	४.५	६.०
श्रीलंका	२.८	२.२	४.०	६.५	४.८
अफगानिस्तान	४.७	-०.७	४.४	५.०	५.०
पाकिस्तान	८.६	४.५	२.९	४.१	५.०
चीन	२.०	१.४	२.०	१.६	२.५

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०१८। *प्रक्षेपण।

राष्ट्रिय अर्थतन्त्र

आर्थिक वृद्धि

१.५ चालु आर्थिक वर्षमा अर्थतन्त्र ५.९ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा उक्त वृद्धिदर ७.४ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादनमा २०.८ प्रतिशत हिस्सा भएको धानबालीको उत्पादनमा मौसमी प्रतिकूलता र तराई क्षेत्रमा आएको बाढी/डुबानका कारण १.५ प्रतिशतले ह्रास आई समग्र कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर २.८ प्रतिशतमा सीमित भएको छ। गैर कृषितर्फ सेवा तथा व्यापारको क्षेत्रमा सुधार आएकोले अर्थतन्त्रको वृद्धिदरमा तदनुरुपको प्रभाव देखिएको छ। फलस्वरुप, चालु आर्थिक वर्षमा गैरकृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ७.१ प्रतिशत हुने अनुमान रहेको छ। तीनै तहको निर्वाचन पछि गठन भएका स्थिर सरकारको कारण लगानीको वातावरण अनुकूल हुँदै गएकोले समग्र आर्थिक गतिविधिहरु सकारात्मक दिशातर्फ उन्मुख भएका छन्।

चार्ट १ (क) : कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)

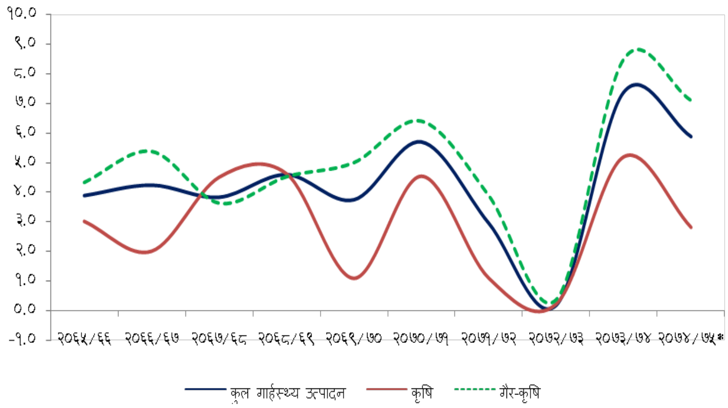

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

१.६ पछिल्लो एक दशकको आर्थिक वृद्धिदर वार्षिक औसत ४.३ प्रतिशत रहेको छ। यस अवधिमा कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको वृद्धिदर वार्षिक औसत क्रमशः २.९ प्रतिशत र ४.९ प्रतिशत रहेको छ।

१.७ पछिल्लो दशकमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः घट्दै गएको छ। सो अनुरुप चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान २७.६ प्रतिशत रहने अनुमान छ। त्यसैगरी, चालु आर्थिक वर्षमा गैरकृषि क्षेत्रको योगदान ७२.४ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः २८.८ प्रतिशत र ७१.२ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट १ (ख) : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)

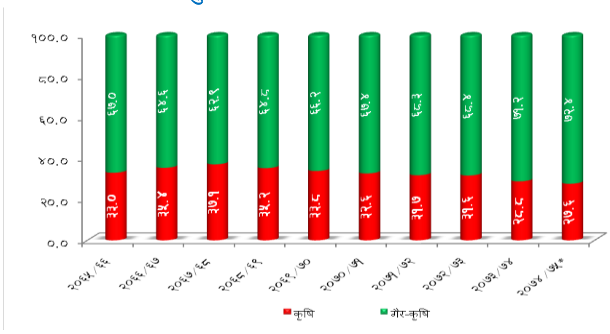

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

उपभोग

१.८ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उपभोगको अनुपात ८८.० प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा सो अनुपात ३.० प्रतिशत विन्दुले कमी आई ८५.० प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो एक दशकमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उपभोगको अनुपात वार्षिक औसत ८९.१ प्रतिशत रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सरकारी, निजी क्षेत्र र गैर नाफामूलक संस्थाको उपभोगको अनुपात क्रमशः ११.७ प्रतिशत, ७१.६ प्रतिशत र १.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

चार्ट १ (ग) : कुल उपभोग संरचना (प्रतिशतमा)

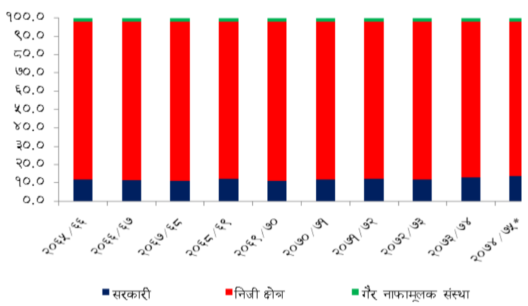

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

१.९ चालु आर्थिक वर्षमा कुल उपभोगमा सरकारी क्षेत्र र निजी क्षेत्रको उपभोगको अनुपात क्रमशः १३.७ प्रतिशत र ८४.३ प्रतिशत हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा सो अनुपात क्रमशः १२.९ प्रतिशत र ८५.१ प्रतिशत रहेको थियो। साथै, चालु आर्थिक वर्षमा कुल उपभोगमा गैर-नाफामूलक संस्थाको उपभोगको अनुपात २.० प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.१० कुल निजी उपभोगमा खाद्यान्न उपभोगको अंश मात्र करिब दुई तिहाइ रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल निजी उपभोगमा खाद्यवस्तु, गैर-खाद्यवस्तु र सेवाको अंश क्रमशः

६४.५ प्रतिशत, २५.५ प्रतिशत र १०.० प्रतिशत रहने अनुमान छ। निजी उपभोगमध्ये घरपरिवार तर्फको उपभोगमा कमी आएको छ।

लगानी

१.११ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा कुल लगानी २८.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५ खर्ब ५६ अर्ब ४३ करोड पुग्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा कुल लगानी ५८.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

चार्ट १ (घ) : लगानी (कुल पूँजी निर्माण) को प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनकोप्रतिशतमा)

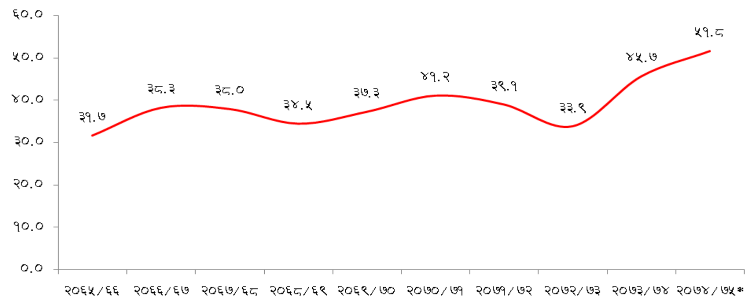

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित

१.१२ गत आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग कुल लगानीको अनुपात ४५.७ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो अनुपात ५१.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

चार्ट १ (ङ) : कुल स्थिर पुँजी निर्माण (स्थिर लगानी) संरचना (प्रतिशतमा)

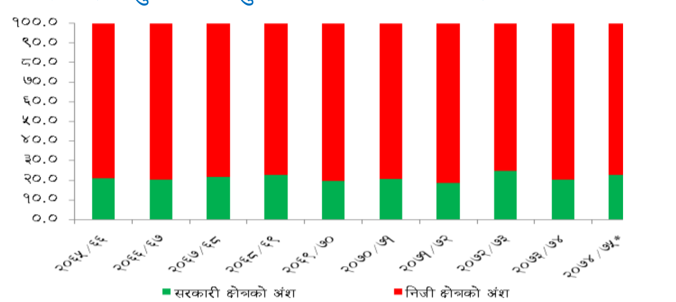

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

१.१३ चालु आर्थिक वर्षमा कुल स्थिर लगानी (प्रचलित मूल्यमा) २२.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १० खर्ब २५ अर्ब ६५ करोड रहने अनुमान छ। यस अवधिमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग कुल स्थिर लगानीको अनुपात ३४.१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो अनुपात ३१.८ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षमा कुल स्थिर लगानीमा निजी क्षेत्र र सरकारी क्षेत्रको अंश क्रमशः ७७.२ प्रतिशत र २२.८ प्रतिशत

रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो अंश क्रमशः ७९.८ प्रतिशत र २०.२ प्रतिशत रहेको थियो।

बचत

१.१४ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल गार्हस्थ्य बचतको अनुपात ११.९ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा ३.१ प्रतिशत बिन्दुले वृद्धि भई १५.० प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। त्यसैगरी, चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग कुल राष्ट्रिय बचतको अनुपात ४३.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा सो अनुपात ४५.३ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दश वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग कुल गार्हस्थ्य बचत र कुल राष्ट्रिय बचतको अनुपात वार्षिक औसत क्रमशः १०.९ प्रतिशत र ४०.८ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १ (च): कुल गार्हस्थ्य बचत र कुल राष्ट्रिय वचत (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

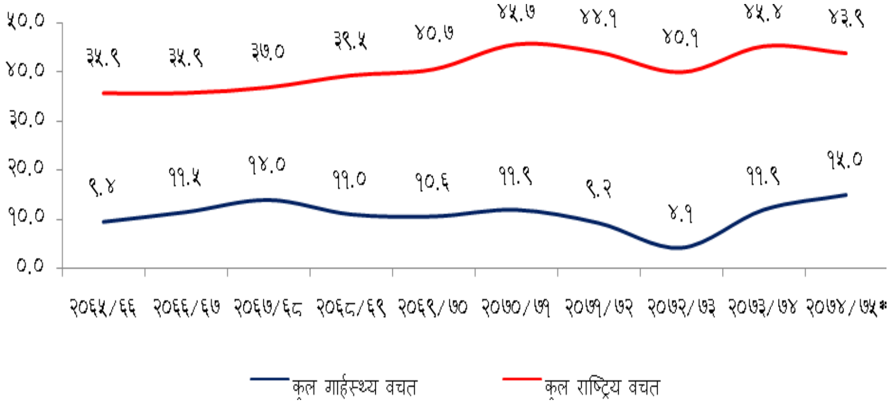

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

लगानी र बचतको अन्तर

१.१५ विगत लामो समयदेखि कुल गार्हस्थ्य बचत र कुल लगानी बीचको अन्तर बढ्दै गएको छ। घरपरिवार क्षेत्र, निजी क्षेत्र तथा सरकारी क्षेत्रको बचत न्यून हुनुले यस्तो अन्तर बढ्दै गएको हो। घरपरिवार क्षेत्रको आय आर्जनको प्रमुख हिस्सा उपभोगमा जाने हुँदा विगतका वर्षहरु देखि नै कुल गार्हस्थ्य बचत न्यून रहन गएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि लगानीसँगै कुल गार्हस्थ्य बचतमा वृद्धि भएतापनि लगानीको तुलनामा बचतको वृद्धि न्यून रहेको कारण बचत-लगानी अन्तर थप ऋणात्मक बन्दै गएको हो।

चार्ट १ (छ): कुल गार्हस्थ्य बचत - लगानी अन्तर (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

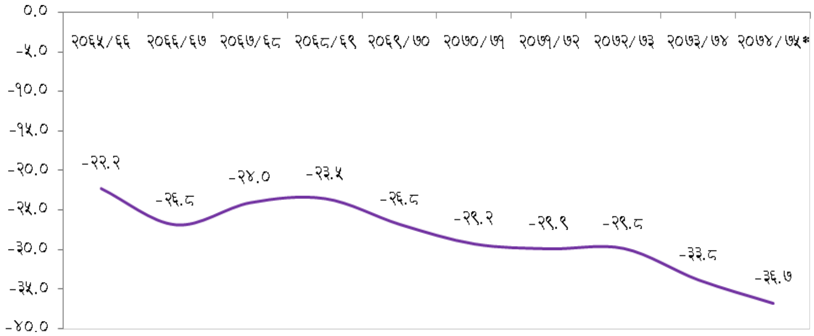

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

१.१६ कुल राष्ट्रिय बचतले लगानी धान्न आवश्यक पर्ने स्रोत परिपूर्ति क्षमतालाई देखाउँदछ। आर्थिक वर्ष २०६७/६८ देखि आर्थिक वर्ष २०७२/७३ सम्मको अवधिमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल लगानीको अनुपात भन्दा कुल राष्ट्रिय बचतको अनुपात उच्च रहेकोमा गत आर्थिक वर्षबाट भने कुल लगानीको अनुपात उच्च रहेको छ। पछिल्ला वर्षहरुमा विप्रेषण आयको वृद्धिदर न्यून भएकोले कुल राष्ट्रिय बचत र लगानी बीचको अन्तर बढ्दै गएको हो।

चार्ट १ (ज): कुल राष्ट्रिय बचत - लगानी अन्तर (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

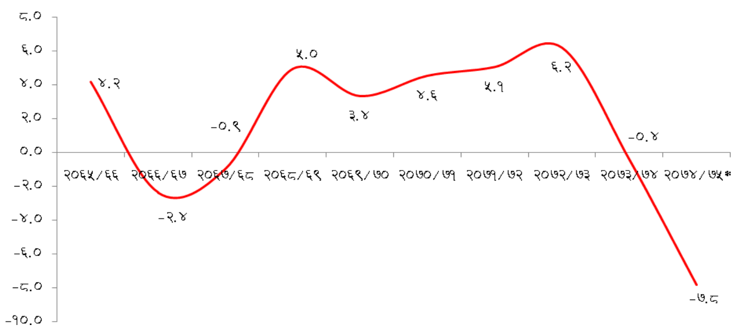

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

प्रति व्यक्ति आय

१.१७ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) १२.३ प्रतिशतले बढेर रु. १ लाख ३ हजार ३ सय ३५ (अमेरिकी डलर १,००४) रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो आय रु. ९२ हजार ३१ (अमेरिकी डलर ८६६) रहेको थियो।

१.१८ चालु आर्थिक वर्षमा प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (स्थिर मूल्यमा) ४.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३० हजार ३ सय पुग्ने अनुमान छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा यस्तो आय रु. २८ हजार ८ सय ९२ रहेको थियो।

चार्ट १ (झ) : प्रतिव्यक्ति आय

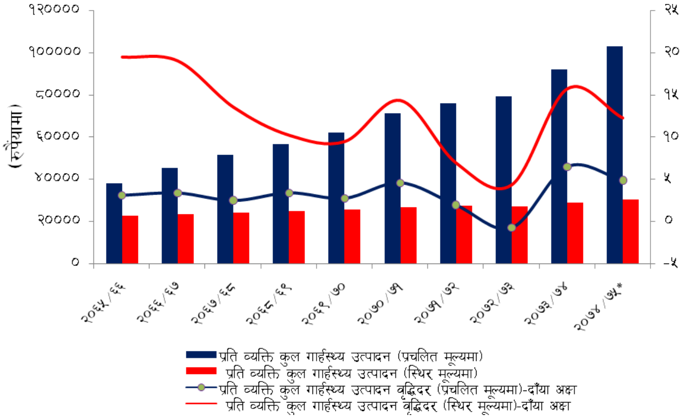

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

१.१९ गत आर्थिक वर्षमा प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय अमेरिकी डलर ८७७ रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा सो आय बढेर अमेरिकी डलर १ हजार १२ रहने अनुमान छ।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.२० चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र तृतीय क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः २.९ प्रतिशत, ८.८ प्रतिशत र ६.६ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष सो वृद्धिदर क्रमशः ५.३ प्रतिशत, १२.४ प्रतिशत र ७.५ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशकमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र तृतीय क्षेत्रको वृद्धिदर वार्षिक औसत २.९ प्रतिशत, ३.६ प्रतिशत र ५.३ प्रतिशत रहेको छ।

१.२१ चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र तृतीय क्षेत्रको योगदान क्रमशः २८.२ प्रतिशत, १४.२ प्रतिशत र ५७.६ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। पछिल्लो एक दशकमा सो योगदान वार्षिक औसत क्रमशः ३३.३ प्रतिशत, १४.४ प्रतिशत र ५२.४ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १ (ञ) : क्षेत्रगत उत्पादन वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

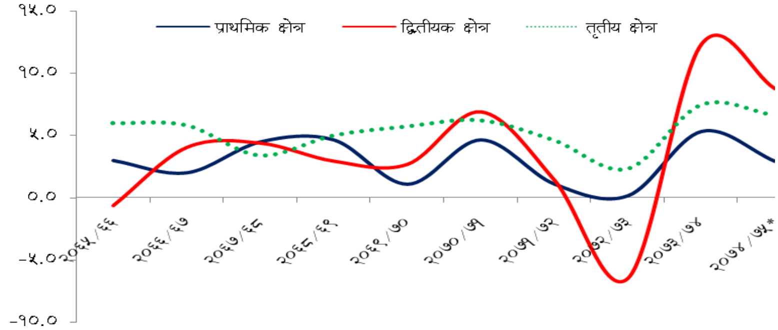

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार कुल मूल्य अभिवृद्धि

प्राथमिक क्षेत्र (कृषि, वन, मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन्)

१.२२ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा **कृषि तथा वन क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि २.७ प्रतिशतले मात्र विस्तार हुने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्ष धानको उत्पादनमा कमी आएतापनि गहुँ, मकै आदिको उत्पादनमा वृद्धि भएकोले कुल मूल्य अभिवृद्धिमा सामान्य वृद्धि रहने अनुमान छ। त्यसैगरी, चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान २७.१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा कृषि तथा वन क्षेत्रको उत्पादनमा धान, तरकारी, गहुँ, मकै, आलु र दलहन बालीको हिस्सा ५३.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.२३ चालु आर्थिक वर्षमा **मत्स्यपालन र खनिज क्षेत्र** (खानी तथा उत्खनन्) को कुल मूल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर क्रमशः ७.४ प्रतिशत र १०.५ प्रतिशत हुने अनुमान छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सो वृद्धिदर क्रमशः ८.० प्रतिशत र १३.७ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा मत्स्यपालन र खनिज क्षेत्रको योगदान क्रमशः ०.५ प्रतिशत र ०.६ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

द्वितीयक क्षेत्र (उत्पादनमूलक उद्योग, निर्माण, विद्युत, ग्याँस र पानी)

१.२४ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा **उत्पादनमूलक उद्योग**को उत्पादन ८.० प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। पछिल्लो दश वर्षमा सो वृद्धिदर वार्षिक औसत ३.० प्रतिशत मात्र रहेको छ। इन्धन तथा कच्चा पदार्थ आपूर्तिमा सहजता र बन्द, हड्ताल जस्ता अवरोधमा कमी आई औद्योगिक वातावरण अनुकूल भएकाले उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादनमा वृद्धि भएको अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उत्पादनमूलक उद्योगको योगदान ५.५ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा सो योगदानमा सीमान्त कमी आई ५.४ प्रतिशतमा झर्ने अनुमान छ।

१.२५ चालु आर्थिक वर्षमा **निर्माण क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि दर १०.६ प्रतिशत हुने अनुमान छ। निर्माण तथा पुनर्निमाणका कार्यहरु बढेको र मेलम्ची खानेपानी आयोजना, माथिल्लो तामाकोशी जल विद्युत आयोजना लगायत अन्य ठूला आयोजनाको निर्माण कार्यले उत्पादनमा वृद्धि भएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा निर्माणको योगदान ७.६ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.२६ गत आर्थिक वर्षमा **विद्युत, ग्याँस तथा पानी क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि २०.५ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो वृद्धिदर ५.८ प्रतिशतमा सीमित हुने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान १.२ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

तृतीय क्षेत्र (सेवा क्षेत्र)

१.२७ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा **थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि ९.० प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो वृद्धिदर ९.६ प्रतिशत थियो। कृषिजन्य उत्पादन, औद्योगिक उत्पादन, वस्तु आयात लगायतमा भएको वृद्धिले यस क्षेत्रको वृद्धिदर उच्च रहने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यो क्षेत्रको योगदान १३.३ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.२८ गत आर्थिक वर्षमा **होटल तथा रेष्टुरेन्ट क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर ७.३ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा सो वृद्धिदर ९.८ प्रतिशत हुने अनुमान छ। पर्यटक आगमनमा भएको वृद्धि तथा आन्तरिक पर्यटनमा सुधार, ऊर्जा उपलब्धता, बन्द हड्तालमा कमी जस्ता कारणहरुले यस क्षेत्रको विस्तार भएको अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान २.० प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.२९ चालु आर्थिक वर्षमा **यातायात, सञ्चार तथा भण्डारण क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि ५.४ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। अर्थतन्त्रका समग्र क्षेत्रमा आर्थिक गतिविधि चलायमान हुँदा यातायात क्षेत्रमा सकारात्मक प्रभाव परेको र सञ्चार क्षेत्रको सेवा विस्तारले प्रयोगकर्ताको संख्या वृद्धि भई यस क्षेत्रको विस्तार हुने अनुमान छ। साथै कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान चालु वर्षमा ८.० प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.३० चालु आर्थिक वर्षमा **वित्तीय मध्यस्थता**को कुल मूल्य अभिवृद्धि ६.४ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान छ। वित्तीय सेवामा उल्लेख्य वृद्धि भएकोले यस क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धि बढेको अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वित्तीय मध्यस्थता क्षेत्रको योगदान ६.३ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.३१ चालु आर्थिक वर्षमा **रियल स्टेट तथा व्यावसायिक सेवा क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि ५.२ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। सहरी क्षेत्रमा घर जग्गा कारोवार तथा व्यावसायिक कारोबारमा वृद्धि भएको कारण चालु आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको वृद्धिदर उच्च रहने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ११.४ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.३२ चालु आर्थिक वर्षमा **सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि ९.६ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान २.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.३३ चालु आर्थिक वर्षमा **शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्र**को कुल मूल्य अभिवृद्धि क्रमशः ४.८ प्रतिशत र ६.३ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। यो वर्ष सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या अपेक्षित रूपमा नबढेका कारण शिक्षा क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धि दर सामान्य रहेको हो। स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार, स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि तथा निजी स्वास्थ्य संस्थाको आयमा भएको वृद्धिका कारण स्वास्थ्य क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि बढेको अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रको योगदान क्रमशः ७.२ प्रतिशत र १.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.३४ चालु आर्थिक वर्षमा **अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा**को कुल मूल्य अभिवृद्धि दर ५.५ प्रतिशत हुने अनुमान छ। केन्द्रीय तथा स्थानीय सरकारको सामुदायिक, सामाजिक क्षेत्रमा भएको बजेट खर्च र निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित मनोरञ्जनात्मक सेवाको गतिविधिमा विस्तार भएकाले यो क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि हुने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ४.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

२. प्रादेशिक आर्थिक तथा सामाजिक स्थिति

२.१ नेपालको संघीय प्रणालीमा संघ, ७ प्रदेश र ७५३ स्थानीय तह रहेका छन्। स्थानीय तहमा ६ महानगरपालिका, ११ उपमहानगरपालिका, २७६ नगरपालिका र ४६० गाउँपालिका रहेका छन्। प्रदेशगत रूपमा उपलब्ध तथ्याङ्क अनुसार प्रदेशहरु बीच आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रको विकासमा विविधता देखिएको छ।

प्रशासनिक र जनसांख्यिक स्थिति

२.२ कुल ७५३ स्थानीय तह मध्ये प्रदेश नं. १ मा सबैभन्दा बढी १३७ स्थानीय तह र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम ७९ स्थानीय तह रहेका छन्। कुल ६ महानगरपालिका मध्ये प्रदेश नं. ३ मा ३ र प्रदेश नं. १, २ र ४ मा १/१ महानगरपालिका रहेका छन्। त्यसैगरी, कुल ११ उपमहानगरपालिका मध्ये प्रदेश नं. ५ मा सबैभन्दा बढी ४ उपमहानगरपालिकाहरु रहेका छन् भने प्रदेश नं. ४ र कर्णाली प्रदेशमा उपमहानगरपालिका छैनन्। राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ लाई आधार मान्दा देशको कुल जनसङ्ख्या मध्ये प्रदेश नं. ३ मा सबैभन्दा बढी २०.९ प्रतिशत र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम ५.९ प्रतिशत मानिस बसोबास गर्दछन्।

आर्थिक तथा सामाजिक स्थिति

२.३ प्रदेश नं. १, प्रदेश नं. ३ र प्रदेश नं. ४ मा बहुआयामिक गरिबीको दर राष्ट्रिय औसत भन्दा कम रहेकोमा अन्य प्रदेशमा सो दर राष्ट्रिय औसत भन्दा उच्च रहेको छ। कर्णाली प्रदेशमा बहुआयामिक गरिबीको दर सबैभन्दा बढी छ। सबैभन्दा कम बहुआयामिक गरिबीको दर प्रदेश नं. ३ रहेको छ।

२.४ मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ को तथ्याङ्कलाई आधार मान्दा साक्षरता दर सबैभन्दा बढी प्रदेश नं. ३ मा र सबैभन्दा कम प्रदेश नं. २ मा रहेको छ। साक्षरता दर प्रदेश नं. १ र प्रदेश नं. ३ मा राष्ट्रिय औसत भन्दा बढी रहेको छ। यसैगरी, औसत आयु प्रदेश नं. २, ३ र ४ मा राष्ट्रिय औसत ६८.८ वर्ष भन्दा बढी रहेकोमा अन्य प्रदेशमा राष्ट्रिय औसत भन्दा कम रहेको छ।

२.५ देशभरका कुल ३५,६०१ विद्यालय मध्ये प्रदेशगत रूपमा सबैभन्दा बढी विद्यालय प्रदेश नं. ३ मा र सबैभन्दा कम विद्यालय कर्णाली प्रदेशमा रहेका छन्। त्यस्तै, विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा विद्यालय संख्या प्रदेश नं. ४ मा सबैभन्दा बढी रहेकोमा प्रदेश नं. २ मा सबैभन्दा कम छ। प्रदेश नं. २ र प्रदेश नं. ५ मा कक्षा १ देखि ८ सम्मको खुद भर्नादर राष्ट्रिय औसत ९२.३ प्रतिशत भन्दा कम रहेको छ।

२.६ स्थानीय सडकको पहुँच सबैभन्दा बढी प्रदेश नं. ३ मा छ भने कर्णाली प्रदेश र प्रदेश नं. ७ मा तुलनात्मक रूपमा न्यून रहेको छ। उद्योग विभागमा दर्ता भएका उद्योगको संख्याको आधारमा प्रदेश नं. ३ मा सबैभन्दा बढी उद्योग र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम उद्योग रहेका छन्।

तालिका २ (क) : प्रादेशिक आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचक

परिसूचकहरु	नेपाल	प्रदेश नं १	प्रदेश नं २	प्रदेश नं ३	प्रदेश नं ४	प्रदेश नं ५	कर्णाली प्रदेश	प्रदेश नं ७
प्रशासनिक र जनसाँख्यिक स्थिति								
स्थानीय निकायको संख्या	७५३	१३७	१३६	११९	८५	१०९	७९	८८
जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)[१]	१००	१७.१	२०.४	२०.९	९.१	१७.०	५.९	९.६
लैगिक अनुपात[१]	९४.२	९१.५	१०१.२	९८.८	८३.१	९०.७	९५.७	९१.३
आर्थिक तथा सामाजिक स्थिति								
कुल खेतीयोग्य जमीनमध्ये खेती गरिएको क्षेत्रफल (प्रतिशत) [२]	७९.३	८२.९	८९.९	७३	७६.८	७४.८	७५.५	७८.६
सिंचित क्षेत्रफल (प्रतिशत) [२]	४५.२	४५.२	६६.३	४३	३८.५	४०.३	२२.९	३५.७
उद्योगको दर्ता संख्या[३]	७३३४	६७३	४९१	४९६१	५५६	५०८	३८	१०७
जलविद्युत उत्पादन (मेगावाट) [४]	९९०.५	११३.७	०	३३८.८	४७७.९	२१.६	०.०	३८.५
स्थानीय सडक सञ्जाल (कि.मी.)[५]	५८३९८	११८९९	५६९५	१४९००	१०९७०	८६०३	२६०७	३७२४
मानव विकास सूचकाङ्क[६]	०.४९०	०.५०४	०.४२१	०.५४३	०.५१२	०.४६८	०.४२७	०.४३१
साक्षरता दर (प्रतिशतमा) [६]	५९.६	६५.३	४०.९	६९.३	५५.६	५९.४	५३.०	५४.९
खुद भर्ना दर (१-८ कक्षा) [८]	९२.३	९४.७	७९.२	९४.८	९४.८	९१.२	९३.२	९४.८
विद्यालय संख्या[८]	३५६०१	६७२१	३८५३	७३८८	४६०७	५७६४	३१९९	४०६९
विद्यार्थी संख्या (कक्षा १-१२) (हजारमा) [८]	७३९२	११७५	१२५६	१४३९	७१५	१३२३	५९६	८८८
औसत आयु जीवित जन्ममा (वर्ष) [६]	६८.८	६८.५	७०.४	६९.७	६९.५	६७.६	६६.८	६६.९
बहुआयमिक गरिबीको दर[७]	२८.६	१९.७	४७.९	१२.२	१४.२	२९.९	५१.२	३३.६
बहुआयमिक गरिबी सूचकाङ्क[७]	०.१२७	०.०८५	०.२१७	०.०५१	०.०६१	०.१३३	०.२३०	०.१४६
आधारभूत खाद्यान्न उपलब्धता[२] '००० मे. टनमा (-न्यून)	-७१.४	३२०.१	-१११.८	-५३५.०	९७.६	१६६.७	-१६.८	७.७
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र[९]	२०४	४३	३४	४२	२७	२९	१३	१६
स्वास्थ्य चौकी[९]	४००९	६४८	७५१	८३३	४८९	५७३	३३९	३७६
वित्तीय क्षेत्र[२]								
बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा संख्या र प्रदेशगत प्रतिशत	५,१६४	१७.२	११.१	२९.२	१५.५	१७.०	३.८	६.२
कुल निक्षेपमा प्रदेशगत प्रतिशत	१००	६.०	४.३	७१.७	८.०	७.०	१.०	२.०
कुल कर्जामा प्रदेशगत प्रतिशत	१००	१२.०	७.७	५६.९	९.०	१०.०	१.०	३.०

स्रोतः १. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग (राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ मा आधारित)। २. नेपाल राष्ट्र बैंक। ३. उद्योग विभाग। ४. उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय। ५. संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय। ६. नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ मा भएको जिल्लाको तथ्याङ्कलाई नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा प्रदेशगत रूपमा विभाजन। ७. राष्ट्रिय योजना आयोग। ८. शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय। ९. स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय

२.७ हालसम्म जलविद्युत उत्पादनका आधारमा प्रदेश नं. ४ मा सबैभन्दा बढी जलविद्युत उत्पादन भएको छ। प्रदेश नं. २ र कर्णाली प्रदेशमा हालसम्म पनि जलविद्युत उत्पादन हुन सकेको छैन।

२.८ कर्णाली प्रदेशमा खेती गरिएको जमिनको २२.९ प्रतिशत क्षेत्रफलमा मात्र सिंचाई सुविधा पुगेको छ भने प्रदेश नं. २ मा सबैभन्दा बढी ६६.३ प्रतिशत खेती गरिएको जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको छ। त्यसैगरी, कुल खेतीयोग्य क्षेत्रफलको तुलनामा खेती गरिएको क्षेत्रफल प्रदेश नं. २ मा सबैभन्दा बढी ८९.९ प्रतिशत र प्रदेश नं. ३ मा सबैभन्दा कम ७३.० प्रतिशत रहेको छ।

२.९ आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा नेपालको कुल खाद्यान्न उत्पादन ५३ लाख ५५ हजार मे.टन रहेकोमा खाद्यान्नको माग ५४ लाख २६ हजार मे.टन रही समग्रमा ७१ हजार मे.टन खाद्यान्न न्यून रहेको थियो। समथर जमिन रहेको प्रदेश नं. २ मा समेत खाद्यान्नको माग उत्पादन भन्दा १ लाख १२ हजार मे.टनले बढी भई आधारभूत खाद्यान्न न्यून रहेको छ। त्यसैगरी, खाद्यान्न न्यून रहेका अन्य प्रदेशहरुमा प्रदेश नं. ३ र कर्णाली प्रदेश रहेका छन्।

वित्तीय क्षेत्र

२.१० वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीका सबैभन्दा बढी शाखा प्रदेश नं. ३ मा रहेका छन् भने सबैभन्दा न्यून शाखा कर्णाली प्रदेशमा रहेका छन्। क, ख र ग वर्गका वित्तीय संस्थाको शाखाहरुले पु-याएको वित्तीय सेवालाई हेर्दा प्रति शाखा जनसङ्ख्या प्रदेश नं. २ मा सबैभन्दा उच्च अर्थात् १७,९७३ रहेको छ भने सबैभन्दा कम प्रति शाखा जनसङ्ख्या प्रदेश नं. ४ मा ४,६४० रहेको छ।

२.११ २०७४ असार मसान्तमा संकलन भएको कुल निक्षेप मध्ये दुई तिहाई भन्दा बढी (७२ प्रतिशत) प्रदेश नं. ३ मा संकलन भएको छ। त्यसैगरी, कर्जा प्रवाहमा समेत उक्त प्रदेशको अंश ५७ प्रतिशत रहेको छ। यसरी हेर्दा प्रदेश नं.३ मा वित्तीय संस्थाहरुको उपस्थिति एवम् वित्तीय साधनको परिचालन उच्च रूपमा केन्द्रिकृत भएको देखिन्छ।

३. सार्वजनिक वित्त

सार्वजनिक वित्तको आकार र प्रवृत्ति

३.१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा बजेट घाटा ७.२ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा उक्त घाटा बढेर १०.४ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। विगतमा राजस्व परिचालन चालु खर्च भन्दा उच्च हुने गरेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा राजस्व परिचालन भन्दा चालु खर्च उच्च हुन गई कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा संघीय सरकारको राजस्व बचतको अनुपात ०.३ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने अनुमान छ।

चार्ट ३ (क) : वित्त परिसूचकहरु (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

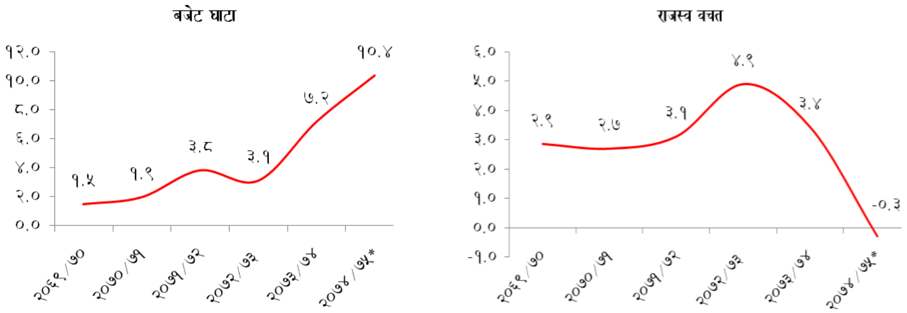

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *संशोधित अनुमान।

बजेट सन्तुलन = कुल सरकारी खर्च - कुल सरकारी आय

राजस्व सन्तुलन = चालु खर्च - कुल राजस्व

३.२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा कुल सरकारी आय १९.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७ खर्ब ७० अर्ब पुग्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा भने कुल सरकारी आय २१.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

३.३ चालु आर्थिक वर्षमा कुल सरकारी खर्च २९.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १० खर्ब ८३ अर्ब पुग्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा कुल सरकारी खर्च ३९.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

३.४ गत आर्थिक वर्षमा वित्तीय व्यवस्था सहितको कुल सरकारी खर्चलाई आधार मान्दा बजेट घाटा १७२.६ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो घाटा ६४.८ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ।

तालिका ३ (क) : सार्वजनिक वित्तका सूचकहरु

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
वित्त सूचकहरु (रु. करोडमा)					
कुल सरकारी खर्च	४३५०५.२	५३१५५.८	६०१०१.६	८३७२४.८	१०८२९८.८
चालु खर्च	३०३५३.२	३३९४०.८	३७१२९.७	५१८६१.६	७३८९४.१
पूँजीगत खर्च	६६६९.५	८८८४.४	१२३२५.२	२०८७४.९	२३४६२.३
वित्तीय व्यवस्था	६४८२.५	१०३३०.६	१०६४६.७	१०९८८.३	१०९४२.४
सरकारी खर्च (चालु र पूँजीगत)	३७०२२.७	४२८२५.१	४९४५४.९	७२७३६.५	९७३५६.४
व्याज र सेवा खर्च	१२०३.८	९२६.३	८६७.३	१००२.४	८४४.८#
ऋण सेवा खर्च (व्याज र साँवा)	५३९१.५	७३७२.३	७७६२.३	७१२८.८	३२७८.८#
राजस्व	३५६६२.१	४०५८६.७	४८१९६.२	६०९१८.०	७३००५.६
कर राजस्व	३१२४४.१	३५५९५.६	४२१०९.७	५५३८६.७	६६६२०.५
गैरकर राजस्व	४४१८.०	४९९१.१	६०८६.५	५५३१.३	६३८५.१
वैदेशिक अनुदान प्राप्ति	३३९६.०	३६३७.४	३२४७.८	३१९३.२	२५२१.३
नगद मौज्दात र बेरुजु असुली	५७३.४	६०९.०	३२७.७	३४१.८	३८६.३#
आन्तरिक ऋण लगानीको साँवा फिर्ता	५७.०	२०८.२	१३६९.४	२९४.०	१५००.०
राजस्व र अनुदान	३९०६३१.५	४४८३३.१	५१७७१.७	६४४५३.०	७५५२६.८
सरकारी आय	३९६८८.५	४५०४१.३	५३१४१.१	६४७४७.०	७७०२६.८
तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण	५४८६३.७	५४००६.१	६२२११.५	६९६८८.४	८४२८८.६#
बजेट बचत(-)/न्यून(+)	३८१६.७	८११४.६	६९६०.५	१८९७७.७	३१२७२.०
राजस्व बचत (-)/घाटा (+)	-५३०८.९	-६६४५.९	-११०६६.५	-९०५६.४	८८८.५
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)					
कुल सरकारी खर्च	२२.१	२५.०	२६.७	३१.७	३६.०
चालु खर्च	१५.५	१५.९	१६.५	१९.६	२४.६
पूँजीगत खर्च	३.४	४.२	५.५	७.९	७.८
वित्तीय व्यवस्था	३.२	४.९	४.७	४.२	३.६
सरकारी खर्च (चालु र पूँजीगत)	१८.९	२०.१	२२.०	२७.५	३२.४
राजस्व	१८.१	१९.१	२१.४	२३.१	२४.३
कर राजस्व	१५.९	१६.७	१८.७	२१.०	२२.२
गैरकर राजस्व	२.२	२.४	२.७	२.१	२.१
राजस्व र अनुदान	२०.१	२१.०	२३.०	२४.४	२५.१
सरकारी आय	२०.२	२१.१	२३.६	२४.५	२५.६
तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण	२७.९	२५.४	२७.६	२६.४	२८.०

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *संशोधित अनुमान — अर्धवार्षिक समिक्षा, अर्थ मन्त्रालय।
#प्रथम आठ महिनासम्मको।

३.५ वित्तीय व्यवस्था बाहेकको सरकारी खर्च (चालु र पूँजीगत खर्च) लाई आधार मान्दा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा बजेट रु. ८२ अर्ब ८३ करोडले घाटामा रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो घाटा १६३.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१८ अर्ब ३० करोड पुग्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो बजेट घाटा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा

३.१ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा उक्त घाटा बढेर ७.३ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

३.६ सरकारी खर्चमा वृद्धि सँगै हरेक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सरकारी खर्च (वित्तीय व्यवस्था सहित) को अनुपात पनि क्रमशः बढ्दै गएको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल सरकारी खर्चको अनुपात विगत ५ वर्षको औसत २५.३ प्रतिशत रहेको छ। सो अवधिमा चालु खर्च, पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको वार्षिक औसत अनुपात क्रमशः १६.४ प्रतिशत, ४.८ प्रतिशत र ३.८ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ३ (ख) : सरकारी खर्चको स्वरुप (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

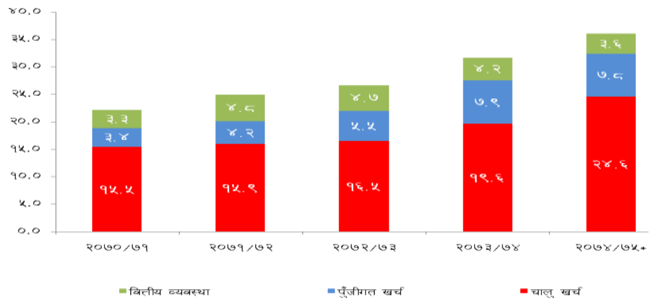

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *संशोधित अनुमान।

३.७ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा राजस्वको अनुपात निरन्तर बढ्दै गएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा २३.१ प्रतिशत रहेकोमा उक्त अनुपात चालु आर्थिक वर्षमा २४.३ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। विगत ५ वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा राजस्वको अनुपात वार्षिक औसत १९.८ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ३ (ग) : राजस्वको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

राजस्व वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

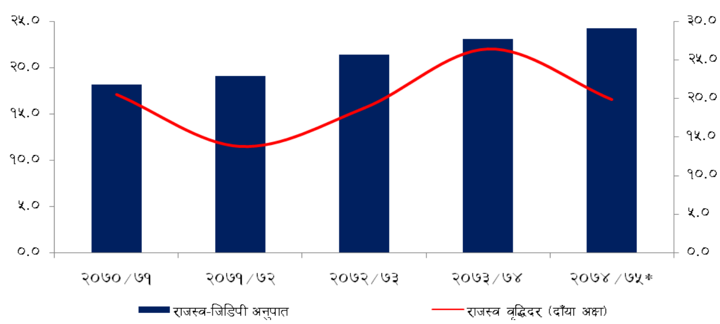

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय/महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *संशोधित अनुमान

३.८ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा राजस्वको अनुपात वृद्धि भएतापनि राजस्व वृद्धिदरमा उतारचढाव देखिएको छ। पछिल्लो ५ वर्षमा राजस्वको वृद्धिदर वार्षिक औसत २०.१

प्रतिशत रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा सो वृद्धिदर १९.८ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा उक्त वृद्धिदर विगत ५ वर्षकै उच्च २६.४ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट ३ (घ) : भुक्तानी गर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

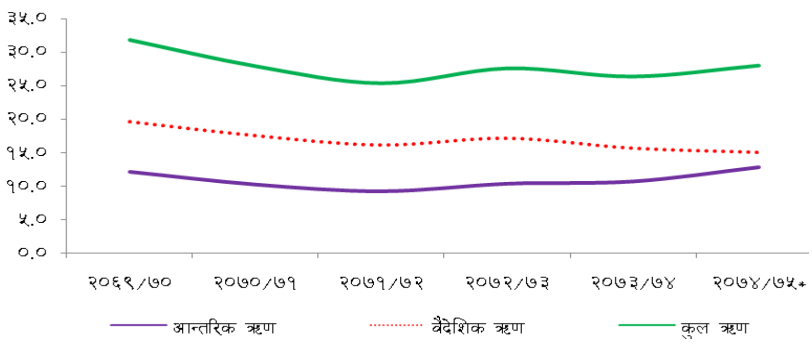

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय/महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनासम्मको तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण।

३.९ पछिल्ला वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा भुक्तानी गर्न बाँकी आन्तरिक ऋणको अनुपात बढ्दै गएको छ भने बाह्य ऋणको अनुपात क्रमशः घट्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्मको भुक्तानी गर्न बाँकी सार्वजनिक ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २८.० प्रतिशत पुगेको छ। आगामी दिनमा संघीयता व्यवस्थापन तथा पूर्वाधार विकासमा उल्लेख्य खर्च गर्नुपर्ने देखिएकोले सार्वजनिक ऋण परिचालनलाई प्रभावकारी बनाई सो को उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने चुनौती छ।

चार्ट ३ (ङ) : आन्तरिक ऋण परिचालनको स्थिति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

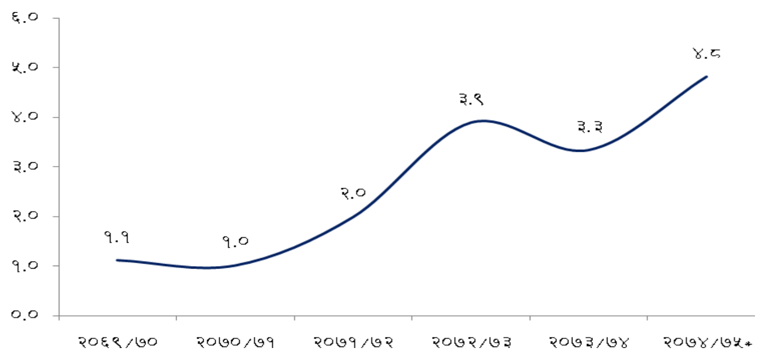

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित।

सरकारी खर्चको स्वरुप

३.१० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल सरकारी खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ४५.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ खर्ब २९ अर्ब ७ करोड पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा सरकारी खर्च ३६.१ प्रतिशतले बढेको थियो।

३.११ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल सरकारी खर्चमा चालु खर्च, पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको अनुपात क्रमशः ७६.२ प्रतिशत, १७.८ प्रतिशत र ६.० प्रतिशत रहेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो अनुपात क्रमशः ७३.७ प्रतिशत, १५.९ प्रतिशत र १०.४ प्रतिशत थियो।

३.१२ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा सरकारले सार्वजनिक संस्थानहरु र विभिन्न आयोजनाहरुमा गरी रु. ७ अर्ब ६० करोड बराबरको सेयर तथा ऋण लगानी गरेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो लगानी रु. ११ अर्ब १४ करोड थियो। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सरकारले सेयर लगानी रु. १९ अर्ब ७१ करोड र ऋण लगानी २८ अर्ब ९१ करोड गरी कुल रु. ४८ अर्ब ६२ करोड बराबरको सेयर तथा ऋण लगानी गरेको थियो।

३.१३ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ कुल सरकारी खर्चमा सेयर तथा ऋण लगानीको अनुपात ५.८ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा भने उक्त अनुपात ६.५ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

चार्ट ३ (च): चालु खर्च, पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको प्रवृत्ति
(कुल सरकारी खर्चको प्रतिशतमा)

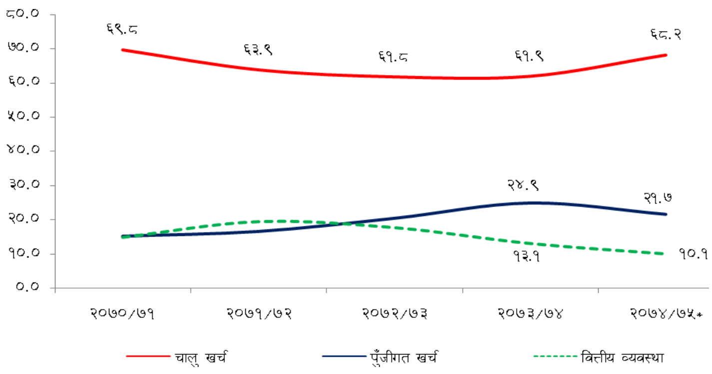

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *संशोधित अनुमान।

३.१४ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत आन्तरिक एवम् बाह्य ऋणको सावाँ फिर्ता गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ९.६ प्रतिशतले घटेर रु. २४ अर्ब ११ करोड रहेको छ।

चालु खर्चको सेवा तथा कार्यगत खर्चको स्थिति

३.१५ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा चालु खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३७.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ खर्ब ३ अर्ब १२ करोड रहेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो खर्च ४८.२ प्रतिशतले घटेर रु. २ खर्ब ९३ अर्ब ४२ करोड रहेको थियो।

३.१६ चालु आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएको संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (प्रदेश नं. २) को निर्वाचनको कारण चालु खर्चको वृद्धि उच्च रहेको हो। साथै, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हुने वित्तीय हस्तान्तरण चालु खर्च अन्तर्गत लेखाङ्कन हुने भएकाले पनि चालु खर्चको वृद्धि उच्च देखिन गएको हो।

३.१७ चालु आर्थिक वर्षमा वित्तीय समानीकरण अनुदान र सशर्त अनुदान गरी कुल बजेटको १७.६ प्रतिशत (रु. २ खर्ब २५ अर्ब) स्थानीय तहमा तथा वित्तीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत कुल बजेटको ०.६ प्रतिशत (प्रत्येक प्रदेशलाई रु. १ अर्ब २ करोड ५ लाख गरी जम्मा रु. ७ अर्ब १४ करोड) सात प्रदेशमा हस्तान्तरण गरिएको छ।

तालिका ३ (ख): चालु आर्थिक वर्षमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरण

(रु. करोडमा)

विवरण	वित्तीय समानीकरण अनुदान	सशर्त अनुदान	जम्मा
प्रदेश	७१४.४	०.०	७१४.४
स्थानीय तह	१४८६४.०	७६४१.५	२२५०५.५
महानगरपालिका	३६४.६	२२४.२	५८८.८
उपमहानगरपालिका	६५८.२	२८३.४	९४१.६
नगरपालिका	६०७५.५	३२००.३	९२७५.८
गाउँपालिका	७७६५.७	३९३३.५	११६९९.२
जम्मा	**१५५७८.३**	**७६४१.५**	**२३२१९.८**

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय।

३.१८ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा चालु खर्च ३९.७ प्रतिशतले बढेर रु. ५ खर्ब १८ अर्ब ६२ करोड रहेको थियो। गत आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहको निर्वाचनमा भएको खर्च र कर्मचारीको तलव तथा सामाजिक सुरक्षा भत्तामा भएको वृद्धिको कारण चालु खर्चको वृद्धिदर उच्च रहेको थियो।

३.१९ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको चालु खर्च मध्ये सामान्य सार्वजनिक सेवा शीर्षकमा मात्रै ५१.९ प्रतिशत खर्च भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस शीर्षकमा २५.८ प्रतिशत खर्च भएको थियो।

३.२० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा सामान्य सार्वजनिक सेवा अन्तर्गत **"विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण"** उपशीर्षकमा रु.१ खर्ब ५० अर्ब भन्दा बढी रकम भुक्तानी भएकोले पनि चालु आर्थिक वर्षको पहिलो आठ महिनामा यस

शीर्षकको खर्च उच्च देखिन गएको हो। फलस्वरूप, यस अवधिमा स्वास्थ्य, मनोरन्जन, सँस्कृति तथा धर्म, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षा शीर्षकको खर्चमा ह्रास आएको देखिएको छ। स्थानीय तहबाट शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सामाजिक सुरक्षामा भएको खर्चको विवरण समावेश नगरिएकोले पनि उक्त शीर्षकहरुको खर्च घटेको हो। गत वर्षको पूर्ण अवधिमा विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण उपशीर्षकमा रु. ३३ अर्ब २१ करोड मात्र खर्च भएको थियो।

३.२१ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको कुल यथार्थ चालु खर्चको अनुपातमा सामान्य सार्वजनिक सेवा पछि बढी खर्च आर्थिक मामिलामा भएको छ। यस अवधिमा आर्थिक मामिलामा १७.१ प्रतिशत, सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा ७.९ प्रतिशत, रक्षा ६.३ प्रतिशत र शिक्षामा ६.२ प्रतिशत खर्च भएको छ। त्यसैगरी, सामाजिक सुरक्षामा ४.८ प्रतिशत, स्वास्थ्यमा ३.७ प्रतिशत र आवास तथा सामुदायिक सुविधामा १.१ प्रतिशत खर्च भएको छ। मनोरञ्जन, संस्कृति तथा धर्म र वातावरण संरक्षण शीर्षकमा कुल चालु खर्चको अनुपातमा १ प्रतिशत भन्दा कम खर्च भएको छ।

३.२२ गत आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल चालु खर्चको अनुपातमा सबैभन्दा बढी खर्च सामान्य सार्वजनिक सेवा र शिक्षामा क्रमशः २५.८ प्रतिशत र २२.० प्रतिशत तथा सबैभन्दा कम खर्च आवास तथा सामुदायिक सुविधा र वातावरण संरक्षणमा क्रमशः ०.७ र ०.५ प्रतिशत थियो।

चार्ट ३ (छ) : चालु खर्चको सेवा तथा कार्यगत विवरण (रु. करोडमा)

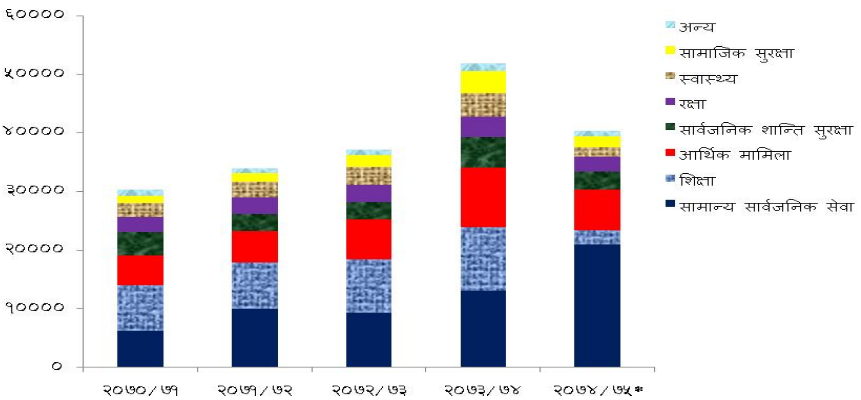

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनाको।

***द्रष्टव्यः** अन्य अन्तर्गत वातावरण संरक्षण, आवास तथा सामुदायिक सुविधा र मनोरन्जन, संस्कृति तथा धर्म रहेका छन्।*

३.२३ गत आर्थिक वर्षको कुल यथार्थ चालु खर्चमा सबैभन्दा बढी हिस्सा सामान्य सार्वजनिक सेवामा २५.२ प्रतिशत भएको देखिन्छ। त्यसपछि शिक्षामा २०.९ प्रतिशत, आर्थिक मामिलामा १९.७ प्रतिशत, सार्वजनिक शान्ति सुरक्षामा १०.० प्रतिशत र स्वास्थ्यमा

७.६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। कुल चालु खर्चमा मनोरञ्जन, संस्कृति तथा धर्म, आवास तथा सामुदायिक सुविधा र वातावरण संरक्षणको अंश १ प्रतिशत भन्दा न्यून रहेको थियो।

पूँजीगत खर्चको सेवा तथा कार्यगत खर्चको स्थिति

३.२४ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल पूँजीगत खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३८.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९४ अर्ब २४ करोड रह्यो। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो खर्च १४८.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६७ अर्ब ८३ करोड पुगेको थियो।

३.२५ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनाको कुल पूँजीगत खर्च रु.९४ अर्ब २४ करोड मध्ये आर्थिक मामिला शीर्षकमा सर्वाधिक ६९.५ प्रतिशत (रु. ६५ अर्ब ५० करोड) खर्च भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस शीर्षकमा ७६.५ प्रतिशत खर्च भएको थियो।

चार्ट ३ (ज) : पूँजीगत खर्चको सेवा तथा कार्यगत स्थिति (रु. करोडमा)

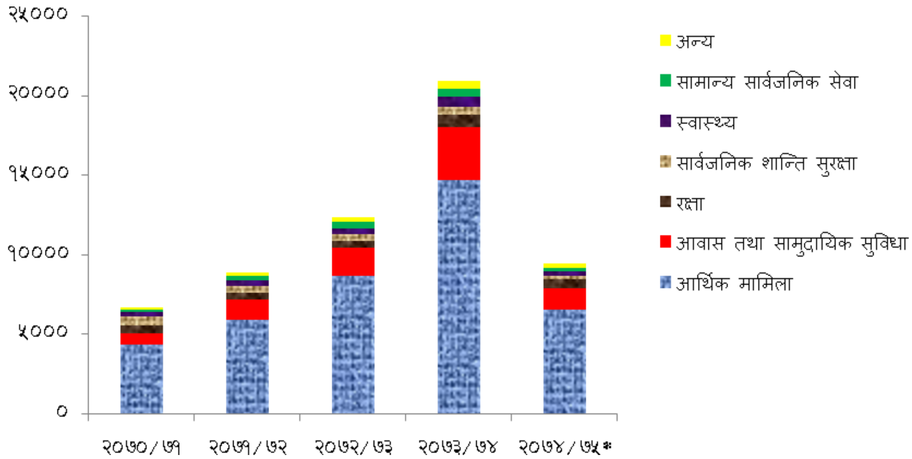

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनाको।

द्रष्टव्यः *अन्य अन्तर्गत वातावरण संरक्षण, मनोरन्जन, सँस्कृति तथा धर्म, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षा रहेका छन्।*

३.२६ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको कुल पूँजीगत खर्चमध्ये सामान्य आर्थिक मामिलामा सबैभन्दा बढी र त्यसपछि, आवास तथा सामुदायिक सुविधामा खर्च भएको छ। यस अवधिमा आवास तथा सामुदायिक सुविधामा १४.० प्रतिशत, रक्षामा ६.३ प्रतिशत, स्वास्थ्यमा ३.१ प्रतिशत, वातावरण संरक्षणमा २.६ प्रतिशत, सार्वजनिक शान्ति सुरक्षामा २.३ प्रतिशत र सामान्य सार्वजनिक सेवामा १.९ प्रतिशत खर्च भएको छ। मनोरञ्जन, संस्कृति तथा धर्म, सामाजिक सुरक्षा र शिक्षामा कुल पूँजीगत खर्चको

अनुपातमा १ प्रतिशत भन्दा न्यून खर्च भएको छ। उक्त ३ वटै खर्च शीर्षकको अंश कुल पूँजीगत खर्चको अनुपातमा ०.४ प्रतिशत मात्र छ।

३.२७ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को कुल पूँजीगत खर्चमा सबैभन्दा बढी हिस्सा आर्थिक मामिलामा ७०.२ प्रतिशत रहेको थियो। त्यसपछि आवास तथा सामुदायिक सुविधामा १६.० प्रतिशत, रक्षा ३.६ प्रतिशत, स्वास्थ्य २.९ प्रतिशत, सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा २.६ प्रतिशत, सामान्य सार्वजनिक सेवा २.४ प्रतिशत र वातावरण संरक्षण १.४ प्रतिशत थियो। उक्त वर्ष कुल चालु खर्चमा मनोरञ्जन, संस्कृति तथा धर्म, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षाको हिस्सा १ प्रतिशत भन्दा न्यून रहेको थियो।

पूँजीगत खर्चको स्थिति

३.२८ विगत लामो समयदेखि विविध कारणवश सरकारको पूँजीगत खर्च गर्ने क्षमता कमजोर देखिएको छ। विगत ६ वर्षमा कुल विनियोजित पूँजीगत रकमको तुलनामा वास्तविक खर्च वार्षिक औसत ७२.३ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ३ (झ) : पूँजीगत खर्चको स्थिति (प्रतिशतमा)

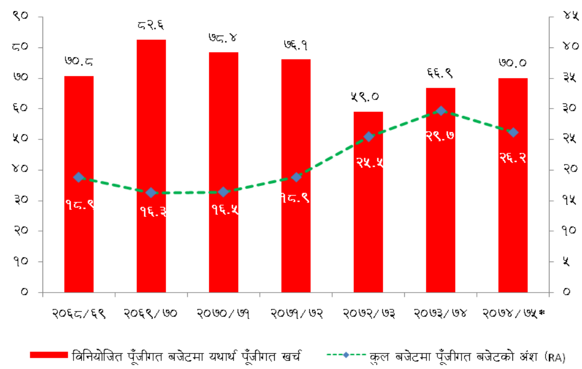

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय/महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *संशोधित अनुमान।

३.२९ विगत ६ वर्षमा कुल सरकारी बजेट विनियोजनमा पूँजीगत बजेटको अंश वार्षिक औसत २१.० प्रतिशत मात्र देखिएको कारण आगामी दिनमा चालु खर्चलाई वाञ्छित सीमाभित्र राखी कुल बजेटमा पूँजीगत खर्चको अंश बढाउन चुनौती रहेको छ।

पूँजीगत खर्चको भुक्तानी

३.३० विगत सात वर्षको अध्ययन अनुसार नेपालमा पूँजीगत खर्चको भुक्तानी आर्थिक वर्षको अन्त्यतिर अधिकेन्द्रित भएको देखिन्छ। आर्थिक वर्षको अन्तिम दुई महिनामा मात्रै कुल

पूँजीगत खर्चको औसतमा आधा भन्दा बढी भुक्तानी भएको देखिन्छ भने असार महिनामा मात्रै औसतमा ४० प्रतिशत भन्दा बढी भुक्तानी हुने स्थिति देखिएको छ।

चार्ट ३ (ञ) : पूँजीगत खर्चको भुक्तानी प्रवृत्ति (प्रतिशतमा)

	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
श्रावण	०%	०%	०%	०%	०%	०%	०%
भाद्र	१%	१%	१%	१%	१%	१%	४%
आश्विन	२%	५%	५%	३%	५%	४%	१२%
कार्तिक	२%	४%	३%	३%	२%	२%	६%
मार्ग	४%	१%	४%	५%	२%	४%	११%
पौष	६%	४%	६%	६%	३%	६%	१८%
माघ	६%	५%	५%	५%	३%	८%	१९%
फाल्गुण	८%	७%	८%	७%	६%	८%	३०%
चैत्र	११%	९%	११%	९%	८%	७%	
वैशाख	७%	९%	८%	७%	९%	८%	
जेठ	१२%	१२%	११%	१२%	११%	१०%	
आषाढ	४१%	४३%	३८%	४१%	४९%	४१%	

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित

बेरुजु

३.३१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा सरकारी निकाय, संगठित संस्था, स्थानीय निकाय/तह र जिल्ला विकास/समन्वय समिति समेत गरी कुल रु. २ खर्ब ९० अर्ब ५३ करोड बेरुजु फछ्र्यौट हुन बाँकी रहेको छ।

सरकारी आय

३.३२ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल सरकारी आय गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २३.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ खर्ब ५२ अर्ब १२ करोड पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सरकारी आय २१.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ खर्ब ४७ अर्ब ४७ करोड पुगेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. ३ अर्ब ४२ करोड बराबरको नगद मौज्दात तथा बेरूजु संकलन भई कुल सरकारी आयमा ०.५ प्रतिशत योगदान पुगेको थियो।

३.३३ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा रु. १५ अर्ब २५ करोड वरावरको वैदेशिक अनुदान प्राप्त भएको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा रु. १० अर्ब ३० करोड बराबरको अनुदान परिचालन भएको थियो। गत आर्थिक वर्षको पूर्ण अवधिमा भने रु. ३१ अर्ब ९३ करोड बराबरको वैदेशिक अनुदान परिचालन भएको थियो।

तालिका ३ (ग): कुल सरकारी आयको संरचना (प्रतिशतमा)

खर्च शीर्षक	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
कर राजस्व	७८.७	७९.०	७९.२	८५.५	८५.७
गैहकर राजस्व	११.१	११.१	११.५	८.५	९.५
कुल राजस्व	**८९.९**	**९०.१**	**९०.७**	**९४.१**	**९५.२**
वैदेशिक अनुदान प्राप्ति	८.६	८.१	६.१	४.९	३.४
आन्तरिक ऋण लगानीको सावाँ फिर्ता	०.१	०.५	२.६	०.५	०.५
नगद मौज्दात र बेरुजु	१.४	१.४	०.६	०.५	०.९
कुल सरकारी आय	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनाको।

३.३४ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल सरकारी खर्चमा सरकारी आयको अनुपात ८५.५ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ र आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा यस्तो अनुपात क्रमशः ७७.३ प्रतिशत र ८८.४ प्रतिशत रहेको थियो।

३.३५ कुल सरकारी खर्चमा वैदेशिक अनुदान प्राप्तिको अनुपात पछिल्ला वर्षहरुमा क्रमशः घट्दै गएको छ। विगत पाँच वर्षमा कुल सरकारी खर्चमा वैदेशिक ऋण परिचालनको अनुपात वार्षिक औसत ६.० प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ३ (घ): कुल सरकारी खर्चमा सरकारी आय, राजस्व, अनुदान र ऋणको अनुपात
प्रतिशतमा

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
कुल सरकारी आय	९१.१	८४.७	८८.४	७७.३	८५.५
कुल राजस्व	८१.४	७६.४	८०.२	७२.८	८१.४
वैदेशिक अनुदान प्राप्ति	७.८	६.८	५.४	३.८	२.९
आन्तरिक ऋण परिचालन	४.६	८.०	१४.६	१०.६	२२.६
वैदेशिक ऋण प्राप्ति	४.९	५.५	७.३	६.९	५.६

*प्रथम आठ महिनाको स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय।

राजस्व परिचालन

३.३६ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा रु. ३ खर्ब ८७ अर्ब ४२ करोड कर राजस्व र रु. ४३ अर्ब १७ करोड गैहकर राजस्व गरी जम्मा रु. ४ खर्ब ३० अर्ब ५८ करोड राजस्व परिचालन भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को सोही अवधिमा कर राजस्व रु. ३ खर्ब २९ अर्ब ७६ करोड र गैहकर राजस्व रु. २४ अर्ब १५ करोड गरी कुल राजस्व परिचालन रु. ३ खर्ब ५३ अर्ब ९१ करोड रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल राजस्व परिचालन गत वर्षको सोही अवधिको ५३.२ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा २१.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

३.३७ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा राजस्व परिचालन आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को तुलनामा २६.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ खर्ब ९ अर्ब १८ करोड रह्यो।

३.३८ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा कुल राजस्वमा कर राजस्व र गैरकर राजस्वको योगदान क्रमशः ९०.० प्रतिशत र १०.० प्रतिशत रहेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो योगदान क्रमशः ९३.२ प्रतिशत र ६.८ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो ५ वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्व र गैरकर राजस्वको योगदान क्रमशः वार्षिक औसत ८८.२ प्रतिशत र ११.८ प्रतिशत छ।

३.३९ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुल राजस्व परिचालनमा प्रत्यक्ष करको योगदान २५.६ प्रतिशत रहेकोमा गत आर्थिक वर्षमा सो योगदानमा वृद्धि भई २८.९ प्रतिशत पुगेको छ। विगत ५ वर्षको अवधिमा कुल राजस्व परिचालनमा प्रत्यक्ष करको योगदान वार्षिक औसत २६.८ प्रतिशत रहेको छ।

३.४० आर्थिक वर्ष २०६९/७० को कुल राजस्व परिचालनमा अप्रत्यक्ष करको अंश ६१.४ प्रतिशत रहेकोमा गत आर्थिक वर्षमा सो करको अंश ०.२ प्रतिशत विन्दुले कमी भई ६१.२ प्रतिशतमा झरेको छ। पछिल्लो ५ वर्षमा कुल राजस्व परिचालनमा अप्रत्यक्ष करको अंश वार्षिक औसत ६०.९ प्रतिशत रहेको छ।

३.४१ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रत्यक्ष कर र अप्रत्यक्ष करको अनुपात प्रत्येक वर्ष वृद्धि हुँदै गएको छ। आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रत्यक्ष कर र अप्रत्यक्ष करको अनुपात क्रमशः ४.५ र १०.७ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा उक्त अनुपातमा वृद्धि भई क्रमशः ६.७ र १४.१ प्रतिशत पुगेको छ। पछिल्लो ५ वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा गैरकर राजस्वको अनुपात भने वार्षिक औसत २.३ प्रतिशत मात्र रहेको छ।

चार्ट ३ (ट) : कर राजस्व र गैरकर राजस्वको प्रवृत्ति

(कुल गार्हस्थ्य उत्पादन र राजस्वको प्रतिशतमा)

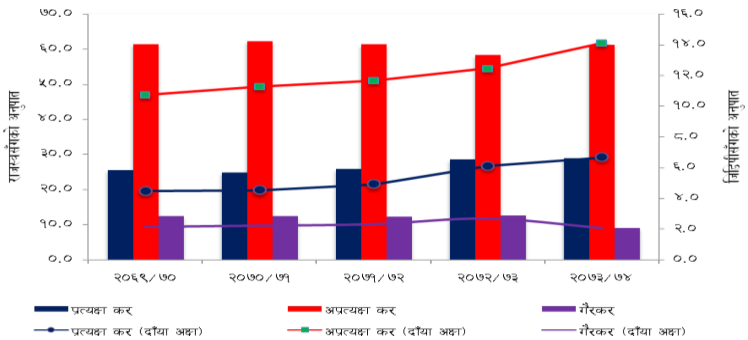

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय/महालेखा नियन्त्रक कार्यालय।

द्रष्टव्यः सवारी साधन करलाई प्रत्यक्ष करमा समावेश गरिएको छ र अन्य कर [कम्पनी रजिष्ट्रेशन दस्तुर, एजेन्सी रजिष्ट्रेशन दस्तुर, सवारी चालक अनुमतिपत्रको इजाजतपत्र दस्तुर, सवारीको दर्ता किताब (ब्लू बुक) दस्तूर र हातहतियारको इजाजतपत्र दस्तुर] लाई

समावेश गरिएको छैन। विगत ५ वर्षमा कुल राजस्व परिचालनमा अन्य करको हिस्सा वार्षिक औसत ०.६ प्रतिशत रहेको छ। साथै पछिल्लो ५ वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अन्य करको अनुपात वार्षिक औसत ०.१३ प्रतिशत रहेको छ।

३.४२ राजस्व संरचनामा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश सबैभन्दा उच्च देखिएको छ भने त्यसपछि आयकर र भन्सार महशुल रहेको छ। कुल राजस्वमा गैरकरको अंश १० प्रतिशत मात्र रहेको छ।

तालिका ३ (ङ): विगत ५ वर्षको राजस्वको संरचना (कुल राजस्वको प्रतिशतमा)

राजस्वको विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
मू.अ.कर	२८.३	२७.७	२५.४	२६.४	२९.३
अन्तशुल्क	१२.७	१३.२	१३.७	१३.९	१४.३
आयकर	२१.८	२१.८	२४.४	२४.५	२०.०
भन्सार महसुल	१९.०	१८.४	१७.१	१८.४	१९.५
गैह्रकर	१२.६	१२.३	१२.६	९.१	१०.०
अन्य	५.५	६.६	६.९	७.७	६.९
कुल राजस्व	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय/महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनाको।

द्रष्टव्यः अन्य अन्तर्गत अन्य कर, विशेष सेवामा लाग्ने कर, वस्तुको प्रयोग तथा वस्तु प्रयोग गर्न अनुमतिमा लाग्ने कर, रजिष्ट्रेशन दस्तुर तथा सवारी साधन कर रहेका छन्।

३.४३ विगत ५ वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा मूल्य अभिवृद्धि करको अनुपात सबैभन्दा बढी रहेको छ। त्यसैगरी कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा आयकरको अनुपात पनि बढ्दै गईरहेको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल राजस्व परिचालनमा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश उच्च रहेको छ। यस अवधिमा आयकर परिचालन न्यून देखिए पनि चैत्र र असार महिनामा आयकर परिचालन उच्च हुने प्रवृत्ति रहेकोले चालु आर्थिक वर्षको पूर्ण अवधिमा राजस्व परिचालनमा आयकरको अंश थप बढ्न जाने देखिन्छ।

चार्ट ३ (ठ) : चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको राजस्व संरचना (प्रतिशतमा)

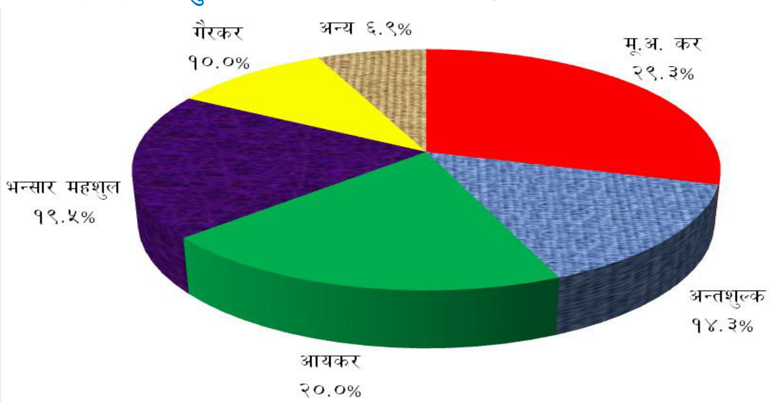

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय।

वैदेशिक सहायता प्रतिबद्धता

३.४४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा वैदेशिक अनुदान रु. ६२ अर्ब ५५ करोड र वैदेशिक ऋण रु. ८८ अर्ब ३३ करोड गरी रु. १ खर्ब ५० अर्ब ८८ करोड बराबरको वैदेशिक सहयोगको प्रतिबद्धता प्राप्त भएको छ। यस अवधिको वैदेशिक सहयोगको प्रतिबद्धता मध्ये वैदेशिक अनुदान र वैदेशिक ऋणको अनुपात क्रमशः ४१ प्रतिशत र ५९ प्रतिशत छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो अनुपात क्रमशः २२ प्रतिशत र ७८ प्रतिशत थियो।

३.४५ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ऋण तथा अनुदान दुवै गरी रु. २ खर्ब ५० अर्ब २४ करोड बराबरको वैदेशिक सहायता प्रतिबद्धता प्राप्त भएको थियो। गत वर्ष कुल वैदेशिक सहायता प्रतिबद्धतामा वैदेशिक अनुदान र वैदेशिक ऋणको अनुपात क्रमशः ३९ प्रतिशत र ६१ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ३ (ड) : वैदेशिक ऋण र अनुदान प्रतिबद्धताको स्थिति

(कुल वैदेशिक सहयोग प्रतिबद्धताको प्रतिशतमा)

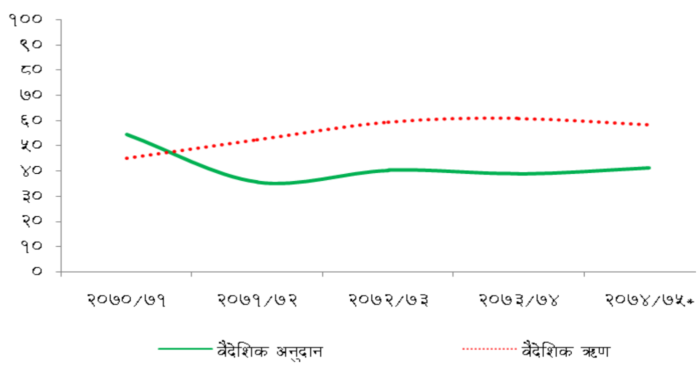

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनाको।

वैदेशिक सहायता उपयोग र परिचालन

३.४६ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा वैदेशिक अनुदान र ऋण गरी रु. ५५ अर्ब ३५ लाख बराबरको वैदेशिक सहायता उपयोग भएको छ। यस अवधिमा कुल वैदेशिक सहायता उपयोगमा वैदेशिक अनुदान र ऋणको अनुपात क्रमशः ३६ प्रतिशत र ६४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा यस्तो अनुपात ४१ प्रतिशत र ५९ प्रतिशत थियो। पछिल्लो १० वर्षमा गत आर्थिक वर्ष बाहेक प्रत्येक वर्ष कुल वैदेशिक सहायता परिचालनमा वैदेशिक ऋणको तुलनामा वैदेशिक अनुदानको अनुपात उच्च रहँदै आएको छ।

चार्ट ३ (ढ) : कुल वैदेशिक सहायता उपयोग (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा) **र वैदेशिक अनुदान तथा ऋण उपयोग** (कुल वैदेशिक उपयोगको प्रतिशतमा)

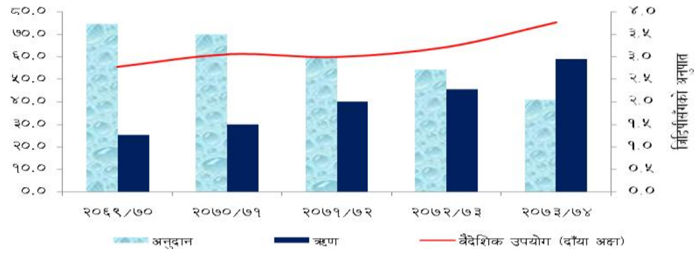

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय।

३.४७ पछिल्लो ५ वर्षमा कुल वैदेशिक सहायता उपयोगमा वैदेशिक अनुदानको अंश हरेक वर्ष घट्दै गएको छ। यद्यपि वैदेशिक सहायता उपयोगको आकारमा भने आर्थिक वर्ष २०६९/७० पश्चात क्रमशः बढ्दै गएको छ। यस अवधिमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वैदेशिक सहायता उपयोगको अनुपात वार्षिक औसत ३.२ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा यस्तो अनुपात ३.८ प्रतिशत थियो।

चार्ट ३ (ण) : बजेट तथा गैर बजेट संयन्त्रबाट परिचालित अन्तर्राष्ट्रिय विकास सहायता (प्रतिशतमा)
(रकम अमेरिकी डलर दश लाखमा)

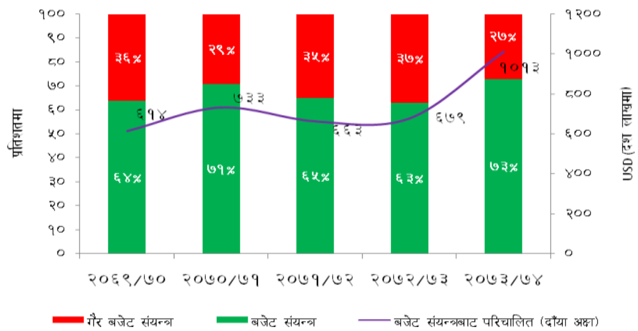

स्रोतः Aid Management Portfolio, अर्थ मन्त्रालय।

३.४८ पछिल्लो ५ वर्षमा वैदेशिक सहायता परिचालनमा गैरबजेट संयन्त्रबाट परिचालन हुने विकास सहायताको हिस्सा वार्षिक औसत ३३.० प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा परिचालित कुल अन्तर्राष्ट्रिय विकास सहायता मध्ये गैरबजेट संयन्त्रमार्फत परिचालित सहायताको अंश २७ प्रतिशतमा झरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा उक्त अनुपात ३७ प्रतिशत रहेको थियो।

कुल सार्वजनिक ऋण र भुक्तानी

३.४९ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म भुक्तानी गर्न बाँकी कुल सार्वजनिक ऋण रु. ८ खर्ब ४३ अर्ब पुगेको छ। यसमध्ये आन्तरिक र बाह्य ऋणको अनुपात क्रमशः ४६.१ प्रतिशत र ५३.९ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म कुल तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण रु. ६ खर्ब ९७ अर्ब रहेको थियो। सो वर्ष आन्तरिक र बाह्य ऋणको अनुपात क्रमशः ४०.७ प्रतिशत र ५९.३ प्रतिशत थियो।

३.५० आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा सावाँ र ब्याज गरी सार्वजनिक ऋणको कुल भुक्तानी खर्च रु. ३२ अर्ब ७९ करोड रहेको छ। कुल सरकारी खर्चमा ऋण भुक्तानी खर्चको अनुपात ६.२ प्रतिशत छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा यस्तो अनुपात ८.५ प्रतिशत थियो।

तालिका ३ (च) : भुक्तानी गर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण तथा साँवा फिर्ता र ब्याज खर्च (रु. करोडमा)

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
भुक्तानी गर्न बाँकी ऋणको विवरण					
आन्तरिक ऋण#	२०१८१.८	१९६७८.६	२३४१५.८	२८३७१.१	३८८२५.८
वैदेशिक ऋण	३४६८१.९	३४३२७.६	३८७९५.७	४१३१७.३	४५४६२.८
कुल ऋण	५४८६३.७	५४००६.१	६२२११.५	६९६८८.४	८४२८८.६
साँवा फिर्ताको खर्चको विवरण					
आन्तरिक ऋण	२५१५.२	४७४३.०	५०३३.५	३८५६.१	१५२५.०**
वैदेशिक ऋण	१६७२.५	१७०२.८	१८६१.५	२२७०.३	९०९.०
जम्मा साँवा फिर्ता खर्च	४१८७.७	६४४५.८	६८९५.०	६१२६.५	२४३४.०
ब्याज खर्चको विवरण					
आन्तरिक ऋण	८६७.३	६२२.९	५३६.२	६७६.०	६५२.१
वैदेशिक ऋण	३३६.५	३०३.४	३३१.१	३२६.४	१९२.७
जम्मा ब्याज खर्च	१२०३.८	९२६.३	८६७.३	१००२.४	८४४.८
जम्मा ऋण भुक्तानी खर्च (साँवा र ब्याज)	५३९१.५	७३७२.१	७७६२.३	७१२८.८	३२७८.८
सरकारी खर्चमा ऋण भुक्तानी खर्च (प्रतिशतमा)	१२.४	१३.९	१२.९	८.५	६.२

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंक। #आई.एम.एफ. प्रमिसरी नोट बाहेक। *प्रथम आठ महिना।

** नेपाल राष्ट्र बैंकको तथ्याङ्क समावेश गरिएको हुँदा मलेनिकाको तथ्याङ्क (रू. १५०२ करोड) सँग फरक पर्न गएको छ।

३.५१ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनासम्मको भुक्तानी गर्न बाँकी कुल ऋणलाई आधार मान्दा प्रतिव्यक्ति ऋण रु. २८ हजार ९ सय ६३ पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा प्रतिव्यक्ति ऋण रु. २४ हजार २ सय ७० थियो। यस अवधिमा आन्तरिक ऋण परिचालनमा उल्लेख्य वृद्धि भएको कारण पनि प्रतिव्यक्ति सार्वजनिक ऋण गत वर्ष भन्दा १९.३ प्रतिशत (रु. ४ हजार ६ सय ९४) ले बढेको हो।

चार्ट ३ (त) : प्रतिव्यक्ति सार्वजनिक ऋण र प्रतिव्यक्ति आय (रूपैंयामा)

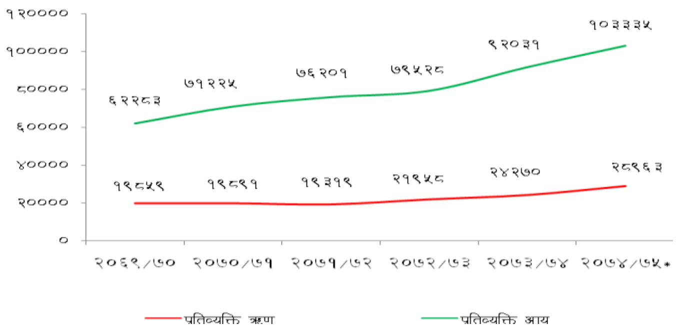

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग।
*कुल सार्वजनिक ऋण प्रथम आठ महिनासम्मको तथ्याङ्कमा आधारित।
पुनश्चः जनसङ्ख्याको तथ्याङ्क केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको जनसङ्ख्या प्रक्षेपणमा आधारित।

३.५२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा रु. १ खर्ब १९ अर्ब ८० करोड बराबरको आन्तरिक ऋण परिचालन भएको छ। यस अवधिमा आन्तरिक ऋणको भुक्तानी रु. १५ अर्ब २५ करोड रहेको छ।

३.५३ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा कुल आन्तरिक ऋण निष्कासन मध्ये विकास ऋणपत्रको अंश ६०.१ प्रतिशत, ट्रेजरी बिलको अंश ३९.७ प्रतिशत, नागरिक बचतपत्रको अंश ०.२ प्रतिशत र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको अंश ०.०३ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुल आन्तरिक ऋण निष्कासन मध्ये विकास ऋणपत्रबाट ६२.३ प्रतिशत, ट्रेजरी बिल निष्कासनबाट ३७.४ प्रतिशत र अन्य उपकरणमार्फत ०.४ प्रतिशत परिचालन भएको थियो।

सार्वजनिक संस्थान

३.५४ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा व्यावसायिक सञ्चालनमा रहेका ३७ सार्वजनिक संस्थान मध्ये २६ संस्थान नाफामा र ११ संस्थान नोक्सानीमा रहेका छन्। नाफामा सञ्चालित संस्थानहरुको खुद नाफा रु. ४२ अर्ब ६८ करोड रहेको छ भने नोक्सानीमा रहेका संस्थानहरुको खुद नोक्सान रु.१ अर्ब २५ करोड रहेको छ।

३.५५ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा संस्थानहरुको समग्र नाफा रु. ४१ अर्ब ४३ करोड रहेको छ, जुन आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को तुलनामा १८.५ प्रतिशतले बढी हो। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चित नाफा रु. २७ अर्ब ७७ करोड रहेको छ।

३.५६ गत आर्थिक वर्षसम्ममा सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको कुल लगानी १५.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब १२ अर्ब ८ करोड पुगेको छ। यस मध्ये रु.१ खर्ब ५९ अर्ब ५७ करोड सेयर लगानी र रु.१ खर्ब ५२ अर्ब ५१ करोड ऋण लगानी रहेको

छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सेयर तथा ऋण लगानी क्रमशः १४.४ प्रतिशत र १६.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

३.५७ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन आय रु.३ खर्ब २२ अर्ब ६ करोड रहेको छ।यो कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा १२.२ प्रतिशत हो। यसैगरी सो वर्षमा परिचालन भएको कुल राजस्वमा सार्वजनिक संस्थानको योगदान ९.६ प्रतिशत रहेको छ।

३.५८ गत आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा सार्वजनिक संस्थानहरुको नेट वर्थ ३३.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ८९ अर्ब ५६ करोड पुगेको छ। यस अवधिमा सार्वजनिक संस्थानहरुको चुक्ता पूँजी र जगेडा कोष तथा सञ्चित नाफा/नोक्सानी उल्लेख्य वृद्धि भएका कारण नेट वर्थमा वृद्धि भएको हो।

३.५९ सार्वजनिक संस्थानहरुमा सेयर तथा ऋण लगानीको प्रतिफल न्यून देखिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा नेपाल सरकारलाई रु. ७ अर्ब ७८ करोड लाभांश प्राप्त भएको छ। यो रकम यस अवधिसम्म भएको कुल सेयर लगानीको ४.९ प्रतिशत मात्र हो।

३.६० आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म संस्थानहरुको कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व रु. ३८ अर्ब ५७ करोड पुगेको छ। सार्वजनिक संस्थानको कार्य कुशलतामा अभिवृद्धि गर्दै वित्तीय व्यवस्थापनमा पुनरावलोकन नभएमा यस्तो दायित्व वर्षेनी बढ्दै जाने र दीर्घकालमा सञ्चित कोषमाथि दबाब पर्नेछ।

३.६१ कुल सार्वजनिक संस्थान मध्ये १८ वटा संस्थानको मात्र आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्मको लेखापरीक्षण सम्पन्न भएको छ। लेखापरीक्षण समयमै सम्पन्न गर्न नसकेका सार्वजनिक संस्थानको बहुआयामिक पक्षको विश्लेषण गरी औचित्यता पुष्टि गर्नुपर्ने देखिएको छ।

३.६२ सार्वजनिक संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म २८,४०५ कर्मचारी कार्यरत रहेका छन्।

३.६३ सार्वजनिक संस्थानको लगानी, व्यवस्थापन र सञ्चालनमा प्रष्ट नीति र मापदण्ड बनाई उपलब्ध स्रोत र साधनको कुशलतापूर्वक परिचालन गर्नुपर्ने आवश्यकता छ।

४. मूल्य

उपभोक्ता मूल्य स्थिति

४.१ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ४.० प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ५.२ प्रतिशत रहेको थियो। वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २०७४ फागुनमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ६.० प्रतिशत रहेको छ। २०७३ फागुनमा यस्तो मुद्रास्फीति दर २.९ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा खाद्य वस्तुहरुको मूल्यमा भएको वृद्धिका कारण समग्र मुद्रास्फीति दर गत वर्षको तुलनामा बढेको हो।

४.२ खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहको मुद्रास्फीति दर वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २०७४ फागुनमा ५.६ प्रतिशत रहेको छ। २०७३ फागुनमा यस समूहको वार्षिक विन्दुगत मुद्रास्फीति दर ०.४ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो। तरकारी, फलफूल, माछा तथा मासु, मदिरा, घ्यू तथा तेल आदि समूहमा भएको मूल्यवृद्धिका कारण यस समूहको मूल्य बढ्न गएको हो।

चार्ट ४ (क) : समग्र तथा क्षेत्रगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर

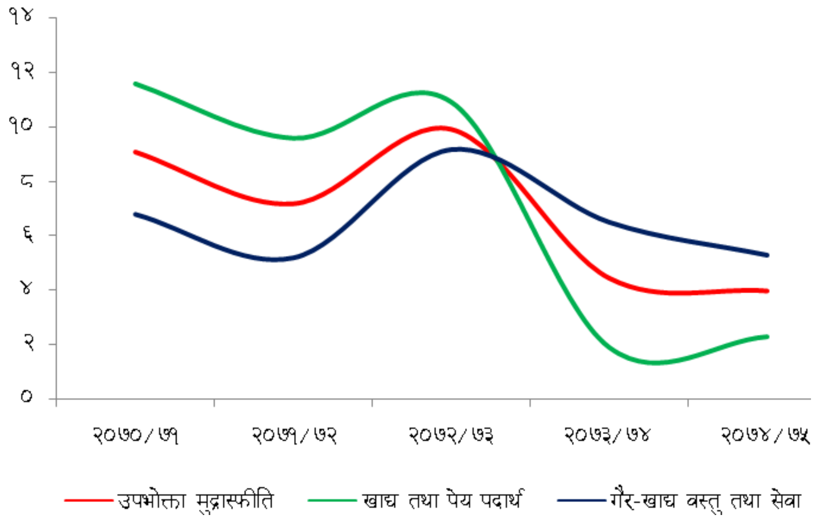

४.३ २०७४ फागुनमा गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा समूहको मुद्रास्फीति दर वार्षिक विन्दुगत आधारमा ६.३ प्रतिशत रहेको छ। २०७३ फागुनमा यस समूहको मुद्रास्फीति दर ५.६ प्रतिशत रहेको थियो। शिक्षा, घरायसी सामान तथा सेवा, मनोरञ्जन तथा संस्कृति लगायत

अन्य वस्तु तथा सेवा समूहहरुको मूल्यमा भएको वृद्धिका कारण यस समूहको मुद्रास्फीति दर केही बढ्न गएको हो।

४.४ २०७४ फागुनमा वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर तराईमा ६.३ प्रतिशत, हिमालमा ६.० प्रतिशत, पहाडमा ५.६ प्रतिशत र काठमाडौं उपत्यकामा ४.५ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो दर तराईमा २.८ प्रतिशत, हिमालमा ३.७ प्रतिशत, पहाडमा ५.९ प्रतिशत र काठमाडौं उपत्यकामा १.८ प्रतिशत रहेको थियो।

थोक, राष्ट्रिय तलव तथा ज्यालादर एवम् पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य

४.५ २०७४ फागुनमा वार्षिक बिन्दुगत थोक मुद्रास्फीति दर २.३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो मुद्रास्फीति दर १.० प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा अवधिमा थोक मूल्य अन्तर्गत कृषिजन्य वस्तुहरुको मूल्य सूचकाङ्क ०.४ प्रतिशत, स्वदेशमा उत्पादित वस्तुहरुको मूल्य सूचकाङ्क ५.५ प्रतिशत तथा आयातित वस्तुहरुको मूल्य सूचकाङ्क ४.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा कृषिजन्य वस्तुहरुको मूल्य सूचकाङ्क ०.२ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो भने स्वदेशमा उत्पादित वस्तुहरुको मूल्य सूचकाङ्क ४.२ प्रतिशत र आयातित वस्तुहरुको मूल्य सूचकाङ्क १.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

४.६ वार्षिक विन्दुगत अधारमा २०७४ फागुनमा राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ७.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा उक्त सूचकाङ्क १४.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा अवधिमा तलब सूचकाङ्कमा ९.४ प्रतिशत र ज्यालादर सूचकाङ्कमा ७.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। तलब सूचकाङ्कमा केही प्रतिष्ठानहरुको तथ्याङ्क चालु आर्थिक वर्षमा अद्यावधिक गरेका कारण समग्र राष्ट्रिय तलव तथा ज्यालादर सूचकाङ्क बढ्न गएको हो।

४.७ पछिल्ला वर्षहरुमा अन्तरराष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य घटेका कारण त्यसको सकारात्मक प्रभाव नेपालको मूल्य वृद्धिमा देखिएको छ। पेट्रोलको मूल्य आर्थिक वर्ष २०७०/७१ मा प्रतिलिटर रु. १३५ को उच्च तहबाट आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. १०१.५ मा झरेको थियो। त्यसैगरी, डिजेल र मट्टितेलको मूल्य आर्थिक वर्ष २०७०/७१ मा प्रतिलिटर रु. १०६ पुगेकोमा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. ७७.५ मा झरेको थियो। तर ढुवानीको दुरीको आधारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य स्थानगत आधारमा फरक हुने गरेको छ।

५. वित्तीय क्षेत्र

वित्तीय संरचना

५.१ २०७४ फागुन मसान्तसम्ममा २८ वाणिज्य बैंक, ३६ विकास बैंक, २५ वित्त कम्पनी तथा ६४ लघु वित्त विकास बैंक गरी जम्मा १५३ बैंक तथा वित्तीय संस्था सञ्चालनमा रहेका छन्। यसका अलावा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त १४ वटा सहकारी संस्था एवम् २४ वटा गैर-सरकारी संस्था सञ्चालनमा रहेका छन्। साथै, ३९ बीमा कम्पनी, कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैंक लगायतका संस्थाहरु सञ्चालनमा रहेका छन्।

५.२ २०७४ असार मसान्तमा वित्तीय क्षेत्रको कुल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा सबैभन्दा बढी अंश बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको ८८.५ प्रतिशत रहेको छ। यस अन्तर्गत नेपाल राष्ट्र बैंकको अंश २२.३ प्रतिशत तथा वाणिज्य बैंकहरुको अंश ५४.९ प्रतिशत रहेको छ। यसरी बैंकिङ्ग क्षेत्र र सम्झौतामूलक बचत परिचालन गर्ने संस्थाहरुको कुल सम्पत्ति/दायित्वको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १८१ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ५ (क) : नेपालको वित्तीय संरचना, प्रतिशतमा

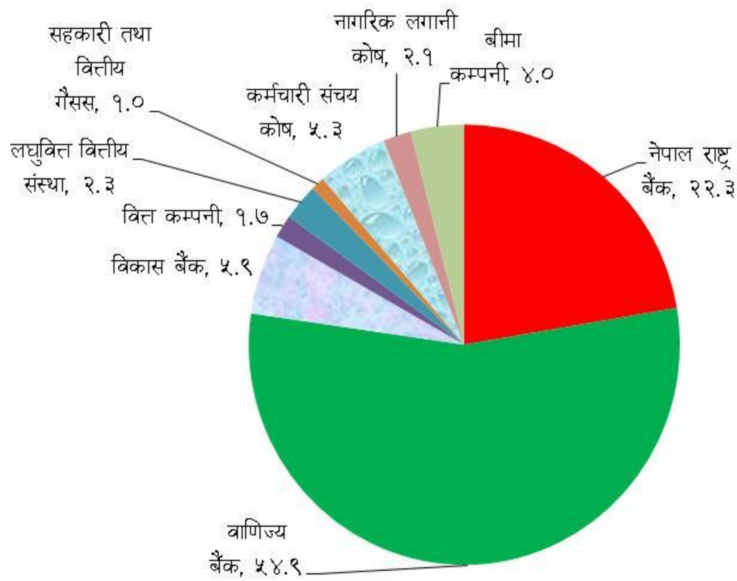

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

वित्तीय स्थायित्व

५.३ वित्तीय संस्था, वित्तीय बजार र पूर्वाधारको यथोचित व्यवस्थापन मार्फत बचत र लगानी बीचको मध्यस्थता प्रभावकारी बनाई एक सबल, कुशल र विश्वसनीय वित्तीय प्रणालीको विकासले वित्तीय स्थायित्व कायम हुन जान्छ। वित्तीय स्थायित्व, पहुँच र समावेशीकरणको लागि गत आर्थिक वर्षदेखि वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति कार्यान्वयन हुँदै आएको छ। यसरी हेर्दा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा वित्तीय क्षेत्र स्थायित्वका सूचकहरु समग्रमा सबल नै रहेका छन्। २०७४ असार मसान्तको तुलनामा २०७४ पुस मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको निष्कृय कर्जाको अनुपात सीमान्त दरले वृद्धि हुँदा २.० प्रतिशत पुगेको छ।

५.४ २०७४ फागुनमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको कुल निक्षेपमा तरल सम्पत्तिको अंश २३.४ प्रतिशत, बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग रहेको नगद तथा मौज्दात ११.१ प्रतिशत र कुल निक्षेप तथा प्राथमिक पूँजीको अंश ७८.४ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, जोखिम भारित सम्पत्तिको तुलनामा प्राथमिक पूँजी र कुल पूँजीको अनुपात क्रमशः १४.१ प्रतिशत र १५.४ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ५ (क) : वित्तीय क्षेत्र सबलताका प्रमुख सूचकहरु (२०७४ फागुन)

सूचकहरु	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७४
निष्कृय कर्जा अनुपात *	३.८	३.३	२.२	१.८	२.०
वाणिज्य बैंक*	२.९	२.६	१.८	१.५	१.७
विकास बैंक*	४.२	३.६	१.५	१.४	१.६
वित्त कम्पनी*	१४.३	१४.६	१४.४	१३.४	१३.१
कुल तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप अनुपात	३२.५	३०.२	२७.६	२६.७	२३.४
नगद तथा बैंक मौज्दात/कुल निक्षेप अनुपात	१७.८	१६.२	१५.२	१५.५	११.१
प्राथमिक पूँजी/ जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	११.३	११.४	११.५	१४.१	१४.१
कुल पूँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	१२.७	१२.९	१२.९	१५.४	१५.४
कुल कर्जा/कुल निक्षेप तथा प्राथमिक पूँजी अनुपात	७१.८	७१.९	७५.६	७९.२	७८.४

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। * २०७४ पुस मसान्तको तथ्याङ्क।

५.५ वित्तीय क्षेत्रको सवलीकरण मार्फत वित्तीय स्थायित्व हासिल गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकले अवलम्बन गरेको मर्जर/प्राप्ति नीति कार्यान्वयनमा आएपश्चात् २०७४ फागुन मसान्तसम्ममा कुल १५८ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु मर्जर/प्राप्ति प्रक्रियामा सामेल भएका छन्। यसमध्ये ११८ संस्थाको इजाजत खारेज हुन गई कुल ४० संस्था कायम भएका छन्।

वित्तीय प्रगाढता एवम् पँहुच

५.६ विस्तृत मुद्राप्रदाय, निजीक्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा तथा कुल निक्षेपसँग कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात जस्ता वित्तीय प्रगाढता सूचकहरुमा उल्लेख्य सुधार हुँदै गएबाट अर्थतन्त्रको मौद्रिकीकरण बढेको र सर्वसाधारणको वित्तीय उपकरणमा पहुँच वृद्धि भएको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विस्तृत मुद्राप्रदायको अनुपात ९४.० प्रतिशत, निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जाको अनुपात ७६.८ प्रतिशत र कुल निक्षेपको अनुपात ८२.७ प्रतिशत रहेको छ।

५.७ २०७४ फागुन मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्था (क, ख र ग वर्ग) को कुल शाखा संख्या ३,५७६ पुगेको छ। त्यसैगरी क, ख, ग र घ वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको कुल शाखा संख्या ५,८३७ पुगेको छ। प्रदेशगत रूपमा भने कर्णाली प्रदेश र प्रदेश नं. ७ का वित्तीय विस्तारका परिसूचकहरु अन्य प्रदेशहरुको तुलनामा कमजोर देखिएको छ।

तालिका ५ (ख) : प्रदेशगत रूपमा बैंक तथा वित्तीय संस्था (क, ख र ग वर्ग) का शाखा

(२०७४ फागुन मसान्तसम्मको)

प्रदेश	वाणिज्य बैंक	विकास बैंक	वित्त कम्पनी	जम्मा	अंश (%)	जनसङ्ख्या ** (प्रति शाखा)
प्रदेश नं. १	४०५	१००	३८	५४३	१५.२	८८६०
प्रदेश नं. २	२६८	४०	१७	३२५	९.१	१८३६०
प्रदेश नं. ३	९३३	२३४	७०	१२३७	३४.६	४९५५
प्रदेश नं. ४	२८६	२०३	२४	५१३	१४.३	४८३९
प्रदेश नं. ५	३९५	२३५	२४	६५४	१८.३	७७४१
कर्णाली	८७	७	२	९६	२.७	१६२८२
प्रदेश नं. ७	१६१	४५	२	२०८	५.८	१३४७८
जम्मा	**२५३५**	**८६४**	**१७७**	**३५७६**	**१००.०**	**८०५९**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। ** केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको पाँच वर्षे जनसङ्ख्या प्रक्षेपण अनुरूप गणना गरिएको।

मौद्रिक क्षेत्र

५.८ नेपाल राष्ट्र बैंकले देशको मौद्रिक अधिकारीका रूपमा मौद्रिक तथा वित्तीय नीति तर्जुमा र सोको कार्यान्वयन गर्दै आएको छ। नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ (दोस्रो संशोधन सहित) ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम आर्थिक स्थायित्व र अर्थतन्त्रको दीगो विकासका निम्ति मूल्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्ने, वित्तीय सेवाको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने, सुरक्षित, स्वस्थ तथा सक्षम भुक्तानी प्रणालीको विकास गर्ने जस्ता उद्देश्यहरु हासिल गर्ने दिशामा मौद्रिक तथा वित्तीय नीति केन्द्रित रहेका छन्।

मौद्रिक नीतिको लक्ष्य तथा उपकरण

५.९ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को मौद्रिक नीतिले वार्षिक औसत मुद्रास्फीति दर ७ प्रतिशतभित्र सीमित राखी कम्तीमा ८ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने तथा ७.२ प्रतिशतको लक्षित आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्न आवश्यक मौद्रिक तरलता व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य राखेको थियो।

५.१० भारतीय मुद्रासँगको स्थिर विनिमयदरलाई मौद्रिक अंकुशको नीतिगत व्यवस्था यथावत राखी आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय वृद्धिदर १८ प्रतिशत, कुल आन्तरिक कर्जा २७.८ प्रतिशत तथा निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा २० प्रतिशतसम्मको सीमाभित्र राख्ने मौद्रिक नीतिको अन्तरिम लक्ष्य रहेको थियो।

५.११ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि कार्यान्वयनमा ल्याइएको ब्याजदर करिडोर पद्धतिलाई समयसापेक्ष परिमार्जन गरी ७ प्रतिशतको स्थायी तरलता सुविधालाई करिडोरको माथिल्लो सीमा, ३ प्रतिशतको दुईहप्ते निक्षेप संकलन दरलाई तल्लो सीमा र ५ प्रतिशतको दुईहप्ते रिपोदरलाई नीतिगत दरको रूपमा कायम गरिएको छ।

तालिका ५ (ग) : बैंकदर, पुनरकर्जादर र अनिवार्य नगद अनुपात (प्रतिशतमा)

उपकरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
बैंकदर	८.०	८.०	७.०	७.०	७.०
पुनरकर्जादरहरुः					
निर्यात कर्जा (स्वदेशी मुद्रामा)	१०.	१०.	१०.	१०.	१०.
निर्यात कर्जा (विदेशी मुद्रामा) *	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५
रूग्ण उद्योग	१०.	१०.	१०.	१०.	१०.
साना तथा घरेलु उद्योग	१०.	१०.	१०.	१०.	१०.
उत्पादनमूलक क्षेत्र	५०.	४०.	४०.	४०.	४०.
अनिवार्य नगद अनुपात					
वर्ग "क"	५.०	६.०	६.०	६.०	६.०
वर्ग "ख"	४.५	५.०	५.०	५.०	५.०
वर्ग "ग"	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०
स्थायी तरलता सुविधा दर #	८.०	८.०	७.०	७.०	७.०

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। * LIBOR मा जोड्ने। # वार्षिक अनुमान।

५.१२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा विस्तृत मुद्राप्रदाय ९.१ प्रतिशतले र संकुचित मुद्राप्रदाय ६.४ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा उक्त मुद्राप्रदायहरु क्रमशः १०.३ प्रतिशतले र ५.७ प्रतिशतले बढेका थिए। समीक्षा अवधिमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति घटेकोले अघिल्लो वर्षको तुलनामा मुद्राप्रदायको विस्तारमा संकुचन आएको हो।

५.१३ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा कुल आन्तरिक कर्जा ११.७ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा उक्त कर्जा १०.७ प्रतिशतले

बढेको थियो। निजी क्षेत्र तथा वित्तीय संस्था माथिको दाबी बढेका कारण समीक्षा अवधिमा कुल आन्तरिक कर्जा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा बढ्न गएको हो।

५.१४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा १५.६ प्रतिशत अर्थात् रु. ३११ अर्ब ६ करोडले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको यसै अवधिमा उक्त क्षेत्रतर्फको कर्जा १६.२ प्रतिशतले बढेको थियो।

तालिका ५ (घ) : प्रमुख मौद्रिक योगाङ्कहरुको वार्षिक बिन्दुगत परिवर्तन (प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३*	२०७४*
चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा	१८.७	२१.३	१०.५	१६.१	११.६
सञ्चित मुद्रा	१९.८	४.६	२०.१	१२.७	६.६
चल्ती निक्षेप	२२.८	१५.२	८.५	०.८	२५.३
मुद्दती निक्षेप	१२.४	२०.९	६१.३	६०.९	३०.६
बचत तथा कल निक्षेप	२४.०	१९.२	-९.६	४.३	-१.४
निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा	१९.४	२३.२	१८.०	२८.३	१७.४
संकुचित मुद्राप्रदाय	१९.७	१८.५	१३.१	४.३	१३.९
विस्तृत मुद्राप्रदाय	१९.९	१९.५	१५.५	१८.२	१४.२

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। * फागुन महिनाको।

५.१५ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा निक्षेप बोलकबोल र रिभर्स रिपोमार्फत रु. १३० अर्ब २५ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्ता उपकरणहरु मार्फत रु. १०१ अर्ब १० करोड तरलता प्रशोचन गरिएको थियो। त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा रिपो बोलकबोल तथा सोझै खरिद बोलकबोल उपकरण प्रयोग गरी रु. ९७ अर्ब २५ करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ।

५.१६ पछिल्लो समय अल्पकालीन ब्याजदरहरु बढेका छन्। ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारित औसत ब्याजदर २०७३ फागुनमा ०.७४ प्रतिशत रहेकोमा २०७४ फागुनमा ४.७० प्रतिशत पुगेको छ। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकबीचको अन्तर-बैंक कारोबारको भारित औसत ब्याजदर २०७३ फागुनको ०.९० प्रतिशतको तुलनामा २०७४ फागुनमा बढेर ४.८७ प्रतिशत पुगेको छ।

चार्ट ५ (ख) : ब्याजदरको प्रवृत्ति (प्रतिशतमा)

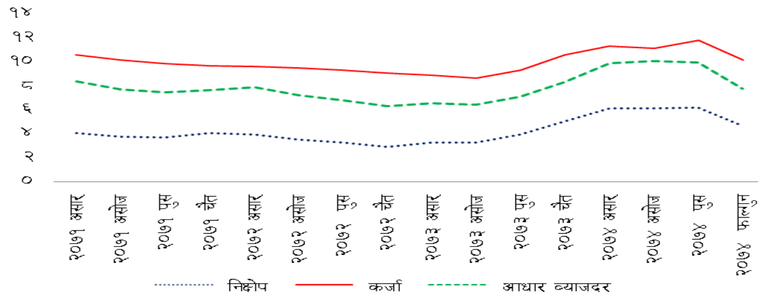

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

५.१७ २०७४ फागुनमा वाणिज्य बैंकहरुले निक्षेपमा प्रदान गर्ने भारित औसत ब्याजदर र ६.५ प्रतिशत तथा कर्जामा लिने ब्याजदरको भारित औसतदर १२.० प्रतिशत रहेको छ। २०७३ फागुनमा यस्तो ब्याजदर क्रमशः ५.० प्रतिशत र १०.६ प्रतिशत रहेको थियो। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकको औसत आधार दर २०७३ फागुनको ८.३ प्रतिशतको तुलनामा २०७४ फागुनमा १०.४ प्रतिशत रहेको थियो।

५.१८ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको निक्षेप ८.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २४ खर्ब ८७ अर्ब १४ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो निक्षेप ९.१ प्रतिशतले बढेको थियो।

५.१९ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा १४.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २२ खर्ब ४२ अर्ब ५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो कर्जा १५.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

५.२० २०७४ फागुनमा नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको कृषि, जलविद्युत, पर्यटन लगायतका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कर्जा लगानी आफ्नो कुल कर्जाको २३.२ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ५ (ग): बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाहित क्षेत्रगत कर्जा

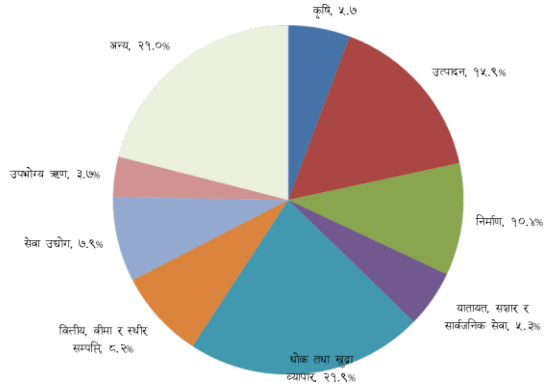

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

पूँजी बजार

५.२१ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा धितोपत्रको प्राथमिक बजारमार्फत रु. ३२ अर्ब ८४ करोड बराबरको पूँजी परिचालन भएको छ। यो रकम अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५.३ प्रतिशतले कम हो। यस अवधिमा साधारण सेयरको प्राथमिक निष्काशनमार्फत (थप निष्काशन सहित) रु. ५ अर्ब ५३ करोड, हकप्रद सेयरमार्फत रु.१९ अर्ब ५० करोड, म्युचुअल फण्डमार्फत रु. ४ अर्ब ८० करोड तथा

ऋणपत्रमार्फत रु. ३ अर्ब पूँजी परिचालन भएको छ। यसका अलावा बोनस सेयरमार्फत रु.१० अर्ब ८७ करोड बराबरको पूँजी समेत परिचालन भएको छ।

५.२२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा दोस्रो बजार कारोबारका अधिकांश सूचकाङ्कहरु अपेक्षित रूपमा सन्तोषजनक हुन सकेका छैनन्। लगानीयोग्य पूँजीमा परेको चाप तथा धितोपत्रको आपूर्तिमा वृद्धि भएका कारण धितोपत्र परिसूचक तथा कारोबारमा गिरावट आएको हो। २०७३ फागुन मसान्तमा १३५५.२ बिन्दु रहेको नेप्से सूचकाङ्कमा ५.१ प्रतिशतले ह्रास आई २०७४ फागुन मसान्तमा १२८६.० बिन्दु कायम भएको छ। २०७४ असार मसान्तमा भने नेप्से सूचकांक १५८२.७ बिन्दु रहेको थियो।

५.२३ २०७३ फागुन मसान्तमा २१२ रहेको नेपाल स्टक एक्सचेन्जमा सूचीकृत कम्पनीको संख्या २०७४ फागुन मसान्तमा १९४ मा झरेको छ। कतिपय सूचीकृत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु मर्जरमा गएका कारण वित्तीय संस्थाहरुको संख्यामा गिरावट आएको हो।

चार्ट ५ (घ): नेप्से सूचकाङ्कको प्रवृत्ति

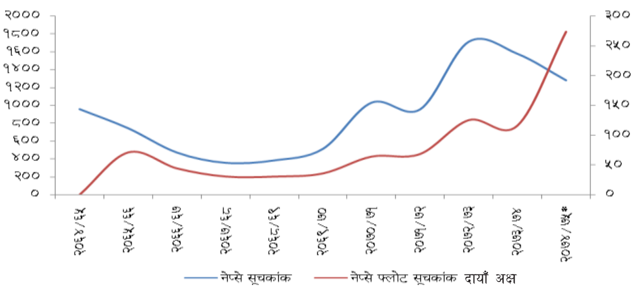

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेन्ज। *प्रथम आठ महिनाको।

५.२४ २०७४ फागुन मसान्तमा बजार पूँजीकरण २०७३ फागुन मसान्तको तुलनामा २.० प्रतिशतले कमी आई रु.१५ खर्ब ५ अर्ब ५८ करोडमा सीमित भएको छ। यसरी कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बजार पूँजीकरणको अनुपात ५७.९ प्रतिशतमा झरेको छ। २०७४ असार मसान्तमा भने बजार पूँजीकरण रु. १८ खर्ब ५७ अर्ब ८३ करोड कायम भई कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ७१.४ प्रतिशत रहेको थियो।

५.२५ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा धितोपत्र कारोबार रकममा अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३५.२ प्रतिशतले कमी आई रु. ८५ अर्ब ९ करोडमा सीमित भएको छ। २०७४ फागुन मसान्तमा सूचीकृत संगठित संस्थाको कुल चुक्ता मूल्य भने अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३३.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३ खर्ब ३७ अर्ब पुगेको छ।

५.२६ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो आठ महिनामा धितोपत्र निक्षेप तथा राफसाफको लागि सिडिएस एण्ड क्लियरीङ्ग लि. (सिडिएससी) मा थप १४ कम्पनी दर्ता भई कुल संख्या १९१ पुगेको छ भने निक्षेप सदस्यहरुको संख्या ६६ रहेको छ। हाल यस्ता सदस्यले ७३ जिल्लाबाट निक्षेप सेवा उपलब्ध गराउँदै आएका छन्।

तालिका ५(ङ): धितोपत्र अभौतिकीकरणको अवस्था

विवरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	पहिलो आठ महिना	
				२०७३/७४	२०७४/७५
दर्ता कम्पनीको संख्या	११३	२०५	२२०	२२०	२३४
निक्षेप सदस्यको संख्या	४३	५६	६०	६०	६६
हितग्राही खाताको संख्या	४०,०८१	३८९,५६८	८६६,९३७	७४३,०७०	१,१९४,२४८
अभौतिकृत धितोपत्रको संख्या (दश लाखमा)	९६.६७	१,२२३.०८	२,३६९.२८	२,०३०.९५	३,२४५.४२

स्रोतः सिडिएस एण्ड क्लियरीङ्ग लि.।

५.२७ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को आठ महिनासम्ममा इक्रा नेपाल लि. बाट तीन रेटिङ्ग र ३३ ग्रेडिङ्ग सेवा प्राप्त भएको छ। गत वर्षको सोही समयावधिमा २१ ग्रेडिङ्ग सेवा प्राप्त भएको थियो।

बीमा

५.२८ २०७४ फागुन मसान्तमा बीमा कम्पनीहरुको संख्या ३९ पुगेको छ। स्वामित्व संरचनाको आधारमा १८ कम्पनीले जीवन बीमा, २० कम्पनीले निर्जीवन बीमा र १ कम्पनीले पुनर्बीमा व्यवसाय सञ्चालन गर्दै आएका छन्। त्यसैगरी, स्वामित्वका आधारमा विदेशी बीमा कम्पनीको शाखाको रूपमा ३ बीमा कम्पनी, विदेशी बीमा कम्पनीको संयुक्त पूँजी लगानीमा ३ बीमा कम्पनी, निजी स्वामित्वमा ३० बीमा कम्पनी र सरकारी स्वामित्वमा ३ बीमा कम्पनी रहेका छन्।

५.२९ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को आठ महिनासम्ममा बीमा व्यवसायको कुल वित्तीय स्रोत तथा उपयोग रु. २ खर्ब ४० अर्ब ५७ करोड रहेको छ। यसमध्ये जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको रु. १ खर्ब ९९ अर्ब ५६ करोड र निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको रु. ४१ अर्ब ७० लाख रहेको छ। यो वित्तीय स्रोत तथा उपयोग अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २९.४ प्रतिशतले बढी हो। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को अन्त्यमा यो रकम रु.१ खर्ब ८५ अर्ब ८९ करोड पुगेको थियो।

चार्ट ५ (ङ): बीमा शुल्क आय (रु. करोडमा) र वृद्धिदर (दायाँ अक्ष)

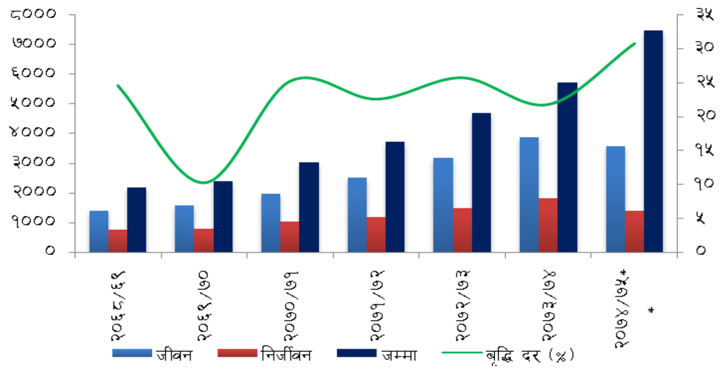

*राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको अनुमानित विवरण समावेश गरिएको।

**अनुमानित विवरण समावेश गरिएको।

५.३० जीवन तथा निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको लगानीयोग्य रकम क्रमशः वृद्धि हुँदै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७०/७१ मा रु. ७५ अर्ब ७८ करोड रहेको लगानीयोग्य रकम आर्थिक वर्ष २०७४/७५ सम्ममा रु.१ खर्ब ८८ अर्ब ९० करोड पुग्ने अनुमान छ।

तालिका ५ (च) : जीवन तथा निर्जीवन बीमा ब्यवसायमा लगानी* (रु. करोडमा)

अर्थिक वर्ष	बीमा ब्यवसाय		
	जीवन	निर्जीवन	जम्मा
२०७०/७१	६,४३७.६	१,१४०.५	७,५७८.१
२०७१/७२	९,४१७.६	१,५९०.३	११,००७.९
२०७२/७३	११,७९८.३	१,६८१.८	१३,४८०.१
२०७३/७४	१२,६६९.१	१,९६८.७	१४,६३७.८
२०७४/७५**	१६,५७९.९	२,३१०.५	१८,८९०.५

* बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको अनुमानित (Provisional) विवरण समावेश गरिएको।

** आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्मको Unaudited विवरण समावेश गरिएको।

५.३१ २०६९ सालबाट सुरु गरिएको कृषि बीमा कार्यक्रमलाई समसामयिक सुधार गर्दै आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि बाली तथा पशुपन्छी बीमातर्फ विस्तार गरी विमा प्रिमियम रकमको ५० प्रतिशत सरकारले अनुदान दिने व्यवस्था गरिएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७१/७२ देखि बीमा प्रिमियम रकममा ७५ प्रतिशत अनुदान दिने व्यवस्था गरी बीमाङ्कको रु. १ करोडको सीमा हटाईएकोले कृषि बीमा प्रभावकारी हुँदै गएको छ। २०७४ फागुन मसान्तसम्ममा रु. ८ अर्ब २ करोडको बीमांकको रु. ३५ करोड बीमा शुल्कमा सरकारले रु. २६ करोड अनुदान प्रदान गरेको छ।

५.३२ २०७२ सालको भूकम्पको कारणबाट निर्जीवन बीमा कम्पनीमा परेको कुल दावी संख्या १७,७९९ र अनुमानित क्षति रकम रु. १६ अर्ब ६९ करोड रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को आठ महिनासम्ममा कुल १७,४५८ दाबी संख्या तथा रु. १३ अर्ब ८३ करोड दाबी रकम फछ्र्यौट भएको छ। यस अवधिसम्म कुल दावी मध्ये ९८.० प्रतिशत र कुल दाबी रकम मध्ये ८२.८ प्रतिशत फछ्र्यौट भएको छ।

गैर-बैंक वित्तीय संस्थाहरु

५.३३ कर्मचारी सञ्चयकोषले निजामती कर्मचारी, सैनिक, प्रहरी, शिक्षक, सरकारी संस्थान तथा केही निजी कम्पनीका कर्मचारीको सञ्चयकोषको व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। सञ्चयकर्ताहरुबाट कोष संकलन गर्ने र ऋण प्रदान गर्ने कार्यका अतिरिक्त विविध परियोजनामा लगानी गर्दै आएको छ। २०७४ पुस मसान्तमा कोषको सम्पत्ति/दायित्व २०७४ असारको तुलनामा ५.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ७० अर्ब २१ करोड पुगेको छ भने सञ्चयकर्ताहरुको सञ्चित रकम रु. २ खर्ब ६० अर्ब १० करोड पुगेको छ।

५.३४ नागरिक लगानी कोषले व्यक्तिगत तथा संस्थागत बचत परिचालन गर्नुका साथै ऋण तथा सापटी प्रदान गर्ने र विभिन्न संगठित संस्थाको धितोपत्र निष्कासनको कामलाई सहज तुल्याउन निष्काशन प्रबन्धकको काम समेत गर्दै आएको छ। २०७४ पुस मसान्तमा कोषको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७४ असार मसान्तको तुलनामा ११.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ५ अर्ब ६८ करोड पुगेको छ। कोषको स्रोततर्फ २०७४ पुस मसान्तमा रु. १ खर्ब १ अर्ब ४७ लाख पुगेको छ। कोषले २०७४ पुस मसान्तमा विभिन्न क्षेत्रमा गरी रु. ९३ अर्ब ७५ करोड लगानी गरेको छ।

५.३५ २०३३ सालदेखि कार्य प्रारम्भ गरेको नेपाल सरकारबाट सञ्चालित हुलाक बचत बैंकको निक्षेप संकलन गर्न स्वीकृत १ सय १७ वटा कार्यालयमध्ये हाल ६८ वटा कार्यालयहरुले मात्र बैंकिङ्ग कारोबार सञ्चालन गर्दै आएका छन्। बैंकको कुल निक्षेप २०७४ फागुन मसान्तमा रु. २ अर्ब ८ करोड ४० लाख रहेको छ भने कुल खाता संख्या ६८ हजार ८ सय ७१ पुगेको छ।

५.३६ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले हाल बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको प्राकृतिक व्यक्तिका नाममा बचत तथा मुद्दती खातामा रहेको रु.२ लाखसम्मको निक्षेप सुरक्षण एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट तोकिएका प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा प्रवाह हुने पशुधन कर्जा, विपन्न वर्ग कर्जा, साना तथा मझौला उद्यम कर्जा, कृषि कर्जा आदिको सुरक्षण गर्दै आएको छ।

५.३७ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले २०७४ असार मसान्तसम्ममा रु. ६ अर्ब ३० करोड कर्जा सुरक्षण गरेकोमा २०७४ पुस मसान्तसम्ममा रु. ९ अर्ब २६ करोड कर्जा सुरक्षण भएको

छ। निक्षेप सुरक्षण व्यवस्था बमोजिम २०७४ पुस मसान्तसम्ममा विभिन्न ८९ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको रु. ४ खर्ब १० अर्ब ९६ करोड बराबरको निक्षेप सुरक्षण भएको छ।

तालिका ५ (छ) : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको अवस्था

विवरण	२०७३ असार	२०७३ पुस	२०७४ असार	२०७४ पुस
कर्जा सुरक्षण रकम (रु. करोडमा) **	२९४.१	३१०.३	६३०.१	९२५.६
निक्षेप सुरक्षण				
रकम (रु. करोडमा)	३१८३५	३६५४९	३८१८९	४१०९६
बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संख्या	१५०	१२०	११५	८९
निक्षेप संख्या	१३६०६४८३	१५१३६८२७	१५३२१५४४	१७९८२३८१

स्रोतः निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष।

** कर्जा सुरक्षण रकममा SME क्षेत्रमा गएको कर्जा समावेश नभएको।

५.३८ कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडको विवरण अनुसार २०७४ पुससम्ममा विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थामा गरी जम्मा ८,८९६ ऋणी कालोसूचीमा समावेश भएका छन्। यस अवधिसम्म ३,१९९ ऋणी कालोसूचीबाट हटाईएको छ।

५.३९ २०४७ सालमा स्थापना भएको ग्रामीण स्वावलम्बन कोषले स्थानीय स्रोत, साधन र सीपको अधिकतम उपयोग हुने गरी लक्षित वर्गको आर्थिक एवम् सामाजिक स्तरमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले थोक कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएको छ।

५.४० २०७४ चैत मसान्तसम्ममा ग्रामीण स्वावलम्बन कोषबाट गैर-सरकारी संस्था, सहकारी संस्था र कृषि विकास बैंक गरी १ हजार १ सय ७० वटा संस्थालाई रु. २ अर्ब ३८ करोड कर्जा प्रवाह भएको छ। उक्त कर्जामध्ये रु. १ अर्ब ८६ करोड असुली भएको छ भने रु. ५१ करोड कर्जा लगानीमा रहेको छ। विभिन्न आय तथा स्वरोजगारमूलक कार्यक्रमका लागि प्रवाह गरिने यस्तो कर्जाबाट ७० जिल्लाका कुल ६०,३५९ ग्रामीण घरपरिवार प्रत्यक्षरूपले लाभान्वित भएका छन्।

सहकारी संस्था

५.४१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म सहकारी संस्थाहरुको संख्या ३४,५१२ पुगेको छ। यस अवधिसम्ममा सहकारी संस्थाहरुको सेयर सदस्य संख्या ६४ लाख ५१ हजार र सेयर पूँजी रु. ७६ अर्ब ९ करोड पुगेको छ।

५.४२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को आठ महिनासम्ममा सहकारी क्षेत्रमा रु.३ खर्ब ११ अर्ब २३ करोड बचत परिचालन भई रु.२ खर्ब ७६ अर्ब ४५ करोड ऋण परिचालन भएको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा यस्ता संस्थाहरुबाट रु. ३ खर्ब २ अर्ब १६ करोड बचत परिचालन भई रु. २ खर्ब ७३ अर्ब ७१ करोड ऋण लगानी भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को आठ महिनासम्ममा सहकारी क्षेत्रमा ६१,१२२ रोजगारी सृजना भएको छ।

५.४३ सहकारी ऐन, २०७४ अन्तर्गत स्थापना भई सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाहरुले नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी गरिएको निर्देशनको अधिनमा रही सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्दै आएका छन्। २०७४ फागुन मसान्तसम्म यस्ता संस्थाहरुको कुल संख्या १४ रहेको छ। २०७४ फागुन मसान्तमा यी संस्थाहरुको कुल सम्पत्ति/दायित्व रु. ३४ अर्ब ४० करोड रहेको छ भने निक्षेप रु. २५ अर्ब ३९ करोड र कर्जा तथा सापटी रु. २४ अर्ब ४७ करोड छ।

६ . बाह्य क्षेत्र

वैदेशिक व्यापारको स्वरूप र प्रवृत्ति

६.१ विगत एक दशकको अवधिमा कुल व्यापारमा वस्तु निर्यातको वृद्धिदर तथा आधार घट्दै गएको छ। आर्थिक वर्ष २०६१/६२ मा कुल व्यापारमा वस्तु निर्यातको अंश २८.२ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा यस्तो अंश ६.९ प्रतिशतमा सीमित भएको छ। सोही अवधिमा वस्तु निर्यात-आयात अनुपात ३९.३ प्रतिशतबाट ७.४ प्रतिशतमा झरेको छ।

चार्ट ६ (क): कुल व्यापारमा आयात/निर्यातको अंश (प्रतिशतमा)

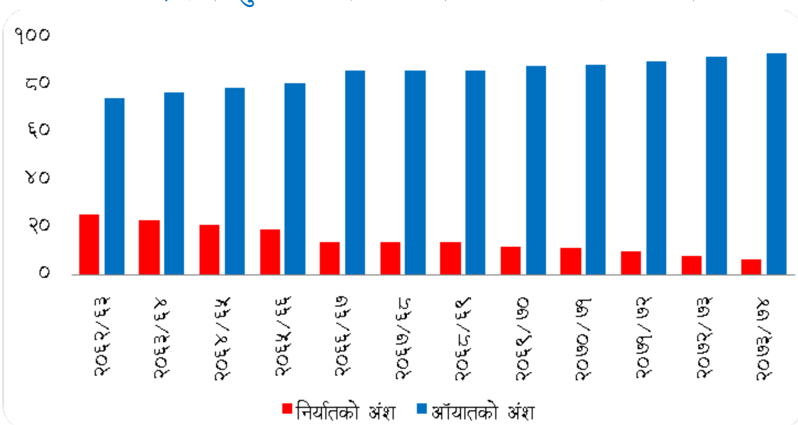

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

६.२ विगत पाँच वर्षको अवधिमा औसतमा निर्यात वृद्धिदर ०.५ प्रतिशत र आयात वृद्धिदर १७.० प्रतिशत रहेको छ। कमजोर भौतिक पूर्वाधार तथा लगानीको वातावरण लगायतका संरचनागत समस्याहरुले गर्दा वस्तु निर्यातको वृद्धिदर न्यून भएको हो।

६.३ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा कुल वैदेशिक व्यापार २१.३ प्रतिशतले बढेर रु. ८ खर्ब २० अर्ब ७८ करोड पुगेको छ। आपूर्ति व्यवस्थामा सहजता, अन्तराष्ट्रिय बजारमा तेलको मूल्यमा वृद्धि, सरकारी खर्चमा तुलनात्मक वृद्धि जस्ता कारणले कुल व्यापार उच्च रहेको हो। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो व्यापार ४१.४ प्रतिशतले बढेर रु. ६ खर्ब ७६ अर्ब ७८ करोड रहेको थियो। कुल वस्तु व्यापारमा निर्यातको अंश ६.५ प्रतिशत र आयातको अंश ९३.५ प्रतिशत रहेको छ।

वस्तु निर्यात तथा आयातको स्थिति

६.४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा कुल वस्तु निर्यात १०.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५३ अर्ब ४२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो निर्यात १२.८ प्रतिशतले बढेर रु. ४८ अर्ब २२ करोड पुगेको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा भारततर्फ ९.८ प्रतिशत, चीनतर्फ ६२ प्रतिशत र अन्य मुलुकतर्फ ९.१ प्रतिशतले निर्यात बढेको छ।

६.५ नेपालको भारततर्फ निर्यात हुने प्रमख बस्तुहरु अलैची, जुटका सामान, धागो, अदुवा, जडीबुटी लगायतका वस्तुहरुको निर्यात बढेको छ। त्यसैगरी, चीनतर्फ निर्यात हुने पश्मिना, हस्तकला, उनी गलैचा, तयारी पोशाक लगायतका वस्तु र अन्य मुलुकतर्फ तयारी पोशाक, चिया, छाला, दलहन, जडीबुटी लगायतका वस्तुहरुको निर्यात बढेको छ।

चार्ट ६ (ख): वाह्य क्षेत्रका प्रमुख परिसूचकहरु (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

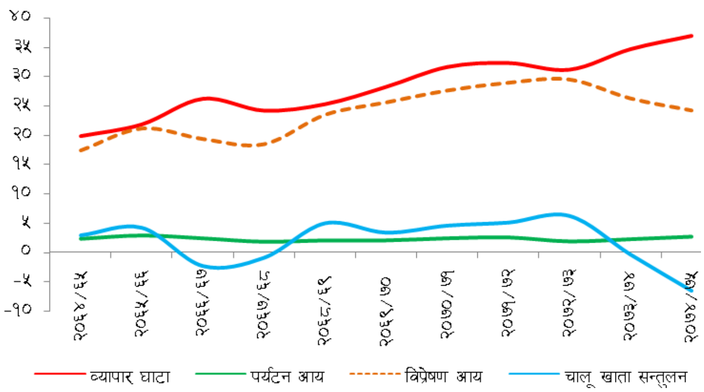

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक। २०७४/७५ को वार्षिक अनुमानित।

६.६ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा कुल वस्तु आयात २२.१ प्रतिशतले बढेर रु. ७ खर्ब ६७ अर्ब ३६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो आयात ४४.२ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा अवधिमा भारतबाट भएको आयात २२.३ प्रतिशत, चीनबाट भएको आयात २२.२ प्रतिशत र अन्य मुलुकबाट भएको आयात २१.३ प्रतिशतले बढेको छ।

६.७ वस्तुगत आधारमा भारतबाट पेट्रोलियम पदार्थ, सवारीसाधन तथा पार्टपूर्जा, मेशिनरी तथा पाटपूर्जा, सिमेन्ट, हटरोल सिटईन क्वाईल लगायतका वस्तुको आयात बढेको छ। त्यस्तै, चीनबाट मेशिनरी तथा पार्टपूर्जा, सञ्चारका उपकरण, टेलिभिजन तथा पार्टपूर्जा, तयारी पोशाक, कच्चा रेशम र अन्य मुलुकबाट सुन, पोलिथीन ग्रायानुयल्स, चाँदी, मेशिनरी तथा पार्टपूर्जा, औषधोपचारका साधन तथा औजार लगायतका वस्तुको आयात बढेको छ।

व्यापार सन्तुलन, शोधनान्तर र विप्रेषण

६.८ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा कुल वस्तु व्यापार घाटा २३ प्रतिशतले बढेर रु. ७ खर्ब १३ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो घाटा ४७.६ प्रतिशतले बढेर रु. ५ खर्ब ८० अर्ब ३४ करोड पुगेको थियो।

६.९ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा समग्र शोधनान्तर रु. २४ अर्ब ७३ करोडले घाटामा रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा शोधनान्तर रु. ५० अर्ब २ करोडले बचतमा रहेको थियो। खासगरी आयातमा वृद्धि, बढ्दो व्यापार घाटा र विप्रेषण आप्रवाहको वृद्धिमा सुस्तता आएको कारण यस अवधिमा शोधनान्तर घाटामा रहेको छ। त्यसैगरी, अघिल्लो वर्षको पहिलो आठ महिनामा रु. ६ अर्ब ३१ करोडले घाटामा रहेको चालु खाता समीक्षा अवधिमा रु. १ खर्ब ५३ अर्ब ९६ करोडले घाटामा रहेको छ।

६.१० समीक्षा अवधिमा विप्रेषण आप्रवाह ४.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ खर्ब ७१ अर्ब ८६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा विप्रेषण आप्रवाह ५.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

तालिका ६ (क) : विप्रेषण आप्रवाहको अवस्था

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
विप्रेषण आप्रवाह (रु.अर्ब)	५४३.३	६१७.३	६६५.१	६९५.५	४७१.९
विप्रेषण आप्रवाहको वृद्धिदर (प्रतिशत)	२५.०	१३.६	७.७	४.६	४.९
विप्रेषण कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात	२७.७	२९.०	२९.६	२६.३	-
चालु खाता प्रासिमा विप्रेषण आप्रवाहको अंश	६०.३	६१.५	६४.०	६०.६	६२.४
चालु ट्रान्सफर आयमा विप्रेषण आप्रवाहको अंश	८५.६	८६.६	८५.०	८१.३	८६.९

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक। * प्रथम आठ महिनाको।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

६.११ कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७४ असार मसान्तको रु. १० खर्ब ७९ अर्ब ४३ करोडबाट २.८ प्रतिशतले कमी आई २०७४ फागुन मसान्तमा रु. १० खर्ब ४९ अर्ब २२ करोड (अमेरिकी डलर १० अर्ब १३ करोड) मा सीमित भएको छ।

६.१२ कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमध्ये नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको सञ्चितिको अंश ८९ प्रतिशत रहेको छ। कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्रा सञ्चितिको अंश २४.७ प्रतिशत रहेको छ।

६.१३ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनाको आयातलाई आधार मान्दा बैंकिङ्ग क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ११.१ महिनाको वस्तु आयात र ९.७ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न सक्ने देखिएको छ।

प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी

६.१४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा रु. १४ अर्ब २४ करोड प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी प्राप्त भएको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा रु. ८ अर्ब ३५ करोड प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी भित्रिएको थियो।

६.१५ देशको सम्पत्ति र दायित्वको स्थितिका आधारमा २०७४ असार मसान्तमा रु. १ खर्ब ५१ अर्ब १८ करोड प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी दायित्व रहेको छ। २०७३ असार मसान्तमा यस्तो दायित्वको मौज्दात रु. १ खर्ब ३७ अर्ब ६८ करोड रहेको थियो।

६.१६ प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीको आप्रवाहमा भएको वृद्धिसँगै लगानीको लाभांश भुक्तानीमा समेत वृद्धि भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा विदेशी लगानीको लाभांश रु. ३४ अर्ब भुक्तानी भएको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष उक्त लाभांश रु. १५ अर्ब भुक्तानी भएको थियो।

तालिका ६ (ख) : लाभाशं भुक्तानीको अवस्था

भुक्तानी	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
लाभाशं भुक्तानी (रु.अर्ब)	२.३	४.४	४.४	१४.८	३३.८
चालु खाता भुक्तानीमा अंश	०.३	०.५	०.५	१.३	३.७

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक। * प्रथम आठ महिना।

विनिमय दर

६.१७ २०७४ असार मसान्तको तुलनामा २०७४ फागुन मसान्तमा नेपाली रूपैयाँ अमेरिकी डलरसँग ०.७ प्रतिशतले अवमूल्यन भई अमेरिकी डलर एकको विनिमय दर रु. १०३.५ पुगेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा नेपाली रूपैयाँ अमेरिकी डलरसँग ०.४ प्रतिशतले अधिमूल्यन भएको थियो। त्यसैगरी, २०७४ असार मसान्तको तुलनामा २०७४ फागुन मसान्तमा नेपाली रूपैयाँ युरोसँग ८.१ प्रतिशत, पाउण्ड स्टर्लिङ्गसँग ७.३ प्रतिशत र जापानी येनसँग ५.९ प्रतिशतले अवमूल्यन भएको छ।

७. गरिबी निवारण र रोजगारी

गरिबी निवारण

७.१ विगत लामो समयदेखि नेपालमा गरिबी क्रमिक रूपमा घट्दै गएपनि अझै २१.६ प्रतिशत जनता निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनी रहेका छन्। बहुआयामिक गरिबीको मापन अनुसार २८.६ प्रतिशत नेपाली बहुआयामिक रूपमा गरिब रहेका छन्। प्रदेशगत रूपमा बहुआयामिक गरिबी कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा उच्च र प्रदेश नं ३ मा सबैभन्दा कम रहेको छ।

तालिका नं. ७ (क) : नेपालको बहुआयामिक गरिबी सूचकांक (MPI) को अवस्था

विवरण	राष्ट्रिय	प्रदेश नं. १	प्रदेश नं. २	प्रदेश नं. ३	प्रदेश नं. ४	प्रदेश नं. ५	कर्णाली प्रदेश	प्रदेश नं. ७
Head Count Ratio	२८.६	१९.७	४७.९	१२.२	१४.२	२९.९	५१.२	३३.६
बहुआयामिक गरिबी सूचकाङ्क	०.१२७	०.०८५	०.२१७	०.०५१	०.०६१	०.१३३	०.२३०	०.१४६

स्रोत: राष्ट्रिय योजना आयोग।

७.२ नेपालमा गरिबी मापनलाई अझ यथार्थपरक बनाउन गरिबको बहुआयामिक विवरण संकलन गर्ने उद्देश्यले २६ जिल्लामा गरिब घरपरिवार पहिचान सर्वेक्षण सम्पन्न भएको छ। सो सर्वेक्षणमा गरिबी मापनका लागि उपयोगमा ल्याइएको १८ सूचकहरुको Proxy Means Test विधिबाट कुल १२ लाख २४ हजार ४ सय १७ घरपरिवार विश्लेषण गरिएकोमा ३ लाख ९१ हजार ८ सय ३१ (४०.८ प्रतिशत) घरपरिवार गरिबको रूपमा पहिचान भएका छन्। गरिब घरपरिवारको सूचीमा रहेका मध्ये १ लाख ८८ हजार २ सय ३५ घरपरिवार अति गरिब र १ लाख १९ हजार ७ सय ४८ घरपरिवार मध्यम गरिब रहेका छन्। साथै, ८३ हजार ८ सय ४८ घरपरिवार सामान्य गरिबको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

७.३ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा गरिबी निवारण कोष मार्फत २,६६३ गरिब सामुदायिक संस्थासँग सम्झौता गरी प्रथम किस्ता भुक्तानी गरिएको छ। यस अवधिमा १६७ नयाँ र ५२९ पुराना सामुदायिक पूर्वाधार (साना सडक ट्र्याक खोल्ने, लघु जलविद्युत, विद्यालय भवन, लिफ्टिङ्ग वाटर, लगायत) निर्माण सम्पन्न भएका छन्। यसका साथै गरिबी निवारण कोषबाट भूकम्पबाट प्रभावित ३,६८२ सामुदायिक संस्थालाई पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण कोष (Revitalisation Fund) प्रदान गरिएको छ।

७.४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा गरिबी निवारण कोषबाट लक्षित समुदायका आयमूलक, सामुदायिक पुर्वाधार विकास, नवीनतम् र भूकम्प सम्बन्धी कार्यक्रम गरी कुल ५,४०१ परियोजना कार्यान्वयन गर्न सामुदायिक संस्थाहरु मार्फत रु. २८

करोड ५ लाख परिचालन भएको छ। गत आर्थिक वर्षमा १०,९६९ परियोजनाहरु कार्यान्वयन गर्न रु.१ अर्ब ८४ करोड ६१ लाख परिचालन गरिएको थियो। चालु आर्थिक वर्षको आठ महिनासम्ममा गरिबी निवारण कोषबाट रु.१३ अर्ब ३३ करोड २१ लाख परिचालन भएको छ।

७.५ गरिबी निवारण कोषबाट सञ्चालित कार्यक्रमबाट हालसम्म ६० जिल्लाका ९ लाख ८४ हजार ४ सय २१ घरधुरी लाभान्वित भएका छन्। कोषबाट गठित सामुदायिक संस्थामा ७५ प्रतिशत महिला सदस्य रहेका छन्। कुल ३५० गरिब समुदायहरुमा हस्तकला प्रवर्द्धनमा सहयोग पुगेको छ। त्यसैगरी, ३१ वटा पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम सञ्चालन भएका छन् भने ४२५ सहकारी गठन गरिएको छ। साथै, ६८ वटा सहकारीको क्षमता विकास भएको छ।

७.६ गरिब तथा बेरोजगार युवालाई स्वरोजगार बनाउने उद्देश्यले युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत प्रतिव्यक्ति अधिकतम रु.२ लाख सम्म विना धितो ऋण उपलब्ध गराउने व्यवस्था रहेको छ। १८ वर्षदेखि ५० वर्ष उमेर समूहका बेरोजगार युवाहरु यस कार्यक्रमका लक्षित वर्ग भित्र रहेका छन्। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा यस कार्यक्रम मार्फत रु. ५ अर्ब ८० करोड ६५ लाख लगानी भएकोमा रु. ३ अर्ब २ करोड असुली भएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कार्यक्रमबाट ४४,८१० जना स्वरोजगार बनेका छन्।

७.७ युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कार्यक्रमबाट आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिना सम्ममा १२,६२२ जनालाई अभिमुखीकरण तालिम र ६५८ जनालाई सीपमूलक तालिम प्रदान गरिएको छ। त्यसैगरी, १,७३२ जनालाई अनुशिक्षण तालिम, १०९ जनालाई स्वयंसेवक क्षमता अभिवृद्धि तालिम र १६५ जनालाई कर्मचारी सेवाकालिन तालिम गरी जम्मा १५,२८६ जनालाई तालिम प्रदान गरिएको छ।

रोजगारी

७.८ नेपालको जनसंख्या संरचना अनुसार प्रतिवर्ष करिब ५ लाख व्यक्ति श्रमबजारमा थपिने गरेका छन्। मुलुकमा रोजगारीको अवसर पर्याप्त नभएका कारण वैदेशिक रोजगारीको आकर्षण अझै उच्च रहेको छ। हाल करिब ४३ लाख युवा औपचारिक तथा अनौपचारिक माध्यमबाट वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन्। वैदेशिक रोजगारीमा गएकामध्ये दक्ष कामदार १.५ प्रतिशत, अर्धदक्ष २४ प्रतिशत र अदक्ष ७४.५ प्रतिशत रहेका छन्। संस्थागत रूपमा ११० वटा देशहरुलाई वैदेशिक रोजगारीको लागि खुला गरिएको छ। यद्यपि, व्यक्तिगत रूपमा वैदेशिक रोजगारीमा जाने प्रयोजनको लागि भने १६७ भन्दा बढी देशहरु खुला गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा जोर्डनसँग आप्रवासन श्रम सम्बन्धी सम्झौता भएको छ।

७.९ पछिल्लो श्रमशक्ति सर्भेक्षण अनुसार नेपालमा बेरोजगारी दर २.३ प्रतिशत र अर्धबेरोजगारी दर ३० प्रतिशत रहेको अनुमान छ। त्यस्तै, युवा अर्धबेरोजगारी दर ३५.८ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। हाल दैनिक करिब एक हजार नेपाली युवाहरु वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा विदेशिने गरेका छन्।

७.१० रोजगार सूचना केन्द्र मार्फत आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा १७,३१८ जनाको बेरोजगार लगत संकलन गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा सो संख्या ७,३२१ रहेको छ।

७.११ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा १६६ संख्यामा श्रम विवाद समाधान गरिएको छ। गत आर्थिक वर्षमा सो संख्या २१३ थियो।

७.१२ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा ३,५०९ जना महिला र ९,५५० जना पुरुष गरी कुल १३,०५९ जनाले सीप विकास सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेका छन्। सो संख्या गत आर्थिक वर्ष २०,०६६ रहेको थियो।

तालिका ७ (ख) : सीप विकास तालिम प्राप्तको अवस्था

आर्थिक वर्ष	महिला	पुरूष	जम्मा
२०६९/७०	७५८६	७५२१	१५१०७
२०७०/७१	८२७८	९०५०	१७३२८
२०७१/७२	७७५०	८१२९	१५८७९
२०७२/७३	६९४७	१०५४६	१७४९३
२०७३/७४	९३७७	१०६८९	२००६६
२०७४/७५*	३५०९	९५५०	१३०५९

स्रोतः श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय.। *प्रथम आठ महिना

७.१३ नेपालमा कामकाज गर्ने गैरनेपाली नागरिकमध्ये चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा १,०३५ जनालाई श्रम स्वीकृति प्रदान गरिएको छ। गत आर्थिक वर्षमा सो संख्या १,२४५ रहेको थियो। गत आर्थिक वर्षमा ५७१ जनाको श्रम स्वीकृति नवीकरण गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा सो संख्या ५८८ रहेको छ।

७.१४ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनासम्ममा वैदेशिक रोजगारमा कामदार पठाउने प्रयोजनको लागि मात्र १,५२४ संस्था दर्ता भई इजाजतपत्र लिएका छन्। यसमध्ये १,१४० वटा मात्र क्रियाशील रहेका छन्। वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारलाई अभिमुखीकरण तालिम दिने संस्था १५८ रहेका छन्। काठमाडौं उपत्यका भित्र मात्र सो संख्या ११६ रहेको छ। साथै, वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने संस्थाको संख्या २३४ पुगेको छ। वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित आर्थिक कारोबार गर्ने प्रयोजनका लागि हालसम्म ८ वटा वैंकहरु विद्युतीय प्रणालीमा आवद्ध भएका छन्।

तालिका ७ (ग) : श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीमा गएका कामदारको विवरण (संख्यामा)

देश	२०७३/७४			२०७३/७४ सम्म		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
कतार	११८८१४	२५०३	१२१३१७	१०८११५२	११८४०	१०९२९९२
मलेसिया	९३३४४	२०३४	९५३७८	११८२५७५	२६८७९	१२०९४५४
साउदी अरब	७२७८४	११६८	७३९५२	८३४१९२	५७९९	८३९९९१
यू.ए.ई.	५०४४४	७५४५	५७९८९	४६६२७३	४५९५६	५१२२२९
कुवेत	१२३१६	८३५	१३१५१	८४५९२	३९६१८	१२४२१०
बहराईन	३६४२	२७४	३९१६	४३३०९	३७२६	४७०३५
ओमन	२५४८	५२५	३०७३	२७०५८	५०५४	३२११२
दक्षिण कोरिया	८९	१	९०	३३१६१	१७९१	३४९५२
लेबनान	४५	१०१	१४६	१२०४	११५३७	१२७४१
इजरायल	५६	७६	१३२	२२७५	४३६६	६६४१
अफगानिस्तान	१३६४	४	१३६८	१०५३६	४६	१०५८२
जापान	२१५५	८३	२२३८	१६७६४	८७६	१७६४०
अन्य	५७०३	५०४०	१०७४३	४५०८१	१७८१४	६२८९५
जम्मा	३६३३०४	२०१८९	३८३४९३	३८२८१७२	१७५३०२	४००३४७४

स्रोत: श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय र वैदेशिक रोजगार विभाग।

७.१५ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा ४० लाख ३ हजार ४ सय ७४ जना कामदार वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन्। यसमध्ये ३८ लाख २८ हजार १ सय ७२ जना पुरुष र १ लाख ७५ हजार ३ सय २ जना महिला रहेका छन्।

७.१६ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ३,६३,३०४ जना पुरुष र २०,१८९ जना महिला गरी ३,८३,४९३ जना वैदेशिक रोजगारीमा गएकामा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा सो संख्या २,४३,३४३ रहेको छ। श्रम स्वीकृती लिई वैदेशिक रोजगारीमा जाने कामदारको संख्या पछिल्ला वर्षहरुमा घट्दो क्रममा रहेको छ।

तालिका ७ (घ) : देशगत वैदेशिक रोजगारीको स्थिति (चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको)

देशको नाम	पुरुष (संख्या)	महिला (संख्या)	जम्मा (संख्या)
कतार	६६४६२	२६३४	६९०९६
मलेसिया	७५३२५	२१७३	७७४९८
साउदी अरब	२८६९७	६७०	२९३६७
यु.ए.ई	३५०२५	४३७४	३९३९९
कुवेत	९१००	९२४	१००२४
बहराईन	३१९५	२०८	३४०३
ओमन	१५६९	१९९	१७६८
लेबनान	१०	३	१३
इजरायल	२५	५८	८३
अफगानिस्तान	१०१८	१	१०१९
जापान	४९३	२५	५१८
अन्य	७४३१	३७२४	१११५५
जम्मा	२२८३५०	१४९९३	२४३३४३

स्रोत : श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय र वैदेशिक रोजगार विभाग।

७.१७ चालु आर्थिक वर्षमा मलेसिया र खाडी मुलुकहरुमा १० वटा श्रमिक सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनुका साथै विदेशमा मृत्यु भएका श्रमिकहरुको क्षतिपूर्ति दावीका लागि कानूनी र प्रक्रियागत सहजीकरण भएको छ।

७.१८ गत आर्थिक वर्षमा वैदेशिक रोजगारीका सिलसिलामा विदेशमा निधन भएका ७५५ जना मृतकका परिवारलाई आर्थिक सहायता रकम उपलब्ध गराईएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा सो संख्या ५५२ रहेको छ।

तालिका ७ (ङ) : मृतक संख्या र आर्थिक सहायताको विवरण

आर्थिक वर्ष	पुरुष (संख्या)	महिला (संख्या)	जम्मा (संख्या)	रकम (रु. लाखमा)
२०६९/७०	७११	११	७२२	९,७९
२०७०/७१	८५२	२४	८७६	१२,०५
२०७१/७२	१,०००	६	१,००६	२१,७९
२०७२/७३	७९१	२४	८१५	२२,२०
२०७३/७४	७१६	३९	७५५	२२,८८
२०७४/७५*	५३९	१३	५५२	२८,१४

स्रोत: श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय र वैदेशिक रोजगार विभाग। * प्रथम आठ महिनाको।

७.१९ वैदेशिक रोजगारीका सिलसिलामा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा विदेशमा विरामी र अंगभंग भएका २२४ जनालाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराईएको छ। गत आर्थिक वर्षमा सो संख्या २०६ रहेको थियो।

तालिका ७ (च) : बिरामी र अंग भंगको विवरण

आर्थिक वर्ष	पुरुष संख्या	महिला संख्या	जम्मा संख्या	रकम (रु.हजारमा)
२०६९/७०	८७	३	९०	६२
२०७०/७१	१०८	८	११६	७६
२०७१/७२	१७९	४	१८३	१६७
२०७२/७३	१११	५	११६	१४३
२०७३/७४	१९८	८	२०६	३०७
२०७४/७५*	२२१	३	२२४	३३६

स्रोत: श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन वोर्ड

*प्रथम आठ महिनाको।

सामाजिक सुरक्षा कोष

७.२० आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा ८२ प्रतिशत सरकारी क्षेत्र र १८ प्रतिशत गैरसरकारी क्षेत्रका करिब ३ हजार बढी संगठित संस्थाहरु सामाजिक सुरक्षा करको दायरामा आई योगदानकर्ताको संख्या २० लाख नाघेको छ।

७.२१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा सामाजिक सुरक्षा कर बापत रु.१६ अर्ब ९० करोड संकलन भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा सो रकम रु. २० अर्ब ११ करोड पुगेको छ। सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन गर्नको लागि स्थापना भएको

कोषमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा रु.६७ करोड पुगेको छ।

तालिका ७ (छ) : सामाजिक सुरक्षा कोषमा संकलित रकम

आर्थिक वर्ष	संकलन भएको रकम (रु. करोडमा)
२०६६/६७	५४.०
२०६७/६८	७४.०
२०६८/६९	१५५.०
२०६९/७०	१४८.०
२०७०/७१	२२५.७
२०७१/७२	२९२.६
२०७२/७३	३२७.०
२०७३/७४	४१३.७
२०७४/७५*	३२१.०
हालसम्म जम्मा	२०११.०

स्रोत: श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय।

*प्रथम आठ महिनाको।

गरिबी निवारण र रोजगारीका लक्षित कार्यक्रमहरु

७.२२ कर्णाली प्रदेशका पाँच जिल्ला र बाजुरा जिल्लाका साविकका ५ गा.वि.स.मा **कर्णाली रोजगार कार्यक्रम** सञ्चालनमा रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा यस कार्यक्रमबाट कर्णालीका बेरोजगार बासिन्दालाई मौसमी रोजगार उपलब्ध गराई ३५ लाख १७ हजार ८ सय ६० कार्यदिन रोजगारी सिर्जना भएको छ। साथै, यस कार्यक्रमबाट २,४४९ वटा स-साना योजना (मोटरबाटो, विद्यालय भवन, साना लघु जलविद्युत मर्मत, गोरेटो, घोडेटो, फलफूल एवम् जडिबुटी खेती) सम्पन्न भएका छन्।

७.२३ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा ६ वटा ग्रामीण सडक निर्माण सम्पन्न भएको छ। यस अवधिमा सिँचाइ, लघु जलविद्युत, विद्यालय भवन तथा आय आर्जनका कार्यक्रमहरु पनि सञ्चालनमा रहेका छन्। यस कार्यक्रमबाट लक्षित क्षेत्रमा प्रति परिवार कम्तीमा एक जनालाई वार्षिक ४१.५ दिन बराबरको रोजगारी सिर्जना भएको छ।

७.२४ **गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम** अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा लक्षित समूहबाट माग भई आएका स-साना ग्रामीण पूर्वाधार कार्यक्रम खानेपानी, सिँचाई, कुवा मर्मत, गोरेटो बाटो एवम् आय आर्जनका कृयाकलापहरु सञ्चालन भएका छन्।

७.२५ २१ जिल्लामा सञ्चालित **ग्रामीण सामुदायिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम**बाट ग्रामीण सडक निर्माणका साथै स-साना आयआर्जन अभिवृद्धिका क्रियाकलापहरु सञ्चालित हुँदै आएका छन्।

तालिका नं. ७ (ज) : ग्रामीण सामुदायिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको उपलब्धि

कार्यक्रम	ईकाई	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
ग्रामीण सडक निर्माण	कि.मि.	११७	८२.५	९५.१२	८१.२६	१२.०५
जीविकोपार्जन तथा आय आर्जन वृद्धिका क्रियाकलाप	वटा	१८६	१८८	१९४	१६०	१५
रोजगारी सिर्जना	श्रमदिन	११८६७३५	६०३४८८	६८५३८८	३८४३३२	२४८३०

स्रोतः- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय। *प्रथम आठ महिनाको।

७.२६ मानव विकासको सूचकाङ्कमा तुलनात्मक रूपमा पछाडि परेका तराईका २० जिल्लाका सीमा क्षेत्रमा **सीमा क्षेत्र विकास कार्यक्रम** सघन रूपमा सञ्चालनमा रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा यस कार्यक्रम मार्फत १.३ कि.मि. सडक निर्माण र २ कि.मि. सडक कालोपत्रे, ३ कि.मी. सडक आर.सी.सी. ढलान र ८ सामुदायिक भवन/प्रतिक्षालय निर्माण सम्पन्न भएका छन्। गत आर्थिक वर्षमा १३.३ कि.मि. सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति र ९ कि.मि. सडक कालोपत्रे हुनुका साथै ३०० सौर्य बत्ती, ७४६ विद्युत पोल र २२ ट्रान्सफर्मर जडान भएको थियो।

८. कृषि, वन तथा भूमिसुधार

कृषि

८.१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्र (कृषि, वन तथा मत्स्यपालन) को योगदान २८.८ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा यस्तो योगदान २७.६ प्रतिशत रहने अनुमान छ। आधारभूत मूल्यमा कृषि क्षेत्रको वार्षिक वृद्धि दर चालु आर्थिक वर्षमा २.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

८.२ विगत २ दशकको अवधिमा नेपालको कृषि क्षेत्रको उत्पादन औसत ३.२ प्रतिशतले बढेको छ। यस अवधिमा यस्तो वृद्धिदर भारतको ३.२ प्रतिशत र चीन तथा बंगलादेशको ३.९ प्रतिशत रहेको छ।

८.३ कृषि क्षेत्रलाई व्यवसायिकरण गर्न प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजनामा Pocket, Block, Zone र Super Zone गरी ४ किसिमका उत्पादन, प्रशोधन एवम् औद्योगिक केन्द्र निर्धारण गरिएका छन्। यसका लागि आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ६९,६०० हेक्टर र चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा थप ७३,७०० हेक्टर गरी कुल १,४३,३०० हेक्टर क्षेत्रफलमा कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ।

८.४ प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजनामा बाली तथा पशु बीमाको प्रिमियम, चिया उद्योग स्थापना, सार्वजनिक निजी साझेदारीमा स्थानीय निकायमा अनुदान, रासायनिक तथा प्राङ्गरिक मल, उन्नत बिउविजन, सिँचाइका उपकरणहरु, प्राङ्गारिक प्रमाणीकरण, बगैंचा सुधार, मत्स्य पोखरी निर्माण, युवा लक्षित कार्यक्रम, तरकारी/च्याउ/मौरीपालन प्रवर्द्धन, कृषि बजार पूर्वाधार निर्माण आदि कार्यका लागि अनुदान परिचालन भएको छ।

खाद्यान्न बाली उत्पादन स्थिति

८.५ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा खाद्यान्न बालीको क्षेत्रफलमा सुख्खा पहिरो एवम् बाढीको प्रकोपको कारणले २.१ प्रतिशतले ह्रास आएको छ। हिउँदको सिजनमा लगाइने तरकारी बाली र माछापालनका लागि पोखरी निर्माणको क्षेत्रफलमा भने वृद्धि भएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा उत्पादन र उत्पादकत्वमा क्रमश: २.४ प्रतिशत र ५.१ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा मुख्य खाद्यान्न बालीको कुल उत्पादन १ करोड ९ हजार मेट्रिक टन रहने अनुमान छ।

८.६ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा धान तथा गहुँ बाली लगाइएको क्षेत्रफल करिब ५.० प्रतिशतले घटेको छ भने फापर तथा जौ बाली लगाइएको क्षेत्रफल क्रमशः ७.० प्रतिशत र १०.० प्रतिशतले ह्रास आएको छ। कोदो बाली लगाइएको क्षेत्रफल सीमान्त रूपमा कम भए पनि मकै लगाइएको क्षेत्रफल भने ३.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

८.७ चालु आर्थिक वर्षमा धानको उत्पादन आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को तुलनामा १.५ प्रतिशतले कमी भई ५१ लाख ५२ हजार मेट्रिक टनमा सीमित भएको छ। बाढी, कटान लगायतका प्राकृतिक प्रकोपका कारण धान उत्पादन प्रभावित भएको हो। यद्यपि, धानको उत्पादकत्व भने अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ४.१ प्रतिशतले बढेर ३.५ मेट्रिक टन प्रति हेक्टर पुगेको छ।

८.८ चालु आर्थिक वर्षमा फापर तथा जौ बालीको उत्पादन समेत क्रमशः ४.५ प्रतिशत र ११.० प्रतिशतले घटेको छ भने मकै, गहुँ तथा कोदो बालीको उत्पादन क्रमशः ९.४ प्रतिशत, ५.० प्रतिशत र २.४ प्रतिशतले बढेको छ। धान, मकै तथा गहुँ बालीको उत्पादकत्व करिब ३.० मेट्रिक टन प्रति हेक्टर हाराहारी रहेको छ भने कोदो, फापर तथा जौ बालीको उत्पादकत्व करिब १.० मेट्रिक टन प्रति हेक्टर रहेको छ।

दलहन बाली उत्पादन स्थिति

८.९ चालु आर्थिक वर्षमा मसुरो, चना, अरहर, मास, भटमास, गहत लगायतका दलहन बालीको उत्पादन ४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई ३ लाख ६९ हजार मेट्रिक टन पुग्ने अनुमान छ।

८.१० चालु आर्थिक वर्षमा दलहन बालीको प्रति हेक्टर उत्पादकत्व १.२ मेट्रिक टन पुग्ने अनुमान छ, जुन अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को तुलनामा ८.६ प्रतिशतले बढी हो। कुल उत्पादन हुने दलहन बालीमा मसुरो बालीको हिस्सा करिब ५० प्रतिशतको हाराहारी रहेको छ।

नगदे बाली उत्पादन स्थिति

८.११ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा २ लाख १२ हजार मेट्रिक टन तेलहन बाली उत्पादन भएकोमा चालु आर्थिक वर्षमा १६.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २ लाख ४६ हजार मेट्रिक टन पुग्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा तेलहन बाली लगाइएको क्षेत्रफलमा ४.२ प्रतिशतले कमी भएपनि उत्पादनमा भएको वृद्धिबाट उत्पादकत्वमा सुधार आई प्रति हेक्टर १.१ मेट्रिक टन कायम भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को उत्पादकत्वको तुलनामा यो २१.१ प्रतिशतले बढी हो।

८.१२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा आलुको उत्पादन १२.१ प्रतिशतले वृद्धि भई ३० लाख ८८ हजार मेट्रिक टन पुग्ने अनुमान छ। साना कृषकहरुको समेत आयस्रोत बन्न पुगेको मह उत्पादन चालु आर्थिक वर्षमा १८.४ प्रतिशतले वृद्धि हुन गई ४१४५ मेट्रिक टन उत्पादन हुने अनुमान छ। तरकारी तथा फलफूलको उत्पादन १.५ प्रतिशतले कमी हुने अनुमान छ।

८.१३ चालु आर्थिक वर्षमा नगदे बालीमध्ये तेलहन, आलु र तरकारी बाली लगाइएको क्षेत्रफल करिब ४.० प्रतिशतले र फलफूल लगाइएको क्षेत्रफल ०.९ प्रतिशतले कमी आएको छ भने मह उत्पादनका लागि प्रयोग गरिएको जमिन ५.६ प्रतिशतले बढेको छ।

औद्योगिक बालीको उत्पादन स्थिति

८.१४ चालु आर्थिक वर्षमा औद्योगिक बाली मध्ये उखु तथा जुट बालीको उत्पादन क्रमशः १२.७ प्रतिशत र १५ प्रतिशतले बढेर ३५ लाख ५८ हजार मेट्रिक टन र १११५९ मेट्रिक टन पुग्ने अनुमान छ। यस अवधिमा कपास बालीको उत्पादन १.५ प्रतिशतले कमी आई १२५ मेट्रिक टन उत्पादन हुने अनुमान छ। विगत ३ आर्थिक वर्षको उखु, जुट तथा कपास बालीको उत्पादकत्व क्रमशः करीब ४५ मेट्रिक टन, १.५ मेट्रिक टन र १.० मेट्रिक टन प्रति हेक्टर रहेको छ।

८.१५ निर्यातको पर्याप्त संभावना रहेका चिया तथा कफी बालीको उत्पादन चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा क्रमशः ०.२ प्रतिशत र १८ प्रतिशतले घटी क्रमशः २४,६५३ मेट्रिक टन र ४७५ मेट्रिक टनमा सीमित हुने देखिन्छ। यस अवधिमा कफीको उत्पादकत्वमा कुनै भिन्नता नदेखिए तापनि चियाको उत्पादकत्वमा भने २५ प्रतिशतले कमी आई ०.९ मेट्रिक टन प्रति हेक्टर रहन पुगेको छ।

८.१६ चालु आर्थिक वर्षमा माछाको उत्पादन ४१.६ प्रतिशतले वृद्धि भई ७७ हजार मेट्रिक टन पुग्ने अनुमान छ। विगत ३ वर्षको प्रति हेक्टर माछा उत्पादन करिब ५ मेट्रिक टन रहेको छ।

मसला बालीको उत्पादन स्थिति

८.१७ अदुवा, अलैंची, लसुन, बेसार खुर्सानी जस्ता मसला बालीको उत्पादन चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा १.७ प्रतिशतले वृद्धि भई ४ लाख ७४ हजार मेट्रिक टन पुग्ने देखिएको छ। विगत ३ वर्षको मसला बालीको औसत उत्पादकत्व प्रति हेक्टर ७.० मेट्रिक टन रहेको छ।

८.१८ चालु आर्थिक वर्षमा अलैंची र लसुन लगाइएको क्षेत्रफलमा क्रमशः ८.२ प्रतिशत र १६.१ प्रतिशत तथा खुर्सानी लगाइएको क्षेत्रफलमा ३५.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।साथै अदुवा र बेसार लगाइएको क्षेत्रफल क्रमशः ५.४ प्रतिशत र ८.६ प्रतिशतले घटेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल ६७ हजार ३ सय हेक्टर जमिनमा मसला बाली लगाइएको छ।

पशुपन्छीजन्य उत्पादन स्थिति

८.१९ घरपालुवा जनावरतर्फ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ फागुन मसान्तसम्मको गाई/गोरु, भैंसी/राँगो, भेडा/भेडी, बाख्रा, सुँगुर, याक, खरायो, कुखुरा र हाँसको संख्या करिब १.०

प्रतिशत हाराहारीमा बढेको छ भने घोडा/खच्चड/गधाको संख्या करिब ७.० प्रतिशतले बढेको छ।

८.२० आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा पशुपन्छीजन्य उत्पादनको प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष उपलब्धता हेर्दा दूध ७१.७ लिटर, मासु १२.४ किलोग्राम र अण्डा ५० गोटा पुगेको छ। पोषणका लागि प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष पशुपन्छीजन्य उपभोग दूध ९१ लिटर, मासु १४ किलोग्राम र अण्डा ४८ गोटा आवश्यक पर्ने मानक निर्धारण रहेकोले यसमा देखिएको खाडल परिपूर्ति गर्न पशुपन्छी विकासका आयामहरुलाई थप फराकिलो बनाउनुपर्ने देखिएको छ।

कृषि उत्पादनमा प्रभाव

८.२१ **मौसम :** वि.सं. २०७४ सालमा बाढी तथा कटानको प्रकोपबाट धान बालीमा क्षति पुगेको भए पनि वर्षाका कारण माटोमा कायम भएको चिस्यान एवम् हिउँदे बर्षा पनि सामान्य नै रहेकोले हिउँदे बालीहरुमा भने सकारात्मक प्रभाव परेको छ।

८.२२ **प्राकृतिक प्रकोप** : आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा प्राकृतिक प्रकोपबाट १ लाख २७ हजार हेक्टरमा प्राकृतिक प्रकोपबाट क्षति पुगेको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा सामान्यतया वर्षा सरदर भन्दा केही बढी भएकोले धान, मकै, कोदो, तरकारी, माछापोखरी, फलफूल आदि बालीहरु गरी करिब १ लाख ४५ हजार हेक्टरमा क्षति भएको अनुमान छ।

८.२३ **रासायनिक मल** : गत आर्थिक वर्षमा रासायनिक मलको बिक्री ३ लाख २४ हजार मेट्रिक टन भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्ममा यस्तो बिक्री २ लाख ४ हजार मेट्रिक टन पुगेको छ।

८.२४ **सिंचाइ** : २६ लाख ४१ हजार हेक्टर कृषियोग्य जमिन रहेकोमा हालसम्म करिब १७ लाख ६६ हजार हेक्टरमा मात्र परम्परागत प्रविधिवाट सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउन सकिने अनुमान छ। सिंञ्चित जमिनको क्षेत्रफल आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म १४ लाख ३३ हजार ३ सय ५७ हेक्टर पुगेको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा थप ३६२२० हेक्टरमा सिंचाइ सुविधा पुगेको अनुमान छ। यस अवधिमा पनि भूमिगत सिंचाइ पद्धतिबाट सर्वाधिक १०६५६ हेक्टरमा सिंचाइ पूर्वाधारको विकास भएको छ।

८.२५ **कृषि कर्जा** : चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट प्रवाहित कुल कृषि कर्जा रु. १ खर्ब २८ अर्ब ३३ करोड पुगेको छ, जुन गत आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तको तुलनामा ५०.१ प्रतिशतले बढी हो। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कृषि क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा रु.९० अर्ब ४ करोड रहेको थियो। यसबाट चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा मात्र ४२.५ प्रतिशतले कृषि कर्जा प्रवाहमा वृद्धि भएको देखिन्छ।

कृषि अनुसन्धान

८.२६ चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म अनुसन्धानात्मक कार्यबाट धानमा चैते ५, बहुगुणी धान १, बहुगुणी धान २, हर्दिनाथ ३ तथा रायोमा मोरङ् रायो/ तोरा उन्मोचन भएको छ। गहुँमा मुनाल, च्याखुरा, खजुरा ड्युरम १ र खजुरा ड्युरम २, मकैमा पोषिलो मकै २, रामपुर ४, मनकामना ७ र हलेदोमा कपुरकोट हलेदो २ उन्मोचन भएको छ।

८.२७ अनुसन्धानबाट सिफारिस गरिएका धानका जातहरु तराईमा सावित्री विन्देश्वरी राधा ४ तथा राधा १२, मध्य पहाडमा खुमल ४, खुमल १० तथा खुमल ११ र उच्च पहाडमा चन्दननाथ लगाइएकोमा यसबाट उत्पादकत्व स्थानीय जातको भन्दा दोब्बर पाइएको छ। यसैगरी, अनुसन्धानबाट सिफारिश गरिएका उन्नत मकै र धानको बिउ कुल मकै तथा धान खेतीको ९० प्रतिशत भन्दा बढी भूभागमा लगाइएको अनुमान छ।

८.२८ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा धान, मकै, जौ, कोदो, फापर, आलु, दलहन, उखु, तरकारी, अदुवा, बेसार लगायतका बालीहरुको १०१२ मेट्रिक टन स्रोत बिउ उत्पादन गरिएको थियो। चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तससम्म समेत यी बालीहरुको २४४ मेट्रिक टन स्रोत बिउ उत्पादन भएको छ।

तालिका ८ (क) : स्रोत बीउ उत्पादन तथा बालीको जात उन्मोचन विवरण

आर्थिक वर्ष	स्रोत बीउ उत्पादन (मेट्रिक टन)	बाली- वागवानी र घाँसको जात उन्मोचन (संख्या)
२०६९/७०	१००९.४	४
२०७०/७१	१००२.८३	१०
२०७१/७२	९७५.४०	१४
२०७२/७३	९७०.६७	१०
२०७३/७४	१०११.८५	११
२०७४/७५*	२४३.५४	१३

स्रोतः नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्।   * प्रथम आठ महिना।

पुनश्चः धान, मकै, गहुँ, दलहन, तेलहन, पहाडीबाली (जौ, कोदो, फापर), आलु, उखु, जुट, तरकारी, अदुवा, ढैंचा, घाँसबीउको उन्मोचन गरिएको।

साना किसान विकासका लागि लगानी

८.२९ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को फागुन मसान्तसम्म साना किसान विकास कार्यक्रममा ६३६ सहकारी संस्थाहरु साझेदार रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा २७ सहकारी संस्था थप भई ६६३ पुगेका छन्। यसैगरी, चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा साना किसान विकास बैंकबाट सेवा प्राप्त परिवार संख्यामा ९ प्रतिशतले वृद्धि भई ६ लाख ५७ हजार पुगेको छ। यसबाट करिब ३२ लाख जनसङ्ख्या लाभान्वित भएको अनुमान छ।

८.३० साना किसान विकास बैंकको चालु आर्थिक वर्षमा ऋण लगानी गत वर्षको तुलनामा २५.० प्रतिशतले वृद्धि भई कर्जा लगानी रु. ९ अर्ब ५० करोड पुगेको छ। यस

अवधिमा ऋण असुलीतर्फ ३६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने लगानीमा रहेको ऋण रकमतर्फ १६ प्रतिशत वृद्धि भई रु. १६ अर्ब ५ करोड पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को प्रथम ८ महिनामा बैंकका साझेदार संस्थामा संलग्न साना किसान सदस्यहरुको सेयर, बचत र जगेडा कोषहरु आदि गरी रु.२० अर्ब ३ करोड स्थानीय पूँजी निर्माण भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को सोही अवधिमा ३८ प्रतिशतले वृद्धि भई कुल रु.२५ अर्ब ६१ करोड पुगेको छ।

८.३१ मासुजन्य पशुपालन कर्जा कार्यक्रममा चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्म ५३ जिल्लाका ४२२ वटा साना किसान कृषि सहकारी संस्था लिमिटेडका करिब ९५ हजार पशुपालक साना किसानलाई रु.९ अर्ब ३४ करोड कर्जा प्रवाह गरिएको छ। यस पशुपालन कर्जाबाट पालिएका पशुपन्छीबाट हालसम्म करीब रु.१२ अर्ब भन्दा बढीको मासु तथा दुग्धजन्य पदार्थ उत्पादन भएको अनुमान छ।

तालिका ८ (ख) : पशुपालन कर्जा कार्यक्रमको स्थिति

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४*	२०७४/७५*
कर्जा कारोबार गर्ने संस्था संख्या	२५७	३१३	३५५	४०५	३९०	४२२
कर्जा लिने किसान संख्या	३८३७३	५३६८०	६८८१६	८३२४२	७७७५४	९५०५०
ऋण स्वीकृत रु. (लाखमा)	३८२७२	६१४०५	८८३२२	१२२३२९	११७७८९	१५८८९४
ऋण लगानी रकम रु. (लाखमा)	२७१७२	४२३७१	५८८१६	७७२४९	७००१४	९३३७२
पशु संख्या	**१९८७४५**	**२९५७९६**	**३७८०९८**	**४४९९३९**	**४२२१०८**	**५०७५०१**
बाखा	१४३८७२	२०६४१६	२५७७०५	३०४१९३	२८६४६९	३३९८१२
बंगुर	२४१४८	३९३५९	४९८४७	५६६६९	५४०४३	६२६७३
पाडापाडी	१०६८९	१६७६३	२०४५४	२२६०९	२१५०६	२४२९८
भैंसी	२००३६	३१७३३	४४७०२	५६३४६	५१७१६	६५९२१
गाई		१५२५	५३९०	१०१२२	८३७४	१४७९७

स्रोत: साना किसान विकास बैंक। *प्रथम आठ महिनाको।

८.३२ सामाजिक/सामुदायिक विकास कार्यबाट चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म करिब ४४ हजार परिवार लाभान्वित भएका छन्। यसैगरी साना किसान सहकारी अनुसरणतर्फ यस अवधिमा ४९ वटा नयाँ सहकारी गठन गरी लघु वित्त सेवा बिस्तार गर्ने कार्य अगाडि बढेको छ।

८.३३ वैकल्पिक उर्जा कर्जा कार्यक्रमबाट हालसम्म ३९,३४९ परिवारले २७,७२९ सेट सोलार बत्ती, ६४६ गोबरग्याँस प्लान्ट र १०,९७४ थान सुधारिएको चुल्हो जडान भएको छ। इजरायलमा कृषि सम्बन्धी सैद्धान्तिक र व्यवहारिक तालिमका लागि चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा १,७०० जनालाई पठाईएको छ।

कृषि उत्पादनको निर्यात आयात स्थिति

८.३४ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा खाद्य वस्तु तथा जीवजन्तुको निर्यात १६.३ प्रतिशतले बढेको छ भने सुर्ति तथा पेय पदार्थको निर्यात ७.६३ प्रतिशतले र जीवजन्तु तथा वनस्पति तेल तथा बोसोको निर्यात ५७.८ प्रतिशतले घटेको छ। यसैगरी खाद्य वस्तु तथा जीवजन्तुको आयात ११.६ प्रतिशत, सुर्ति तथा पेय पदार्थको ५.० प्रतिशत र जीवजन्तु तथा वनस्पति तेल तथा बोसोको आयात ९.८ प्रतिशतले बढेको छ। कुल वस्तु व्यापारमा कृषि उत्पादनको आयातको वृद्धिदर बढ्दो देखिएकोले समग्र कृषि प्रणालीमा पुनरावलोकन गरी कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्नुपर्ने देखिएको छ।

वन तथा भू-संरक्षण

८.३५ नेपालको कूल भू-भागको ४०.४ प्रतिशत वन क्षेत्र र ४.४ प्रतिशत भू-भाग झाडी बुट्यानले ढाकेको छ।

तालिका ८ (ग) : नेपालको वन स्रोत तथा वन क्षेत्रको तथ्याङ्क

वन क्षेत्र तथा स्रोत	तथ्याङ्क
वन क्षेत्र	५९.६२ लाख हेक्टर (४०.४ प्रतिशत)
बुट्यान क्षेत्र	६.४८ लाख हेक्टर (४.४ प्रतिशत)
कुल स्टेम आयतन	९८ करोड २३ लाख ३२ हजार क्यू. मि.
कुल स्टेम आयतन मध्ये साल प्रजाती	१९ प्रतिशत
कुल बायोमास	११५९७ लाख टन
औसत स्टेम आयतन	१६५ क्युविक मिटर प्रति हेक्टर
औसत रुख संख्या	४३० प्रति हेक्टर
सामुदायिक वनको संख्या	१९,९१६
हस्तान्तरण भएको सामुदायिक वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	१८,७९,९९८
सामुदायिक वनमा संलग्न घरधुरी संख्या	२५,४६,७६०
कवुलियती वनको संख्या (गरिबी)	७,५०९
कवुलियती वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	४३,२९३
कवुलियती वनमा संलग्न घरधुरी संख्या	७२,१९८
संरक्षित वनको संख्या	१०
संरक्षित वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	१,९०,८०९
साझेदारी वनको संख्या	३०
साझेदारी वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	७३,३६४
साझेदारी बाट लाभान्वित घरधुरी संख्या	८,२७,२२५
साझेदारीबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	४२,६२,५१६
धार्मिक वनको संख्या	३६
धार्मिक वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	२,०५६
निजी वनको संख्या	२,४५८
निजी वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	२,३६०

स्रोत: वन विभाग/वन अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण विभाग। पुनश्च: आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्म।

८.३६ नेपालको कुल भू -भागको २३.४ प्रतिशत संरक्षित क्षेत्रले ओगटेको छ। देशका ११८ किसिमका पारिस्थितिकीय प्रणाली मध्ये हालसम्म ८० किसिमका पारिस्थितिकीय प्रणाली

संरक्षित क्षेत्रभित्र पर्दछन्। नेपालको संरक्षण अभियान प्रजाति संरक्षणबाट सुरु भई पारिस्थितिकीय प्रणाली हुँदै भू-परिधिस्तरको जनसहभागितामा आधारित रहेको छ।

तालिका ८ (घ) : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षणको विवरण

संरक्षित क्षेत्र	संख्या	क्षेत्रफल (वर्ग किलोमीटर)
राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२	११,८०६.०२
वन्यजन्तु आरक्ष	१	१७५
शिकार आरक्ष	१	१,३२५
संरक्षण क्षेत्र	६	१५,४२५.९५
मध्यवर्ती क्षेत्र	१३	५,६८७.७८
संरक्षित क्षेत्रको कुल क्षेत्रफल (वर्ग किलोमीटर)		**३४४१९.७५**

स्रोत: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्य जन्तु संरक्षण विभाग।

८.३७ ४७६ वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वनले १ लाख ३८ हजार हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ। यसबाट ६४,५८७ घरधुरी लाभान्वित भएका छन्। यसैगरी, मध्यवर्ती कबुलियति वन ६३ वटाको क्षेत्रफल २५७ हेक्टर रहेको छ। संरक्षित क्षेत्रको व्यवस्थापनबाट संरक्षित क्षेत्रमा बस्ने करीब ११ लाख ४२ हजार जनसङ्ख्या लाभान्वित भएको अनुमान छ।

८.३८ दुर्लभ तथा लोपोन्मुख प्रजातिहरुको वंशाणु स्रोत संरक्षणको लागि गैडा, कृष्णसार, बाहसिंगा र अर्ना प्रजाति स्थानान्तरण कार्यक्रम अनुसार हालसम्म चितवन राष्ट्रिय निकुन्जबाट बर्दिया राष्ट्रिय निकुन्जमा ९१ र शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुन्जमा ९ गरी जम्मा १ सय गैडा स्थानान्तरण गरिएको छ।

८.३९ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा मुख्य वन्यजन्तुमा बाघ १९८, गैंडा ६४५, हात्ती १५०, अर्ना ४३२, कृष्णसार ३५०, गौरीगाई ४७३, हिऊचितुवा ५००, बाहसिंगा २४०६ र घडियाल गोही १२४ रहेको अनुमान छ।

८.४० चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्ममा संरक्षित क्षेत्रमा भ्रमण गर्ने पर्यटकको संख्या ३ लाख ४९ हजार पुगेको छ भने यसबाट करिब रु.३५ करोड राजस्व संकलन भएको छ।

तालिका ८ (ङ) : संरक्षित क्षेत्रमा भ्रमण गर्ने पर्यटक संख्या र राजस्व आम्दानी

आर्थिक वर्ष	भ्रमण गर्ने पर्यटकको संख्या (स्वदेशी/विदेशी)	संरक्षित क्षेत्रबाट संकलन भएको राजस्व (रु. करोड)
२०६९/७०	५,१०,२०५	४७.१
२०७०/७१	५,५८,५७७	५३.१
२०७१/७२	५,१७,०९५	५३.९
२०७२/७३	३,८९,२२३	३५.०
२०७३/७४	६,०४,०९१	५५.३
२०७४/७५*	३,४९,१९३	३५.०

स्रोत: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्य जन्तु संरक्षण विभाग। *प्रथम आठ महिना।

८.४१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यक्रमहरुबाट प्रत्यक्ष रूपमा स्थानीय स्तरमा अनुमानित ५ लाख ६४ हजार श्रम दिन हरित रोजगारी सिर्जना भएको अनुमान छ।

तालिका ८ (च) : भू तथा जलाधार व्यवस्थापन स्थिति

विवरण	२०७४/७५*
कार्ययोजना तयार भएका उप-जलाधार क्षेत्रहरुको संख्या	४५७
गल्छी/पहिरो संरक्षण	६५४१
वायो इन्जिनियरिङ्गबाट खोला/खहरे किनार संरक्षण (किलोमिटर)	४६४०
पानी मुहान संरक्षण	४२४९
संरक्षण पोखरी/सर्विक्षेत्र/ताल तलैया संरक्षण	२६७२
कषि/वन मैत्री खेतवारी संरक्षण (हेक्टर)	४५४७.६
क्षतिग्रस्त भूमि पुनरुत्थान (हेक्टर)	१५४५९.८
वायो इन्जिनियरिङ्गबाट सडक पाखो संरक्षण (किलोमिटर)	५६८.६
सिंचाइ कुलो संरक्षण (किलो मीटर)	१९३४.५
विपन्न वर्गका लागि आयमूलक संरक्षण कार्यक्रम घरधुरी	३३११५
संरक्षण शिक्षा अभियान संस्था	३५५५
सिमसार संरक्षण	१८

स्रोत: भू तथा जलाधार संरक्षण विभाग। * प्रथम आठ महिना सम्म।

८.४२ वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनबाट उच्च वृद्धिदर भएका रुख विरुवाहरु वृक्षारोपण गरी वार्षिक करिब ३ लाख क्यूफिट गोलिया काठ, बल्लाबल्ली, विद्युत प्रसारण लाईनमा प्रयोग हुने काठ, पोल तथा चट्टा दाउरा उत्पादन भएको छ। त्यस्तै नयाँ वृक्षारोपण गरिने अगुवा टाँगिया खेती प्रणालीबाट वार्षिक करिब १,५०० घरधुरीले आय आर्जनको अवसर पाएको अनुमान छ।

८.४३ चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म १,०१८ वनस्पतिको नमूना विश्लेषण, प्रमाणीकरण तथा सिफारिस भएको छ।

८.४४ १२ वटा वनस्पति उद्यानहरु ८०६ हेक्टर क्षेत्रफलमा व्यवस्थापन भएको छ। यी उद्यानहरुमा हालसम्म ३६ प्रजातिका दुर्लभ, लोपोन्मुख तथा सङ्कटापन्न वनस्पतिहरुको स्व-स्थानीय तथा परस्थानीय रूपमा संरक्षण तथा व्यवस्थापन गरिएका छन्। राष्ट्रिय वनस्पति उद्यान गोदावरीमा मनोरञ्जनको उद्देश्यले भ्रमण गर्ने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ३ लाख ८२ हजार पुगेको छ पर्यटकबाट प्राप्त राजस्व रु. १ करोड ४२ लाख पुगेको छ। चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म वनस्पति उद्यानमा भ्रमण गर्ने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको संख्या २ लाख ७५ हजार पुगेको र यस अवधिमा रु. ९५ लाख राजस्व प्राप्त भएको छ।

८.४५ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा वन क्षेत्रबाट रु.१ अर्ब १५ करोड संकलन भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा रु. ४६ करोड संकलन भएको छ।

भूमिसुधार

८.४६ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा भू-सूचना प्रणाली सम्बन्धी कार्य सञ्चालन कार्यविधि तथा जग्गा नाप-जाँच तथा नक्शा अद्यावधिक सम्बन्धी निर्देशिका जारी भएको छ। Web Based Land use Data Dissemination System को व्यवस्था सहितको Geo-Portal तयार भएको भने डिजिटल कार्टोग्राफि तथा CTP प्रविधि अवलम्बन गरी Digital प्रविधिबाट स्थलरुप आधार नक्सा अद्यावधिक भएको छ।

८.४७ अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि संघीय संरचना अनुरुपका विभिन्न प्रशासनिक नक्साहरु तयार गरी निःशुल्क रूपमा NGIID को website मार्फत Download गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ। सगरमाथाको उचाई मापनको कार्य थालनी भएको छ। २०० सीट Topographical database लाई National Standard मा परिमार्जन गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ भने भूमि व्यस्थापन सम्बद्ध निकायको सेवाप्रवाहमा प्रभावकारिता हासिल गर्न अनलाइन सेवालाई क्रमशः सञ्चालनमा ल्याइएको छ।

८.४८ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्म संघीय संरचना अनुरुप भूमि व्यवस्थापनका क्षेत्रमा रहेका विद्यमान कानुन संशोधन तथा नयाँ कानून तर्जुमा गर्न ६ वटा कानुनको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार भएको छ। काठमाडौंमा अन्तराष्ट्रिय गोष्ठी आयोजना गरी सगरमाथाको उचाई मापनको विधि तयार गरिएको र फिल्डमा प्राविधिक परिचालन गरिएको छ।

८.४९ भूमि व्यवस्थापनको क्षेत्रमा लागू गरिएका सुधार प्रयासबाट सरकारी, सार्वजनिक र व्यक्तिगत जग्गाको केन्द्रीय अभिलेख Electronic Version मा हेर्न र मुलुक भरका जुनसुकै स्थानबाट कारोवार गर्न सक्ने पूर्वाधार तयार भएको छ।

८.५० आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को अन्त्य सम्ममा २६,९२२ मुक्त कमैया परिवारलाई जग्गा खरिद अनुदान र घर निर्माण अनुदान उपलब्ध गराईएको छ। यसैगरी सो अवधिसम्म मुक्त हलिया परिवार मध्ये ८१२ परिवारलाई जग्गा खरिद अनुदान र ७०८ परिवारलाई निर्माण अनुदान प्रदान गरिएको छ।

८.५१ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्म पूँजीगत लाभकर रु.३ अर्ब ७९ करोड ३४ लाख तथा रजिष्ट्रेशन शुल्क रु.१२ अर्ब ५४ करोड ९८ लाख राजश्व परिचालन भएको छ। यस अवधिसम्म भूमि व्यवस्थापनको कार्यबाट अन्य शुल्क सहित रु. १७ अर्ब ५८ करोड ९८ लाख राजस्व संकलन भएको छ।

९. उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति र पर्यटन

उद्योग क्षेत्र

९.१ विगतमा राजनीतिक संक्रमण, बन्द हड्ताल र विद्युत आपूर्तिमा कमीको कारण औद्योगिक उत्पादनको विकासले गति लिन सकेन। पछिल्लो समयमा विद्युत आपूर्ति सहज भएतापनि औद्योगिक वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व प्रतिष्पर्धी हुन सकेको छैन। दुई दशक अघि कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा औद्योगिक उत्पादनको योगदान करिब १०.० प्रतिशत रहेकोमा घट्दै गएर चालु आर्थिक वर्षमा ५.४ प्रतिशतमा सीमित हुने अनुमान छ।

चार्ट ९ (क) : औद्योगिक उत्पादन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा) र वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

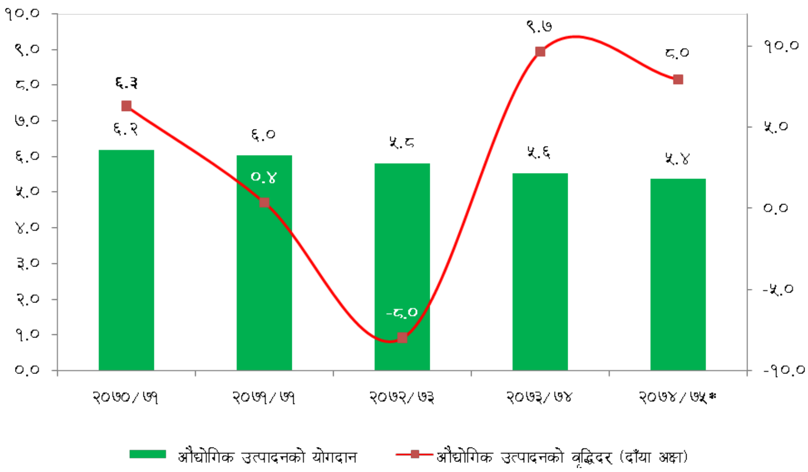

स्रोतः केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। *अनुमानित

९.२ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म उद्योग विभागमा दर्ता भएका उद्योग संख्याको आधारमा ठूला, मझौला र साना उद्योगको हिस्सा क्रमशः १३.६ प्रतिशत, २२.२ प्रतिशत र ६४.२ प्रतिशत रहेको छ। त्यस्तै, कुल लगानीको आधारमा ठूला, मझौला र साना उद्योगको अंश क्रमशः ८५.८ प्रतिशत, ९.३ प्रतिशत र ४.९ प्रतिशत छ। प्रति उद्योग औसतमा ७७ जनालाई रोजगारी प्राप्त हुने गरी प्रस्ताव भएको छ।

तालिका ९ (क) : उद्योग दर्ता विवरण (सुरुदेखि आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म)

स्केल	उद्योगको संख्या	कुल लगानी (रु. करोडमा)	स्थिर पूँजी (रु. करोडमा)	प्रस्तावित रोजगारी	प्रति उद्योग रोजगारी संख्या
ठूला उद्योग	१००१	१३४०७६	१२४४७०.६	१४६२९९	१४६
मझौला उद्योग	१६२४	१४५९९	१०००५.८	१५१११०	९३
साना उद्योग	४७०९	७६४२.७	४७११.४	२६९६२५	५७
जम्मा	**७३३४**	**१५६३१७.७**	**१३९१८७.८**	**५६७०३४**	**७७**

स्रोतः उद्योग विभाग।

९.३ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म दर्ता भएका उद्योग मध्ये प्रदेश नं. ३ मा दुई तिहाइ उद्योग रहेका छन् भने सबैभन्दा कम उद्योग कर्णाली प्रदेशमा छन्। उद्योगको लगानीको आधारमा सबैभन्दा बढी लगानी प्रदेश नं. ३ मा भएको छ भने सबैभन्दा कम प्रदेश नं. ७ मा भएको छ।

तालिका ९ (ख) : प्रदेश अनुसार उद्योग विभागमा दर्ता भएका उद्योग#

प्रदेश	उद्योगको संख्या									लगानी रु. करोडमा	प्रस्तावित रोजगारी
	कृषि तथा वनजन्य	निर्माण	उर्जामूलक	सूचना*	उत्पादन मूलक	खनिज	सेवा	पर्यटन	जम्मा		
प्रदेश नं. १	१०७	३	७६	०	३६७	२	७१	४७	६७३	३४२६३.७	७३६१०
प्रदेश नं. २	२३	०	०	०	४१६	२	४०	१०	४९१	८३७४.९	५०२४६
प्रदेश नं. ३	२५६	४५	११७	२९	१५८६	९	१७३९	११८०	४९६१	५८६०२.४	३४५९४७
प्रदेश नं. ४	३१	३	८५	०	८६	११	१०७	२३३	५५६	२५९३०.२	३२४४१
प्रदेश नं. ५	१४	२	६	०	३५०	२०	५६	६०	५०८	१५५२१.३	५२९६५
कर्णाली	०	०	१३	०	६	५	९	५	३८	१०९८१.७	२५६२
प्रदेश नं. ७	४	१	१८	०	४१	१८	१८	७	१०७	२६४३.३	९२६३
जम्मा	**४३५**	**५४**	**३१५**	**२९**	**२८५२**	**६७**	**२०४०**	**१५४२**	**७३३४**	**१५६३१७.५**	**५६७०३४**

स्रोतः उद्योग विभाग। *सूचना, प्रसारण तथा सञ्चार प्रविधि #सुरु देखि आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म

९.४ उत्पादनमूलक उद्योग, कृषि तथा वनजन्य उद्योग, सेवामूलक उद्योग, उर्जामूलक उद्योग, पर्यटन उद्योग र निर्माण उद्योग प्रदेश नं. ३ मा सबैभन्दा बढी दर्ता भएका छन्। खनिज उद्योगको संख्या प्रदेश नं. ५ मा सबैभन्दा बढी छ। सूचना, प्रसारण तथा सञ्चार प्रविधिमा आधारित उद्योग प्रदेश नं. ३ मा मात्र दर्ता भएका छन्।

९.५ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म दर्ता भएका उद्योग मध्ये संख्याको आधारमा उत्पादनमूलक उद्योगको हिस्सा ३८.९ प्रतिशत रहेको छ। सेवामूलक उद्योगको अंश २७.८ प्रतिशत र पर्यटन उद्योगको अंश २१.० प्रतिशत रहेको छ भने बाँकी हिस्सा अन्य क्षेत्रका उद्योगको रहेको छ।

तालिका ९ (ग) : उद्योग वर्गीकरण अनुसार दर्ता र लगानी#

उद्योगको वर्गीकरण	उद्योगको संख्या	कुल लगानी (रु. करोडमा)	स्थिर पूँजी (रु. करोडमा)	प्रस्तावित रोजगारी (संख्यामा)
कृषि तथा वनजन्य	४३५	२२८८.२	१९७७.७	३४५९६
निर्माण	५४	४८१७.८	४६७६.३	३६२३
उर्जामूलक	३१६	८४६५१.२	८२७८९.५	३०३०३
सूचना, प्रसारण तथा सञ्चार प्रविधि	२९	१४९.२	१२४.३	१५२२
उत्पादनमूलक	२,८५४	३७५९१.३	२८९११.४	३०९६०३
खनिज	६७	६६७.१	५५९.०	७०४९
सेवा	२,०३७	१४३५७.०	९५१४.६	११८३४८
पर्यटन	१,५४२	११७९५.९	१०६३५.०	६१९९०
जम्मा	**७,३३४**	**१,५६३१७.७**	**१३९१८७.८**	**५६७०३४**

स्रोतः उद्योग विभाग। #सुरु देखि आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म।

९.६ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म लगानीको प्रतिवद्धताको हिसावले कुल औद्योगिक लगानीको ५४.१ प्रतिशत लगानी उर्जामूलक उद्योगमा र दोश्रो ठूलो लगानी २४.१ प्रतिशत उत्पादनमूलक उद्योगमा छ। कृषि तथा वनजन्य उद्योगमा कुल लगानीको १.५ प्रतिशत मात्र प्रतिवद्धता रहेको छ।

९.७ विगत ५ वर्षमा सञ्चालनका लागि स्वीकृति प्राप्त उद्योगको विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि २०७२/७३ सम्म उद्योगमा पूँजी लगानीको अवस्था घट्दो क्रममा थियो भने आर्थिक वर्ष २०७३/७४ बाट बढ्दै गई चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा पूँजी लगानीको प्रतिबद्धता उत्साहप्रद रूपमा वृद्धि भएको छ।

तालिका ९(घ) : विगत ५ वर्षमा स्वीकृति प्राप्त उद्योगको विवरण

आर्थिक वर्ष	उद्योगको संख्या	कुल लगानी (रु. करोडमा)	स्थिर पूँजी (रु. करोडमा)	प्रस्तावित रोजगारी (संख्यामा)
२०७०/७१	३७०	२८७८०.८	२७५२१.९	२१,४४८
२०७१/७२	४६६	१३८७५.१	१२८६०.३	२२,७८५
२०७२/७३	४०९	१२१००.७	१०३९६.८	१८,७६०
२०७३/७४	५०९	१६३१४.९	१४५१०.०	२६,५०५
२०७४/७५*	३०२	२३२८७.१	२१५८४.६	१८,९०२
जम्मा	**२०५६**	**९४३५८.६**	**८६८७३.६**	**१०८,४००**

स्रोतः उद्योग विभाग। *प्रथम आठ महिना।

विदेशी लगानी

९.८ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा सञ्चालनका लागि स्वीकृति प्राप्त उद्योगमा भएको कुल लगानीमा विदेशी लगानीको अंश १५.८ प्रतिशत रहेको छ। विदेशी लगानीको लागि स्वीकृति पाएका उद्योग मध्ये परियोजना लागतका आधारमा भारतका लगानीकर्ताले कुल विदेशी लगानीको ३५ प्रतिशत हिस्सा ओगटेका छन्। दोस्रोमा चीनका लगानीकर्ताको २५.६ प्रतिशत र तेस्रोमा चीन हङकङका लगानीकर्ताको ११ प्रतिशत हिस्सा रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष सम्म कुल विदेशी लगानीमा भारत, चीन र चीन हङकङका लगानीकर्ताको अंश क्रमशः ३९ प्रतिशत, १६ प्रतिशत र १३ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो समयमा कुल विदेशी लगानीमा चीनका लगानीकर्ताको हिस्सा बढ्दै गएको छ।

९.९ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा विदेशी लगानीको लागि स्वीकृति पाएका उद्योगको संख्याको आधारमा चीनका लगानीकर्ताको अंश २८.७ प्रतिशत, भारतका लगानीकर्ताको अंश १६.७ प्रतिशत र संयुक्त राज्य अमेरिकाका लगानीकर्ताको अंश ८.८ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ९ (ङ) : देशगत रूपमा विदेशी लगानी#

देश	उद्योगको संख्या	कुल लगानी रु. करोडमा	स्थिर पूँजी रु. करोडमा	विदेशी लगानी रु. करोडमा	लागतको प्रतिशत	प्रस्तावित रोजगारी
भारत	७१३	१३६५२.८	११७९१.७	८६८०.३	३५.०	६८,६५५
चीन	१,२२६	९१९१.३	८०९२.७	६३४६.७	२५.६	५६,५०५
चीन हङ्कङ्ग	३६	३७०७.२	३२५६.४	२७२८.२	११.०	४,७८२
दक्षिण कोरिया	३२४	१६२४.५	११४२.८	११४९.०	४.६	११,०७०
संयुक्त राज्य अमेरिका	३७५	२०८३.७	१८६६.०	८३८.०	३.४	१७,६५४
ब्रिटिश भर्जिन आइल्याण्ड	१६	१६३०.३	१३७१.९	८०६.४	३.३	२,१८०
बेलायत	१६९	८९७.२	७१५.०	५३८.६	२.२	१०,७०२
मौरिसस	१०	३९१.८	३८२.१	३३५.५	१.४	९७४
सिङ्गापुर	४४	८२०.७	७३३.३	२९६.२	१.२	३,२०७
संयुक्त अरब इमिरेट्स	१७	५४०.६	२४२.०	२९०.४	१.१	१,८२७
बाँकी ८२ देश	१३४३	६८५३.७	५९५४.४	२७७६.५	११.२	५९५७८
जम्मा ९२ देश	**४,२७३**	**४१३९३.८**	**३५५४८.३**	**२४७८५.८**	**१००**	**२३७,१३४**

स्रोतः उद्योग विभाग। #सुरु देखि आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म।

९.१० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा गत आर्थिक वर्षको भन्दा दुई गुणा बढी विदेशी लगानी प्रतिबद्धता आएको छ। तीनै तहको निर्वाचन सम्पन्न भएर स्थिर सरकार बनेपछि विदेशी लगानीकर्ताको प्रतिबद्धता बढ्न थालेको पाईन्छ।

तालिका ९ (च) : विगत ५ वर्षमा उद्योगमा विदेशी लगानी

आर्थिक वर्ष	उद्योग दर्ता संख्या	जम्मा पूँजी (रु. करोडमा)	स्थिर पूँजी (रु.करोडमा)	विदेशी लगानी (रु. करोडमा)	प्रस्तावित रोजगारी
२०७०/७१	३०७	४०७३.७	३५०४.९	२०१३.२	११७९०
२०७१/७२	३७०	८१३७.१	७७४३.७	६७४५.५	१३१६७
२०७२/७३	३४८	२०५४.४	१४१६.५	१५२५.४	११६६३
२०७३/७४	३९८	१७००.३	१२३३.३	१५११.३	११७३४
२०७४/७५*	१९४	३८०४.१	३५४८.७	३४९१.१	७५४१
जम्मा	**१६१७**	**१९७६९.६**	**१७४४७.१**	**१५२८६.५**	**५५८९५**

स्रोत : उद्योग विभाग । *प्रथम आठ महिनाको।

९.११ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा दर्ता भएका विदेशी लगानीका उद्योग सबैभन्दा वढी प्रदेश नं. ३ मा र सबैभन्दा कम उद्योग कर्णाली प्रदेशमा रहेका छन्। कुल लगानीको प्रतिबद्धताको हिसावमा तुलना गर्दा लगानीको आधा भन्दा बढी हिस्सा प्रदेश नं. ३ मा र सबैभन्दा कम हिस्सा प्रदेश नं. ७ मा रहेको छ। प्रदेश नं. ३ मा संख्याको हिसावले कुल विदेशी लगानीका उद्योगको ८० प्रतिशत र लगानीको हिसावले कुल विदेशी लगानीको ५५ प्रतिशत उद्योग रहेका छन्।

तालिका ९ (छ) : प्रदेश अनुसार विदेशी लगानीका उद्योग#

प्रदेश	विदेशी लगानीका उद्योग संख्या				विदेशी लगानी (रु. करोडमा)	प्रस्तावित रोजगारी
	साना	मझौला	ठूला	जम्मा		
प्रदेश नं. १	७३	३०	२२	१२५	१०२४.३	१४,९१८
प्रदेश नं. २	७१	३१	२८	१३०	९,२५.३	१३,८९७
प्रदेश नं. ३	२९९८	२७४	१७०	३४४२	१३७३९.५	१७१५८७
प्रदेश नं. ४	२९७	१९	२७	३४३	३९७१.२	१७,२०२
प्रदेश नं. ५	११०	३९	२९	१७८	१३६३.५	१५,१९०
कर्णाली	१८	०	४	२२	३६६४.७	१,१७२
प्रदेश नं. ७	२८	२	३	३३	९७.२	३,१६८
जम्मा	**३५९५**	**३९५**	**२८३**	**४२७३**	**२४७८५.७**	**२३७,१३४**

स्रोतः उद्योग विभाग। # आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म।

९.१२ फ्रान्स, जर्मनी, बेलायत, मौरिसस, फिनल्याण्ड र भारत गरी ६ मुलुकसँग नेपालको दुई पक्षीय लगानी प्रवर्द्धन तथा संरक्षण सम्झौता (बिप्पा) भएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म ती राष्ट्रका लगानीकर्ताबाट १,१०३ उद्योगमा कुल विदेशी लगानीको करिब ४० प्रतिशत लगानीको प्रतिबद्धता आएको छ। यस मध्ये भारतका लगानीकर्ताको हिस्सा अधिक रहेको छ।

व्यवसाय सञ्चालन सहजताको अवस्था

९.१३ उद्योग व्यवसाय सञ्चालन सहजताको अवस्था चित्रण गर्ने Doing Business Report, २०१८ अनुसार १९० देशमा नेपाल १०५ औं स्थानमा रहेको छ। सन् २०१७ मा नेपाल १०७ औं स्थानमा रहेको थियो। सन् २०१८ मा १०० पूर्णाङ्कमा ५९.९५ अंक हासिल गरी व्यवसाय सञ्चालन सहजतामा सार्क देशमा नेपाल तेस्रो स्थानमा रहेको छ।

चार्ट ९ (ख) : Doing Business Index, 2018 मा सार्क देशको स्थान

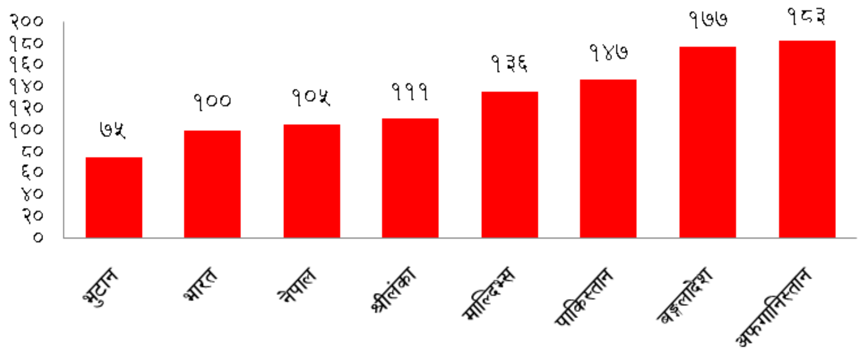

स्रोत: विश्व बैंक।

९.१४ Doing Business Index मध्ये नेपाल साना लगानीकर्ताको सुरक्षामा ६२औं, सीमापार व्यापारमा ७६औं, टाट पल्टिएको विवाद समाधानमा ७६ औं, सम्पत्ति दर्तामा ८४औं र ऋण प्राप्तिमा ९० औं स्थानमा रहेको छ। त्यस्तै, व्यवसायको सुरुवातमा १०९ औं, विद्युत उपलब्धतामा १३३ औं, कर भुक्तानीमा १४६ औं, करारको कार्यान्वयनमा १५३ औं र निर्माण अनुमतिमा १५७ औं स्थानमा रहेको छ।

कम्पनी दर्ता

९.१५ कम्पनीहरुको दर्ता, अध्यावधिक तथा खारेजी गर्ने प्रशासनिक कार्यलाई वढी सरल, सहज र वैज्ञानिक वनाउन अनलाइन सेवाको प्रारम्भ भएको छ। कम्पनीको दर्ता बढ्दै गएकोले नेपालमा उद्योग व्यवसायजन्य क्रियाकलापहरु पछिल्ला वर्षमा बढ्दै गरेको पाईन्छ।

तालिका ९ (ज): कम्पनी दर्ताको अवस्था

कम्पनी	२०६९/७० सम्म	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	जम्मा
पब्लिक लिमिटेड	१२२९	२९	३१	५६	८९	३४	१४६८
प्राईभेट लिमिटेड	११३३४२	९९८७	१२३१०	१४५४८	१८२५३	१४९६६	१८३४०६
मुनाफा वितरण नगर्ने	४९३	९४	२००	२८७	३९७	३०९	१७८०
विदेशी कम्पनी	६२	१९	२३	२२	३९	३६	२०१
कुल	११५१२६	१०१२९	१२५६४	१४९१३	१८७७८	१५३४५	१८६८५५

स्रोतः कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय। * प्रथम आठ महिना।

औद्योगिक बौद्धिक सम्पत्ति

९.१६ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म ४७,६८१ ट्रेडमार्क, ७१ पेटेन्ट र १५५ डिजाइन गरी ४७,९०७ औद्योगिक बौद्धिक सम्पत्ति दर्ता भएका छन्।

घरेलु तथा साना उद्योग

९.१७ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ३२,०३९ घरेलु तथा साना उद्योग दर्ता भई यसबाट कुल १ लाख ३० हजारलाई रोजगारीको प्रस्ताव भएको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा १८,५६२ उद्योग दर्ता भई ४०,१०० जनालाई रोजगारीको प्रस्ताव भएको छ। सुरुदेखि चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म घरेलु तथा साना उद्योग विभाग र घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति अन्तर्गतका कार्यालयमा ४ लाख ५ हजार ७४ घरेलु तथा साना उद्योग दर्ता भएका छन्।

९.१८ विगत ५ वर्षमा सबैभन्दा बढी घरेलु तथा साना उद्योगको दर्ता प्रदेश नं. ३ मा भएको छ भने सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा दर्ता भएको छ। प्रदेश नं. १ र प्रदेश नं. २ मा घरेलु तथा साना उद्योगको संख्या करिब समान छ।

तालिका ९ (झ) घरेलु तथा साना उद्योग दर्ताको प्रदेशगत विवरण

प्रदेश	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	जम्मा
प्रदेश नं. १	२४५५	४०९५	३३८७	४३३३	१९०४	१६१७४
प्रदेश नं. २	२५८३	२८१९	२३१८	४८२०	३१८७	१५७२७
प्रदेश नं. ३	७५३०	८४१९	८२७५	१००५७	५५३२	३९८१३
प्रदेश नं. ४	२२३४	३०३९	२५९८	३१८०	२३७१	१३४२२
प्रदेश नं. ५	५३३०	४८०९	४४९४	५६३७	३७७४	२४०४४
कर्णाली	७४२	१२२५	१२०२	१५७९	५०६	५२५४
प्रदेश नं. ७	१२८०	१८६४	२०४३	२४३३	१२८८	८९०८
जम्मा	२२,१५४	२६,२७०	२४,३१७	३२,०३९	१८,५६२	१,२३,३४२

स्रोतः उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय।

* प्रथम आठ महिना

लघु उद्यम

९.१९ लघु उद्यमसँग सम्बन्धित कार्यक्रमबाट चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म १ लाख ३२ हजार लघु उद्यमी सिर्जना भएका छन्। सिर्जना भएका लघु उद्यमी मध्ये करिब ७४ प्रतिशत महिला छन्। यसबाट गरिबीको रेखामुनि रहेका करिब १ लाख ७१ हजार व्यक्तिहरु रोजगार भएको अनुमान छ। लघु उद्यमको माध्यमबाट स्थानीय स्रोतको परिचालन र स्थानीय स्तरमा रोजगारी सिर्जना भई गरिबी निवारणमा सहयोग पुगेको छ।

खानी तथा उत्खनन्

९.२० नेपालमा चुनढुङ्गा, कोइला, पत्थर, खरी, मार्वल, फलाम टुर्मालिन, काईनाईट लगायतका १२६ खानीहरु सञ्चालनमा रही करिब ६ हजार जनाले प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा रोजगारीको अवसर प्राप्त गरेका छन्। चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा खानी तथा उत्खनन क्षेत्रको योगदान ०.६ प्रतिशत हुने अनुमान छ।

९.२१ देशको विभिन्न क्षेत्रमा करिब ५४ करोड टन प्रमाणित, ११ करोड टन अर्धप्रमाणित तथा ४२ करोड टन सम्भाव्य गरी करिब १ अर्ब ७ करोड टन चुनढुङ्गाको अन्वेषण भएको छ। फलस्वरूप ८,४५० टन प्रति दिन क्षमताको १३ सिमेन्ट उद्योग स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका छन् भने १० सिमेन्ट उद्योग निर्माणाधीन अवस्थामा छन्।

९.२२ सिमेन्ट उद्योगको खानी क्षेत्रसम्म सडक तथा विद्युत प्रसारण लाईन निर्माणमा सरकारले प्राथमिकता दिएकोले सिमेन्ट उद्योगको विकास तथा सञ्चालनमा उल्लेख्य सफलता भएको छ। वार्षिक ४० लाख टन (मागको ८० प्रतिशत) सिमेन्ट स्वदेश मै उत्पादन भएको छ। आगामी ५ वर्ष भित्र सिमेन्टको माग आपूर्ति स्वदेशी उत्पादनबाट पुरा हुने र निर्यात समेत गर्न सक्ने अवस्था रहेको छ।

९.२३ नवलपरासीको धौवाडी फलाम खानी भण्डारको अन्वेषण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ। ललितपुरको फुलचोकी र रामेछापको ठोसे फलाम खानी भण्डार तथा पर्वत फलाम

खानी उद्योगको प्रवर्द्धन भईरहेको छ । त्यस्तै, मुस्ताङ्गमा युरेनियम अन्वेषणको कार्य भईरहेको छ।

औद्योगिक क्षेत्र

९.२४ बालाजु, हेटौंडा, पाटन, नेपालगञ्ज, धरान, धनकुटा, पोखरा, बुटवल, भक्तपुर, विरेन्द्रनगर र गजेन्द्रनारायण सिंह गरी ११ औद्योगिक क्षेत्र भएकोमा धनकुटा बाहेक अन्य १० औद्योगिक क्षेत्र सञ्चालनमा छन्। औद्योगिक क्षेत्र भित्र स्थापित ६६७ उद्योग मध्ये ५७५ उद्योग सञ्चालनमा रहेका छन्। उक्त उद्योगबाट १७,०३७ जनाले रोजगारी प्राप्त गरेका छन्।

९.२५ सात वटै प्रदेशमा कम्तीमा एक हजार बिघा क्षेत्रफलमा औद्योगिक क्षेत्र स्थापना गर्ने नीति अनुसार जग्गा प्राप्ति गर्ने र पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्य अगाडि बढेको छ। प्रदेश नं. १ मा झापाको दमक, प्रदेश नं. ३ मा मकवानपुरको मयुरधाप र चितवनको शक्तिखोर, प्रदेश नं. ५ मा रूपन्देहीको मोतिपुर र बाँकेको नौवस्ता तथा प्रदेश नं. ७ मा कञ्चनपुरको दैजीमा नँया औद्योगिक क्षेत्रको घोषणा भई जग्गा प्राप्तिको प्रकृया अगाडि बढेको छ।

९.२६ प्रदेश नं. २ मा सर्लाहीको मूर्तिया, प्रदेश नं. ४ मा गोरखाको च्याङ्गली, प्रदेश नं. ५ मा दाङ्गको लक्ष्मीपुर, कर्णाली प्रदेशमा सुर्खेतको साटाखानी र प्रदेश नं. ७ मा कैलालीको लम्कीमा सम्भाव्यता अध्ययन भई नयाँ औद्योगिक क्षेत्र घोषणा हुने क्रममा रहेको छ।

औद्योगिक पूर्वाधार

९.२७ औद्योगिक पूर्वाधार विकास अन्तर्गत हाल सञ्चालनमा रहेका, सञ्चालन हुने क्रममा रहेका र निर्माणाधीन सिमेन्ट उद्योगहरुलाई प्राथमिकता दिई नेपाल विद्युत प्राधिकरण मार्फत प्रसारण लाईन तथा सवस्टेशन निर्माण र सडक विभाग मार्फत पहुँच सडक निर्माण कार्य भइरहेको छ। विभिन्न १४ सिमेन्ट उद्योगहरुको लागि नेपाल सरकारको सेयर लगानी रहने गरी प्रसारण लाईन तथा सवस्टेशन निर्माण र ३१ खानीस्थलमा पहुँच मार्गको लागि ४ सय २० कि.मि. सडक निर्माण गर्ने कार्य अघि बढाईएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा १ सय ९२ कि.मि. खानीस्थल पहुँच मार्ग निर्माण सम्पन्न भएको छ।

विशेष आर्थिक क्षेत्र

९.२८ निर्यातयोग्य उद्योगको विकास एवम् प्रवर्द्धनका लागि स्वदेशी तथा विदेशी लगानी आर्कषित गरी मुलुकमा औद्योगिकीकरणको प्रक्रिया अगाडि बढाउन विभिन्न स्थानमा विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) स्थापनाको कार्य अगाडि बढाइएको छ। विशेष आर्थिक क्षेत्रको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न विशेष आर्थिक क्षेत्र ऐन, २०७३ लागू भएको छ।

९.२९ प्रदेश नं. १ को विराटनगर, प्रदेश नं. २ को सिमरा, प्रदेश नं. ३ को पाँचखाल, प्रदेश नं. ४ को गोरखा, प्रदेश नं. ५ को भैरहवा, कर्णाली प्रदेशको जुम्ला र प्रदेश नं. ७ को धनगढीमा विशेष आर्थिक क्षेत्र निर्माण कार्य अगाडि बढाईएकोमा भैरहवा विशेष आर्थिक क्षेत्रको निर्माण कार्य सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ। साथै, उद्योगी व्यवसायीलाई उद्योग सञ्चालनको लागि अनुमति पत्र प्रदान भएको छ। सिमरा गार्मेन्ट प्रशोधन क्षेत्र (GPZ) र पाँचखाल विशेष आर्थिक क्षेत्रको निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ।

९.३० झापा, सिरहा, सप्तरी, धनुषा, रौतहट, चितवन, नुवाकोट, तनहुँ, कपिलवस्तु, दाङ्ग र बाँकेमा पनि विशेष आर्थिक क्षेत्र निर्माणको लागि पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन, सम्भाव्यता अध्ययन, इन्जिनियरिङ्ग डिजाइन लगायतका कार्य भएको छ।

वाणिज्य क्षेत्र

९.३१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा थोक तथा खुद्रा व्यापारको योगदान १३.४ प्रतिशत भएकोमा चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान १३.३ प्रतिशत हुने अनुमान छ।

९.३२ वीरगञ्जस्थित एकिकृत जाँच चौकीको निर्माण सम्पन्न भई हस्तान्तरण हुने अवस्थामा पुगेको छ भने विराटनगरस्थित एकिकृत जाँच चौकी निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ।

९.३३ नेपाल र चीन बीच पारवहन सुविधाको उपयोगको लागि पारवहन, ढुवानी सम्झौता सम्पन्न भएको छ। भारतको कोलकाता बन्दरगाहबाट नेपालको प्रमुख भन्सार नाकाहरुसम्म आवतजावत हुने कन्टेनरमा Electronic Cargo Tracking System लागू गर्न कार्यविधि र Modality स्वीकृत भएको छ। यसबाट नेपाली कार्गोको ट्रान्जिटको अवस्था जानकारी हुने, कार्गो भन्सार बिन्दुमा आइपुग्ने समयको अनुमान हुने र पारवहन प्रणाली बढी भरपर्दो र प्रविधिमैत्री हुनेछ।

९.३४ भारत सरकारले सन् २०१७ जुलाई १ देखि लागू गरेको Goods and Services Tax (GST) बाट नेपाली व्यापारी उद्यमीहरुलाई परेको मर्का समाधान गर्ने सम्वन्धमा भारतीय पक्षसँग निरन्तर वार्ता गरी तेस्रो मुलुकबाट आयातित कार्गो व्यवस्थापन सम्बन्धी सेवा माथि लागेको GST मिनाहा भएको छ। त्यसैगरी भारतबाट आयात गरिने परामर्श सेवा, मर्मत सेवा, रोयल्टी लगायतका सेवामा लाग्दै आएको GST मिनाहा भएको छ।

९.३५ अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पहुँच वृद्धि गर्न नर्वे, सिंगापुर, न्यूजिल्याण्ड, अस्ट्रेलिया र अमेरिकामा नेपाली कफीको ट्रेडमार्क दर्ता भएको छ भने भारत, पाकिस्तान र संयुक्त अरव इमिरेट्समा नेपाली अलैंचीको सामूहिक ट्रेडमार्क दर्ता भएको छ।

९.३६ अलैंची, अदुवा, पश्मिना र कृषिजन्य वस्तुहरुको उत्पादन, विकास र प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न जिल्लामा अलैची सुकाउने ७० वटा आधुनिक ड्रायर र ८० वटा अदुवा भण्डारण गर्ने सेलार निर्माण भएको छ।

९.३७ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा दर्ता भएका कुल प्राइभेट फर्म मध्ये प्रदेश नं. ३ को आधा भन्दा बढी हिस्सा रहेको छ। त्यसपछिको हिस्सा प्रदेश नं. ५ र प्रदेश नं. २ को रहेको छ। कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम संख्यामा फर्म दर्ता भएको छ।

तालिका ९ (ञ) : प्राईभेट फर्मको विवरण (आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिना)

प्रदेश	दर्ता	नविकरण	संशोधन	खारेजी
प्रदेश नं. १	२,७१६	३०११	१०२१	१८५
प्रदेश नं. २	३,९६१	१०१४	२०८४	३१८
प्रदेश नं. ३	२३,४५४	११८९०	११४७१	२०१६
प्रदेश नं. ४	२,३४६	२०१३	५०६	२९७
प्रदेश नं. ५	६,८०३	४१५६	२७०४	६७८
कर्णाली	१,३३७	१०१५	४७९	११५
प्रदेश नं. ७	२,३४५	२०१७	१८६७	२१३
जम्मा	**४२,९६२**	**२५,११६**	**२०,१३२**	**३,८२२**

स्रोतः वाणिज्य विभाग।

९.३८ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा साझेदारी फर्म तर्फ ८१७ दर्ता, ५४० नवीकरण, १९१ संशोधन र ८४ फर्मको खारेजी भएको छ। साथै, ६३ एजेन्सीको दर्ता र ४ एजेन्सीको नवीकरण भएको छ। फर्म दर्ताका आधारमा ८७,५५८ जनालाई रोजगारी सिर्जना हुने अनुमान छ।

आपूर्ति क्षेत्र

९.३९ नेपाल खाद्य संस्थानबाट आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा दुर्गम जिल्लामा १९,५०६ मे. टन खाद्यान्न ढुवानी भएको थियो। यो संख्या चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा १०,३६८ मे. टन रहेको छ।

९.४० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा राष्ट्रिय खाद्य सुरक्षा भण्डार (बफर स्टक) मा १०,९९६ मे. टन खाद्यान्न तथा सार्क खाद्य सुरक्षा बैंकमा ८ हजार मे. टन खाद्यान्न मौज्दात रहेको छ।

९.४१ कर्णालीका स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न नेपाल खाद्य संस्थानबाट आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा १०३ मे. टन स्थानीय उत्पादन खरिद भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा ३३ मे. टन खरिद भएको छ।

९.४२ आयोडिनको कमीबाट उत्पन्न विकृतिहरु निर्मूल पार्न २२ जिल्लामा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ४९,३०० क्विन्टल नुन ढुवानी भएको छ। गत आर्थिक वर्षमा

९०,३६८ क्विन्टल आयोडिनयुक्त नुन ढुवानी भएको थियो। नेशनल डेमोग्राफिक एण्ड हेल्थ सर्वे, २०१६ अनुसार आयोडिन भएको नुन उपभोग गर्ने घरपरिवारको संख्या ९५ प्रतिशत पुगेको छ।

९.४३ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा १५ लाख ३० हजार कि.लि पेट्रोलियम पदार्थ र २ लाख ६३ हजार मे. टन एल.पि. ग्याँसको आयात भएको छ। गत आर्थिक वर्षमा सो आयात क्रमशः १९ लाख १२ हजार कि.लि र ३ लाख १४ हजार मे. टन रहेको थियो।

९.४४ हाल पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमताले बिक्री धान्ने अवधि १४ दिन रहेको छ। पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता र बिक्री परिमाण प्रदेश नं. २ मा सबैभन्दा बढी र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम रहेको छ।

तालिका ९(ट) : प्रदेश अनुसार पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता तथा बिक्री परिमाण

प्रदेश	मौज्दात भण्डारण क्षमता		२०७३/७४ मा बिक्री परिमाण		भण्डारण क्षमताले बिक्री धान्ने दिन
	किलो लिटर	प्रतिशत	किलो लिटर	प्रतिशत	
प्रदेश नं. १	११,९७४	१६.७	२,७६,९६०	१६.२	१५
प्रदेश नं. २	२३,४७०	३२.७	४,८१,९५६	२८.१	१६
प्रदेश नं. ३	२२,८९७	३१.९	४,६३,५९५	२७.१	१६
प्रदेश नं. ४	३,४५४	४.८	७५,६४६	४.४	१५
प्रदेश नं. ५	७,१९८	१०.०	३,२६,५४८	१९.१	७
कर्णाली	१०५	०.२	१५,५९८	०.९	२
प्रदेश नं. ७	२,६०९	३.७	७२,१७४	४.२	१२
जम्मा	**७१,७०७**	**१००**	**१७,१२,४७७**	**१००**	**१४**

स्रोत : नेपाल आयल निगम।

९.४५ सबै प्रदेशमा पेट्रोलियम पदार्थ र एल.पी. ग्याँसको कम्तीमा ९० दिनलाई पुग्ने गरी भण्डार गृह निर्माणको कार्य सुरु भएको छ। मोतिहारी-अमलेखगञ्ज पेट्रोलियम पाइपलाइन विस्तार अन्तर्गत नेपालतर्फ ३७ कि.मी. पाइप बिछ्याउन सुरु भएको छ।

पर्यटन क्षेत्र

९.४६ सन् २०१७ मा स्थलमार्गबाट आएका भारतीय पर्यटक वाहेक ९,४०,२१८ पर्यटक नेपाल भ्रमणमा आएका छन्। यो संख्या सन् २०१६ को भन्दा २५ प्रतिशतले बढी हो। पछिल्लो समयमा स्थलमार्गबाट आउने पर्यटकको भन्दा हवाईमार्गबाट आउने पर्यटकको संख्या बढ्दै गएको देखिन्छ। सन् २०१७ मा कुल पर्यटक मध्ये हवाईमार्गबाट आउने पर्यटकको हिस्सा ८१ प्रतिशत र स्थलमार्गबाट आउने पर्यटकको हिस्सा १९ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट ९ (ग) : पर्यटक आगमन (संख्यामा)

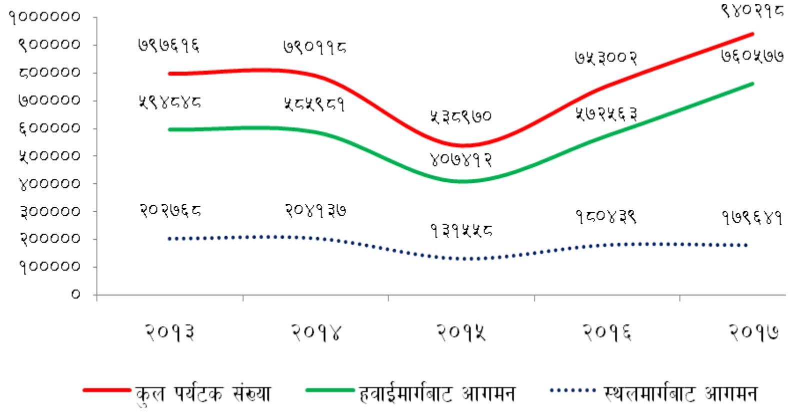

स्रोतः संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय।

द्रष्टव्यः हरेक वर्षको जनवरी देखि डिसेम्बर सम्मको तथ्याङ्क समावेश गरिएको छ। स्थलमार्गबाट भित्रिने भारतीय पर्यटकलाई यसमा समावेश गरिएको छैन।

९.४७ देशगत रूपमा कुल पर्यटक आगमनको संख्यालाई विश्लेषण गर्दा सन् २०१७ मा सबैभन्दा बढी पर्यटक आउने पाँच मुलुक क्रमशः भारत, चीन, अमेरिका, बेलायत र श्रीलंका रहेका छन्। यी देशबाट आएका पर्यटकले कुल पर्यटकको ४७.० प्रतिशत अंश ओगटेका छन्। सन् २०१६ मा बढी पर्यटक आउने मुलुकहरु भारत, चीन, श्रीलंका, अमेरिका र बेलायत रहेका थिए। सन् २०१७ मा कुल पर्यटक आगमनमा भारत र अमेरिकाको हिस्सा बढ्दै गएको छ। चीन र बेलायतबाट आउने पर्यटकको संख्या अघिल्लो वर्षको भन्दा बढेको भएतापनि कुल पर्यटक आगमन हिस्सामा भने केही कमी आएको छ।

चार्ट ९ (घ) : सन् २०१७ मा बढी पर्यटक आउने देश

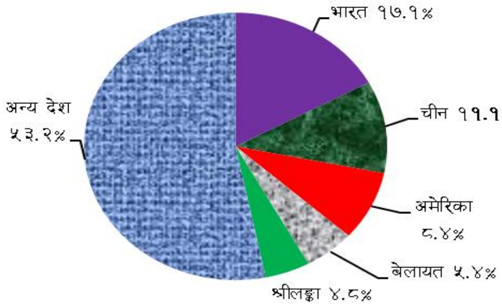

स्रोतः संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय।

९.४८ सन् २०१७ मा प्रति पर्यटक औसत १२.६ दिनको बसाई अवधि रहेको छ भने प्रतिदिन प्रति पर्यटक खर्च ५४ अमेरिकी डलर रहेको छ। सन् २०१६ मा प्रति पर्यटक बसाई अवधि औसत १३.४ दिन र प्रतिदिन प्रति पर्यटक खर्च ५३ अमेरिकी डलर थियो।

यसरी सन् २०१७ मा पर्यटक आगमनमा वृद्धि भएतापनि पर्यटकको औसत बसाई अवधि घटेको छ।

९.४९ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा पर्यटन क्षेत्रबाट रु. ५८ अर्ब ५२ करोड ७० लाख बराबरको विदेशी मुद्रा आर्जन भएको छ। यो कुल वस्तु निर्यातबाट प्राप्त विदेशी मुद्राको अनुपातमा ७१.३ प्रतिशत, कुल वस्तु निर्यात तथा सेवाबाट प्राप्त विदेशी मुद्रा आर्जनको अनुपातमा २४.३ प्रतिशत, आर्जित कुल विदेशी मुद्राको अनुपातमा ५.१ प्रतिशत र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा २.३ प्रतिशत हो।

९.५० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा पर्यटन क्षेत्रबाट रु. ४३ अर्ब ४६ करोड ५० लाख बराबरको विदेशी मुद्रा आर्जन भएको छ। यो कुल वस्तु निर्यातबाट प्राप्त विदेशी मुद्राको अनुपातमा ७१.४ प्रतिशत, कुल वस्तु निर्यात एवम् सेवाबाट प्राप्त विदेशी मुद्रा आर्जनको अनुपातमा २५.४ प्रतिशत र आर्जित कुल विदेशी मुद्राको अनुपातमा ५.७ प्रतिशत रहेको छ।

९.५१ सन् २०१७ मा स्थलगत मार्गबाट (भारत बाहेकका) आएका पर्यटक मध्ये भैरहवा (बेहेलिया) नाकाबाट मात्र यसको ८२ प्रतिशत पर्यटक नेपाल भित्रिएका छन्। स्थलमार्गबाट सबैभन्दा बढी पर्यटक आउने पाँच मुलुक क्रमशः श्रीलंका (३१.२ प्रतिशत), थाईल्याण्ड (१६.१ प्रतिशत), चीन (१५.९ प्रतिशत), म्यानमार (१४.७ प्रतिशत) र बंगलादेश (७.० प्रतिशत) रहेका छन्।

९.५२ सन् २०१७ मा आएका कुल पर्यटक मध्ये भ्रमणको उद्देश्यको आधारमा बिदा/मनोरञ्जन/यात्राको उद्देश्यले आउने पर्यटकको अनुपात दुइतिहाई भन्दा बढी छ।

चार्ट ९ (ङ) : उद्देश्य अनुसार पर्यटक आगमन (सन् २०१७ मा)

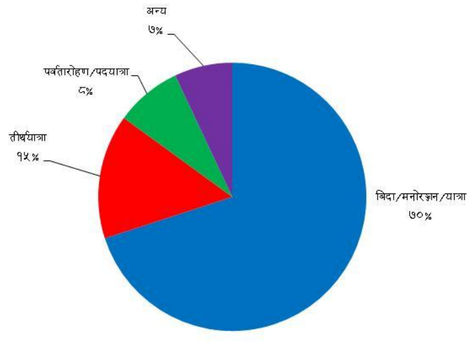

स्रोत: संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय।

९.५३ लुम्बिनी नेपालको सबैभन्दा बढी भ्रमण गरिने गन्तव्यको रूपमा रहेको छ। सन् २०१६ मा १२ लाख ८६ हजार जना बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकले लुम्विनी भ्रमण गरेकामा

सन् २०१७ मा २१ प्रतिशतले वृद्धि भई यस्तो संख्या १५ लाख ५२ हजार पुगेको छ। यसमा १२ लाख ५१ हजार नेपाली, १ लाख ५५ हजार भारतीय र १ लाख ४५ हजार अन्य मुलुकका पर्यटक रहेका छन्।

९.५४ नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठानबाट चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा शैक्षिक कोर्षतर्फ २९२ जना र अन्य तालिमतर्फ १,४२७ जना पर्यटनसँग सम्बन्धित थप जनशक्ति तयार भएका छन्।

९.५५ सन् २०१७ मा पर्यटन विभागबाट पर्वतारोहणका लागि अनुमति लिएका पर्वतारोहण दलको संख्या २९१ र पर्वतारोहीको संख्या २,२७७ रहेको छ। सन् २०१६ मा पर्वतारोहण दलको संख्या २७८ र पर्वतारोहीको संख्या १,९८१ रहेको थियो।

९.५६ ६,५०० मिटर भन्दा माथिका हिमालबाट सरकारले र सो भन्दा मुनिका हिमालबाट नेपाल पर्वतारोहण संघले रोयल्टी उठाउँदै आएकोमा सन् २०१७ मा रु.५१ करोड ७६ लाख रोयल्टी संकलन भएको छ। प्रदेश नं. १ अन्तर्गतका हिमालबाट कुल रोयल्टीको ८५ प्रतिशत र प्रदेश नं. ४ का हिमालबाट १३.४ प्रतिशत रोयल्टी संकलन भएको छ।

तालिका ९ (ठ): प्रदेश अनुसार पर्वतारोहणबाट प्राप्त रोयल्टी (सन् २०१७)

प्रदेश	नेपाल सरकारबाट संकलन (रु. लाख)	नेपाल पर्वतारोहण संघबाट संकलन (रु. लाख)	जम्मा रोयल्टी (रु. लाख)
प्रदेश नं. १	३५१४	८८९	४४०३
प्रदेश नं. ३	१०	५२	६२
प्रदेश नं. ४	६१८	७७	६९५
कर्णाली	१६	०	१६
जम्मा	४१५८	१०१८	५१७६

स्रोत : संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय।

९.५७ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म तारा स्तरको होटल संख्या १२० रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा सो संख्या १२५ पुगेको छ। तारा स्तर बाहेकको पर्यटक स्तरीय होटल, लज तथा रिसोर्टको संख्या आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म ९४२ रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा ९७७ पुगेको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा २५१ सामुदायिक होमस्टे सञ्चालनमा रहेका छन्।

९.५८ तारा स्तरका होटलको शैय्या संख्या आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म १०,०७७ भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा १०,६९७ पुगेको छ। तारा होटल बाहेक पर्यटक स्तरीय होटल, लज तथा रिसोर्टको शैय्या संख्या चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा २९,१३६ पुगेको छ। सो अनुरुप चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा पर्यटक स्तरीय होटलको संख्या १,१०२ र शैय्या संख्या ३९,८३३ रहेको छ।

९.५९ गत आर्थिक वर्षमा ५ क्यासिनो सञ्चालन भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा २ क्यासिनो थप भई हाल ७ क्यासिनो र ४ मिनी क्यासिनो सञ्चालनमा रहेका छन्।

९.६० गत आर्थिक वर्षसम्म ३,४४४ ट्राभल एजेन्सी दर्ता भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ४१२ थप दर्ता भई ट्राभल एजेन्सीको संख्या ३,७३८ पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म २,३६७ ट्रेकिङ एजेन्सी र ७२ वटा र्‍याफ्टिङ्ग एजेन्सी दर्ता भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा सो संख्या क्रमशः २,६७५ र ७३ पुगेको छ।

१०. आवास तथा सहरी विकास, वातावरण र ऊर्जा

आवास तथा सहरी विकास

१०.१ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा विपन्न एवम् लोपोन्मुख समुदायका लागि क्रमागत २१,४२२ आवास इकाई मध्ये ३,८६१ आवास इकाई निर्माण सम्पन्न भएको छ। २,६९० आवास इकाईको छाना तथा झ्याल ढोकाको कार्य सम्पन्न भएको छ। ३,२५० आवास इकाईको गारोको कार्य सम्पन्न भएको छ। २,६९८ आवास इकाईको डि.पि.सि. (Damp Proof Course) लेभलसम्म निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। साथै १,२५५ आवास इकाइको जग खन्ने कार्य सम्पन्न भएको छ।

१०.२ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा जनता आवास कार्य्रकम सञ्चालन हुने काठमाडौं उपत्यका वाहेकका ७४ जिल्लाका २५,७७५ नयाँ आवास इकाई मध्ये ५६ जिल्लाको कार्यक्रम लागू हुने गाउँपालिका र नगरपालिका छनौट भएका छन। २५ आवास इकाईको छाना तथा झ्याल ढोकाको कार्य सम्पन्न भएको छ। ४१ आवास इकाईको गारोको कार्य र ३१५ आवास इकाईको डि.पि.सि.लेभलसम्म कार्य सम्पन्न भएको छ। ६१५ आवास इकाइको जग खन्ने कार्य सुरु भएको छ।

१०.३ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा विराटनगरमा ४४ कि.मि. ढल मध्ये ४१ कि.मि. र बीरगञ्जमा ४६ कि.मि. ढलमध्ये ४२ किलोमिटर निर्माण भएको छ। सतही ढल निर्माण/सुधार अन्तर्गत जनकपुरमा १५ कि.मि. RCC Pipe Laying कार्य सम्पन्न भएको छ। सिद्धार्थनगरमा ४३.५ कि.मि. ढल निर्माण भएको र नेपालगन्जमा ६० कि.मि. सतही ढल निर्माण तथा सुधार कार्य समेत कुल २०१ कि.मि. ढल तथा ड्रेन निर्माण सम्पन्न भएको छ।

तालिका १० (क) : प्रदेश अनुसार गत वर्ष र चालु आर्थिक वर्षमा निर्माण हुने आवास इकाईहरु

प्रदेश	आवास संख्या			निर्माण सम्पन्न संख्या
	क्रमागत	नयाँ	जम्मा	क्रमागत
प्रदेश नं. १	२३९२	४७२५	७११७	५२८
प्रदेश नं. २	८४२४	७४००	१५८२४	३५४
प्रदेश नं. ३	२५५	२१५०	२४०५	१४८
प्रदेश नं. ४	१२३१	१९५०	३१८१	३२२
प्रदेश नं. ५	४५८९	४२७५	८८६४	१७८८
कर्णाली	२२०२	३२००	५४०२	२५४
प्रदेश नं. ७	२३२९	२०७५	४४०४	४६७
जम्मा	**२१४२२**	**२५७७५**	**४७१९७**	**३८६१**

स्रोत : जनता आवास कार्यक्रम-सहरी विकास मन्त्रालय।

१०.४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा विराटनगरमा ४५ कि.मि. सडक मध्ये ४० कि.मि. ट्र्याक खोली सो को स्तरोन्नती भइरहेको छ। विरगञ्जमा ११ कि.मि. मध्ये ८ कि.मि. सडक निर्माण भएको छ। सिद्धार्थनगरमा १०.७ कि.मि. सडक निर्माण भएको छ।

१०.५ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा सघन सहरी विकास कार्यक्रम अन्तर्गत तराईका १८ नगरपालिकामा ४४० कि.मि. सडक र ६०४ कि.मि. ढल निर्माण भएको छ। यस अवधिमा ५ वटा वसपार्क निर्माण भएका छन्। साथै ६ वटा हाट बजार, ६ वटा पोखरी र २ वटा मनोरञ्जन पार्कको निर्माण कार्य सुरु भएको छ।

१०.६ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ७७ जिल्लाका २६८ वटा सरकारी कार्यालयका भवनको मर्मत कार्य सम्पन्न भएको छ।

१०.७ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरणको जग्गा विकास कार्यक्रम अन्तर्गत प्रस्तावित बाटो खोली ७.६ कि.मि. सडक ग्रावेल भएको छ। सहरी सडक विस्तार तर्फ १९.४ कि.मि. सडक चौडा गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ।

वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन

१०.८ विगत २५ वर्षको अवधिमा भएको जलवायु परिवर्तनको असर सम्बन्धी सर्वेक्षण प्रतिवेदन (NCCIS-2016) अनुसार ८४.६ प्रतिशत घरपरिवारले वर्षातको समय १ देखि ४ हप्ता पछाडि धकेलिएको अनुभव गरेका छन्। त्यसैगरी, ८६.० प्रतिशत घरधुरीले बढ्दो खडेरीको अनुभव गरेका छन्। साथै, ७०.३ प्रतिशत घरधुरीले अन्नबालीमा नयाँ रोग देखापरेको तथा ८४.५ प्रतिशतले मुहानमा पानी घटेको जनाएका छन्।

१०.९ नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय नवीकरणीय उर्जा नियोगको सदस्यता लिएको र व्यवस्थापिका संसदबाट २०७४ असोज २५ मा उक्त सदस्यता अनुमोदन भएको छ।

१०.१० SASEC परियोजना अन्तर्गत सिन्धुली जिल्लाको हरिहरपुरगढी चिसापानीमा ३५ किलोवाट क्षमताको सौर्य तथा वायु उर्जा मिश्रित प्रणाली सञ्चालनमा आएको छ। साथै Climate Change Financing Framework (CCFF) तयार भई कार्यान्वयनमा आएको छ।

१०.११ समुदायमा आधारित बाढी तथा हिमताल विष्फोटन जोखिम न्यूनीकरण गर्न निर्माण सम्पन्न गरिएका तटबन्ध, उच्च धारा, Drainage System, बाढी पूर्व सूचना प्रणाली, सेल्टर हाउस उदयपुर, सप्तरी, सर्लाही र महोत्तरी जिल्लाका सम्बन्धित उपभोक्ता समूहलाई हस्तान्तरण गरिएको छ।

१०.१२ जलवायु परिवर्तनलाई अनुकुलन गर्न सघाउने उद्देश्यले हालसम्म १०,४४० हेक्टर सिँचाइ हुने कृषकको कुलो सुधार गरिएको छ भने नयाँ सतही तथा भूमिगत समेत २५,७८० हेक्टरमा थप सिँचाइ गरिएको छ।

१०.१३ कृषि अनुकुलनको लागि धानमा खडेरी र डुवान सहन सक्ने १३, मकैमा उच्च तापक्रम सहन सक्ने २ र गहुँको सिन्दुरे रोग अवरोधक ७ जातहरुको विकास गरिएको छ। मध्य र उच्च पहाडमा सिंचाइ गर्न १७,१११ घरपरिवारले ६,८०३ हेक्टरमा प्लाष्टिक पोखरी र ५१३ परिवारले ३०.३ हेक्टरमा हिंउ पोखरी निर्माण गरेका छन्।

१०.१४ मनसुनको समयमा २४ घण्टे बाढी पूर्वानुमान सेवा सञ्चालनमा आएको छ। यसबाट बाढी पहिरोबाट हुने मानवीय क्षतिमा कमी आउने तथा २४ घण्टा नै अन्तर्राष्ट्रिय उडान भर्न सहज हुने भएको छ।

१०.१५ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा लघु तथा साना जलविद्युत आयोजना, सौर्य उर्जा प्रणाली, सुधारिएको पानीघट्ट र वायु उर्जा मार्फत ग्रामीण क्षेत्रका १८ हजार घर परिवारमा बिद्युतको पहुँच पुगेको छ। यसै गरी सुधारिएको फलामे चुलो र बायोग्यास जडानबाट विभिन्न क्षेत्रका करिब ७ हजार घरपरिवारमा स्वच्छ खाना पकाउने उर्जाको पहुँच पुगेको छ।

१०.१६ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा भूकम्पबाट प्रभावित जिल्लाका घरपरिवारलाई १६ हजार ५ सय सुधारिएको चुलो जडान गरिएको छ। साथै, भूकम्प प्रभावित घरधुरीलाई १८ हजार सौर्य प्रणाली वितरण गरिएको छ।

१०.१७ चालु आर्थिक वर्षको आठ महिनासम्ममा ७३८ धार्मिक संस्थाहरु, ५ कृषि फर्म, १२१ सामुदायिक संस्था, ८९ कृषि सिंचाइ र ४ अस्पतालमा सौर्य ऊर्जा प्रणाली जडान भई त्यस्ता क्षेत्र र संस्थाहरुमा विद्युतको पहुँच पुगेको छ।

ऊर्जा

१०.१८ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा विद्युत उत्पादन ७.४ प्रतिशतले बढेर १०४४.६ मेगावाट पुगेको छ। प्रसारण लाइन तर्फ यस अवधिसम्म ३४९६ सर्किट कि.मि. पुगेको छ। विद्युत उपभोग गर्ने ग्राहकको संख्या ३५ लाख ९२ हजार पुगेको छ भने बितरण लाईन तर्फ १ लाख ३५ हजार कि.मि. पुगेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा विद्युतको माग १५०८.२ मेगावाट रहेको तथा माग र आपूर्तिको बीचको फरक ४६३.६ मेगावाट रहेको छ।

१०.१९ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा निजी प्रवर्द्धकबाट उत्पादन भएको ३९.५ मेगावाट जलविद्युत राष्ट्रिय ग्रीडमा आवद्ध गरिएको छ। जसमध्ये ४ मेगावाट क्षमताको पुवा खोला, ५.१ मेगावाट क्षमताको अपरमाइ सी, ४ मेगावाट क्षमताको सार्दि खोला, २.८ मेगावाट क्षमताको चाके खोला, ४ मेगावाट क्षमताको सभा खोला, १३.६ मेगावाट क्षमताको थापा खोला र ४.९५ मेगावाट क्षमताको फावा खोला रहेका छन्।

१०.२० २०७४ साल फागुन मसान्तसम्म कुल जडित विद्युत १०४४.६ मेगावाट मध्ये जलविद्युतबाट ९९०.५ मेगावाट, थर्मल प्लान्टबाट उत्पादित विद्युत ५३.४ मेगावाट र सौर्यऊर्जाबाट ०.७ मेगावाट रहेको छ। नेपाल विद्युत प्रधिकरणको स्वामित्वमा संचालित विद्युत परियोजनाबाट ५०३.४ मेगावाट र निजी क्षेत्रबाट संचालित जलविद्युत परियोजनाबाट ४८३.२ मेगावाट राष्ट्रिय ग्रिडमा जडान गरिएको छ।

१०.२१ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा लोडसेडिङ्ग न्यूनीकरणको लागि भारतबाट १,८३४ गिगावाट घण्टा बराबरको विद्युत आयात भएको छ। गत आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा भारतबाट २१७९ गिगावाट घण्टा बराबरको विद्युत आयात गरिएको थियो।

चार्ट १०(क): धनी र गरिब परिवारमा विद्युत पहुँचको अवस्था (प्रतिशतमा)

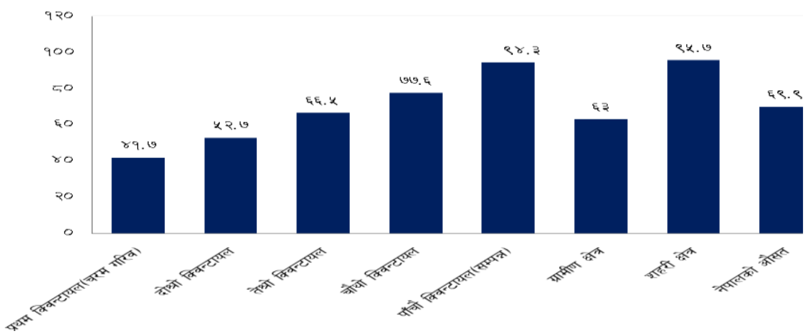

स्रोत : केन्द्रीय तथ्यांक विभाग।

१०.२२ हालसम्म पनि नेपालको ग्रामीण भेगका हरेक १० परिवार मध्ये ३ परिवार विद्युत आपूर्तिको अभावका कारण अध्यारोमा बस्न बाध्य रहेका छन्। दिगो विकासको लक्ष्य अनुसार सन् २०३० सम्म नवीकरणीय/वैकल्पिक ऊर्जाको हिस्सालाई वृद्धि गरी विश्वव्यापी उर्जा दक्षता सुधारको दरलाई दोब्बर गर्न लगानीलाई यसतर्फ केन्द्रित गर्नुपर्ने देखिएको छ।

१०.२३ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा विद्युत व्यवस्थापन तथा चुहावटमा उल्लेखनीय सुधार भई लोडसेडिङ्गमा कमी आएको छ। यस अवधिमा विद्युत चुहावट समग्रमा २.७ प्रतिशत विन्दुले कम भएको छ।

चार्ट १० (ख) : विद्युत माग र आपूर्ति बीचको अन्तर (मेगावाटमा)

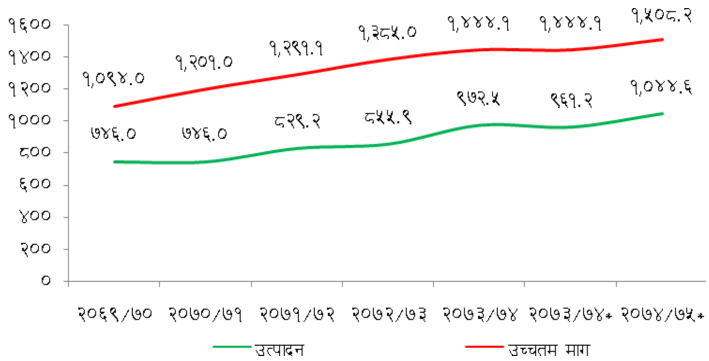

स्रोतः उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय। *प्रथम आठ महिनाको।

१०.२४ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा दार्चुलामा सञ्चालित चमेलिया जलविद्युत आयोजनाबाट ३० मेगावाट तथा अन्य आयोजनाहरुबाट ४२.१ मेगावाट गरी ७२.१ मेगावाट विद्युत थप उत्पादन भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा १०५.३ मेगावाट विद्युत उत्पादन भएको थियो।

तालिका १०(ख) : चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म सम्पन्न भएका जलविद्युत आयोजनाहरु

सि.नं.	जलविद्युत आयोजना	जिल्ला	क्षमता (मेगावाट)
१	अपर माई सि	इलाम	५.१
२	ढुंगे जिरी	दोलखा	०.६
३	सभा खोला	संखुवासभा	४.०
४	पुवा खोला	इलाम	४.०
५	फावाखोला	ताप्लेजुङ	५.०
६	थापा खोला	म्याग्दी	१३.६
७	सार्दिखोला	कास्की	४.०
८	चाकेखोला	रामेछाप	२.८
९	मिदिमखोला	लमजुङ्	३.०
१०	स्यौरीभूमि	नुवाकोट	०.०२
११	चमेलिया	दार्चुला	३०.०
	कुल		७२.१

स्रोतः उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय।

१०.२५ नेपाल विद्युत प्रधिकरण र यसका सहायक कम्पनीहरु मार्फत नेपाल सरकारको लगानी भएका कुल ७१० मेगावाट क्षमताका ५ वटा जलविद्युत आयोजना निर्माणको विभिन्न चरणमा रहेका छन्।

तालिका १० (ग) : निर्माणाधीन जलविद्युत आयोजनाहरु

जलविद्युत आयोजना	उत्पादन क्षमता (मेगावाट)	सम्पन्न हुने अवधि
कुलेखानी तेश्रो	१४	२०७५/७६
माथिल्लो तामाकोशी	४५६	२०७५/७६
माथिल्लो त्रिशुली 3A	६०	२०७६/७७
राहुघाट	४०	२०७७/७८
तनहुँ	१४०	२०७९/८०
जम्मा	७१०	२०७५ देखि २०८० सम्म

स्रोतः उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय।

१०.२६ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा विद्युत प्रसारण लाईन तर्फ १३२ के.भी. तथा अन्य भोल्टेजस्तरका प्रसारण लाइन विस्तार आयोजनाहरुतर्फ ६२ वटाको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

तालिका १० (घ) : जलविद्युत उत्पादन अनुमतिपत्र वितरणको स्थिति

किसिम	सख्या	कुल क्षमता (मेगावाट)
उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त गरी सञ्चालन रहेका	८४	९७३.८
उत्पादन अनुमतिपत्र जारी भई निर्माणको विभिन्न चरणमा रहेका	१६८	४६२०.१
उत्पादन अनुमतिपत्रको लागि निवेदन दिएका	३५	३४५१.७
सर्वेक्षण अनुमतिपत्र जारी भएका	२८८	१४३७०.५
सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिएका	१६	१५३१.५
जम्मा	५९१	२४९४७.६

स्रोतः उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय।

१०.२७ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा नेपाल विद्युत प्राधिकरण तथा निजी क्षेत्रका जलविद्युत कम्पनीहरुलाई थप ५,९८० मेगावाट जडित क्षमता बराबरको ११९ वटा ठूला र साना जलविद्युत आयोजनाहरु (२८८ आयोजनाहरु मध्ये) को **विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण** अनुमतिपत्र जारी भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा १८३ वटा आयोजनाहरुको ९,८६८ मेगावाटको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र जारी भएको थियो।

१०.२८ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन महिनासम्ममा कुल २४,९४७.६ मेगावाट क्षमता बरावरका जलविद्युत आयोजनाका लागि विभिन्न प्रकारका अनुमतिपत्र जारी भएको छ।

१०.२९ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा निजी क्षेत्रका विद्युत प्रवर्द्धक कम्पनीहरु र नेपाल विद्युत प्राधिकरण बीच कुल जडित क्षमता ३,३९५ मेगावाट बराबरको २१३ आयोजनाको विद्युत खरिद बिक्री सम्झौता सम्पन्न भएको छ। जसमध्ये कुल जडित क्षमता ४४१ मेगावाट बराबरको ६० वटा आयोजनाहरुबाट व्यापारिक उत्पादन सुरु भई राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण प्रणालीमा आवद्ध भएको छ। कुल जडित क्षमता २४४ मेगावाट वराबरको १०२ वटा आयोजनाको वित्तीय व्यवस्था सम्पन्न भई निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका छन् भने ९१० मेगावाट उत्पादन क्षमताका ५१ वटा आयोजना निर्माणको विभिन्न चरणमा रहेका छन्।

१०.३० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा १३२ के.भी प्रसारण लाईन तर्फ १,०५० सर्किट किलोमिटर र २२० के.भी. तर्फ १,२३८ सर्किट किलोमिटर निर्माणाधिन रहेको छ। साथै यस अवधिमा ४०० के.भी प्रसारण लाईन तर्फ ७५० सर्किट किलोमिटर, १३२ के.भी. सवस्टेशन क्षमता तर्फ ५ सय ६ MVA र २२० के.भी. सवस्टेशन क्षमता तर्फ ७२६ MVA निर्माणाधीन छन्।

१०.३१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को प्रथम आठ महिनामा कुल ऊर्जा खपत ८,२५७ टन तेल शक्ति रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा कुल ऊर्जा खपत ९.२३ प्रतिशतले वढेर ९,०१९.४ टन तेल शक्ति बराबर पुगेको छ।

चार्ट १० (ग) : ऊर्जा खपतको अवस्था (चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनासम्मको)

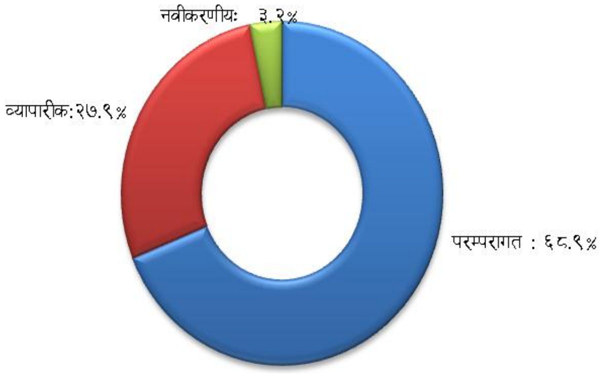

स्रोतः ऊर्जा मन्त्रालय।

१०.३२ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को प्रथम आठ महिनामा कुल ऊर्जा खपतमा परम्परागत, व्यापारिक र नवीकरणीय उर्जा खपतको अनुपात क्रमशः ७४.५ प्रतिशत, २२.० प्रतिशत र ३.५ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा उक्त अनुपात क्रमशः ६८.९ प्रतिशत, २७.९ प्रतिशत र ३.२ प्रतिशत रही व्यापारिक उर्जा खपतमा ५.९ प्रतिशतले वृद्धि देखिएको छ।

१०.३३ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा अर्थतन्त्रका सबै क्षेत्रमा गरी कुल ३,५९९.४ गिगावाट घण्टा बराबर विद्युत खपत भएको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १८.३ प्रतिशतको अधिक खपत हो। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा वार्षिक कुल विद्युत खपत ४,७६४.७ गिगावाट घण्टा बराबर रहेको थियो।

तालिका १० (ङ): क्षेत्रगत विद्युत उपभोग (गिगावाट घण्टामा)

क्षेत्र	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
घरपरिवार	१४०१.६४	१५७१.३९	१६७९.३५	१७९२.९५	२१४७.८	१५८३.९
व्यापार	२५६.८२	२८५.४२	३००.२५	२८६.४८	३५०.६	२६७.६
औद्योगिक	११४१.०७	१२५१.६९	१३५२.१५	१२०५.६९	१७१९.३	१३३७.०
अन्य	३५६.४८	३८७.८२	४११.९६	४३३.८५	५४७.०	४१०.८
कुल	**३१५६.०१**	**३४९६.३१**	**३७४३.७१**	**३७१८.९७**	**४७६४.७**	**३५९९.४**

स्रोत: नेपाल विद्युत प्राधिकरण। *प्रथम आठ महिना।

१०.३४ पछिल्लो ५ वर्षको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा घरपरिवार क्षेत्रमा विद्युत खपत सबैभन्दा बढी वार्षिक औसत ४५.५ प्रतिशत छ। त्यसपछि औद्योगिक क्षेत्रमा ३५.३ प्रतिशत, व्यापारमा ७.९ प्रतिशत र अन्य क्षेत्रमा ११.३ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १० (घ) : क्षेत्रगत विद्युत खपत (प्रतिशतमा)

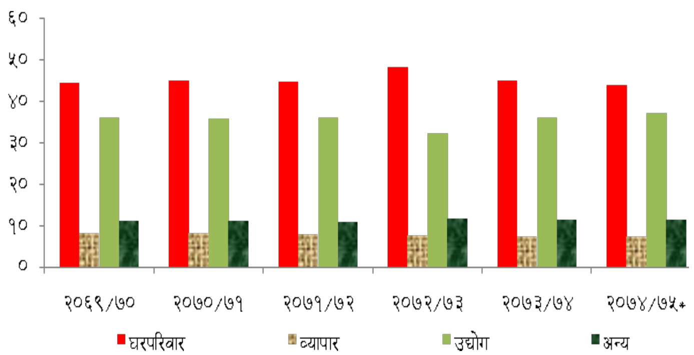

स्रोतः नेपाल विद्युत प्राधिकरण। * प्रथम आठ महिनाको।

१०.३५ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा घरपरिवार, औद्योगिक, व्यापार र अन्य क्षेत्रमा क्रमशः ४४ प्रतिशत, ३७.२ प्रतिशत, ७.४ प्रतिशत र ११.४ प्रतिशत विद्युत खपत भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सो खपत क्रमशः ४५.१ प्रतिशत, ३६.१ प्रतिशत, ७.४ प्रतिशत र ११.४ प्रतिशत रहेको थियो। साथै प्रतिव्यक्ति विद्युत खपत १७७ किलोवाट घण्टा पुगेको छ जुन दक्षिण एशियामा नै न्यून हो।

१०.३६ हालसम्म पनि ११ नगरपालिका र १०३ गाउँपालिकामा राष्ट्रिय प्रसारण मार्फत विद्युतको पहुँच पुग्न सकेको छैन। राष्ट्रिय ग्रीडमा नजोडिएका नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका केही क्षेत्रमा वैकल्पिक उर्जाको प्रयोग हुँदै आएको छ।

नवीकरणीय ऊर्जा

१०.३७ कुल जनसङ्ख्याको करिब १८ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा नवीकरणीय ऊर्जा स्रोतबाट विद्युत पहुँच पुगेको छ। साथै ३१ प्रतिशत जनसङ्ख्याले विभिन्न प्रयोजनमा स्वच्छ नवीकरणीय ऊर्जाको प्रयोग गरेका छन्।

१०.३८ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा वैकल्पिक उर्जा अन्तर्गतका लघु तथा साना जलविद्युत आयोजनाबाट ३० मेगावाट र सौर्य तथा वायु उर्जाबाट २६.५ मेगावाट नवीकरणीय उर्जाको प्रयोग भएको छ।

१०.३९ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा बायोग्यास तर्फ ८,३४६ वटा प्लान्ट जडान भएको छ। लघु तथा साना जलविद्युत आयोजनाबाट ९३९.५ किलोवाट विद्युत उत्पादन भएको छ। यसका साथै, सो अवधिमा १६,५७२ वटा सौर्य घरेलु विद्युत प्रणाली जडान भएको छ भने १०,०१८ वटा सुधारिएको चुलो तथा २०३ वटा सुधारिएको पानीघट्ट जडान भएको छ।

१०.४० नेपालले २०७४ साल फागुन मसान्तसम्म २२ लाख ८६ हजार प्रमाणित उत्सर्जन न्यूनीकरण (टन कार्वन) मध्ये १८ लाख प्रमाणित उत्सर्जन न्यूनीकरण बिक्रीबाट १ करोड ३५ लाख अमेरिकी डलर आम्दानी गरेको छ।

११. भौतिक पूर्वाधार, यातायात तथा सञ्चार

भौतिक पूर्वाधार र यातायात

११.१ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा डोल्पा र हुम्ला बाहेक सबै जिल्ला सदरमुकामहरु सडक सञ्जालसँग जोडिएका छन्। हाल ७७ जिल्लामध्ये ७१ जिल्लामा मात्र कालोपत्रे सडक पुगेको छ। हालसम्म सवारी साधन सञ्चालन योग्य १,९७४ पुलहरु निर्माण भएका छन्।

११.२ केन्द्रीय निकायबाट चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म निर्माण भएको २९,६३९ कि.मि. सडकमध्ये कालोपत्रे, खण्डास्मित र कच्ची सडकको अंश क्रमशः ४४.३ प्रतिशत, २३.५ प्रतिशत र ३२.२ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ११ (क) : केन्द्रीय निकायबाट गरिएको सडक विस्तार (किलोमिटरमा)

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
कालोपत्रे	११९९७	११७९८	१२१७३	१२८०३	१३१४९
खण्डास्मित	६०८६	६२८७	६४६०	६८२२	६९५६
कच्ची सडक	९१६३	९४११	९६७५	९४९२	९५३४
जम्मा	२६४४६	२७४९६	२८३०८	२९११७	२९६३९

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय *प्रथम आठ महिनाको।

११.३ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा १,३४८ किलोमिटर सडक निर्माण भएको छ। गत आर्थिक वर्षमा २,४३१ किलोमिटर सडक निर्माण भएको थियो।

तालिका ११(ख) : पछिल्लो ५ वर्षको सडक सुविधा विस्तारको स्थिति

विवरण	इकाई	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
नयाँ सडक निर्माण	कि.मि.	११८०	६४८	६३९	८०९	५२२
खण्डास्मित स्तरमा	कि.मि.	६८५	४०१	३४५	९९२	४८०
कालोपत्रे स्तरमा	कि.मि.	५३८	६०१	२६४	६३०	३४६
सडक मर्मत (नियमित तथा	कि.मि.	८२००	८९०८	९२००	९५००	९५००
आवधिक मर्मत	कि.मि.	४००	३५०	४४३	२१४	२१४
पुल निर्माण	गोटा	७२	७३	६३	७२	२२

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय। *प्रथम आठ महिनाको।

११.४ प्रदेशगत रूपमा विश्लेषण गर्दा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनासम्ममा स्थानीयस्तरमा निर्माण भएको कुल सडकमध्ये प्रदेश नं. ३ मा निर्मित सडकको अंश २५.५ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, प्रदेश नं. १ मा निर्मित सडकको अंश २०.४ प्रतिशत, प्रदेश नं ४ मा १८.८ प्रतिशत र प्रदेश नं ५ मा १४.७ प्रतिशत सडक रहेको छ। स्थानीयस्तरमा

निर्माण भएका कुल सडकमा कर्णाली प्रदेश र प्रदेश नं ७ को अंश क्रमशः ४.५ र ६.४ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ११ (ग) : प्रदेश अनुसार स्थानीय सडकको विवरण* (किलोमिटरमा)

प्रदेश	वर्ग (सडक सञ्जाल)	जम्मा सडक	धुले/कच्ची	ग्रावेल	कालोपत्रे
प्रदेश नं.१	जिल्ला सडक मुख्य	५,७७७	४,६१४	७९९	३६४
	सहरी सडक	०	०	०	०
	गाँउ स्तरीय सडक	६,१२२	४,३६३	१,६१७	१४२
	जम्मा	**११,८९९**	**८,९७७**	**२,४१६**	**५०६**
प्रदेश नं.२	जिल्ला सडक मुख्य	२,५१९	८१२	१,५९५	११२
	सहरी सडक	०	०	०	०
	गाँउ स्तरीय सडक	३,१७६	१,९८५	१,१७६	१५
	जम्मा	**५,६९५**	**२,७९७**	**२,७७१**	**१२७**
प्रदेश नं.३	जिल्ला सडक मुख्य	५,२८८	४,०७२	८३५	३८१
	सहरी सडक	३६३	६२	१००	२०१
	गाँउ स्तरीय सडक	९,२४९	७,२३७	१,७२३	२८९
	जम्मा	**१४,९००**	**११,३७१**	**२,६५८**	**८७१**
प्रदेश नं.४	जिल्ला सडक मुख्य	४,१३४	३,२९९	५८१	२५४
	सहरी सडक	५	३	१	१
	गाँउ स्तरीय सडक	६,८३१	६,००६	६९७	१२८
	जम्मा	**१०,९७०**	**९,३०८**	**१,२७९**	**३८३**
प्रदेश नं.५	जिल्ला सडक मुख्य	४,१३३	२,४२६	१,२०१	५०६
	सहरी सडक	०	०	०	०
	गाँउ स्तरीय सडक	४,४७०	२,९०५	१,४६७	९८
	जम्मा	**८,६०३**	**५,३३१**	**२,६६८**	**६०४**
कर्णाली प्रदेश	जिल्ला सडक मुख्य	१,७५०	१,५७९	१३१	४०
	सहरी सडक सञ्जाल	०	०	०	०
	गाँउ स्तरीय सडक	८५७	८२५	२३	९
	जम्मा	**२,६०७**	**२,४०४**	**१५४**	**४९**
प्रदेश नं.७	जिल्ला सडक मुख्य	२,५२५	१,७६७	६४३	११५
	सहरी सडक	०	०	०	०
	गाँउ स्तरीय सडक	१,१९९	९३७	२५१	११
	जम्मा	**३,७२४**	**२,७०४**	**८९४**	**१२६**
जम्मा	जिल्ला सडक मुख्य	२६,१२६	१८,५६९	५,७८५	१,७७२
	सहरी सडक	३६८	६५	१०१	२०२
	गाँउ स्तरीय सडक	३१,९०४	२४,२५८	६,९५४	६९२
	कुल जम्मा सडक सञ्जाल	**५८,३९८**	**४२,८९२**	**१२,८४०**	**२,६६६**

स्रोत: स्थानीय पुर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग

*आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम ८ महिनासम्मको

११.५ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम ८ महिना सम्ममा स्थानीयस्तरमा निर्माण भएको ५८ हजार ३ सय ९८ किलोमिटर सडक मध्ये कालोपत्रे, ग्राभेल र कच्ची सडकको अंश क्रमशः ४.६ प्रतिशत, २२ प्रतिशत र ७३.४ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ११ (घ) : स्थानीयस्तरमा निर्माण भएका सडकको विवरण (किलोमिटरमा)

सडकको विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
धुले/कच्ची	३७४०२	३८७६८	३८९४०	४२८४०	४२८९२
ग्राभेल सडक	१२३३६	१२४२५	१२५१३	१२८३०	१२८४०
कालोपत्रे सडक	१६९०	१७८४	१८५७	२२६९	२६६६
जम्मा	**५१४२८**	**५२९७७**	**५३३१०**	**५७९३९**	**५८३९८**
मर्मत	४४.४	२४६१	१८८६५	१८८६५#	१८८६५#

स्रोतः स्थानीय पूर्वाधार बिकास तथा कृषि सडक विभाग *प्रथम आठ महिना सम्मको।
#आर्थिक वर्ष २०७२/७३ पछि नियमित मर्मत तर्फ सडक थप नगरी सुरु भएको नियमित मर्मत सम्भार कार्यलाई निरन्तरता दिईएको छ।

११.६ स्थानीयस्तरमा निर्माण भएका सडकमा कालोपत्रे सडकको अंश निकै कम रहेको छ। निर्माण भएका अधिकांश सडकहरु कच्ची हुनाले सुरक्षित र गुणस्तरीय सडकको पहुँचमा अभिवृद्धि हुन सकेको छैन।

चार्ट ११ (क) : प्रदेशगत स्थानीय सडकको स्थिति (किलोमिटर)

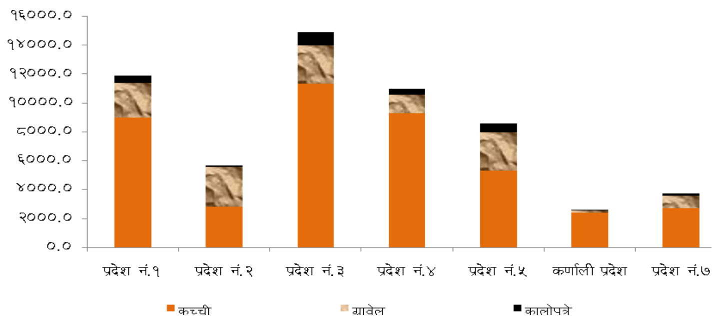

स्रोत: स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग
आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम ८ महिनासम्मको।

११.७ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिना सम्ममा स्थानीयस्तरमा सञ्चालन गरिने बिभिन्न पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक अन्तर्गत जिल्ला सडक मुख्य सञ्जाल, गाउँस्तरीय सडक सञ्जाल र सहरी सडक सञ्जाल गरी हिमाली क्षेत्रमा कुल सडकको १४ प्रतिशत, पहाडमा ५५.२ प्रतिशत र तराईमा ३०.८ प्रतिशत सडक रहेको छ।

तालिका ११ (ङ) : भौगोलिक क्षेत्र अनुसार स्थानीय सडक विस्तार (किलोमिटर)

भौगोलिक	जम्मा स्थानीय	जिल्ला सडक मुख्य	गाउँस्तरीय सडक	सहरी सडक
हिमाल	८,१९८	३,३१३	४८८५	०
पहाड	३२,२२६	१५,६५६	१६,२०२	३६८
तराई	१७,९७४	७,१५७	१०,८१७	०
जम्मा	**५८,३९८**	**२६,१२६**	**३१,९०४**	**३६८**

स्रोत: स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग
आर्थिक वर्ष २०७४/७५ प्रथम ८ महिना सम्मको।

११.८ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ५८ सडकपुल निर्माण सम्पन्न भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा विभिन्न जिल्ला समन्वय समिति र जिल्ला प्राविधिक कार्यालयबाट १५ सडक पुलको निर्माण सम्पन्न भएको छ। त्यसैगरी, १० सडक पुलहरुको DPR सम्पन्न गरिएको छ।

सवारी साधन

११.९ आर्थिक वर्ष २०४६/४७ देखि २०७३/७४ सम्ममा २७ लाख ८३ हजार ४ सय २८ वटा सवारी साधन रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा २ लाख ६८ हजार ९ सय ६९ नयाँ सवारी साधन थप भई कुल संख्या ३० लाख ५२ हजार ३ सय ९७ पुगेको छ। कुल सवारी साधन मध्ये मोटरसाईकलको संख्या मात्र ७९ प्रतिशत रहेको छ।

११.१० यातायात क्षेत्रमा रहेको सिण्डिकेट हटाउन बिभिन्न कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ। सबै यातायात व्यवस्था कार्यालयहरुबाट सवारी चालक अनुमति पत्रलाई ईलेक्ट्रोनिक स्मार्ट कार्डमा वितरण गर्ने कार्य सुरु भएको छ। सवारी साधनको नम्बर प्लेटलाई ईम्बोस्ड् नम्बर प्लेटमा परिणत गर्ने कार्यको थालनी भएको छ। सडक दुर्घटना न्यूनीकरण गर्न यातायात सुरक्षा कार्ययोजना उच्च प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयनमा आएको छ।

नागरिक उड्डयन

११.११ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्ममा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय बिमानस्थलको सुधार तथा विस्तारको लागि धावन मार्गको केन्द्रबिन्दुबाट १५० मिटर परको १४१ रोपनी जग्गा अधिग्रहणमा ८० प्रतिशत मुआब्जा वितरण भएको छ। साथै ३२७ घर टहरा अधिग्रहण गर्ने कार्य मध्ये २० प्रतिशत मुआब्जा बितरण भएको छ।

११.१२ गौतम बुद्ध विमानस्थलको रनवे र ट्याक्सी वे एप्रोन निर्माण कार्यको करिब २८.३ प्रतिशत काम सम्पन्न भएको छ। साथै, करिब ४२८ बिगाहा थप जग्गा अधिग्रहणको प्रशासनिक कार्य सम्पन्न भई मुआव्जा वितरण कार्य भईरहेको छ। अन्तर्राष्ट्रिय टर्मिनल भवन अन्तर्गत प्रशासन, अपरेशन तथा कन्ट्रोल टावर, अग्नि तथा जीवनोद्धार (CFR) भवन निर्माण भईरहेका छन्। Dedicated Feederline को लागि काम सुरु भएको छ।

११.१३ बाराको निजगढमा दोश्रो अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निर्माण कार्यको लागि कोरियन कम्पनी LMW ले तयार पारेको Detail Feasibility Study Report ग्रहण गरिएको छ। कुल १२ बिगाहा ४ कट्ठा १९ धुर क्षेत्रफलको जग्गा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको नाममा ल्याई मुआब्जा वितरण गरिसकिएको छ भने विमानस्थल भित्र पर्ने वन क्षेत्रको जग्गा

हस्तान्तरणका लागि EIA सम्पन्न भएको छ। जग्गा प्राप्ति र विकासको लागि काठघाट क्षेत्रको निजी घरजग्गा ११० बिगाहा ३ कट्ठा ४ धुर अधिग्रहण प्रकृयामा रहेको छ।

११.१४ पोखरा क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल ICAO Category 4D स्तरको निर्माण २०१७ जुलाईमा सुरु भई २०२१ जुलाईमा सम्पन्न गर्ने लक्ष्यका साथ जग्गाको मुआब्जा वितरणको प्रशासनिक कार्य सम्पन्न भएको छ।

११.१५ इलाम र गुल्मीको विमानस्थल निर्माण सम्पन्न भई परीक्षण उडान हुने क्रममा रहेको छ। अर्घाखाँची र ओखलढुंगामा विमानस्थल निर्माण भईरहेको छ।

तालिका ११ (च) : नागरिक उड्डयनसम्बन्धी सूचकहरु

प्रमुख सूचकहरु	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
अन्तर्राष्ट्रिय उडान भर्ने नेपाली वायुसेवाको संख्या	२	३	३
नेपालमा उडान भर्ने अन्तर्राष्ट्रिय वायुसेवाको संख्या	२६	२६	३०
द्विपक्षीय हवाई सेवा सम्झौता भएका देशहरुको संख्या	३८	३८	३८
दुइतर्फ हवाई सिट संख्या	८000000	#८000000	#८000000
आन्तरिक उडान गर्ने बायुसेवा (Fixed+Roter Wings) को संख्या	१७	१९	२०
अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको संख्या	१	१	१
साहसिक र मनोरञ्जनात्मक (Recreation) उडान गर्ने कम्पनीहको संख्या	७७	७५	७४
सबै मौसममा सञ्चालन हुने विमानस्थलको संख्या	२२	२६	२९
सञ्चालनमा रहेका कुल विमानस्थलको संख्या	३२	३३	३५

स्रोतः संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय। *प्रथम आठ महिनाको।

#उडान संख्या / हप्तालाई आधार मानी दुई तर्फी हवाई सीट संख्या गणना गर्ने प्रयोजनका लागि २०० सीट प्रति उडानलाई आधार मानी गणना गरिएको। वायुसेवाको क्षमताअनुसार सीट संख्या घटबढ हुन सक्ने।

रेल यातायात

११.१६ राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको पूर्व पश्चिम रेलमार्ग (९४५ कि.मि.) र काठमाडौं-पोखरा-लुम्बिनी रेलमार्गको सम्भाब्यता अध्ययन सम्पन्न भएको छ। ५१९ कि.मी. को रसुवागढी-काठमाडौं-पोखरा-लुम्विनी रेलमार्गमध्ये रसुवागढी-काठमाडौं रेलमार्गको पूर्वसम्भाब्यता अध्ययन सम्पन्न भएको छ। काँकडभिट्टा-बुटवल खण्डको विस्तृत आयोजना प्रतिबेदन तयार भएको छ। बुटवल-गड्डाचौकी खण्ड (४२१ कि.मी.) को बिस्तृत आयोजना प्रतिबेदन तयारी भईरहेको छ। जनकपुर-जयनगर-बिजलपुरा (५२ कि.मी.) र जोगबनी-बिराटनगर (१८ कि.मी.) रेलमार्गको अधिकांश निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

११.१७ पूर्व-पश्चिम रेलमार्गको ईटहरी-बिराटनगर लिङ्क समेत गरी काकडभिट्टा-बर्दिवास खण्डको २६५ कि.मी. रेलमार्ग र २८ कि.मी सिमरा-वीरगञ्ज लिङ्क तथा ४४ कि.मी. बुटवल-

भैरहवा-लुम्बिनी लिङ्क समेत गरी जम्मा ३७२ कि.मी. बर्दिवास-लुम्बिनी खण्ड रेलमार्गको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार भएको छ।

११.१८ १०८ कि.मी. लामो सिमरा-बर्दिवास खण्ड मध्ये चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा बर्दिवास-लालबन्दी (३० कि.मी.) खण्डको २५ कि.मी.मा रेल्वे ट्र्याकवेड, कल्भर्ट तथा पुलहरुको निर्माण सम्पन्न भएको छ। निजगढ-हेटौंडा-भरतपुर हुदै नवलपरासी खण्ड (१३५ कि.मी.) को सम्भाब्यता अध्ययन सम्पन्न भएको छ। २२५ मीटर कालिन्जोर पुलको ९३ प्रतिशत र १७५ मीटर फुलजोर पुलको ५५ प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। १३ वटा कल्भर्ट तथा जनावर मार्गको निर्माण सम्पन्न भएको छ।

राष्ट्रिय गौरवका सडक आयोजनाहरु

११.१९ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा मध्यपहाडी पुष्पलाल लोकमार्ग (१७७६ कि.मि.) अन्तर्गत ९५ कि.मि. ग्राभेल, २२.५ कि.मि. कालोपत्रे तथा ९ वटा पुलको निर्माण सम्पन्न भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा सो राजमार्ग अन्तर्गत १४३५ कि.मि. नयां ट्र्याक, २१९.५ कि.मि. ग्राभेल, ४६७.५ कि.मि. कालोपत्रे तथा ४८ वटा पुलको निर्माण सम्पन्न भएको थियो।

११.२० हुलाकी राजमार्ग आयोजना (१७९२.४ कि.मि) अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ५.५ कि.मि. सडक कालोपत्रे, ६५ कि.मि. सडक ग्राभेल र १० वटा पुलको निर्माण सम्पन्न भएको छ।

११.२१ उत्तर दक्षिण लोकमार्ग अन्तर्गत कालीगण्डकी कोरिडोर (४३५ कि.मि.) को आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा ४२५ कि.मि. ट्र्याक तथा २७ कि.मि. ग्रावेल निर्माण सम्पन्न भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा १० कि.मि. ट्र्याक निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

११.२२ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा कर्णाली कोरिडोर (८८ कि.मि.) मध्ये हिल्सा-सिमिकोट खण्डको ८० कि.मि. ट्र्याक निर्माण सम्पन्न भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ७ कि.मि. ट्र्याक निर्माण सम्पन्न भएको छ।

११.२३ कोशी कोरिडोर (१६२ कि.मि.) को आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा ८५.५ कि.मि. ट्र्याक खोल्ने कार्य सम्पन्न भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ५.५ कि.मि. ट्र्याक निर्माण सम्पन्न भएको छ।

११.२४ महाकाली लोकमार्गको १६.८ कि.मि. र सेती लोकमार्गको ९.५ कि.मि. ट्र्याक निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। भेरी र राप्ती कोरिडोरको अध्ययन कार्य सुरु भएको छ। भेरी कोरिडोरको दुनै-मरिम-तिञ्जे-धोको खण्डमा २.५ कि.मि. ट्र्याक निर्माण सम्पन्न भएको

छ। काठमाडौं-तराई/मधेश फास्ट ट्र्याक सडक आयोजनाको निर्माण कार्य भईरहेको छ।

सूचना तथा सञ्चार

११.२५ सूचना तथा सञ्चारको क्षेत्रमा क्रमशः सुधार हुँदै गएको छ। नेपाल टेलिभिजनबाट राष्ट्रिय च्यानल, एन.टि.भि. प्लस, समाचार च्यानल र कोहलपुर गरि चारवटा च्यानलहरुबाट २४ सै घण्टा समाचार, सूचना, तथा विविध कार्यक्रमहरु प्रसारण हुँदै आएको छ। उक्त टेलिभिजनले बिभिन्न १९ स्थानमा प्रसारण केन्द्रहरु स्थापना गरी आफ्नो भू-सतही प्रसारण सेवा पुऱ्याएको छ।

११.२६ नेपाल टेलिभिजनको राष्ट्रिय प्रसारणको पहुँच जनसङ्ख्याको ७२.५ प्रतिशत र भौगोलिक हिसाबले ५२ प्रतिशत रहेको छ। एन.टि.भि. प्लसको प्रसारण पहुँच जनसङ्ख्याको ४२ प्रतिशत र भौगोलिक हिसाबले ३० प्रतिशत रहेको छ। साथै भू-उपग्रह मार्फत मुलुकभर र विश्वका १४६ मुलुकहरुमा नेपाल टेलिभिजनको पहुँच पुगेको छ।

११.२७ भाषिक दृष्टिले रेडियो नेपालको केन्द्रीय प्रसारणबाट ८ सहित जम्मा २१ भाषामा समाचार तथा मनोरञ्जनात्मक तथा चेतनामूलक कार्यक्रम प्रसारण हुँदै आएका छन्। रेडियो नेपालको प्रसारण पहुँच ८७ प्रतिशत जनसङ्ख्या र ९० प्रतिशत भू-भागमा पुगेको छ। संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा आफ्नो संरचना खडा गरी रेडियो नेपालले प्रसारण सेवा सञ्चालन गरिरहेको छ।

११.२८ चलचित्र व्यवसायमा ई-टिकेटिङ् को ब्यवस्था सहित २०७४ फाल्गुण १ गते देखि चलचित्र बितरण र प्रदर्शनमा बक्स अफिस लागू गरिएको छ।

तालिका ११ (छ) : श्रव्य दृश्यसम्बन्धी ईजाजत संख्या

बिवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	जम्मा
एफ.एम.रेडियो	५५	७१	६४	९५	७५	८७२
एफ.एम.रेडियो नियमित	५१	१२४	१८	४२	२०	६२७
टेलिभिजन	२९	४	११	२३	८	१२४
टेलिभिजन नियमित	१	१	०	५	६	३६
केबुल टेलिभिजन	५४	२४	२	०	०	८५३
डिटिएच	०	०	०	१	१	२
डाउनलिंकको इजाजत	९	४०	२९	३०	१६	१५०
VHF/UHF Transmitter	१३७	२०४	२२९	१८२	७०	६४२
रेडियो यन्त्र बिक्री	१७	२३	४०	९९	१२	२०८
कथानक चलचित्र जाँच	२२२	१९६	२००	२१६	१२८	११५७
विज्ञापन चलचित्र	१३२	९३	९९	११५	५४	६३७
विदेशी चलचित्र	८७	९३	१०८	१०३	४४	५१७

स्रोतः सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय * प्रथम आठ महिनाको।

हुलाक सेवा

११.२९ हालसम्म ५७ जिल्ला हुलाक कार्यालय र ८ वटा इलाका हुलाक कार्यालयमा हुलाक बचत बैङ्कको डिजिटाइजेशन भएको छ। काउन्टर अटोमेशन भएका ७० हुलाक कार्यालयहरु/हुलाक सेवामा अनलाइन ट्र्याकिङ्ग प्रणाली सुरुवात भएको छ। टिकट व्यवस्थापनको सफ्टवेयर तयार गरी आर्थिक वर्ष २०७२/७३ सम्मको अभिलेख पोष्टिङ्ग पुरा भई चालु आर्थिक वर्षको अभिलेख पोष्टिङ्ग भईरहेको छ।

दूरसञ्चार सेवा

११.३० नवीन, अत्याधुनिक प्रविधियुक्त दूरसञ्चार सेवाहरु उपलब्ध हुन थालेको कारणले दूरसञ्चार सेवा प्रदायक तथा सेवा प्रयोगकर्ताको संख्या र यस क्षेत्रको सेवामा संख्यात्मक तथा गुणात्मक वृद्धि भइरहेको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा टेलिफोन ग्राहक संख्या ३ करोड ८१ लाख ६० हजार १ सय ४२ र टेलिफोन प्रयोगकर्ताको घनत्व १३०.३ प्रतिशत पुगेको छ। टेलिफोन घनत्वको लागि सन् २०१८ को प्रक्षेपित जनसङ्ख्यालाई आधार मानिएको छ।

तालिका ११ (ज) : वितरित कुल टेलिफोन संख्या

सेवा प्रदायक	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लि.	१,०९,०३,३४४	१,२९,८१,९४२	१,५०,१४,४३४	१,७६,०१,६१०	१,९१,१३,७७६
युनाइटेड टेलिकम लि.	५,०८,८४१	५,२४,७६८	५,२६,६८९	५,२६,८६९	५,२६,८७३
एनसेल प्रा.लि.	१,१९,२४,५५२	१,२९,०५,५१३	१,४१,४५,७५८	१,५७,५५,८२९	१,६४,२४,२०२
एस.टि.एम. टेलिकम प्रा.लि.	३,०९५	२,९८७	२,९८७	२,९८७	--
नेपाल स्याटलाइट टेलिकम प्रा.लि.	१,५०,०००	३,६६,४६३	३,७१,६६८	३,७१,६६८	३,२८,५३८
स्मार्ट टेलिकम प्रा.लि.	१०,६४,९९८	१३,२२,५५६	१३,९८,१००	१६,१८,१३८	१७,६५,०११
अन्य	१,७४२	१,७४२	१,७४२	१,७४२	१,७४२
जम्मा	२,४५,५६,५७२	२,८१,०५,९७१	३,१४,६१,३७८	३,५८,७८,८४३	३,८१,६०,१४२

स्रोतः सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण। *प्रथम आठ महिनासम्मको।

११.३१ मोबाईल फोन प्रयोगकर्ताको संख्या ३ करोड ७२ लाख ९७ हजार ७ सय २७, आधारभूत टेलिफोन (PSTN) प्रयोगकर्ताको संख्या ८ लाख ६० हजार ६ सय ७३ र Global Mobile Personal Communication by Satellite (GMPCS) प्रयोगकर्ताको संख्या १,७४२ रहेको छ। देशका ७७ वटै जिल्लामा मोबाइल सुविधा पुगेको र करिब ९० प्रतिशत भू-भागमा मोबाइल सेवाको पहुँच पुगेको छ। साथै, काठमाडौं उपत्यका र पोखरामा उच्च प्रविधिको मोबाइल 4G/LTE (Long Term Evolution) सेवा सुरु भएको छ।

पत्रपत्रिका

११.३२ सूचना विभाग, गोरखापत्र संस्थान, राष्ट्रिय समाचार समिति र प्रेस काउन्सिल नेपालले छापा सञ्चारमाध्यमबाट सूचना सम्प्रेषणको कार्य गरिरहेका छन्। गोरखापत्र संस्थानले

गोरखापत्र राष्ट्रिय दैनिक, द राइजिङ नेपाल दैनिक, शुक्रबार साप्ताहिक पत्रिका, मधुपर्क मासिक पत्रिका, युवामञ्च मासिक पत्रिका र मुना मासिक पत्रिका प्रकाशन गरी राष्ट्रको मुखपत्रको भूमिका निर्वाह गरेको छ। नयाँ नेपाल निर्माण अभियान अन्तर्गत विभिन्न ३७ वटा राष्ट्रिय भाषामा बहुआयामिक पृष्ठ प्रकाशन गरिदैं आएको छ। यसबाट भाषिक तथा सांस्कृतिक उत्थानका लागि सहयोग पुगेको छ।

तालिका ११ (झ) : दर्ता भएका पत्रपत्रिकाको तुलनात्मक विवरण

किसिम	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
दैनिक	५९९	६२२	६७६	६९८	७०५
अ. साप्ताहिक	३४	३२	३३	३६	३७
साप्ताहिक	२५९४	२६५७	२८०३	२८७२	२८७५
पाक्षिक	४४२	४५१	४६३	४६७	४७०
मासिक	२०६१	२११५	२२१४	२२६०	२२७१
द्वैमासिक	३४१	३४९	३६४	३७०	३७५
त्रैमासिक	५७८	५९०	६०९	६१५	६१६
चौमासिक	३१	३१	३५	३७	३८
अ.वार्षिक	८०	८४	८२	८३	८४
वार्षिक	८७	८८	९०	९०	९०
जम्मा	**६८४७**	**७०१९**	**७३६९**	**७५२८**	**७५६१**

स्रोतः सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, सूचना विभाग

*प्रथम आठ महिनासम्मको।

११.३३ भाषागत रूपमा नेपाली, अङ्ग्रेजी, नेपाली/अङ्ग्रेजी, नेवारी, संस्कृत, हिन्दी, मैथिली, भोजपुरी, उर्दु, लिम्बु, तिब्बती, थारु, डोटेली, तामाङ्ग, राई र अन्य भाषामा पत्रपत्रिकाहरु प्रकाशन हुँदै आएका छन्। दर्ता भएका पत्रपत्रिकामध्ये करिब ६८ प्रतिशत नेपाली, ७ प्रतिशत अङ्ग्रेजी र १८ प्रतिशत नेपाली/अङ्ग्रेजी भाषामा रहेका छन्।

सूचना प्रविधि

११.३४ सरकारी एकिकृत डाटा केन्द्रको Electromechanical, Information System तथा सूचना प्रविधि सुरक्षा सुदृढीकरण गरी सरकारी एकिकृत डाटा केन्द्रबाट प्रदान गरिएका सेवालाई भरपर्दो र सर्वसुलभ पारिएको छ। दैवीप्रकोप तथा अन्य आपतकालिन अवस्थामा क्षति हुनसक्ने सूचनाको सुरक्षार्थ मकवानपुरको हेटौंडामा Data Recovery Center को निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। नेपाल सरकारको भुक्तानी प्रकृयालाई अनलाइनबाटै गर्न सक्ने बनाउन E-Payment Gateway को निर्माण सुरु भएको छ। नेशनल पोर्टलको Upgrade गरिनुका साथै मोबाईल एप्स् निर्माण गरिएको छ। सम्वन्धित निकायवाटै सूचना अपलोड गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ। कक्षा ४ देखि ७ सम्मको विज्ञान विषयको र कक्षा ४ देखि ९ सम्मको गणित बिषयको Digital Content तयार भएको छ।

१२. सामाजिक क्षेत्र

शिक्षा

१२.१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा शिक्षा क्षेत्रको हिस्सा ७.२ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको हिस्सा ७.१७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा शिक्षा क्षेत्रको वृद्धिदर ४.८ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

चार्ट १२ (क) : शिक्षा क्षेत्रको योगदान (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा)
शिक्षा क्षेत्रको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

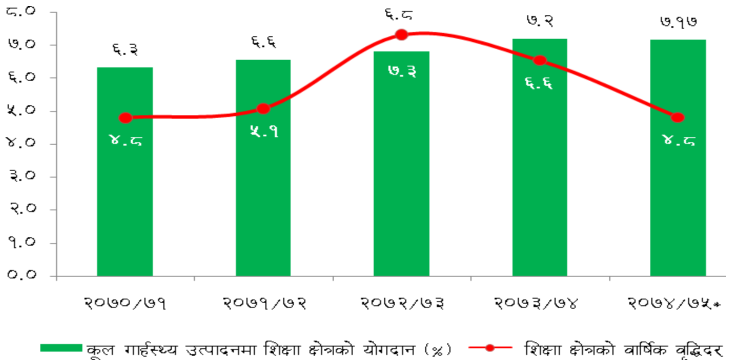

स्रोतः केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग। * अनुमानित

१२.२ प्रारम्भिक बालशिक्षादेखि कक्षा ८ सम्म आधारभूत शिक्षा र कक्षा ९ देखि १२ सम्मलाई माध्यमिक शिक्षा मानी १२ कक्षासम्मको १३ वर्षको शिक्षालाई विद्यालयस्तरको शिक्षा मानिएको छ।

१२.३ शैक्षिक सत्र २०७४ मा प्राथमिक तहको खुद भर्नादर ९७.२ प्रतिशत, आधारभूत तह (कक्षा १-८) को ९२.३ प्रतिशत र माध्यमिक तह (कक्षा ९-१२) को खुद भर्नादर ४३.९ प्रतिशत पुगेको छ। कक्षा १ मा भर्ना हुने उमेर मध्ये ९५.९ प्रतिशत भर्ना भएका छन्। विद्यालयमा भर्ना भएका विद्यार्थीमध्ये कक्षा १० सम्मको टिकाउ दर ५७.१ प्रतिशत र कक्षा १२ सम्मको टिकाउ दर १७.२ प्रतिशत मात्र रहेको छ।

तालिका १२ (क): शैक्षिक सूचकमा आधारित उपलब्धिहरु

	सूचकहरु	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१. आधारभूत शिक्षा (प्रारम्भिक बालशिक्षा र विकास / पूर्वप्राथमिक शिक्षा समेत)						
१.१	पूर्वप्राथमिक शिक्षामा कुल भर्नादर	७६.७	७७.७	८१	८२.९	८४.१
१.२	पूर्वप्राथमिक शिक्षामा अनुभव भई कक्षा १ मा नवप्रवेशीको प्रतिशत	५६.९	५९.६	६२.४	६४.७	६६.३
१.३	कक्षा १ मा कुल भर्नादर	१४१.८	१३७	१३६.७	१३३.५	१२८.६
१.४	कक्षा १ मा खुद भर्नादर	९१.६	९३	९३.९	९५.२	९५.९
१.५	कुल भर्नादर (कक्षा १–५)			१३५.४	१३४	१३२.३
१.६	खुद भर्नादर (कक्षा १–५)	९५.६	९६.२	९६.६	९६.९	९७.२
१.७	कुल भर्नादर (कक्षा १–८)	११५.७	११७.१	१२०.१	१२२	१२०.२
१.८	खुद भर्नादर (कक्षा १–८)	८६.३	८७.६	८९.४	९१.	९२.३
१.९	कक्षा १–८ को खुद भर्नादरमा लैंगिक समता सूचकांक			१.००	१.००	१.००
१.१०	कक्षा ८ मा टिकाउ दर			७६.६	७५.९	७७.४
१.११	आधारभूत शिक्षाको तह पूरा गर्नेको दर			६९.६	६८.४	७०.७
१.१२	५-१२ वर्ष उमेरका विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको प्रतिशत			१०.६	९.	८.७
१.१३	कक्षा ३ मा विद्यार्थीको पठन सक्षमता प्रतिशत			२७.२	२७.२	२७.२
२. माध्यमिक शिक्षा (कक्षा ९–१२)						
२.१	कक्षा ९–१२ को कुल भर्नादर	५०.४	५१.६	५७.७	५९.६	६०.६
२.२	कक्षा ९–१२ को खुद भर्नादर	३३.२	३४.७	३७.७	३८.९	४३.९
२.३	कक्षा १० सम्मको टिकाउ दर			३७.९	४५.२	५७.१
२.४	कक्षा १२ सम्मको टिकाउ दर			११.५	अप्राप्त	१७.२
२.५	कक्षा १–१२ मा लैंगिकसमता सूचकांकका आधारमा खुद भर्नादर			०.९९	०.९८	०.९९
३. अनौपचारिक शिक्षा तथा जीवन पर्यन्त सिकाइ						
३.१	साक्षरता दर ६+ वर्ष	६५.९	६५.९	६५.९	७८	७८
३.२	साक्षरता दर १५-२४ वर्ष	८४.७	८४.७	८४.७	८८.६	८८.६
३.३	साक्षरता दर १५+ वर्ष	५६.५	५६.५	५७	५७	५७
४. शिक्षक व्यवस्थापन						
४.१	आधारभूत तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत			३८.८	४०.७	४१.२
४.२	माध्यमिक तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत			१४.१	१४.८	१६.१३

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

*प्रथम आठ महिनाको।

प्रारम्भिक बालशिक्षा कार्यक्रम

१२.४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा सरकारीस्तरबाट ३०,४४८ र निजीस्तरबाट ६,१२० गरी कुल ३६,५६८ प्रारम्भिक बालविकास/पूर्व प्राथमिक शिक्षा केन्द्रमार्फत ९ लाख ५७ हजार बालबालिका लाभान्वित भएका छन्।

चार्ट १२ (ख) : कक्षा १ मा भर्ना हुने मध्ये बालविकास केन्द्रमा भर्ना हुने विद्यार्थीको विवरण (प्रतिशतमा)

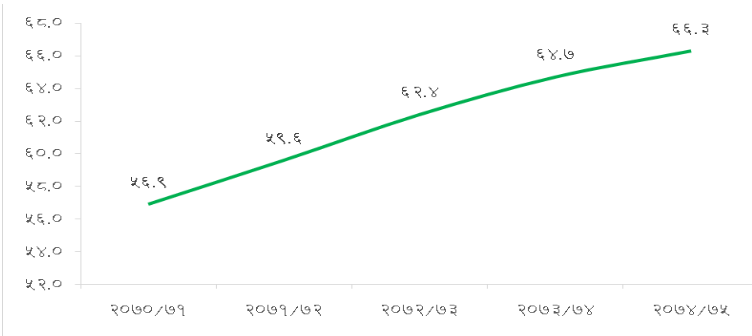

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.५ सरकारी एवम् निजीस्तरबाट गरिएका प्रयासको फलस्वरूप प्रारम्भिक बालविकासको कुल भर्नादर ८४.१ प्रतिशत पुगेको छ। शैक्षिक सत्र २०७३ मा कक्षा १ मा भर्ना हुने बालबालिकामध्ये बालविकास केन्द्रको अनुभव लिएका बालवालिकाको संख्या ६४.७ प्रतिशत रहेकोमा शैक्षिक सत्र २०७४ मा ६६.३ प्रतिशत पुगेको छ।

छात्रवृत्ति कार्यक्रम

१२.६ विद्यालयमा अध्ययन गर्ने शहिदका छोराछोरी, द्वन्दपीडित बालबालिका, दलित, अति सीमान्तकृत तथा लोपोन्मुख जनजातिका सन्ततिलाई आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा रु. २ अर्ब ३० करोड ५४ लाख छात्रवृत्ति वितरण भएको छ। यस्तो छात्रवृत्ति वितरणबाट विद्यार्थीको समतामूलक पहुँच विस्तार, टिकाउदरमा सुधार र अर्थपूर्ण सिकाइको अवसर उपलब्ध भई सबैका लागि शिक्षा अभियानमा योगदान पुगेको छ।

अपाङ्गता (फरक क्षमता) भएका बालबालिकाका लागि समावेशी शिक्षा

१२.७ फरक क्षमता भएका व्यक्तिका लागि समावेशी शिक्षा नीति, २०७३ जारी भएको छ। फरक क्षमता भएका बालवालिकालाई शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले हाल ३२ वटा विशेष विद्यालय, २२ वटा एकीकृत विद्यालय, ३८० वटा स्रोतकक्षाको व्यवस्था र दृष्टि सम्बन्धी अपाङ्गता भएकाका लागि निःशुल्क रूपमा ब्रेल पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने तथा सांकेतिक भाषा एवम् अन्य सिकाइ सामग्री विकास एवम् वितरण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन हुँदै आएका छन्। आधारभूत तह (कक्षा १-८) मा ६४ हजार र माध्यामिकतर्फ १७ हजार गरी करिब ८१ हजार अपाङ्गता भएका बालबालिका विद्यालय शिक्षामा समेटिएका छन्।

शैक्षिक जनशक्ति विकास

१२.८ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा सेवाकालीन १ महिने शैक्षिक प्रशासन तालिम २३ जनालाई दिइएको छ। Teachers Professional Development (TPD) प्रमाणीकरण तालिम माध्यमिक तहका ३२८ जनालाई र आधारभूत तहका ६९० जनालाई दिइएको छ भने बालविकास शिक्षक/सहयोगी कार्यकर्ता तालिम ७७३ ले प्राप्त गरेका छन्।

१२.९ आधारभूत र माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकका लागि प्रमाणीकरण नेतृत्व विकास तालिम ८७९ जनाले र आधारभूत तहका गैरस्थायी शिक्षकका लागि Customized TPD तालिम २४० जनाले लिएका छन्।

१२.१० नमुना विद्यालय तथा प्राविधिक धारका विद्यालयका प्रधानाध्यापकका लागि सघन अभिमुखीकरण तालिम १०६ जनालाई र संस्थागत विद्यालयका शिक्षकका लागि Customized TPD तालिम १,३५२ जनालाई दिइएको छ। विषयगत शिक्षक दरबन्दी न्यून भएका दुर्गम माध्यमिक विद्यालयका लागि Virtual Teaching कार्यक्रम अन्तर्गत ४ सय कक्षा सम्पन्न भएका छन्।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम

१२.११ शैक्षिक सत्र २०७४ मा थप अनुमति पाएका ४३ वटा विद्यालय समेत गरी प्राविधिक धारको पठनपाठनका लागि अनुमति प्राप्त विद्यालयको संख्या २८४ पुगेको छ। मनाङ जिल्ला बाहेक ७६ जिल्लाका २०१ स्थानीय तहमा प्राविधिक धारका विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् भने ५५२ स्थानीय तहमा यस्तो पहुँच पुगेको छैन।

विद्यालय, विद्यार्थी र शिक्षकको विवरण र अनुपात

१२.१२ शैक्षिक सत्र २०७४ मा नेपालमा कुल ३५,६०१ विद्यालय रहेका छन्। ती विद्यालयमध्ये आधारभूत (१-५) सञ्चालित विद्यालय ३५२११, आधारभूत (६-८) सञ्चालित विद्यालय १५,६३२ र आधारभूत (१-८) सञ्चालित विद्यालय ३५,३९३ रहेका छन्। यसैगरी, माध्यमिक तह (९-१०) सञ्चालित ९,१७१ विद्यालय, कक्षा ११-१२ सञ्चालन भएका ३,७८१ विद्यालय गरी माध्यमिक तहका कुल ९,४४७ विद्यालय रहेका छन्। शैक्षिक तथ्यांक संकलन २०७४ को जेठ पश्चात कक्षा ११ का लागि नयाँ अनुमति लिएका संख्या ३७१ रहेकाले कक्षा ११-१२ सञ्चालित विद्यालय संख्या कुल ४,१५२ पुगेको छ।

१२.१३ प्रदेश अनुसार विद्यालयको वितरण हेर्दा प्रदेश १ देखि ७ सम्म क्रमशः १८.९ प्रतिशत, १०.८ प्रतिशत, २०.८ प्रतिशत, १२.९ प्रतिशत, १६.२ प्रतिशत, ९.० प्रतिशत र ११.४ प्रतिशत विद्यालय रहेका छन्। यसरी, प्रदेशगत रूपमा सबैभन्दा बढी विद्यालय प्रदेश नं. ३ मा र सबैभन्दा कम विद्यालय कर्णाली प्रदेशमा रहेका छन्।

तालिका १२(ख): प्रदेश अनुसार विभिन्न तहका विद्यालयको विवरण

प्रदेश	जम्मा विद्यालय (एकाई)	सञ्चालित तह अनुसार विद्यालय विवरण					
		आधारभूत (१-५)	आधारभूत (६-८)	आधारभूत (१-८)	माध्यमिक (९-१०)	माध्यमिक (११-१२)	माध्यमिक (९-१२)
प्रदेश १	६,७२१	६,६७३	२,८९७	६,६९९	१,५९८	६७६	१,६४३
प्रदेश २	३,८५३	३,८१९	१,३४८	३,८४५	७०९	४०१	७४०
प्रदेश ३	७,३८८	७,२४०	३,८८४	७,२६६	२,५९०	९७८	२,७२७
प्रदेश ४	४,६०७	४,५४४	२,०५४	४,५७०	१,३४१	५६१	१,३६१
प्रदेश ५	५,७६४	५,७२८	२,४७६	५,७५४	१,४३३	५३२	१,४६३
कर्णाली	३,१९९	३,१६१	१,१८२	३,१८७	५७४	२३०	५७४
प्रदेश ७	४,०६९	४,०४६	१,७९१	४,०७२	९२६	४०३	९३९
जम्मा	**३५,६०१**	**३५,२११**	**१५,६३२**	**३५,३९३**	**९,१७१**	**३,७८१**	**९,४४७**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.१४ शैक्षिक सत्र २०७४ का कुल ३५,६०१ विद्यालयमध्ये सामुदायिक विद्यालय २७८८३, संस्थागत विद्यालय ६,५६६ र धार्मिक विद्यालय १,१५२ रहेका छन्।

१२.१५ शैक्षिक सत्र २०७४ मा परम्परागत आश्रम/गुरुकुल, गुम्बा, विहार र मदरसा तर्फका कुल १,१२१ विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन्। शैक्षिक सत्र २०७३ मा यस्तो संख्या १,०८६ रहेको थियो।

तालिका १२(ग): विद्यालय प्रकार अनुसारका विद्यालयको विवरण

तह र प्रकार अनुसारका विद्यालय	सामुदायिक	संस्थागत	धार्मिक	जम्मा (तह)
आधारभूत तह (कक्षा १-५)	२७,७९२	६,२९८	११२१	३५,२११
आधारभूत तह (कक्षा ६-८)	११,२९३	४,२६४	७५	१५,६३२
आधारभूत तह (कक्षा १-८)	२७,९७४	६,२९८	११२१	३५,३९३
माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०)	६,२३०	३,१८६	३१	९,४४७
माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२)	२,७१०	१,०६५	६	२,७८१
माध्यमिक तह (कक्षा ९-१२)	६,२१०	३,२०६	३१	९,४४७
जम्मा	**२७,८८३**	**६,५६६**	**१,१५२**	**३५,६०१**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.१६ शैक्षिक सत्र २०७४ मा प्रति विद्यालय विद्यार्थी अनुपात आधारभूत तह (कक्षा १-५), आधारभूत तह (कक्षा ६-८), माध्यमिक तह (९-१०) र माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२) मा क्रमशः ११३, ११९, १०३ र १५४ रहेको छ। यसै गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात ती तहहरुमा क्रमशः ३३, ६०, ४० र ७३ रहेको छ।

तालिका १२(घ) : तहगत विद्यालय, विद्यार्थी र शिक्षक अनुपात (शैक्षिक सत्र २०७४)

प्रदेश	विद्यालय विद्यार्थी अनुपात				शिक्षक विद्यार्थी अनुपात			
	आधारभूत (१-५)	आधारभूत (६-८)	माध्यमिक (९-१०)	माध्यमिक (११-१२)	आधारभूत (१-५)	आधारभूत (६-८)	माध्यमिक (९-१०)	माध्यमिक (११-१२)
प्रदेश नं १	८८	१०८	१००	१६३	२५	५०	३५	८३
प्रदेश नं २	२१०	१९०	१६५	१८९	५९	९२	५३	१०६
प्रदेश नं ३	९८	१०२	८०	११४	२४	४८	३२	६३
प्रदेश नं ४	७३	९५	८२	१३६	१८	४२	२९	६०
प्रदेश नं ५	१२७	१३५	११२	१८०	३८	७१	४४	८१
कर्णाली	१०७	१३०	१२६	१३५	४०	८०	५५	५१
प्रदेश नं ७	११६	१२२	१२६	२०६	४०	७१	५३	७२
जम्मा	**११३**	**११९**	**१०३**	**१५४**	**३३**	**६०**	**४०**	**७३**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

शिक्षक विवरण

१२.१७ शैक्षिक सत्र २०७४ मा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा गरी कुल ३ लाख २२ हजार शिक्षक मध्ये महिला शिक्षकको संख्या १ लाख २९ हजार र पुरूष शिक्षक १ लाख ९३ हजार रहेका छन्।

तालिका १२(ङ) : सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक विवरण २०७४

तह	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कुल		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
आधारभूत कक्षा (१–५)	७२,५९२	७८,०६४	२७,९६४	२२,४५५	१००,५५६	१००,५१९	२०१,०७५
आधारभूत कक्षा (६–८)	८,७३८	३०,९३०	७,७०५	९,३९०	१६,४४३	४०,३२०	५६,७६३
माध्यमिक कक्षा (९–१०)	४,२३१	२२,३३१	३,९८४	१२,२७१	८,२१५	३४,६०२	४२,८१७
माध्यमिक कक्षा (११–१२)	३,०६८	१३,६७३	७३६	३,९४३	३,८०४	१७,६१६	२१,४२०
जम्मा	८८,६२	१४४,९९८	४०,३८९	४८,०५९	१२९,०१८	१९३,०५७	३२२,०७५

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.१८ माध्यमिक तहमा कुल शिक्षकमध्ये महिला प्रतिशत १९.२ रहेकोमा सामुदायिकतर्फ १६.९ प्रतिशत र संस्थागततर्फ २२.५ प्रतिशत रहेको छ। सबै प्रकारका सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत कुल शिक्षक संख्यामा लैङ्गिक समता सुचकाङ्क प्राथमिक तहमा ०.९३ रहेको छ भने आधारभूत तह (६-८ मा) ०.२८ रहेको छ। यद्यपि, संस्थागत विद्यालयमा महिला शिक्षकको सहभागिता उत्साहप्रद रहेको छ।

तालिका १२ (च) : विद्यालयगत र तहगत शिक्षकको लैङ्गिक विवरण

विद्यालयको किसिम	आधारभूत (१-५)			आधारभूत (६-८)			माध्यमिक (९-१२)		
	महिला प्रतिशत	पुरूष प्रतिशत	लैङ्गिक समता सूचकाङ्क	महिला प्रतिशत	पुरूष प्रतिशत	लैङ्गिक समता सूचकाङ्क	महिला प्रतिशत	पुरूष प्रतिशत	लैङ्गिक समता सूचकाङ्क
सबै प्रकारका विद्यालयमा कार्यरत कुल शिक्षक संख्यामा लैङ्गिक समता सूचकाङ्क	५०	५०	१.००	२९	७१	०.४१	१९.२	८०.८	०.२४
संस्थागत विद्यालयमा कार्यरत कुल शिक्षक संख्यामा लैङ्गिक समता सूचकाङ्क	५५.५	४४.५	१.२५	४५.१	५४.९	०.८२	२२.५	७७.५	०.२९
सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत सबै किसिमका जम्मा शिक्षक संख्यामा लैङ्गिकसमता सूचकाङ्क	४८.२	५१.८	०.९३	२२	७८	०.२८	१६.९	८३.१	०.२

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.१९ प्रदेश अनुसार शिक्षकको वितरण हेर्दा कुल शिक्षकमध्ये मध्ये सबैभन्दा बढी प्रदेश नं ३ मा २०.१ प्रतिशत र सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा ७.६ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका १२ (छ): सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको प्रदेशगत विवरण

	प्रदेश तह	प्रदेश नं १	प्रदेश नं २	प्रदेश नं ३	प्रदेश नं ४	प्रदेश नं ५	कर्णाली	प्रदेश नं ७	जम्मा
आधारभूत कक्षा (१-५)	स्थायी	११,२५२	७,६९४	१०,७०१	७,८४९	८,३७७	४,०२१	५,१४४	५५,०३८
	अस्थायी	५,२५५	१,७८९	४,९६३	४,८४०	३,८०२	१,९३२	१,८९७	२४,४७८
	राहत	३,३९५	३,३५१	३,९७६	१,४९९	३,५९४	२,०४१	३,३१३	२१,१६९
आधारभूत कक्षा (६-८)	स्थायी	२,६५०	१,५६२	२,२८४	१,९५४	१,७५४	७५२	१,०६०	१२,०१६
	अस्थायी	९५४	३१७	९५६	७६३	५७६	२७४	३७७	४,२१७
	राहत	१,७५९	७५०	२,२२४	१,०७३	१,४७८	८२६	१,३४४	९,४५४
माध्यमिक कक्षा (९-१०)	स्थायी	१,९७२	१,२७०	२,०७०	१,६९७	१,५५७	५११	७६८	९,८४५
	अस्थायी	५३५	३३२	७३८	४९८	३८६	१९२	२४७	२,९२८
	राहत	१,२९४	५६७	१,४६५	८७९	१,००१	५४७	९९१	६,७४४
माध्यमिक कक्षा (११-१२)	स्थायी	-	-	-	-	-	-	-	-
	अस्थायी	२५५	२२९	४२३	२५७	२५२	१९८	३०४	१,९१८
	राहत	७५९	३६९	७२३	५८५	५५८	३८१	५६६	३,९४१
कुल	**स्थायी**	**१५,८७४**	**१०,५२६**	**१५,०५५**	**११,५००**	**११,६८८**	**५,२८४**	**६,९७२**	**७६,८९९**
	अस्थायी	**६,७४४**	**२,४३८**	**६,६५७**	**६,१०१**	**४,७६४**	**२,३९८**	**२,५२१**	**३१,६२३**
	राहत	**६,४४८**	**४,६६८**	**७,६६५**	**३,४५१**	**६,०७३**	**३,४१४**	**५,६४८**	**३७,३६७**
	जम्मा	२९,०६६	१७,६३२	२९,३७७	२१,०५२	२२,५२५	११,०९६	१५,१४१	१४५,८८९

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय। द्रष्टव्यः माथिको संख्यामा राहत अनुदान कोटामा कार्यरत शिक्षकको विवरण समेत संलग्न छ।

१२.२० विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रमले ५ वर्षभित्र सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत सबै प्रकारका शिक्षकका लागि ३० दिने पेशागत विकास कार्यक्रमको अवसर प्रदान गर्ने लक्ष्य राखेको भएतापनि योजना सञ्चालन भएको ८ वर्ष बितिसक्दा आधारभूत (कक्षा १-५) तहका ७७.४ प्रतिशत, आधारभूत तह (कक्षा ६-८) का ७३.५ प्रतिशत तथा माध्यमिक तहका

७७.१ प्रतिशत शिक्षकले मात्र हालसम्म यो अवसर प्राप्त गरेका छन्।

विद्यार्थी विवरण

१२.२१ शैक्षिक सत्र २०७४ मा आधारभूत तहको कक्षा १-८ मा ५८ लाख ३७ हजार विद्यार्थी अध्ययनरत रहेका छन् जुन गत शैक्षिक सत्र २०७३ को भन्दा २.६ प्रतिशतले घटी हो। यसैगरी, माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०) मा शैक्षिक सत्र २०७४ मा ९ लाख ७१ हजार विद्यार्थी रहेका छन् जुन गत शैक्षिक सत्रको भन्दा १.३ प्रतिशतले बढी हो।

तालिका १२(ज) : विद्यालय तहमा विद्यार्थी भर्नाको अवस्था

तह\शैक्षिक सत्र	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४
आधारभूत (१-५)	४४०१७८०	४,३३५,३५५	४२६४९४२	४१३५२५३	३,९७०,०१६
आधारभूत (६-८)	१८२८३५१	१,८३५,३१३	१८६२८७३	१८५९३५९	१,८६६,७१६
आधारभूत (१-८)	६,२३०,१३१	६१७०६६८	६१२७८१५	५९९४६१२	५,८३६,७३२
माध्यमिक (९-१०)	८९६,९१९	९००,५८५	९३८८९७	९५८५०२	९७०,७२०
माध्यमिक (११-१२)					५८४,०७२
माध्यमिक (९-१२)					१,५५४,७९२

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.२२ शैक्षिक सत्र २०७४ मा सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयको कक्षा १-१२ मा अध्ययनरत कुल विद्यार्थी संख्या ७३ लाख ९२ हजार पुगेको छ। अघिल्लो शैक्षिक सत्रमा यस्तो संख्या ७४ लाख ४६ हजार थियो।

तालिका १२(झ) : शैक्षिक सत्र २०७४ मा तहगत विद्यार्थी भर्नाको अवस्था

तह	छात्रा	छात्र	जम्मा
आधारभूत (१–५)	२,००९,३१४	१,९६०,७०२	३,९७०,०१६
आधारभूत (६–८)	९४३,४१०	९२३,३०६	१,८६६,७१६
आधारभूत (१–८)	२,९५२,७२४	२,८८४,००८	५,८३६,७३२
माध्यमिक (९–१०)	५०१,३८८	४६९,३३२	९७०,७२०
माध्यमिक (११–१२)	३१५,०१२	२६९,०६०	५८४,०७२
माध्यमिक (९–१२)	८१६,४००	७३८,३९२	१,५५४,७९२
कक्षा १-१२ सम्मको जम्मा	**३,७६९,१२४**	**३,६२२,४००**	**७३,९१,५२४**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.२३ शैक्षिक सत्र २०७४ मा आधारभूत तहको कक्षा १-८ मा ५८ लाख ३७ हजार विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यार्थी मध्ये सबैभन्दा धेरै प्रदेश नं ३ मा १९ प्रतिशत र सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा ८.४ प्रतिशत छन्। यसैगरी, माध्यमिक तह कक्षा ९-१२ मा कुल १५ लाख ५५ हजार विद्यार्थी रहेकोमा सबैभन्दा बढी प्रदेश नं ३ मा २१.२ प्रतिशत र सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा ६.६ प्रतिशत विद्यार्थी छन्।

तालिका १२(ञ) : प्रदेशगत रूपमा विद्यार्थी भर्नाको विवरण

तह\प्रदेश		प्रदेश नं १	प्रदेश नं २	प्रदेश नं ३	प्रदेश नं ४	प्रदेश नं ५	कर्णाली	प्रदेश नं ७	जम्मा
आधारभूत कक्षा (१-५)	छात्रा	२९७,७८८	४११,१५०	३५७,८३३	१६८,२९४	३६५,७५३	१७१,३५४	२३७,१४२	२,००९,३१४
	छात्र	२९१,२७२	३८९,९८९	३५४,६२२	१६२,७५७	३६३,८०७	१६७,३७४	२३०,८८१	१,९६०,७०२
आधारभूत कक्षा (६-८)	छात्रा	१५७,२३९	१३१,४३२	१९८,५४३	९८,७१४	१६७,८८८	७८,२४५	१११,३४९	९४३,४१०
	छात्र	१५४,२३१	१२५,१८९	१९७,२८१	९७,४०८	१६५,९४३	७५,७१७	१०७,५३७	९२३,३०६
आधारभूत कक्षा (१-८)	छात्रा	४५५,०२७	५४२,५८२	५५६,३७६	२६७,००८	५३३,६४१	२४९,५९९	३४८,४९१	२,९५२,७२४
	छात्र	४४५,५०३	५१५,१७८	५५१,९०३	२६०,१६५	५२९,७५०	२४३,०९१	३३८,४१८	२,८८४,००८
माध्यमिक कक्षा (९-१०)	छात्रा	८६,२५६	६१,१९२	१११,९३९	५७,४३५	८४,४६९	३७,९८८	६२,१०९	५०१,३८८
	छात्र	७७,९५९	६०,८३७	१०६,९७६	५४,०५८	७९,३०१	३४,०५३	५६,१४८	४६९,३३२
माध्यमिक कक्षा (११-१२)	छात्रा	६४,२१५	३९,५१८	६०,०३९	४१,१७७	५०,३८५	१५,४९७	४४,१८१	३१५,०१२
	छात्र	४६,०४३	३६,३२८	५१,३६६	३५,२३४	४५,५१४	१५,५७५	३९,०००	२६९,०६०
माध्यमिक कक्षा (९-१२)	छात्रा	१५०,४७१	१००,७१०	१७१,९७८	९८,६१२	१३४,८५४	५३,४८५	१०६,२९०	८१६,४००
	छात्र	१२४,००२	९७,१६५	१५८,३४२	८९,२९२	१२४,८१५	४९,६२८	९५,१४८	७३८,३९२
कुल	**छात्रा**	**६०५,४९८**	**६४३,२९२**	**७२८,३५४**	**३६५,६२०**	**६६८,४९५**	**३०३,०८४**	**४५४,७८१**	**३,७६९,१२४**
	छात्र	**५६९,५०५**	**६१२,३४३**	**७१०,२४५**	**३४९,४५७**	**६५४,५६५**	**२९२,७१९**	**४३३,५६६**	**३,६२२,४००**
	जम्मा	**१,१७५,००३**	**१,२५५,६३५**	**१,४३८,५९९**	**७१५,०७७**	**१,३२३,०६०**	**५९५,८०३**	**८८८,३४७**	**७,३९१,५२४**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.२४ शैक्षिक सत्र २०७४ मा आधारभूत कक्षा १ देखि ५ (५-९ वर्ष उमेरसमूह) को खुद भर्नादर ९७.२ प्रतिशत, आधारभूत कक्षा ६ देखि ८ (१०-१२ वर्ष उमेरसमूह) को ८७.४ प्रतिशत र माध्यमिक तह कक्षा ९ देखि १२ (१३ देखि १६ वर्ष उमेरसमूह) को ४३.९ प्रतिशत रहेको छ। कक्षा (९-१०) सम्म ६५.९ प्रतिशत रहेको खुद भर्नादर कक्षा (११-१२) मा २२ प्रतिशत मात्र हुनुले SEE परीक्षा उतीर्ण भई अध्ययनलाई निरन्तरता दिने विद्यार्थीको संख्या नगन्य रहेको छ।

तालिका १२(ट) : तहगत विद्यार्थी भर्नादर सम्बन्धी विवरण

विद्यालय तह	कुल भर्ना दर			खुद भर्ना दर		
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
आधारभूत (कक्षा १–५)	१३६.०	१२८.६	१३२.३	९७.१	९७.४	९७.२
आधारभूत(कक्षा ६–८)	१०८.९	१०७.२	१०८.०	८६.३	८८.६	८७.४
आधारभूत (कक्षा १–८)	१२२.४	११७.९	१२०.१	९१.७	९३.०	९२.३
माध्यमिक (कक्षा ९–१०)	७८.५	८२.२	८०.३	६५.१	६६.७	६५.९
माध्यमिक (कक्षा ११–१२)	४१.४	४०.४	४०.९	२२.४	२१.६	२२.०
माध्यमिक (कक्षा ९–१२)	६०.०	६१.३	६०.६	४३.७	४४.१	४३.९

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.२५ शैक्षिक सत्र २०७४ मा प्रदेशगत रूपमा हेर्दा आधारभूत तह (कक्षा १-५) को खुद भर्नादर सबै प्रदेशमा ९५ प्रतिशत भन्दा माथि रहेको छ। आधारभूत तह (कक्षा ६-८) मा औसत खुद भर्नादर ८७.४ प्रतिशत रहेको र प्रदेश नं.२ मा यस्तो दर ६२.८ प्रतिशत मात्र रहेकोले यस प्रदेशमा कक्षा ५ उतीर्ण गरी कक्षा ८ पुग्दा नपुग्दै धेरै विद्यार्थीले कक्षा छोडेको देखिएको छ। प्रदेश नं. ५ र कर्णाली प्रदेशमा पनि यस्तो भर्नादर क्रमशः ८४.७ प्रतिशत र ८८.५ प्रतिशत रहेकोले विद्यार्थी टिकाइराख्न थप कार्य गर्नुपर्ने देखिएको छ।

तालिका १२(ठ) : प्रदेशगत रूपमा विद्यार्थी खुद भर्नादर

तह\प्रदेश		प्रदेश नं १	प्रदेश नं २	प्रदेश नं ३	प्रदेश नं ४	प्रदेश नं ५	कर्णाली	प्रदेश नं ७	जम्मा
आधारभूत (कक्षा १-५)	छात्रा	९७.२	९५.४	९७.०	९६.५	९७.७	९७.७	९७.५	९७.१
	छात्र	९७.५	९५.९	९७.३	९६.९	९७.७	९८.१	९७.८	९७.४
	जम्मा	**९७.३**	**९५.७**	**९७.१**	**९६.७**	**९७.७**	**९७.९**	**९७.७**	**९७.२**
आधारभूत (कक्षा ६-८)	छात्रा	९२.०	५८.५	९२.३	९२.२	८३.०	८६.८	९१.०	८६.३
	छात्र	९१.९	६७.०	९२.६	९३.६	८६.३	९०.३	९२.७	८८.६
	जम्मा	**९२.०**	**६२.८**	**९२.५**	**९२.९**	**८४.७**	**८८.५**	**९१.८**	**८७.४**
आधारभूत (कक्षा १-८)	छात्रा	९४.६	७७.०	९४.७	९४.३	९०.४	९२.२	९४.३	९१.७
	छात्र	९४.७	८१.५	९४.९	९५.३	९२.०	९४.२	९५.२	९३.०
	जम्मा	**९४.७**	**७९.२**	**९४.८**	**९४.८**	**९१.२**	**९३.२**	**९४.८**	**९२.३**
माध्यमिक (कक्षा ९-१०)	छात्रा	६९.८	५२.४	७२.३	६७.४	६१.७	६१.२	६४.५	६५.१
	छात्र	७०.४	६०.२	७१.३	६९.५	६१.५	६२.८	६७.०	६६.७
	जम्मा	**७०.१**	**५६.३**	**७१.८**	**६८.४**	**६१.६**	**६२.०**	**६५.८**	**६५.९**
माध्यमिक (कक्षा ११-१२)	छात्रा	२३.२	२०.१	२६.४	२१.३	१९.४	२०.५	२२.३	२२.४
	छात्र	२०.५	१८.९	२३.०	२०.५	१९.३	२३.६	२५.०	२१.६
	जम्मा	**२१.९**	**१९.५**	**२४.७**	**२०.९**	**१९.४**	**२२.१**	**२३.७**	**२२.०**
माध्यमिक (कक्षा ९-१२)	छात्रा	४६.५	३६.३	४९.३	४४.३	४०.६	४०.९	४३.४	४३.७
	छात्र	४५.५	३९.६	४७.१	४५.०	४०.४	४३.२	४६.०	४४.१
	जम्मा	**४६.०**	**३७.९**	**४८.२**	**४४.७**	**४०.५**	**४२.०**	**४४.७**	**४३.९**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.२६ आधारभूत तहको आन्तरिक सक्षमता हेर्दा अझैपनि उत्तीर्ण दर ८९.५ प्रतिशत रहेको छ। यस्तै दोहो-याउने दर ७ प्रतिशत छ भने छाड्ने दर ३.६ प्रतिशत रहेको छ। कक्षा ८ सम्मको टिकाउ दर ७७.४ प्रतिशत मात्र रहेको अवस्थाले विद्यालय तहमा विद्यार्थीलाई टिकाइराख्न थप प्रयास गर्नुपर्नेछ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (SEE)

१२.२७ शैक्षिक सत्र २०७३ को माध्यमिक शिक्षा परीक्षामा कुल परीक्षार्थीको ४१ प्रतिशतले १.९५ GPA भन्दा कम प्राप्त गरेका छन्। उक्त परिणामले शिक्षा क्षेत्रमा भएको लगानीको उचित प्रतिफल प्राप्त हुन नसकेको संकेत गरेको छ।

तालिका १२ (ड) : SEE (साविकको एस.एल.सी.) परीक्षाको विवरण (शैक्षिक सत्र २०७३)

नतिजा/सामेल	नियमित			एक्जाम्टेड			कुल जम्मा
	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	
	२२१६८२	२२३८८२	४४५५६४	६२१९	१०३५३	१६५७२	४,६२,१३६
३.६– ४.०	७०३४	५२५०	१२२८४	०	०	०	१२,२८४
३.२ – ३.५५	२४९११	१७५१६	४२४२७	२	०	२	४२,४२७
२.८ – ३.१५	२९४७२	२११७४	५०६४६	१४	७	२१	५०,६६७
२.४ – २.७५	३३६९९	२८२५६	६१९५५	१२२	१००	२२२	६२,१७७
२.० – २.३५	४४४९३	४६८२१	९१३१४	७७७	११८७	१९६४	९३,२७८
१.६– १.९५	४८३९०	६००७४	१०८४६४	२७७०	४७००	७४७०	१,१५,९६४
१.२ – १.५५	२७७८७	३६७९०	६४५७७	२०८८	३६७०	५७५८	७०,३३५
०.८ – १.१५	४५३२	६७५३	११२८५	२०८	३९७	६०५	११८९०
०.०० –०.८०	६	९	१५	१	०	१	१६

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

१२.२८ कक्षा १२ को परीक्षामा सम्मिलित २ लाख ३८ हजार परिक्षार्थी मध्ये १ लाख १७ हजार विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका थिए। छात्रा र छात्रको उत्तीर्ण प्रतिशत क्रमशः ५१.६ र ४७.१ रहेको थियो।

उच्च प्राविधिक शिक्षामा छात्रवृति

१२.२९ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा स्वदेशमा विभिन्न विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धन लिई निजी स्रोतमा सञ्चालन अनुमति प्राप्त गरी देशका विभिन्न स्थानमा सञ्चालित मेडिकल कलेजमा ३ सय १७ र विदेशबाट प्राप्त हुने छात्रवृत्तिमा अध्ययन गर्न ४ जना गरी जम्मा ३ सय २१ जना विभिन्न प्राविधिक विषयको छात्रवृत्तिको लागि पठाईएको छ।

उच्च शिक्षा

१२.३० आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म मुलुकभित्र सञ्चालनमा रहेका विभिन्न विश्वविद्यालय र अन्तर्गतका क्याम्पसमा अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीको संख्या गत आर्थिक वर्षको तुलनामा २.६ प्रतिशतले बढेर ४ लाख ५३ हजार पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा यो सङ्ख्या ४ लाख ४१ हजार थियो।

१२.३१ मुलुक भित्र सञ्चालित विभिन्न विश्वविद्यालय र अन्तरगतका क्याम्पसहरुमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरु मध्ये त्रिभुवन विश्वविद्यालयमा ३ लाख ६७ हजार, काठमाडौं विश्वविद्यालयमा १७ हजार, पूर्वाञ्चल विश्विविद्यालयमा २७ हजार, पोखरा विश्वविद्यालयमा २७ हजार, मध्यपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालयमा २८७५, नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयमा ३७३१, सुदुर पश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालयमा ३९९१, कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयमा २०५६ र लुम्विनी बौद्ध विश्वविद्यालयमा ५२८ विद्यार्थी अध्ययनरत छन्। यसरी त्रिभुवन

विश्वविद्यालय र अन्य विश्वविद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको संख्या क्रमशः ८१ प्रतिशत र १९ प्रतिशत रहेको छ।

१२.३२ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा उच्च शिक्षा प्रदान गर्नको लागि ९ विश्वविद्यालय रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा २ विश्वविद्यालय (खुला विश्वविद्यालय र राजर्षि जनक विश्वविद्यालय) थपिई ११ वटा पुगेका छन्।

स्वास्थ्य क्षेत्र

१२.३३ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा स्वास्थ्य क्षेत्रको योगदान आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा १.८ प्रतिशत पुगेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको योगदानमा १.७ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। साथै, स्वास्थ्य क्षेत्रको वृद्धिदर आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ७.३ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा ६.३ प्रतिशतले वढ्ने अनुमान छ।

तालिका १२ (ढ) : स्वास्थ्य क्षेत्रका कार्यक्रमबाट परेको प्रभाव सम्बन्धी सूचक

सूचक	मान
कुल प्रजनन् दर (प्रति महिला)	२.१
परिवार नियोजनका साधन प्रयोगकर्ता दर (सबै तरिका, प्रतिशत)	५५
नवजात शिशु मृत्यु दर (प्रति १००० जीवित जन्ममा, जन्मेको २८ दिनभित्र)	१७
शिशु मृत्युदर (प्रति १००० जीवित जन्ममा, जन्मेको १ वर्षभित्र)	२६
५ वर्षमुनिको बाल मृत्युदर (प्रति १००० जीवित जन्ममा)	३०
कम्तीमा ४ पटक गर्भ जाँच गराउने गर्भवती महिलाको प्रतिशत	७२
दक्ष प्रसूतिकर्मीबाट प्रसूति गराउने गर्भवती महिलाको प्रतिशत	७२
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति गराउने गर्भवती महिलाको प्रतिशत	७२
पूर्ण रूपमा सबै प्रकारका खोप लगाउने बालबालिकाको प्रतिशत	८०

स्रोतः स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय।

स्वास्थ्य सेवा र सुविधामा विस्तार

१२.३४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा १२३ अस्पताल, ३८२ आयुर्वेद अस्पताल तथा औषधालयहरु समेत जम्मा ४७१८ स्वास्थ्य संस्था रहेका छन्। साथै आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा जनस्वास्थ्य कार्यालय तथा उपस्वास्थ्य चौकी, स्वास्थ्य चौकी र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरु स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने क्रममा रहेका छन्।

तालिका १२ (ण) : स्वास्थ्य संस्था, शैय्या र जनशक्तिको विवरण

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१. जम्मा स्वास्थ्य संस्था	४४८५	४५०५	४५९९	४५१५	४७१८
क) अस्पताल	१०७	११६	११६	१२३	१२३
ख) प्राथमिक स्वास्थ्य	२१५	२१५	२१६	२००	२०४

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
ग) स्वास्थ्य चौकी	२१७५	३७९०	३८८३	३८०८	४००९
घ) आयुर्वेदिक औषधालय	२९३	३८४	३८४	३८४	३८२
ङ) उपस्वास्थ्य चौकी	१६९५	-	-	-	-
२. अस्पताल शैय्या	७५५०	७६४०	७७४८	८१७२	८१७२
३. जम्मा जनशक्ति	९३४९५	८७२९०	८८६४०	८९२४३	८९२४३
क) डाक्टर	२१५४#	२४५७#	२५५०	२६४०	२००४
ख) नर्स/अ.न.मी.	९५३५	२०३४६	२०४२३	२०५१०	२०६०९
ग) कविराज	३९४	४८५	५७०	७१९	६१३
घ) वैद्य	३६०	४५१	४५१	६९३	६९३
ङ) स्वास्थ्य सहायक (हे.अ., अ.हे.ब.)	११५५१	११५५१	१२६४६	१४३४७	१४३४७
च) महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	६३३२६	५२०००	५२०००	५२०००	५२०००

स्रोतः स्वास्थ्य सेवा विभाग।   * प्रथम आठ महिनाको।

१२.३५ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा कुल १ करोड २३ लाख पटक नेपालका सबै सरकारी, निजी र सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थाबाट वहिरंग सेवा प्रवाह भएको छ। यस्तै ६ लाख ८५ हजार बिरामीहरु अस्पातलमा भर्ना भएका र ११ लाख १७ हजारले आकस्मिक सेवा लिएका छन्।

तालिका १२ (त) : प्रदेश अनुसार स्वास्थ्य सेवाबाट लाभान्वित भएका जनसङ्ख्या

प्रदेश	२०७३/७४			२०७४/७५*		
	भर्ना	बहिरंग	आकस्मिक	भर्ना	बहिरंग	आकस्मिक
प्रदेश नं. १	३५२,७९०	३,७२७,१५०	३३६,०७०	११०,६१८	२,०५९,०६६	१७७,००८
प्रदेश नं. २	९०,६१४	२,७६१,९७६	१२३,३०७	३०,२८१	१,२८४,८८९	७२,३११
प्रदेश नं. ३	४६२,०६०	४,९७६,१६१	६८३,९२९	३०५,४८५	३,२३९,२५७	४८७,११३
प्रदेश नं. ४	११६,८१३	२,३७८,३४९	१९४,३२४	८१,९३३	१,५४४,२४०	१३३,२४०
प्रदेश नं. ५	२२१,०४१	३,३६४,२१३	२६२,६१८	११४,३१२	२,०३४,८७०	१४३,०७५
कर्णाली	३०,०६६	१,३३५,०५१	३१,०४५	१६,७१५	८४०,९९५	१७,०९७
प्रदेश नं. ७	४९,४३२	१,९७९,२९१	१३४,४७१	२५,७३४	१,३०१,७५५	८७,२९०
कुल	**१,३२२,८१६**	**२०,५२२,१९१**	**१,७६५,७६४**	**६८५,०७८**	**१२,३०५,०७२**	**१,११७,१३४**

स्रोतः स्वास्थ्य सेवा विभाग।   *प्रथम आठ महिनाको।

स्वास्थ्य सेवाका प्रमुख उपलब्धिहरु

१२.३६ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा काठमाडौं उपत्यकाका ३ र तराईका १२ जिल्ला गरी १५ जिल्लामा पोलियो थोपा खुवाउने कार्य सम्पन्न भएको छ। त्यसैगरी विस्तारित खोप तथा पोलियो खोप कार्यक्रम अन्तर्गत बि.सि.जि. भ्याक्सिन, टिटानस विरूद्धको खोप, डी. पी. टि. हेपाटाईटिस बि. (तेस्रो) लगायत एघार किसिमका

खोपहरु उपलव्ध गराइएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा दादुरा रूबेला खोप र जे.ई. खोप अभियान सञ्चालन भएको थियो।

तालिका १२ (थ): विस्तारित खोप एवम् राष्ट्रिय पोलियो खोप (संख्यामा)

सूचकांक	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
वि.सि.जि. भ्याक्सिन	५७१३९५	५७५५५४	५६९७५१	३६९०६७
डि.पि.टी. हेपाटाईटिस बि (तेस्रो मात्रा)	५५२२४७	५३८४१५	५३९६९८	३०१८२७
पोलियो (तेस्रो)	५५०३९२	५२४७२९	५३६१९१	३०१३३७
दादुरा विरूद्ध खोप	५१७३११	५०९६७८	५२४३३२	२८८३९२
टिटानस	५२२१५९	४९६११२	४८६४६६	२७५१५७
दादुरा रूवेला खोप अभियान	-	१०९३८२८		
आइरन चक्की पाएका महिलाहरु	५०२२४०	४९२८८८	४७७७१८	२६६९९२
झाडापखालाका रोगीहरु दर्ता	१५४८८५१	१३०९१७७	११८४०१२०	६३०३३४
जिंक तथा जीवनजलबाट झाडापखाला रोगीको उपचार	१३१५६२२	१०९१२५०	१०९१०८३	६०२५८१
श्वासप्रश्वास रोगको उपचार	२२०८६५२	१९१६२५०	१८१०७२२	१०९७००८

स्रोतः स्वास्थ्य सेवा विभाग। *प्रथम आठ महिनाको।

परिवार नियोजन, सुरक्षित मातृत्व एवम् महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम

१२.३७ स्वास्थ्य सेवाको महत्वपूर्ण अङ्गको रूपमा रहेको सुरक्षित मातृत्वको लागि चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा परिवार नियोजन कार्यक्रममा अस्थायी ४ लाख ३१ हजार र स्थायी १९ हजार गरी जम्मा परिवार नियोजन सेवाको नयाँ प्रयोगकर्ता ४ लाख ५० हजार रहेका छन्।

क्षयरोग

१२.३८ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा १ लाख ७३ हजार जना शंकास्पद बिरामीहरुको खकार परीक्षण भएको छ। यस अवधिमा ५० हजार जनाको फलोअप खकार परीक्षण भएको छ।

सरूवा रोग तथा महामारी प्रकोप व्यवस्थापन

१२.३९ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा नेपालमा जम्मा ११२८ जनामा औंलो रोग देखा परेकोमा ५० प्रतिशत विरामी आयातित रहेको पाइएको छ।

१२.४० आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ३५ जिल्लामा करिव १ करोड २४ लाख मानिसलाई हात्तीपाईले रोग निवारणको लागि औषधि सेवन गराईएको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनाको अवधिमा सो अभियान देशका २४ जिल्लामा सञ्चालन गरी करीव ७० लाख मानिसलाई उक्त औषधि खुवाइएको छ।

१२.४१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा खानेपानी गुणस्तर निगरानी कार्यक्रम अन्तरगत विभिन्न जिल्लाका ८ स्थानमा Water Quality Test Kit वितरण गरिएको छ।

१२.४२ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा वहुला कुकुर तथा अन्य जनावरले टोकेको व्यक्तिलाई करीव ३ लाख २० हजार ARV वितरण गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा ३० हजार भाइल ASV सर्पले टोकेका बिरामीलाई उपलव्ध गराईएको छ।

कुष्ठरोग

१२.४३ हाल नेपालमा प्रति दश लाख जनसङ्ख्यामा ९२ कुष्ठरोगका बिरामी रहेका छन्। कुष्ठरोग सुरु अवस्थामा नै कुष्ठरोगका बिरामी पहिचान गरी उपचार गरिएकोले यसबाट हुने अपाङ्गतादरमा कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कुष्ठरोगका ३२१५ नयाँ बिरामी थपिएका छन्। ६६ स्थानीय तहमा सक्रिय विधिवाट कुष्टरोगी खोजी गर्ने कार्यक्रम सञ्चालनमा छ।

राष्ट्रिय एड्स तथा यौन रोग नियन्त्रण

१२.४४ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा ३० स्थानबाट एच.आइ.भी. संक्रमितलाई CD4 सेवा उपलब्ध गराइएको छ। ७० वटा ART केन्द्रबाट १५ हजार जनालाई ART उपचार सेवा दिइएको छ। ७७ वटै जिल्लामा समुदायमा आधारित CB PMTCT सेवा विस्तार भएको छ।

१२.४५ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ARV औषधि सेवन गरिरहेका संक्रमित तथा PMTCT कार्यक्रममा आवद्ध ११५ गर्भवती महिला र ARV मा रहेका १५ वर्ष मुनिका ९६८ जना बालबालिकालाई पौष्टिक आहार वितरण गरिएको छ।

१२.४६ आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा १७५ वटा HTC बाट एच.आइ.भी. परीक्षण सेवा सञ्चालन भइरहेको छ। यस अवधिमा ६ लाख ९० हजारको HIV परीक्षण गरिएको छ।

१२.४७ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा २ लाख ३२ हजार गर्भवती महिलामा HIV परीक्षण गरिएको छ। उच्च जोखिममा रहेका Migrant र उनीहरुको परिवारलाई लक्षित गरी गैरसरकारी संस्थासँग सेवा करार गरेर विस्तृत एच.आई.भि. रोकथाम कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।

मानव अंग प्रत्यारोपण केन्द्र

१२.४८ मानव अंग प्रत्यारोपण केन्द्रको स्थापना भएदेखि चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा जम्मा ६५० जना बिरामीलाई मृगौला प्रत्यारोपण तथा डायलासिस गरिएको छ। गत आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा १३२ बिरामीलाई मृगौला प्रत्यारोपण

गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा १५० जनाको मृगौला प्रत्यारोपण भएको छ।

राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला

१२.४९ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा ४७ वटा स्वास्थ्य चौकीमा नयाँ प्रयोगशाला सेवा सञ्चालन भएको छ। ५८ वटा जिल्लामा पुराना मेशिन विस्थापित गरी नयाँ बायोकेमेष्ट्रि एनालाइजरबाट सेवा विस्तार भएको छ। विराटनगरमा क्षेत्रीयस्तरको प्रयोगशाला सेवा सुरु भएको छ।

१२.५० नेपालमा विभिन्न रोगको परीक्षण तथा निदानात्मक विशिष्टीकृत सेवा प्रदान गर्नको लागि राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला तथा यस अन्तर्गत देशभरिमा जम्मा ७ जिल्लामा रक्त सञ्चार सेवा विस्तार कार्य सम्पन्न भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा यस प्रयोगशालाबाट ६०,५०० जनालाई विभिन्न प्रकारका परीक्षणको लागि प्रयोगशालाको सेवा प्रदान भएको छ।

१२.५१ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सिकलसेल परीक्षणको लागि भेरी अञ्चल अस्पताल, सेती अञ्चल अस्पताल र राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालामा अत्याधुनिक उपकरणसहित सेवा सञ्चालन भएको छ।

आयुर्वेदिक स्वास्थ्य सेवा

१२.५२ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा ७७ जिल्लामा निःशुल्क आयुर्वेद शिविर सञ्चालन भएको छ। यस अवधिमा स्तनपान गराइरहेका महिलालाई समेत निःशुल्क आयुर्वेदिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको छ।

जनशक्ति विकास

१२.५३ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा २०५ सि.अ.हे.ब, २०० अ.हे.ब., १०० अ.न.मी. तथा १०० सि.अ.न.मी.लाई स्तरवृद्धि सम्बन्धी तालिम, ९५ स्टाफ नर्सलाई दक्ष प्रसूति सेवा तालिम, १०० जनालाई एनेस्थेस्टि असिस्टेन्ट तालिम र ५७ ल्याव टेक्निसियनलाई व्याक्टेरियालोजी सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको छ। ३५ जनालाई हाइअल्टिच्यूड सिक्नेस प्रशिक्षक तालिम र ६७८ जनालाई TABUCS तालिम प्रदान गरिएको छ।

अध्ययन तथा अनुसन्धान

१२.५४ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा नेपाल स्वास्थ्य संस्था सर्वेक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा प्रत्येक ५ वर्षमा हुने स्वास्थ्य क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण स्थान राख्ने नेपाल जनसांख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षणको तथ्यांक संकलन कार्य

सम्पन्न भई प्रारम्भिक नतिजा प्राप्त भएको छ। त्यसैगरी, नेपाल माइक्रोन्यूट्रियन्ट सर्वेक्षण पनि चालु आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएको छ।

नेपाल मेडिकल काउन्सिल

१२.५५ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनाको अवधिमा जम्मा १,१८४ पुरूष चिकित्सक तथा ८२० महिला चिकित्सक गरी जम्मा २,००४ चिकित्सक दर्ता भएका छन्। जसमध्ये विभिन्न विषयमा विशिष्टीकृत अध्ययन पुरा गरेका विशेषज्ञ चिकित्सकको संख्या ६३७ पुरूष र २६७ महिला गरी ९०४ रहेको छ। गत वर्षमा १,३२४ पुरूष र ८२० महिला चिकित्सक गरी २,१४४ चिकित्सक दर्ता भएकामा विभिन्न विषयमा बिशिष्टीकृत अध्ययन पूरा गरेका विशेषज्ञ चिकित्सकको संख्या ४२९ पुरूष र २४३ महिला गरी जम्मा ६७२ रहेको थियो। हालसम्म नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता हुने चिकित्सकको संख्या २१,४१३ पुगेको छ जसमध्ये ४,३८९ पुरुष र १,७४८ महिला गरी ६,१३७ विशेषज्ञ चिकित्सकको संख्या रहेको छ।

नेपाल नर्सिङ्ग काउन्सिल

१२.५६ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा ८३२ विदेशी नर्ससहित जम्मा ४९,८६६ नर्सहरु र २९,६६१ अ.न.मी. दर्ता भएका छन्।

सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा

१२.५७ राष्ट्रिय स्वास्थ्य बीमा नीति, २०७१ र सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा विकास समिति (गठन आदेश), २०७१ बमोजिम २०७२ चैत्र २५ गतेदेखि स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम हाल नेपालका ३३ जिल्लामा सञ्चालित छ।

१२.५८ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा करिव ६ लाख १० हजार सदस्य यस कार्यक्रममा बीमित भइसकेका छन्। सो मध्ये करिव ६.७ प्रतिशत अति गरिब नागरिक रहेका छन्। बीमित सदस्यमध्ये करिव २३ प्रतिशत सदस्यले बीमा कार्यक्रमबाट स्वास्थ्य सेवा उपभोग गरेका छन्।

१२.५९ राष्ट्रिय निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम अन्तर्गत हाल २५ शैय्यासम्मका अस्पतालबाट ७०, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रबाट ५८ तथा स्वास्थ्य चौकी, सहरी स्वास्थ्य केन्द्र र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईबाट ३१ प्रकारका अत्यावश्यक औषधी निःशुल्क वितरण हुँदै आएको छ। पन्ध्र वर्ष मुनिका ६९१ र पचहत्तर वर्ष माथिका ४८५ मुटुरोगीको निःशुल्क उपचार भएको छ।

तालिका १२ (द) : निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम

सूचकांकहरु	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
औषधि वितरणः उप स्वास्थ्य चौकी (प्रकार)	२५	-	२५	-
औषधि वितरणः स्वास्थ्य चौकी (प्रकार)	२७	२७	२७	३१
औषधि वितरणः प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र (प्रकार)	५८	५८	५८	५८

स्रोतः स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय। *प्रथम आठ महिनाको।

राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा सञ्चार

१२.६० आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा ८४१ जना न्यून आय भएका बिरामीको आँखाको उपचार गरिएको छ। यस अवधिमा सुदुर तथा मध्यपश्चिमका ५० वर्ष माथिका १,५६१ जनालाई निःशुल्क चश्मा वितरण गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा २,०६९ जनालाई निःशुल्क चश्मा वितरण गरिएको थियो। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा मोतीबिन्दु लागेका करिब १,८६१ जनाको निःशुल्क शल्यक्रिया गरिएको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा करिब ४१९० जनाको निःशुल्क उपचार गरिएको थियो।

१२.६१ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत ४०,५४० विद्यार्थीको आँखा जाँच गरी जम्मा ४७२५ जना दृष्टिदोष भएका बालबालिकालाई निःशुल्क चश्मा प्रदान गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ७०,४५० विद्यार्थीको आँखा जाँच गरी जम्मा ७,०२५ जना बालबालिकालाई निःशुल्क चश्मा प्रदान गरिएको थियो।

महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण

१२.६२ लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट कार्यन्वयनमा आएको आर्थिक वर्ष २०६४/६५ मा यसको हिस्सा कुल बजेटको ११.३ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा आइपुग्दा ३७.४ प्रतिशत पुगेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा अप्रत्यक्ष रूपमा महिलाको क्षेत्रमा विनियोजित बजेट अर्थात अप्रत्यक्ष उत्तरदायी बजेटको हिस्सा कुल बजेटको ३२.७ प्रतिशत रहेको छ।

१२.६३ नेपालको संविधानले संघीय संसदमा कम्तीमा एक तिहाइ र स्थानीय तहमा ४० प्रतिशत महिला प्रतिनिधित्व रहनु पर्ने व्यवस्थाको प्रत्याभूति गरेको छ। सोही प्रावधान अनुसार २०७४ सालमा सम्पन्न संघीय संसदको निर्वाचनबाट प्रतिनिधि सभामा ३२.७ प्रतिशत, राष्ट्रिय सभामा ३७.३ प्रतिशत र समग्र संघीय संसदमा ३३.५ प्रतिशत महिला प्रतिनिधित्व रहेको छ। हालै गठित मन्त्रीपरिषदमा १८ प्रतिशत महिला प्रतिनिधित्व रहेको छ।

१२.६४ व्यवस्थापिका संसदमा महिला प्रतिनिधित्व हुने मुलुकमा गत वर्ष नेपाल विश्वमा ४८ औं

स्थानमा र दक्षिण एशियाली मुलुकमा पहिलो स्थानमा थियो।

तालिका१२ (ध) : राजनीतिक तहमा महिला नेतृत्व (सन् २०१७ जनवरी १)

देश/देशहरुको क्षेत्रीय समूह	संसदमा महिला प्रतिनिधित्व			मन्त्री पद	
	स्थान	तल्लोसदन (प्रतिशत)	माथिल्लो सदन (प्रतिशत)	स्थान	मन्त्री प्रतिशत
विश्वऔषत		२३.४	२२.९		
अमेरिकन मुलुकहरु		२८.३	२७.५		
यूरोप		२६.४	२६.०		
एशिया		१९.६	१६.३		
प्याशिफिक		१५.०	३७.१		
संयुक्त राज्य अमेरिका	१०४	१९.१	२१.०		
संयुक्त अधिराज्य	४७	३०.०	२५.८	२७.०	३०.४
अष्ट्रेलिया	५०	२८.७	४०.८	५२.०	२४.१
अफगानिस्तान	५४	२२.७	३०.९	९९.०	१६.७
बंगलादेश	९१	२०.३	–	१५२.०	६.३
पाकिस्तान	८९	२०.६	१८.३	१७४.०	०.०
श्रीलंका	१७९	५.८	–	१६४.०	४.३
माल्दिभ्स	१७७	५.९	–	९३.०	१७.६
भुटान	१६९	८.५	८.०	१३४.०	१०.०
भारत	१४८	११.८	११.०	८८.०	१८.५
चीन	७४	२३.७	–	१३४.०	१०.०
नेपाल	४८	२९.६	–	१६९.०	३.७

स्रोत: Women in Politics, 2017 Map (UN Women)

१२.६५ Women in Politics: 2017 Report मा समावेश गरिएका १५२ मुलुकमध्ये जम्मा ११ मुलुकमा मात्र महिला राष्ट्रप्रमुख रहेकोमा नेपाल पनि महिला राष्ट्रप्रमुख भएको मुलुक भएको छ।

१२.६६ नेपालका स्थानीय तहमा झण्डै ४१ प्रतिशत महिला प्रतिनिधित्व रहेको छ भने प्रदेश सभामा ३४.४ प्रतिशत महिला प्रतिनिधित्व रहेको छ। समग्रमा संघीय गणतान्त्रिक नेपालको तिनै तहको सरकारमा महिला प्रतिनिधित्व ४०.८ प्रतिशत रहेको छ। नेपाल महिलाको प्रतिनिधित्व र समावेशीकरणमा विश्वसामु एक उदाहरणीय राष्ट्रको रूपमा रहेको छ।

महिला विकास कार्यक्रम

१२.६७ महिला विकास कार्यक्रममा ११ लाख ५४ हजार महिला सहभागी छन् जुन लक्षित समूहको २२ प्रतिशत मात्र हुन्छ। समूह सदस्यमा दलित समुदाय र जनजाति समुदायका महिलाको उपस्थिति झण्डै क्रमशः १५ प्रतिशत र ३६ प्रतिशत रहेको छ।

१२.६८ विपन्न महिलालाई तत्काल आर्थिक सुरक्षाको प्रत्याभूति दिन र अन्ततः ज्येथा जोड्न

सघाउने कार्यक्रमको अभिन्न भागको रूपमा समूह बचत परिचालनलाई लिइएको छ। हाल समूहहरुको बचत करिब रु. ५ अर्ब ८३ करोड छ जसमध्ये रु. ५ अर्ब ४९ करोड विभिन्न व्यवसायमा परिचालित छ। यसबाट ३ लाख ७७ हजार सदस्य लाभान्वित भएका छन्।

१२.६९ बचत परिचालनलाई टेवा दिन नेपाल सरकारको चालुकोषबाट रु. १४ करोड ७८ लाख वार्षिक २ प्रतिशत व्याजमा रु. १ लाख सम्म प्रवर्द्धित संस्था, समितिलाई बीउपूँजी सापटी उपलब्ध गराइएको छ। जसबाट कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रमा व्यावसायिक समूह अग्रसर भई वार्षिक रु.१ लाख देखि रु. ५ लाखसम्म आम्दानी गर्न सफल भएका छन्।

१२.७० राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम अन्तर्गत तालिम सञ्चालनका लागि सेवाप्रदायक संस्था छनौट भई प्रत्येक प्रदेशबाट दुई जिल्ला गरी १४ जिल्लामा सहभागी छनौटको कार्य सम्पन्न भएको छ।

मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण

१२.७१ दश जिल्लामा सञ्चालित पुनर्स्थापना गृहबाट चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा बेचबिखनमा परी उद्धार गरिएका ९११ जना महिलालाई सेवा पुऱ्याइएको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा जोखिममा परी उद्धार गरिएका महिलाको संख्या ६१६ र पूर्ण अवधिमा ८०५ रहेको थियो।

तालिका १२ (न): पुनर्स्थापना केन्द्रबाट सेवा लिनेको विवरण

जिल्ला	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
चितवन	९०	११२	३६	३६
रूपन्देही	२३१	४११	१५७	१७९
सिन्धुपाल्चोक	१३	३३	६१	२६
कैलाली	२८	७५	२७	२४
पर्सा	१६५	२७८	१२१	१२४
वांके	११४	२५३	६७	१४१
काठमाडौं	१८	४१	४६	१४०
झापा	२४४	४९४	२९०	११५
कास्की	-	-	-	३१
सुर्खेत	-	-	-	९५
जम्मा	९०३	१६९७	८०५	९११

स्रोतः महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय। *प्रथम आठ महिनाको।

बालबालिका र किशोर किशोरी

१२.७२ बालबालिकाको सहभागिताको सम्मान र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चितताका लागि देशभरी २३६०६ बालक्लब गठन गरी सञ्चालन सहजीकरण गरिएको छ। यी बालक्लबमा लगभग ४ लाख ३५ हजार बालबालिका सक्रिय रूपमा आवद्ध छन्। देशका विभिन्न ४७ जिल्लामा सञ्चालनमा रहेका ५६८ बाल गृहमा आवासीय रूपमा रहेका १७ हजार

बालबालिकाको संरक्षण र विकासका लागि बाल गृह सञ्चालन मापदण्ड अनुकूल सञ्चालन गर्न केन्द्रीय बाल कल्याण समिति र जिल्ला बाल कल्याण समितिबाट नियमित अनुगमन तथा नियमन गरिएको छ।

१२.७३ काठमाडौं उपत्यका र देशकै अन्य सहरलाई सडक बालबालिका मुक्त सहर बनाउने क्रममा पहिलो चरणमा काठमाडौं उपत्यकामा सडक बालबालिका मुक्त अभियान सञ्चालनमा छ। यस कार्यक्रमबाट आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा २०३ जना, आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ४५३ जना र चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनामा १८३ गरी ८३९ सडक बालबालिकाको उद्धार गरी मनोविमर्श लगायतको संरक्षण तथा व्यवस्थापन भएको छ।

१२.७४ भूकम्पबाट अति प्रभावित १४ जिल्लामा ७,३३६ बालक र ७,८३८ बालिका गरी जम्मा १५,१७४ जनालाई आर्थिक राहत सहयोग वितरण गरिएको छ।

१२.७५ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ प्रथम आठ महिनामा हराएका बालबालिका तथा बेवारिस अवस्थामा फेला परेका ७२२ जना बालबालिकाको पारिवारिक पुनर्मिलन र ९२ बालबालिकालाई बाल गृहमा पुनर्स्थापना गरिएको छ। विगत १० वर्षको आँकडा हेर्दा कुल हराएका २१,२४६ मध्ये १०,७१२ जना अर्थात ५० प्रतिशत मात्र फेला परेको स्थितिले यस क्षेत्रमा सुधार गर्नुपर्नेछ।

१२.७६ जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका बालबालिकाको आपतकालीन उद्धार, राहत, मनोविमर्श, पारिवारिक पुनर्मिलन, पुर्नएकीकरण तथा पुनर्स्थापनाको लागि काठमाडौं, मकवानपुर, चितवन, कास्की, मोरङ, उदयपुर, बाँके, सुर्खेत, कैलाली, सुनसरी, दैलेख र बाजुरामा बाल हेल्पलाइन (१०९८) सञ्चालनमा छ। उल्लिखित १२ जिल्लामा सञ्चालित निःशुल्क बाल हेल्पलाइनबाट समीक्षा अवधिमा २,११७ बालबालिका (बालक ९७१ र बालिका १,१४६) को आपतकालीन उद्धार गरी राहत, मनोविमर्श र पारिवारिक पुनर्मिलन तथा पुनर्स्थापना गरिएको छ। यो संख्या गत वर्षको सोही अवधिमा १,४१० थियो भने पूर्ण अवधिमा २,४१० रहेको थियो।

चार्ट १२ (ग): बाल हेल्पलाइनबाट लाभान्वित बालबालिका (संख्यामा)

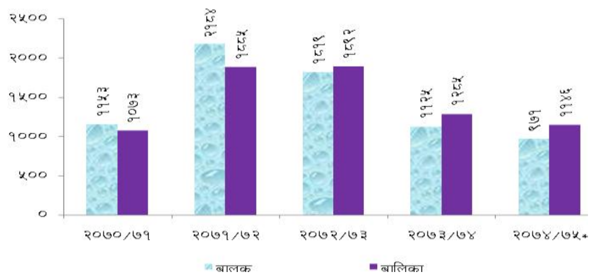

स्रोतः केन्द्रीय बालकल्याण समिति। *प्रथम आठ महिनाको।

ज्येष्ठ नागरिक

१२.७७ सातै प्रदेशमा सरकारी निजी साझेदारीमा ज्येष्ठ नागरिक आश्रम मार्फत असहाय र केही नभएका ज्येष्ठ नागरिकले विशेष सुविधा प्राप्त गरेका छन्। विभिन्न २२५ विद्यालयमा सञ्चालित अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण कार्यक्रमबाट नयाँ पुस्तामा ज्येष्ठ नागरिकप्रति सम्मानभावको विकास भएको छ। समिक्षा अवधिसम्ममा महिला ८१,८०० तथा पुरुष ८५,६०० गरी जम्मा १,६७,४०० जनालाई ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण भएको छ।

फरक क्षमता भएका व्यक्ति

१२.७८ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्म सबै जिल्लाका महिला तथा बालबालिका कार्यालयबाट पूर्ण असक्त अपाङ्गता (क वर्ग), अति असक्त अपाङ्गता (ख वर्ग), मध्यम अपाङ्गता (ग वर्ग) र साधारण अपाङ्गता (घ वर्ग) गरी जम्मा २ लाख ३५ हजार अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण गरिएको थियो। राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार अपाङ्गता भएका व्यक्तिको संख्या ५ लाख १३ हजार रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ मा पूर्ण असक्त अपाङ्गता (क वर्ग) भएका ३३ हजार व्यक्ति र अति असक्त अपाङ्गता (ख वर्ग) भएका ४४ हजार व्यक्तिलाई सम्बन्धित स्थानीय निकायबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण भएको थियो।

समाज कल्याण परिषद्

१२.७९ समाज कल्याण परिषद्सँग २०७४ फागुन मसान्तसम्म सम्झौता गर्ने २४६ अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनामा ४७ वटा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाले कार्यक्रम संझौता गरी सामाजिक विकासको क्षेत्रमा रु. ७४ अर्व २४ करोड खर्च गर्ने प्रस्ताव रहेको छ।

१२.८० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थातर्फ ६६ परियोजनाको र राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थातर्फ १८१ परियोजनाको अनुगमन सम्पन्न भएको छ। यस्तो संख्या गत आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को पूर्ण अवधिमा क्रमशः ९४ र १९० रहेको थियो।

खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र

१२.८१ आधारभूत खानेपानी सेवाबाट कुल जनसङ्ख्याको ८७.९ प्रतिशतलाई खानेपानीको स्रोतमा पहुँच पुगेको छ भने आधारभूत सरसफाइ सेवाबाट कुल जनसङ्ख्याको ९४ प्रतिशत लाभान्वित भएका छन्। उच्च मध्यमस्तरको खानेपानी सेवाबाट कुल जनसङ्ख्याको १९ प्रतिशत मात्र लाभान्वित भएका छन्। सबैलाई आधारभूत खानेपानीको सेवा पु-याउने र साथै, उच्च मध्यमस्तरको खानेपानी सेवा धेरैभन्दा धेरै जनसङ्ख्यामा पु-याउनुपर्ने चुनौती

कायमै छ।

तालिका १२ (प) : आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइको स्थिति

सूचकहरु	राष्ट्रिय जल योजना २००५ का लक्ष्यहरु सन २०१७ सम्म	हाल सम्मको उपलब्धि
आधारभूत खानेपानी सेवा (कुल लाभान्भित जनसङ्ख्याको प्रतिशत)	१००	८७.९
आधारभूत सरसफाइ (कुल लाभान्भित जनसङ्ख्याको प्रतिशत)	१००	९४
उच्च मध्यम स्तरको खानेपानी (कुल लाभान्भित जनसङ्ख्याको प्रतिशत)	२७	१९

स्रोतः खानेपानी तथा ढल निकास विभाग।

१२.८२ सन् २०१७ सम्ममा खुला दिसामुक्त राष्ट्र घोषणा गर्ने लक्ष्य अनुरूप चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ८ महिनाको अवधिसम्ममा कुल ३८४ गाउँपालिका, १९५ नगरपालिका, ४८ जिल्ला र ३ वटा प्रदेशहरु खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भएका छन्। खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भएका स्थानमा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण कार्यलाई प्रवर्द्धन गर्दै Post ODF कार्यक्रम सञ्चालनमा छन्।

१२.८३ दोस्रो साना सहरी खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना अन्तर्गत यस आर्थिक वर्षमा सम्पन्न २ वटा आयोजना समेत गरी २१ वटा आयोजनाबाट करिब ३ लाख जनसङ्ख्या उच्च मध्ययमस्तरको खानेपानी सुविधाबाट लाभान्वित भएका छन्।

१२.८४ तेस्रो साना सहरी खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना अन्तर्गत सम्पन्न कैलालीको टिकापुर साना सहरी खानेपानी आयोजना र सुनसरीको महेन्द्रनगर खानेपानी आयोजनाबाट करिब १ लाख जनसङ्ख्या लाभान्वित भएका छन्। साथै, यस अवधि सम्ममा ३३ वटा वर्षातको पानी संकलनमा आधारित खानेपानी आयोजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भई करिब १० हजार जनसङ्ख्या लाभान्वित भएका छन्।

मेलम्ची खानेपानी आयोजना

१२.८५ चालु आर्थिक वर्षको पहिलो आठ महिनामा २,२८० मि. सुरुङ्गको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। हालसम्म डाइभर्सन सुरुङ र मुख्य सुरुङ्गको विभिन्न खण्डमा गरी जम्मा २७.३ कि.मि. सुरुङ निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। निर्माणाधीन सुरुङको भुई ढलान कार्य ३.६ किलोमिटर सम्पन्न भएको छ। हेडवर्क्स तर्फ Slope Stabilization र रिबर्मा संरक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ।

१२.८६ काठमाडौं उपत्यकामा निर्माणाधीन मेलम्ची खानेपानी आयोजनाको प्रथम चरण अन्तर्गत दैनिक रूपमा प्राप्त हुने १७ करोड लिटर पानी समानुपातिक रूपमा वितरण गर्ने उद्देश्यले चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा ७४.८ किलोमिटर वितरण संजाल र ६ किलोमिटर मुख्य प्रणाली निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

१२.८७ सुन्दरीजलमा दैनिक ८ करोड ५० लाख लिटर प्रशोधन क्षमताको पानी प्रशोधन केन्द्र (WTP I) को निर्माण कार्य सम्पन्न भई बाग्मती नदीको पानी डाइभर्ट गरी सफलतापूर्वक परीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ। यसका साथै थप दैनिक ८ करोड ५० लाख लिटर प्रशोधन क्षमताको पानी प्रशोधन केन्द्र (WTP II) को निर्माण कार्य जारी छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिना सम्मको अवधिमा पानी प्रशोधन केन्द्र भाग २ का विभिन्न इकाइमा जम्मा चार हजार घनमिटर RCC र ३,५०० घनमिटर PCC गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ। हालसम्म पानी प्रशोधन केन्द्र भाग २ को ३० प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

काठमाडौं उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन वोर्ड

१२.८८ वर्षातको पानी संकलन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालनबाट काठमाडौं उपत्यका भित्रका २३५ सरकारी विद्यालय, ७१ सार्वजनिक भवन, ३९ सरकारी भवन गरी करिब ६१ हजार जनसङ्ख्या लाभान्वित भएका छन्। काठमाडौं उपत्यका भित्र रहेका १२२ वटा पुराना ढुंगेधारा, सार्वजनिक इनार, कुवा आदि सामुहिक पानीका श्रोतको संरक्षण भएको छ।

युवा तथा खेलकूद

१२.८९ अन्तर्राष्ट्रिय युवा दिवसको दिन १० जना प्रतिभावान युवा खेलाडी पुरस्कृत भएका छन्। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सबै जिल्ला, ५ क्षेत्र र केन्द्रमा राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता सम्पन्न भएको थियो। माध्यमिक विद्यालयस्तरीय छात्र/छात्रा फुटबल र क्रिकेट प्रतियोगिता सम्पन्न भएका थिए।

१२.९० प्रदेश नं. ५ को बाँके र आसपासका जिल्लामा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा आठौं राष्ट्रिय खेलकूद प्रतियोगिता आयोजना गर्नका लागि आवश्यक खेलकूद पूर्वाधारको निर्माण र स्तरोन्नति कार्य भईरहेको छ। तेहौं दक्षिण एशियाली खेलकूद प्रतियोगिता नेपालले आयोजना गर्ने प्रतिबद्धता जनाए अनुसार यसका लागि काठमाडौं उपत्यका र पोखरामा खेलकूद पूर्वाधार निर्माण र स्तरोन्नतिको कार्य सुचारु छ।

१२.९१ सन् २०१८ को मार्चमा जिम्वावेमा सम्पन्न क्रिकेटको ICC World Cup Qualifiers प्रतियोगितामा नेपालले एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त गरी ऐतिहासिक उपलब्धि हासिल भएको छ। क्रिकेटमा थप सुधार गर्दै खेलकूद मार्फत विश्वसामु मुलुकको बलियो उपस्थिति स्थापित गर्दै जानुपर्नेछ।

१२.९२ राष्ट्रिय खेलकूद परिषदबाट चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा खेलाडी, प्रशिक्षक तथा अन्य खेल सम्बद्ध जनशक्तिलाई प्रशिक्षण तथा पुनर्ताजगी तालिम ७६० जनालाई, विभिन्न खेलका राष्ट्रिय टीमका खेलाडीको लागि विशेष प्रशिक्षण ४०२ जनालाई प्रदान

भएको छ। साथै १० वटा अन्तर्राष्ट्रिय खेलकूद प्रतियोगिताको आयोजना तथा सहभागिता र ४ वटा माउन्टेनियरिङ्ग खेलकूद प्रतियोगिताको आयोजना कार्य समेत सम्पन्न भएको छ।

१२.९३ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा राष्ट्रिय युवा परिषद मार्फत युवा सीप तथा नेतृत्व विकास कार्यक्रममा ५०० युवा, ग्रामीण युवा उद्यम कार्यक्रममा २४० युवा, युवा अनुभव आदानप्रदान (आन्तरिक) मा २१२ र अपाङ्ग युवाका लागि सामग्री सहयोगमा २५० युवाको सहभागिता रहेको थियो।

संस्कृति

१२.९४ राष्ट्रिय गौरवका आयोजना पशुपति क्षेत्र विकास कोष र लुम्बिनी क्षेत्र विकास कोषको प्रगति सुस्त गतिमा अगाडि बढेको छ। लुम्बिनी गुरुयोजनाको अति महत्वपूर्ण भागको रूपमा रहेको Underground Water Reservoir, Overhead Tank and Water Supply System निर्माणाधीन छ। उक्त निर्माण कार्यले गुरुयोजनाभित्र खानेपानीको व्यवस्थापन हुनेछ। ९ लाख लिटर क्षमताको Underground Water Reservoir, १ लाख ५० हजार लिटर क्षमताका २ वटा Overhead Tank, करिब २२ कि.मि. Ductile Pipe सहितको पानी वितरण प्रणाली कार्यको करिव ७० प्रतिशत काम सम्पन्न भएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा ३ जोडी सिम्बोलिक पेभिलियनको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

१२.९५ पशुपति क्षेत्र विकास कोष अन्तर्गत देवउद्यान तथा वनकाली उद्यान विकासको कार्य, भस्मेश्वरसत्तलको जीर्णोद्धार कार्य, भुवनेश्वरीदेखि दक्षिणढोकासम्म ढल बाटो निर्माण तथा वातावरण संरक्षणको कार्य सम्पन्न भएको छ। यसैगरी, पशुपतिनाथ प्राङ्गणमा सि.सि.क्यामरा जडान तथा वाकथ्रु गेट लगायतका सुरक्षा उपकरणको व्यवस्था गरिएको र पशुपतिनाथ पश्चिममा रहेको गुरूज्यू सत्तल क्षेत्रमा पुरातात्विक उत्खनन् कार्य सम्पन्न भएको छ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता

१२.९६ चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्त सम्ममा अनलाइन सूचना प्रणालीबाट व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने स्थानीय तहका वडाको संख्या १,४२३ पुगेको छ भने अनलाइन प्रणाली मार्फत घटना दर्ता गर्नेको संख्या २ लाख नाघेको छ।

१२.९७ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा १ लाख ६३ हजार जन्मदर्ता, २७,५८३ मुत्युदर्ता, ९४३ सम्बन्ध बिच्छेद दर्ता र ३३,५६० बसाइसराई दर्ता सम्पन्न भएको छ।

तालिका १२(फ): व्यक्तिगत घटना दर्ता

व्यक्तिगत घटना	विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
जन्मदर्ता	महिला	४८८८०२	४२१५०३	२९०५५६	३५०२९८	७८७५४
	पुरुष	५४०८७९	४५६०९०	३१०२४०	३७१०२८	८४४१८
	जम्मा	१०२९६८१	८७७५९३	६००७९६	७२१३२६	१६३१७२
मृत्युदर्ता	महिला	४८२७०	४७७०७	३७०२८	४५१४१	११२१६
	पुरुष	७४०८७	६६६४५	५७६६३	७२९२१	१६३६७
	जम्मा	१२२३५७	११४३५२	९४६९१	११८०६२	२७५८३
विवाह दर्ता		१३७३१६	२२४८२६	१५८७९५	१८४३२३	५८४६९
सम्बन्ध विच्छेद दर्ता		११०४	१३५५	१०६५	२२८३	९४३
बसाईसराई दर्ता		९४६१३	१२१४२९	६९८२७	६८८६३	३३५६०
बसाई सरी गएको संख्या		१४१९४७	१७३४५४	८८४३१	१०४२५३	३२२०९
बसाई सरी आएको संख्या		१६७०३४	१९३५६०	१०६१०३	१०६८६१	८८८३२
बसाईसराई गर्ने जम्मा संख्या		३०८९८१	३६७०१४	१९४५३४	२११११४	१२१०४१

स्रोत : केन्द्रीय पञ्जीकरण विभाग। * २०७४ फागुन महिनासम्मको online घटना दर्ता विवरण *प्रथम आठ महिनाको।

सामाजिक सुरक्षा

१२.९८ आर्थिक सामाजिक रूपमा पछि परेका जेष्ठ नागरिक, एकल तथा विधवा महिला, अपाङ्गता भएका नागरिक, लोपोन्मुख आदिवासी जनजाति तथा बालबालिकालाई नेपाल सरकारले आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा जम्मा २४ लाख ९८ हजार ५ सय ३२ लाभग्राहीलाई विभिन्न दरमा मासिक भत्ता वितरण गरिएको छ। हालसम्म कुल २२ लाख २७ हजार लाभग्राहीको विवरण MIS मा प्रविष्टि गरिएको छ। MIS प्रविष्टिबाट योग्य व्यक्ति मात्र लाभग्राही हुने र बजेट पुर्वानुमानमा सघाउ पुग्नेछ।

तालिका १२ (ब) : सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण (संख्या)

लक्षित समूह	मासिक दर	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७४/७५	२०७५/७५*
जेष्ठ नागरिक (अन्य)	१०००	६५५७३७	६८८९३०	७९२३७९	८३९६९६	९०३८०९
जेष्ठ नागरिक (दलित)	१०००	२४४६४६	२३४६३४	२३००८५	२११६११	२६९८६१
जेष्ठ नागरिक (कर्णाली)	१०००	२८७९७	२७८५५	२७३५५	३१९३६	३४४६३
कुल जेष्ठ नागरिक		९२९१८०	९५१४१९	१०४९८१९	१०८३२४३	१२०८१३३
एकल महिला	१०००	३४११०६	२३१३५२	१७२८४२	१०२१७८	१०८६४४
विधवा	१०००	३१३६१३	४१७२०१	४८७२८६	५१७३६८	५६७८८०
पूर्ण अपाङ्गता भएका व्यक्ति	२०००	२५४९२	२७२०३	३०९१२	३३११५	३९६५५
आशिंक अपाङ्गता भएका व्यक्ति	६००	६८६३	६३७५	३१४०८	४३७५८	६३२९७
लोपोन्मुख आदिवासी/जनजाति	२०००	१९२२३	२०३०८	२३३४६	२४४०१	२४६२३
बालबालिका	४००	५३७११८	५०६७१८	४६९९२२	४४२४२८	४८६३००
कुल जम्मा		**२१७२५९५**	**२१६०५७६**	**२२६५५३५**	**२२४६४९१**	**२४९८५३२**
७० वर्ष नाघेका जेष्ठ नागरिक (उपचार खर्च- रु.१०००)				९०५७२५	९३१६२३	११११२०५७

स्रोत : केन्द्रीय पञ्जीकरण विभाग। *प्रथम आठ महिनाको।

समावेशी विकास

१२.९९ लोपोन्मुख आदिवासी/जनजाति उत्थान र चेपाङ विकास कार्यक्रम अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा १९ पटक आर्थिक जीवनस्तर सुधार कार्यक्रम सञ्चालन भएका थिए। १ हजार जनालाई छात्रवृत्ति वितरण गरिएको छ भने संस्थागत क्षमता विकासतर्फ ४,३३१ जनालाई तालिम प्रदान गरिएको थियो। चालु आर्थिक वर्षमा यस कार्यक्रम स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको छ।

१२.१०० सामाजिक एवम् आर्थिक रूपले अत्यन्तै पिछडिएको अवस्थामा रहेको दलित समुदायको समग्र विकास गरी उनीहरुलाई विकासको मूलप्रवाहमा ल्याउन गत आर्थिक वर्षमा ६५० जनालाई उच्चशिक्षा छात्रवृत्ति प्रदान, ३०० जनालाई रोजगारमूलक तालिम, ३०० जनालाई लोक सेवा तयारी कक्षा र १५० जनालाई आयमूलक तथा सिपमूलक तालिम सञ्चालन भएको थियो। सो अवधिमा १६० शौचालयको निर्माण भएको थियो।

१२.१०१ मधेशी, मुस्लिम एवम् पछाडि परेका वर्ग र अन्य अल्पसंख्यकको आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक स्थितिमा सुधार गर्न विभिन्न २६ जिल्लामा पिछडिएको समुदाय उत्थान विकास कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा ३० व्हीलचेयर वितरण, ३२ जनालाई व्यवसायिक शिक्षा अध्ययन गर्न छात्रवृत्ति प्रदान गरिएको र २२० जनालाई विभिन्न तालिम प्रदान गरिएको थियो।

१२.१०२ राष्ट्रिय दलित आयोगबाट गत आर्थिक वर्षमा छुवाछुत सम्बन्धी घटनाको अनुगमन र जातिय भेदभाव घटना न्यूनीकरण सम्बन्धी १०५ विभिन्न कार्यक्रम सम्पन्न भएका थिए।

१२.१०३ राष्ट्रिय मुस्लिम आयोगबाट गत आर्थिक वर्षमा मुस्लिम समुदाय सम्बन्धी अन्तर्क्रिया, समानता सम्बन्धी तालिम, लोकसेवा तयारी कक्षा, मस्जिद/मदरसाको स्थानीय अवस्थाको अध्ययन लगायत २ वटा समीक्षा गोष्ठी भएका थिए।

१२.१०४ बाइस जिल्लामा सञ्चालित दुर्गम क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तर्गत गत आर्थिक वर्षमा १० झोलुङ्गेपुल, एक सिंचाइ आयोजना र ११३ कि.मि. घोडेटो बाटो निर्माण भएको छ। यसैगरी, २६ खानेपानी आयोजना, ९ विद्युतीकरण आयोजना र ४२ सामुदायिक पूर्वाधार (विद्यालय भवन, पुस्तकालय,आधुनिक घट्ट आदि) सम्पन्न भएका छन्।

१२.१०५ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सबै स्थानीय सरकारको वेवसाइट तयार भएको छ। विभिन्न स्थानीय तहमा राजश्व पुर्वानुमान समिति गठन तथा सूचना प्रविधि अधिकृत नियुक्त भएका छन्। साथै यस अवधिमा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम र योजना तर्जुमा निर्देशिका तयार गर्ने कार्य भएका छन्।

१३. भूकम्पपछिको पुनर्निर्माण

१३.१ २०७२ साल वैशाख १२ गतेको विनाशकारी भूकम्प र तत्पश्चातको पराकम्पहरुबाट मानवीय, भौतिक एवम् प्राकृतिक स्रोतको ठूलो क्षति भयो। उक्त भूकम्पमा १४ जिल्ला पूर्ण रूपमा र १७ जिल्ला आंशिक रूपमा प्रभावित भएका थिए। Post Disaster Recovery Framework अनुसार क्षतिग्रस्त संरचनाको पुनर्निर्माणको लागि रु. ९ खर्ब ३८ अर्ब लाग्ने अनुमान छ।

१३.२ राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणको स्थापनासँगै भूकम्प अति प्रभावित १४ जिल्लामा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि प्राधिकरण अन्तर्गत जिल्ला समन्वय समितिको सचिवालय स्थापना गरी पुनर्निर्माण सम्बन्धी कार्यहरुको समन्वय एवम् अनुगमन भईरहेको छ। साथै, भूकम्पबाट आंशिक प्रभावित १७ जिल्ला समेट्ने गरी ८ जिल्लामा प्राधिकरणको जिल्ला समन्वय समितिको सचिवालय स्थापना भएको छ।

१३.३ भूकम्प पछिको पुनर्निर्माणको लागि स्रोत जुटाउन विकास साझेदारहरुले ४.१ अर्ब अमेरिकी डलरको प्रतिबद्धता जनाएतापनि वास्तविक प्रतिबद्धता ३.४३ अर्ब अमेरिकी डलर (२.१४ अर्ब अमेरिकी डलर ऋण र १.२९ अर्ब अमेरिकी डलर अनुदान) रहेको छ। प्रतिबद्धता जनाएको रकम मध्ये ऋणतर्फ १.८१ अर्ब अमेरिकी डलर र अनुदानतर्फ ०.८२ अर्ब अमेरिकी डलर गरी २.६३ अर्ब अमेरिकी डलरको मात्र सम्झौता भएको छ। सम्झौता भएको रकम मध्ये करिब २० प्रतिशत मात्र प्राप्ति/खर्च भएको छ।

निजी आवास अनुदान वितरण

१३.४ भूकम्पबाट प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदान वितरण कार्यविधि (पहिलो संशोधन), २०७३ अनुसार पहिचान भएका भूकम्प पीडितलाई रु. तीन लाख अनुदान तीन किस्तामा उपलब्ध गराउने व्यवस्था रहेको छ। जस अनुसार पहिलो किस्तामा रु. ५० हजार, दोस्रो किस्तामा रु. १ लाख ५० हजार र तेस्रो किस्तामा रु. १ लाख पाउने व्यवस्था छ।

१३.५ चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म भूकम्पबाट प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण अनुदान वितरणको लागि ७ लाख ६७ हजार ७ सय ५ जना भूकम्प पीडितहरुको पहिचान भएको छ। यसमध्ये ९१ प्रतिशत पीडितसँग अनुदान सम्झौता भएको छ।

१३.६ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म पहिचान भएका भूकम्प पीडित मध्ये ८९ प्रतिशतले प्रथम किस्ता, ३४ प्रतिशतले दोस्रो किस्ता र ८ प्रतिशतले तेस्रो किस्ताको रकम प्राप्त गरेका छन्।

१३.७ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा पहिचान भएका भूकम्प पीडित मध्ये १३ प्रतिशतको मात्र घर निर्माण सम्पन्न भएको छ।

१३.८ निजी आवास पुनर्निर्माणको सूचीमा नपरेका भूकम्प पीडितले सो सूचीमा पर्नका लागि चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म २ लाख ३४ हजार गुनासो दर्ता गराएका छन्। गुनासो सम्बोधन गर्ने सिलसिलामा पुन: सर्वेक्षण र पुन: जाँच भएको छ।

तालिका १३ (क) : निजी आवास पुनर्निर्माणको अवस्था (संख्यामा)

विवरण	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	जम्मा
जम्मा भूकम्प पीडित लाभग्राही	५३३१५५	२१४३२९	२०२२१	७६७७०५
(क) सर्वेक्षणबाट पहिचान भएका	५३३१५५	१९१७४०	१८४३	७२६७३८
(ख) गुनासो सम्बोधनबाट पहिचान भएका		२२५८९	१८३७८	४०९६७
अनुदान सम्झौता सम्पन्न भएका	२७८८८०	३५०७३१	६८०२४	६९७६३५
प्रथम किस्ता वितरण	३५१४५	५६११३९	८९६८५	६८५९६९
निर्माण कार्य सुरु भएका घर		११२५७६	२३००६३	३४२६३९
दोस्रो किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन दिने		७७७६१	२२८०३७	३०५७९८
दोस्रो किस्ताको लागि प्रमाणीकरण भएका		६५११४	२२८४२६	२९३५४०
दोस्रो किस्ता प्राप्त गर्ने		५२१६६	२०७११६	२५९२८२
तेस्रो किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन दिने		७०३१	७३५०२	८०५३३
तेस्रो किस्ताको लागि प्रमाणीकरण भएका		४४७४	६८३४३	७२८१७
तेस्रो किस्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राही		२७३४	५७२६९	६०००३
निर्माण सम्पन्न भएका घर		४४९१६	५७५०४	१०२४२०

स्रोतः राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण। *प्रथम आठ महिनाको।

१३.९ भूकम्पबाट जोखिमयुक्त ९९३ बस्तीको भौगर्भिक अध्ययन कार्य सम्पन्न भएकोमा २८० बस्ती स्थानान्तरण गर्नुपर्ने देखिएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा जोखिमयुक्त बस्तीका ३,७९४ परिवारको पहिचान भएको छ।

१३.१० चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म स्थानान्तरण गर्नुपर्ने बस्तीका ३१४ जना भूकम्प पीडितले आफै जग्गाको व्यवस्थापन गरी सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण हुन रु. २ लाख थप अनुदानको सुविधा लिएका छन्।

१३.११ जोखिमयुक्त बस्तीबाट बस्ती स्थानान्तरण गरी एकिकृत बस्ती विकासको लागि ६ स्थानमा काम सुरु भएको छ भने थप ५ स्थानमा एकिकृत बस्ती निर्माणको लागि अध्ययन भएको छ।

१३.१२ भूकम्पबाट आंशिक क्षति भई प्रवलीकरण गर्नुपर्ने निजी आवासको संख्या २४,९९१ रहेको छ। यसमध्ये ३,४३५ भूकम्पबाट पीडितहरुले प्रवलीकरणको लागि अनुदान सम्झौता गरेकामा २,२३९ जनाले प्रथम किस्ता बापतको रु. ५० हजार अनुदान लिएका छन्।

क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचनाको पुनर्निर्माण

१३.१३ चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्म भूकम्पबाट क्षति भएका सार्वजनिक विद्यालयमध्ये ४२ प्रतिशत, पुरातात्विक सम्पदामध्ये १३ प्रतिशत र स्वास्थ्य संस्थामध्ये ४९ प्रतिशतको पुनर्निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। त्यस्तै क्षतिग्रस्त सरकारी भवनमध्ये ३६ प्रतिशत र खानेपानी आयोजनामध्ये १८ प्रतिशतको पुनर्निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

तालिका १३(ख) : क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचनाको पुनर्निर्माणको अवस्था

क्षति भएका सार्वजनिक संरचना	संख्या	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	जम्मा पुनर्निर्माण
सार्वजनिक विद्यालय	७५५३	-	२४५६	७०१	३१५७
पुरातात्विक सम्पदा	७५३	-	५६	४४	१००
सरकारी भवन (सुरक्षा निकायका समेत)	८२०	-	१९८	१०१	२९९
स्वास्थ्य संस्था	११९७	८३	३७९	१२४	५८६ (प्रिफाव र मर्मत)
खानेपानी आयोजना	३२१२	-	५८१	-	५८१

स्रोतः राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण। *प्रथम आठ महिनाको।

१३.१४ "मेरो धरहरा म बनाउँछु" अभियान अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनासम्ममा धरहरा पुनर्निर्माण कोषमा रु. ८ करोड ३३ लाख जम्मा भएको छ।

१४. प्रशासन र सुशासन

१४.१ नेपाल सरकार कार्य विभाजन नियमावली (पहिलो संशोधन), २०७४ स्वीकृत भई साविकमा रहेका ३१ मन्त्रालयहरुको संख्या घटाई २१ कायम भएको छ। साथै, ती मन्त्रालयहरुको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण स्वीकृत भएको छ।

१४.२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको हेलो सरकार कक्षबाट प्राप्त गुनासाहरुको सम्बोधन भएको छ। हेलो सरकार मार्फत प्राप्त गुनासा, सुझाव तथा सूचनाको फछ्र्यौटको दर ८२ प्रतिशत रहेको छ। साथै, हेलो सरकारको फेसबुक पेज, ट्वीटर र मोबाइल एप्स प्रणाली मार्फत पनि गुनासा फछ्र्यौट गर्ने कार्य भएको छ।

१४.३ जनताको बढी सरोकार हुने सेवा प्रवाहलाई सरल, पारदर्शी र छिटो छरितो बनाउने क्रममा मालपोत कार्यालय कलंकी, ललितपुर, धादिङ्ग, मकवानपुर, भक्तपुर लगायत २३ स्थानबाट जग्गा प्रशासन सम्बन्धी कार्यको जमिन अभिलेख सूचना व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत अनलाइन सेवा प्रदान भएको छ। राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्ड प्रशोधन प्रणाली जडान तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र प्रणालीका बाँकी सबै प्राविधिक पक्षहरुको जडान र परीक्षण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ।

१४.४ कन्सुलर सेवा विभागबाट सेवा प्रवाहमा टोकन प्रणाली थालनी गर्नुका साथै Digital Display Board को व्यवस्था भएको छ। कन्सुलर सम्बन्धी सेवाप्रवाह गर्न Online मार्फत सुरु भएको छ। २०७४ मंसिर ८ गतेबाट अनलाइन वारेसनामा सेवा सुरु भएको छ।

१४.५ नेपालको संविधान वमोजिम तादात्म्यता नमिलेका ऐन, नियमावली, नीति, कार्यनीतिलाई संविधानको नीतिगत मार्गदर्शनका आधारमा वर्गीकरण गरी नीति अभाव रहेका क्षेत्र पहिचान गरेर नीति तर्जुमा गर्न त्यस्ता ऐन नीतिको वर्गीकरण, विश्लेषण तथा भावी कार्यदिशा सम्बन्धी कार्य सुरु भएको छ।

१४.६ विकास समिति ऐन तथा नेपाल सरकारको विभिन्न मितिमा भएको निर्णय बमोजिम गठित संस्थान/समिति/प्रतिष्ठान/परिषद् लगायतका निकायको पुनरावलोकन गरी खारेजी वा मिलान /समायोजन गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन सम्पन्न भएको छ।

१४.७ नेपालको संविधानको धारा ३०२ बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा कर्मचारी समायोजनका लागि कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७४ तथा कर्मचारी समायोजन नियमावली, २०७४ जारी भएको छ। कर्मचारी समायोजन नियमावली, २०७४ बमोजिम संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण समिति गठन भई सर्वेक्षण कार्य भइरहेको छ।

१४.८ निजामती सेवाको राष्ट्रिय नीति, संघीय निजामती सेवा ऐन, प्रदेश निजामती सेवा ऐनको मस्यौदा र स्थानीय सेवाको नमूना कानुनको मस्यौदा तयार भएको छ।

१४.९ स्थानीय तहमा प्रशासनिक संगठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी गठन आदेश स्वीकृत भएको छ। सोही आदेश बमोजिम गठित जिल्ला कर्मचारी व्यवस्थापन समितिले स्थानीय तहमा ९ हजार कर्मचारीलाई खटाएको छ। यसैगरी, सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट पनि १,६०० कर्मचारीलाई स्थानीय तहमा खटाइएको छ।

१४.१० स्थानीय तह तथा प्रदेशको अन्तरिम संगठन संरचना तथा अस्थायी दरबन्दी नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट स्वीकृत भएको छ। प्रदेशमा विभिन्न विषयका कानून, निर्देशिका, कार्यविधि र ढाँचाको नमूना तयार गरी पठाइएको छ।

१४.११ प्रदेश मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय लगायत प्रदेशमा रहने ७ मन्त्रालय, प्रदेश प्रमुखको कार्यालय र प्रदेश सभा सचिवालय गरी प्रदेश स्तरका ९ निकायको कार्यक्षेत्र, कार्यजिम्मेवारी र अन्तरिम व्यवस्थापनको लागि अस्थायी संगठन संरचना तयार भएको छ। ती निकायमा १,७७८ अस्थायी दरबन्दी स्वीकृत गरी १,१०० कर्मचारी (कानून र लेखा समूहका बाहेक) कामकाज गर्न खटाइएको छ।

१४.१२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्मको निजामती सेवामा कार्यरत कुल कर्मचारी ८७,७५४ मध्ये पुरुष कर्मचारी ६७,४१९ र महिला कर्मचारी २०,३३४ रहेका छन्। आर्थिक वर्ष २०६४/६५ मा निजामती सेवामा महिलाको सहभागिता करिब १२.० प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्ममा २३.२ प्रतिशत पुगेको छ।

तालिका १४ (क) : सेवाको आधारमा निजामती कर्मचारीको संख्या

सेवा	पुरूष	महिला	जम्मा	जम्मा प्रतिशत (कुल सेवामा)	पुरूष प्रतिशत	महिला प्रतिशत
नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्यांक सेवा	३५४	४९	४०३	०.४६	८७.८४	१२.१६
नेपाल कृषि सेवा	४२३६	६३९	४८७५	५.५६	८६.८९	१३.११
नेपाल प्रशासन सेवा	२९६१७	४०३०	३३६४८	३८.३४	८८.०२	११.९८
नेपाल वन सेवा	४४०९	३६८	४७७७	५.४४	९२.३	७.७
नेपाल शिक्षा सेवा	१३५५	२८३	१६३८	१.८७	८२.७२	१७.२८
नेपाल स्वास्थ्यसेवा	१३९११	१२१४१	२६०५२	२९.६९	५३.४	४६.६
नेपाल विविध सेवा	१७८९	१४०४	३१९३	३.६४	५६.०३	४३.९७
नेपाल ईन्जिनियरिङ्ग सेवा	७७७४	७८०	८५५४	९.७५	९०.८८	९.१२
नेपाल न्याय सेवा	२९०९	४९१	३४००	३.८७	८५.५६	१४.४४
नेपाल परराष्ट्र सेवा	२१६	५४	२७०	०.३१	८०	२०
नेपाल लेखा परीक्षण सेवा	३०८	४१	३४९	०.४	८८.२५	११.७५
नेपाल संसद सेवा	६५	१२	७७	०.०९	८४.४२	१५.५८
व्यवस्थापिका-संसद सेवा	१५३	३१	१८४	०.२१	८३.१५	१६.८५
संवैधानिक पदाधिकारी	३२२	११	३३३	०.३८	९६.७	३.३
कुलसंख्या	**६७४१९**	**२०३३४**	**८७७५४**	**१००**	**७६.८३**	**२३.१७**

स्रोतः निजामती किताबखाना (आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को पहिलो ८ महिनाको तथ्याङ्क)

१४.१३ सातै प्रदेशका विभिन्न सरकारी निकायहरुमा सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षण गर्ने कार्ययोजना बमोजिम प्रदेश नं २ को ससरी, प्रदेश नं ३ को नुवाकोट र प्रदेश नं ४ को गोरखाका विभिन्न सरकारी कार्यालयहरुमा सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षण सम्पन्न भएको छ।

१४.१४ चालु आर्थिक वर्षको पहिलो आठ महिनामा नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट १,०७८ जना प्रशिक्षार्थीलाई र कर्मचारी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट १४,२८६ जना राजपत्र अनंकित कर्मचारीलाई विभिन्न तालिम प्रदान भएको छ।

अपराध नियन्त्रण र शान्ति सुव्यवस्था

१४.१५ विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गर्न साविक दैवीप्रकोप उद्धार ऐनलाई प्रतिस्थापन गरी विपद व्यवस्थापन ऐन, २०७४ जारी भई कार्यान्वयनमा रहेको छ।

१४.१६ प्रहरी प्रधान कार्यालयमा साइवर अपराध र अन्य अपराधसँग सम्वन्धित Digital Forensic Lab को स्थापना गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम आठ महिनामा लागू औषध गाँजा १,८१६ किलो, चरेश ८०७ किलो, हेरोइन १६ किलो, अफिम २१ किलो, कोकिन ४ किलो, ट्यावलेट ८९,८५७, एम्पुल १ लाख ४ हजार, कोरेक्श ७४३ वोतल, अन्य मनोद्विपक लागूऔषध ८ किलोग्राम पक्राउ भएको छ। साथै, लागूऔषध सम्बन्धी १,९०१ मुद्दा दर्ता भएका छन्।

१४.१७ सशस्त्र द्वन्द्वको क्रममा मृत्युवरण गरेका, वेपत्ता पारिएका, सम्पत्ति क्षति भएका, घाइते/ अपाङ्ग भएका, अपहरणमा परेका व्यक्तिलाई चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्म रु. १७ अर्ब ३५ करोड राहत प्रदान भएको छ।

१४.१८ सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोगतर्फ परेका ६१,६०८ उजुरीको अनुसन्धान र छानविन भइरहेको छ। बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानबिन आयोगमा दर्ता हुन आएका ३,१७८ उजुरी मध्ये २,२९३ उजुरी विस्तृत अनुसन्धानको क्रममा रहेका र सो मध्ये १६० उजुरीको विस्तृत छानविन भई प्रतिवेदन पेश भएको छ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण

१४.१९ आर्थिक अपराधलाई न्यूनीकरण गरी वित्तीय क्षेत्रको स्थायित्व तथा सुशासन कायम गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण प्रणालीको कार्यान्वयनलाई थप सशक्त बनाउदै लगिएको छ। यसबाट मुलुकले फाइदा लिई कार्यान्वयनको कमजोरीका कारण आउन सक्ने सम्भावित अन्तर्राष्ट्रिय जोखिम समेतलाई न्यून गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। सन् २०२०/२१ मा हुने सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी नेपालको मूल्याङ्कनमा सकारात्मक नतिजा हासिल गर्न स्वमूल्याङ्कन गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ।

समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू

समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू

परिसूचक	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५[१]
१. वास्तविक क्षेत्र										
रु. अर्बमा										
यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	५४२.७	५६५.८	५८७.५	६१४.६	६३७.८	६७४.२	६९४.३	६९५.७	७४७.१	७९१.१
कृषि	*२०१.५*	*२०५.५*	*२१४.८*	*२२४.७*	*२२७.२*	*२३७.५*	*२४०.१*	*२४०.७*	*२५३.२*	*२६०.३*
उद्योग	*८७.८*	*९१.३*	*९५.२*	*९८.१*	*१००.७*	*१०७.८*	*१०९.४*	*१०२.४*	*११५.१*	*१२५.३*
सेवा	*२७७.१*	*२९३.३*	*३०३.३*	*३१८.५*	*३३६.८*	*३५७.७*	*३७४.३*	*३८३.१*	*४११.६*	*४३८.९*
यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	५९०.१	६१८.५	६३९.७	६७०.३	६९८.०	७३९.८	७६४.३	७६८.८	८२९.६	८८१.८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	९८८.३	१,१९२.८	१,३६७.०	१,५२७.३	१,६९५.०	१,९६४.५	२,१३०.१	२,२५३.२	२,६४२.६	३,००७.२
कुल राष्ट्रिय आय (प्रचलित मूल्यमा)	१,०००.०	१,२०१.९	१,३७४.५	१,५३९.६	१,७०८.१	१,९९७.३	२,१६४.४	२,२८७.२	२,६७३.६	३,०३१.४
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आम्दानी (प्रचलित मूल्यमा)	१,२४९.५	१,४८४.५	१,६८२.४	१,९६२.४	२,२०५.८	२,६२८.८	२,८७४.३	३,०६५.४	३,५२५.४	३,८७७.३
कुल उपभोग	८९५.०	१,०५६.२	१,१७६.०	१,३५९.५	१,५१६.१	१,७३०.३	१,९३४.०	२,१६१.५	२,३२६.९	२,५५५.९
कुल लगानी	३१३.०	४५६.५	५१९.३	५२६.९	६३२.६	८०८.८	८३२.०	७६३.४	१,२०८.७	१,५५६.४
कुल स्थिर पूँजी निर्माण	२११.०	२६४.९	२९२.७	३१७.२	३८३.०	४६२.०	५९५.८	६४७.३	८४०.७	१,०२५.६
सरकारी	*४४.३*	*५३.७*	*६३.८*	*७१.६*	*७५.४*	*९५.०*	*११०.३*	*१६०.५*	*१६९.५*	*२३३.६*
निजी	*१६६.८*	*२११.२*	*२२८.९*	*२४५.६*	*३०७.६*	*३६७.०*	*४८५.६*	*४८६.८*	*६७१.२*	*७९२.०*
कुल गार्हस्थ्य बचत	९३.२	१३६.६	१९०.९	१६७.८	१७८.९	२३४.२	१९६.१	९१.६	३१५.७	४५१.३
कुल राष्ट्रिय बचत	३५४.५	४२८.४	५०६.३	६०२.९	६८९.७	८९८.५	९४०.३	९०३.८	१,१९८.५	१,३२१.४
प्रति व्यक्ति आय										
नेपाली रुपैयाँ										
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (स्थिर मूल्यमा)	२२७९३	२३५६१	२४१४४	२४९६२	२५६४६	२६८२०	२७३४२	२७१३७	२८८९२	३०३००
कुल राष्ट्रिय आय (स्थिर मूल्यमा)	२३३०१	२४१५२	२४६६४	२५५८२	२६३९७	२७९३९	२८४२२	२८२१६	३०१२०	३१५६६
अमेरिकी डलर										
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	४९७	६१०	७१४	७०२	७०८	७२५	७६६	७४८	८६६	१००४
कुल राष्ट्रिय आय	५०२	६१४	७१८	७०८	७१४	७३७	७७८	७५९	८७७	१०१२
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आम्दानी	६२८	७५९	८७९	९०२	९२१	९७०	१०३३	१०१७	११५६	१२९४

परिसूचक	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५[1]
१. वास्तविक क्षेत्र										
प्रतिशत परिवर्तन										
यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	३.९	४.३	३.८	४.६	३.८	५.७	३.०	०.२	७.४	५.९
कृषि	*३.०*	*२.०*	*४.५*	*४.६*	*१.१*	*४.५*	*१.१*	*०.२*	*५.२*	*२.८*
उद्योग	*-०.६*	*४.०*	*४.३*	*३.०*	*२.७*	*७.१*	*१.४*	*-६.४*	*१२.४*	*८.८*
सेवा	*६.०*	*५.८*	*३.४*	*५.०*	*५.७*	*६.२*	*४.६*	*२.४*	*७.४*	*६.६*
यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	४.५	४.८	३.४	४.८	४.१	६.०	३.३	०.६	७.९	६.३
प्रचलित मूल्यको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	२१.२	२०.७	१४.६	११.७	११.०	१५.९	८.४	५.८	१७.३	१३.८
कुल राष्ट्रिय आय (प्रचलित मूल्यमा)	२१.४	२०.२	१४.४	१२.०	१०.९	१६.९	८.४	५.७	१६.९	१३.४
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आम्दानी (प्रचलित मूल्यमा)	२४.२	१८.८	१३.३	१६.६	१२.४	१९.२	९.३	६.६	१५.०	१०.०
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (स्थिर मूल्यमा) रु.	३.१	३.४	२.५	३.४	२.७	४.६	१.९	-०.८	६.५	४.९
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) डलर	१.१	२२.८	१७.१	-१.७	०.९	२.४	५.६	-२.४	१५.९	१५.८
कुल गार्हस्थ उत्पादनको प्रतिशतमा										
कुल उपभोग	९०.६	८८.५	८६.०	८९.०	८९.४	८८.१	९०.८	९५.९	८८.१	८५.०
कुल गार्हस्थ्य बचत	९.४	११.५	१४.०	११.०	१०.६	११.९	९.२	४.१	११.९	१५.०
कुल राष्ट्रिय बचत	३५.९	३५.९	३७.०	३९.५	४०.७	४५.७	४४.१	४०.१	४५.४	४३.९
कुल स्थिर पूँजी लगानी	२१.४	२२.२	२१.४	२०.८	२२.६	२३.५	२८.०	२८.७	३१.८	३४.१
कुल स्थिर पूँजीमा सरकारी लगानी	*४.५*	*४.५*	*४.७*	*४.७*	*४.४*	*४.८*	*५.२*	*७.१*	*६.४*	*७.८*
कुल स्थिर पूँजीमा निजी लगानी	*१६.९*	*१७.७*	*१६.७*	*१६.१*	*१८.१*	*१८.७*	*२२.८*	*२१.६*	*२५.४*	*२६.३*
कुल लगानी	३१.७	३८.३	३८.०	३४.५	३७.३	४१.२	३९.१	३३.९	४५.७	५१.८
जनसंख्या										
कुल जनसंख्या (दश लाखमा)	२५.९	२६.३	२६.५	२६.९	२७.२	२७.६	२८.०	२८.३	२८.७	२९.१

परिसूचक	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५[1]
१. वास्तविक क्षेत्र										
मूल्य स्थिति, वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन										
उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर	१२.६	९.६	९.६	८.३	९.९	९.१	७.२	९.९	४.५	६.
जि.डि.पी.को बजार मूल्यमा आधारित मुद्रास्फीति दर	१६.	१४.४	११.	६.६	६.१	९.	५.१	५.	८.	६.७
प्राथमिक क्षेत्र	*२१.४*	*२५.१*	*१५.६*	*१.४*	*४.६*	*६.४*	*४.१*	*४.६*	*०.५*	*५.४*
द्वितीयक क्षेत्र	*१४.४*	*९.२*	*८.९*	*८.३*	*८.२*	*५.९*	*६.*	*८.१*	*६.७*	*४.४*
सेवा क्षेत्र	*१२.९*	*८.९*	*८.२*	*१०.१*	*६.५*	*११.७*	*५.४*	*४.४*	*१२.७*	*७.८*
थोक मुद्रास्फीति दर	१२.८	१२.६	९.९	६.४	९.	८.३	६.१	६.३	२.७	२.
तलब तथा ज्यालादर मुद्रास्फीति दर	१५.३	१७.२	१८.	२७.४	११.	१३.९	८.५	६.	१४.४	६. *
तलब	१०.५	२०.२	०.	१९.३	९.४	२५.१	८.७	२.१	१८.३	११.४ *
ज्यालादर	१७.	१६.३	२४.	२९.६	११.५	११.२	८.४	७.	१३.४	५. *
२. सार्वजनिक वित्त										
रु. अर्बमा										
राजस्व	१४३.५	१७८.०	१९८.४	२४४.४	२९६.०	३५६.६	४०५.९	४८२.०	६०९.२	७३०.१
कुल सरकारी खर्च	२१९.७	२५९.७	२९५.४	३३९.२	३५८.६	४३५.१	५३१.६	६०१.०	८३७.२	१०८३.०
चालु खर्च	*१२७.७*	*१५१.०*	*२१०.२*	*२४३.५*	*२४७.५*	*३०३.५*	*३३९.४*	*३७१.३*	*५१८.६*	*७३९.०*
पूँजीगत खर्च	*७३.१*	*९०.२*	*४७.३*	*५१.४*	*५४.६*	*६६.७*	*८८.८*	*१२३.३*	*२०८.७*	*२३४.६*
वित्तीय व्यवस्था	*१८.८*	*१८.४*	*३७.९*	*४४.३*	*५६.६*	*६४.८*	*१०३.३*	*१०६.५*	*१०९.९*	*१०९.४*
साँवा भुक्तानी खर्च				२०.२	३५.१	४१.९	६४.५	६८.९	६१.३	२४.१ *
ऋण सेवा (साँवा र व्याज भुक्तानी)				३५.३	४८.९	५३.९	७३.७	७७.६	७१.३	३२.६ *
कुल तिर्न बाँकी ऋण (IMF प्रमिसरी नोट बाहेक)	*३९७.९*	*३९९.०*	*४३८.९*	*५१८.४*	*५४०.४*	*५४८.६*	*५४०.१*	*६२२.१*	*६९६.९*	*८४२.९ **
तिर्न बाँकी आन्तरिक ऋण (IMF प्रमिसरी नोट बाहेक)	*१२०.९*	*१४२.८*	*१७९.३*	*२०९.१*	*२०७.०*	*२०१.८*	*१९६.८*	*२३४.२*	*२८३.७*	*३८८.३ **
तिर्न बाँकी वैदेशिक ऋण	२७७.०	२५६.२	२५९.६	३०९.३	३३३.४	३४६.८	३४३.३	३८८.०	४१३.२	४५४.६ *
रूपैयामा										
प्रतिव्यक्ति कुल तिर्न बाँकी ऋण	१६४१६.०	१६७७३.०	१६७४९.०	१९४८८.०	१९८५९.०	१९८९१.०	१९३१९.०	२१९५८.०	२४२७०.०	२८९६३.० *

परिसूचक	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५[१]
२. सार्वजनिक वित्त										
प्रतिशत परिवर्तन										
राजस्व	३३.३	२४.१	११.५	२३.२	२१.१	२०.५	१३.८	१८.७	२६.४	१९.८
कुल सरकारी खर्च	३६.१	१८.२	१३.७	१४.८	५.७	२१.३	२२.२	१३.१	३९.३	२९.४
चालु खर्च	३९.७	१८.२	३९.२	१५.८	१.६	२२.७	११.८	९.४	३९.७	४२.५
पूँजीगत खर्च	३६.६	२३.५	-४७.६	८.६	६.२	२२.२	३३.२	३८.७	६९.४	१२.४
वित्तीय व्यवस्था	१४.९	-२.२	१०५.५	१७.०	२७.७	१४.६	५९.४	३.१	३.२	-०.४
साँवा भुक्तानी खर्च					७४.३	१९.२	५३.९	७.०	-११.१	-६०.६
ऋण सेवा (साँवा र व्याज भुक्तानी)					३८.४	१०.३	३६.७	५.३	-८.२	-५४.३
कुल तिर्न बाँकी ऋण	१०.२	०.३	१०.०	१८.१	४.२	१.५	-१.६	१५.२	१२.०	२१.०
तिर्न बाँकी आन्तरिक ऋण	८.७	१८.१	२५.६	१६.६	-१.०	-२.५	-२.५	१९.०	२१.२	३६.९
तिर्न बाँकी वैदेशिक ऋण	१०.८	-७.५	१.३	१९.१	७.८	४.०	-१.०	१३.०	६.५	१०.०
प्रतिव्यक्ति कुल तिर्न बाँकी ऋण	११.६	२.२	-०.१	१६.४	१.९	०.२	-२.९	१३.७	१०.५	१९.३
कुल गार्हस्थ उत्पादन (जि.डि.पी.) सँगको अनुपात										
राजस्व	१४.५	१४.९	१४.५	१६.०	१७.५	१८.२	१९.१	२१.४	२३.१	२४.३
कुल सरकारी खर्च	२२.२	२१.८	२१.६	२२.२	२१.२	२२.१	२५.०	२६.७	३१.७	३६.०
चालु खर्च	१२.९	१२.७	१५.४	१५.९	१४.६	१५.५	१५.९	१६.५	१९.६	२४.६
पूँजीगत खर्च	७.४	७.६	३.५	३.४	३.२	३.४	४.२	५.५	७.९	७.८
वित्तीय व्यवस्था	१.९	१.५	२.८	२.९	३.३	३.३	४.८	४.७	४.२	३.६
साँवा भुक्तानी खर्च				१.३	२.१	२.१	३.०	३.१	२.३	०.८
ऋण सेवा (साँवा र व्याज भुक्तानी)				२.३	२.९	२.७	३.५	३.४	२.७	१.१
कुल तिर्न बाँकी ऋण	४०.३	३३.५	३२.१	३३.९	३१.९	२७.९	२५.४	२७.६	२६.४	२८.०
तिर्न बाँकी आन्तरिक ऋण	१२.२	१२.०	१३.१	१३.७	१२.२	१०.३	९.२	१०.४	१०.७	१२.९
तिर्न बाँकी वैदेशिक ऋण	२८.०	२१.५	१९.०	२०.३	१९.७	१७.७	१६.१	१७.२	१५.६	१५.१
अन्यसँगको अनुपात										
तिर्न बाँकी वैदेशिक ऋण/ राजस्व	१९३.१	१४३.९	१३०.९	१२६.६	११२.६	९७.३	८४.६	८०.५	६७.८	६२.३
ऋण सेवा (साँवा र व्याज भुक्तानी)/चालु खर्च				१४.५	१९.७	१७.८	२१.७	२०.९	१३.७	४.४
तिर्न बाँकी वैदेशिक ऋण/विदेशी विनिमय सञ्चिती	९६.७	९५.३	९५.४	७०.४	६२.५	५२.१	४१.७	३७.३	३८.३	४२.४

परिसूचक	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५[१]
३. मुद्रा तथा बैंकिङ #										
रु. अर्बमा										
आन्तरिक कर्जा	६६७.०	७९६.६	९१०.२	९९४.७	११६५.९	१३१४.३	१५२७.३	१८०५.७	२१७७.८	२७९०.४
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा	५४१.७	६३८.६	७२७.३	८०९.८	९७३.०	११५०.८	१३७३.९	१६९२.३	१९९७.२	२३९५.८
सरकार तर्फको खुद कर्जा	१०६.७	१३६.५	१६३.४	१६२.९	१६७.८	१४२.०	१२७.२	८७.८	१४९.५	३७०.८
संकुचित मुद्रा प्रदाय (एम१)	१९०.९	२१२.१	२२२.४	२६३.७	३०१.६	३५४.८	४२४.७	५०३.३	५६९.४	६४९.१
मुद्रा (चलन चल्तीको)	१२३.९	१३९.३	१४१.९	१७०.५	१९५.९	२२७.५	२७०.१	३२७.५	३६१.७	४०५.२
विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम२)	७०३.८	८२१.०	९२१.३	११३०.३	१३१५.४	१५६६.०	१८७७.८	२२४४.६	२५९१.७	३०५८.२
कुल निक्षेप	६२७.८	७२९.१	८२३.२	१०११.८	११८८.१	१४०६.८	१६८८.८	२०१६.८	२२९९.८	२७२१.७
प्रतिशत परिवर्तन										
आन्तरिक कर्जा	२८.८	१९.४	१४.३	९.३	१७.२	१२.७	१६.२	१८.२	२०.६	२८.१
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा	३०.६	१७.९	१३.९	११.३	२०.२	१८.३	१९.४	२३.२	१८.०	२०.०
सरकार तर्फको खुद कर्जा	२०.३	२७.९	१९.७	-०.३	३.०	-१५.४	-१०.४	-३१.०	७०.३	१४८.१
संकुचित मुद्रा प्रदाय (एम१)	२८.५	११.१	४.८	१८.६	१४.४	१७.७	१९.७	१८.५	१३.१	१४.०
मुद्रा (चलन चल्तीको)	२५.०	१२.४	१.९	२०.१	१४.९	१६.२	१८.७	२१.३	१०.५	१२.०
विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम२)	३१.९	१६.७	१२.२	२२.७	१६.४	१९.१	१९.९	१९.५	१५.५	१८.०
कुल निक्षेप	३५.२	१६.१	१२.९	२२.९	१७.४	१८.४	२०.१	१९.४	१४.०	१८.३
कुल गार्हस्थ उत्पादन (जि.डि.पी.) सँगको अनुपात										
कुल आन्तरिक कर्जा	६७.५	६६.८	६६.६	६५.१	६८.८	६६.९	७१.७	८०.१	८२.४	९२.८
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा	५४.८	५३.५	५३.२	५३.०	५७.४	५८.६	६४.५	७५.१	७५.६	७९.७
सरकारतर्फको खुद कर्जा	१०.८	११.४	१२.०	१०.७	९.९	७.२	६.०	३.९	५.७	१२.३
संकुचित मुद्रा प्रदाय	१९.३	१७.८	१६.३	१७.३	१७.८	१८.१	१९.९	२२.३	२१.५	२१.६
मुद्रा (चलन चल्तीको)	१२.५	११.७	१०.४	११.२	११.६	११.६	१२.७	१४.५	१३.७	१३.५
विस्तृत मुद्रा प्रदाय	७१.२	६८.८	६७.४	७४.०	७७.६	७९.७	८८.२	९९.६	९८.१	१०१.७
कुल निक्षेप	६३.५	६१.१	६०.२	६६.२	७०.१	७१.६	७९.३	८९.५	८७.०	९०.५

परिसूचक	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५[१]
४. बाह्य क्षेत्र										
रु. अर्बमा										
निर्यात (वस्तु)	६७.७	६०.८	६४.३	७४.३	७६.९	९२.०	८५.३	७०.१	७३.०	८२.६
आयात (वस्तु)	२८४.५	३७४.३	३९६.२	४६१.७	५५६.७	७१४.४	७७४.७	७७३.६	९९०.१	११९४.१
व्यापार बचत (+)/घाटा (-)	-२१६.८	-३१३.५	-३३१.८	-३८७.४	-४७९.८	-६२२.४	-६८९.४	-७०३.५	-९१७.१	-१११.५
पर्यटन आय	२८.०	२८.१	२४.६	३०.७	३४.२	४६.४	५३.४	४१.८	५८.५	७९.०
विप्रेषण आय	२०९.७	२३१.७	२५३.६	३५९.६	४३४.६	५४३.३	६१७.३	६६५.१	६९५.५	७३०.२
चालु खाता बचत (+)/घाटा (-)	४१.४	-२८.१	-१२.९	७६.०	५७.१	८९.७	१०८.३	१४०.४	-१०.१	-१९८.३
शोधनान्तर बचत (+)/घाटा (-)	४४.८	-३.३	४.१	१३१.६	६८.९	१२७.१	१४५.०	१८९.०	८२.२	-८.०
विदेशी विनिमय संचिति	२८६.५	२६८.९	२७२.२	४३९.५	५३३.३	६६५.४	८२४.१	१०३९.२	१०७९.४	१०७१.४
प्रतिशत परिवर्तन										
निर्यात (वस्तु)	१४.२	-१०.२	५.८	१५.४	३.६	१९.६	-७.३	-१७.८	४.२	१३.०
आयात (वस्तु)	२८.२	३१.६	५.८	१६.५	२०.६	२८.३	८.४	-०.१	२८.०	२०.६
व्यापार बचत (+)/घाटा (-)	३३.३	४४.६	५.८	१६.७	२३.९	२९.७	१०.८	२.०	३०.४	२१.२
पर्यटन आय	४९.९	०.६	-१२.५	२४.८	११.४	३५.६	१५.२	-२१.८	४०.१	३५.०
विप्रेषण आय	४७.०	१०.५	९.४	४१.८	२०.९	२५.०	१३.६	७.७	४.६	५.०
विदेशी विनिमय सञ्चिति	३४.८	-६.२	१.२	६१.५	२१.४	२४.८	२३.८	२६.१	३.९	-०.७
कुल गार्हस्थ उत्पादन (जि.डि.पी.) सँगको अनुपात										
निर्यात (वस्तु)	६.९	५.१	४.७	४.९	४.५	४.७	४.०	३.१	२.८	२.७
आयात (वस्तु)	२८.८	३१.४	२९.०	३०.२	३२.८	३६.४	३६.४	३४.३	३७.५	३९.७
व्यापार बचत (+)/घाटा (-)	-२१.९	-२६.३	-२४.३	-२५.४	-२८.३	-३१.७	-३२.४	-३१.२	-३४.७	-३७.०
पर्यटन आय	२.८	२.४	१.८	२.०	२.०	२.४	२.५	१.९	२.२	२.६
विप्रेषण आय	२१.२	१९.४	१८.५	२३.५	२५.६	२७.७	२९.०	२९.५	२६.३	२४.३
चालु खाता बचत (+)/घाटा (-)	४.२	-२.४	-०.९	५.०	३.४	४.६	५.१	६.२	-०.४	-६.६
शोधनान्तर बचत (+)/घाटा (-)	४.५	-०.३	०.३	८.६	४.१	६.५	६.८	८.४	३.१	-०.३
विदेशी विनिमय सञ्चिति	२९.०	२२.५	१९.९	२८.८	३१.५	३३.९	३८.७	४६.१	४०.८	३५.६

परिसूचक	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५[1]
४. बाह्य क्षेत्र										
विदेशी विनिमय सञ्चितिको आयात धान्ने क्षमता										
वस्तु आयात (महिना)	१२.२	८.८	८.४	११.६	११.७	११.५	१३.०	१६.५	१३.२	१०.९
वस्तु तथा सेवा आयात (महिना)	१०.०	७.४	७.३	१०.३	१०.१	१०.०	११.२	१४.१	११.४	९.५
निर्यात/आयात अनुपात										
निर्यात/आयात अनुपात	२३.८	१६.२	१६.२	१६.१	१३.८	१२.९	११.०	९.१	७.४	६.९
विदेशी विनिमय दर										
विदेशी विनिमय दर अमेरिकी डलर= रु.	७६.९	७४.५	७२.३	८१.०	८८.०	९८.३	९९.५	१०६.४	१०६.२	१०४.१

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय/महालेखा नियन्त्रक कार्यालय/केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग/नेपाल राष्ट्र बैंक ।

[1] वार्षिक प्रारम्भिक अनुमान

* आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को ८ महिनासम्मको तथ्याङ्कमा आधारित ।

द्रष्टव्यः क) आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि IMF को GFS २००१ को वर्गीकरणमा आधारित।

ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपातमा हिसाब गर्दा उत्पादकको प्रचलित मूल्यको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग गरिएको छ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची

अनुसूची नं.	विषय	पृष्ठ
१. समग्र आर्थिक स्थिति		**१-१२**
१.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	१
१.२	कुल उत्पादन (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	२
१.३	मध्यवर्ती उपभोग (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	३
१.४	कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)/ (प्रचलित मूल्यमा)	४
१.५	कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)/ (आधार वर्ष २०५७/५८ को मूल्यमा)	५
१.६	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (व्यय विधि अनुसार)/ (प्रचलित मूल्यमा)	६
१.७	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (व्यय विधि अनुसार)/ (आधार वर्ष २०५७/५८ को स्थिर मूल्यमा)	७
१.८	कुल राष्ट्रिय खर्च योग्य आम्दानी र बचत	८
१.९	समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरु	९
१.१०	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर तथा मूल्य सूचकाङ्क (वृहत् औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	१०
१.११	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको मूल्य सुचकाङ्क (इम्प्लिसिट्)	११
१.१२	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)	१२
२. प्रादेशिक आर्थिक तथा सामाजिक स्थिति (अनुसूची नभएको)		
३. सार्वजनिक वित्त		**१३-२४**
३.१	सरकारी खर्च र साधनको स्रोत	१३
३.२	कर राजश्व	१४
३.३	गैह्रकर राजस्व	१५
३.४	चालु खर्चको सेवा तथा कार्यगत विवरण	१६
३.५	पूँजीगत खर्चको सेवा तथा कार्यगत विवरण	१७
३.६	ऋणको साँवा भुक्तानी, संस्थानहरुमा ऋण तथा शेयर लगानी	१८
३.७	स्वीकृत वैदेशिक सहायता रकम (स्रोत अनुसार)	१९
३.८	वैदेशिक सहायता उपयोग (स्रोत अनुसार)	१९
३.९	वैदेशिक अनुदानको सेवा तथा कार्यगत उपयोग विवरण (रू. करोडमा)	२०
३.१०	वैदेशिक ऋणको उपयोग विवरण (रू. करोडमा)	२१
३.११	खुद वैदेशिक ऋण	२२
३.१२	खुद आन्तरिक ऋण निष्काशन (रू. करोडमा)	२३
३.१३	सरकारी ऋणपत्रहरू र ट्रेजरी बिलहरूको स्वामित्वको विवरण	२४

अनुसूची नं.	विषय	पृष्ठ
४. मूल्य		**२५-४०**
४.१	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२५
४.२	वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर	२६
४.३	समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क, वार्षिक (औसत)	२७
४.४	वार्षिक विन्दुगत राष्ट्रिय उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर	२८
४.५	समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (प्रथम आठ महिना)	२९
४.६	समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (काठमाडौं), प्रथम आठ महिना	३०
४.७	समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (तराई), प्रथम आठ महिना	३१
४.८	समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (पहाड), प्रथम आठ महिना	३२
४.९	समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (हिमाल), प्रथम आठ महिना	३३
४.१०	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क (वार्षिक)	३४
४.११	राष्ट्रिय थोक मुद्रास्फितिदर (वार्षिक विन्दुगत)	३४
४.१२	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क (प्रथम आठ महिना	३५
४.१३	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क (वस्तु अनुसार)	३६
४.१४	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	३७
४.१५	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क (वार्षिक औसत)	३८
४.१६	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकांकको वार्षिक विन्दुगत परिवर्तन	३९
४.१७	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क (प्रथम आठ महिना)	४०
५. वित्तीय क्षेत्र		**४१-५८**
५.१	मौद्रिक सर्वेक्षण	४१
५.२	मुद्रा प्रदायमा प्रभाव पार्ने कारकहरू (वार्षिक प्रतिवेदन, रकममा)	४२
५.३	मुद्रा प्रदायमा प्रभाव पार्ने कारकहरू (वार्षिक प्रतिवेदन, प्रतिशतमा)	४३
५.४	खुला बजार कारोबार स्थिति	४४
५.५	ब्याजदर संरचना (प्रतिशत)	४४
५.६	निक्षेप परिचालन तथा कर्जा प्रवाह (रु. करोडमा)	४५
५.७	क्षेत्रगत आधारमा कर्जा प्रवाहको अवस्था (रु. करोडमा)	४६
५.८	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या	४७
५.९	वित्तीय पँहुचका केही परिसूचक	४८

अनुसूची नं.	विषय	पृष्ठ
५.१०	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत र उपयोग	४९
५.११	वाणिज्य बैंकहरूको साधनको स्रोत र उपयोग	५०
५.१२	वाणिज्य बैंकहरूबाट असुल हुन बाँकी कर्जाको क्षेत्रगत विवरण	५१
५.१३	विकास बैंक ("ख" वर्गका वित्तीय संस्था) हरूको साधनको स्रोत र उपयोगको विवरण	५२
५.१४	वित्त कम्पनी ("ग" वर्गका वित्तीय संस्था) को वित्तीय साधन तथा उपयोगको विवरण	५३
५.१५	लघु वित्त विकास बैंकहरु (ग्रामीण विकास बैंक समेत) को साधनको स्रोत र उपयोग	५४
५.१६	नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृति प्राप्त वित्तीय सहकारी संस्थाहरुको साधनको स्रोत र उपयोग	५५
५.१७	लघुवित्त वित्तीय संस्थाको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण (रु. करोडमा)	५६
५.१८	ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको अवस्था (रु. करोडमा)	५७
५.१९	सहकारी संस्थाको आधारभूत स्थिति	५७
५.२०	प्राथमिक बजार	५८
५.२१	दोस्रो बजार	५८
६. वाह्य क्षेत्र		**५९-६९**
६.१	वैदेशिक व्यापारको स्थिति	५९
६.२	वस्तुगत व्यापार (एस.आइ.टी.सी. समूह)	६०
६.३	भारत निर्यात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु	६१
६.४	चीनतर्फ निर्यात गरिएका वस्तुहरु	६२
६.५	अन्य मुलुकतर्फ निर्यात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु	६३
६.६	भारतबाट आयात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु	६४
६.७	चीनबाट आयात गरिएका वस्तुहरु	६५
६.८	अन्य मुलुकबाट आयात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु	६६
६.९	परिवर्त्य विदेशी विनिमयको आय व्यय	६७
६.१०	बैंकहरुसँग रहेको कुल वैदेशिक सम्पत्ति	६८
६.११	शोधनान्तर स्थिति	६९
७. गरिवी निवारण र रोजगारी		**७०-७२**
७.१	सामुदायिक संस्थाहरु मार्फत परिचालित रकम	७०
७.२	श्रम स्वीकृति लिई बैदेशिक रोजगारीमा गएका कामदारहरुको विवरण	७१
७.३	युवा स्वरोजगार कोषबाट भएको लगानी र असुली विवरण	७२

अनुसूची नं.	विषय	पृष्ठ
८. कृषि, वन तथा भुमिसुधार		**७३-८३**
८.१	प्रमुख खाद्यान्न बाली लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	७३
८.२	प्रमुख नगदे बाली लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	७४
८.३	अन्य बाली उत्पादन स्थिति	७५
८.४	पशुजन्य उत्पादन स्थिति	७५
८.५	रासायनिक मलको बिक्री वितरण	७६
८.६	थप सिंचाई बिस्तार	७६
८.७	दलहन बालीको उत्पादन विवरण	७७
८.८	औद्योगिक बालीको उत्पादन विवरण	७८
८.९	मसला बालीको उत्पादन विवरण	७९
८.१०	पशुपन्छीको संख्या	८०
८.११	पशुपंक्षीजन्य उत्पादनको स्थिति	८१
८.१२	कृषि उत्पादनसँग सम्बन्धित साधनहरुको आपूर्ति स्थिति	८२
८.१३	प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित बालीहरुको क्षेत्रफल (हेक्टर)	८२
८.१४	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेको कृषि कर्जाको स्थिति	८३
८.१५	साना किसान विकास बैंक लिमिटेडको सदस्य तथा ऋण लगानी स्थिति	८३
९. उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति र पर्यटन		**८४-९०**
९.१	घरेलु तथा साना उद्योग दर्ता विवरण	८४
९.२	औद्योगिक क्षेत्रको विस्तृत विवरण	८५
९.३	पर्यटक आगमन र बसाई अबधि	८६
९.४	प्रमुख मुलुकगत पर्यटक आगमन संख्या	८७
९.५	पर्यटन क्षेत्रबाट आर्जित विदेशी मुद्रा	८८
९.६	होटल र होटल शैय्या संख्या	८९
९.७	पर्वतारोहण दल र संख्या	९०
१०. आवास तथा सहरी विकास, वातावरण र उर्जा		**९१-९४**
१०.१	उर्जा खपतको विवरण (ToE: Tones of Oil Equivalent) मा	९१
१०.२	विद्युत उत्पादन तथा खपतको स्थिति	९२
१०.३	ऊर्जा खपतको स्थिति (ToE: Tones of Oil Equivalent मा)	९३
१०.४	विद्युत माग, खपत, उत्पादन एवं भौतिक संरचना	९३
१०.५	वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोगको स्थिति	९४
११. भौतिक पूर्वाधार, यातायात तथा सञ्चार		**९५-९६**
११.१	सवारी साधनहरूको संख्या	९५
११.२	दुरसञ्चार सेवाको अवस्था	९६

अनुसूची नं.	विषय	पृष्ठ
१२. सामाजिक क्षेत्र		**९७-१११**
१२.१	प्रारम्भिक बाल शिक्षाको स्थिति	९७
१२.२	विद्यालयका छात्रछात्राहरुलाई उपलब्ध छात्रवृत्ति सम्बन्धी विवरण २०७३/०७४	९८
१२.३	प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम कार्यक्रमहरु	९९
१२.४	माध्यमिक शिक्षा परीक्षा-SEE (साविकको एस.एल.सी. परीक्षा) नियमित परीक्षामा सम्मिलित र उत्तीर्ण विद्यार्थीहरुको विवरण	१००
१२.५	कक्षा ११ र १२ मा वार्षिक परीक्षामा सम्मिलित र उत्तीर्ण विद्यार्थीको सख्या	१०१
१२.६	प्राथमिक, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालय तथा विद्यार्थीहरुको संख्या	१०२
१२.७	विभिन्न तह र विषयमा अध्ययनार्थ मनोनयन भएका विद्यार्थीको संख्या	१०३
१२.८	विभिन्न विश्वविद्यालय अन्तर्गतका क्याम्पसहरू तथा विद्यार्थी संख्या	१०४
१२.९	आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा विश्वविद्यालयका बिभिन्न तहमा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्या र उत्पादन विवरण	१०५
१२.१०	उच्च शिक्षामा अध्ययन गर्ने विद्यार्थी संख्या	१०६
१२.११	त्रिभुवन विश्वविद्यालयको विद्यार्थी उत्पादन विवरण	१०७
१२.१२	प्रमुख स्वास्थ्य सूचक र उपलब्धि	१०८
१२.१३	प्रजनन् स्वास्थ्यको विवरण	१०९
१२.१४	२०१६ पौष सम्ममा नेपाल मेडिकल एशोशियसनमा दर्ता भएका विशेषज्ञ चिकित्सकहरुको विवरण	११०
१२.१५	खानेपानी सेवाको विस्तार	१११
१३. भूकम्पपछिको पुनर्निर्माण		**११२**
१३.१	जिल्लागत रुपमा निजी आवास अनुदान वितरणको अवस्था	११२
१४. प्रशासन र सुशासन		**११३-११४**
१४.१	श्रेणीगत र तहगत रुपमा निजामती कर्मचारीको संख्या	११३
१४.२	द्वन्द्व पीडितलाई राहत र आर्थिक सहायता वितरणको अवस्था	११४

टिप्पणीः

- केही तालिकाहरु नयाँ थप भएका छन्। केही तालिकामा ढाँचा (Format) र तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरणमा परिवर्तन भएकोले विगत वर्षका तालिकाहरु भन्दा भिन्नरुपमा प्रस्तुत गरिएको छ।
- कतिपय तथ्याङ्कलाई नजिकको लाख वा करोडमा लैजादा अङ्कहरु Round -up हुने भएकोले कुल जोड नमिल्न सक्दछ।
- तालिकामा देखाइएको खाली ठाउँ वा ... वा - ले सामान्यतया सम्बन्धित तथ्याङ्क प्राप्त नभएको वा तथ्याङ्क ज्यादै न्यून (Negligible) भएको जनाउँदछ।
- साविकको नवलपरासी जिल्ला प्रदेश नं. ४ र प्रदेश नं. ५ मा तथा साविकको रुकुम जिल्ला प्रदेश नं. ५ र कर्णाली प्रदेश दुवैमा परेकोले यी प्रदेशहरुका तथ्याङ्कमा केही मात्रामा फरक पर्न सक्छ।

अनुसूची १.१: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(स्थिर मूल्यमा) (प्रतिशत)

	औद्योगिक वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
		२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	कृषि तथा वन	२.९८	१.९९	४.४९	४.५८	१.०७	४.५४	१.००	०.०१	५.१४	२.७२
२	मत्स्यपालन	५.३१	३.५५	५.८८	७.५३	२.७१	४.९०	७.०९	११.७६	८.०२	७.४२
३	खानी तथा उत्खनन्	०.७२	२.१४	२.०१	५.०३	१.९८	११.८५	२.३४	-२.७९	१३.७४	१०.४६
४	उद्योग	-१.०५	२.९६	४.०५	३.६३	३.७२	६.२८	०.३७	-८.००	९.७०	८.०४
५	विद्युत, ग्याँस तथा पानी	-३.४४	१.८७	४.४३	८.३०	०.२८	३.२७	०.७८	-७.५९	२०.५२	५.८२
६	निर्माण	०.९९	६.१७	४.७९	०.२२	२.४५	९.०८	२.८५	-४.३६	१२.४३	१०.६४
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार	५.२५	६.७५	१.४१	३.५०	७.२५	१०.८९	२.४२	-२.१६	९.६१	९.०६
८	होटल तथा रेष्टुराँ	२.३१	६.५२	६.२०	७.३८	५.५०	६.७७	३.३३	-९.६८	७.३३	९.७७
९	यातायात, संचार तथा भण्डारण	६.९७	५.९५	५.२१	८.१०	७.६५	५.२४	६.२३	२.०२	६.६४	५.४१
१०	वित्तीय मध्यस्थता	२.०३	२.८२	३.३०	३.४७	-०.९१	३.७०	२.९१	८.५५	९.०९	६.३८
११	रियल इष्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	१.९३	३.०१	२.२५	२.९७	५.१९	३.६४	०.७७	३.७२	५.६७	५.२४
१२	सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	७.४३	३.९३	३.८५	३.६७	५.५३	५.०४	८.८४	२.५२	९.०६	९.५७
१३	शिक्षा	१०.७५	६.६४	३.०१	५.५८	५.९२	४.८१	५.०९	७.३३	६.५५	४.८३
१४	स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	९.५९	४.७७	५.०२	६.४३	४.४८	४.५०	११.३७	३.२५	७.३४	६.३२
१५	अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरू	१२.७२	११.९२	७.११	६.३६	४.७९	४.७७	१२.५२	५.५५	५.५८	५.५४
१६	कृषि	३.०२	२.०१	४.५१	४.६३	१.१०	४.५५	१.१०	०.२३	५.२०	२.८२
१८	गैह्र कृषि	४.३४	५.३९	३.६४	४.५३	५.०१	६.४१	३.८९	०.३८	८.५०	७.१०
२०	कुल मूल्य अभिवृद्धि (अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता समेत)	३.८६	४.१९	३.९४	४.५७	३.६४	५.७७	२.९५	०.३३	७.४०	५.७१
२१	अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता	२.९६	२.५४	६.१४	३.५०	०.७२	७.१०	२.४१	३.२७	७.६७	१.५७
२२	**कुल मूल्य अभिवृद्धि (आधारभूत मूल्यमा)**	३.९०	४.२६	३.८५	४.६१	३.७६	५.७२	२.९७	०.२०	७.३९	५.८९
२४	उत्पादित वस्तुहरुमा खुद कर	१२.३०	११.२०	-१.१६	६.६८	८.१६	८.८८	६.९३	४.४०	१२.८०	९.८७
२५	**कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)**	४.५३	४.८२	३.४२	४.७८	४.१३	५.९९	३.३२	०.५९	७.९१	६.२९

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.२ : कुल उत्पादन (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(प्रचलित मूल्यमा)

(रू. दश लाखमा)

	औद्योगिक वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
		२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	कृषि तथा वन	४०९९८७	५१४८७१	६२३३०३	६६५७४७	७०२१३२	७८२८६८	८२२८११	८५८६००	९२४५१०	९८३२३६
२	मत्स्यपालन	४५८३	४७४६	५४६६	६५१९	७४४६	९७०१	१०४५१	१२४१५	१३८६७	१५०५५
३	खानी तथा उत्खनन्	६३९७	७४६१	८७५१	१०२६४	१२०६९	१३८८९	१४९९०	१४६८६	१७९५१	२१२६०
४	उद्योग	२३३४०८	२५२८६९	२८९००४	३२७५००	३६००८१	४०५६६७	४२६७५७	४२५४५८	४७४९०२	५२८३६१
५	विद्युत, ग्याँस तथा पानी	२६२७३	२९४७८	३१४९२	३४९१९	४०९५१	४४४६५	४७१९३	४८७५६	६३४९४	७५६४०
६	निर्माण	१३१२७८	१५८७२८	१८२६१४	१९९३४९	२२०३२१	२५५८६४	२८०६०८	२८००३३	३५३१३७	४२३४६२
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार	१४८७५९	१९३०३६	२१४९०७	२३७५०२	२७५४६२	३२५४०३	३४६९५८	३५१४०५	३८८००१	४३२२४२
८	होटल तथा रेष्टुराँ	४५३११	५६०४१	६८३७६	८२६३४	९५०८०	१०८९४३	१२०४०७	१२९६३४	१४६१९०	१७५२३६
९	यातायात, संचार तथा भण्डारण	१५९२४५	१६४०२४	१८२७०६	२०९८७०	२३७५६९	२६०१३८	२७४६७७	२८७८४५	३१०९४४	३४२९८२
१०	वित्तीय मध्यस्थता	५१११०	५९९९५	७१३९५	८६६८८	९७११४	११०६६७	१२६८३०	१४५४२६	१७८४६०	२२३०६२
११	रियल इष्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	१२१२९३	१३९५८१	१५७२०३	१८०५०१	२०१४२९	२१९७९३	२४२५४८	२६९३०३	३५१४४१	४०५९१६
१२	सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	२४०३०	२८८७९	३३०७०	३९९२८	४०७३२	५१२४५	६०२४६	६६८२९	९२०९८	९९००६
१३	शिक्षा	८०८८९	८२४९५	९२७४१	१०९५०२	१२१३८४	१४३७८७	१५८०८०	१७०५८५	२२३००२	२३९३६८
१४	स्वास्थ र सामाजिक कार्य	१९००९	२१८६३	२४७२७	२८९५५	३११६९	३७४११	४७४८२	५३०५०	६०३१९	६७९०२
१५	अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरू	४७२७८	५८६२९	६६४७३	७८३७२	८२९४७	१०६८३२	११९२११	१३३६६६	१६०८७५	१७४१८६
१६	कुल उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	१५०८८५०	१७७२६९४	२०५२२२८	२२९८२४८	२५२५८८६	२८७६६७३	३०९९२४८	३२४७६९३	३७५९१९०	४२०६९१३

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.३ : मध्यवर्ती उपभोग (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(प्रचलित मूल्यमा)

(रू. दश लाखमा)

	औद्योगिक वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
		२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	कृषि तथा वन	१०४५१०	१२३३५२	१५००३३	१६५२८२	१७४२६४	१९६९१६	२०६२३९	२१२९०२	२४३४४९	२४५९१३
२	मत्स्यपालन	५०७	५०९	५८७	७००	८००	१०४२	११२३	१३३४	१४८९	१६१७
३	खानी तथा उत्खनन्	१३१३	१५३५	१७९५	२०९८	२५००	२८८६	३११५	३०५६	३७१८	४३८७
४	उद्योग	१६७९६१	१८१९४५	२०८४७३	२३६३३६	२५९७६८	२९२६७२	३०७७७७	३०४४९१	३४१०४०	३८१७७२
५	विद्युत, ग्याँस तथा पानी	११६४४	१४२३४	१५४९१	१७४०१	२०३९८	२३१०३	२५१४२	२७५७६	३२८७१	४३२३३
६	निर्माण	६७५३७	८१४३९	९३२५८	१००८१०	११०८३३	१२९५०१	१४१३१९	१३८७१५	१७७८३७	२१६७२५
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार	२४६३९	३१९६९	३५६००	३९३३८	४५५९०	५३८३०	५७३९२	५८१५८	६४१७४	७१४७३
८	होटल तथा रेष्टुराँ	३१३६७	३८६९४	४७३१९	५७३२७	६५१९४	७३६३४	७९९२८	८८१७५	९८४६२	११९५५७
९	यातायात, संचार तथा भण्डारण	६६६२८	६८७१९	७६८७२	८७५१६	९६८३३	१०४३७३	१०९७०१	१२०४४१	१३२६४८	१२६०९१
१०	वित्तीय मध्यस्थता	१२०१०	१३९११	२१२८४	२८१५९	३४९३०	३१३०४	३५४२३	३७६६७	४३०८६	५०७६८
११	रियल इष्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	३९६६८	४५८३४	५०९६७	५७२८७	६२२७२	६६८०९	७५६०१	७७९७८	८४०४९	९६५५५
१२	सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	५४७४	७१८४	८२४०	९३८१	८४९६	६९२१	८८२४	१४१०९	२०६७७	२०७५४
१३	शिक्षा	१८२४७	२११११	२५००२	२७७०५	२९८१८	२८५३४	२८७१७	२८९७३	४९४१४	४४२७९
१४	स्वास्थ र सामाजिक कार्य	५२६५	६४८१	७६३९	८५२४	८८४२	९६८६	१४५५३	१९३४३	१८१४५	२२१७८
१५	अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरू	१३१८९	१७२०५	१९५२६	२२९१०	२४९२१	३३२९०	३२६९०	३७१२२	३७१०२	४०८९०
१६	मौद्रिक मध्यवर्ती उपभोग (उपभोक्ताको मूल्यमा)	५६९९६०	६५४१२२	७६२०८६	८६०७७४	९४५४५९	१०५४५००	११२७५४३	११७००३९	१३४८१५९	१४८६१९१

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.४ : कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(प्रचलित मूल्यमा) (रू. दश लाखमा)

	औद्योगिक वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
		२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	कृषि तथा वन	३०५४७७	३९१५१९	४७३२७०	५००४६५	५२७८६९	५८५९५१	६१६५७२	६४५६९७	६८१०६२	७३७३२२
२	मत्स्यपालन	४०७६	४२३६	४८७९	५८१९	६६४६	८६५९	९३२८	११०८२	१२३७७	१३४३८
३	खानी तथा उत्खनन्	५०८४	५९२६	६९५६	८१६६	९५६९	११००३	११८७५	११६३०	१४२३३	१६८७२
४	उद्योग	६५४४७	७०९२४	८०५३१	९११६४	१००३१२	११२९९५	११८९८०	१२०९६७	१३३८६२	१४६५८९
५	विद्युत, ग्याँस तथा पानी	१४६२९	१५२४४	१६००२	१७५१८	२०५५३	२१३६२	२२०५१	२११८०	३०६२३	३२४०७
६	निर्माण	६३७४१	७७२८९	८९३५६	९८५३९	१०९४८८	१२६३६४	१३९२८९	१४१३१८	१७५३००	२०६७३७
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार	१२४१२१	१६१०६७	१७९३०६	१९८१६४	२२९८७२	२७१५७३	२८९५६६	२९३२४८	३२३८२७	३६०७६९
८	होटल तथा रेष्टुराँ	१३९४३	१७३४७	२१०५७	२५३०७	२९८८६	३५३०९	४०४७९	४१४५९	४७७२८	५५६७९
९	यातायात, संचार तथा भण्डारण	९२६१८	९५३०४	१०५८३४	१२२३५४	१४०७३५	१५५७६५	१६४९७६	१६७४०५	१७८२९६	२१६८९१
१०	वित्तीय मध्यस्थता	३९१००	४६०८३	५०१११	५८५२९	६२१८३	७९३६३	९१४०६	१०७७५८	१३५३७५	१७२२९४
११	रियल इष्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	८१६२५	९३७४७	१०६२३६	१२३२१३	१३९१५७	१५२९८४	१६६९४७	१९१३२५	२६७३९२	३०९३६०
१२	सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	१८५५६	२१६९५	२४८३०	३०५४७	३२२३६	४४३२४	५१४२२	५२७२०	७१४२१	७८२५२
१३	शिक्षा	६२६४२	६१३८४	६७७३९	८१७९७	९१५६६	११५२५४	१२९३६३	१४१६१३	१७३५८९	१९५०९०
१४	स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	१३७४४	१५३८२	१७०८७	२०४३१	२२३२७	२७७२५	३२९२९	३३७०८	४२१७४	४५७२४
१५	अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरू	३४०८९	४१४२३	४६९४७	५५४६१	५८०२६	७३५४१	८६५२१	९६५४५	१२३७७३	१३३२९६
१६	कुल मूल्य अभिवृद्धि (अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता समेत)	९३८८९०	१११८५७१	१२९०१४२	१४३७४७४	१५८०४२६	१८२२१७३	१९७१७०६	२०७७६५३	२४११०३१	२७२०७२२
१७	अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता	२९३६२	३५१५६	४१६६०	४९९९२	५५२०५	६३४३५	७२६१६	८४०९३	१०३४४५	११९७८३
१८	**कुल मूल्य अभिवृद्धि (Gross Value Added), (आधारभूत मूल्यमा)**	९०९५२८	१०८३४१५	१२४८४८२	१३८७४८२	१५२५२२१	१७५८७३८	१८९९०८९	१९९३५६०	२३०७५८६	२६००९३९
१९	उत्पादित वस्तुहरुमा खुद कर	७८७४४	१०९३५८	११८४७२	१३९८६२	१६९७९०	२०५८०२	२३१०६०	२५९६०३	३३५०१०	४०६३०७
२०	**कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)**	९८८२७२	११९२७७४	१३६६९५४	१५२७३४४	१६९५०११	१९६४५४०	२१३०१५०	२२५३१६३	२६४२५९५	३००७२४६

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.५ : कुल मूल्य अभिवृद्धि (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(आधार वर्ष २०५७/५८ को मूल्यमा) (रू. दश लाखमा)

	औद्योगिक वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
		२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	कृषि तथा वन	१९८२५७	२०२१९६	२११२७१	२२०९५०	२२३३१०	२३३४४८	२३५७७५	२३५८०६	२४७९३१	२५४६७३
२	मत्स्यपालन	३२०७	३३२१	३५१६	३७८१	३८८३	४०७४	४३६२	४८७५	५२६६	५६५७
३	खानी तथा उत्खनन्	२५३१	२५८५	२६३७	२७७०	२८२५	३१५९	३२३३	३१४३	३५७५	३९४९
४	उद्योग	३९१३२	४०२९१	४१९२३	४३४४५	४५०५९	४७८८८	४८०६८	४४२२३	४८५१०	५२४०८
५	विद्युत, ग्याँस तथा पानी	१२७५०	१२९८९	१३५६४	१४६९०	१४७३१	१५२१३	१५३३१	१४१६८	१७०७५	१८०७०
६	निर्माण	३३३७१	३५४३०	३७१२६	३७२०७	३८११९	४१५८०	४२७६६	४०९०४	४५९८७	५०८७८
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार	७०४८१	७५२३७	७६२९८	७८९६७	८४६९३	९३९१८	९६१९१	९४११०	१०३१५२	११२४९३
८	होटल तथा रेष्टुराँ	९०५६	९६४६	१०२४४	११०००	११६०५	१२३९१	१२८०४	११५६४	१२४१२	१३६२४
९	यातायात, संचार तथा भण्डारण	५१५८५	५४६५७	५७५०४	६२१६०	६६९१५	७०४२०	७४८०७	७६३१४	८१३८४	८५७८५
१०	वित्तीय मध्यस्थता	२४६३२	२५३२७	२६१६३	२७०७१	२६८२५	२७८१८	२८६२६	३१०७५	३३९००	३६०६४
११	रियल इष्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	४६४२१	४७८१८	४८८९४	५०३४६	५२९६१	५४८८९	५५३१३	५७३७३	६०६२९	६३८०९
१२	सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	१००१२	१०४०५	१०८०६	११२०३	११८२२	१२४१८	१३५१६	१३८५७	१५११३	१६५६०
१३	शिक्षा	३६२३३	३८६३८	३९७९९	४२०१९	४४५०५	४६६४६	४९०२१	५२६१३	५६०५९	५८७६४
१४	स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	८१९१	८५८१	९०१२	९५९१	१००२१	१०४७२	११६६२	१२०४१	१२९२५	१३७४१
१५	अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरू	२०५२०	२२९६६	२४५९९	२६१६३	२७४१६	२८७२२	३२३१७	३४१११	३६०१६	३८०१३
१६	कृषि	२०१४६४	२०५५१७	२१४७८६	२२४७३०	२२७१९३	२३७५२२	२४०१३८	२४०६८१	२५३१९७	२६०३३०
१७	गैह कृषि	३६४९१४	३८४५७०	३९८५६९	४१६६३१	४३७४९६	४६५५३५	४८३६५५	४८५४९५	५२६७३८	५६४१५९
१८	कुल मूल्य अभिवृद्धि (अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता समेत)	५६६३७७	५९००८६	६१३३५५	६४१३६२	६६४६९०	७०३०५७	७२३७९३	७२६१७६	७७९९३५	८२४४८९
१९	अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता	२३७२५	२४३२७	२५८२१	२६७२५	२६९१९	२८८३०	२९५२४	३०४८८	३२८२८	३३३४५
२०	**कुल मूल्य अभिवृद्धि (आधारभूत मूल्यमा)**	५४२६५२	५६५७५९	५८७५३४	६१४६३७	६३७७७१	६७४२२७	६९४२६९	६९५६८८	७४७१०७	७९११४४
२१	उत्पादित वस्तुहरुमा खुद कर	४७४५५	५२७७०	५२१६०	५५६४३	६०१८३	६५५२८	७००६६	७३१४७	८२५१०	९०६५४
२२	**कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)**	५९०१०७	६१८५२९	६३९६९४	६७०२७९	६९७९५४	७३९७५४	७६४३३६	७६८८३५	८२९६१७	८८१७९८

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.६ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (व्यय विधि अनुसार)

(प्रचलित मूल्यमा) (रू. दश लाखमा)

खर्चको वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
उत्पादकको मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	९८८२७२	११९२७७४	१३६६९५४	१५२७३४४	१६९५०११	१९६४५४०	२१३०१५०	२२५३१६३	२६४२५९५	३००७२४६
कुल उपभोग	८९५०४२	१०५६१८५	११७६०३०	१३५९५३९	१५१६१२९	१७३०३१२	१९३४०४६	२१६१५१९	२३२६८५१	२५५५९०४
सरकारी उपभोग	१०६५२७	११९१८९	१३०९१७	१६४३७०	१६८४०७	२०१९१५	२३२५३२	२५९७०४	२९९८५२	३५१२६४
सामुहिक उपभोग	६९८३८	७७४७३	८६०७२	१०९५७०	११२९८७	१४२०५२	१७६३२४	१९२४७८	२४५५९७	२९५५५६
व्यक्तिगत उपभोग	३६६८९	४१७१६	४४८४५	५४८००	५५४२०	५९८६३	५६२०८	६७२२५	५४२५५	५५७०८
निजी उपभोग	७७२७६२	९१६९९३	१०२२१२६	११६७८६१	१३१८५६१	१४९३३७५	१६६२९६२	१८६११५७	१९८०४६२	२१५४०७२
खाद्य	४८४५५२	५७४९९१	६५०७८६	७५४१५६	८५०५५३	९७६१३२	११००६९४	१२२८४२६	१२८७१४१	१३८९७५९
गैर–खाद्य	२०३२३२	२४११६४	२५६७२२	२८५२८८	३२२६३३	३५६८४५	३८९८६९	४४९७८१	४९८३५१	५४९९३४
सेवा	८४९७८	१००८३९	११४६१८	१२८४१८	१४५३७६	१६०३९९	१७२३९९	१८२९५०	१९४९७०	२१४३८०
नाफा नकमाउने संस्थाहरु	१५७५३	२०००२	२२९८७	२७३०७	२९१६१	३५०२२	३८५५२	४०६५९	४६५३६	५०५६७
घरपरिवारको वास्तविक उपभोग	८२५२०४	९७८७१२	१०८९९५८	१२४९९६९	१४०३१४२	१५८८२६०	१७५७७२२	१९६९०४१	२०८१२५४	२२६०३४८
कुल पुँजी निर्माण	३१३०२९	४५६४८९	५१९२६८	५२६८८९	६३२६०१	८०८७५८	८३१९८३	७६३४१६	१२०८६७२	१५५६४३०
कुल स्थिर पुँजी निर्माण	२११०३९	२६४८८८	२९२७३०	३१७१८५	३८२९७२	४६२०१३	५९५८२३	६४७२९४	८४०६९३	१०२५६४८
सरकारी	४४२७८	५३६६५	६३८०६	७१५५५	७५३८६	९४९७९	११०२५४	१६०५०२	१६९५४३	२३३६४७
निजी	१६६७६१	२११२२३	२२८९२४	२४५६२९	३०७५८६	३६७०३४	४८५५६८	४८६७९२	६७११५०	७९२००१
स्टकमा परिर्वतन*	१०१९९०	१९१६०२	२२६५३८	२०९७०४	२४९६२९	३४६७४४	२३६१६०	११६१२३	३६७९७९	५३०७८३
वस्तु तथा सेवाहरुको खुद निर्यात	-२१९७९९	-३१९९००	-३२८३४५	-३५९०८४	-४५३७१९	-५७४५३१	-६३५८७९	-६७१७७३	-८९२९२७	-११०५०८८
आयात	३४२५३६	४३४१९८	४५००५९	५१२९४८	६३४८९९	८००५५२	८८३४४४	८८५१११	११३३३१९	१३६९३२४
वस्तु	२७९२२८	३६६६९३	३८८३७१	४५४६५३	५४७२९४	६९६३७३	७६१७७३	७५६४८८	९७७९४६	११९०४३७
सेवा	६३३०८	६७५०६	६१६८७	५८२९५	८७६०५	१०४१७९	१२१६७१	१२८६२३	१५५३७४	१७८८८७
निर्यात	१२२७३७	११४२९८	१२१७१४	१५३८६३	१८११८०	२२६०२२	२४७५६५	२१३३३८	२४०३९२	२६४२३५
वस्तु	६९९०७	६३१७८	६८७०२	८१५१२	८५९९०	१००९६१	९८२७६	७४८६६	८२१२७	९२३१७
सेवा	५२८३०	५११२१	५३०१३	७२३५२	९५१९१	१२५०६१	१४९२८८	१३८४७२	१५८२६५	१७१९१८

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

* लेखाको शेष (residual) को रुपमा प्रस्तुत गरिएको। यसमा statistical discrepancy /error समेत समावेश गरिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.७ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (व्यय विधि अनुसार)

(आधार वर्ष २०५७/५८ को स्थिर मूल्यमा)

(रू. दश लाखमा)

खर्चको वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
उत्पादकको मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	५९०१०७	६१८५२९	६३९६९४	६७०२७९	६९७९५४	७३९७५४	७६४३३६	७६८८३५	८२९६१७	८८१७९८
कुल उपभोग	५२२९१०	५५२६७६	५६३१३८	६५२६४६	६६२८९४	६९४८७५	७१८३३१	७१३२६८	७३८४०७	७६३१८५
सरकारी उपभोग	५७४६२	५८२२०	६५८५२	७६३४३	७११९६	७८२८३	८४०८९	८३७३७	९२४८४	१०११८८
सामुहिक उपभोग	३७६७१	३७८४३	४३२९५	५०८९१	४७७६६	५५०७४	६३७६३	६२०६१	७५७५०	८५१४०
व्यक्तिगत उपभोग	१९७९१	२०३७७	२२५५७	२५४५२	२३४२९	२३२०९	२०३२६	२१६७६	१६७३४	१६०४८
निजी उपभोग	४५५४६८	४८२९८४	४८५२४९	५६३२७५	५७९३७०	६०३०१४	६२०२४५	६१६४२२	६३१५७०	६४७४३१
खाद्य	२७११४५	२७८८९३	२७५२०२	३०६३९९	३१५१५४	३३१५१७	३४०९९१	३३८८८८	३४७२१६	३५५७४९
गैर–खाद्य	१२९२०१	१४२१९६	१४३६१४	१७४७१३	१७९७०५	१८४५७१	१८९८४५	१८८६७५	१९३३११	१९८०६२
सेवा	५५१२२	६१८९५	६६४३३	८२१६३	८४५११	८६९२६	८९४०९	८८८५८	९१०४२	९३६२०
नाफा नकमाउने संस्थाहरु	९९८०	११४७३	१२०३६	१३०२७	१२३२८	१३५७८	१३९९७	१३११०	१४३५३	१४५६७
घरपरिवारको वास्तविक उपभोग	४८५२३९	५१४८३३	५१९८४३	६०१७५५	६१५१२८	६३९८०१	६५४५६८	६५१२०७	६६२६५७	६७८०४५
कुल पुँजी निर्माण	१७९२०५	२४०९१९	२४१५५४	१८९२७३	२३३७२३	२८७०७५	३१४०८०	३४७६९३	४८६४४३	५८२९२२
कुल स्थिर पुँजी निर्माण	१०९४५९	१२७६४७	१२६७२३	११९७६५	१३९४२५	१५५३१०	१८५७०६	१६२९०२	२३४९६१	२७१८७०
सरकारी	२२१५२	२४२०५	२७६२२	२७०१८	२७४४५	३१९२८	३४८०१	३८४५५	४००३६	४६०११
निजी	८७३०७	१०३४४२	९९१०१	९२७४६	१११९८०	१२३३८२	१५०९०६	१२४४४८	१९४९२५	२२५८५९
स्टकमा परिर्वतन*	६९७४६	११३२७३	११४८३१	६९५०८	९४२९८	१३१७६५	१२८३७३	१८४७९०	२५१४८२	३११०५२
वस्तु तथा सेवाहरुको खुद निर्यात	-११२००७	-१७५०६७	-१६४९९८	-१७१६३९	-१९८६६३	-२४२१९६	-२६८०७५	-२९२१२५	-३९५२३२	-४६४३०९
आयात	१९३१७५	२४७७६२	२३६१५६	२४४१६१	२७८६७३	३३७२१९	३६९५४९	३७९७४३	४९४८५४	५६८२६६
वस्तु	१५७४७२	२०९२४२	२०३७८०	२१६४१३	२४०२२१	२९३३३६	३१८६५४	३२५७८८	४३४५८५	५०३८३९
सेवा	३५७०३	३८५२०	३२३७७	२७७४८	३८४५२	४३८८४	५०८९६	५३९५५	६०२७०	६४४२७
निर्यात	८११६८	७२६९५	७११५८	७२५२२	८००१०	९५०२४	१०१४७४	८७६१८	९९६२२	१०३९५७
वस्तु	४६२३१	३८४८९	३८४७७	३८०८३	३८२२९	४२३४४	३९०२८	२७९८३	२९२९१	३११९५
सेवा	३४९३७	३४२०६	३२६८२	३४४३९	४१७८२	५२६८०	६२४४६	५९६३४	७०३३१	७२७६२

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

* लेखाको शेष (residual) को रुपमा प्रस्तुत गरिएको। यसमा statistical discrepancy /error समेत समावेश गरिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.८ : कुल राष्ट्रिय खर्च योग्य आम्दानी र बचत

(प्रचलित मूल्यमा)

(रू. दश लाखमा)

विवरण	आर्थिक बर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	९८८२७२	११९२७७४	१३६६९५४	१५२७३४४	१६९५०११	१९६४५४०	२१३०१५०	२२५३१६३	२६४२५९५	३००७२४६
कामदारको तलब भत्ता	३६५८३९	४२८७६३	५०५९४०	६४४५२२	७०४०६०	८००५८६	८६७७२४	९१७८८७	१०५०५७९	११४१५८०
खुद कर (उत्पादन र आयातमा दिइएको अनुदान घटाएपछि)	७९४५६	११०२२०	११९१४५	१४०७०३	१७०९००	२०७०९५	२३२५०७	२६१०१२	३३६४६३	४११६१२
उत्पादनमा लाग्ने खुद कर	७१२	८६२	६७३	८४१	१११०	१२९४	१४४७	१४०९	१४५३	५३०५
तयारी बस्तुमा लाग्ने खुद कर	७८७४४	१०९३५८	११८४७२	१३९८६२	१६९७९०	२०५८०२	२३१०६०	२५९६०३	३३५०१०	४०६३०७
कुल नाफा / मिश्रित आय	५४२९७७	६५३७९१	७४१८६९	७४२११८	८२००५१	९५६८५८	१०२९९१८	१०७४२६४	१२५५५५३	१४५४०५४
खुद साधन आय	११७५०	९११७	७५४९	१२२९१	१३०७९	३२७५२	३४२४३	३४००४	३०९९५	२४१८४
कुल राष्ट्रिय आय (GNI)	१०००८२१	१२०१८९१	१३७४५०३	१५३९६३५	१७०८०९०	१९९७२९१	२१६४३९२	२२८७१६७	२६७३५९०	३०३१४३०
सामाजिक योगदान तथा अन्य चालु ट्रान्सफर	२४९४८७	२८२६४८	३०७८५९	४२२७७२	४९७७०१	६३१५००	७०९९५७	७७८१८७	८५१८०१	८४५८३९
कुल राष्ट्रिय खर्च योग्य आम्दानी (GNDI)	१२४९५०८	१४८४५३९	१६८२३६२	१९६२४०७	२२०५७९१	२६२८७९२	२८७४३४९	३०६५३५४	३५२५३९२	३८७७२६९
अन्तिम उपभोग खर्च	८९५०४२	१०५६१८५	११७६०३०	१३५९५३९	१५१६१२९	१७३०३१२	१९३४०४६	२१६१५१९	२३२६८५१	२५५५९०४
कुल गार्हस्थ्य बचत	९३२३०	१३६५८९	१९०९२४	१६७८०५	१७८८८२	२३४२२७	१९६१०३	९१६४४	३१५७४५	४५१३४२
कुल राष्ट्रिय बचत	३५४४६६	४२८३५४	५०६३३२	६०२८६८	६८९६६२	८९८४७९	९४०३०२	९०३८३५	११९८५४१	१३२१३६४
कुल पुँजी निर्माण (लगानी)	३१३०२९	४५६४८९	५१९२६८	५२६८८९	६३२६०१	८०८७५८	८३१९८३	७६३४१६	१२०८६७२	१५५६४३०
लगानीको स्रोतको अन्तर बचत (+) / घाटा (-)	४१४३७	-२८१३५	-१२९३६	७५९७९	५७०६०	८९७२२	१०८३२०	१४०४१९	-१०१३१	-२३५०६६

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.९: समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरु

विवरण	आर्थिक बर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रू.)	३८१७२	४५४३५	५१५९४	५६८८०	६२२८३	७१२२५	७६२०१	७९५२८	९२०३१	१०३३३५
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (प्रचलित मूल्यमा)	१९.४९	१९.०३	१३.५६	१०.२५	९.५०	१४.३६	६.९९	४.३७	१५.७२	१२.२८
प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय (रू.)	३८६२६	४५७८२	५१८७९	५७३३७	६२७६४	७२४१३	७७४२६	८०७२८	९३११०	१०४१६६
प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१९.७४	१८.५३	१३.३२	१०.५२	९.४६	१५.३७	६.९२	४.२६	१५.३४	११.८७
प्रति व्यक्ति कुल खर्चयोग्य राष्ट्रिय आय (रू.)	४८२६२	५६५४९	६३४९९	७३०८२	८१०५१	९५३०८	१०२८२३	१०८१९५	१२२७७५	१३३२३१
प्रति व्यक्ति कुल खर्चयोग्य राष्ट्रिय आय वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२२.४४	१७.१७	१२.२९	१५.०९	१०.९१	१७.५९	७.८८	५.२२	१३.४८	८.५२
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (स्थिर मूल्यमा)	२२७९३	२३५६१	२४१४४	२४९६२	२५६४६	२६८२०	२७३४२	२७१३७	२८८९२	३०३००
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (स्थिर मूल्यमा)	३.०९	३.३७	२.४८	३.३९	२.७४	४.५८	१.९५	-०.७५	६.४७	४.८७
प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय (स्थिर मूल्यमा)	२३३०१	२४१५२	२४६६४	२५५८२	२६३९७	२७९३९	२८४२२	२८२१६	३०१२०	३१५६६
प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय (स्थिर मूल्यमा) वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	३.२५	३.६५	२.१२	३.७२	३.१८	५.८४	१.७३	-०.७३	६.७५	४.८०
प्रति व्यक्ति कुल खर्चयोग्य राष्ट्रिय आय (स्थिर मूल्यमा)	२९११४	२९८३१	३०१८८	३२६०७	३४०८८	३६७७३	३७७४५	३७८१६	३९७१६	४०३७४
प्रति व्यक्ति कुल खर्चयोग्य राष्ट्रिय आय (स्थिर मूल्यमा)वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	५.५७	२.४६	१.२०	८.०१	४.५४	७.८८	२.६४	०.१९	५.०२	१.६६
प्रति व्यक्ति आय (अमेरिकी डलर)										
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	४९७	६१०	७१४	७०२	७०८	७२५	७६६	७४८	८६६	१००४
प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय	५०२	६१४	७१८	७०८	७१४	७३७	७७८	७५९	८७७	१०१२
प्रति व्यक्ति कुल खर्चयोग्य राष्ट्रिय आय	६२८	७५९	८७९	९०२	९२१	९७०	१०३३	१०१७	११५६	१२९४
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा										
कुल उपभोग खर्च	९०.५७	८८.५५	८६.०३	८९.०१	८९.४५	८८.०८	९०.७९	९५.९३	८८.०५	८४.९९
कुल गार्हस्थ्य वचत	९.४३	११.४५	१३.९७	१०.९९	१०.५५	११.९२	९.२१	४.०७	११.९५	१५.०१
कुल राष्ट्रिय वचत	३५.८७	३५.९१	३७.०४	३९.४७	४०.६९	४५.७३	४४.१४	४०.११	४५.३५	४३.९४
वस्तु तथा सेवाको निर्यात	१२.४२	९.५८	८.९०	१०.०७	१०.६९	११.५१	११.६२	९.४७	९.१०	८.७९
वस्तु तथा सेवाको आयात	३४.६६	३६.४०	३२.९२	३३.५८	३७.४६	४०.७५	४१.४७	३९.२८	४२.८९	४५.५३
कुल स्थिर पुँजी निर्माण	२१.३५	२२.२१	२१.४१	२०.७७	२२.५९	२३.५२	२७.९७	२८.७३	३१.८१	३४.११
श्रोत अन्तर (कुल राष्ट्रिय बचत-कुल लगानी)	४.१९	-२.३६	-०.९५	४.९७	३.३७	४.५७	५.०९	६.२३	-०.३८	-७.८२
विप्रेषण (प्रतिशतमा)	२१.२२	१९.४३	१८.५५	२३.५४	२५.६४	२७.६६	२८.९८	२९.५२	२६.३२	२४.२५
सटही दर (अमेरिकी डलर : नेपाली रूपैयाँ)	७६.८८	७४.५४	७२.२७	८१.०२	८७.९६	९८.२१	९९.४९	१०६.३५	१०६.२१	१०२.९६
जनसंख्या (दश लाखमा)	२५.८९	२६.२५	२६.४९	२६.८५	२७.२१	२७.५८	२७.९५	२८.३३	२८.७१	२९.१०

अनुसूची १.१० : कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर तथा मूल्य सूचकाङ्क
(वृहत् औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) रू. दश लाखमा	९०९५२८	१०८३४१५	१२४८४८२	१३८७४८२	१५२५२२१	१७५८७३८	१८९९०८९	१९९३५६०	२३०७५८६	२६००९३९
प्राथमिक क्षेत्र	३१४६३७	४०१६८१	४८५१०५	५१४४५०	५४४०८४	६०५६१३	६३७७७६	६६८४०९	७०७६७१	७६७६३३
द्वितीय क्षेत्र	१४३८१६	१६३४५७	१८५८८९	२०७२२१	२३०३५३	२६०७२१	२८०३२०	२८३४६५	३३९७८४	३८५७३३
तृतीय क्षेत्र	४८०४३६	५५३४३३	६१९१४८	७१५८०३	८०५९८९	९५५८३८	१०५३६१०	११२५७७९	१३६३५७५	१५६७३५६
आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन(स्थिरमूल्यमा) रू. दश लाखमा	५४२६५२	५६५७५९	५८७५३४	६१४६३७	६३७७७१	६७४२२७	६९४२६९	६९५६८८	७४७१०७	७९११४४
प्राथमिक क्षेत्र	२०३९९५	२०८१०२	२१७४२४	२२७५००	२३००१८	२४०६८१	२४३३७१	२४३८२४	२५६७७२	२६४२७९
द्वितीय क्षेत्र	८५२५३	८८७१०	९२६१३	९५३४२	९७९०९	१०४६८१	१०६१६५	९९२९४	१११५७३	१२१३५७
तृतीय क्षेत्र	२७७१३०	२९३२७५	३०३३१९	३१८५२०	३३६७६३	३५७६९४	३७४२५७	३८३०५७	४११५९०	४३८८५३
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको बार्षिक वृद्धि दर (आधारभूत मूल्यमा) (प्रतिशतमा)	३.९०	४.२६	३.८५	४.६१	३.७६	५.७२	२.९७	०.२०	७.३९	५.८९
प्राथमिक क्षेत्र	२.९९	२.०१	४.४८	४.६३	१.११	४.६४	१.१२	०.१९	५.३१	२.९२
द्वितीय क्षेत्र	-०.६३	४.०५	४.४०	२.९५	२.६९	६.९२	१.४२	-६.४७	१२.३७	८.७७
तृतीय क्षेत्र	६.००	५.८३	३.४२	५.०१	५.७३	६.२२	४.६३	२.३५	७.४५	६.६२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको इम्प्लिसिट मूल्य सूचकाङ्क	१६५.७७	१८९.५६	२१०.३४	२२४.१३	२३७.७७	२५९.१८	२७२.४१	२८६.११	३०९.१३	३२९.९९
प्राथमिक क्षेत्र	१५४.२४	१९३.०२	२२३.१२	२२६.१३	२३६.५४	२५१.६२	२६२.०६	२७४.१४	२७५.६०	२९०.४६
द्वितीय क्षेत्र	१६८.६९	१८४.२६	२००.७२	२१७.३५	२३५.२७	२४९.०६	२६४.०४	२८५.४८	३०४.५४	३१७.८५
तृतीय क्षेत्र	१७३.३६	१८८.७१	२०४.१२	२२४.७३	२३९.३३	२६७.२२	२८१.५२	२९३.८९	३३१.२९	३५७.१५
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)										
प्राथमिक क्षेत्र	३३.५१	३५.९१	३७.६०	३५.७९	३४.४३	३३.२४	३२.३५	३२.१७	२९.३५	२८.२१
द्वितीय क्षेत्र	१५.३२	१४.६१	१४.४१	१४.४२	१४.५८	१४.३१	१४.२२	१३.६४	१४.०९	१४.१८
तृतीय क्षेत्र	५१.१७	४९.४८	४७.९९	४९.८०	५१.००	५२.४६	५३.४४	५४.१९	५६.५६	५७.६१

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.११ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको मूल्य सुचकाङ्क (इम्प्लिसिट्)

औद्योगिक वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
कृषि तथा वन	१५४.०८	१९३.६३	२२४.०१	२२६.५१	२३६.३८	२५१.००	२६१.५१	२७३.८३	२७४.७०	२८९.५२
मत्स्यपालन	१२७.१०	१२७.५८	१३८.७८	१५३.९२	१७१.१५	२१२.५६	२१३.८३	२२७.३०	२३५.०३	२३७.५४
खानी तथा उत्खनन्	२००.८७	२२९.२३	२६३.७९	२९४.८४	३३८.७६	३४८.२७	३६७.२७	३७०.०३	३९८.१५	४२७.२९
उद्योग	१६७.२५	१७६.०३	१९२.०९	२०९.८४	२२२.६२	२३५.९६	२४७.५३	२७३.५४	२७५.९४	२७९.७१
विद्युत, ग्याँस तथा पानी	११४.७४	११७.३६	११७.९७	११९.२५	१३९.५३	१४०.४२	१४३.८३	१४९.४९	१७९.३४	१७९.३५
निर्माण	१९१.०१	२१८.१५	२४०.६९	२६४.८४	२८७.२२	३०३.९१	३२५.७०	३४५.४९	३८१.१९	४०६.३४
थोक तथा खुद्रा व्यापार	१७६.११	२१४.०८	२३५.०१	२५०.९५	२७१.४२	२८९.१६	३०१.०३	३११.६०	३१३.९३	३२०.७०
होटल तथा रेष्टुराँ	१५३.९७	१७९.८४	२०५.५५	२३०.०५	२५७.५३	२८४.९६	३१६.१६	३५८.५२	३८४.५३	४०८.६८
यातायात, सञ्चार तथा भण्डारण	१७९.५४	१७४.३७	१८४.०५	१९६.८४	२१०.३२	२२१.१९	२२०.५४	२१९.३६	२१९.०८	२५२.८३
वित्तीय मध्यस्थता	१५८.७४	१८१.९५	१९१.५३	२१६.२१	२३१.८१	२८५.३०	३१९.३१	३४६.७७	३९९.३३	४७७.७५
रियल इष्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	१७५.८४	१९६.०५	२१७.२८	२४४.७३	२६२.७६	२७८.७१	३०१.८२	३३३.४८	४४१.०३	४८४.८२
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	१८५.३५	२०८.५०	२२९.७८	२७२.६८	२७२.६८	३५६.९२	३८०.४५	३८०.४५	४७२.५७	४७२.५५
शिक्षा	१७२.८९	१५८.८७	१७०.२०	१९४.६७	२०५.७४	२४७.०८	२६३.८९	२६९.१६	३०९.६६	३३१.९९
स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	१६७.७९	१७९.२५	१८९.६१	२१३.०२	२२२.८१	२६४.७६	२८२.३६	२७९.९४	३२६.३१	३३२.७५
अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरू	१६६.१२	१८०.३७	१९०.८५	२११.९९	२११.६५	२५६.०४	२६७.७३	२८३.०३	३४३.६६	३५०.६६
समग्र मूल्य सूचकाङ्क	१६५.७७	१८९.५६	२१०.३४	२२४.१३	२३७.७७	२५९.१८	२७२.४१	२८६.११	३०९.१३	३२९.९९

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची १.१२ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार)

(प्रचलित मूल्यमा)

(प्रतिशतमा)

औद्योगिक वर्गीकरण	आर्थिक बर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
कृषि तथा वन	३२.५४	३५.००	३६.६८	३४.८२	३३.४०	३२.१६	३१.२७	३१.०८	२८.२५	२७.१०
मत्स्यपालन	०.४३	०.३८	०.३८	०.४०	०.४२	०.४८	०.४७	०.५३	०.५१	०.४९
खानी तथा उत्खनन्	०.५४	०.५३	०.५४	०.५७	०.६१	०.६०	०.६०	०.५६	०.५९	०.६२
उद्योग	६.९७	६.३४	६.२४	६.३४	६.३५	६.२०	६.०३	५.८२	५.५५	५.३९
विद्युत, ग्याँस तथा पानी	१.५६	१.३६	१.२४	१.२२	१.३०	१.१७	१.१२	१.०२	१.२७	१.१९
निर्माण	६.७९	६.९१	६.९३	६.८६	६.९३	६.९३	७.०६	६.८०	७.२७	७.६०
थोक तथा खुद्रा व्यापार	१३.२२	१४.४०	१३.९०	१३.७९	१४.५४	१४.९०	१४.६९	१४.११	१३.४३	१३.२६
होटल तथा रेष्टुराँ	१.४९	१.५५	१.६३	१.७६	१.८९	१.९४	२.०५	२.००	१.९८	२.०५
यातायात, संचार तथा भण्डारण	९.८६	८.५२	८.२०	८.५१	८.९०	८.५५	८.३७	८.०६	७.४०	७.९७
वित्तीय मध्यस्थता	४.१६	४.१२	३.८८	४.०७	३.९३	४.३६	४.६४	५.१९	५.६१	६.३३
रियल इष्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	८.६९	८.३८	८.२३	८.५७	८.८१	८.४०	८.४७	९.२१	११.०९	११.३७
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	१.९८	१.९४	१.९२	२.१३	२.०४	२.४३	२.६१	२.५४	२.९६	२.८८
शिक्षा	६.६७	५.४९	५.२५	५.६९	५.७९	६.३३	६.५६	६.८२	७.२०	७.१७
स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	१.४६	१.३८	१.३२	१.४२	१.४१	१.५२	१.६७	१.६२	१.७५	१.६८
अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरू	३.६३	३.७०	३.६४	३.८६	३.६७	४.०४	४.३९	४.६५	५.१३	४.९०

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अनुमानित।

अनुसूची ३.१ : सरकारी खर्च र साधनको स्रोत

(रु. करोडमा)

शीर्षक	आर्थिक वर्ष						
	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
राजस्व र अनुदान	**२८७७९.७**	**३३३१७.२**	**३९६३१.५**	**४४८३३.१**	**५१७७१.७**	**६४४५३.०**	**४४९७०.०**
राजस्व	**२४४३७.४**	**२९६०२.१**	**३५६६२.१**	**४०५८६.७**	**४८१९६.२**	**६०९१८.०**	**४३०५८.५**
कर	२११७२.३	२५९२१.५	३१२४४.१	३५५९५.६	४२१०९.७	५५३८६.६	३८७४१.८
अन्य राजस्व (गैरकर राजस्व)	३२६५.१	३६८०.६	४४१८.०	४९९१.१	६०८६.५	५५३१.३	४३१६.६
नगद मौज्दात र बेरुजु	**२६१.२**	**१९२.१**	**५७३.४**	**६०९.०**	**३२७.७**	**३४१.८**	**३८६.३**
अनुदान	**४०८१.०**	**३५२३.०**	**३३९६.०**	**३६३७.४**	**३२४७.८**	**३१९३.२**	**१५२५.२**
वैदेशिक अनुदान प्राप्ति	४०८१.०	३५२३.०	३३९६.०	३६३७.४	३२४७.८	३१९३.२	१५२५.२
खर्च (चालु+पूँजीगत)	**२९४८५.१**	**३०२०५.४**	**३७०२२.६**	**४२८२५.१**	**४९४५४.९**	**७२७३६.४**	**४९७३५.५**
चालु खर्च	**२४३४६.०**	**२४७४५.५**	**३०३५३.२**	**३३९४०.८**	**३७१२९.७**	**५१८६१.६**	**४०३११.६**
पारिश्रमिक-सुविधा	६५९६.६	६६०४.६	८४३५.७	८८५४.३	८९२६.८	११८८३.५	७५५६.९
मालसामान तथा सेवाको उपयोग	२३७५.१	२३२८.५	२९९५.०	३१८२.४	४४५८.५	५७१३.३	३५११.६
व्याज र सेवा खर्च	१५१६.१	१३७३.७	१२०३.८	९२६.३	८६७.३	१००२.४	८४४.८
सहायक (सब्सीडी)	४६४.०	४२२.७	११४.६	१०१.९	९४.२	१०५.६	४७.८
अनुदान (ग्रान्ट्स)	१०३६८.०	१०२४९.०	१३४९४.१	१५७६९.१	१७०८४.८	२४३९९.९	२२९३९.७
सामाजिक सुरक्षा	३०१४.०	३७५४.४	४०८०.२	५०७५.८	५६७४.७	८७२८.२	५३९०.९
अन्य खर्च	१२.२	१२.६	२९.८	३१.०	२३.४	२८.६	२०.०
पुँजीगत खर्च	**५१३९.१**	**५४५९.८**	**६६६९.५**	**८८८४.४**	**१२३२५.१**	**२०८७४.८**	**९४२३.९**
पुँजीगत खर्च	५१३९.१	५४५९.८	६६६९.५	८८८४.४	१२३२५.१	२०८७४.८	९४२३.९
बजेट बचत (-) न्यून (+)	**७०५.४**	**-३१११.८**	**-२६०८.९**	**-२००८.०**	**-२३१६.८**	**८२८३.४**	**४७६५.६**
वित्तीय व्यवस्था (खुद)	**-३३७.२**	**२४८१.६**	**२३१४.१**	**२९५९.४**	**-३८७७.५**	**-३९४०.७**	**-१२००४.१**
खुद ऋण लगानी	**११८७.७**	**११७९.७**	**१२९२.८**	**२६२५.७**	**१११२.३**	**२५९७.१**	**८.९**
आन्तरिक ऋण लगानी	१२०६.४	१२५५.२	१३४९.८	२८३३.९	२४८१.७	२८९१.१	२५१.१
आन्तरिक ऋण लगानीको फिर्ता (घटाउने)	१८.७	७५.५	५७.०	२०८.२	१३६९.४	२९४.०	२४२.२
खुद शेयर लगानी	**१२०९.४**	**८९०.२**	**९४५.१**	**१०५१.०**	**१२७०.१**	**१९७०.८**	**५०९.१**
आन्तरिक शेयर लगानी	१२०९.४	५३५.७	९४१.२	८५२.४	११९९.४	१६८७.५	४९२.३
बैदेशिक शेयर लगानी	०.०	३५४.५	३.९	१९८.६	७०.७	२८३.३	१६.८
खुद बैदेशिक ऋण	**२४४.९**	**२२२.१**	**-४४०.८**	**-१२२३.६**	**-२५१५.९**	**-३५३०.९**	**-२०४४.६**
बैदेशिक ऋणको साँवा भुक्तानी	१३५३.२	१४१९.०	१६७२.५	१७०२.८	१८६१.५	२२७०.३	९०९.०
बैदेशिक ऋण प्राप्ति (घटाउने)	११०८.३	११९६.९	२११३.२	२९२६.४	४३७७.४	५८०१.३	२९५३.७
खुद आन्तरिक ऋण	**-२९७९.२**	**१८९.७**	**५१७.०**	**५०६.२**	**-३७४४.०**	**-४९७७.६**	**-१०४७७.४**
आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी	६६२.७	२०९४.०	२५१५.२	४७४३.०	५०३३.५	३८५६.१	१५०२.४
आन्तरिक ऋण प्राप्ति (घटाउने)	३६४१.९	१९०४.३	१९९८.३	४२३६.८	८७७७.५	८८३३.८	**११९७९.८**
बचत (-) न्यून (+)	**३६८.२**	**६३०.२**	**-२९४.८**	**९५१.४**	**-६१९४.३**	**४३४२.७**	**-७२३८.५**

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय। *प्रथम आठ महिनाको यथार्थ।

नोटः— नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि Government Financial Statistic (GFS) २००१ अनुसार आय तथा खर्चको लेखाङ्कन गरेकोले सो अगाडिको तथ्याङ्क फरक देखिन सक्ने छ ।

अनुसूची ३.२ : कर राजश्व

रु. करोडमा

राजश्व शिर्षक		आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना	
		२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
११९००	**आय, मुनाफा तथा पूंजीगत लाभमा लाग्ने कर**	**५१३०.३०**	**६४१८.६७**	**७५६१.३६**	**८६१६.५६**	**११४१३.८०**	**१४४८४.६१**	**७०६०.४८**	**८२८२.१९**
११११०	एकलौटी फर्म तथा व्यक्तिगत आयमा लाग्ने कर	१२२९.२८	१५५४.१५	१९४३.४०	२२५५.७८	२९९६.५०	३४८५.४५	२१३१.०२	२४३५.०२
१११२०	निकायको आयमा लाग्ने कर	३०४९.४४	३७०६.७२	४५४२.३०	५२०३.३७	७०९६.९०	९२६४.८४	३८०३.९९	४०६१.९५
१११३०	लगानीको आय तथा अन्य आयमा लाग्ने कर	८५१.५८	११५७.८०	१०७५.६६	११५७.४१	१३२०.४०	१७३४.३१	११२५.४७	१७८५.२२
११२००	**पारिश्रमिकमा आधारित कर**	**१५५.५०**	**१८८.०६**	**२४४.९९**	**२९२.५८**	**३२६.९८**	**४१३.६९**	**२५४.१८**	**३२२.६१**
११२१०	पारिश्रमिकमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कर	१५५.५०	१८८.०६	२४४.९९	२९२.५८	३२६.९८	४१३.६९	२५४.१८	३२२.६१
११३००	**सम्पत्ति कर**	**३५८.८४**	**५३४.०२**	**६६७.११**	**९३९.९४**	**१३१४.९४**	**१८२९.४०**	**८२६.८८**	**८४५.७८**
११३१०	अचल सम्पत्तिमा लाग्ने कर	२.९४	०.३७	२.८५	२.१९	०.५१	१३.५९	१३.३१	०.७१
११३४०	वित्तीय र पुँजीगत कारोबारमा लाग्ने कर	३५५.९०	५३३.६४	६६४.२६	९३७.७५	१३१४.४३	१८१५.८१	८१३.५७	८४५.०७
११४००	**वस्तु तथा सेवामा आधारित कर**	**११०५६.१०**	**१२९२७.०५**	**१५७७१.८४**	**१८००२.५२**	**२०५६६.८७**	**२७८५६.८९**	**१७७२४.६१**	**२१२२८.५४**
११४१०	मूल्य अभिवृद्धि कर (मू.अ.क.)	७०९३.०४	८३४१.८४	१०११०.४६	११२५२.१८	१२२४१.१९	१६१०६.८३	१००४४.७३	१२६१६.२३
११४२०	अन्तः शुल्क	३००१.६१	३६२३.४७	४५४१.२६	५३५३.८२	६५७७.६४	८४८०.५५	५५११.६०	६१४१.६३
११४४०	विशेष सेवामा लाग्ने कर	४९.०२	६५.५३	८७.३५	१०३.१९	१२८.४१	१६१.२०	१०३.७८	१२५.९५
११४५०	पुर्वाधार सेवाको उपयोग तथा सवारी साधनमा लाग्ने कर	९१२.४३	८९६.२१	१०३२.७७	१२९३.३३	१६१९.६३	३१०८.३२	२०६४.५०	२३४४.७३
११५००	**वैदेशिक व्यापारमा आधारित कर**	**४३३९.०६**	**५६९३.१८**	**६७९८.०५**	**७४८४.१३**	**८२१५.९१**	**१०३०५.८८**	**६७७९.५७**	**७७३८.६५**
११५१०	आयातमा लाग्ने भंसार महसुल	४०९०.५९	५४३२.७९	६४१२.५४	७०५२.६७	७७८२.२२	९८४१.०३	६४७३.२१	७३९१.८८
११५२०	भंसार महसुल -निर्यात	८६.१५	४३.९१	१०६.६५	३१.४६	११.३७	१२.५१	९.०३	७.९७
११५६०	वैदेशिक व्यापारमा आधारित अन्य कर	१६२.३२	२१६.४८	२७८.८६	४००.००	४२२.३२	४५२.३३	२९७.३३	३३८.७९
११६००	**अन्य कर**	**१३२.३८**	**१६०.५२**	**२००.७७**	**२५९.८४**	**२७१.१६**	**४९६.१८**	**३३०.२०**	**३२४.०७**
११६१०	व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	५२.६७	६२.३४	८७.२२	११८.५०	११४.१५	१५९.८५	११२.५६	१०१.९५
११६२०	व्यवसाय बाहेक अन्यले भुक्तानी गर्ने	७९.७१	९८.१८	११३.५५	१४१.३४	१५७.०१	३३६.३३	२१७.६४	२२२.१२
	कुल जम्मा	**२११७२.१८**	**२५९२१.४९**	**३१२४४.१३**	**३५५९५.५७**	**४२१०९.६६**	**५५३८६.६५**	**३२९७५.९२**	**३८७४१.८४**

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय।

नोटः— नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि Government Financial Statistic (GFS) २००१ अनुसार आय तथा खर्चको लेखाङ्कन गरेकोले सो अगाडिको तथ्याङ्क फरक देखिन सक्ने छ ।

अनुसूची ३.३ : गैह्रकर राजस्व

रु. करोडमा

राजश्व शिर्षक		आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना	
		२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
१४१००	**सम्पत्तिबाट प्राप्त आय**	**१७६५.२४**	**१७६०.८४**	**२०६७.५२**	**२२७०.८७**	**२६१५.८९**	**२७२०.३७**	**८२७.९१**	**१८५९.६२**
१४११०	ब्याज	१७५.०२	५२.७९	१६५.५५	१९३.००	३११.०१	२२०.७८	९३.७७	३३.१४
१४१२०	लाभांश	९४२.९७	१०८४.३७	१२९९.२१	१३७३.१७	१४९८.३१	१५१५.८८	१३.१९	९७५.२३
१४१५०	भाडा र रोयल्टी	६४७.२५	६२३.६९	६०२.७५	७०४.७०	८०६.५७	९८३.७१	७२०.९५	८५१.२५
१४२००	**वस्तु तथा सेवा बिक्रीबाट प्राप्त रकम**	**६९१.३२**	**११२४.७०**	**११६४.५३**	**१२२३.०६**	**१३८४.६८**	**१४६३.५४**	**९६५.५६**	**११८५.५६**
१४२१०	वस्तु तथा बिक्रीबाट प्राप्त रकम	४६०.४४	५३७.४१	६२९.७९	७२९.५२	८३८.६८	८५७.२३	५५६.४५	५५७.३३
१४२२०	प्रशासनिक सेवा शुल्क	२३०.८८	५८७.२९	५३४.७५	४९३.५४	५४६.००	६०६.३१	४०९.११	६२८.२३
१४३००	**दण्ड जरिवाना र जफत**	**३१.५६**	**३३.८२**	**४५.२८**	**१२५.४३**	**७८.८९**	**७४.५७**	**४२.६०**	**४६.३०**
१४३१०	दण्ड,जरिवाना र जफत	३१.५६	३३.८२	४५.२८	१२५.४३	७८.८९	७४.५७	४२.६०	४६.३०
१४४००	**अनुदान बाहेक स्वेच्छिक हस्तान्तरण**	**०.०८**	**०.५१**	**०.२४**	**०.५०**	**०.३०**	**०.०९**	**०.०६**	**०.०६**
१४४१०	अनुदान बाहेक स्वेच्छिक हस्तान्तरण	०.०८	०.५१	०.२४	०.५०	०.३०	०.०९	०.०६	०.०६
१४५००	**विविध राजस्व**	**७७६.९२**	**७६०.७०**	**११४०.३९**	**१३७१.२१**	**२००६.७४**	**१२७२.७८**	**५७९.०२**	**१२२५.०९**
१४५१०	प्रशासनिक शुल्क - भ्रमण तथा पर्यटन	५४८.१९	६७६.४२	१०५२.७९	१२४३.४८	१२१४.७७	७४५.६३	४६५.९९	४७५.६२
१४५२०	अन्य राजस्व	२२८.०१	८३.२३	८७.०६	१२७.३३	७९१.५६	५२५.९९	११२.९०	७४९.२७
१४५३०	पुँजीगत राजस्व	०.७२	१.०९	०.५४	०.४०	०.४१	१.१६	०.१३	०.२०
	कुल जम्मा	**३२६५.१२**	**३६८०.६२**	**४४१७.९५**	**४९९१.०७**	**६०८६.५०**	**५५३१.३४**	**२४१५.१५**	**४३१६.६३**

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय।

नोटः— नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि Government Financial Statistic (GFS) २००१ अनुसार आय तथा खर्चको लेखाङ्कन गरेकोले सो अगाडिको तथ्याङ्क फरक देखिन सक्ने छ ।

अनुसूची ३.४ : चालु खर्चको सेवा तथा कार्यगत विवरण

रु. करोडमा

विवरण	आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना	
	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
०१ सामान्य सार्वजनिक सेवा	**५४५५.०४**	**६०५२.३६**	**६२६८.५५**	**९९७८.५८**	**९४१६.१६**	**१३०५२.२५**	**७५६९.०८**	**२०९३१.९२**
०१.१ कार्यकारी र विधायिकाको निकाय, वित्तिय र वैदेशिक मामिला	२६६७.१७	३७४५.८८	३७२०.४१	६११८.२८	५१११.८३	५०९७.४३	३७३६.१९	३३३१.५८
०१.२ बाह्य आर्थिक सहायता	०.००	०.००	०.००	०.००	०.१२	०.२३	०.१३	०.१२
०१.३ सामान्य सेवा	१७४.६१	१६२.४४	१८८.०६	१२१९.५८	१३४१.९६	२३९४.३२	१०५८.०९	११५९.७२
०१.४ सामान्य आधारभूत सेवा	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.१५	०.००	०.१०
०१.५ सामान्य अनुसन्धान तथा विकास सेवा	०.००	०.००	१.८६	१.२६	१.०१	०.३८	०.१२	०.२२
०१.६ सामान्य सेवा (अन्य वर्गीकृत नभएको)	३७.१६	३८.४२	३९.६२	३७३.४५	५१८.५४	१५६२.६९	५४५.००	७८६.६४
०१.७ सार्वजनिक ऋण कारोवार	१२३३.००	१०७३.३५	८६७.२७	६२२.९०	५३६.२२	६७६.०२	३८९.८३	६५२.१२
०१.८ विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण	१३४३.१०	१०३२.२७	१४५१.३३	१६४३.१०	१९०६.४८	३३२१.०४	१८३९.७२	१५००१.४२
०२ रक्षा	**२०७७.९८**	**१८४७.६९**	**२५७७.८२**	**२८०७.३१**	**२९१६.४५**	**३५५३.१५**	**२२३३.९९**	**२५३५.२८**
०२.१ सैनिक सुरक्षा	२०७७.९१	१८४६.७२	२५७७.४९	२८०६.८९	२९१५.३६	३५५२.१४	२२३३.३९	२५३४.६९
०२.२ नागरिक सुरक्षा	०.००	०.००	०.००	०.००	१.०४	०.७४	०.४६	०.५५
०२.५ रक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	०.०७	०.९६	०.३३	०.४३	०.०६	०.२७	०.१४	०.०५
०३ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	**३६०७.५३**	**३४८३.२०**	**३९८५.४१**	**३००४.२०**	**३०३३.२४**	**५१६६.२५**	**२३३६.१६**	**३१६६.७६**
०३.१ प्रहरी सेवा	२१६७.४३	१९६९.९५	३१७३.१७	२२२१.८७	२३१७.६१	३५३४.२९	१८३८.८५	२६१९.८७
०३.२ अग्नी नियन्त्रण सेवा	०.४१	०.४४	०.५३	१.१५	०.६६	०.९०	०.५२	०.७३
०३.३ न्यायालय	१७४.९३	१८०.७२	२६६.२४	३१६.८६	३२९.६७	४२८.६५	२२२.४९	२४८.०८
०३.४ कारागार	६४.२७	६९.७०	८२.७९	१०४.२६	१००.२९	११२.९२	७०.१२	७७.९१
०३.६ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१२००.४९	१२६२.३९	४६२.६९	३६०.०७	२८५.०१	१०८९.४९	२०४.१८	२२०.१७
०४ आर्थिक मामिला	**३४७३.६८**	**३५९६.४९**	**५०६८.०८**	**५२६०.५९**	**६७६५.६०**	**१०२२९.६५**	**५६९६.३१**	**६८९६.६८**
०४.१ सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम	६७०.५२	७२१.१७	८१५.७६	७७१.३६	६१४.१३	४४८१.९४	२८६३.७४	४०९८.३२
०४.२ कृषि, वन , मत्स्यपालन तथा शिकार	१६०४.५१	१७१८.३८	२५४९.९१	२८४०.६६	३०१३.८९	३७९३.०४	१९५०.५२	१९६३.००
०४.३ इन्धन तथा उर्जा	१७१.७५	१७५.१२	३३५.२७	४११.६४	४१८.५०	४३०.११	२१४.१३	१३७.६३
०४.४ खानी , उत्पादन तथा निर्माण	५.१६	४.६१	६.१९	६.३४	७.०३	१५.९८	१२.३४	६.६६
०४.५ यातायात	६२३.६३	५८०.०५	८१०.७४	५७९.८१	६१५.८३	७६४.१७	२९०.२७	३५७.८९
०४.६ संचार	२६७.१६	२४१.९५	३१४.७६	३४४.३४	३४०.८९	३९१.००	२२८.११	२३३.७०
०४.७ अन्य उद्योगहरु	९१.४०	१२१.५६	१८१.७४	१६४.६९	१७५.८८	२८५.४२	११०.३४	९१.६२
०४.८ अनुसन्धान तथा विकास - आर्थिक मामिला	३७.६३	३२.०८	५०.५७	१३७.१९	१५७३.५०	६१.५२	२२.९४	४.५८
०४.९ आर्थिक मामीला - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१.९३	१.५७	३.१३	४.५६	५.९६	६.४८	३.९२	३.३०
०५ वातावरण संरक्षण	**४६.५१**	**२९.१६**	**१५२.१४**	**२८१.४९**	**२५०.४८**	**२९६.७१**	**१५०.७५**	**२३७.२४**
०५.१ फोहोर मैला व्यवस्थापन	०.५४	१.५६	८.७१	३.७३	५.६०	२४.४७	८.४१	२५.१७
०५.२ ढल व्यवस्थापन	०.३२	०.३३	१.८५	५.२३	१०.०९	१.५३	०.८४	१.०७
०५.४ जैविक विविधता र भू-संरक्षण	०.०२	०.६१	२.६३	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०५.५ अनुसन्धान तथा विकास पर्यावरण संरक्षण	०.००	०.००	०.००	०.००	१.९४	१.९८	०.९६	०.७९
०५.६ वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	४५.६२	२६.६६	१३८.९५	२७२.५२	२३२.८५	२६८.७३	१४०.५४	२१०.२१
०६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा	**३२३.४१**	**२३०.६५**	**६०४.६४**	**२३८.९४**	**३१२.४७**	**४९४.९९**	**२१६.९०**	**४४३.५६**
०६.१ आवास विकास	२४.५४	१६.२९	११०.६८	९८.५२	१२५.६०	२००.६५	७३.८६	३२९.४१
०६.२ सामुदायिक विकास	६.२१	९.६०	०.००	२५.२२	६७.९५	१५२.५८	६२.९३	२६.६४
०६.३ खानेपानी	२६१.८४	१७४.५२	४६५.९४	१०७.११	१११.३०	१३३.६३	७५.००	८२.२३
०६.६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा - अन्यत्र उल्लेख नभएको	३०.८२	३०.२४	२८.०२	८.०९	७.६२	८.१३	५.११	५.२९
०७ स्वास्थ्य	**१९४९.५४**	**१८९१.८३**	**२३३६.२०**	**२६१८.८४**	**३०४३.३६**	**३९३१.२४**	**१९०१.२७**	**१४७६.९४**
०७.१ औषधी उत्पादन,उपकरण तथा औजार	४९.९२	५९.१६	४७.८०	१५.७९	१३.०७	२१.५४	१०.२३	९.३१
०७.२ वहिरंङ्ग सेवा	२२६.३२	२५१.७५	१८९.९२	१६८.१२	४१०.१४	३२६.३८	६५.४८	६१.०३
०७.३ अस्पताल सेवा	६३६.८८	६२४.३५	८५९.४७	११२८.१९	११६०.६१	१५३३.४०	८१७.४०	८९८.५४
०७.४ सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	८७५.२२	७७८.२१	१०१०.६५	१०७७.३१	११५९.५३	१५३६.९१	८२३.४६	२९५.२४
०७.५ अनुसन्धान सेवा	१६१.२१	१७८.३५	२२८.३६	२२९.४२	३००.००	४६३.०१	१४९.९६	१४५.१०
०७.६ स्वास्थ्य - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	५०.००	३४.७४	६७.७३
०८ मनोरंजन,संस्कृति तथा धर्म	**१८६.४२**	**२२५.५९**	**३६०.६४**	**२९८.७१**	**३५५.७८**	**५०१.७७**	**२३०.८७**	**२१४.१९**
०८.१ मनोरंजनात्मक र खेलकुद सेवाहरु	८१.८५	६५.५२	११८.२५	१४२.६०	१८६.१७	२१५.८३	१११.२०	१००.५०
०८.२ सांस्कृतिक सेवा	८५.६१	१४३.०९	२२१.३१	१३१.५१	१४७.३६	२५६.४३	१०२.७४	९१.६३
०८.३ प्रसारण तथा प्रकाशन सेवा	१८.९५	१६.९९	२१.०८	२४.६०	२२.२५	२९.५१	१६.९३	२०.०४
०८.५ अनुसन्धान तथा विकास ,संस्कृतिक र धार्मिक	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२.०२
०९ शिक्षा	**६१९१.४२**	**६२२९.०७**	**७७६९.९३**	**७९७४.४८**	**९०४५.६२**	**१०८३५.२९**	**६४६२.३२**	**२४९०.१५**
०९.१ पूर्व प्राथमिक र प्राथमिक शिक्षा	२०८५.५७	२१८१.३४	२५४०.०६	२८३६.२४	२८४५.६२	४४२६.७८	२९९२.३४	८.७६
०९.२ माध्यमिक शिक्षा	१०३४.६९	१०८१.७३	१२९६.७९	१४२४.९१	१४३७.५१	११५८.८०	७८१.८७	०.००
०९.५ तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)	१९७३.३६	१६९७.९९	२१६८.९१	२०३७.००	२७४५.७६	२८५४.७१	१३५२.००	९५५.५४
०९.६ शिक्षाको लागि सहायक सेवाहरु	१०८७.८९	१२३९.५६	१६७६.१३	१५४६.९५	१८३०.४०	२२५६.५३	१३०८.७९	१५२१.१२
०९.८ शिक्षा अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	९.९२	२८.४५	८८.०४	१२९.३८	१८६.३३	१३८.४७	२७.३२	४.७३
१० सामाजिक सुरक्षा	**१०३४.४७**	**११५९.५०**	**१२२९.७७**	**१४७७.६३**	**१९९०.५४**	**३८००.३३**	**२५४४.१३**	**१९१८.९२**
१०.४ परिवार र शिशु कल्याण	७२.४४	१४.७२	३३.८१	७३.२४	१७३.५३	१०६.६१	८८.५०	२२.५४
१०.७ सामाजिक असमावेशी	८६१.६२	१०४६.८१	१०६३.४६	१२५३.५९	१६४२.०७	३४९५.०२	२३४९.३४	१८३०.७९
१०.८ सामाजिक सुरक्षा - अनुसन्धान तथा विकास	१०.७५	२६.२१	६.५०	५.५३	५.६८	४.१९	२.४५	२.९३
१०.९ सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	८९.६७	७१.७६	१२५.९९	१४५.२७	१६९.२६	१९४.५१	१०३.८४	६२.६५
जम्मा	**२४३४६.००**	**२४७४५.५५**	**३०३५३.१७**	**३३९४०.७६**	**३७१२९.७१**	**५१८६१.६१**	**२९३४१.७८**	**४०३११.६५**

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय

नोटः— नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि Government Financial Statistic (GFS) २००१ अनुसार आय तथा खर्चको लेखाङ्कन गरेकोले सो अगाडिको तथ्याङ्क फरक देखिन सक्ने छ ।

अनुसूची ३.५ : पुँजीगत खर्चको सेवा तथा कार्यगत विवरण

रु. करोडमा

विवरण	आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना	
	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
०१ सामान्य सार्वजनिक सेवा	**१२५.४४**	**२०९.६३**	**१५१.८६**	**३१३.०७**	**४००.७९**	**४९३.८०**	**१४७.७९**	**१८२.२०**
०१.१ कार्यकारी र विधायिकाको निकाय, वित्तिय र वैदेशिक मामिला	८४.४०	१६९.३२	११७.५६	१४०.२०	२२२.६४	२१२.८८	८३.९८	९४.५७
०१.२ वाहृय आर्थिक सहायता	०.००	०.००	०.००	०.००	०.३६	७.०३	०.१०	१३.६५
०१.३ सामान्य सेवा	१८.९१	९.५३	११.५३	८५.९७	७९.३६	१६०.५६	३७.३६	३१.९७
०१.४ सामान्य आधारभूत सेवा	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.१३	०.००	०.९५
०१.५ सामान्य अनुसन्धान तथा विकास सेवा	०.००	०.००	०.३८	०.०१	०.०४	०.००	०.००	०.००
०१.६ सामान्य सेवा (अन्य वर्गीकृत नभएको)	२२.०३	३०.६९	२२.३८	५५.५०	५८.८५	७५.७९	८.८६	४०.४६
०१.८ विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण	०.१०	०.०९	०.०१	३१.३९	३९.५५	३७.४१	१७.४९	०.६१
०२ रक्षा	**१८७.७७**	**२४२.२३**	**५२६.३६**	**४५३.३८**	**४१८.४९**	**७५८.४०**	**१०९.५६**	**५९०.३८**
०२.१ सैनिक सुरक्षा	१७४.४२	२३०.४०	५२०.५८	४५१.९४	४०८.९१	७४५.२५	१०७.७५	५८९.१८
०२.२ नागरिक सुरक्षा	०.००	०.००	०.००	०.००	७.९१	९.२०	०.०८	०.८१
०२.५ रक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१३.३५	११.८४	५.७९	१.४४	१.६७	३.९५	१.७३	०.४०
०३ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	**३१९.०४**	**२९३.०९**	**५११.४२**	**३९२.७०**	**४४६.२३**	**५३२.९१**	**१६२.३०**	**२१४.७६**
०३.१ प्रहरी सेवा	१३९.१५	११९.६०	२२६.०८	१४३.८५	१३७.६४	१८२.६५	५८.३८	९५.३२
०३.२ अग्नी नियन्त्रण सेवा	०.०२	०.००	०.०३	०.०२	०.०२	०.०३	०.०२	०.०४
०३.३ न्यायालय	४४.८४	४०.२९	८१.३९	५८.९३	९७.३६	१२०.६१	३४.०५	४७.३४
०३.४ कारागार	१२.१२	८.९१	११.८६	१३.४४	११.५०	१८.४८	११.५३	१९.८४
०३.६ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१२२.९०	१२४.२९	१९२.०५	१७६.४५	१९९.७२	२११.१३	५८.३२	५२.२३
०४ आर्थिक मामिला	**३३८७.९२**	**३६२९.१०**	**४३४३.९२**	**५८७७.४२**	**८६४३.२७**	**१४६५१.४०**	**५१८७.५३**	**६५४९.९०**
०४.१ सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम	३०.६७	२५.६२	४३.५०	१८७.६१	४८०.१०	१४०९.६५	४०१.२७	८७८.६९
०४.२ कृषि, वन , मत्स्यपालन तथा शिकार	१०५६.२२	११६७.०१	१४४६.३७	१७७५.१४	२५३१.२५	३८३१.९३	११७३.२९	११९३.३२
०४.३ इन्धन तथा उर्जा	१८.२३	२२.४४	६४.८६	८१.५५	५८.४३	६०५.९९	५५४.७१	१०२०.६६
०४.४ खानी , उत्पादन तथा निर्माण	०.८३	१४८.०२	१३६.५८	१८०.४८	२३१.८४	२७८.२६	११५.२२	७२.१६
०४.५ यातायात	२१८४.७६	२१७९.४९	२५१२.२९	३५२४.८५	४४०३.२५	८२४७.१७	२८५६.७०	३२९३.३६
०४.६ संचार	२५.७४	२८.९२	२७.७३	४०.४२	३६.६६	६९.६२	८.२७	१३.८२
०४.७ अन्य उद्योगहरु	७०.४१	५३.६७	९९.५०	७८.३१	१३५.२८	१९५.२७	७२.७६	७२.८६
०४.८ अनुसन्धान तथा विकास - आर्थिक मामिला	०.०३	३.६४	११.८०	८.५१	७६५.७८	११.१९	४.६५	३.७८
०४.९ आर्थिक मामीला - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१.०२	०.२९	१.२८	०.५५	०.६८	२.३४	०.६६	१.२६
०५ वातावरण संरक्षण	**४५.२१**	**३२.९४**	**४८.०८**	**१६०.४८**	**१७८.८४**	**२८२.५४**	**६८.७४**	**२४०.४१**
०५.१ फोहोर मैला व्यवस्थापन	५.५४	३.४३	८.९४	७.४२	१२.३७	२६.९२	६.२७	२.१५
०५.२ ढल व्यवस्थापन	६.९३	५.००	४.७८	९९.१३	८४.८९	६१.४७	१७.७५	१७३.०८
०५.४ जैविक विविधता र भू-संरक्षण	०.००	०.१४	०.१८	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०५.५ अनुसन्धान तथा विकास पर्यावरण संरक्षण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.६६	०.४८	०.३२	०.१९
०५.६ वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	३२.७४	२४.३८	३४.१८	५३.९३	८०.९३	१९३.६७	४४.४०	६४.९९
०६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा	**६७८.४५**	**७०८.५१**	**७०५.३०**	**१२९२.४९**	**१७९४.२३**	**३३४६.०४**	**८८७.१२**	**१३१८.३३**
०६.१ आवास विकास	११३.०१	९४.०४	१०९.८७	१९८.६३	३५२.०१	७६२.२७	११४.२८	६०६.४१
०६.२ सामुदायिक विकास	०.६६	०.००	०.००	४.८४	५२.१३	१३९.१८	३५.१६	२१.१७
०६.३ खानेपानी	२९०.१०	३६२.४६	५२८.१९	१०३१.३३	१२९५.७१	२३१८.४८	६८०.४९	६५०.३९
०६.६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा - अन्यत्र उल्लेख नभएको	२७४.६९	२५२.००	६७.२३	५७.६९	९४.३९	१२६.११	५७.१९	४०.३५
०७ स्वास्थ्य	**३३७.४७**	**२९५.३४**	**३१५.६४**	**३२७.९९**	**३५७.५५**	**६०४.५१**	**१८३.६२**	**२८९.९३**
०७.१ औषधी उत्पादन,उपकरण तथा औजार	४.१२	२९.७२	३०.४०	५८.८५	१६.७१	५३.६६	३.५४	१८.३८
०७.२ वहिरंङ्ग सेवा	४.२२	४.४६	१३.७२	१६.१४	२०.६३	३०.३६	३.४०	१५.१७
०७.३ अस्पताल सेवा	२५.०४	३०.८१	३९.७८	३७.९४	३१.४८	३६.९७	७.०४	८.९७
०७.४ सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	२९४.०९	२२४.८३	२०४.५१	२०३.६७	२७३.३४	४६४.१६	१६६.८६	२४४.०३
०७.५ अनुसन्धान सेवा	१०.०१	५.५१	२७.२४	११.३९	१५.३९	१९.३६	२.७८	३.३८
०८ मनोरंजन,संस्कृति तथा धर्म	**२०.१९**	**१५.६०**	**३०.५९**	**३६.३७**	**४१.०९**	**१४६.८९**	**१२.८३**	**१३.९६**
०८.१ मनोरंजनात्मक र खेलकुद सेवाहरु	४.९९	०.०८	०.२५	१.१८	१.०४	८०.४९	२.११	०.११
०८.२ सांस्कृतिक सेवा	१२.२४	१०.५५	१७.८६	२५.६४	३४.४९	५३.५५	७.१०	१३.५०
०८.३ प्रसारण तथा प्रकाशन सेवा	२.९६	४.९७	१२.४८	९.५५	५.५७	१२.८५	३.६२	०.०९
०८.५ अनुसन्धान तथा विकास ,संस्कृतिक र धार्मिक	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.२६
०९ शिक्षा	**१३.८८**	**१३.९१**	**१२.६४**	**९.६०**	**२३.३३**	**२३.७२**	**५.३३**	**१२.४२**
०९.१ पूर्व प्राथमिक र प्राथमिक शिक्षा	०.०९	०.२२	०.१५	०.१६	०.१२	०.१५	०.०६	०.०५
०९.५ तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)	८.०३	८.८९	१०.२८	५.३६	११.००	१४.१२	३.४५	८.२४
०९.६ शिक्षाको लागि सहायक सेवाहरु	४.२६	३.४५	१.८८	३.३५	११.२५	९.३०	१.८१	४.१२
०९.८ शिक्षा अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१.५१	१.३५	०.३३	०.७४	०.९६	०.१५	०.०१	०.०१
१० सामाजिक सुरक्षा	**२३.६९**	**१९.५०**	**२३.६५**	**२०.८४**	**२१.३२**	**३४.६१**	**१७.७२**	**११.५७**
१०.४ परिवार र शिशु कल्याण	०.००	०.००	२.५६	१.८१	०.२३	०.२०	०.०९	०.००
१०.७ सामाजिक असमावेशी	०.००	०.००	१.१४	६.५३	३.१७	३.६४	०.९३	०.५६
१०.८ सामाजिक सुरक्षा - अनुसन्धान तथा विकास	०.२९	०.२८	१.९३	१.१०	०.१८	०.१६	०.०६	०.०४
१०.९ सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	२३.४०	१९.२२	१८.०२	११.४०	१७.७४	३०.६०	१६.६४	१०.९८
जम्मा	**५१३९.०७**	**५४५९.८४**	**६६६९.४७**	**८८८४.३५**	**१२३२५.१४**	**२०८७४.८३**	**६७८२.५४**	**९४२३.८७**

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय

नोटः— नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि Government Financial Statistic (GFS) २००१ अनुसार आय तथा खर्चको लेखाङ्कन गरेकोले सो अगाडिको तथ्याङ्क फरक देखिन सक्ने छ ।

अनुसूची ३.६ : ऋणको साँवा भुक्तानी, संस्थानहरुमा ऋण तथा शेयर लगानी

रु. करोडमा

खर्च शिर्षक नं.		शिर्षक	आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना		
			२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
३१११९	७	संस्थानमा ऋण लगानी	१२०६.३७	१२५५.२१	१३४९.७७२	२८३३.९०	२४८१.६६	२८९१.०९	७३०.७२	६८९.४६	३०९.७८
३१२११	७	संस्थानमा सेयर लगानी	१२०९.३८	५३५.६५	९४१.२२७	८५२.४०	११९९.४०	१६८७.४७	१८८.५९	४२४.७१	९८१.६१
३१२२१	७	वैदेशिक शेयर लगानी	०.००	३५४.५३	३.८७४	१९८.६४	७०.६८	२८३.३१	०.००	०.००	१६.८२
		जम्मा	**२४१५.७५**	**२१४५.३९**	**२२९४.८७**	**३८८४.९४**	**३७५१.७४**	**४८६१.८७**	**९१९.३१**	**१११४.१७**	**१३०८.२२**
३२१११	१०	वैदेशिक ऋणको साँवा भुक्तानी	१३५३.२४	१४१९.०१	१६७२.४६	१७०२.७९	१८६१.४७	२२७०.३२	९४७.७५	९५३.४४	९०९.०१
३२२११	१०	आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी	६६२.६८	२०९४.०१	२५१५.२५	४७४३.००	५०३३.४९	३८५६.१४	२२२६.६९	१७९७.४७	१५२५.००
		जम्मा	**२०१५.९३**	**३५१३.०२**	**४१८७.७१**	**६४४५.७९**	**६८९४.९७**	**६१२६.४६**	**३१७४.४४**	**२७५०.९१**	**२४३४.०१**

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ३.७: स्वीकृत वैदेशिक सहायता रकम (स्रोत अनुसार)

रु. करोडमा

शीर्षक	आर्थिक वर्ष													प्रथम आठ महिना		
	२०६१/६२	२०६२/६३	२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१. द्विपक्षीय	**२१२२.५४**	**१४७५.५५**	**१७७०.६१**	**१३१०.६४**	**२७१९.६५**	**३६९०.००**	**३१८२.००**	**५२९१.३०**	**३८५१.९९**	**५५२७.२०**	**१७८३६.९०**	**९१०६.९०**	**१४६१९.२४**	**७२६०.२९**	**१०९३५.४५**	**५३१३.५१**
अनुदान	२१२२.५४	१४७५.५५	१७७०.६१	५६२.०९	२३६५.५०	३६९०.००	२४८२.००	३१४६.००	२३३०.९९	४८६८.५०	८०३४.००	४६३१.२०	९४९०.५०	४९९०.५९	१४४४.९५	५३१३.५१
ऋण	०.००	०.००	०.००	७४८.५५	३५४.१५	०.००	७००.००	२१४५.३०	१५२१.००	६५८.७०	९८०२.९०	४४७५.७०	५१२८.७४	२२६९.७०	९४९०.५०	०.००
२. बहुपक्षीय	**१६९२.६९**	**६१६.८७**	**१९३१.६८**	**३६०७.९८**	**२०७७.८८**	**५९७०.९०**	**७४२७.६७**	**४५२६.५७**	**७६६३.६९**	**७८१७.२०**	**४७४५.०३**	**१०४५२.९७**	**१०४०५.२२**	**८३५८.९७**	**१०२६८.९४**	**९७७४.४६**
अनुदान	४१६.७३	३५०.८८	१३१५.४१	३५४४.३३	१९४४.०८	३३३५.७८	३९९१.३८	२६८७.६८	३०५९.११	२४२३.३०	११२६.३१	३२८९.१७	२७७.०८	११९५.१७	३११६.३०	९४१.००
ऋण	१२७५.९६	२६५.९९	६१६.२७	६३.६५	१३३.८०	२६३५.१२	३४३६.२९	१८३८.८९	४६०४.५८	५३९३.९०	३६१८.७२	७१६३.८०	१०१२८.१४	७१६३.८०	७१५२.६४	८८३३.४६
३. जम्मा	**३८१५.२३**	**२०९२.४२**	**३७०२.२९**	**४९१८.६२**	**४७९७.५२**	**९६६०.९०**	**१०६०९.६७**	**९८१७.८७**	**११५१५.६८**	**१३३४४.५०**	**२२५८१.९३**	**१९५५९.८७**	**२५०२४.४६**	**१५६१९.२६**	**२१२०४.३९**	**१५०८७.९७**
अनुदान	२५३९.२७	१८२६.४३	३०८६.०२	४१०६.४२	४३०९.५७	७०२५.७८	६४७३.३८	५८३३.६८	५३९०.१०	७२९१.८०	९१६०.३१	७९२०.३७	९७६७.५८	६१८५.७६	४५६१.२५	६२५४.५१
ऋण	१२७५.९६	२६५.९९	६१६.२७	८१२.२०	४८७.९५	२६३५.१२	४१३६.२९	३९८४.१९	६१२५.५८	७९५०.५०	१३४२१.६२	११६३९.५०	१५२५६.८८	९४३३.५०	१६६४३.१४	८८३३.४६

स्रोत : अर्थ मन्त्रालय ।

अनुसूची ३.८ : वैदेशिक सहायता उपयोग (स्रोत अनुसार)

रु. करोडमा

सि.नं.	शीर्षक	आर्थिक वर्ष											
		२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	**द्विपक्षीय**	**१६४०.६४**	**१०२०.७७**	**९३३.३१**	**२२९०.१५**	**२५८५.०४**	**२२७७.०२**	**१८३७.६६**	**२३२४.५३**	**२१९५.३२**	**२०९०.४६**	**१६५६.००**	**१७७६.२४**
	अनुदान	७४०.१८	९५७.५६	८७२.०२	१८३५.०९	२१७३.८०	२०२४.०८	१६७८.३५	२०७१.८३	१८५२.५५	१७७०.३२	१०४६.१२	११९१.७६
	ऋण	९००.४६	६३.२१	६१.२९	४५५.०६	४११.२४	२५२.९४	१५९.३१	२५२.६९	३४२.७७	३२०.१४	६०९.८८	५८४.४८
२	**बहुपक्षीय**	**९४४.७९**	**१९०९.२९**	**२७०१.८६**	**२६८६.७९**	**३२१४.७३**	**१९८०.५७**	**२११८.९६**	**३०७९.७४**	**३३९०.०८**	**४५४४.२८**	**७४४८.५५**	**३४५४.५१**
	अनुदान	८३९.९०	१०७४.५१	१७६६.२६	२०१९.५१	२४१८.४१	११९७.७०	११७९.४६	१६०३.९१	१३४१.५६	१५४१.५९	२१५६.२१	६७७.५३
	ऋण	१०४.८९	८३४.७८	९३५.६०	६६७.२८	७९६.३२	७८२.८७	९३९.४९	१४७५.८३	२०४८.५२	३००२.६९	५२९२.३४	२७७६.९८
३	**अन्य**	-	-	-	-	-	**९३१.७५**	**७६३.३१**	**६१६.१९**	**८०४.७६**	**६४२.४९**	**८७९.५९**	**२६९.६०**
	अनुदान	-	-	-	-	-	८५९.२५	६६५.१७	५४४.८४	६३४.४६	६४२.४९	८७९.५९	१२२.०१
	ऋण	-	-	-	-	-	७२.५०	९८.१४	७१.३६	१७०.२९	०.००	०.००	१४७.६०
जम्मा		**२५८५.४३**	**२९३०.०६**	**३६३५.१७**	**४९७६.९४**	**५७९९.७७**	**५१८९.३४**	**४७१९.९२**	**६०२०.४६**	**६३९०.१६**	**७२७७.२३**	**९९८४.१५**	**५५००.३५**
अनुदान		**१५८०.०८**	**२०३२.०७**	**२६३८.२८**	**३८५४.६०**	**४५९२.२१**	**४०८१.०३**	**३५२२.९८**	**४२२०.५८**	**३८२८.५८**	**३९५४.४०**	**४०८१.९३**	**१९९१.३०**
ऋण		**१००५.३५**	**८९७.९९**	**९९६.८९**	**११२२.३४**	**१२०७.५६**	**११०८.३१**	**११९६.९४**	**१७९९.८८**	**२५६१.५८**	**३३२२.८३**	**५९०२.२२**	**३५०९.०५**

*प्रथम आठ महिनाको

अनुसूची ३.९ : वैदेशिक अनुदानको सेवा तथा कार्यगत उपयोग विवरण (रू. करोडमा)

शीर्षक	आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना		
	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
०१ सामान्य सार्वजनिक सेवा	**५८९.४५**	**३००.९४**	**३६०.३७**	**३९७.६७**	**३१८.२०**	**३६३.७१**	**१३५.५५**	**१५३.२५**	**८८.३८**
०१.१ कार्यकारी र विधायिकाको निकाय, वित्तिय र वैदेशिक मामिला	३८०.२८	२७९.१२	३०४.०७	२३५.१९	२५७.१०	२७३.२०	११४.५८	१२६.६९	७४.४५
०१.२ बाह्य आर्थिक सहायता	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०१.३ सामान्य सेवा	१४.१७	२१.७५	१८.६७	५१.३७	६०.६३	९०.२५	१९.१७	२६.५६	१३.९४
०१.८ विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण	१९५.००	०.०७	३७.६३	१११.१२	०.४६	०.२६	१.८०	०.००	०.००
०२ रक्षा	**०.००**	**०.००**	**१९.२२**	**१७.४६**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**
०२.२ नागरिक सुरक्षा	०.००	०.००	१९.२२	१७.४६	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०३ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	**२६०.९९**	**२३०.२५**	**२०९.८२**	**१३०.२९**	**२८.९०**	**२७.२४**	**०.७८**	**७.६३**	**६.६७**
०३.१ प्रहरी सेवा	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०३.३ न्यायालय	३.०५	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०३.६ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	२५७.९५	२३०.२५	२०९.८२	१३०.२९	२८.९०	२७.२४	०.७८	७.६३	६.६७
०४ आर्थिक मामिला	**११४०.११**	**१०७३.१६**	**१५४२.०४**	**१६७०.२०**	**१५२२.७४**	**२१२८.७०**	**३८०.४७**	**११७४.६८**	**१५९३.०४**
०४.१ सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम	२७०.११	२५४.४६	१८३.१२	३७६.४८	३४४.५३	७५५.३६	१५८.४७	८०२.७३	१२९८.३५
०४.२ कृषि, वन , मत्स्यपालन तथा शिकार	२४८.२९	२७०.५६	४८१.८१	४४७.७८	५२८.३९	५२५.३६	१५७.५०	१९८.८९	१८२.३७
०४.३ इन्धन तथा उर्जा	१८०.२०	२१५.७९	३१२.४९	२९४.४९	१६८.८०	२०६.८२	३.५८	१४.९२	१६.६०
०४.४ खानी , उत्पादन तथा निर्माण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०४.५ यातायात	४४१.५१	३२९.१९	५५३.०३	५१९.२२	४४७.४३	५८३.८५	५९.३३	१५२.७७	९१.७७
०४.६ संचार	०.००	०.००	०.७९	९.३४	२.०७	०.५८	१.१०	०.५८	०.००
०४.७ अन्य उद्योगहरु	०.००	०.००	०.००	१४.४६	०.००	४४.६९	०.००	०.००	०.००
०४.८ अनुसन्धान तथा विकास - आर्थिक मामिला	०.००	३.१७	१०.८१	८.४२	३१.५२	१२.०३	०.५०	४.८०	३.९४
०५ वातावरण संरक्षण	**४.०५**	**१.८३**	**४६.६२**	**९४.७४**	**१७९.५१**	**१२७.७४**	**५०.०८**	**४२.९९**	**५८.०२**
०५.१ फोहोर मैला व्यवस्थापन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१३.९१	०.००	५.३१	२३.०४
०५.२ ढल व्यवस्थापन	०.००	०.००	०.९८	४.२५	३८.५७	०.००	४.०३	०.००	०.००
०५.४ जैविक विविधता र भू-संरक्षण	०.०२	०.७५	२.८१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०५.६ वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	४.०३	१.०९	४२.८३	९०.४९	१४०.९४	११३.८३	४६.०४	३७.६७	३४.९८
०६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा	**२९१.२७**	**२०५.११**	**२१८.०१**	**१५२.३४**	**१५७.२४**	**२४२.६३**	**१७.६२**	**६२.१६**	**५७.३७**
०६.१ आवास विकास	१०.४८	८.८९	१६.१६	१७.६९	१०.८७	१५.०६	८.१५	६.७८	४.९७
०६.२ सामुदायिक विकास	०.००	०.००	०.००	१९.७०	५४.९२	११४.२२	०.१८	३४.३८	८.६५
०६.३ खानेपानी	१०२.४०	६१.९९	१३८.४८	११०.००	८६.८९	११३.३५	९.२९	२१.००	४३.७५
०६.६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा - अन्यत्र उल्लेख नभएको	१७८.४०	१३४.२३	६३.३७	४.९५	४.५६	०.००	०.००	०.००	०.००
०७ स्वास्थ्य	**५७०.०३**	**५६८.२८**	**५०३.७२**	**४०३.७४**	**४९४.७९**	**७४५.५७**	**१७.१६**	**१५१.६२**	**७६.७७**
०७.१ औषधी उत्पादन,उपकरण तथा औजार	४५.१२	२५.९०	५६.०९	३२.५८	२.८०	१८.०२	०.००	२.७९	१७.४१
०७.२ वहिरंङ्ग सेवा	१५५.४८	१४८.०१	१०८.१५	९२.२०	३२०.७३	२२१.३३	१.९५	९.२०	१५.९६
०७.३ अस्पताल सेवा	३६.१४	५२.०५	२५.२७	२२.५४	१७.९३	३९.८६	०.६१	२.७४	२.६४
०७.४ सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	३०१.६०	३२५.०२	२९०.१४	२२९.५९	१४६.४६	४५१.५५	१३.२२	१३४.१३	३८.५६
०७.५ अनुसन्धान सेवा	३१.६८	१७.२९	२४.०७	२६.८३	६.८६	१४.८१	१.३८	२.७६	२.२२
०८ मनोरंजन,संस्कृति तथा धर्म	**१.२४**	**४.४५**	**१२.३७**	**११.४८**	**५.३२**	**६.८२**	**४.६९**	**२.२९**	**०.०२**
०८.१ मनोरंजनात्मक र खेलकुद सेवाहरु	०.२५	०.०२	०.४६	०.५३	०.३६	०.३४	०.००	०.२९	०.०२
०८.३ प्रसारण तथा प्रकाशन सेवा	०.९९	४.४३	११.९१	१०.९५	४.९६	६.४८	४.६९	२.००	०.००
०९ शिक्षा	**१२२३.६०**	**११३७.२८**	**१२८५.४३**	**८९०.२६**	**११४९.७९**	**३९४.९१**	**५२५.९२**	**१२७.६१**	**१०४.९५**
०९.१ पूर्व प्राथमिक र प्राथमिक शिक्षा	४.६५	३३.५६	१८.४१	२६.४६	२७.७४	३७.६२	२.६०	२.४१	२.४०
०९.५ तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)	१११९.४५	९४७.८३	९७३.५३	८३५.३९	१०८८.४०	३४८.३७	५१८.४०	१२४.२४	१०१.९०
०९.६ शिक्षाको लागि सहायक सेवाहरु	८८.२८	१२६.२३	२१०.९१	१२.४१	२५.१७	१.७३	४.३९	०.००	०.००
०९.८ शिक्षा अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	११.२२	२९.६५	८२.५८	१६.००	८.४७	७.२०	०.५३	०.९६	०.६५
१० सामाजिक सुरक्षा	**०.२८**	**१.६९**	**२२.९८**	**६०.४०**	**९७.९१**	**४४.६०**	**२५.१२**	**५४.२६**	**६.०७**
१०.४ परिवार र शिशु कल्याण	०.००	०.०५	१५.५५	४५.५९	७१.४५	५.४२	१४.३७	३५.०५	०.००
१०.७ सामाजिक असमावेशी	०.००	०.४३	१.३५	२.३२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१०.९ सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	०.२८	१.२०	६.०८	१२.४९	२६.४७	३९.१८	१०.७५	१९.२१	६.०७
जम्मा	**४०८१.०३**	**३५२२.९८**	**४२२०.५८**	**३८२८.५८**	**३९५४.४०**	**४०८१.९३**	**११५७.३८**	**१७७६.४९**	**१९९१.३०**

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय

नोटः— नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि Government Financial Statistic (GFS) २००१ अनुसार आय तथा खर्चको लेखाङ्कन गरेकोले सो अगाडिको तथ्याङ्क फरक देखिन सक्ने छ ।

अनुसूची ३.१० : वैदेशिक ऋणको उपयोग विवरण (रू. करोडमा)

शीर्षक	आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना		
	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
०१ सामान्य सार्वजनिक सेवा	**९३.३६**	**३.६२**	**५.६९**	**२३.४२**	**१२६.६९**	**८.२७**	**४१.४७**	**२.६३**	**८.४४**
०१.१ कार्यकारी र विधायिकाको निकाय, वित्तिय र वैदेशिक मामिला	८९.८२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०१.२ बाहृय आर्थिक सहायता	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	५.१८	०.००	०.००	७.९७
०१.३ सामान्य सेवा	३.५४	२.४२	५.६९	५.५८	२१.४८	३.०८	८.७९	२.६३	०.४७
०१.६ सामान्य सेवा - अन्य वर्गिकृत नभएको	०.००	१.१९	०.००	१७.८४	५.८६	०.००	५.८६	०.००	०.००
०१.८ विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण	०.००	०.००	०.००	०.००	९९.३५	०.००	२६.८२	०.००	०.००
०२ रक्षा	**०.००**	**०.००**	**११३.२१**	**३७.४१**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**
०२.२ नागरिक सुरक्षा	०.००	०.००	११३.२१	३७.४१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०४ आर्थिक मामिला	**७६६.४८**	**८९३.१०**	**१२६६.०८**	**१५०५.२९**	**१७६१.०४**	**३८५०.४३**	**३६५.३७**	**१७८६.६७**	**२४९५.४०**
०४.१ सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम	५०.५९	१४५.८४	२११.१२	१२२.८६	१३६.८४	१५३५.९७	७१.०६	१००२.०४	१७३०.५९
०४.२ कृषि, वन , मत्स्यपालन तथा शिकार	१०६.२६	७६.६४	१७५.३२	१९९.६३	२८८.७७	४३७.४७	९०.३१	१८८.६६	२३८.४१
०४.३ इन्धन तथा उर्जा	५०१.०४	४२३.१९	३७६.९०	७९२.९८	४७९.८६	६५२.४०	२३.०३	३०.५७	३१.७५
०४.४ खानी , उत्पादन तथा निर्माण	०.००	५३.३१	४०.३४	६७.६५	७३.५६	१२९.१८	१६.७१	४०.९२	२३.९९
०४.५ यातायात	१०८.६०	१८५.६२	४४६.३१	२३३.५१	५८७.०६	१०३८.३३	१४८.८२	५१४.३८	४५८.७०
०४.७ अन्य उद्योगहरु	०.००	०.००	०.००	५५.६६	०.००	४५.३९	०.००	०.००	०.००
०४.८ अनुसन्धान तथा विकास - आर्थिक मामिला	०.००	०.००	०.००	०.००	१८०.५५	१.६९	१.०३	०.११	१.९५
०४.९ आर्थिक मामीला - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	०.००	८.५०	१६.०८	३३.००	१४.४१	१०.००	१४.४१	१०.००	१०.००
०५ वातावरण संरक्षण	**२६.९५**	**८८.०७**	**७२.५७**	**४०५.१४**	**७३५.६०**	**२११.९७**	**३६४.७६**	**८७.७९**	**१४५.०५**
०५.१ फोहोर मैला व्यवस्थापन	१२.००	७९.४७	०.००	१५५.४२	४७५.१२	०.००	३१४.२६	०.००	०.००
०५.२ ढल व्यवस्थापन	०.००	०.००	०.००	४५.५२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०५.५ अनुसन्धान तथा विकास पर्यावरण संरक्षण	०.००	०.००	१०.००	५९.८५	१७५.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०५.६ वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१४.९५	८.६०	६२.५७	१४४.३५	८५.४८	२११.९७	५०.५१	८७.७९	१४५.०५
०६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा	**८०.६१**	**१०८.१९**	**२३८.४८**	**३०२.११**	**४४५.८५**	**१२७१.२५**	**८१.६६**	**२७९.२७**	**५७५.५३**
०६.१ आवास विकास	०.००	०.००	०.३३	४६.६५	९०.९७	३४९.७९	५७.६२	५०.३३	३९९.६०
०६.३ खानेपानी	४५.४०	९०.००	२३८.१५	२५५.४६	३५४.८८	९२१.४६	२४.०४	२२८.९४	१७५.९२
०६.६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा - अन्यत्र उल्लेख नभएको	३५.२०	१८.१९	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०७ स्वास्थ्य	**७२.५०**	**९८.१४**	**७१.३६**	**१७०.२९**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**१४७.५२**
०७.१ औषधी उत्पादन,उपकरण तथा औजार	३.८०	४२.५६	१२.३९	२९.७३	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०७.२ वहिरंङ्ग सेवा	४१.१७	४२.२९	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०७.३ अस्पताल सेवा	१४.६९	०.०२	९.१७	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०७.४ सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	१२.८५	१३.२८	४९.८०	१४०.५६	०.००	०.००	०.००	०.००	१४७.५२
०९ शिक्षा	**५६.१८**	**०.००**	**२९.७४**	**११३.५८**	**१७८.२७**	**४९२.५९**	**४९.३९**	**१४४.६५**	**१३७.१२**
०९.५ तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)	५६.१८	०.००	२४.२९	०.००	०.००	३६१.७९	०.००	११८.६९	१३४.००
०९.६ शिक्षाको लागि सहायक सेवाहरु	०.००	०.००	०.०२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
०९.८ शिक्षा अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	०.००	०.००	५.४३	११३.५८	१७८.२७	१३०.८०	४९.३९	२५.९५	३.१२
१० सामाजिक सुरक्षा	**१२.२२**	**५.८२**	**२.७६**	**४.३३**	**७५.३८**	**६७.७१**	**१०.६८**	**३३.१६**	**०.००**
१०.४ परिवार र शिशु कल्याण	०.००	०.०१	२.७६	४.३३	७५.३८	६७.७१	१०.६८	३३.१६	०.००
१०.९ सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	१२.२२	५.८१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
जम्मा	**११०८.३१**	**११९६.९४**	**१७९९.८८**	**२५६१.५८**	**३३२२.८३**	**५९०२.२२**	**९१३.३३**	**२३३४.१७**	**३५०९.०५**

स्रोतः– महालेखा नियन्त्रक कार्यालय ।

नोटः– नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६८-६९ देखि Government Financial Statistic (GFS) २००१ अनुसार आय तथा खर्चको लेखाङ्न गरेकोले सो अगाडिको तथ्याङ्क फरक देखिन सक्ने छ ।

अनुसूची ३.११ : खुद वैदेशिक ऋण

रु. करोडमा

सि.नं.	शीर्षक	आर्थिक वर्ष											प्रथम आठ महिना		
		२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७२/०७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	अघिल्लो वर्षसम्मको बाँकी	२३३९६.८६	२१६६२.८९	२४९९६.५४	२७७०४.०४	२५६२४.३३	२५९५५.१८	३०९२८.७१	३३३४४.१५	३४६८१.९१	३४३२७.५७	३८७९५.७१	३४३२६.१८	३८८७६.०३	**४१३१७.३१०४**
२	विनिमय दरको फरकले घट/बढ भएको	०.००	३२६३.२०	२९४३.११	(१७३०.८१	६७.७४	४७५६.६९	२१७६.५०	८९६.९८	-१५७७.९७	१९५२.२१	-१००९.३३	२१०४.२३	१३९१.०१	**२१००.८२**
३	यो वर्ष प्राप्त भएको	११८५.६८	८५७.३९	७७६.४२	७२५.४०	१३८४.९२	१५७०.०८	१६५७.९५	२११३.२४	२९२६.४२	४३७७.४	५८०१.२५	२४४८.४५	२५९७.०७	**२९५३.६५६३**
४	यो वर्ष साँवा तिरेको	७५३.८८	७८६.९४	१०१२.०३	१०७४.३०	१२२१.८१	१३५३.२४	१४१९.०१	१६७२.४६	१७०२.७९	१८६१.४७	२२७०.३२	९४७.७५	९५४.३२	**९०९.०२**
५	यो वर्ष व्याज तिरेको	२०५.५७	२१४.५३	२३७.३७	२४५.८१	२३२.१९	२८३.०८	३००.३२	३३६.५२	३०३.६१	३३१.०९	३२६.३५	१७१.९४	१९०.५६	**१९२.६७**
६	खूद तिर्न बाँकी ऋण	२१६६२.८९	२४९९६.५४	२७७०४.०४	२५६२४.२३	२५९५५.१८	३०९२८.७१	३३३४४.१५	३४६८१.९१	३४३२७.५७	३८७९५.७१	४१३१७.३१	३७९३१.११	३९१२८.०३	**४५४६२.७६६७**
	अप्रत्यक्ष														
१	अघिल्लो वर्षसम्मको बाँकी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०	०	०		०.००	०.००	०.००
२	यो वर्ष प्राप्त भएको	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०	०	०		०.००	०.००	०.००
३	यो वर्ष साँवा तिरेको	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०	०	०		०.००	०.००	०.००
४	यो वर्ष व्याज तिरेको	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०	०	०		०.००	०.००	०.००
५	खूद तिर्न बाँकी ऋण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०	०	०		०.००	०.००	०.००
	जम्मा वैदेशिक ऋण														
१	अघिल्लो वर्षसम्मको बाँकी	२१२३१.०९	२१६६२.८९	२४९९६.५४	२७७०४.०४	२५६२४.३३	२५९५५.१८	३०९२८.७१	३३३४४.१५	३४६८१.९१	३४३२६.१८	३८८७६.२८	३४३२६.१८	३८८७६.०३	**४१३९७.८८**
२	विनिमय दरको फरकले घट/बढ भएको		३२६३.२०	२९४३.११	-१७३०.८१	६७.७४	४७५६.६९	२१७६.५०	८९६.९८	-१५७७.९७	१९५२.२१	-१००९.३३	२१०४.२३	१३९१.०१	**२१००.८२**
३	यो वर्ष प्राप्त भएको	११८५.६८	८५७.३९	७७६.४२	७२५.४०	१३८४.९२	१५७०.०८	१६५७.९५	२११३.२४	२९२६.४२	४३७७.४	५८०१.२५	२४४८.४५	२५९७.०७	**२९५३.६५६३**
४	यो वर्ष साँवा तिरेको	७५३.८८	७८६.९४	१०१२.०३	१०७४.३०	११२१.८१	१३५३.२४	१४१९.०१	१६७२.४६	१७०४.१८	१७७९.५१	२२७०.३२	९४७.७५	९५४.३२	**९०९.०२**
५	यो वर्ष व्याज तिरेको	२०५.५७	२१४.५३	२३७.३७	२४५.८१	२३२.१९	२८३.०८	३००.३२	३३६.५२	३०३.६१	३३१.०९	३२६.३५	१७१.९४	१९०.५६	**१९२.६७**
	खुद तिर्न बाँकी ऋण	**२१६६२.८९**	**२४९९६.५४**	**२७७०४.०४**	**२५६२४.३३**	**२५९५५.१८**	**३०९२८.७१**	**३३३४४.१५**	**३४६८१.९१**	**३४३२६.१८**	**३८८७६.०३**	४१३९७.८८	**३७९३१.११**	**३९१२८.०३**	४५४६२.७६६७

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय ।

टिप्पणी : विदेशी विनिमय दरको फरकले गर्दा प्रत्येक आर्थिक वर्षको तिर्न बाँकी ऋण रकममा फरक पर्न सक्दछ ।

अनुसूची ३.१२ : खुद आन्तरिक ऋण निष्काशन (रू. करोडमा)

विवरण	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
कुल निष्कासन	**१९०४.३**	**१९९८.३**	**४२४२.३**	**८७७७.५**	**८८३३.८**	**११९७९.८**
ट्रेजरी विल	१९००.०	१०००.०	१०००.०	२०५०.०	३३००.०	४७५२.१
विकास ऋणपत्र	०.०	९००.०	३०००.०	६२००.०	५५००.०	७२००.०
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	९०.७	०.०	०.०	०.०	०.०
नागरिक वचतपत्र	०.०	०.०	२३३.९	५००.०	२८.६	२३.९
वैदेशिक रोजगार वचतपत्र	४.३	७.६	८.४	२७.५	५.२	३.७
कुल भुक्तानी	**२११६.१**	**२५१६.७**	**४७४५.५**	**५०४०.२**	**३८७८.५**	**१५२५#**
ट्रेजरी विल	१४१५.६	१०००.०	२६६१.०	२४२९.९	३८६५.०	१५२५.०
विकास ऋणपत्र	५९०.९	१३५०.०	२००४.१	१०१७.०	०.०	०.०
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	१५६८.०	०.०	०.०
नागरिक वचतपत्र	९३.९	१६६.७	८०.०	२५.०	१२.७	०.०
वैदेशिक रोजगार वचतपत्र	०.०	०.०	०.४	०.३	०.९	०.०
विशेष ऋणपत्र	१५.८	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
खुद निष्काशन	**-२११.९**	**-५१८.४**	**-५०३.२**	**३७३७.२**	**४९५५.३**	**१०४५४.८**
ट्रेजरी विल	४८४.४	०.०	-१६६१.०	-३७९.९	-५६५.०	३२२७.१
विकास ऋणपत्र	-५९०.९	-४५०.०	९९५.९	५१८३.०	५५००.०	७२००.०
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	९०.७	०.०	-१५६८.०	०.०	०.०
नागरिक वचतपत्र	-९३.९	-१६६.७	१५३.९	४७५.०	१५.९	२३.९
वैदेशिक रोजगार वचतपत्र	४.३	७.६	८.०	२७.१	४.३	३.७
विशेष ऋणपत्र	-१५.८	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। *प्रथम आठ महिनाको।

नेपाल राष्ट्र बैंकको तथ्यांक प्रयोग गरिएकोले म.ले.नि.का. को तथ्यांकसँग फरक पर्न सक्नेछ।

अनुसूची ३.१३ : सरकारी ऋणपत्रहरू र ट्रेजरी बिलहरूको स्वामित्वको विवरण

रु. करोडमा

विवरण	आर्थिक वर्ष											प्रथम आठ महिना	
	२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
१. ट्रेजरी बिल													
क. नेपाल राष्ट्र बैंक	१३७६.८८	१७५७.९०	२२५४.८६	३०४७.७४	२८१७.८९	२५०७.२९	१२९६.८९	२२०४.८९	१७९६.८९	१६०९.९९	३०४५.७४	२८८७.२४	५१६५.७४
ख. वाणिज्य बैंकहरु	५८६१.१५	६४९६.६३	६१०५.४८	६८१०.९५	८६४६.११	१०२०४.९२	१२१४९.१४	११३३६.०३	१००७२.९२	९७८९.९५	७९५३.८७	७३५०.३१	९०४६.८२
ग. अन्य	२०६.५०	२४८.७७	२९१.१७	३४५.६८	५७०.०७	४५०.२०	२००.७८	१०५.८९	११६.	२०५.९७	४१.३१	६३.३८	५५.५
जम्मा	**७४४४.५३**	**८५०३.३०**	**८६५१.५१**	**१०२०४.३७**	**१२०३४.०७**	**१३१६२.४१**	**१३६४६.८१**	**१३६४६.८१**	**११९८५.८१**	**११६०५.९१**	**११०४०.९२**	**१०३००.९३**	**१४२६८.०६**
२. विकास ऋणपत्र													
क. नेपाल राष्ट्र बैंक	१५१.८६	२९.६५	३०.२३	३०.९१	३४.८२	३८.२०	३१.९२	०	०	०	८९४.२०	८९४.२०	४५२८.७०
ख. वाणिज्य बैंकहरु	६२८.०३	७०१.६७	१०७३.६७	१४७२.८७	१९३२.२२	२६७८.०६	२५७३.८७	२३००.६८	३५६३.३९	७९०६.३५	१२३५२.३०	७७०२.००	१५७७१.०५
ग. वित्तीय संस्थाहरु	४६३.६५	६६०.८१	७८४.२४	८९८.२९	१२२७.९७	१६०२.१५	१३३६.२६	६७७.२९	७१०.६७	१४६०.८५	१६१९.२१	१४६९.५०	१७६६.६६
घ. कर्मचारी संचय कोष	४०५.६४	४९६.५४	६३६.५२	६५३.९१	६५३.९१	७८१.९८	६६६.९८	७१९.०९	८३६.८६	१३९०.००३	१३९०.००	१३९०.००	१४४३.९४
ङ. सरकारी व्यावसायिक संस्थानहरु	१.२५	९.१०	०.००	१८८.३३	१८८.३३	२४०.३८	२३९.१३	७६१.२८	५३४.१७	०.		०.००	
च. निजी क्षेत्रका व्यावसायिक संस्थाहरू	३४.२५	२१८.९८	०.००	५२.६८	२६२.१६	२६२.१६	१८५.७५	१५७.९१	५०.७१	९९.७२	९९.७२	९९.७२	५०.७
छ. निजी क्षेत्र	५९.४५	१०.७५	५६.८६	०.००	९.६६	९.६६	१.४७	०.३१	०.३१	०.३	०.३	०.३०	०.३
ज. सेवामुलक संस्थाहरू	१७३.५९	४६.०५	३६६.३३	२५४.९६	४२.८८	१३९.३६	१२५.७२	९४.५३	१०.८९	३२.७८	३४.२८	३४.२८	२८.६५
जम्मा	**१९१७.७२**	**२१७३.५५**	**२९४७.८५**	**३५५१.९५**	**४३५१.९५**	**५७५१.९५**	**५१६१.०९**	**४७११.०९**	**५७०७.००**	**१०८९०.००**	**१६३९०.०१**	**११५९०.००**	**२३५९०.००**
३. राष्ट्रिय बचतपत्र													
क. नेपाल राष्ट्र बैंक	२७.९५	४४.७२	७.६९	०.००	०.७६	१.५०	१.७४	१.८७	२.१४	०.१३	१८.२४	९.०२	२१.९३
ख. वाणिज्य बैंकहरु	०	०	०	०	०		०	०	०	०	०	०	०
ग. वित्तीय संस्थाहरु	०	०	०	०	०		०	०	०	०	०	०	०
घ. राष्ट्रिय वीमा संस्थान	०	०	०	०	०		०	०	०	०	०	०	०
ङ. कर्मचारी संचय कोष	०	०	०	०	०		०	०	०	०	०	०	०
च. सरकारी व्यावसायिक संस्थानहरु	०	०	०	०	०		०	०	०	०	०	०	०
छ. निजी क्षेत्रका व्यावसायिक संस्थाहरू	०	०	०	०	०		०	०	०	०	०	०	०
ज. सेवामुलक संस्थाहरु	०	०	०	०	१००२.०६	१४७१.६३	१४७१.६३	१४९१.६३	१४९१.६३	२०.	०.	०.१५	०.
झ. निजी क्षेत्र	१२३.७४	६६.९८	१४.००	०.००	६५.१८	९४.८८	९४.६४	१६५.१६	१६४.८९	७०.५२	७२.४१	८१.४८	६८.७२
जम्मा	**१५१.६९**	**१११.६९**	**२१.६९**	**०.००**	**१०६८.००**	**१५६८.०१**	**१५६८.००**	**१६५८.६५**	**१६५८.६५**	**९०.६५**	**९०.६५**	**९०.६५**	**९०.६५**
४. नागरिक बचत पत्र													
क. नेपाल राष्ट्र बैंक (दोस्रो बजार)	६.२७	५६.२७	११५.५१	२६३.५०	३१३.५५	२७५.३३	२४१.१२	१२६.५४	५०.७६	३०.७६	२२७.४७	११७.६३	२४८.८८
ख. निजी क्षेत्र	१३२.८३	२४५.१६	३२७.८५	२४८.७९	१४९.३६	१३६.९७	७७.२६	२५.१४	२५४.८६	७४९.८६	५६९.०५	६८३.४३	५७१.५७
ग. वैदेशिक रोजगार ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.४०	०.७४	१.६०	५.८९	१३.५३	२१.५	४८.६२	५२.९७	५२.८५	५६.६८
जम्मा	**१३९.१०**	**३०१.४४**	**४४३.३६**	**५१२.६९**	**४६३.६५**	**४१३.९०**	**३२४.२७**	**१६५.२**	**३२७.१२**	**८२९.२३**	**८४९.४९**	**८५३.९१**	**८७७.१३**
५. विशेष ऋणपत्र													
क. २५ वर्षे विशेष ऋणपत्र (ने.रा.बैंक)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ख. आई एम.एफ. प्रमिसरी नोट (ने.रा.बैंक)	४४७.२२	४८०.०४	४८०.०४	५२०.००	४८७.११	४८७.११	१३३४.५५	४८७.११	४८७.११	४८७.११	४८७.११	४८७.११	४८७.११
ग. अन्य ऋणपत्र *	२७७.३५	३३.९४	२२.९६	१६.९७	१५.८०	१५.७६	०	०	०	०	०	०	०
१. नेपाल राष्ट्र बैंक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२. वाणिज्य बैंकहरु	९४.४६	१५.७६	१५.७६	१५.७६	१५.७६	१५.७६	०	०	०	०	०	०	०
३. कर्मचारी संचय कोष	१४७.३५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४. व्यक्ति	३५.५४	१८.१८	७.२०	१.२१	०.०४	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	**७२४.५७**	**५१३.९८**	**५०३.००**	**५३६.९७**	**५०२.९१**	**५०२.८७**	**१३३४.५५**	**४८७.११**	**४८७.११**	**४८७.११**	**४८७.११**	**४८७.११**	**४८७.११**
छ. कूल ट्रेजरी बिल तथा ऋणपत्रहरू													
नेपाल राष्ट्र बैंक	२०१०.१८	२३६८.५८	२८८८.३३	३८६२.१५	३६५४.१३	३३०९.४३	२९०६.२२	२८२०.४	२३३६.९	२१२७.९९	४६७२.७६	४३९५.२	१०४५२.३६
वाणिज्य बैंकहरू	६५८३.६४	७२१४.०६	७१९४.९१	८२९९.५८	१०५९४.०९	१२८९८.७४	१४७२३.०२	१३६३६.७	१३६३६.३१	१७६९६.३	२०३०६.१७	१५०५२.३१	२४८१७.८७
अन्य	१७८३.७९	२०२१.३२	२४८४.१७	२६४४.२५	४१७२.३६	५१९०.९७	४४०५.४८	४२११.७५	४१९२.४८	४०७८.६१	३८७९.२५	३८७४.९४	४०४२.७२
जम्मा (IMF प्रमिसरी नोट बाहेक)	**९९३०.३९**	**१११२३.९२**	**१२०८७.३७**	**१४२८५.९८**	**१७९३३.४७**	**२०९१२.०३**	**२०७००.१७**	**२०१८१.७५**	**१९६७८.५८**	**२३४१५.७९**	**२८३७१.०७**	**२२८३५.४९**	**३८८२५.८४**
कुल जम्मा	**१०३७७.६१**	**११६०३.९६**	**१२५६७.४१**	**१४८०५.९८**	**१८४२०.५८**	**२१३९९.१४**	**२२०३४.७२**	**२०६६८.८६**	**२०१६५.६८**	**२३९०२.९**	**२८८५८.१८**	**२३३२२.६**	**३९३१२.९५**

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* सि.वि.पास, २० बर्षे विशेष ऋणपत्र र वन क्षतिपुर्ति विशेष ऋणपत्र समावेश छ।

अनुसूची ४.१ राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क

(आधार वर्ष २०७१ /७२ = १००)

महिना	आर्थिक वर्ष									
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
साउन	५९.२	६५.२	७१.४	७६.८	८५.९	९२.७	९९.६	१०६.५	११५.७	११८.३
भदौ	६०.१	६५.६	७१.३	७७.३	८६.०	९२.८	९९.९	१०७.१	११५.५	११९.४
असोज	६०.४	६५.७	७१.४	७७.८	८५.९	९३.२	१००.२	१०८.४	११५.७	११९.२
कार्तिक	६०.१	६५.६	७१.१	७७.१	८५.२	९३.७	१००.४	११०.९	११६.१	१२०.६
मंसीर	५८.७	६४.८	७०.९	७६.३	८४.२	९२.८	९९.४	११०.९	११५.१	११९.९
पुस	५८.२	६४.४	७१.७	७६.५	८४.१	९२.२	९८.६	११०.५	११३.९	११८.५
माघ	५८.९	६५.३	७१.९	७७.०	८४.८	९२.२	९८.७	१०९.८	११३.४	११९.०
फागुन	५९.३	६५.२	७२.१	७७.१	८५.०	९२.६	९९.०	१०९.२	११२.४	११९.१
चैत	५९.७	६५.५	७२.४	७७.९	८५.२	९३.३	९९.७	१०९.४	११३.५	-
वैशाख	६१.२	६६.७	७२.९	७९.३	८६.२	९४.६	१०१.३	१११.५	११५.२	-
जेठ	६१.५	६६.६	७२.३	७९.५	८६.१	९४.२	१०१.२	११२.४	११५.६	-
असार	६१.३	६६.८	७३.२	८१.६	८७.९	९५.०	१०२.२	११२.९	११५.९	-
वार्षिक	५९.९	६५.६	७१.९	७७.८	८५.५	९३.३	१००.०	१०९.९	११४.८	११९.३
वार्षिक वृद्धिदर (प्रतिशत)	१२.६	९.६	९.६	८.३	९.९	९.१	७.२	९.९	४.५	४.०

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ४.२ : वार्षिक बिन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर

महिना	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
साउन	५.६	११.९	१०.१	९.५	७.७	११.९	७.९	७.५	६.९	८.६	२.३
भदौ	६.१	१२.५	९.२	८.६	८.५	११.२	८.०	७.६	७.२	७.९	३.४
असोज	५.४	१३.३	८.६	८.९	८.९	१०.५	८.४	७.५	८.२	६.७	३.१
कार्तिक	५.३	१३.७	९.१	८.४	८.५	१०.५	१०.०	७.२	१०.४	४.८	३.९
मंसीर	४.६	१३.४	१०.३	९.६	७.५	१०.४	१०.३	७.०	११.६	३.८	४.२
पुस	४.८	१३.८	१०.७	११.३	६.८	९.८	९.७	६.८	१२.१	३.२	४.०
माघ	५.२	१३.२	११.०	१०.२	७.०	१०.१	८.८	७.०	११.३	३.३	५.०
फागुन	६.०	१२.८	१०.०	१०.७	७.०	१०.२	८.९	७.०	१०.२	२.९	६.०
चैत	८.०	११.६	९.८	१०.६	७.५	९.५	९.४	६.९	९.७	३.८	-
वैशाख	८.३	१२.४	८.९	९.५	८.७	८.७	९.७	७.१	१०.०	३.४	-
जेठ	१०.१	१२.०	८.२	८.८	९.९	८.२	९.५	७.४	११.१	२.८	-
असार	१०.६	११.१	९.०	९.६	११.५	७.८	८.१	७.६	१०.४	२.७	-
औसत	६.७	१२.६	९.६	९.६	८.३	९.९	९.१	७.२	९.९	४.५	४.०

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ४.३ : समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क, वार्षिक (औसत)

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	भार प्रतिशत	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिनाको औषत		
											२०७३/७४	२०७४/७५	प्रतिशत परिवर्तन
कुल सूचकाङ्क	**१००**	**५९.९**	**६५.६**	**७१.९**	**७७.८**	**८५.५**	**९३.३**	**१००.०**	**१०९.९**	**११४.८**	**११२.४**	**११९.१**	**६.०**
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	५२.४	६०.४	६९.३	७४.६	८१.७	९१.२	१००.०	११०.९	११३.०	१०८.२	११४.२	५.६
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	११.३३	५९.३	६५.३	७४.४	७४.६	८१.४	९०.४	१००.०	१०९.२	१११.१	११०.१	११३.५	३.१
दाल	१.८४	६१.९	७८.०	७२.१	७२.१	८१.१	८५.०	१००.०	१३२.७	१२५.४	११७.६	९१.१	-२२.५
तरकारी	५.५२	३६.६	४४.१	५९.६	७४.०	७८.३	९४.३	१००.०	११०.३	१०७.५	८२.२	१०५.६	२८.४
मासु तथा माछा	६.७५	४९.१	५९.४	६४.६	६९.४	७९.४	९३.९	१००.०	१०९.८	११२.४	११२.२	११७.७	४.९
दुग्ध पदार्थ तथा अन्डा	५.२४	५२.३	५८.५	६७.०	७६.२	८२.७	८८.६	१००.०	११०.०	११४.०	११४.१	१२३.१	७.९
घ्यू तथा तेल	२.९५	७७.६	७४.०	७५.९	८६.९	९८.८	९९.७	१००.०	११९.५	११२.३	१११.५	११४.५	२.६
फलफूल	२.०८	४३.३	५२.१	६२.३	७२.८	७७.४	८७.९	१००.०	१०६.५	११०.६	१०२.८	१०८.५	५.६
चिनी तथा मिठाई	१.७४	४८.२	७०.०	८३.७	९१.४	१०३.९	१००.०	१००.०	१०७.३	१२३.२	१२३.७	१२०.७	-२.४
मसला	१.२१	५५.४	७०.६	८६.९	७९.०	८३.०	९०.९	१००.०	११३.५	११९.९	११७.९	११३.५	-३.७
हल्का पेय पदार्थ	१.२४	६१.९	७३.५	८१.१	८४.७	९४.१	९६.४	१००.०	१०४.७	१०८.५	१०८.२	१११.५	३.०
मदिरा	०.६८	५२.९	५९.३	६३.१	६६.०	७१.३	८३.३	१००.०	११२.९	१२६.१	१२६.९	१३६.८	७.८
सुर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	४१.६	४६.८	५३.१	५८.९	६७.०	७९.६	१००.०	१०७.६	१११.६	११२.९	११९.२	५.६
रेष्टुरा तथा होटल	२.९२	४६.९	५६.४	६५.२	७२.९	८१.६	९०.२	१००.०	१०९.३	११७.१	११६.५	१२३.१	५.७
गैर खाद्य वस्तु तथा सेवा	५६.०९	६७.२	७०.४	७४.३	८०.९	८९.१	९५.१	१००.०	१०९.२	११६.३	११५.८	१२३.१	६.३
लत्ता कपडा तथा जुत्ता	७.१९	५२.२	५६.१	६३.६	७३.०	८१.९	९१.०	१००.०	११४.२	१२४.७	१२४.४	१३३.२	७.०
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३	७२.०	७४.३	७९.८	८४.७	९३.७	९८.५	१००.०	११२.७	१२२.०	१२१.८	१३१.९	८.३
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	४.३	५८.७	६२.४	६५.९	७४.७	८४.७	९२.४	१००.०	१०६.३	११२.९	११२.५	११७.८	४.७
स्वास्थ्य	३.४७	७३.५	७६.०	७९.१	८२.७	८८.३	९४.८	१००.०	१०२.६	१०५.३	१०४.८	१०७.७	२.८
यातायात	५.३४	६९.७	६६.४	७३.१	८४.५	९३.७	९८.७	१००.०	१०२.०	१००.९	१०१.०	१०२.९	१.९
संचार	२.८२	१२३.६	१२३.६	११०.५	१०१.५	९९.४	९९.९	१००.०	१०५.१	१०४.९	१०५.७	१०५.८	०.१
मनोरंजन तथा संस्कृति	२.४६	७२.२	७७.५	७५.७	८१.५	८८.३	९४.१	१००.०	१०४.३	१०७.५	१०६.६	११२.०	५.१
शिक्षा	७.४१	६०.९	६७.८	७१.५	७८.५	८८.०	९४.७	१००.०	११०.१	१२०.९	११८.९	१२९.९	९.३
अन्य वस्तु तथा सेवाहरु	२.८१	६२.७	६७.४	७१.४	७८.४	८६.३	९२.६	१००.०	१०४.५	११३.८	११३.४	११८.६	४.५

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ४.४ : वार्षिक बिन्दुगत राष्ट्रिय उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर

(प्रतिशत परिवर्तन)

उपभोग्य वस्तुहरू	भार प्रतिशत	आर्थिक वर्ष / फागुन महिना										
		२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
कुल (क+ख)	१००	६.१	१२.८	९.९	१०.७	७.०	१०.२	८.९	७.०	१०.२	२.९	६.०
क. खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	८.५	१८.१	१४.८	१७.३	४.२	११.३	१०.८	९.५	१०.३	-०.४	५.६
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	११.३३	१५.३	१३.१	१२.१	१३.४	-२.४	१२.९	११.७	७.८	९.२	-०.१	३.१
दाल	१.८४	१२.८	२४.२	३०.०	-८.१	-१.८	१२.६	६.८	१६.७	३१.६	-११.२	-२२.५
तरकारी	५.५२	०.२	२१.१	२.३	७३.१	५.१	९.४	१३.९	४.८	६.८	-८.३	२८.४
मासु तथा माछा	६.७५	५.५	२४.९	२४.५	७.७	५.८	१७.१	१३.५	९.९	६.५	०.०	४.९
दुग्ध पदार्थ तथा अण्डा	५.२४	७.८	१६.५	१३.४	१०.५	१७.४	७.३	६.७	१६.८	११.९	३.९	७.९
घ्यू तथा तेल	२.९५	२७.५	६.४	-३.१	३.१	१३.३	१३.९	०.३	-०.४	१८.८	-५.८	२.६
फलफूल	२.०८	-४.७	१९.७	२१.३	३३.४	९.८	५.२	१४.१	१०.४	९.२	०.९	५.६
चिनी तथा मिठाई	१.७४	-८.३	५३.३	६०.७	७.०	५.९	१२.०	-३.५	-०.१	६.७	१५.२	-२.४
मसला	१.२१	-०.४	११.०	३४.०	२२.१	-१२.१	५.५	१०.५	१२.०	१६.६	२.४	-३.७
हल्का पेय पदार्थ	१.२४	४.५	२१.९	१५.३	८.९	६.०	१२.०	२.४	४.२	४.७	३.१	३.१
मदिरा	०.६८	२.१	१३.०	१२.४	२.१	९.२	४.४	२२.५	२१.१	१४.५	१०.७	७.८
सुर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	१०.०	१७.५	११.४	१७.१	९.०	११.४	२५.३	२६.६	७.९	४.६	५.६
रेष्टुराँ तथा होटल	२.९२	७.६	२४.५	२०.७	१५.५	११.४	१२.२	९.५	११.३	९.९	५.१	५.७
ख. गैर खाद्य वस्तु तथा सेवा	५६.०९	३.९	८.३	५.९	५.३	९.४	९.३	७.१	४.९	१०.२	५.६	६.३
लत्ता कपडा तथा जुत्ता	७.१९	३.३	८.८	६.८	१३.७	१५.२	११.५	१२.२	१०.०	१५.३	७.४	७.१
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३	४.८	६.८	६.७	६.४	६.३	९.७	५.१	०.९	१३.१	७.७	८.३
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	४.३	५.२	१४.०	५.३	७.३	१३.४	१२.७	९.४	८.९	६.८	४.७	४.७
स्वास्थ्य	३.४७	७.२	४.४	२.४	२.९	६.४	६.५	९.१	४.३	२.५	२.२	२.८
यातायात	५.३४	१.१	१३.९	-०.७	११.३	१७.०	८.४	४.९	०.५	३.४	-१.३	१.९
संचार	२.८२	०.०	०.१	०.०	-१०.४	-८.२	-२.१	०.१	०.३	५.७	०.०	०.१
मनोरञ्जन तथा संस्कृति	२.४६	५.२	६.६	६.८	-२.०	८.८	६.२	७.५	६.२	४.८	१.७	५.१
शिक्षा	७.४१	४.९	८.२	११.८	४.७	८.९	१२.५	७.८	५.५	१२.४	८.९	९.३
अन्य वस्तु तथा सेवाहरू	२.८१	१.०	१२.५	८.४	५.४	९.९	१०.८	६.५	८.३	८.१	५.७	४.६

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ४.५ : समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (प्रथम आठ महिना)

(आधार वर्ष २०७१ /७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	भार	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५*	प्रतिशत परिवर्तन**	
	प्रतिशत	असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन*	२०७३/७४	२०७४/७५*
कुल सूचकाङ्क	**१००**	**१०२.२**	**१०९.२**	**११२.९**	**११२.४**	**११५.९**	**११९.१**	**२.७**	**६.०**
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	१०३.५	१०८.५	११४.०	१०८.२	११३.०	११४.२	-०.९	५.६
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	११.३३	१०२.६५	११०.२	१११.३	११०.१	१११.८	११३.५	०.४	३.१
दाल	१.८४	११२.४	१३२.५	१३७.७	११७.६	१०८.६	९१.१	-२१.२	-२२.५
तरकारी	५.५२	१०१.७	८९.७	११७.९	८२.२	१०१.८	१०५.६	-१३.७	२८.४
मासु तथा माछा	६.७५	१०५.२	११२.२	११२.४	११२.२	११५.८	११७.७	३.०	४.९
दुग्ध पदार्थ तथा अन्डा	५.२४	१०५.७	१०९.८	११२.२	११४.१	११५.५	१२३.१	३.०	७.९
घ्यू तथा तेल	२.९५	१०१.०	११८.४	११३.१	१११.५	११३.४	११४.५	०.३	२.६
फलफूल	२.०८	१०८.७	१०१.९	११२.५	१०२.८	११६.४	१०८.५	३.४	५.६
चिनी तथा मिठाई	१.७४	९८.९	१०७.४	११५.८	१२३.७	१२५.०	१२०.७	७.९	-२.४
मसला	१.२१	१०२.४	११५.२	११८.५	११७.९	११६.९	११३.५	-१.४	-३.७
हल्का पेय पदार्थ	१.२४	१००.५	१०५.०	१०६.५	१०८.२	११०.२	१११.५	३.५	३.०
मदिरा	०.६८	१००.२	११४.६	११६.०	१२६.९	१२८.६	१३६.८	१०.८	७.८
सुर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	१००.३	१०८.०	१०८.५	११२.९	११२.३	११९.२	३.५	५.६
रेष्टुरा तथा होटल	२.९२	१०१.६	११०.८	११३.५	११६.५	११९.५	१२३.१	५.३	५.७
गैर खाद्य बस्तु तथा सेवा	५६.०९	१०१.२	१०९.७	११२.०	११५.८	११८.३	१२३.१	५.६	६.३
लत्ता कपडा तथा जुत्ता	७.१९	१००.९	११५.९	११८.०	१२४.४	१२७.२	१३३.२	७.७	७.०
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३	१००.४	११३.१	११६.८	१२१.८	१२४.९	१३१.९	६.९	८.३
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	४.३	१००.८	१०७.५	१०९.०	११२.५	११४.७	११७.८	५.२	४.७
स्वास्थ्य	३.४७	१००.३	१०२.५	१०५.१	१०४.८	१०५.६	१०७.७	०.५	२.८
यातायात	५.३४	९७.३	१०२.३	१००.२	१०१.०	१०१.३	१०२.९	१.१	१.९
संचार	२.८२	१००.४	१०५.६	१०५.६	१०५.७	१०४.४	१०५.८	-१.१	०.१
मनोरंजन तथा संस्कृति	२.४६	१००.२	१०४.८	१०६.०	१०६.६	११०.०	११२.०	३.८	५.१
शिक्षा	७.४१	१०९.१	१०९.२	११२.७	११८.९	१२४.६	१२९.९	१०.६	९.३
अन्य वस्तु तथा सेवाहरु	२.८१	९९.५	१०७.४	११०.४	११३.४	११३.५	११८.६	२.८	४.५

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

** फागुन–फागुनको विन्दुगत परिवर्तन।

अनुसूची ४.६ : समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (काठमाडौं), प्रथम आठ महिना

(आधार वर्ष २०७१ /७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	प्रतिशत परिवर्तन**	
	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन*	२०७३/७४	२०७४/७५*
कुल सूचकाङ्क	**६३.८**	**७२.६**	**७६.७**	**८५.०**	**९२.४**	**९८.९**	**१११.५**	**११३.५**	**११८.७**	**१.८**	**४.५**
खाद्य तथा पेय पदार्थ	**५६.४**	**६८.३**	**७०.६**	**७९.३**	**८८.९**	**९८.०**	**११२.१**	**१११.०**	**११७.५**	-१.०	५.९
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	६३.५	७२.३	७२.०	८१.६	९२.१	१००.९	१११.२	१११.३	११४.३	०.०	२.७
दाल	८६.०	७२.५	७३.१	८१.२	८७.६	१००.७	१३७.४	११८.५	८६.८	-१३.८	-२६.७
तरकारी	२८.७	५८.५	५८.२	६५.२	७६.२	८४.७	९९.८	८९.८	११६.४	-१०.१	२९.७
मासु तथा माछा	६४.७	६९.०	७२.३	८३.९	९७.४	१०४.५	११५.०	११४.२	१२४.२	-०.७	८.७
दुग्ध पदार्थ तथा अन्डा	५८.७	६३.२	७४.७	७९.६	८३.८	९७.९	१०९.२	११४.७	१२४.९	५.०	८.९
घ्यू तथा तेल	७४.७	८०.०	८९.४	१०१.०	९९.६	९९.१	१३०.०	१११.८	११४.३	-१४.०	२.३
फलफूल	४४.४	५६.४	६०.८	६४.३	८०.९	९०.३	११८.२	११७.२	११९.२	-०.९	१.७
चिनी तथा मिठाई	५२.७	८६.३	८९.६	१००.०	९८.६	१००.९	११०.१	१२५.०	१२३.२	१३.५	-१.४
मसला	६४.६	८५.७	७१.६	८०.४	८७.३	९७.७	११४.८	१२५.३	११७.६	९.१	-६.२
हल्का पेय पदार्थ	८३.९	७८.४	८२.६	९५.२	९६.८	१००.४	१०४.३	१०५.६	१०७.०	१.२	१.४
मदिरा	६८.९	६२.३	६८.५	७४.७	८२.१	१००.१	१११.५	११९.७	१२५.०	७.४	४.४
सुर्तिजन्य पदार्थ	५०.८	५४.२	५६.९	६८.०	८७.०	१००.०	१०७.४	११७.८	१२३.८	९.७	५.०
रेष्टुरा तथा होटल	५७.८	६६.८	७३.३	८०.८	८८.८	१००.२	११३.८	११७.६	१२३.३	३.३	४.९
गैर खाद्य बस्तु तथा सेवा	**७१.५**	**७७.०**	**८३.०**	**९०.७**	**९५.६**	**९९.५**	**१११.०**	**११५.२**	**११९.४**	**३.८**	**३.७**
लत्ता कपडा तथा जुत्ता	५९.१	६६.८	७४.७	८४.२	९२.८	१००.४	११३.१	१२०.१	१२२.३	६.२	१.८
घरायसी सामान तथा सेवा	७२.२	७७.८	८०.१	९१.६	९६.५	१००.१	११७.०	१२२.७	१२७.६	४.८	४.०
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	६१.१	६८.८	७५.८	८७.१	९३.२	१००.३	१०७.०	११२.४	११४.९	५.१	२.२
स्वास्थ्य	६८.३	७६.३	८०.३	८४.९	९४.६	९९.८	१०३.९	१०३.२	१०३.७	-०.७	०.५
यातायात	८७.०	८५.९	९८.९	१०७.६	१०२.४	९८.८	१००.६	१०१.४	१०२.८	०.८	१.४
संचार	११९.५	१०७.५	१००.२	९९.२	९८.७	१००.०	१०३.६	१०३.५	१०३.१	०.०	-०.४
मनोरंजन तथा संस्कृति	६४.५	७४.५	८३.७	८८.१	९५.७	१००.१	१०४.८	१०७.६	११०.०	२.७	२.३
शिक्षा	७१.६	७८.२	८३.४	८६.९	९२.७	९६.७	१०९.४	११२.६	१२३.४	२.९	९.६
अन्य वस्तु तथा सेवाहरु	६८.४	७३.१	८०.३	९०.५	९३.१	९९.३	१०६.०	११२.४	११५.४	६.०	२.६

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।　　** फागुन - फागुनको विन्दुगत परिवर्तन।

अनुसूची ४.७ : समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (तराई), प्रथम आठ महिना

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	प्रतिशत परिवर्तन**	
	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन*	२०७३/७४	२०७४/७५*
कुल सूचकाङ्क	**६६.५**	**७१.७**	**७६.७**	**८४.५**	**९२.६**	**९९.०**	**१०७.५**	**११०.५**	**११७.४**	**२.८**	**६.३**
खाद्य तथा पेय पदार्थ	६१.३	६९.६	७२.३	८०.३	८९.२	९८.१	१०६.३	१०५.८	१११.५	-०.५	५.४
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	६८.७	७७.२	७३.६	८३.४	९४.४	१०१.०	११०.९	१०९.९	११२.८	-०.९	२.६
दाल	७६.५	७२.८	६९.८	७९.८	८५.८	१०१.०	१३१.२	११४.७	८९.७	-१२.६	-२१.८
तरकारी	४१.२	६०.९	६५.५	६९.८	७८.८	८२.०	८०.४	७६.३	९७.०	-५.१	२७.१
मासु तथा माछा	६३.२	६७.६	७१.१	८५.१	९५.२	१०६.१	११०.९	१११.०	११६.०	०.१	४.६
दुग्ध पदार्थ तथा अन्डा	५५.२	५९.४	७०.२	७५.३	८१.१	९८.४	११०.९	११४.०	१२२.९	२.८	७.८
घ्यू तथा तेल	७५.९	७६.१	८७.७	१००.०	१०१.१	९९.९	११९.४	१११.२	११४.९	-६.८	३.३
फलफूल	४७.७	६७.८	७४.७	७८.९	८६.४	९४.२	९५.९	९८.६	१०२.२	२.८	३.७
चिनी तथा मिठाई	९८.२	८५.८	९२.१	१०३.८	९९.६	१००.४	१०६.३	१२२.२	११९.०	१५.०	-२.६
मसला	७४.३	८७.३	७७.९	७९.३	९०.०	९९.३	११२.५	१११.६	१०६.५	-०.८	-४.६
हल्का पेय पदार्थ	६६.१	७९.२	८३.३	९२.६	९४.१	१००.४	१०६.०	१०९.४	११५.६	३.२	५.७
मदिरा	५३.९	५६.८	६०.८	६२.२	८४.६	१००.०	११३.३	१२४.७	१३६.६	१०.०	९.५
सुर्तिजन्य पदार्थ	४२.०	५३.७	५९.४	६४.४	७६.१	१००.०	१०९.८	११३.६	११८.८	३.४	४.६
रेष्टुरा तथा होटल	५५.६	६५.२	७१.२	७९.३	८९.१	१०१.३	१०६.९	१११.५	११८.३	४.३	६.२
गैर खाद्य वस्तु तथा सेवा	७०.६	७३.२	८०.२	८७.९	९५.१	९९.६	१०८.४	११४.३	१२२.३	५.४	७.०
लत्ता कपडा तथा जुत्ता	५५.६	६२.७	७१.५	७९.५	९०.८	१००.५	११५.१	१२३.५	१३४.७	७.३	९.१
घरायसी सामान तथा सेवा	८०.४	८४.६	९२.०	९९.१	१०२.८	९९.९	११०.६	११९.६	१३०.७	८.१	९.३
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	६१.२	६६.७	७६.१	८५.७	९२.३	१००.६	१०६.५	११०.८	११६.३	४.१	४.९
स्वास्थ्य	७९.३	८०.५	८३.७	९०.०	९७.३	१००.१	१०१.५	१०४.३	१०७.५	२.७	३.१
यातायात	५७.२	६७.७	७९.५	८६.०	९६.२	९८.८	१०२.२	९९.८	१०२.०	-२.३	२.१
संचार	१२२.३	१०७.९	१०२.१	९९.८	१००.२	९९.९	१०६.४	१०६.२	१०६.६	-०.२	०.४
मनोरंजन तथा संस्कृति	८५.१	७२.९	७९.०	८५.६	९३.५	१००.०	१०३.८	१०४.९	१११.१	१.१	५.९
शिक्षा	६५.१	६६.२	७१.४	८३.६	९२.१	९७.३	१०९.३	११८.३	१३०.९	८.३	१०.६
अन्य वस्तु तथा सेवाहरु	६७.३	७०.९	७७.८	८५.९	९०.५	९९.३	१०६.१	११२.६	११७.८	६.१	४.७

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

** फागुन - फागुनको विन्दुगत परिवर्तन।

अनुसूची ४.८ : समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (पहाड), प्रथम आठ महिना

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	प्रतिशत परिवर्तन**	
	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन	फागुन*	फागुन*	२०७३/७४	२०७४/७५*
कुल सूचकाङ्क	**६४.७**	**७२.२**	**७८.३**	**८५.९**	**९२.७**	**९९.३**	**१०९.६**	**११६.१**	**१२२.७**	**५.९**	**५.६**
खाद्य तथा पेय पदार्थ	६०.८	७२.४	७६.६	८४.७	९१.९	९८.९	१०८.९	१११.१	११५.३	२.०	३.८
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	६९.२	७९.१	७८.३	८७.५	९४.३	१००.७	१०८.५	१०९.८	११३.३	१.२	३.२
दाल	७६.६	७३.९	७३.१	८१.८	८५.३	१००.०	१३०.५	१२३.३	९६.०	-५.५	-२२.१
तरकारी	३४.९	६४.२	६९.६	७७.४	८६.७	८५.८	९८.२	९१.९	११२.१	-६.४	२२.०
मासु तथा माछा	६२.१	६८.५	७४.०	८४.६	९५.६	१०५.५	१११.९	११२.८	११४.८	०.८	१.८
दुग्ध पदार्थ तथा अन्डा	५६.३	६७.०	७७.३	८३.५	८९.३	९७.९	१०९.४	११३.९	१२२.७	४.१	७.७
घ्यू तथा तेल	७३.६	७६.२	८५.२	९७.७	९८.९	९९.७	१०९.९	१११.५	११३.५	१.४	१.९
फलफूल	५३.३	६७.७	७५.८	७८.८	८५.३	९४.९	९७.२	१००.२	१०९.५	३.०	९.३
चिनी तथा मिठाई	१०४.८	९४.२	९९.८	१११.१	१०५.५	१००.९	१०६.३	१२६.०	१२०.७	१८.६	-४.२
मसला	७१.४	८४.२	७६.६	७९.६	८५.९	९८.७	११९.४	१२५.६	१२१.०	५.२	-३.७
हल्का पेय पदार्थ	७१.७	८०.०	८६.७	९५.०	९९.१	१००.१	१०४.४	१०९.१	११०.९	४.५	१.६
मदिरा	५३.१	५९.५	६६.७	६८.४	८०.२	१००.२	११६.९	१३३.३	१४२.८	१४.०	७.१
सुर्तिजन्य पदार्थ	४१.४	४६.८	५२.१	५५.७	७५.०	१००.३	१०६.२	१०७.३	११४.३	१.१	६.५
रेष्टुरा तथा होटल	५९.३	६७.१	७८.८	९१.६	९५.४	१०१.०	११३.४	१२७.८	१३१.२	१२.७	२.६
गैर खाद्य बस्तु तथा सेवा	६८.४	७२.०	८०.१	८७.१	९३.६	९९.६	११०.३	१२०.८	१२९.५	९.५	७.२
लत्ता कपडा तथा जुत्ता	५२.१	६०.४	७३.५	८१.४	९०.७	१००.७	११९.९	१३१.०	१४०.४	९.२	७.२
घरायसी सामान तथा सेवा	७३.६	७८.५	८३.५	८९.९	९६.१	९९.७	१११.२	१२६.७	१४२.३	१३.९	१२.४
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	६२.५	६१.९	७१.९	७९.४	९१.५	१०१.०	११०.१	११७.०	१२३.२	६.३	५.२
स्वास्थ्य	७८.३	७४.७	८३.६	८८.४	९५.५	१००.३	१०३.३	१०८.६	११३.३	५.२	४.३
यातायात	६१.७	७१.६	८५.०	९२.०	९७.४	९९.३	१०४.८	१०३.८	१०५.३	-०.९	१.४
संचार	१३०.४	११९.३	१०२.५	९९.५	९९.९	९९.७	१०६.२	१०६.८	१०६.५	०.६	-०.३
मनोरंजन तथा संस्कृति	८२.१	८२.५	८७.२	९०.६	९३.७	१००.३	१०७.१	१०९.४	११५.५	२.२	५.५
शिक्षा	६३.३	६६.१	७४.९	८६.७	९१.३	९७.३	१०८.७	१३०.३	१३८.४	१९.८	६.२
अन्य वस्तु तथा सेवाहरु	६५.२	६७.५	७४.६	८१.४	९२.१	९९.५	१११.४	११७.१	१२३.४	५.१	५.४

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

** फागुन-फागुनको बिन्दुगत परिवर्तन।

अनुसूची ४.९ : समूहगत उपभोग्य वस्तुहरुको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (हिमाल), प्रथम आठ महिना

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	प्रतिशत परिवर्तन**	
	फागुन	फागुन	फागुन*	फागुन*	२०७३/७४	२०७४/७५*
कुल सूचकाङ्क	**१००.०**	**१०८.५**	**११२.५**	**११९.२**	**३.७**	**६.०**
खाद्य तथा पेय पदार्थ	**१००.१**	**१०७.६**	**११०.०**	**११५.९**	**२.२**	**५.४**
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	१०१.०	१०८.९	१०८.१	११९.१	-०.७	१०.२
दाल	१००.०	१३०.५	१२२.२	१०४.४	-६.४	-१४.५
तरकारी	९७.५	९२.७	८९.४	१०३.७	-३.६	१६.०
मासु तथा माछा	१०१.४	१०९.३	११०.७	११३.२	१.४	२.२
दुग्ध पदार्थ तथा अन्डा	९९.३	१०१.८	११०.२	१११.०	८.२	०.८
घ्यू तथा तेल	९९.८	१११.२	११८.४	११७.२	६.५	-१.०
फलफूल	९६.८	९८.८	९५.३	१०८.४	-३.५	१३.७
चिनी तथा मिठाई	९९.७	१०८.०	१२४.७	१२२.१	१५.४	-२.१
मसला	१००.०	१२१.७	१३५.९	१२८.७	११.६	-५.३
हल्का पेय पदार्थ	१००.०	१०३.५	१०९.१	११५.६	५.४	६.०
मदिरा	१००.०	१२८.४	१४८.९	१६९.९	१५.९	१४.१
सुर्तिजन्य पदार्थ	१००.०	१०७.२	११९.४	१३४.५	११.४	१२.७
रेष्टुरा तथा होटल	१००.५	१०९.५	११५.०	११९.९	५.०	४.३
गैर खाद्य बस्तु तथा सेवा	**१००.०**	**१०९.८**	**११६.३**	**१२४.३**	**५.९**	**६.९**
लत्ता कपडा तथा जुत्ता	१००.३	११७.६	१२८.३	१४९.०	९.०	१६.२
घरायसी सामान तथा सेवा	१००.३	११३.५	१२०.२	१२३.५	५.९	२.८
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	१००.६	१०६.३	११९.१	१३२.५	१२.१	११.३
स्वास्थ्य	१००.०	९९.६	१०३.०	१०५.८	३.४	२.८
यातायात	९९.४	९५.२	९३.२	९१.१	-२.१	-२.२
संचार	१००.०	१०८.२	१०५.२	११४.६	-२.८	९.०
मनोरंजन तथा संस्कृति	९९.९	१०२.१	११०.६	१२५.१	८.२	१३.२
शिक्षा	९८.०	१०६.४	११५.३	१२०.२	८.३	४.३
अन्य वस्तु तथा सेवाहरु	९८.८	१०६.५	११०.३	१२०.९	३.६	९.६

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।   * अपरिष्कृत।   ** फागुन-फागुनको विन्दुगत परिवर्तन।

अनुसूची ४.१० : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क (वार्षिक)

(आधार वर्ष २०५६/५७ = १००)

महिना	२०५९/६०	२०६०/६१	२०६१/६२	२०६२/६३	२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
साउन	११०.९	११४.४	१२२.१	१३३.५	१४२.४	१६०.०	१७७.९	२०१.४	२१८.४	२३०.७	२५७.९	२७३.२	२९३.५	३०९.२	३२७.६	३३१.६
भदौ	११२.४	११६.०	१२३.१	१३४.८	१४७.१	१६३.५	१८०.३	२०३.०	२१९.६	२३५.२	२५९.१	२७८.८	२९९.२	३१४.५	३३१.०	३३६.०
असोज	११२.५	११६.४	१२३.४	१३५.०	१४९.०	१६४.३	१७९.६	२०६.१	२२२.५	२३६.०	२६०.१	२७९.७	२९९.८	३१७.६	३३३.५	३३८.८
कार्तिक	११२.६	११७.२	१२२.६	१३६.४	१५०.५	१६१.३	१७६.१	२०८.७	२२४.१	२३५.३	२५८.५	२८१.८	३००.८	३२२.१	३३५.३	३३८.०
मंसीर	१०७.५	११३.९	११९.०	१३४.३	१४६.३	१५५.२	१७०.९	२०३.२	२२६.०	२३५.७	२५५.२	२७८.८	२९७.२	३२०.७	३२९.४	३३५.२
पुस	१०४.६	११२.०	११९.७	१२९.५	१४३.०	१५०.८	१७२.९	२००.६	२२६.४	२३३.७	२५५.०	२७७.७	२९२.८	३१५.२	३२०.८	३२७.१
माघ	१०७.३	११२.९	१२१.०	१२८.९	१४५.१	१५१.३	१७४.०	१९८.७	२२२.२	२३२.६	२५४.६	२७५.१	२९०.२	३१०.२	३१५.४	३२२.२
फागुन	१०९.६	११३.५	१२३.२	१३०.८	१४६.७	१५६.४	१७५.६	१९७.०	२२१.४	२३५.४	२५६.६	२७७.९	२९३.१	३०९.१	३१२.४	३१९.४
चैत	१११.३	११४.२	१२३.७	१३३.१	१४३.२	१५६.६	१७८.१	१९७.६	२२०.३	२३४.८	२५४.५	२७७.४	२९२.०	३०८.२	३१२.०	-
वैशाख	११२.३	११४.३	१२५.२	१३६.९	१४५.४	१६०.१	१८४.९	२००.४	२२१.९	२३९.७	२५९.२	२८२.८	२९७.१	३१४.४	३१९.०	-
जेठ	१११.२	११६.२	१२६.५	१३८.२	१४६.०	१६४.९	१९३.०	२०५.२	२२३.४	२४४.०	२६०.४	२८४.२	२९९.५	३१८.८	३२१.२	-
असार	११२.७	११८.१	१२९.९	१३९.९	१५१.८	१७१.८	१९८.०	२११.८	२२७.२	२५१.०	२६७.९	२८८.९	३०४.४	३२३.१	३२६.१	-
वार्षिक	११०.४	११४.९	१२३.३	१३४.३	१४६.४	१५९.७	१८०.१	२०२.८	२२२.८	२३७.०	२५८.३	२७९.७	२९६.६	३१५.३	३२३.६	३३१.०
वार्षिक वृद्धिदर (प्रतिशत)	३.८	४.०	७.३	८.९	९.०	९.१	१२.८	१२.६	९.९	६.४	९.०	८.३	६.१	६.३	२.७	१.७

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ४.११ : राष्ट्रिय थोक मुद्रास्फितिदर (वार्षिक बिन्दुगत)

समुह	भार प्रतिशत	आर्थिक वर्ष / फागुन महिना										
		२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
कुल	१००.०	६.६	१२.३	१२.२	१२.४	६.३	९.०	८.३	५.५	५.५	१.०	२.३
कृषि सम्बन्धी वस्तु	४९.६	४.९	१५.३	१९.२	१५.४	१.७	१२.३	११.३	८.४	९.१	-०.२	०.४
स्वदेशमा उत्पादित औधोगिक वस्तु	२०.४	९.०	८.८	१२.१	८.२	९.५	३.५	६.७	६.०	६.३	४.२	५.५
आयातित वस्तु	३०.०	७.८	१०.०	१.२	९.७	१३.०	६.६	३.७	-०.८	-२.८	१.८	४.३

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ४.१२ : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क (प्रथम आठ महिना)

(आधार वर्ष २०५६/५७ = १००)

समूह / उपसमूह	भार प्रतिशत	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५	प्रतिशत परिवर्तन**	
		असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन	२०७३/७४	२०७४/७५
कूल सूचकाङ्क	**१००**	**३०४.४**	**३०९.१**	**३२३.१**	**३१२.४**	**३२६.१**	**३१९.४**	**०.९**	**२.३**
कृषि सम्बन्धी वस्तुहरु	४९.५९	३५४.५	३६२.९	३८९.१	३६२.१	३९१.१	३६३.३	०.५	०.३
खाद्यान्न वस्तुहरु	१६.५९	२७४.९	२७७.०	२७३.२	२८२.३	२९२.०	२८३.३	६.९	०.४
नगदे वाली	६.०९	३४९.७	३९०.०	४७०.६	३४०.१	४२२.६	३५१.२	-१०.२	३.२
दलहन	३.७७	४१८.३	४८७.४	४९८.१	४९२.७	४९४.६	३६६.०	-०.७	-२५.७
फलफूल तथा तरकारी	११.१८	३६६.३	३२१.२	३८७.३	२९६.८	३५८.७	३४२.८	-७.४	१५.५
मसलाहरु	१.९५	३३०.१	३८७.४	३८६.८	४२९.२	४४७.०	३८२.९	१५.६	-१०.८
पशुजन्य उत्पादन	१०.०२	४५६.८	४८३.३	४९२.७	५१८.२	५२२.६	५२१.३	६.१	०.६
स्वदेशमा उत्पादित औद्योगिक वस्तुहरु	२०.३७	२५६.२	२६९.९	२७२.४	२८१.२	२८३.६	२९६.८	४.१	५.५
खाद्यजन्य वस्तुहरु	६.१२	२३५.९	२४१.८	२४७.६	२५६.२	२५६.५	२६३.०	३.६	२.७
पेय तथा सुर्तीजन्य वस्तुहरु	५.६९	२९१.९	३१६.०	३२५.७	३३४.९	३३९.०	३६१.२	४.१	७.९
निर्माण सामग्री	४.५	२९३.३	२९९.९	२८८.२	२९५.९	३०१.१	३३४.६	४.५	१३.१
अन्य	४.०७	१९५.६	२१४.६	२१७.७	२२७.०	२२७.२	२१५.४	४.३	-५.१
आयातित वस्तुहरु	३०.०३	२५४.४	२४७.१	२४८.७	२५१.४	२४७.५	२६२.३	-०.५	४.४
पेट्रोलियम वस्तुहरु तथा कोईला	५.४	४९२.९	४२९.१	४२५.७	४२४.२	४०५.८	४५०.६	-४.७	६.२
रासायनिक मल तथा रासायनिक वस्तुहरु	२.४६	२५०.९	२५२.८	२५०.९	२५१.२	२४०.२	२४२.१	-४.३	-३.६
यातायातका साधन तथा मेशिनरी वस्तुहरु	६.९७	१९०.१	२०२.९	२१२.२	२२९.७	२३०.२	२४२.३	८.५	५.५
इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक वस्तुहरु	१.८७	१२४.९	१२४.९	१२६.२	१२५.३	१२५.३	१२७.९	-०.७	२.१
औषधि	२.७३	१५४.०	१५५.५	१५२.१	१४०.६	१४१.०	१६२.७	-७.३	१५.७
कपडाजन्य वस्तुहरु	३.१	१९१.८	१९६.८	१९६.४	१९३.०	१९३.४	१९३.०	-१.५	०.०
अन्य वस्तुहरु	७.४५	२३८.२	२३९.७	२४१.६	२४३.२	२४३.७	२५०.५	०.९	३.०

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

** फागुन—फागुनको बिन्दुगत परिवर्तन।

अनुसूची ४.१३ : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क (वस्तु अनुसार)

(आधार वर्ष २०५६/५७ = १००)

समूह / उपसमूह	भार प्रतिशत	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रतिशत परिवर्तन	
											२०७२/७३	२०७३/७४
कूल सूचकाङ्क	**१००**	**१८०.१**	**२०२.८**	**२२२.८**	**२३७.०**	**२५८.३**	**२७९.७**	**२९६.६**	**३१५.३**	**३२३.६**	**६.३**	**२.७**
कृषि सम्बन्धी वस्तुहरु	४९.५९	१८१.३	२२२.६	२४६.७	२५२.८	२७९.६	३११.१	३३८.७	३७४.२	३८६.१	१०.५	३.२
खाद्यान्न वस्तुहरु	१६.५९	१६१.५	१८९.२	२१४.०	२०३.७	२२२.७	२४४.५	२६६.९	२७३.१	२८१.१	२.३	२.९
नगदे वाली	६.०९	१९९.७	२७५.४	२४५.४	२७९.७	३५१.३	३५३.४	३९३.०	४११.१	४२३.३	४.६	३.०
दलहन	३.७७	२२६.६	२७८.६	२७५.६	२६६.१	२९९.७	२९१.६	३४३.४	४७७.७	५०१.६	३९.१	५.०
फलफूल तथा तरकारी	११.१८	१६६.७	१८२.४	२२५.४	२५१.३	२५३.३	२८५.७	३२१.८	३७६.६	३६२.५	१७.०	(३.७)
मसलाहरु	१.९५	१४३.९	१९७.९	२७३.४	२२९.७	२३७.१	३०७.५	३०७.२	३७५.४	४१९.७	२२.२	११.८
पशुजन्य उत्पादन	१०.०२	२०९.६	२७४.५	३०९.३	३१८.७	३६०.३	४३२.१	४४७.५	४७७.४	५१३.७	६.७	७.६
स्वदेशमा उत्पादित औद्योगिक वस्तुहरु	२०.३७	१६४.९	१७९.०	१९५.२	२१३.९	२२४.९	२३८.४	२५१.७	२६७.५	२८०.३	६.२	४.८
खाद्यजन्य वस्तुहरु	६.१२	१५३.८	१७३.०	१८३.०	२०२.७	२१९.८	२३०.५	२३५.५	२४३.३	२५५.८	३.३	५.१
पेय तथा सुर्तीजन्य वस्तुहरु	५.६९	१६०.०	१८१.५	२०७.४	२३१.४	२३८.४	२५८.९	२८४.३	३१२.६	३३५.०	९.९	७.२
निर्माण सामग्री	४.५	२१७.९	२२६.६	२३८.३	२५०.९	२६१.७	२७६.३	२८८.६	२९६.२	२९२.९	२.६	(१.१)
अन्य	४.०७	१२९.९	१३१.८	१४८.८	१६५.३	१७३.१	१७९.६	१८९.८	२०८.९	२२६.६	१०.१	८.५
आयातित वस्तुहरु	३०.०३	१८८.४	१८६.२	२०२.१	२२६.६	२४५.६	२५५.९	२५७.७	२५०.३	२४९.९	(२.९)	(०.२)
पेट्रोलियम वस्तुहरु तथा कोईला	५.४	३३०.०	३१४.२	३६४.०	४४१.२	५२३.६	५५७.९	५२२.३	४४८.३	४१८.६	(१४.२)	(६.६)
रासायनिक मल तथा रासायनिक वस्तुहरु	२.४६	२०९.९	१८९.१	१९८.३	२०६.७	२२३.०	२३२.४	२४६.५	२५१.७	२४९.०	२.१	(१.१)
यातायातका साधन तथा मेशिनरी वस्तुहरु	६.९७	१६५.४	१६३.०	१७२.४	१८५.९	१८८.४	१८८.२	१९०.८	२०२.४	२२५.२	६.१	११.२
इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक वस्तुहरु	१.८७	१००.१	९७.०	९९.९	१११.२	११०.८	१२०.३	१२४.३	१२५.१	१२६.६	०.६	१.२
औषधि	२.७३	१२३.०	१३२.२	१३४.४	१३८.१	१४६.१	१४४.०	१५४.१	१५४.१	१४०.७	(०.१)	(८.७)
कपडाजन्य वस्तुहरु	३.१	१२५.०	१२८.९	१३५.७	१६७.३	१७१.३	१७६.५	१८७.४	१९४.३	१९५.९	३.७	०.८
अन्य वस्तुहरु	७.४५	१७३.०	१८०.१	१९२.०	२०२.१	२०६.४	२१६.५	२३३.०	२४१.०	२४४.४	३.५	१.४

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ४.१४ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

(आधार वर्ष २०६१/६२ = १००)

महिना	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
साउन	१२२.८	१३२.८	१६२.३	१८५.४	२४१.९	२७६.१	३०१.०	३४०.२	३६१.५	४१५.१	४३८.४
भदौ	१२३.३	१३४.६	१६२.६	१८७.९	२४५.३	२७८.४	३११.२	३४०.४	३६२.७	४१७.५	४३८.४
असोज	१२३.५	१३४.७	१६४.५	१९०.२	२४७.०	२७९.०	३११.२	३४०.४	३६८.४	४२१.४	४४१.१
कार्तिक	१२३.५	१३५.८	१६५.९	१९०.६	२४७.०	२८०.५	३११.२	३४०.४	३६८.५	४२१.४	४४७.२
मंसीर	१२३.३	१४१.३	१६५.९	१९०.६	२४९.७	२८०.५	३१४.१	३४६.६	३६९.०	४२१.४	४४७.२
पुस	१२४.८	१४४.०	१६९.५	१९०.६	२५१.७	२८२.२	३२९.६	३५३.०	३६९.५	४२१.६	४४७.३
माघ	१२४.७	१४५.३	१६९.५	१९७.५	२५६.९	२८२.२	३३०.४	३५३.०	३६९.५	४२१.८	४४९.५
फागुन	१२५.१	१४९.२	१६९.६	२०२.०	२५७.७	२८२.४	३३०.४	३५३.०	३६९.७	४२१.८	४५४.९
चैत	१२५.४	१५०.८	१७१.७	२१४.३	२५९.९	२८३.७	३३०.४	३५४.०	३७२.८	४२७.६	-
वैशाख	१२५.५	१५२.०	१७१.७	२१४.३	२६२.८	२८६.१	३३०.४	३५४.४	३७३.७	४२९.५	-
जेठ	१२७.६	१५५.०	१७५.७	२१६.६	२६२.८	२८६.८	३३०.४	३५५.३	३७३.७	४२९.७	-
असार	१३२.६	१५७.०	१८१.९	२१६.६	२७०.४	२९२.५	३३०.८	३५६.९	३७८.८	४२९.७	-
वार्षिक	१२५.२	१४४.४	१६९.२	१९९.७	२५४.४	२८२.५	३२१.८	३४९.०	३६९.८	४२३.२	४४५.५
वार्षिक वृद्धिदर (प्रतिशत)	९.७	१५.३	१७.२	१८.०	२७.४	११.०	१३.९	८.५	६.०	१४.४	५.३

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ४.१५ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क (वार्षिक औसत)

(आधार वर्ष २०६१/६२ = १००)

सि.नं.	समूह / उपसमूह	भार प्रतिशत	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रतिशत परिवर्तन	
												२०७२/७३	२०७३/७४
कूल सूचकाङ्क		**१००.०**	**१४४.४**	**१६९.२**	**१९९.७**	**२५४.४**	**२८२.५**	**३२१.८**	**३४९.०**	**३६९.८**	**४२३.२**	**६.०**	**१४.४**
१	**तलब सूचकाङ्क**	**२७.०**	**१३०.६**	**१५७.०**	**१५७.०**	**१८७.३**	**२०४.९**	**२५६.३**	**२७८.६**	**२८४.४**	**३३६.४**	**२.१**	**१८.३**
१.१	निजामती सेवा	२.८	१६१.२	१९९.३	१९९.३	२३६.५	२३६.५	३०९.६	३४०.७	३४०.७	४२३.२	०.०	२४.२
१.२	सार्वजनिक संस्थानहरु	१.१	१३८.४	१६४.१	१६४.१	२०८.६	२१०.०	२६३.४	२८७.३	२९०.१	३५०.६	१.०	२०.८
१.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	०.६	१८६.०	२०४.१	२०४.१	२९०.६	२९०.६	४१७.६	४४६.२	४५७.७	४९४.९	२.६	८.१
१.४	सैनिक तथा प्रहरी सेवा	४.०	१४६.९	१८०.२	१८०.२	२२७.९	२२७.९	३०४.९	३३२.४	३३२.४	४१०.८	०.०	२३.६
१.५	शिक्षा	१०.६	१३४.५	१७४.५	१७४.५	२०७.८	२०७.८	२६८.१	२९५.८	३००.२	३६२.४	१.५	२०.७
१.६	निजी संगठनहरु***	७.९	१०१.२	१०२.५	१०२.५	१११.३	१७१.२	१८४.४	१९३.३	२०६.०	२१९.७	६.६	६.७
२	**ज्यालादर सूचकाङ्क**	**७३.०**	**१४९.४**	**१७३.८**	**२१५.५**	**२७९.२**	**३११.२**	**३४५.९**	**३७४.९**	**४०१.३**	**४५५.३**	**७.०**	**१३.४**
२.१	कृषि मजदूर	३९.५	१५५.९	१८७.३	२४७.८	३२०.०	३६०.६	३९२.४	४२२.७	४५७.५	५१७.३	८.३	१३.१
	पुरुष	२०.५	१५५.६	१९०.३	२५१.८	३२२.४	३५४.४	३७७.८	४१६.१	४५१.०	४९८.०	८.४	१०.४
	महिला	१९.०	१५६.३	१८४.०	२४३.४	३१७.४	३६७.२	४०८.१	४२९.८	४६४.६	५३८.२	८.१	१५.८
२.२	औद्योगिक मजदूर	२५.३	१४२.८	१५८.३	१७३.३	२२५.०	२४८.२	२९३.१	३१७.४	३२९.०	३७४.६	३.६	१३.९
	उच्च दक्ष	६.३	१३१.४	१४४.८	१६९.५	२१४.०	२३३.८	२७२.६	३००.४	३१९.८	३५६.९	६.५	११.६
	दक्ष	६.३	१४०.१	१५५.१	१६८.६	२२०.४	२४२.२	२९०.०	३१४.३	३२६.९	३७०.१	४.०	१३.२
	अर्धदक्ष	६.३	१४५.६	१६१.५	१६९.५	२२१.८	२४६.९	२९०.१	३१५.८	३२३.३	३६३.८	२.४	१२.५
	अदक्ष	६.३	१५४.३	१७१.७	१८५.६	२४३.७	२६९.८	३१९.७	३३९.३	३४५.८	४०७.६	१.९	१७.९
२.३	निर्माण मजदूर	८.३	१३८.६	१५६.६	१८९.९	२५०.३	२६८.१	२८५.९	३२२.९	३५४.१	४०५.७	९.७	१४.६
	डकर्मी	२.८	१३४.४	१५१.३	१७९.२	२३५.३	२४८.८	२६४.१	३००.९	३२९.६	३७९.२	९.५	१५.०
	दक्ष	१.४	१३२.२	१४९.९	१७७.०	२२६.१	२४०.५	२५५.७	२९१.१	३१८.४	३६८.९	९.४	१५.८
	अदक्ष	१.४	१३६.६	१५२.८	१८१.३	२४४.५	२५७.१	२७२.६	३१०.८	३४०.९	३८९.४	९.७	१४.२
	सिकर्मी	२.८	१३०.१	१४४.६	१६९.८	२२७.५	२४३.५	२५२.६	२८४.३	३१६.८	३७१.९	११.४	१७.४
	दक्ष	१.४	१२६.७	१४१.४	१६७.०	२१७.७	२३४.९	२४४.२	२७६.७	३१०.९	३५९.४	१२.४	१५.६
	अदक्ष	१.४	१३३.४	१४७.७	१७२.७	२३७.२	२५२.२	२६१.०	२९१.९	३२२.८	३८४.४	१०.६	१९.१
	ज्यामी	२.८	१५१.३	१७३.८	२२०.६	२८८.१	३११.८	३४०.७	३८३.३	४१५.७	४६६.०	८.५	१२.१
	पुरुष	१.४	१४९.८	१७१.६	२२१.७	२९२.२	३१५.२	३४५.६	३९२.५	४२२.०	४५७.१	७.५	८.३
	महिला	१.४	१५२.९	१७६.१	२१९.५	२८३.९	३०८.४	३३५.८	३७४.१	४०९.५	४७४.९	९.५	१६.०

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

*** आ.व. २०६९/७० देखिको निजी संगठनहरुको तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिएको ।

अनुसूची ४.१६ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकांकको वार्षिक बिन्दुगत परिवर्तन

(प्रतिशत परिवर्तन)

उपभोग्य वस्तुहरू	भार प्रतिशत	आर्थिक वर्ष / फागुन महिना									
		२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
कुल सूचकाङ्क	**१००.०**	**१९.३**	**१३.७**	**१९.१**	२७.६	**९.६**	**१७.०**	**६.८**	४.७	**१४.१**	**७.८**
१. तलव सूचकाङ्क	**२७.०**	**१६.८**	**१३.८**	**०.०**	**१९.३**	**९.४**	**२६.२**	**७.८**	**२.०**	**१८.५**	**९.४**
१.१ निजामती सेवा	२.८	२८.१	१४.६	०.०	१८.७	०.०	३१.३	९.७	०.०	२४.२	०.०
१.२ सार्वजनिक संस्थानहरू	१.१	२१.९	११.१	०.०	२८.०	०.०	२७.६	७.५	०.७	२१.७	०.०
१.३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	०.६	१८.२	१.३	०.०	४२.४	०.०	४७.७	४.३	२.३	१२.९	१.३
१.४ सेना तथा प्रहरीबल	४.०	३०.९	१३.०	०.०	२६.५	०.०	३४.५	८.५	०.०	२३.६	०.०
१.५ शिक्षा	१०.६	१६.१	२२.४	०.०	१९.१	०.०	३०.५	९.१	१.५	२०.७	५.८
१.६ निजी प्रतिष्ठानहरू ***	७.९	२.७	०.०	०.०	८.६	५३.८	८.४	४.१	६.६	६.७	३६.३
२. ज्यालादर सूचकाङ्क	**७३.०**	**२०.१**	**१३.६**	**२५.५**	**२९.८**	**९.६**	**१४.८**	**६.६**	**५.५**	**१३.०**	**७.४**
२.१ कृषि मजदूर	३९.५	२६.९	१७.०	३४.६	२७.१	१२.५	११.१	७.९	५.६	१३.५	७.७
२.२ औधोगिक मजदूर	२५.२	१०.६	८.८	१०.४	३४.३	४.७	२४.८	२.७	३.६	११.६	६.६
२.३ निर्माण मजदूर	८.३	१८.१	१०.६	२०.४	३४.१	६.३	१०.०	१०.४	१०.२	१३.०	८.१

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

*** आर्थिक वर्ष २०६९/७० देखि केही निजी संगठनहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिएको।

अनुसूची ४.१७ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क (प्रथम आठ महिना)

(आधार वर्ष २०६१/६२ = १००)

सि.नं.	समूह / उपसमूह	भार प्रतिशत	२०६६/६७	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७३/७४	२०७४/७५*	प्रतिशत परिवर्तन**	
			फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन	असार	फागुन*	२०७३/७४	२०७४/७५*
कूल सूचकाङ्क		**१००.०**	**१६९.६**	**१८१.९**	**२०२.०**	**२१६.६**	**२५७.७**	**२७०.४**	**२८२.४**	**२९२.५**	**३३०.४**	**३३०.८**	**३५३.०**	**३५६.९**	**३६९.७**	**३७८.८**	**४२१.८**	**४२९.७**	**४५४.९**	**१३.४**	**७.८**
१	**तलब सूचकाङ्क**	**२७.०**	**१५७.०**	**१५७.०**	**१५७.०**	**१५७.०**	**१८७.३**	**१८७.३**	**२०४.९**	**२०४.९**	**२५८.६**	**२५८.७**	**२७८.७**	**२७८.७**	**२८४.४**	**२८४.४**	**३३६.९**	**३३६.९**	**३६८.६**	**१८.५**	**९.४**
१.१	निजामती सेवा	२.८	१९९.३	१९९.३	१९९.३	१९९.३	२३६.५	२३६.५	२३६.५	२३६.५	३१०.६	३१०.६	३४०.७	३४०.७	३४०.७	३४०.७	४२३.२	४२३.२	४२३.२	२४.२	०.०
१.२	सार्वजनिक संस्थानहरु	१.१	१६४.१	१६४.१	१६४.१	१६४.१	२१०.०	२१०.०	२१०.०	२१०.०	२६८.०	२६८.९	२८८.१	२८८.१	२९०.१	२९०.१	३५३.१	३५३.१	३५३.१	२१.७	०.०
१.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	०.६	२०४.१	२०४.१	२०४.१	२०४.१	२९०.६	२९०.६	२९०.६	२९०.६	४२९.१	४२९.१	४४७.५	४४७.५	४५७.७	४५७.७	५१६.६	५१६.६	५२३.२	१२.९	१.३
१.४	सैनिक तथा प्रहरी सेवा	४.०	१८०.२	१८०.२	१८०.२	१८०.२	२२७.९	२२७.९	२२७.९	२२७.९	३०६.५	३०६.५	३३२.४	३३२.४	३३२.४	३३२.४	४१०.८	४१०.८	४१०.८	२३.६	०.०
१.५	शिक्षा	१०.६	१७४.५	१७४.५	१७४.५	१७४.५	२०७.८	२०७.८	२०७.८	२०७.८	२७१.२	२७१.२	२९५.८	२९५.८	३००.२	३००.२	३६२.४	३६२.४	३८३.४	२०.७	५.८
१.६	निजी संगठनहरु***	७.९	१०२.५	१०२.५	१०२.५	१०२.५	१११.३	१११.३	१७१.२	१७१.२	१८५.६	१८५.६	१९३.३	१९३.३	२०६.०	२०६.०	२१९.७	२१९.७	२९९.४	६.७	३६.३
२	**ज्यालादर सूचकाङ्क**	**७३.०**	**१७४.२**	**१९१.०**	**२१८.६**	**२३८.६**	**२८३.७**	**३०१.१**	**३११.०**	**३२४.८**	**३५६.९**	**३५७.४**	**३८०.४**	**३८५.८**	**४०१.२**	**४१३.६**	**४५३.२**	**४६४.०**	**४८६.७**	**१२.२**	**७.४**
२.१	कृषि मजदूर	३९.५	१८७.२	२१५.०	२५१.९	२७९.८	३२०.१	३४५.४	३६०.२	३८०.५	४००.१	४००.१	४३१.८	४४१.०	४५६.१	४७३.६	५१७.९	५२२.१	५५७.६	१०.२	७.७
	पुरुष	२०.५	१८९.१	२१६.७	२५८.८	२८०.५	३२१.०	३४४.८	३५३.६	३६६.७	३८४.४	३८४.४	४३०.५	४३९.१	४४९.४	४६३.७	४९७.०	५०१.१	५३३.३	८.१	७.३
	महिला	१९.०	१८५.१	२१३.१	२४४.४	२७९.०	३१९.२	३४६.२	३६७.२	३९५.३	४१७.०	४१७.०	४३३.३	४४३.१	४६३.४	४८४.२	५४०.६	५४४.७	५८३.८	१२.५	८.०
२.२	औद्योगिक मजदूर	२५.३	१५९.९	१६०.६	१७६.५	१८२.४	२३७.१	२४३.१	२४८.३	२५५.१	३०९.८	३०९.८	३१८.२	३१८.२	३२९.६	३३४.१	३६७.८	३९०.४	३९२.१	१६.९	६.६
	उच्च दक्ष	६.३	१४७.२	१४६.१	१७४.३	१७९.५	२२२.४	२२९.८	२३३.३	२४१.३	२८९.०	२८९.०	३०१.९	३०२.१	३२१.७	३२५.५	३५७.१	३५८.०	३६०.३	१०.०	०.९
	दक्ष	६.३	१५७.४	१५८.०	१७१.४	१७८.३	२३२.६	२३७.२	२४१.५	२५१.८	३०६.८	३०६.८	३१४.५	३१४.५	३२६.९	३३२.७	३७०.०	३७१.९	३७३.१	११.८	०.८
	अर्धदक्ष	६.३	१६२.८	१६३.५	१७१.५	१७६.९	२३६.७	२४२.३	२४७.७	२४९.३	३०७.०	३०७.०	३१५.९	३१५.९	३२२.१	३२७.८	३६४.३	३६५.५	३६६.९	११.५	०.७
	अदक्ष	६.३	१७२.२	१७४.७	१८८.९	१९४.९	२५६.६	२६३.१	२७०.७	२७८.१	३३६.२	३३६.२	३४०.४	३४०.५	३४७.५	३५०.४	३७९.७	४६६.१	४६७.८	३३.०	२३.२
२.३	निर्माण मजदूर	८.३	१५६.१	१६९.७	१८७.९	२१३.७	२५१.९	२६६.८	२६७.८	२७१.९	२९४.५	२९९.३	३२५.०	३२९.०	३५८.१	३६९.७	४०४.८	४११.६	४३७.४	११.३	८.१
	डकर्मी	२.८	१५१.४	१६२.४	१७७.८	२०१.८	२३८.२	२४५.५	२४८.४	२५०.३	२७२.७	२७८.४	३०२.८	३०५.४	३३३.५	३४५.३	३७७.८	३८२.४	४०७.४	१०.७	७.८
	दक्ष	१.४	१४९.५	१६१.६	१७६.०	१९७.३	२२७.६	२३५.५	२३९.७	२४३.४	२६३.१	२६७.५	२९३.७	२९५.२	३२०.१	३३९.७	३६८.३	३७०.५	३९२.९	९.१	६.७
	अदक्ष	१.४	१५३.४	१६३.१	१७९.५	२०६.३	२४८.७	२५५.४	२५७.१	२५७.१	२८२.३	२८९.४	३११.९	३१५.६	३४६.९	३५१.०	३८७.२	३९४.२	४२१.९	१२.३	९.०
	सिकर्मी	२.८	१४४.३	१५३.९	१७०.३	१८९.९	२२९.५	२४५.५	२४३.६	२४४.३	२५७.१	२६२.०	२८५.९	२८८.५	३१९.१	३३६.२	३७२.०	३७४.३	३९५.२	११.३	६.२
	दक्ष	१.४	१४१.८	१५२.०	१६८.५	१८५.७	२१८.४	२३६.२	२३५.१	२३६.४	२४७.८	२५३.३	२७९.१	२८०.३	३१३.८	३३०.३	३५८.८	३६१.०	३७९.०	९.३	५.६
	अदक्ष	१.४	१४६.९	१५५.८	१७२.१	१९४.२	२४०.७	२५४.९	२५२.२	२५२.२	२६६.३	२७०.७	२९२.६	२९६.७	३२४.४	३४२.२	३८५.३	३८७.६	४११.३	१३.३	६.७
	ज्यामी	२.८	१७२.५	१९२.८	२१५.७	२४९.३	२८८.०	३०९.२	३११.३	३२१.०	३५३.४	३५७.४	३८६.०	३९२.८	४२१.४	४२७.४	४६४.५	४७८.०	५०९.५	११.८	९.७
	पुरुष	१.४	१७०.३	१८९.३	२१७.६	२५१.६	२९३.०	३१२.७	३१४.५	३२५.९	३५७.२	३५९.९	३९६.४	४०२.८	४२८.१	४२८.१	४५५.१	४६५.४	४९४.३	८.७	८.६
	महिला	१.४	१७४.७	१९६.३	२१३.८	२४७.०	२८३.०	३०५.७	३०८.१	३१६.२	३४९.७	३५५.०	३७५.८	३८२.९	४१४.८	४२६.६	४७३.९	४९०.५	५२४.७	१५.०	१०.७

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

** फागुन–फागुनको विन्दुगत परिवर्तन।

*** आ.व. २०६९/७० देखिको निजी संगठनहरुको तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिएको ।

अनुसूची ५.१ : मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	शीर्षक	असार मसान्त								प्रथम आठ महिना		
		२०६७	२०६८	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	खुद बैदेशिक सम्पत्ति	२१६५२.५	२२१२६.६	३८३७७.२	४६८२३.८	५९९२२.०	७४७२८.७	९५५९८.१	१०१४६३.५	९३०७९.४	९९७४०.०	१००३१०.१
२	खुद आन्तरिक सम्पत्ति	६०४४६.२	७०००५.५	७४६५३.०	८४७१३.८	९६६७४.७	११३०५१.४	१२८८५९.८	१५७७०६.७	११६२३९.३	१४७७७०.६	१८२३९७.८
३	कुल आन्तरिक कर्जा	७९६५९.८	९१०२२.५	९९४६९.१	११६५८६.६	१३१४३०.५	१५२७३४.६	१८०५७३.६	२१७७७९.२	१६१२०६.२	१९९९७४.७	२४३१५६.४
४	कुल आन्तरिक कर्जा	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
५	सरकारलाई गएको खुद कर्जा	१३६५२.३	१६३४३.९	१६२८८.२	१६७७८.८	१४१९८.९	१२७२१.१	८७७५.९	१४९४८.९	५०२७.०	३४६.४	८५४७.४
	(क) सरकारमाथिको दावी	१३६५२.३	१६३४३.९	१६५२५.५	१६७९७.३	१६५४९.०	१६१०२.५	२०२७७.८	२५५७६.१	१४६३५.८	१९९१७.६	३५९४९.९
	(ख) सरकारी बचत	०.०	०.०	२३७.३	१८.५	२३५०.१	३३८१.३	११५०१.८	१०६२७.२	९६०८.८	१९५७१.२	२७४०२.५
६	सरकारी संस्थानलाई गएको कर्जा	८४७.३	८६०.३	११३७.५	१२७०.६	११९०.५	१३३६.१	११६४.१	१३५१.२	१२९५.७	१२७१.१	१४४९.८
	(क) वित्तीय	२५९.७	२२२.६	१२७.६	१३१.७	१४८.८	३२६.१	३४१.४	४२८.६	३४१.४	४४३.९	३८३.३
	(ख) गैर–वित्तीय	५८७.६	६३७.६	१००९.९	११३८.९	१०४१.७	१०१०.१	८२२.७	९२२.६	९५४.३	८२७.२	१०६६.५
७	गैर–सरकारी बित्तीय संस्थालाई गएको कर्जा	१३०५.२	१०८६.०	१०६०.८	१२३४.५	९५८.६	१२८२.८	१४०२.९	१७६३.१	१५८६.६	१७३०.४	२३३६.८
८	निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	६३८५५.०	७२७३२.२	८०९८२.६	९७३०२.६	११५०८२.५	१३७३९४.५	१६९२३०.६	१९९७१६.०	१५३२९६.९	१९६६२६.८	२३०८२२.४
९	खुद अमौद्रिक दायित्व	१९२१३.६	२१०१७.०	२४८१६.१	३१८७२.८	३४७५५.८	३९६८३.१	५१७१३.८	६००७२.५	४४९६७.०	५२२०४.२	६०७५८.६
१०	विस्तृत मुद्रा प्रदाय, एमर (११+१२)	८२०९८.७	९२१३२.०	११३०३०.२	१३१५३७.६	१५६५९६.७	१८७७८०.१	२२४४५७.९	२५९१७०.२	२०९३१८.७	२४७५१०.६	२८२७०७.९
११	मुद्रा प्रदाय, एम१	२१२०९.७	२२२३५.१	२६३७०.६	३०१५९.०	३५४८३.०	४२४७४.५	५०३२८.७	५६९४०.२	५०९८९.२	५३१७९.०	६०५६६.७
	(क) मुद्रा	१३९२८.१	१४१९३.१	१७०४९.२	१९५८७.४	२२७५३.७	२७००८.०	३२७४८.३	३६१७४.६	३११६२.१	३६१८५.९	४०३८७.३
	(ख) चल्ती निक्षेप	७२८१.६	८०४२.०	९३२१.४	१०५७१.६	१२७२९.३	१५४६६.४	१७५८०.४	२०७६५.६	१९८२७.१	१६९९३.१	२०१७९.४
१२	मुद्दती, बचत र कल निक्षेप	६०८८९.०	६९८९६.९	८६६५९.७	१०१३७८.६	१२१११३.७	१४५३०५.७	१७४१२९.१	२०२२३०.०	१५८३२९.५	१९४३३१.६	२२२१४१.२

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ५.२ : मुद्रा प्रदायमा प्रभाव पार्ने कारकहरू

(वार्षिक परिवर्तन, रकममा) (रु. करोडमा)

क्र.सं.	शीर्षक	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना		
								२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	खुद बैदेशिक सम्पत्ति @	१३१६२.७	६८९४.०	१२७१२.७	१४५०३.६	१८८९१.२	८२१०.६	१५८१८.३	५००२.१	-२४७३.०
२	खुद आन्तरिक सम्पत्ति @	७७३५.६	११६१३.४	१२३४६.४	१६६७९.८	१७७८६.५	२६५०१.७	५७२०.२	१८०५०.६	२६०१०.७
३	कुल आन्तरिक कर्जा	८४४६.७	१७११७.५	१४८४३.९	२१३०४.१	२७८३९.०	३७२०५.६	८४७१.७	१९४०१.१	२५३७७.२
	कुल आन्तरिक कर्जा	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
४	सरकारलाई गएको खुद कर्जा	-५५.७	४९०.६	-२५७९.९	-१४७७.८	-३९४५.२	६१७३.०	-७६९४.२	-८४२९.५	-६४०१.५
	क. सरकारमाथिको दावी	१८१.५	२७१.८	-२४८.२	-४४६.६	४१७५.३	५२९८.३	-१४६६.७	-३६०.२	१०३७३.८
	ख. सरकारी बचत	२३७.३	-२१८.८	२३३१.६	१०३१.२	८१२०.५	-८७४.६	६२२७.५	८०६९.४	१६७७५.३
५	संस्थानतर्फ गएको कर्जा	२७७.३	१३३.१	-८०.२	१४५.६	-१७२.०	१८७.१	-४०.४	१०७.०	९८.६
	(क) वित्तीय	-९५.०	४.१	१७.०	१७७.३	१५.४	८७.२	१५.३	१०२.४	-४५.३
	(ख) गैर–वित्तीय	३७२.३	१२९.०	-९७.२	-३१.७	-१८७.४	९९.९	-५५.७	४.५	१४३.९
६	गैर सरकारी बित्तीय संस्थालाई गएको कर्जा	-२५.२	१७३.७	-२७६.०	३२४.२	१२०.१	३६०.२	३०३.८	३२७.४	५७३.८
७	निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	८२५०.३	१६३२०.०	१७७७९.९	२२३१२.०	३१८३६.१	३०४८५.४	१५९०२.४	२७३९६.२	३११०६.४
	निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
८	खुद अमौद्रिक दायित्व @	७११.१	५५०४.०	२४९७.५	४६२४.२	१००५२.५	१०७०३.९	२७५१.५	१३५०.५	-६३३.५
	खुद अमौद्रिक दायित्व	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
९	मुद्रा प्रदाय, एम २ (१०+११)	२०८९८.२	१८५०७.४	२५०५९.१	३११८३.४	३६६७७.७	३४७१२.३	२१५३८.५	२३०५२.७	२३५३७.७
१०	मुद्रा प्रदाय, एम १ (क+ख)	४१३५.४	३७८८.४	५३२४.०	६९९१.५	७८५४.३	६६११.५	८५१४.८	२८५०.३	३६२६.५
	(क) मुद्रा	२८५६.०	२५३८.३	३१६६.३	४२५४.३	५७४०.२	३४२६.३	४१५४.१	३४३७.७	४२१२.७
	(ख) चल्ती निक्षेप	१२७९.४	१२५०.२	२१५७.७	२७३७.२	२११४.०	३१८५.२	४३६०.७	-५८७.४	-५८६.२
११	मुद्दती, बचत र कल निक्षेप	१६७६२.८	१४७१८.९	१९७३५.१	२४१९२.०	२८८२३.५	२८१००.८	१३०२३.८	२०२०२.४	१९९११.३
१२	विदेशी विनिमय नाफा (+) नोक्सान (—)	३०८८.०	१५५२.६	३८५.५	३०३.२	१९७८.१	-२३४५.२	२५३२.४	-८६०.१	१३१९.६

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

@ विनिमय नाफा/नोक्सान समायोजन गरिएको।

अनुसूची ५.३ : मुद्रा प्रदायमा प्रभाव पार्ने कारकहरू

(वार्षिक परिवर्तन प्रतिशतमा)

क्र.सं.	शीर्षक	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना		
							२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	खुद बैदेशिक सम्पत्ति @	१८.०	२७.२	२४.२	२५.३	८.६	२१.२	५.२	-२.४
२	खुद आन्तरिक सम्पत्ति @	१५.६	१४.६	१७.३	१५.७	२०.६	५.१	१४.०	१६.५
३	कुल आन्तरिक कर्जा	१७.२	१२.७	१६.२	१८.२	२०.६	५.५	१०.७	११.७
४	कुल आन्तरिक कर्जा	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
५	सरकारलाई गएको खुद कर्जा	३.०	-१५.४	-१०.४	-३१.०	७०.३	-६०.५	-९६.१	-४२.८
	क. सरकारमाथिको दावी	१.६	-१.५	-२.७	२५.९	२६.१	-९.१	-१.८	४०.६
	ख. सरकारी बचत	-९२.२	१२६३६.५	४३.९	२४०.२	-७.६	१८४.२	७०.२	१५७.९
६	संस्थानततर्फ गएको कर्जा	११.७	-६.३	१२.२	-१२.९	१६.१	-३.०	९.२	७.३
	(क) वित्तीय	३.२	१२.९	११९.२	४.७	२५.५	४.७	३०.०	-१०.६
	(ख) गैर–वित्तीय	१२.८	-८.५	-३.०	-१८.६	१२.१	-५.५	०.६	१५.६
७	गैर सरकारी बित्तीय संस्थालाई गएको कर्जा	१६.४	-२२.४	३३.८	९.४	२५.७	२३.७	२३.३	३२.५
८	निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	२०.२	१८.३	१९.४	२३.२	१८.०	११.६	१६.२	१५.६
	निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
९	खुद अमौद्रिक दायित्व @	२२.२	७.८	१३.३	२५.३	२०.७	६.९	२.६	-१.१
	खुद अमौद्रिक दायित्व	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
१०	मुद्रा प्रदाय, एम २ (१०+११)	१६.४	१९.१	१९.९	१९.५	१५.५	११.५	१०.३	९.१
११	मुद्रा प्रदाय, एम १ (क+ख)	१४.४	१७.७	१९.७	१८.५	१३.१	२०.०	५.७	६.४
	(क) मुद्रा	१४.९	१६.२	१८.७	२१.३	१०.५	१५.४	१०.५	११.६
	(ख) चल्ती निक्षेप	१३.४	२०.४	२१.५	१३.७	१८.१	२८.२	-३.३	-२.८
१२	मुद्दती, बचत र कल निक्षेप	१७.०	२०.०	४३.८	१९.८	१६.१	९.०	११.६	९.८

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

@ विनिमय नाफा/नोक्सान समायोजन गरिएको।

अनुसूची ५.४ : खुला बजार कारोबार स्थिति

(रु. करोडमा)

	विवरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७२/७३	प्रथम आठ महिना	
					२०७३/७४	२०७४/७५
क	**तरलता प्रशोचन**	४७६८०.०	५४२५५.०	१२४४५.०	१०११०.०	१३०२५.०
	बिक्री बोलकबोल	६००.०	९१०.०	०.०	०.०	०.०
	रिभर्स रिपो बोलकबोल	३१५८०.०	२३५९५.०	६४२५.०	६४२५.०	८४७५.०
	निक्षेप बोलकबोल	१५५००.०	२९७५०.०	६०२०.०	३६८५.०	४५५०.०
ख	**तरलता प्रवाह**	०.०	०.०	६०९९.८	६०९९.८	९७२४.५
	खरिद बोलकबोल	०.०	०.०	२७७८.८	२७७८.८	३७०९.५
	रिपो बोलकबोल	०.०	०.०	३३२१.०	३३२१.०	६०१५.०
ग	**खुद तरलता प्रशोचन(क-ख)**	**४७६८०.०**	**५४२५५.०**	**६३४५.२**	**४०१०.२**	**३३००.५**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ५.५ : ब्याजदर संरचना (प्रतिशत)

भारित औसत ब्याजदर	२०७३ असार	२०७३ असोज	२०७३ पुस	२०७३ चैत	२०७४ असार	२०७४ असोज	२०७४ पुस	२०७४ चैत**
९१ दिने ट्रेजरी विल	०.१	२.१	१.७	०.९	०.७	१.२	५.८	४.९८
अन्तर–बैंक दर								
वाणिज्य बैंक	०.७	३.३	२.७	०.८	०.६	१.१	४.४	४.१
अन्य वित्तीय संस्था	३.३	४.१	५.५	७.३	४.५	-	५.१	५.७
निक्षेप	३.३	३.३	४.	५.१	६.२	६.२	६.२	६.५
कर्जा	८.९	८.६	९.३	१०.८	११.३	११.१	११.८	१२.
आधार ब्याजदर	**६.५**	**६.४**	**७.१**	**८.६**	**९.९**	**१०.१**	**९.९**	**१०.४**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

** निक्षेप, कर्जा र आधार ब्याजदरको तथ्याङ्क २०७४ फागुनको रहेको।

अनुसूची ५.६ : निक्षेप परिचालन तथा कर्जा प्रवाह (रु. करोडमा)

शीर्षक	२०७३ असार	२०७३ फागुन	२०७४ असार	२०७४ फागुन	आठ महिनामा प्रतिशत परिवर्तन	
	मसान्त	मसान्त	मसान्त	मसान्त*	२०७३/७४	२०७४/७५
निक्षेप परिचालन						
वाणिज्य बैंक	१७५३४३	१९३२५१	२०८०३९	२२२००३	१०.२	६.७
विकास बैंक	२६८९०	२६८६१	२२१०३	२५६२१	-०.१	१५.९
वित्त कम्पनी	६३०३	५६७७	५१७७	५५६३	-९.९	७.५
बैंक तथा वित्तीय संस्था +	२०१६८२	२२००६५	२२९९८१	२४८७१४	९.१	८.१
कर्जा प्रवाह (निजी क्षेत्रमा)						
वाणिज्य बैंक	१३६७२८	१६०८३४	१७०८९९	१९४६०७	१७.६	१३.९
विकास बैंक	२३२७०	२४७७८	२००७४	२४३३३.	६.५	२१.२
वित्त कम्पनी	५६९०	५४९२	४९२९	५२६६.	-३.५	६.८
बैंक तथा वित्तीय संस्था+	१६५६८८	१९११०४	१९५९०१	२२४२०५	१५.३	१४.५

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

+ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू बीच एक आपसको निक्षेप समायोजन गरिएको ।

अनुसूची ५.७: क्षेत्रगत आधारमा कर्जा प्रवाहको अवस्था (रु. करोडमा)

क्षेत्र	२०७३ असार	२०७४ असार	२०७४ फागुन	२०७४ (असार-फागुन) (प्रतिशत परिवर्तन)	कुल कर्जामा अंश (२०७४ फागुन)
कृषि	७८७९.१	९००४.१	१२८३२.७	४२.५	५.७
खानी	३४०.४	३८९.४	४७३.६	२१.६	०.२
उत्पादन	२९६११.१	३२९८०	३६०१२.७	९.२	१५.९
निर्माण	१८२८७.२	२१२१८.६	२३६२८.४	११.४	१०.४
धातु उत्पादन, मेशिनरी र विद्युतीय उपकरण	१९४७.३	२५०२.७	२९११.१	१६.३	१.३
यातायातका समान उत्पादन र फिटिङ	२९९४.२	३३६९.२	३६६४.५	८.८	१.६
यातायत, सञ्चार र सार्वजनिक सेवा	८३९६.७	१०५१०	११९७०.५	१३.९	५.३
थोक तथा खुद्रा व्यापार	३७४३५	४३४६९.८	४९६१०	१४.१	२१.९
वित्तीय, वीमा र स्थीर सम्पत्ति	१३५०५.६	१६५३९.३	१८४३६.९	११.५	८.२
सेवा उद्योग	१२६५७.५	१५६१२.२	१७७९७.४	१४	७.९
उपभोग्य ऋण	६५१८.७	८५३३.९	८३०६.९	-२.७	३.७
स्थानीय सरकार	१६५.५	१५८.४	१५६.७	-१.१	०.१
अन्य	२८४४६.९	३४३३४.८	४०३३३.५	१७.५	१७.८

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ५.८ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

वित्तीय संस्था	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७४*
वाणिज्य बैंक	३२	३१	३०	३०	२८	२८	२८
विकास बैंक	८८	८६	८४	७६	६७	४०	३६
वित्त कम्पनी	७०	५९	५३	४८	४२	२८	२५
लघु वित्त कारोबार गर्ने संस्था	२४	३१	३३	३८	४२	५३	६४
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतप्राप्त सहकारी संस्था (सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्ने)	१६	१६	१५	१५	१५	१४	१४
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजत प्राप्त गैर सरकारी संस्था (लघु वित्त कारोबार गर्ने)	३६	३१	२९	२७	२५	२५	२४
बीमा कम्पनी	२५	२५	२५	२६	२६	२८	३९
कर्मचारी सञ्चय कोष	१	१	१	१	१	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१	१	१	१	१	१
हुलाक बचत बैंक	१	१	१	१	१	१	१
हुलाक बचत बैंकका कार्यालयहरू	११७	११७	११७	६८	६८	६८	६८

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

*चैत मसान्त।

अनुसूची ५.९ : वित्तीय पँहुचका केही परिसूचक

वित्तीय पँहुचका सूचक	२०७१ असार	२०७२ असार	२०७३ असार	२०७४ असार	२०७४ फागुन
बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा संख्या					
वाणिज्य बैंक	१५४७	१६७२	१८६९	२२७४	२५५३
विकास बैंक	८१८	८०८	८५२	७६९	८८२
वित्त कम्पनी	२३९	२४२	१७५	१३०	१८३
प्रति बैंक शाखा जनसंख्या	७६६६	७२०६	६५६२	५६१०	४९७५
निक्षेप खाताको संख्या	१३१२९५७४	१४९३४६१८	१६८३६०१७	१९६७७००५	२१४९८९०३
ऋण खाताको संख्या	९४०००५	१०३३३८३	१०९६५७०	१२१६०९१	१२६९२२०
शाखारहित बैंकिङ्ग केन्द्र	५०४	५०४	८१२	१००८	१२७३
मोबाइल बैंकिङ्ग सेवा प्रयोगकर्ता	७६८४२४	१०६८३०३	१७५४५६६	२६६९७३२	३५३०२२७
इन्टरनेट बैंकिङ्ग सेवा प्रयोगकर्ता	३२८४३४	४१५४६२	५१५४६५	७८३७५१	८४२४३१
एटिमको संख्या	१६५२	१७२१	१९०८	२०८१	२६३८
डेबिटकार्डको संख्या	३९८८७७९	४५३१७८७	४५१२९७९	४९८०९५८	५७६९१२८
क्रेडिट कार्डको संख्या	५७८९८	४३८९५	५२०१४	६८९६६	९४७१६
प्रति १००,००० वयस्क जनसंख्यामा निक्षेप खाता संख्या	७३५५३	८२५१०	९१७४७	१०५७९०	११५५८५
प्रति १००,००० वयस्क जनसंख्यामा एटिम संख्या	९	१०	१०	११	१४
प्रति १००,००० वयस्क जनसंख्यामा शाखा संख्या	१५	१५	१६	१७	१९
प्रति १००,००० वयस्क जनसंख्यामा डेबिट कार्ड संख्या	२२३४६	२५०३७	२४५९३	२६७७९	३१०१७
प्रति १००,००० वयस्क जनसंख्यामा क्रेडिट कार्ड संख्या	३२४	२४३	२८३	३७१	५०९

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

*जनसंख्याको तथ्याङ्क केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको जनसंख्या प्रक्षेपण (मध्यमस्तर) बाट लगिएको।

अनुसूची ५.१० : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत र उपयोग

(रु. करोडमा)

क.सं.	शीर्षक	असार मसान्त						प्रथम आठ महिना		
		२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	**कुल निक्षेप**	**१०११८२.२९**	**११८८०९.०२**	**१४०६७६.९५**	**१६८८८२.९९**	**२०१६८१.६२**	**२२९९८०.७६**	**१८३०६२.४३**	**२२००६५.१९**	**२४८७१४.३३**
२	चल्ती	९४९०.०३	११३६९.३०	१२९६८.९२	१५९२९.००	१८३४६.०३	१९९०४.७२	१६५७६.५८	१६७०४.५७	२०९२४.९१
३	बचत	३९७१६.८६	४६९४८.५२	५८९७०.५९	७१२४७.१२	८७३६७.९६	८१४१५.३०	८०८०९.७३	८२१२४.१६	९०८८२.०९
४	मुद्दती	३६८२२.३५	४२०९९.४६	४५२९४.१९	५०९२०.११	६१५८६.१४	९९३४२.५८	५२१०९.८२	८३८५५.१२	१०९५४८.९३
५	कल	१४४७२.९९	१७४७६.०६	२२३३८.१४	२९५७१.७४	३२७८७.८१	२७२३४.२०	३२०६१.७९	३५५८७.३८	२५१६९.०९
६	मार्जिन	६८०.०७	९१५.६९	११०५.११	१२१५.०२	१५९३.६८	२०८३.९६	१५०४.५१	१७९३.९७	२१८९.३१
७	नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	४७.३३	२७५.७६	१९३.३०	३२६.१५	६७१.०२	६९३.७३	२३६.७५	९६८.७५	१९०३.९६
८	अन्य वैदेशिक दायित्व	२५०.७९	२९५.४३	०.४१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
९	खुद अन्य साधनहरू	१५४०३.८९	१८४५६.८४	१९१४५.३१	२०३९१.६५	२३५९८.०७	३५४६७.७४	१६८५८.४५	३३३३५.५०	४४६९०.४४
१०	**कुल साधनको स्रोत = उपयोग**	**११६८८४.३**	**१३७८३७.०**	**१६००१६.०**	**१८९६००.८**	**२२५९५०.७**	**२६६१४२.२**	**२००१५७.६**	**२५४३६९.४**	**२९५३०८.७**
११	**नगद मैज्दात र बैंक बैंलेन्स**	**२०११८.९**	**२३०५१.६**	**२८६८२.६**	**३५३३७.३**	**३५६७४.८**	**४२०४३.१**	**३११६५.०**	**३९०८४.५**	**३५३८०.२**
१२	नगद मौज्दात	३०७२.३	३४८७.२	४११३.०	४७२९.२	५५९०.१	६३०८.२	४८७५.५	५२२५.०	६११४.३
१३	राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	११००२.४	११७७३.०	१५६२१.४	१९२२३.९	१५४००.६	२११५९.३	१३२०३.२	१८४०५.२	१७७०४.०
१४	विदेशी मुद्रा मौज्दात	६८.८	८५.२	७८.९	१३३.७	१००.०	१०९.३	१२६.८	१६१.५	३३०.८
१५	विदेशमा रहेको मौज्दात	५९७५.४	७७०६.२	८८६९.४	११२५०.५	१४५८४.०	१४४६६.३	१२९५९.५	१५२९२.७	११२३१.२
१६	**कर्जा तथा सापटी**	९६७६५.४	११४७८५.४	१३१३३३.३	१५४२६३.५	१९०२७५.९	२२४०९९.१	१६८९९२.७	२१५२८५.०	२५९९२८.५
१७	सरकारमाथिको दावी	१३७०३.२	१५२२५.६	१४२१५.८	१४२४९.८	१८६३६.९	२१३८९.५	१३००२.३	१६००९.४	२५९८३.६
१८	सरकारी संस्थानहरुमाथिको दावी	११२३.३	१२४४.२	११३८.३	१०९२.३	९२०.३	१००४.९	१०५१.९	९२४.७	११६८.७
	वित्तीय	११६.२	१०८.४	९९.७	८५.३	१००.७	८५.४	१००.६	१००.६	१०५.३
	गैर-वित्तीय	१००७.१	११३५.८	१०३८.६	१००७.०	८१९.६	९१९.५	९५१.२	८२४.१	१०६३.४
१९	गैर सरकारी वित्तीय संस्थानहरुमाथिको दावी	१०५९.२	१२३२.९	९५७.०	१२८१.२	१४०१.३	१७६१.५	१५८५.०	१७२८.८	२३३५.२
२०	निजी क्षेत्रमाथिको दावी	८०५३०.८	९६८४३.९	११४६६९.९	१३६९२४.९	१६८७८५.६	१९९३०२.३	१५२८३९.३	१९६१८८.०	२३०४३०.३
२१	विदेशी विल खरिद	३४९.०	२३८.८	३५२.४	७१५.३	५३१.८	६४१.०	५१४.२	४३४.१	१०.६
२२	**कर्जा तथा सापटी/निक्षेप अनुपात (%)#**	**८२.१**	**८३.८**	**८३.३**	**८२.९**	**८५.१**	**८८.१**	**८५.२**	**९०.६**	**९४.१**

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिकृष्त

सरकारमाथि दावी समावेश नभएको।

अनुसूची ५.११ : वाणिज्य बैंकहरूको साधनको स्रोत र उपयोग

(रु. करोडमा)

क.सं.	शीर्षक	असार मसान्त						प्रथम आठ महिना		
		२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	**कुल निक्षेप**	**८६१६९.०**	**१०१५५७.८**	**११९६४७.९**	**१४५२७४.९**	**१७५३४३.१**	**२०८०३८.६**	**१५७०३२.३**	**१९३२५१.१**	**२२२००३.१**
२	चल्ती	९११३.५	१०७३१.०	१२२५४.५	१५०४४.३	१७५०८.७	१९१७०.२	१५५५१.०	१५८९९.८	२०२७३.७
३	बचत	३०४७१.२	३५८८०.५	४५०७६.९	५५९३५.१	६९८६९.१	७०३०२.८	६४१०२.६	६७९००.०	७८१२४.७
४	मुद्दती	२९७६२.६	३४५६४.२	३६५५५.०	४१७३५.५	५२३२३.१	८७९८२.२	४२५११.४	७१८८८.४	९५४५८.०
५	कल	१६१६३.७	१९४९३.३	२४६८८.४	३१३७९.९	३४०७०.८	२८५२२.९	३३३८५.०	३५७९५.९	२५९८८.८
६	मार्जिन	६५८.०	८८८.८	१०७३.१	११८०.१	१५७१.४	२०६०.५	१४८२.३	१७६७.१	२१५७.८
७	नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	४७.३	२१८.८	१९३.३	३२६.२	६५१.६	६२४.४	२३३.०	८७४.८	१८०२.७
८	अन्य बैदेशिक दायित्व	२१७.६	२९५.४	०.४	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
९	खुद अन्य साधनहरु	१०९५९.१	१३२१०.६	१३५५३.५	१३८८५.६	१६३२५.३	२७८९५.२	१०२०३.१	२५२७४.४	३६६८४.६
१०	**कुल साधनको श्रोत = उपयोग**	**९७३९३.०**	**११५२८२.६**	**१३३३९५.१**	**१५९४८६.६**	**१९२३२०.०**	**२३६५५८.२**	**१६७४६८.४**	**२१९४००.३**	**२६०४९०.४**
११	**नगद मौज्दात र बैंक बैलेन्स**	**१८६१८.३**	**२१४७२.३**	**२६७०२.५**	**३२७८५.९**	**३२८२७.३**	**३९५४५.९**	**२८३४८.५**	**३६५४३.५**	**३२९६३.३**
१२	नगद मौज्दात	२५७६.२	२९२९.३	३३९४.२	३९३८.३	४७०६.१	५५४७.२	४०५८.१	४४०४.५	५२९७.१
१३	राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	१००१३.८	१०७३५.६	१४३४८.१	१७४९४.०	१३४७१.६	१९४४२.६	११२३७.०	१६७०८.५	१६१२७.८
१४	बिदेशी मुद्रा मौज्दात	६२.९	८०.१	७०.०	१२५.२	९२.८	९९.७	११८.१	१४९.०	३१०.६
१५	बिदेशमा रहेको मौज्दात	५९६५.४	७७२७.४	८८९०.१	११२२८.४	१४५५६.८	१४४५६.५	१२९३५.३	१५२८१.५	११२२७.७
१६	**कर्जा तथा सापटी**	**७८७७४.८**	**९३८१०.३**	**१०६६९२.६**	**१२६७००.७**	**१५९४९२.७**	**१९७०१२.२**	**१३९११९.९**	**१८२८५६.७**	**२२७५२७.१**
१७	सरकारमाथि दाबी	१२८९८.७	१४७२३.०	१३६३६.७	१३६३६.३	१७६९६.३	२०३०६.२	१२२८१.२	१५०५२.३	२४८१७.९
१८	सरकारी संस्थानहरुमाथि दाबी	१०९२.५	१२१५.८	११०४.४	१०६२.७	८८८.२	९७२.८	१०१०.९	८८२.७	११३२.४
१९	गैर सरकारी बित्तीय संस्था हरुमाथिको दाबी	१०९८.४	१०००.४	९१४.०	११०४.८	१४३०.५	१५८४.८	१४६७.८	१६४१.४	१८९१.६
२०	निजी क्षेत्रमाथि दाबी	६३३३६.१	७६६३२.७	९०६८५.२	११०१८१.५	१३८९४५.९	१७३५०७.५	१२३८४५.८	१६४८४६.२	१९९६७४.६
	निजी क्षेत्रमाथि दाबी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
२१	बिदेशी बिल खरीद	३४९.०	२३८.४	३५२.४	७१५.३	५३१.८	६४१.०	५१४.२	४३४.१	१०.६
२२	**कर्जा तथा सापटी / निक्षेप अनुपात (%)**	**७६.४**	**७७.९**	**७७.८**	**७७.८**	**८०.९**	**८४.९**	**८०.८**	**८६.८**	**९१.३**

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिकृष्त।

अनुसूची ५.१२ : वाणिज्य बैंकहरूबाट असुल हुन बाँकी कर्जाको क्षेत्रगत विवरण

(रु. करोडमा)

क्षेत्र	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना		
							२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
कृषि	२३४०.७	३१५३.१	४०२७.०	५०७०.६	६११२.५	७५३५.०	५४४०.०	६८१४.६	११०१७.९
खानी	२३५.९	३४८.७	३२५.५	३०६.४	२९७.१	३४६.८	३०६.२	२९१.४	४१२.४
उत्पादन क्षेत्र	१४३९७.२	१७६६६.२	२०७४२.८	२३९७२.३	२७८३०.४	३१५९४.२	२६२५७.४	३१३९७.६	३४३६९.०
निर्माण	६१३१.२	७१७१.३	८८७४.१	११५१७.६	१४२३०.३	१७८७७.७	१२३५२.१	१७३३७.५	१९७३५.८
धातु उत्पादन, मेसिनरी र विद्युतीय उपकरण तथा जडान	८४०.२	१००४.४	१०९२.९	१२४०.२	१६३२.८	२२६३.३	१४५३.६	२०२२.१	२६०५.०
यातायात, उपकरण उत्पादन तथा जडान	१२७८.४	१२६६.६	१५४८.९	१४३७.७	२१५२.०	२४२०.६	१७१६.७	२५०४.३	२६७८.३
संचार र सार्वजनिक सेवा	२५१७.५	३०१५.२	३१४१.१	४१२८.९	६३८२.८	८७६१.०	५३७४.७	७८६४.६	९८७२.५
थोक विक्रेता र खुद्रा विक्रेता	१२९२४.९	१६१५८.८	२०५४१.५	२५६२५.३	३३०८८.७	३९७९४.५	२८६९६.२	३८०६२.७	४५१०४.९
वित्त, बीमा र स्थिर सम्पत्ति	६२१८.५	६६०८.०	७२८१.४	८९२२.०	११४५१.८	१४८५८.९	१०१४५.९	१३५३८.८	१६२१४.१
सेवा उद्योग	४५८१.१	५६८५.५	६८६३.०	८८४३.८	१०३९५.४	१३७१७.८	९४७८.४	१२१८६.६	१५४८४.५
उपभोग्य कर्जा	२७०४.७	३३४८.४	३९३६.६	४३०३.६	५०३२.४	७००२.२	४५८०.५	६०३८.५	६६८४.९
स्थानीय सरकार	१२७.२	११७.६	१०९.६	१६२.२	१५७.६	१५०.७	१५३.६	१४८.२	१५०.८
अन्य	७९५६.३	१०१६५.२	११६१६.५	१४७८३.७	२०४८६.४	२७२६७.१	१६७६३.३	२५००६.२	३२०७९.६
जम्मा	**६२२५३.७**	**७५७०९.१**	**९०१००.९**	**११०३१४.३**	**१३९२५०.३**	**१७३५८९.९**	**१२२७१८.७**	**१६३२१३.०**	**१९६४०९.६**

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिकृष्त।

अनुसूची ५.१३ : विकास बैंक ("ख" वर्गका वित्तीय संस्था) हरूको साधनको स्रोत र उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

क.सं.	शीर्षक	असार मसान्त						प्रथम आठ महिना		
		२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	**कुल निक्षेप**	**१२२१२.८**	**१५५२२.५**	**२००३२.९**	**२३०७२.५**	**२६८८९.५**	**२२१०२.८**	**२४२४६.५**	**२६८६०.६**	**२५६२१.३**
२	चल्ती	३२५.१	३०८.४	४२२.८	५५३.९	७२३.८	५५८.८	७५५.८	५९०.५	५४७.४
३	बचत	६०७६.७	८२९४.६	१०८३५.७	१२०६४.१	१४३४१.९	९२७८.८	१२९५०.१	११८६६.२	१०८६२.४
४	मुद्दती	३७१७.८	४५०२.८	५५३९.५	६२२१.३	६८२२.२	८८६७.३	६४०९.०	९४७५.४	१११०५.२
५	कल	२०७५.३	२३९१.४	३२०४.०	४१९९.७	४९८०.७	३३७५.७	४११०.९	४९०२.९	३०७८.८
६	मार्जिन	१७.८	२५.३	३०.७	३३.५	२०.८	२२.१	२०.७	२५.६	२७.५
७	ने.रा.बैंकबाट सापटी	०.०	५७.०	०.०	०.०	०.५	१८.१	०.०	८९.५	८३.०
८	अन्य वैदेशिक दायित्व	३३.२	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
९	खुद अन्य साधनहरू	३००८.६	३१९२.९	३७६५.२	४१५५.०	४७७२.३	४९६७.०	४२०५.९	५६५३.३	५९२९.१
१०	**कुल साधनको स्रोत = उपयोग**	**१५२५४.६**	**१८७७२.४**	**२३७९८.१**	**२७२२७.५**	**३१६६२.३**	**२७०८७.९**	**२८४५२.४**	**३२६०३.४**	**३१६३३.४**
११	**नगद मैज्दात र बैंक बैंलेन्स**	**९८५.०**	**११८३.०**	**१४६४.२**	**१८६८.३**	**२१९२.३**	**१९०७.८**	**२०३९.३**	**२०८२.९**	**१९४६.३**
१२	नगद मौज्दात	३६०.८	४७८.७	६१२.६	६८९.४	७८२.०	६५१.९	७०५.९	७२६.०	७०३.६
१३	राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	५९९.१	६७७.३	८२२.१	११४८.४	१३७३.९	१२३६.५	१२८८.१	१३३२.४	१२१९.१
१४	विदेशी मुद्रा मौज्दात	३.७	५.१	८.८	८.४	७.२	९.६	८.७	१२.५	२०.१
१५	विदेशमा रहेको मौज्दात	२१.४	२१.९	२०.६	२२.१	२९.३	९.८	३६.६	१२.०	३.४
१६	**कर्जा तथा सापटी**	**१४२६९.६**	**१७५८९.४**	**२२३३४.०**	**२५३५९.२**	**२९४७०.०**	**२५१८०.१**	**२६४१३.१**	**३०५२०.५**	**२९६८७.१**
१७	सरकारमाथिको दावी	४५०.७	२९१.०	२७४.४	३०८.८	५५६.१	६८१.५	३४८.५	५६८.१	७९७.४
१८	सरकारी संस्थानहरुमाथिको दावी	२८.२	२४.२	२७.४	१९.६	१८.८	१७.०	२०.०	२३.२	१३.८
	वित्तीय	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	गैर-वित्तीय	२८.२	२४.२	२७.४	१९.६	१८.८	१७.०	२०.०	२३.२	१३.८
१९	गैर सरकारी वित्तीय संस्थानहरुमाथिको दावी	३४५७.६	४११६.१	५०५१.५	५४०४.२	५४१६.७	४२००.०	४९१४.०	४७३३.५	४०९८.०
२०	निजी क्षेत्रमाथिको दावी	१०३३३.१	१३१५७.६	१६९८०.७	१९६२६.६	२३४७८.३	२०२८१.६	२११३०.६	२५१९५.७	२४७७७.९
२१	विदेशी विल खरिद	०.०	०.५	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
२२	**कर्जा तथा सापटी/निक्षेप अनुपात (%)#**	**११३.२**	**१११.४**	**११०.१**	**१०८.६**	**१०७.५**	**११०.८**	**१०७.५**	**१११.५**	**११२.८**

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिकृष्त।

सरकारमाथि दावी समावेश नभएको।

अनुसूची ५.१४ : वित्त कम्पनी ("ग" वर्गका वित्तीय संस्था) को वित्तीय साधन तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

क.सं.	शीर्षक	असार मसान्त						प्रथम आठ महिना		
		२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	**कुल निक्षेप**	**७५३९.८९**	**६८१६.५१**	**७२०८.०८**	**७१६३.६२**	**६३०२.७९**	**५१७६.८०**	**७७८४.६३**	**५६७६.६८**	**५५६२.६५**
२	चल्ती	४४८.५	५४१.०	५८२.५	५४२.६	४५४.२	४३७.२	५२६.०	५१९.८	३४७.६
३	बचत	३४१५.९	२८९३.०	३११८.५	३३७५.५	३२०४.७	१८४४.५	३८९८.२	२३७१.९	१८९५.५
४	मुद्दती	३६०६.६	३२८९.६	३३९५.३	३१५५.०	२४९८.६	२५१९.८	३२५१.८	२६१२.२	३०१४.८
५	कल	६४.६	९१.३	११०.६	८९.१	१४३.८	३७४.०	१०७.१	१७१.४	३००.९
६	मार्जिन	४.३	१.५	१.२	१.४	१.५	१.३	१.५	१.४	४.०
७	ने.रा.बैंकबाट सापटी	०.०	०.०	०.०	०.०	१८.९	५१.२	३.८	४.४	१८.३
८	अन्य वैदेशिक दायित्व	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
९	खुद अन्य साधनहरू	२४९१.५	२५९१.८	२६८८.६	२८९१.०	३१६६.३	२६६९.५	३२९४.१	२९८७.८	२७२७.८
१०	**कुल साधनको स्रोत = उपयोग**	**१००३१.४**	**९४०८.३**	**९८९६.६**	**१००५४.६**	**९४८८.०**	**७८९७.५**	**११०८२.५**	**८६६८.९**	**८३०८.७**
११	**नगद मैज्दात र बैंक बैंलेन्स**	**५२८.८**	**४५७.४**	**५५७.४**	**६८३.१**	**६५७.२**	**५८९.४**	**७९०.०**	**४५८.७**	**४७०.६**
१२	नगद मौज्दात	१३५.२	९७.३	१०६.२	१०१.४	१०२.१	१०९.१	१११.५	९४.५	११३.६
१३	राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात	३८९.५	३६०.१	४५१.१	५८१.६	५५५.१	४८०.२	६७८.१	३६४.२	३५७.०
१४	विदेशी मुद्रा मौज्दात	२.२	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
१५	विदेशमा रहेको मौज्दात	१.८	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.४	०.०	०.०
१६	**कर्जा तथा सापटी**	**९५०२.६**	**८९५०.९**	**९३३९.३**	**९३७१.६**	**८८३०.५**	**७३०८.१**	**१०२९२.६**	**८२१०.२**	**७८३८.०**
१७	सरकारमाथिको दावी	३५३.७	२११.६	३०४.६	३०४.७	३८४.५	४०१.८	३७२.६	३८९.०	३६८.३
१८	सरकारी संस्थानहरुमाथिको दावी	२.६	४.२	६.५	९.९	१३.२	१५.०	२०.९	१८.८	२२.५
	वित्तीय	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	गैर-वित्तीय	२.६	४.२	६.५	९.९	१३.२	१५.०	२०.९	१८.८	२२.५
१९	गैर सरकारी वित्तीय संस्थानहरुमाथिको दावी	२२८४.७	१६८१.५	२०२४.१	१९४०.१	२०७१.५	१३७८.१	२०३६.१	१६५६.३	१४६९.३
२०	निजी क्षेत्रमाथिको दावी	६८६१.६	७०५३.५	७००४.०	७११६.८	६३६१.४	५५१३.२	७८६२.९	६१४६.१	५९७७.९
२१	विदेशी विल खरिद	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
२२	**कर्जा तथा सापटी/निक्षेप अनुपात (%)#**	**१२१.३**	**१२८.२**	**१२५.३**	**१२६.६**	**१३४.०**	**१३३.४**	**१२७.४**	**१३७.८**	**१३४.३**

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिकृष्त।

सरकारमाथि दावी समावेश नभएको।

अनुसूची ५.१५ : लघु वित्त विकास बैंकहरु (ग्रामीण विकास बैंक समेत) को साधनको स्रोत र उपयोग

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त						पुस मसान्त	
	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७३	२०७४*
<u>दायित्व</u>								
पूँजी कोष	२८१.१	३८०.१	५८१.०	६२०.४	८६७.४	१२७६.४	११४३.४	१६०६.२
निक्षेप	५१२.८	७२२.५	११२०.०	१६०५.८	२४०९.५	३४४०.१	२८०४.७	४०९७.४
ऋण / सापटी	१६५७.५	२०२१.४	२८५८.१	३८४९.७	५२४३.१	६६९५.३	५९००.९	७५६३.१
अन्य दायित्व	४७२.४	३६६.१	३८५.४	५२६.८	७२०.०	१०१७.२	८६७.२	११७०.७
नाफा नोक्सान हिसाव	५७.८	८४.९	११४.०	२६०.४	३३०.६	३७१.९	२०८.१	१७८.१
सम्पत्ति = दायित्व	**२९८१.५**	**३५७५.१**	**५०५८.५**	**६८६३.१**	**९५७०.७**	**१२८००.९**	**१०९२४.३**	**१४६१५.४**
<u>सम्पत्ति</u>								
तरल सम्पत्ति	५६४.९	६३३.०	९७९.४	६८२.५	११०७.३	१२७४.१	११८१.०	१४५३.२
लगानी	२१९.१	३०८.०	४७.०	२४७.८	२८४.४	२७५.३	२२०.३	३७१.५
कर्जा तथा सापटी	१७७०.०	२३३९.२	३६४२.६	५५३२.७	७७२३.३	१०६५१.५	९०१६.९	१२१७२.२
अन्य सम्पत्ति	४१५.९	२८१.७	३७४.९	३९५.४	४५४.६	५९३.०	५०४.५	६१३.४
नाफा नोक्सान हिसाव	११.८	१३.२	१४.५	४.६	१.१	७.०	१.६	५.१

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ५.१६ : नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृति प्राप्त वित्तीय सहकारी संस्थाहरुको साधनको स्रोत र उपयोग

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त					पुस मसान्त	
	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७३	२०७४*
दायित्व							
पूँजी कोष	११७.७	१३९.६	१६६.०	२७६.१	२८६.२	२१६.३	३१४.१
निक्षेप	११४०.३	१५८७.३	१८५९.६	२५४१.७	२५३९.९	२४६२.१	२६९९.१
ऋण / सापटी	९३.८	१३५.६	१४५.२	१५९.६	२०२.२	२२३.८	१६४.५
अन्य दायित्व	१४५.८	२३२.०	२३४.०	२०९.२	१७६.६	३२२.७	२५१.४
नाफा नोक्सान हिसाव	४४.०	२७.३	४९.७	४८.६	७७.०	५५.८	५३.५
सम्पत्ति = दायित्व	**१५४१.६**	**२१२१.८**	**२४५४.४**	**३२३५.१**	**३२८१.८**	**३२८०.७**	**३४८२.७**
सम्पत्ति							
तरल सम्पत्ति	३७४.३	६५८.७	६४९.९	८०४.३	६८५.९	४८९.८	५८३.१
लगानी	११४.७	१२५.९	२१८.२	२३५.८	२८२.९	२०३.८	३१५.३
कर्जा तथा सापटी	९४५.८	११८२.४	१४३४.४	२०१८.४	२१३६.५	२३८१.५	२३४९.४
अन्य सम्पत्ति	१०६.७	१५४.८	१५१.९	१७६.५	१७६.५	२०५.७	२३४.९

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ५.१७ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण (रु. करोडमा)

	विवरण	२०७३ असार	२०७३ पुस	२०७४ असार	२०७४ पुस*	प्रतिशत परिवर्तन	
						२०७३	२०७४*
साधन	पूँजी कोष	८६७.४	११४३.४	१२७६.४	१६०६.२	३१.८	२५.८
	निक्षेप	२४०९.५	२८०४.७	३४४०.१	४०९७.४	१६.४	१९.१
	सापटी	५२४३.१	५९०१.	६६९५.३	७५६३.१	१२.५	१३
	अन्य	७२०.	८६७.२	१०१७.२	११७०.७	२०.४	१५.१
	नाफा नोक्सान हिसाब	३३०.६	२०८.१	३७१.९	१७८.१	-३७.१	-५२.१
	साधन / उपयोग	९५७०.७	१०९२४.३	१२८००.९	१४६१५.४	१४.१	१४.२
उपयोग	तरल कोष	११०७.३	११८१.	१२७४.१	१४५३.२	६.७	१४.१
	लगानी	२८४.४	२२०.३	२७५.३	३७१.५	-२२.५	३४.९
	कर्जा तथा सापटी	७७२३.३	९०१६.९	१०६५१.५	१२१७२.२	१६.७	१४.३
	अन्य	४५४.६	५०४.५	५९३.	६१३.४	११.	३.४
	नाफा नोक्सान हिसाब	१.१	१.६	७.	५.१	४८.६	-२६.९

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ५.१८ : ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको अवस्था (रु. करोडमा)

क.स	विवरण	२०७२ असार	२०७३ असार	२०७४ असार	२०७४ चैत
१	कर्जा वितरण भएको जिल्ला संख्या	६८	७०	७०	७०
२	कर्जा वितरित संस्था संख्या	१,०२४	११०४	११६५	११७०
३	लाभान्वित परिवार संख्या	४९२४५	५५३०४	५८८३०	६०३५९
४	वितरित कर्जा रकम (रु. करोडमा)	१७०.१	२००.१	२२९.८	२३८.१
५	असुल भएको रकम (रु. करोडमा)	११६.५	१४४.४	१६९.६	१८६.१
६	लगानीमा रहिरहेको रकम (रु. करोडमा)	५३.६	५५.६	६०.२	५१.३
७	भाखा नाघेको कर्जा (असुल हुनुपर्ने रकमको प्रतिशत)	५.३८	४.६६	४.५	४.१३
८	कर्जा असुली (प्रतिशत)	९४.६	९५.३	९५.५	९५.९

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* गैर सरकारी संस्था मार्फत गएको समेत जोडिएको।

अनुसूची ५.१९: सहकारी संस्थाको आधारभूत स्थिति

(रकम रु. करोडमा)

आर्थिक वर्ष	संस्था संख्या	सदस्य संख्या	शेयर पुंजी	बचत परिचालन	ऋण लगानी	प्रत्यक्ष रोजगारी संख्या
२०६९/७०	२७९१४	४१०४०२५	२८८२.३	१४७०७.०	१३७०८.५	५२०००
२०७०/७१	३११७७	४५५५२८६	६११८.६	१७२५२.९	१५४६३.२	५४०००
२०७१/७२	३२६६३	५१००३७०	६३०६.०	२०२४२.१	१८८०७.८	५७८५४
२०७२/७३	३३५९९	६०३०८५७	७१३५.८	२९५७२.८	२८९८२.५	५६४७५
२०७३/७४	३४५१२	६३०५५८१	७३१७.९	३०२१६.५	२७३७१.०	६०५१७
२०७४/७५*	३४५१२	६४५१३३३	७६०९.५	३११२२.९	२७६४४.७	६११२२

स्रोतः सहकारी विभाग।

*चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्म।

अनुसूची ५.२० : प्राथमिक बजार

(रु.करोडमा)

	विवरण	आर्थिक वर्ष							प्रथम आठ महिना		
		२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	पूँजी परिचालन	७०७.७७	२९५.०१	११८५.०५	८२६.६८	१४४३.५२	१८९९.८५	५९३९.००	१२४७.१६	३४६६.५२	३२८५.४८
क)	साधारण सेयर	१७२.८४	१२९.८५	३११.१७	१५७.३५	६९७.७३	८५९.४२	९५०.००	८११.४५	८८०.४७	५५२.७४
ख)	हकप्रद सेयर	५०४.९३	४५.१६	३९३.८८	४२४.३३	२३०.७९	९४०.४३	४५६४.००	३३५.७१	२३०१.०५	१९५२.७४
ग)	अग्राधिकार सेयर	‘	‘	‘	‘	-	-	-	-	-	-
घ)	डिवेञ्चर	३०.००	१२०.००	३५५.००	१४५.००	२९०.००	-	-	-	-	३००.००
ङ)	नागरिक एकांक योजना	३१.५४	३२.७०	—	‘		-	-	-	-	-
च)	म्यूच्युअल फण्ड	—	‘	१२५.००	१००.००	२२५.००	१००.००	४२५.००	१००.००	२८५	४८०.००
२	पूँजी परिचालनकर्ता संगठित संस्थाहरुको संख्या	४७	२५	३६	४५	४८	५२	१०१	३०	५५	५२

स्रोतः नेपाल धितोपत्र बोर्ड, नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि. तथा केन्द्रीय तथ्यांक विभाग ।

* आधार वर्ष २०५०, विन्दु १००

अनुसूची ५.२१ : दोस्रो बजार

(रु.करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष								प्रथम आठ महिना		
	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७४/७५
धितोपत्र कारोवार रकम	११८५.११	६६६.५३	१०२७.२८	२२०४.८८	७७२९.८५	६५३३.१५	१६३९५.७७	२०४७८.८१	७०११.९०	१३२३४.०३	८५८२.०२
कारोवार भएको धितोपत्रको संख्या (हजारमा)	२६२३१.३५	२६२४०.३९	४१८७८.९०	८१५७१.७०	२१४१४३.५६	१५९७१७.४७	३०२०२१	३९२५९८.२	१३७३३६.५४	२५७३२९.१	२००८६२.८३
कारोवार संख्या	२१३७३३	३०२३६४	२९३४८९	२९२३६६	५६६३८९	४७७२७८	८३६९०२	१३५५५८५	४२९१८०.००	८०१०९५	८५७८७०
बजार पुँजीकरण	३७६८७.१३	३२३४८.४३	३६८२६.२१	५१४४९.२१	१०५७१६.००	९८९४०.३९	१८९०१३	१८५६८२.९४	१४२०९१.१४	१५३६९२.८१	१५०५५७.६
बजार पुँजीकरणमा कारोवारको प्रतिशत	३.१४	२.०६	२.७९	१.५९	७.३१	६.६	८.७	११.०	७.४	१२.९	८.६
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बजार पुँजीकरणको प्रतिशत	३२.१५	१९.४८	२३.४१	३०.२४	४०.००	४६.५	८४.१	७१.४	६३.२	५९.१	५७.९
सूचीकृत धितोपत्रको चुक्ता मूल्य	७९३५.६	१००२३.८	११०६१.०	१२६४८.९	१४७५४.०	२१०५८.९	२०४०२.०	२८९५९.०	२५५४३.७	२५१५८.९	३३६८५.३
सूचीकृत संगठित संस्थाहरुको संख्या	१७६	२०९	२१६	२३०	२३३	२३२	२२९	२०८	२३०	२१२	१९४
धितोपत्र कारोवारको प्रकार (Script Traded)	१९८	२२२	२३०	२३०	२६९	२७१	२७४	२७०	२५५	२४४	२४४
नेप्से परिसूचक (विन्दुमा)*	४७७.७	३६२.९	३८९.७	५१८.३	१०३६.१	९६१.२	१७१८.२	१५८२.७	१३१८.९	१३५५.२	१२८६.०

स्रोतः नेपाल धितोपत्र बोर्ड, नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि. तथा केन्द्रीय तथ्यांक विभाग।

* आधार वर्ष २०५०, विन्दु १०० ** अनुमानित

अनुसूची ६.१ : बैदेशिक व्यापारको स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
											२०७३/७४	२०७४/७५*
निर्यात एफ.ओ.बी.	**५९२६.७**	**६७६९.८**	**६०८२.४**	**६४३३.९**	**७४२६.१**	**७६९१.७**	**९१९९.१**	**८५३१.९**	**७०११.७**	**७३०४.९**	**४८२१.८**	**५३४२.३**
भारत	३८५५.६	४१००.६	३९९९.४	४३३६.०	४९६१.६	५१००.०	५९६१.४	५५८६.५	३९४९.४	४१४४.९	२७८०.४	३०५३.६
चीन	-	-	-	-	-	२०८.६	२८४.१	२२३.०	१६८.२	१७०.१	११५.१	१८६.५
अन्य मुलुकहरु	२०७१.१	२६६९.२	२०८३.०	२०९७.९	२४६४.५	२३८३.२	२९५३.७	२७२२.५	२८९४.२	२९८९.८	१९२६.३	२१०२.२
आयात सी.आइ.एफ.	**२२१९३.८**	**२८४४७.०**	**३७४३३.५**	**३९६१७.६**	**४६१६६.८**	**५५६७४.०**	**७१४३६.६**	**७७४६८.४**	**७७३५९.९**	**९९०११.३**	**६२८५६.१**	**७६७३५.८**
भारत	१४२३७.७	१६२४३.८	२१७११.४	२६१९२.६	२९९३९.०	३६७०३.१	४७७९४.७	४९१६५.६	४७७२१.३	६३३६७.०	४१०६०.५	५०२२३.१
चीन	-	-	-	-	-	६२४५.१	७३३१.९	१००१६.६	११५६९.४	१२७२४.५	८२५८.१	१००८९.७
अन्य मुलुकहरु	७९५६.१	१२२०३.२	१५७२२.१	१३४२५.०	१६२२७.८	१२७२५.८	१६३१०.०	१८२८६.२	१८०६९.२	२२९१९.९	१३५३७.४	१६४२३.०
व्यापार सन्तुलन	**-१६२६७.१**	**-२१६७७.२**	**-३१३५१.१**	**-३३१८३.७**	**-३८७४०.७**	**-४७९८२.३**	**-६२२३७.५**	**-६८९३६.५**	**-७०३४८.२**	**-९१७०६.४**	**-५८०३४.३**	**-७१३९३.५**
भारत	-१०३८२.१	-१२१४३.२	-१७७१२.१	-२१८५६.५	-२४९७७.३	-३१६०३.१	-४१८३३.३	-४३५७९.१	-४३७७१.९	-५९२२२.०	-३८२८०.१	-४७१६९.५
चीन	-	-	-	-	-	-६०३६.६	-७०४७.८	-९७९३.७	-११४०१.३	-१२५५४.४	-८१४३.१	-९९०३.२
अन्य मुलुकहरु	-५८८५.०	-९५३४.०	-१३६३९.१	-११३२७.२	-१३७६३.३	-१०३४२.६	-१३३५६.३	-१५५६३.७	-१५१७५.०	-१९९३०.०	-११६११.२	-१४३२०.८
कुल व्यापार	**२८१२०.४**	**३५२१६.७**	**४३५१५.९**	**४६०५१.४**	**५३५९२.९**	**६३३६५.८**	**८०६३५.७**	**८६०००.३**	**८४३७१.६**	**१०६३१६.२**	**६७६७७.८**	**८२०७८.१**
भारत	१८०९३.२	२०३४४.४	२५७१०.८	३०५२८.६	३४९००.६	४१८०३.१	५३७५६.१	५४७५२.१	५१६७०.६	६७५११.९	४३८४०.९	५३२७६.७
चीन	-	-	-	-	-	६४५३.७	७६१५.९	१०२३९.६	११७३७.६	१२८९४.७	८३७३.२	१०२७६.२
अन्य मुलुकहरु	१००२७.२	१४८७२.४	१७८०५.१	१५५२२.८	१८६९२.३	१५१०८.९	१९२६३.७	२१००८.७	२०९६३.४	२५९०९.७	१५४६३.७	१८५२५.२
कुल व्यापारमा अंश (प्रतिशत)	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**
भारत	६४.३	५७.८	५९.१	६६.३	६५.१	६६.०	६६.७	६३.७	६१.२	६३.५	६४.८	६४.९
चीन	-	-	-	-	-	१०.२	९.४	११.९	१३.९	१२.१	१२.४	१२.५
अन्य मुलुकहरु	३५.७	४२.२	४०.९	३३.७	३४.९	२३.८	२३.९	२४.४	२४.८	२४.४	२२.८	२२.६

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। * अपरिष्कृत।

आर्थिक वर्ष २०६९/७० भन्दा अघिको चीनको तथ्याङ अन्य मुलुकमा समावेश भएको ।

अनुसूची ६.२ : वस्तुगत व्यापार (एस.आइ.टी.सी. समूह)

(रु. करोडमा)

एस.आइ.टी.सी. समूह	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
											२०७३/७४	२०७४/७५*
निर्यात	**५९२६.७**	**६७६९.८**	**६०८२.४**	**६४३३.९**	**७४२६.१**	**७६९१.७**	**९१९९.१**	**८५३१.९**	**७०११.७**	**७३०४.९**	**४८२१.८**	**५३४२.३**
खाद्य वस्तु तथा जीवजन्तु	१३१६.५	१९१४.५	१३१५.५	१४५३.२	१५९३.०	१८०८.९	२१६६.७	२०२०.९	१६४२.१	१८३०.६	१२०८.२	१४०५.७
सुर्ति तथा पेय पदार्थ	२.४	३५.४	१.८	०.२	१०.२	२१.४	१९९.१	२३४.७	४७.८	२५.०	१७.०	१५.७
अप्रशोधित पदार्थ र अखाद्य वस्तुहरु	१३५.१	१९७.३	२४७.०	१९२.३	२५८.७	३२७.९	४९९.२	३२७.४	२२१.८	२९९.३	१७७.१	१९३.९
खनिज इन्धन र चिल्लो पदार्थहरु	०.०	४.२	०.०	०.०	०.०	०.८	०.६	०.०	०.१	०.०	०.०	०.८
जीवजन्तु तथा वनस्पतिको तेल तथा बोसो	२०६.२	३६.३	२६.७	४०.९	३३.२	१५.६	२४.३	११.१	१०.७	१५.९	१५.३	६.५
रसायन तथा औषधि	२८२.४	३०८.७	१६७.७	२६८.०	२७३.७	३८५.२	४६९.१	४८७.३	४६१.८	४४२.१	२८७.०	३२३.४
वर्गिकृत तयारी वस्तुहरु	२९६४.३	२८२४.२	३३३९.५	३३४९.७	३९००.९	३९८५.८	४३७७.३	४१०७.८	३२६६.६	३४४५.३	२२६९.९	२४०९.६
यातायात तथा यान्त्रिक उपकरण	९१.३	६२.५	७२.५	३८.०	२७.८	५१.९	६८.१	३८.६	४०.०	२०.५	१३.९	८५.२
विविध तयारी वस्तुहरु	९२८.२	१३८६.०	९११.७	१०९१.१	१३२८.४	१०९३.८	१३९४.३	१३०४.१	१३२०.५	१२२६.१	८३३.३	९०१.५
वर्गीकृत नभएका वस्तुहरु	०.३	०.६	०.०	०.६	०.३	०.३	०.४	०.०	०.३	०.०	०.०	०.०
आयात	**२२१९३.८**	**२८४४७.०**	**३७४३३.५**	**३९६१७.६**	**४६१६६.८**	**५५६७४.०**	**७१४३६.६**	**७७४६८.४**	**७७३५९.९**	**९९०११.३**	**६२८५६.१**	**७६७३५.८**
खाद्य वस्तु तथा जीवजन्तु	१५८३.८	२०४७.१	२३७६.६	२९२६.३	४०७८.३	६१११.९	८९६५.४	९९६२.०	१०९७५.६	१३०६२.३	८६९८.०	९७०५.४
सुर्ति तथा पेय पदार्थ	१२३.८	१४१.३	२८५.५	२१६.७	३०८.२	४४४.९	४८३.०	५०४.१	६४१.३	८०१.१	४४९.६	४७२.१
अप्रशोधित पदार्थ र अखाद्य वस्तुहरु	८३६.५	१२५४.३	१९८८.९	१९४८.०	१७७७.३	२१३६.५	३१८१.०	३२३३.२	३३३९.२	३६६५.५	२२५६.५	२५४०.४
खनिज इन्धन र चिल्लो पदार्थहरु	४३९६.९	४५२९.४	५६७८.१	८१२३.५	१०२७७.१	११९४७.१	१४७८२.७	१२६९५.१	८४०८.८	१४१३७.९	८४८२.४	११६२७.५
जीवजन्तु तथा वनस्पतिको तेल तथा बोसो	९३९.९	९००.४	९३२.१	१४७३.४	१७९१.८	१७५५.२	२२३३.७	२२५०.४	२११५.३	३०१५.६	१७४७.५	१९१७.९
रसायन तथा औषधि	२६८६.३	३१५८.०	३९६७.०	४५२७.२	४९०१.७	६४२४.३	८४१८.१	९१५५.५	१०३९६.२	१०२८५.७	६२९७.३	७९८८.१
वर्गिकृत तयारी वस्तुहरु	५७४४.८	७६०७.०	११६१३.०	९१३३.८	११४७८.२	१०९५६.६	१४००३.८	१७५७६.२	१६३१३.२	२१०८९.९	१३३०१.७	१६८३८.९
यातायात तथा यान्त्रिक उपकरण	४८००.६	६८०१.०	८४५१.७	८५३३.२	८२४१.४	१००२०.३	१२४९०.१	१७२३७.८	१८९७६.४	२४७००.७	१६५०७.९	१९७११.५
विविध तयारी वस्तुहरु	१०७२.६	१९९७.७	२१३६.७	२७२३.५	३२९७.२	३२६५.९	४३९९.४	४२१५.१	४५८६.४	५५०९.६	३४८७.९	३८९८.२
वर्गीकृत नभएका वस्तुहरु	८.४	१०.८	४.१	१२.०	१५.५	२६११.४	२४७९.४	६३९.०	१६०७.४	२७४३.२	१६२७.२	२०३५.८

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। * अपरिष्कृत।

अनुसूची ६.३ : भारत निर्यात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु

(रु. करोडमा)

क.स.	विवरण	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
												२०७३/७४	२०७४/७५*
१	चामल	०.०	०.०	०.२	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
२	मकै	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
३	तोरी र सस्र्यूं	३.५	७.७	१.१	२.६	०.६	०.३	१.८	४.७	६.४	२.८	२.८	२.२
४	जडीबुटी	१४.९	२०.७	२३.९	१७.२	९.०	३१.३	२४.५	५०.०	३७.३	६०.४	३५.०	४८.३
५	घ्यू	१०.२	१०.७	१२.७	३२.२	३७.१	१३.६	१५.६	१५.५	१३.८	१४.५	९.५	९.७
६	सुठो	५.४	६.८	९.१	०.३	२.०	१.२	०.०.	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
७	दाल	३१.५	३८.२	२.८	०.९	२०.३	०.१	०.४	१२.७	२७.९	०.०	०.०	०.०
८	जीवित जनावर	५.२	२.४	३.७	६.६	२४.९	४१.०	२३.४	२०.५	१०.५	१२.७	८.२	६.८
९	मैदा	०.४	८.२	४.१	१.०	०.०	०.०	-१.०	०.०	०.०	१.०	०.०	०.०
१०	अदुवा	५४.३	३३.५	३५.४	३०.२	३६.७	१३१.२	४६.९	४६.१	५२.२	२३.२	१५.५	४१.९
११	पीना	४०.५	५३.३	४९.८	५१.०	६४.३	६३.८	७०.६	६१.३	१००.१	१४६.०	८८.४	९४.५
१२	खयर	५४.४	१२१.७	१६८.२	१११.४	१००.३	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
१३	चामलको ढुटोको तेल	१९.७	१४.३	११.२	७.७	१९.१	१३.४	१९.५	७.३	६.३	२.४	२.४	१.२
१४	कच्चा जुट	३.१	१४.६	६.५	०.०	०.०	४.४	४.४	०.२	१.३	४.०	४.०	०.०
१५	जुट कटिङ्ग	१.१	५.७	६२.१	०.०	०.०	०.०	-१.०	०.०	०.०	१.०	०.०	०.०
१६	जुटका सामान	२५८.३	१२८.३	२८९.७	३९९.८	४०६.५	४१०.८	४३०.२	४२७.३	४२४.६	४४६.१	२८२.०	३१४.९
१७	क. चट्टी	५२.९	२०.७	३६.४	८९.४	१०९.५	०.०	०.६	१.१	८.६	१३.८	६.९	१४.८
१८	ख. बोरा	१२२.०	४५.९	२०१.७	१८६.६	२१०.२	३६७.३	३५७.९	३७४.७	३७८.७	३६१.३	२३२.०	२९९.७
१९	ग. डोरी	८३.४	६१.७	५१.६	१२३.८	८६.८	४३.५	७१.८	५१.६	३७.३	७०.९	४३.२	०.४
२०	अलैंची	१०३.५	१२१.६	१३१.६	१९१.५	३२७.६	३८५.०	४२६.७	३८४.०	४६३.३	३९०.६	२६१.६	३५९.५
२१	चाउचाउ	५३.३	८०.३	५७.६	५१.८	४५.८	३५.७	५२.२	६२.१	४५.६	६५.६	४२.९	३०.४
२२	गाइवस्तुको दाना	१७.७	३५.१	१४.४	६.४	८.३	२.७	२६.७	६१.७	३८.३	५५.५	४०.५	३०.८
२३	टुथपेष्ट	४७.६	८१.३	६७.३	९७.३	१०९.९	९३.६	११३.३	९८.५	१०१.३	६४.९	३६.१	४९.४
२४	पोलिष्टर धागो	२६१.८	२५०.०	३३९.८	२६४.१	३६५.७	४७४.२	५१५.३	५०१.८	३२५.३	२८१.७	१७७.१	२०४.७
२५	च्यवनप्राश र हाजमोला	१३.२	१६.३	१३.९	५७.६	८४.८	६७.१	८९.५	९०.७	७३.१	६८.१	४४.२	६२.४
२६	साबुन	४२.४	५९.१	४०.४	३७.२	२४.४	६.२	२.६	२.२	१.१	०.२	०.१	०.०
२७	बनस्पति घ्यू	२१३.२	०.९	०.५	१.९	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
२८	पश्मिना	४.४	६.६	६.१	४.७	४.२	५.५	६.८	५.०	७.२	७.२	६.२	४.९
२९	धागो	४१३.५	२५२.५	२७७.२	३३५.१	२६२.८	१०.५	१८.०	१८.०	५.०	३.४	०.४	४३.०
३०	कपर वायर, रड	६१.७	५७.२	६४.४	३०.३	१२१.३	११८.४	१४२.७	१२६.१	८९.२	७९.४	५४.८	६१.६
३१	एम.एस. पाइप	९८.०	५७.१	६९.५	९४.३	७९.८	०.०	२१.३	१७.४	५.२	४.७	३.९	०.८
३२	प्लाष्टिकका सामान	३०.३	५१.३	१८.२	६१.०	७२.१	९८.६	३५.८	३४.४	२१.२	१७.०	१३.१	२.०
३३	कर्कटपाता	४४१.७	२८२.२	१७९.५	३८९.५	३३४.३	४९४.८	६१७.७	४३८.८	१९३.६	२०३.०	१७५.१	१८६.३
३४	जी.आई. पाइप	२४.३	१०९.८	५६.८	८०.७	१५९.३	३५६.३	३०३.१	२९९.४	९३.९	१०२.६	७४.६	१८.१
३५	कपडा	२११.५	३१९.४	३३६.२	३७३.४	५१३.०	५६१.८	५७७.९	५१२.९	३४३.९	३२४.१	२१४.५	२१३.१
३६	जुस	१८३.६	१९५.२	१७५.०	२३६.३	३०२.७	३८०.२	४४३.२	४७७.३	३२४.८	५०५.८	३३८.९	२८५.८
३७	रसायन	२७.६	२९.०	१५.२	१४.८	०.९	०.०	०.०	१.७	०.७	१.०	०.८	०.५
	क. जम्मा	**२७५१.४**	**२४७१.०**	**२५४३.७**	**२९८८.६**	**३५३७.७**	**३८०१.६**	**४०२८.२**	**३७७७.४**	**२८१२.८**	**२८८८.७**	**१९३२.६**	**२०७२.६**
३८	ख. अन्य	११०४.१	१६२९.६	१४५५.७	१३४७.५	१४२४.०	१२९८.४	१९३३.२	१८०९.०	११३६.६	१२५६.२	८४७.९	९८१.१
	जम्मा (क + ख)	**३८५५.६**	**४१००.६**	**३९९९.४**	**४३३६.०**	**४९६१.६**	**५१००.०**	**५९६१.४**	**५५८६.५**	**३९४९.४**	**४१४४.९**	**२७८०.४**	**३०५३.६**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ६.४ : चीनतर्फ निर्यात गरिएका वस्तुहरु

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष					प्रथम आठ महिना	
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	s२०७३/७४	२०७४/७५*
१	अगरबत्ती	३.१०	४.३४	१.४०	०.५६	०.९५	०.७८	०.८०
२	एलमुनियम, तामा र व्रासका भाँडाकुडा	१२.८३	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३	हस्तकलाका सामान (धातु तथा काठ)	१३.११	२६.०९	२०.२०	४२.९३	३७.३०	२६.२८	१९.५६
४	जडीवुटी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
५	मानिसको कपाल	०.०६	१.०८	१.७२	१.३३	०.००	०.००	०.००
६	वाद्यवाधन, पार्टस	०.०४	०.००	०.०१	०.००	०.००	०.००	०.००
७	नेपाली कागत तथा कागजका उत्पादन	०.०१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
८	चाउचाउ	५.५४	४.९१	४.७३	१.२९	२.७७	१.१७	३.२६
९	अन्य हस्तकलाका सामानहरु	२.६८	२.०१	५.७४	५.२०	८.५६	३.६०	७.७२
१०	पश्मिना	२.९८	३.९८	२.८१	५.०३	२.५५	२.१७	६.२९
११	तयारी पोशाक	८.८८	२.८१	४.३९	१.७०	५.८७	३.८३	६.१३
१२	तयारी छालाका सामानहर	०.०८	०.२१	०.०४	०.०२	०.००	०.०९	०.०१
१३	रुद्राक्ष	०.९६	०.००	१.०१	०.००	०.००	०.००	०.००
१४	चाँदीका सामान तथा गरगहनाहरु	०.०७	०.७१	०.४३	०.०५	०.३२	०.२१	०.१२
१५	प्रशोधित छाला	४०.७५	२४.७९	३०.६९	१७.१४	१३.८२	१२.२४	८.६६
१६	चिया	०.५१	०.८३	१.३४	१.१९	०.८७	०.५६	२.३१
१७	तरकारी	०.१७	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१८	गहुँको पिठो	१०.७४	११.०१	२.२३	०.५७	०.६०	०.५०	१.९९
१९	ऊनी गलैचा	८.५२	११.९७	१४.९३	२३.२१	२१.९०	१३.९३	१६.८४
	अन्य	**९७.५३**	**१८९.३२**	**१३१.३१**	**६७.८९**	**७४.५३**	**४९.७१**	**११२.८३**
	कुल जम्मा	**२०८.५८**	**२८४.०७**	**२२२.९९**	**१६८.१५**	**१७०.१६**	**११५.०८**	**१८६.४९**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। * अपरिष्कृत।

अनुसूची ६.५ : अन्य मुलुकतर्फ निर्यात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु

(रु. करोडमा)

	विवरण	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०#	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
												२०७३/७४	२०७४/७५*
१	दाल	१४५.८	६२४.७	३९५.२	३३५.८	२४९.७	२६७.१	२०४.४	११३.२	८८.३	९७.०	५६.४	६३.०
२	अलैंची	६.५	६.४	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
३	जडीबुटी	९.८	४१.२	२३.९	१२.६	१९.८	०.९	१९.७	६.१	२२.०	१४.८	९.९	१५.२
४	खयर	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
५	ऊनीका कपडा	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
६	नेपाली कागज र कागजबाट बनेका सामान	३४.७	३६.१	५५.३	३९.९	५८.७	२४.३	२८.९	२१.८	३२.४	३८.०	२३.५	१९.८
७	छाला	२४.९	३०.५	३०.७	४३.४	७२.४	४९.१	७५.२	६४.७	४२.४	३८.३	२३.२	३१.८
८	ऊनी कार्पेट	५०४.८	५७३.६	४०७.९	४८६.०	६९३.८	५९८.८	७२८.०	६७६.०	७८४.८	७१५.६	४७८.७	४२९.६
९	तयारी पोशाक	४७५.६	४९०.५	३८९.१	३०६.३	४००.६	३०७.८	४२२.३	३९६.०	४४८.२	४००.६	२५४.९	२८३.४
१०	हस्तकलाका सामान	१९.४	१०७.८	१०८.३	४५.८	५१.०	८.१	११.०	८.५	९.८	१५.३	९.८	४.७
११	गरगहना	२६.९	२६.२	१२.७	९.१	११.०	७.५	२७.०	१०.३	२१.५	२५.४	१७.५	२०.८
१२	पश्मिना	६४.३	१५२.७	१२६.८	२२७.३	३२३.०	१६२.५	२७२.४	२११.८	२६३.६	२३५.४	१६५.०	१४२.७
	जम्मा	**१३१२.८**	**२०८९.७**	**१५४९.८**	**१५०६.१**	**१८८०.०**	**१४२६.२**	**१७८९.०**	**१५०८.१**	**१७१२.९**	**१५८०.४**	**१०३८.९**	**१०११.०**
	अन्य	७५८.३	५७९.५	५३३.२	५९१.७	५८४.५	९५७.०	११६४.७	१२१४.३	११८१.३	१४०९.४	८८७.३	१०९१.२
	कुल जम्मा	**२०७१.१**	**२६६९.२**	**२०८३.०**	**२०९७.८**	**२४६४.५**	**२३८३.२**	**२९५३.७**	**२७२२.५**	**२८९४.२**	**२९८९.८**	**१९२६.३**	**२१०२.२**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक। * अपरिष्कृत। # २०६९/७० देखि चीनतर्फको निर्यात समावेश नभएको।

अनुसूची ६.६ : भारतबाट आयात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु

(रु. करोडमा)

क.स	विवरण	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
												२०७३/७४	२०७४/७५*
१	इलेक्ट्रीकल सामान	३५८.७	३९४.३	६०९.०	७२२.४	७०१.०	६५७.४	७६६.६	१०७२.०	१२२१.४	१३८६.६	८६९.५	९४९.०
२	धागो	३०५.६	२५९.७	३०२.३	२८५.५	४१३.३	३८८.८	९५९.४	७२१.१	६६५.५	६४१.८	३९३.८	६१८.७
३	सुर्ती	७३.२	१०६.२	१८१.७	१८४.७	१९१.७	२०६.८	२१३.४	२०३.८	२७६.६	२८०.५	१७९.६	१५७.०
४	यातायातका सामान	११८७.५	१६१५.९	२३७७.७	२०६८.१	१७०५.१	२६२९.८	३२९८.३	४४१२.६	६२९४.०	७७८४.४	५५७२.२	७१५५.२
५	औषधि	५४३.४	६५५.८	७९६.३	९८०.८	१०३८.३	१३३३.७	१५२९.६	१७८४.७	१९१६.४	२१४८.४	१४१२.७	१५६५.१
६	रसायनिक मल	३१.६	१३.०	२९५.१	३०७.३	४५०.७	८४८.६	८०३.५	५९५.५	१५९.९	१०८.३	१८.७	१३६.६
७	कपडा (सुती तथा अन्य)	१६६.४	२४६.२	२४४.१	१९६.६	२४१.१	२९०.०	३८१.०	३८१.७	४१६.७	४२०.४	२८२.१	२८८.९
८	तरकारी	१४५.७	१२९.१	२०७.९	२०९.७	२५९.०	४५४.९	६९६.९	७९८.९	७७२.६	१०६४.५	७८८.८	७६९.३
९	सिमेन्ट	२३३.७	४२२.७	४४१.५	४३७.३	३३०.०	९४२.५	९७१.८	१०१२.६	११६८.९	२४०३.३	११६१.६	१७०४.६
१०	कागज	७२.९	११३.९	१३९.०	२०७.४	२२७.८	३६७.८	४८१.८	५१४.०	५५४.२	५८७.७	३७२.५	४०५.६
११	हर्लिक्स र दुग्ध पदार्थ	४४.५	८६.०	७०.९	९९.९	९७.९	३६०.०	४८३.३	४६६.०	४६८.६	५९०.४	३७१.८	४५८.८
१२	रसायनिक पदार्थ	२७२.०	२७८.५	३१३.३	३१२.४	४०७.३	२५५.९	३०२.३	३०९.५	३३३.९	३९४.३	२३५.४	३६४.४
१३	कृषियन्त्र तथा पार्टस्	१४८.४	२४९.१	३३७.३	३१६.२	४१४.६	७३८.०	८५८.३	९४०.७	९४९.४	१५२०.२	११०९.२	२९४.४
१४	एम.एस. वायर रड	२५९.५	३७०.१	६१०.८	५००.४	६७६.१	४०९.०	६४८.०	५३९.२	७८८.९	९२५.९	६४१.९	८६१.९
१५	एम.एस. विलेट	८१४.५	७१०.७	१३७२.१	१८३३.७	१९४३.७	२२३०.४	२४६७.५	२६३३.६	२२६५.७	४६५०.९	३१३८.४	३४२५.३
१६	स्टील पाता	०.०	१.६	०.०	०.०	०.०	२.०	४.५	५.३	३१.७	२४.७	२०.१	५५.५
१७	एल्मुनियम इनगोट	६५.५	६५.४	१०८.७	११८.२	१२९.०	१६१.६	१९६.०	३१९.८	३१७.४	३६६.६	२१२.४	३०२.१
१८	हट रोल शिट (क्वाईलमा)	३५७.६	२८५.२	४११.१	५४५.९	५५४.३	५६८.९	११६८.२	१३२५.९	१३४२.१	१६१९.१	९६२.६	१२८०.७
१९	कोल्ड रोल शिट (क्वाईलमा)	४००.६	६०७.३	६८०.३	८२३.६	७५०.८	२६९.२	६५२.५	७१५.३	६९६.५	५०२.८	३१४.१	५९९.२
२०	अन्य मेशिनरी तथा पार्टस्	४६८.२	७२९.७	८४१.७	९७९.३	८३४.२	१२०१.४	१५९६.७	१८८९.३	१९३२.३	२६५२.७	१६५७.३	२४४७.१
२१	पेट्रोलियम पदार्थ	४०८१.६	४१४०.७	५१६१.०	७५०८.१	९२२५.६	१०७१३.९	१३१७३.६	११००५.८	६५६०.८	११८९२.०	७२३९.२	९९३९.१
२२	अन्य	४२०६.५	४७६२.८	६२०९.९	७५५५.१	९३४७.८	११६७२.७	१६१४१.५	१७५१८.५	१८५८७.९	२१४०१.४	१४१०६.५	१६४४४.५
	जम्मा	**१४२३७.७**	**१६२४३.८**	**२१७११.४**	**२६१९२.५**	**२९९३९.०**	**३६७०३.१**	**४७७९४.७**	**४९१६५.६**	**४७७२१.३**	**६३३६७.०**	**४१०६०.५**	**५०२२३.१**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत

अनुसूची ६.७ : चीनबाट आयात गरिएका वस्तुहरु

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष					प्रथम आठ महिना	
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	s२०७३/७४	२०७४/७५*
१	आलमुनियम स्काफ, फ्लेक, फोइल, वार्स र रड	७८.२	१०७.६	१४३.८	१७०.५	१४५.१	९२.८	१११.२
२	रासायनिक पदार्थ	९४.६	१००.८	११८.७	१३६.७	११९.१	६८.७	१०६.४
३	रासायनिक मल	२३४.६	४७०.०	७६२.०	१६१२.०	८७४.६	५११.४	५४०.८
४	विद्युतीय उपकरण	५४४.४	६५४.८	९०९.१	८९६.१	८९३.०	६४५.०	६७३.९
५	मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा	५७.६	७९.५	१५९.८	१२८.२	१०२.८	६१.२	१०९.८
६	औषधि	४६.७	४१.१	४७.६	५६.२	५६.७	३२.८	४८.९
७	धातु तथा काठका सामान	५१.३	६५.१	७०.४	८३.५	१२६.०	८१.२	८०.९
८	अफिसका सामान तथा स्टेसनरी	५६.७	६४.४	७५.१	६४.८	८६.८	५४.६	५५.३
९	अन्य मेशिनरी तथा पार्ट्स	४७०.६	५०४.०	८३२.३	७९१.८	१०४७.६	६४१.३	१३४४.५
१०	पाइप तथा पाइप फिटिंग	२६८.९	१५.४	४९.३	२७.०	६६.६	४४.९	५४.४
११	प्लाईउड तथा पार्टिकल वोर्ड	२०.३	२४.९	३५.५	२९.६	३८.१	२५.१	२६.१
१२	प्लाष्टिकका भाँडाकुँडा	१.८	१३.५	५.०	०.०	०.०	०.०	१.२
१३	कच्चा रेसम	४२.१	१४८.६	१५३.८	१३३.८	७५.५	४१.६	१०५.७
१४	कच्चा ऊन	४४.०	५४.४	५१.८	७५.१	७२.०	४७.०	१९.८
१५	तयारी पोशाक	४७८.१	६०८.८	४०८.०	५६१.८	५५६.०	३४३.७	४१६.०
१६	चाउचाउका लागि पाउडर	३.३	५.८	५.१	४.९	७.१	४.०	४.०
१७	जुत्ता तथा चप्पल	१९४.२	२२२.०	१६८.६	२४०.९	२१७.६	१४६.३	१५४.३
१८	स्मार्ट कार्ड	१७.१	२४.५	२२.५	२०.२	१४.८	८.७	२६.६
१९	सोलार प्यानेल	३२.४	८२.६	७०.९	८२.०	८३.२	७७.४	३०.५
२०	स्टिल रड तथा सिट	३.६	३.५	५४.८	१७.३	६३.३	५८.३	६७.५
२१	स्टोरेज व्याट्री	५२.८	५६.६	१०४.७	४५.९	८३.८	५४.४	४८.१
२२	दुरसञ्चारका उपकरण	११८९.६	११२०.५	१५३९.७	१७९९.०	२४२३.१	१६०२.३	१८३५.४
२३	पोलिष्टर धागो	१०.२	२८.३	३४.९	३१.४	३३.२	२२.३	२३.५
२४	खेलौना	३६.६	४३.८	५१.१	६१.७	७३.५	५२.३	५२.९
२५	यातायातका साधन तथा पाटपुर्जा	७९.६	११९.४	१३२.२	१५८.३	२७८.७	१८०.३	२०४.३
२६	टायर, ट्युव तथा फ्लेप	२९.३	१६.७	१९.८	१३.६	१५.९	९.७	१२.२
२७	भिडीयो टेलिभिजन तथा पार्टस	२५४.४	३२७.०	४४४.१	३६८.५	७१४.७	३९४.८	५९४.४
	ख० अन्य	**१८५२.२**	**१९३३.५**	**३५४६.०**	**३९५८.७**	**४४५५.८**	**२९५६.०**	**३३४१.२**
	कुल जम्मा	**६२४५.१**	**७३३१.९**	**१००१६.६**	**११५६९.४**	**१२७२४.५**	**८२५८.१**	**१००८९.७**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ६.८ : अन्य मुलुकबाट आयात भएका केही प्रमुख वस्तुहरु

(रु. करोडमा)

क.सं.	विवरण	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०#	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
												२०७३/७४	२०७४/७५
१	सुन	३७५.१	१६५७.५	४१६३.६	११३५.८	२५७७.०	२६११.४	२४७९.४	६३९.०	१६०७.४	२७४३.२	१६२७.२	२०३५.८
२	चांदी	४४.७	११७.५	३२५.१	३७२.६	४३७.१	८७८.३	१२७१.१	२४६९.९	७२४.३	९८७.३	६११.३	९४३.५
३	पेट्रोलियम पदार्थ	५२.३	९५.६	१६९.४	१६६.०	१८०.५	२२५.३	१८२.८	२०३.५	३११.६	२४९.४	१७३.४	१२०.९
४	अन्य मेशिनरी तथा पार्टस्	३९०.२	५९७.२	७६५.६	६४०.९	७१९.८	३७१.९	५७३.०	५९५.६	६६७.०	६४७.४	४०४.६	७२८.१
५	इलेक्ट्रीकल समान	३९४.५	८२४.२	६८३.८	६५०.६	७३१.२	१२४.७	१५५.६	१९१.३	१७७.१	१६६.३	९५.९	१३६.२
६	धागो	१३९.६	२१७.३	२७३.५	१९४.३	१८५.५	१४९.५	२६०.९	२६४.१	२९४.१	२१४.६	११३.२	१८६.७
७	कच्चा ऊन	१३९.५	३५.६	८७.३	९१.३	६५.७	६१.०	१००.४	९४.१	९०.९	८३.३	५४.८	४४.५
८	यातायातका सामान	४३९.२	५५०.२	४२३.६	४२१.५	२८५.९	२८६.९	४९६.७	४७७.२	५८७.७	७६१.८	५२९.७	६२०.६
९	औषधि	१२६.३	३११.७	३३५.८	२१३.५	१९७.६	२१८.५	२८१.२	५३१.३	९०३.०	३४०.७	१७६.५	३७४.७
१०	रासायनिक मल	२.०	८.०	७०.४	२३६.८	२२९.१	२४९.३	१३८.३	९५.७	१६८.७	३३०.०	१९४.१	३५०.७
११	कागज	१०४.०	१०२.०	१४२.७	१७८.९	१७५.८	१३३.८	१७२.६	१८७.७	१८५.५	२७३.०	१७२.८	१८१.९
१२	कम्प्यूटर पार्टस्	२२७.०	३७७.०	५३४.१	६१७.८	६१५.०	१२९.१	१३४.४	१३६.०	१३४.६	२५३.६	१२६.४	११७.०
१३	हवाईजहाजका पार्टस्	१०५.०	२०२.०	२२१.८	२४७.२	१४०.६	२०६.३	२१७.९	१६९८.४	७६७.९	१७२७.७	९१७.९	६५०.५
१४	दुरसंचारका सामान	४९७.९	४०६.४	८५२.२	९४९.३	८४५.९	२५०.०	३३८.४	३८५.६	५४८.८	६९०.२	४०२.५	४३५.८
१५	कपडा (सुती तथा अन्य)	१९६.७	२९२.७	१९१.१	२६०.९	१२७.५	६३.८	९०.२	८६.९	७१.०	७०.८	४०.१	४६.९
१६	पोलिथिन ग्रान्युअल्स्	३७१.९	३६१.७	५७८.८	४७०.१	५७८.७	४५०.२	७७९.१	६५८.०	९१२.२	८९०.५	५२९.७	९१३.७
१७	कच्चा पाम तेल	५७४.७	२९४.९	२०२.६	६०९.७	४२१.१	३३९.१	४१३.४	५१०.४	३११.९	५७७.३	२८१.७	२९६.७
१८	कच्चा भटमासको तेल	१६०.०	३६५.९	४३३.८	६५०.८	९९६.२	१०६२.८	१४७७.८	१२८४.४	१२७२.०	१३५२.९	८२९.७	१०३१.१
१९	तामाको तार तथा स्क्रयाँप्स	१९४.१	१८१.४	१७७.६	१३१.३	१८७.५	११६.८	२९९.३	२५३.१	१७१.८	१७५.६	१०५.७	१३९.९
२०	कच्चा रेशम	०.६	४.१	३.२	०.०	०.०	१.२	०.७	१.७	०.२	०.०	०.०	०.१
२१	अन्य	३४२१.१	५२००.४	५०८६.३	५१८५.८	६५३०.१	४७९६.०	६४४६.८	७५२२.१	८१६१.६	१०३८४.१	६१५०.३	७०६७.७
	जम्मा	**७९५६.१**	**१२२०३.२**	**१५७२२.१**	**१३४२५.०**	**१६२२७.८**	**१२७२५.८**	**१६३१०.०**	**१८२८६.२**	**१८०६९.२**	**२२९१९.९**	**१३५३७.४**	**१६४२३.०**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।   # २०६९/७० देखि चीनबाट भएको आयात समावेश नभएको।

अनुसूची ६.९ : परिवर्त्य विदेशी विनिमयको आय व्यय

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
											२०७३/७४	२०७४/७५*
आय	**२३६९२.७**	**३२४३९.२**	**३४६३७.१**	**३८०३०.१**	**५३६९१.०**	**६२९६५.६**	**७७०७५.१**	**८७२१२.४**	**९२६८६.४**	**९३४९०.९**	**६०६२७.१**	**६६२९७.४**
१. सेवा	१६६७९.३	२३४४५.५	२४८८०.१	२५५९४.३	३६८४२.२	४३२७२.१	५४३२३.५	६२५८९.८	६४४१६.०	६६५४५.७	४४१७९.९	४५८२३.४
(क) रेमिटान्स	१३९४२.२	१९४२१.६	२१३९९.९	२२५९०.९	३३३३६.७	३९४३४.९	४९०३०.३	५४००५.३	५९४५८.८	६०२४९.७	४०२९३.४	४०५८३.२
(ख) पर्यटकको खर्च	२०३४.०	३४५९.०	२९३८.६	२५४०.९	३१८०.१	३४२०.५	४६११.५	७७२९.९	४१११.५	५१९७.७	३१६८.२	४१९६.०
(ग) बैदेशिक लगानीमा ब्याज	७०३.२	५६४.९	५४१.६	४६२.५	३२५.४	४१६.७	६८१.८	८५४.६	८४५.६	१०९८.२	७१८.४	१०४४.१
२. वस्तुहरुको निर्यात	२८६६.३	४०४९.७	४४३९.६	३९८५.३	५२९८.३	६४३२.५	७४८२.२	७३५४.५	५७६८.४	६१२०.६	३९५४.९	४४३२.१
३. कुटनैतिक नियोग	१०७२.६	१३१८.८	५३९.१	५४८.१	९३६.९	१८३९.०	२६३४.८	३२४८.१	३९९७.८	२६७२.८	१६६२.५	११५५.७
४. बैदेशिक सहायता	२३६४.२	२८१९.८	३२९८.४	२९६६.५	४१००.७	३५६६.७	४०५३.३	२४८५.४	७०८३.९	५५४२.२	३१४३.८	४७३३.२
५. विविध	७१०.२	८०५.४	१४७९.९	४९३५.९	६५१२.८	७८५५.३	८५८१.३	११५३४.५	११४२०.२	१२६०९.६	७६८६.१	१०१५३.०
व्यय	**२३३४०.३**	**२८६३०.५**	**३५१४२.०**	**१७४९१.७**	**१९३९९.४**	**२४१९६.७**	**२९५९५.४**	**३१५४१.६**	**३७५६५.२**	**४४०७०.६**	**२८४०१.८**	**३७४३७.७**
१. सेवा	२५२८.७	३२३६.८	४०९९.२	३७९३.२	३२६५.७	४५२६.२	५९५१.२	६७५०.८	८०४९.६	१०७३७.९	७१७३.०	९०९७.८
(क) साँवा ब्याज भुक्तानी	९११.७	११२४.९	१२०९.८	१५४७.२	१६३१.७	१९३६.९	२०६८.९	२१२३.३	२३८३.१	३३८४.७	२४९२.१	३८७९.२
(ख) अन्य	१६१७.०	२१११.९	२८८९.४	२२४६.०	१६३४.०	२५८९.३	३८८२.३	४६२७.५	५६६६.५	७३५३.२	४६८०.९	५२१८.५
२. वस्तुहरुको आयात	९३७२.७	१३२९३.१	१४१२५.९	१३२७५.०	१५६७५.०	१९०३१.२	२२७२४.५	२४०६०.२	२८४२४.५	३२४९४.७	२०७१४.९	२७७४०.४
३. कुटनैतिक नियोग	६०.१	९६.५	१८३.४	१६८.८	१६५.०	८५.४	१५८.९	१८८.८	२११.०	११२.८	५२.९	१९३.७
४. विविध	११३७८.७	१२००४.१	१६७३३.६	२५४.६	२९३.७	५५३.९	७६०.८	५४१.८	८८०.१	७२५.२	४६१.०	४०५.८
बचत वा घाटा (—)	**३५२.४**	**३८०८.७**	**-५०४.९**	**२०५३८.४**	**३४२९१.६**	**३८७६८.९**	**४७४७९.७**	**५५६७०.८**	**५५१२१.२**	**४९४२०.३**	**३२२२५.३**	**२८८५९.७**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ६.१० : बैंकहरुसँग रहेको कुल वैदेशिक सम्पत्ति

(रु. करोडमा)

वर्ष	नेपाल राष्ट्र बैंक							वाणिज्य बैंक			कूल जम्मा (१+८)
	जम्मा (२+३+४+५)	सुन	आई.एम.एफ. गोल्ड ट्रन्चे	स्पेशल ड्रइङ्ग राइट्स	विदेशी विनिमय (६+७)	परिवर्त्य मुद्रा	अपरिवर्त्य मुद्रा	विदेशी विनिमय (६+७)	परिवर्त्य मुद्रा	अपरिवर्त्य मुद्रा	
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
२०६४ असार	१३०२१.४	०.०	०.०	५८.८	१२९६२.६	१२३७५.५	५८७.१	३५५०.०	३१६८.१	३८१.९	१६५७१.४
२०६५ असार	१७०३१.४	०.०	०.०	६३.१	१६९६८.४	१४२८४.९	२६८३.५	४२९४.०	३८८२.७	४११.३	२१३२५.४
२०६६ असार	२२४७४.६	०.०	०.०	५५.५	२२४१९.०	२०१७५.६	२२४३.४	६२३४.५	५८७५.०	३५९.५	२८७०९.१
२०६७ असार	२११६८.७	०.०	०.०	६३१.५	२०५३७.१	१६५९९.३	३९३७.९	६३५३.६	५८२२.२	५३१.४	२७५२२.२
२०६८ असार	२१९८२.६	०.०	०.०	६७३.१	२१३०९.५	१६५२५.८	४७८३.८	५९०५.८	५५५०.३	३५५.५	२७८८८.४
२०६९ असार	३९२०४.५	९१५.२	०.०	७३६.८	३७५५२.५	२८५६८.२	८९८४.३	६३९३.२	५७१४.४	६७८.८	४५५९७.७
२०७० असार	४७३७९.१	१४२०.२	०.०	६५९.५	४५२९९.५	३३९९४.०	११३०५.४	८०३०.३	७४०८.०	६२२.३	५५४०९.४
२०७१ असार	५९३७५.३	१५८८.३	०.०	५४६.९	५७२४०.१	४२६१३.३	१४६२६.८	९३००.६	८७३७.२	५६३.४	६८६७५.९
२०७२ असार	७२६६८.४	१९५२.७	०.०	४०९.६	७०३०६.१	५१७४५.७	१८५६०.४	१२०९९.५	११४८४.३	६१५.२	८४७६७.९
२०७३ असार	९१७६३.१	२८२०.६	२३८.४	३.०	८८७०१.१	६७२४५.८	२१४५५.३	१५२१५.९	१४३९६.४	८१९.४	१०६९७९.०
२०७४ असार	९५५६५.८	२५९२.९	२२९.१	१७.१	९२७२६.६	६८३८७.०	२४३३९.६	१५२१६.६	१४४४१.८	७७४.८	११०७८२.४
२०७४ फागुन*	९६४७६.२	२८२४.५	२४१.४	६०.७	९३३४९.६	६८४१५.६	२४९३४.०	११५७२.५	१०५८०.९	९९१.७	१०८०४८.७

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ६.११ शोधनान्तर स्थिति

रु. करोडमा

विवरण	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	प्रथम आठ महिना	
											२०७३/७४	२०७४/७५*
(क) चालू खाता	**२३६७.९६**	**४१४३.७३**	**-२८१३.५२**	**-१२९३.६४**	**७५९७.९२**	**५७०६.०७**	**८९७२.१५**	**१०८३१.९८**	**१४०४१.८५**	**-१०१३.०६**	**-६३०.६९**	**-१५३९५.९४**
निर्यात, एफ.ओ.बी.	६१९७.११	६९९०.६८	६३१७.७५	६८७०.१५	८१५१.१८	८५९८.९८	१००९६.०६	९८२७.६३	७४८६.६१	८२१२.७५	५४१६.६४	६०८८.७०
तेल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
अन्य	६१९७.११	६९९०.६८	६३१७.७५	६८७०.१५	८१५१.१८	८५९८.९८	१००९६.०६	९८२७.६३	७४८६.६१	८२१२.७५	५४१६.६४	६०८८.७०
आयात, एफ.ओ.बी.	-२१७९६.२८	-२७९२२.७८	-३६६६९.२५	-३८८३७.१४	-४५४६५.३१	-५४७२९.४३	-६९६३७.३३	-७६१७७.३०	-७५६४८.७९	-९७७९४.५८	-६२०३५.१७	-७५५१४.३७
तेल	-४०८१.५७	-४१३५.६७	-५१६०.७२	-७५०७.६२	-९२२५.५६	-१०७१३.८९	-१३२९७.६४	-११२०४.४६	-६८७२.४४	-१२१४१.३८	-७४१२.५७	-१००६०.०३
अन्य	-१७७१४.७१	-२३७८७.११	-३१५०८.५३	-३१३२९.५२	-३६२३९.७५	-४४०१५.५४	-५६३३९.६९	-६४९७२.८४	-६८७७६.३५	-८५६५३.२०	-५४६२२.६०	-६५४५४.३४
व्यापार सन्तुलन	-१५५९९.१७	-२०९३२.१०	-३०३५१.५०	-३१९६६.९९	-३७३१४.१३	-४६१३०.४५	-५९५४१.२७	-६६३४९.६७	-६८१६२.१८	-८९५८१.८३	-५६६१८.५४	-६९४२५.६६
खुद सेवा आय	-११०९.२०	-१०४७.८०	-१६३८.५३	-८६७.४६	१४०५.७०	७५८.५८	२०८८.२२	२७६१.७५	९८४.९२	२८९.१३	३७२.९०	-२३०.८३
सेवा आय	४२२३.६१	५२८३.०१	५११२.०५	५३०१.२५	७२३५.१५	९५१९.०८	१२५०६.१२	१४९२८.८४	१३८४७.२४	१५८२६.४९	१०१४५.७२	११०२०.९५
यात्रा	१८६५.३१	२७९५.९८	२८१३.८६	२४६१.०७	३०७०.३८	३४२१.०६	४६३७.४९	५३४२.८६	४१७६.५३	५८५२.६९	३६१९.८८	४३४६.४७
अन्यत्र नपरेको सरकारी आय	१३३०.१८	१२७३.४४	६६३.५६	५५३.४६	१००७.१४	१८३८.९७	२४३५.२८	३२४८.११	३८३३.०८	२५५३.३६	१५९८.६०	११५५.७४
अन्य	१०२८.१२	१२१३.५९	१६३४.६३	२२८६.७२	३१५७.६३	४२५९.०५	५४३३.३५	६३३७.८७	५८३७.६३	७४२०.४३	४९२७.२४	५५१८.७४
सेवा भुक्तानी	-५३३२.८१	-६३३०.८१	-६७५०.५८	-६१६८.७१	-५८२९.४५	-८७६०.५०	-१०४१७.९०	-१२१६७.०९	-१२८६२.३२	-१५५३७.३६	-९७७२.८३	-११२५१.७९
यातायात	-२२६७.५९	-२२११.६२	-२२९६.४६	-१८६०.४७	-२२२९.२३	-३३२७.६७	-३९८२.२०	-४३९९.६३	-४४०३.०३	-४६८८.४९	-२८६७.८३	-४०४४.४७
भ्रमण	-२०८६.२०	-३१३९.६३	-३२२८.८२	-२७६४.२९	-२५७६.९७	-३९६१.१९	-४२१७.५६	-५३१९.०२	-५६४१.८४	-७९९२.६९	-५०६४.०२	-५०८२.७०
अन्य	-९७९.०२	-९७९.५६	-१०३७.८५	-१४२८.४९	-८६६.६१	-१३५३.८५	-२०५५.५७	-२२५०.९६	-२६०७.४२	-२७२२.९८	-१७८८.०५	-१९३०.८९
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-१६७०८.३७	-२१९७९.९०	-३१९९०.०३	-३२८३४.४५	-३५९०८.४३	-४५३७१.८७	-५७४५३.०५	-६३५८७.९२	-६७१७७.२६	-८९२९२.६९	-५६२४५.६४	-६९६५६.४९
खुद आय	७९४.६८	११७४.९५	९११.७४	७५४.९४	१२२९.१४	१३०७.८८	३२७५.१७	३४२४.२५	३४००.४३	३०९९.५१	१३४२.८६	३४१.४४
आय प्राप्ती	१३४४.७७	१६५०.६६	१४९१.७९	१७५०.४०	२२५२.१३	२३३२.०१	३९५३.९८	४२८३.१५	४३०८.५३	५१९५.८८	३१९४.५०	४२३१.३०
आय भुक्तानी	-५५०.०९	-४७५.७१	-५८०.०५	-९९५.४६	-१०२२.९९	-१०२४.१३	-६७८.८१	-८५८.९०	-९०८.०९	-२०९६.३८	-१८५१.६४	-३८८९.८६
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-१५९१३.६९	-२०८०४.९५	-३१०७८.२९	-३२०७९.५१	-३४६७९.२९	-४४०६३.९९	-५४१७७.८८	-६०१६३.६७	-६३७७६.८३	-८६१९३.१९	-५४९०२.७८	-६९३१५.०५
खुद ट्रान्सफर	१८२८१.६५	२४९४८.६८	२८२६४.७७	३०७८५.८७	४२२७७.२१	४९७७०.०६	६३१५०.०३	७०९९५.६५	७७८१८.६८	८५१८०.१३	५४२७२.०९	५३९११.१२
ट्रान्सफर आय	१८५४६.२९	२५७४६.१३	२८७७७.०६	३१११५.६७	४२७८०.५७	५०५०६.८२	६३४८५.४८	७१२५२.२२	७८१९८.९६	८५५७०.८८	५४४७६.१६	५४३०७.४७
अनुदान	२०९९.३२	२६७९.६२	२६६७.३६	२५७८.००	३६२२.७१	३४१८.०५	४८५१.९८	५२८५.५४	७०४१.१६	११४६६.३९	६१४७.०८	३८६९.८६
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	१४२६८.२७	२०९६९.८५	२३१७२.५३	२५३५५.१६	३५९५५.४४	४३४५८.१७	५४३२९.४१	६१७२७.८८	६६५०६.४३	६९५४५.२४	४४९९९.१६	४७१८५.५४
पेन्सन	१८७८.९९	१७७५.५४	२५८५.०७	२८९९.३४	२८३४.३६	३५३२.६७	४१३७.३१	४२३८.८०	४६५१.३६	४५५९.२६	३३२९.९२	३२५२.०७
अन्य	२९९.७१	३२१.१२	३५२.१०	२८३.१७	३६८.०६	९७.९३	१६६.७८	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
ट्रान्सफर भुक्तानी	-२६४.६४	-७९७.४५	-५१२.२९	-३२९.८०	-५०३.३६	-७३६.७६	-३३५.४५	-२५६.५७	-३८०.२८	-३९०.७६	-२०४.०७	-३८८.३५
(ख) पूँजी खाता (पूँजी ट्रान्सफर)	**७९१.२५**	**६२३.१०**	**१२५७.८३**	**१५९०.६१**	**१८२४.१७**	**१०३४.८३**	**१७०६.३५**	**१४८१.१४**	**१६९८.७३**	**१३३६.२७**	**१००२.६६**	**११९४.३२**
जम्मा (क + ख)	३१५९.२	४७६६.८	-१५५५.७	२९७.०	९४२२.१	६७४०.९	१०६७८.५	१२३१३.१	१५७४०.६	३२३.२	३७२.०	-१४२०१.६
(ग) वित्तीय खाता (समूह ङ बाहेक)	**११०३.३**	**२१२०.२**	**७८४.७**	**३२१.३**	**२८९१.३**	**१२४९.६**	**१११४.८**	**१८०२.४**	**२९६३.८**	**२६६४.०**	**१५७४.६**	**१८५९.३**
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	२९.४	१८२.९	२८५.२	६४३.७	९१९.५	९०८.२	३१९.५	४३८.३	५९२.१	१३५०.४	८३५.४	१४२४.४
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अन्य लगानी सम्पत्ति	-११३९.६	-१७६७.५	-१८२५.४	-२५७६.२	-१५७२.०	-२२८४.६	-२१३३.२	-३४५८.५	-३०९३.६	-४८६९.१	-२१५३.५	-२९४७.२
व्यापारिक साख	८५.३	-३०२.४	-१००.९	-६१३.३	-५१३.७	-५१४.७	-१६२.०	-२२३.४	-३३.९	-९००.५	-८२.१	-४२.६
अन्य	-१२२४.९	-१४६५.१	-१७२४.५	-१९६२.९	-१०५८.२	-१७६९.९	-१९७१.२	-३२३५.०	-३०५९.७	-३९६८.५	-२०७१.३	-२९०४.६
अन्य लगानी दायित्व	२२१३.५	३७०४.८	२३२४.९	२२५३.८	३५४३.७	२६२६.१	२९२८.५	४८२२.६	५४६५.४	६१८२.६	२८९२.६	३३८२.१
व्यापारिक साख	१२४८.४	१९५५.५	२१९६.९	१८२९.३	२६४४.२	१४४३.५	२३६८.६	२२९१.२	१६३९.७	२४३८.१	१२१३.८	२५०५.२
ऋण	३३९.२	-२८९.९	-३९३.४	२६१.२	१०३.७	-१२८.२	४१९.२	१२१६.०	२७३४.२	५६१०.९	२४००.८	२३७१.४
सरकार	३४५.६	-२८३.२	-३९०.२	२६३.२	१०४.८	-१२१.९	४४०.८	१२२२.३	२५९७.९	४४७८.७	१८५७.३	२१०९.५
ऋण प्राप्ती	११३२.६	७२८.८	६८४.२	१३८४.९	१३४४.५	१३७०.१	२११३.२	२९२६.४	४३७७.४	६२६०.२	२८१२.१	३१४३.५
साँवा भुक्तानी	-७८७.०	-१०१२.०	-१०७४.३	-११२१.८	-१२३९.८	-१४९२.०	-१६७२.५	-१७०४.२	-१७७९.५	-१७८१.५	-९५४.८	-१०३४.०
अन्य क्षेत्र	-६.४	-६.७	-३.२	-२.०	-१.१	-६.३	-२१.५	-६.२	१३६.३	११३२.२	५४३.५	२६१.९
करेन्सी तथा डिपोजिट	६२६.०	२०३९.२	-१०३.१	१२३.२	८४४.६	१४३०.१	२७३.३	१४३१.९	१४९८.२	-१८८१.२	-७१९.६	-१५३५.१
राष्ट्र बैंक	-०.६	-०.३	४.५	-०.८	३.७	-१.२	-३.७	-२.०	-०.६	२३.२	२.१	-२१.७
वाणिज्य बैंक	६२६.५	२०३९.५	-१०७.६	१२४.०	८४०.९	१४३१.३	२७७.०	१४३३.९	१४९८.८	-१९०४.४	-७२१.७	-१५१३.४
अन्य दायित्व	०.०	०.०	६२४.४	४०.१	-४८.८	-११९.३	-१३२.७	-११६.६	-४०६.८	१४.८	-२.४	४०.६
जम्मा (क+ख+ग)	४२६२.५	६८८७.०	-७७१.०	६१८.२	१२३१३.४	७९९०.५	११७९३.३	१४११५.५	१८७०४.४	२९८७.२	१९४६.५	-१२३४२.३
(घ) विविध पुँजी तथा भुलचुक	**-६६९.०**	**-३७२.०**	**३३५.३**	**-८६.१**	**१६९३.९**	**३३३.५**	**११९२.८**	**१८२०.०**	**१६८५.०**	**३३४२.२**	**२३३६.०**	**८३३४.३**
जम्मा (क+ख+ग+घ)	३५९३.४	६५१५.०	-४३५.७	५३२.१	१४००७.३	८३२४.१	१२९८६.१	१५९३५.५	२०३८९.५	६३२९.४	४२८२.५	-४००८.१
(ङ) रिजर्भ तथा सम्बन्धित शिर्षक	**-३५९३.४**	**-६५१५.०**	**४३५.७**	**-५३२.१**	**-१४००७.३**	**-८३२४.१**	**-१२९८६.१**	**-१५९३५.५**	**-२०३८९.५**	**-६३२९.४**	**-४२८२.५**	**४००८.१**
रिजर्भ सम्पत्ति	-३७००.२	-६५०७.०	१०५.८	-४९१.९	-१३९५८.८	-८२०४.९	-१२८५३.६	-१५८१९.२	-२०३८९.५	-६१५९.२	-४१८६.७	४०६४.३
नेपाल राष्ट्र बैंक	-२९६३.७	-४५७५.१	४३९.८	-९४३.८	-१३४७८.७	-६५७६.३	-११५९९.२	-१३०३५.३	-१७२८८.७	-६१८७.९	-३५३४.४	४०८.१
वाणिज्य बैंक	-७३६.५	-१९३१.८	-३३४.०	४५२.०	-४८०.१	-१६२८.६	-१२५४.४	-२७८३.९	-३१००.८	२८.७	-६५२.३	३६५६.२
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	१०६.८	-८.१	३२९.९	-४०.३	-४८.५	-११९.२	-१३२.४	-११६.३	०.०	-१७०.२	-९५.८	-५६.२
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन	**-२१६७.५**	**-४४७५.८**	**३३२.६**	**-४०९.०**	**-१३१६२.७**	**-६८९४.०**	**-१२७१२.७**	**-१४५०३.६**	**-१८८९१.२**	**-८२१०.६**	**-५००२.१**	**२४७३.०**

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

नोटः (-) शोधनान्तरले बचत बुझाउँदछ ।

* अपरिष्कृत।

अनुसूची ७.१ : सामुदायिक संस्थाहरु मार्फत परिचालित रकम

क्र.सं.	आर्थिक बर्ष	अनुदान खर्च रकम (रु. हजारमा)								
		आयआर्जन कार्यक्रम	साना पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	नवीनतम कार्यक्रम	भूकम्प सम्बन्धी कार्यक्रम	श्रोत बर्गीकरण				
						जम्मा	विश्व बैंक अनुदान	ट्रष्ट फण्ड अनुदान	आईफाड	नेपाल सरकार अनुदान
१	२०६२/६३	१५५०८३	९०७३०	१३८०७०	-	३८३८८३	३१७५९७	-	-	६६२८६
२	२०६३/६४	४०४३३२	७६४४४	४९९११३	-	९७९८८९	९७९८८९	-	-	-
३	२०६४/६५	१२७४५७२	२३०६५२	४६४५१	-	१५५१६७५	१५५१६७५	-	-	-
४	२०६५/६६	९७१४५८	२६१७९८	२७६४०	-	१२६०८९६	१२६०५२०	-	-	३७६
५	२०६६/६७	१३८८२८९	४२६५६१	३५७४९	-	१८५०५९९	१८५०५९९	-	-	-
६	२०६७/६८	१५२६८९८	४७०९१०	११४०१	-	२००९२०९	१७२०१२९	-	-	२८९०८०
७	२०६८/६९	१४५५४६१	९१४४८५	२४१३२	-	२३८४०७८	१६६१८६९	६८५६४२	-	३६५६६
८	२०६९/७०	१०४४४१४	५९१०३०	३१६३०	-	१६६७०७४	१४५७०१३	१७५१२८	-	३४९३४
९	२०७०/७१	८९७०२१	७४२१५५	३२८८२	-	१६७२०५८	१६०३५७९	२३३००	-	४५१८०
१०	२०७१/७२	८६१७७०	४९०५४५	२००४८	-	१३७२३६३	१३२०९७७	-	-	५१३८५
११	२०७२/७३	९८६५७५४	४३४६७४८	२१७२३८	-	१४४२९७४०	१३८५२४१२		-	५७७३२८
१२	२०७३/७४	१०९५९४५	३८८९३०	-	३६११८४	१८४६०५९	१७०७२२९	४५४९४	९३३३६	-
१३	२०७४/७५*	१५२८६५	६७०५०	-	६०५६०	२८०४७५	१९४२१४	२७६७९	५८५८२	-

स्रोतः गरिबी निबारण कोष।

* प्रथम आठ महिनाको।

अनुसूची ७.२ : श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीमा गएका कामदारहरुको विवरण

सि.न.	देश	आ.व. २०६३/६४ देखी २०७२/७३ सम्म			आ.व. २०७३/७४ को			आ.व. २०७३/७४ सम्मको		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	कतार	९६२३३८	९३३७	९७१६७५	११८८१४	२५०३	१२१३१७	१०८११५२	११८४०	१०९२९९२
२	मलेसिया	१०८९२३१	२४८४५	१११४०७६	९३३४४	२०३४	९५३७८	११८२५७५	२६८७९	१२०९४५४
३	साउदी अरब	७६१४०८	४६३१	७६६०३९	७२७८४	११६८	७३९५२	८३४१९२	५७९९	८३९९९१
४	यू.ए.ई	४१५८२९	३८४११	४५४२४०	५०४४४	७५४५	५७९८९	४६६२७३	४५९५६	५१२२२९
५	कुवेत	७२२७६	३८७८३	१११०५९	१२३१६	८३५	१३१५१	८४५९२	३९६१८	१२४२१०
६	बहरायन	३९६६७	३४५२	४३११९	३६४२	२७४	३९१६	४३३०९	३७२६	४७०३५
७	ओमन	२४५१०	४५२९	२९०३९	२५४८	५२५	३०७३	२७०५८	५०५४	३२११२
८	दक्षिणकोरिया	३३०७२	१७९०	३४८६२	८९	१	९०	३३१६१	१७९१	३४९५२
९	लेवनान	११५९	११४३६	१२५९५	४५	१०१	१४६	१२०४	११५३७	१२७४१
१०	इजरायल	२२१९	४२९०	६५०९	५६	७६	१३२	२२७५	४३६६	६६४१
११	अफगानिस्तान	९१७२	४२	९२१४	१३६४	४	१३६८	१०५३६	४६	१०५८२
१२	जापान	१४६०९	७९३	१५४०२	२१५५	८३	२२३८	१६७६४	८७६	१७६४०
१३	अन्य	३९३७८	१२७७४	५२१५२	५७०३	५०४०	१०७४३	४५०८१	१७८१४	६२८९५
	जम्मा	३४६४८६८	१५५११३	३६१९९८१	३६३३०४	२०१८९	३८३४९३	३८२८१७२	१७५३०२	४००३४७४

श्रोत: श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय र वैदेशिक रोजगार विभाग।

अनुसूची ७.३ : युवा स्वरोजगार कोषबाट भएको लगानी र असूली विवरण

रु. हजारमा

आर्थिक बर्ष	स्वरोजगार (लाभान्वित) जनसंख्या (जना)	जम्मा स्वरोजगार संख्या (जना)	सहकारी संस्थाहरुको संख्या (वटा)	लगानी रकम			जम्मा असूली रकम रु.	लगानीमा रहेको रकम रु.
				सहकारी संघ/संस्था मार्फत लगानी रु.	बैंक/बित्तीय संस्था मार्फत लगानी रु.	कूल लगानी रकम रु.		
२०७०/७१ सम्म		२५२०६		१९२९७९०	१२९९०५०	३२२८८४०	७७८८३६	२४५०००४
२०७१/७२	२८९६	२८१०२	९९	२१४२४५	१३५०	२१५५९५	७२४६६५	१९४०९३४
२०७२/७३	२५९७	३०६९९	१८१	३६४७१५	१३५०	३६६०६५	८१४३६७	१४९२६३२
२०७३/७४	७५९५	३८२९४	४४७	१०९१८१५	१८००	१०९३६१५	४३०८२१	२१५५४२६
२०७४/७५*	६५१६	४४८१०	२९६	९०२३८०	०	९०२३८०	२७५०६५	२७८२७४१
२०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्म जम्मा		**४४८१०**	**१०२३**	**४५०२९४५**	**१३०३५५०**	**५८०६४९५**	**३०२३७५४**	**२७८२७४१**

स्रोतः युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोष।

* प्रथम आठ महिनाको।

अनुसूची ८.१ : प्रमुख खाद्यान्न बाली लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व

क्षेत्रफलः हजार हेक्टरमा

उत्पादनः हजार मे.टनमा

उत्पादकत्वः मे. टन प्रति हेक्टरमा

खाद्यान्न बालीहरु		आर्थिक वर्ष										
		२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५**
धान	क्षेत्रफल	१५४९.०	१५५६.०	१४८१.०	१४९६.०	१५३१.०	१४२०.०	१४८७.०	१४२५.३	१३६२.९	१५५२.५	१४६९.५
	उत्पादन	४२९९.०	४५२४.०	४०२४.०	४४६०.०	५०७२.०	४५०४.०	५०४७.०	४७८८.६	४२९९.१	५२३०.३	५१५१.९
	उत्पादकत्व	२.८	२.९	२.७	३.०	३.३	३.२	३.४	३.४	३.२	३.४	३.५
मकै	क्षेत्रफल	८७०.०	८७५.०	८७६.०	९०६.०	८७१.०	८४९.०	९२८.८	८८२.४	८९१.६	८९७.८	९५४.२
	उत्पादन	१८७९.०	१९३१.०	१८५५.०	२०६७.०	२१७९.०	१९९९.०	२२८३.०	२१४५.३	२२३१.५	२३२०.०	२५५५.८
	उत्पादकत्व	२.२	२.२	२.१	२.३	२.५	२.४	२.५	२.४	२.५	२.६	२.७
गहुं	क्षेत्रफल	७०६.०	६९५.०	७३१.०	७६७.०	७६५.०	७५९.०	७५४.०	७६२.४	७४५.८	७५०.०	७०६.८
	उत्पादन	१५७२.०	१३४४.०	१५५६.०	१७४६.०	१८४६.०	१८८२.०	१८८३.०	१९७५.६	१७३६.८	१८४१.०	१९४९.०
	उत्पादकत्व	२.२	१.९	२.१	२.८	२.४	२.५	२.५	२.६	२.३	२.५	२.८
जौ	क्षेत्रफल	२६.०	२६.०	२७.०	२८.०	२७.३	२९.०	२८.०	२८.१	२८.४	२६.९	२४.६
	उत्पादन	२८.०	२३.०	२८.०	३०.०	३५.०	३७.०	३५.०	३७.४	३२.८	३२.१	२७.२
	उत्पादकत्व	१.१	०.९	१.०	१.१	१.३	१.३	१.२	१.३	१.२	१.२	१.१
कोदो	क्षेत्रफल	२६५.०	२६६.०	२६८.०	२७०.०	२७८.०	२७४.०	२७१.०	२६८.१	२६६.८	२६३.१	२६३.५
	उत्पादन	२९१.०	२९३.०	२९९.०	३०३.०	३१५.०	३०५.०	३०४.०	३०८.५	३०२.४	३०६.२	३१४.०
	उत्पादकत्व	१.१	१.१	१.१	१.१	१.१	१.१	१.१	१.२	१.१	१.२	१.२
फापर*	क्षेत्रफल	-	-	-	१०.३	१०.३	१०.७	१०.५	१०.८	१०.८	१०.९	१०.३
	उत्पादन	-	-	-	८.८	१०.०	१०.१	१०.३	१०.९	११.६	१२.०	११.५
	उत्पादकत्व	-	-	-	०.९	१.०	०.९	१.०	१.०	१.१	१.१	१.१
जम्मा क्षेत्रफल		**३४१६.०**	**३४१८.०**	**३३८३.०**	**३४७७.३**	**३४८२.६**	**३३४१.७**	**३४७९.२**	**३३७७.०**	**३३०६.३**	**३५०१.२**	**३४२९.०**
जम्मा उत्पादन		**८०६९.०**	**८११५.०**	**७७६२.०**	**८६१४.८**	**९४५७.०**	**८७३७.१**	**९५६२.३**	**९२६६.२**	**८६१४.३**	**९७४१.७**	**१०००९.४**

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

* फापर बाली २०६७/६८ देखि मात्र समावेश भएको।

** प्रारम्भिक अनुमान।

अनुसूची ८.२ : प्रमुख नगदे बाली लगाएको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व

क्षेत्रफलः हजार हेक्टरमा

उत्पादनः हजार मे.टनमा

उत्पादकत्वः मे. टन प्रति हेक्टरमा

नगदे बाली		आर्थिक वर्ष											
		२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
उखु	क्षेत्रफल	६४.०	६३.०	५८.०	५८.०	६३.०	६४.०	६४.०	६५.०	६६.६	६७.४	६८.४	७८.६
	उत्पादन	२६००.०	२४८५.०	२३५४.०	२४९५.०	२७१८.०	२८६९.०	२९३०.०	३०२०.०	३०६३.०	२९८८.४	३१५७.०	३५५८.२
	उत्पादकत्व	४०.६	३९.५	४०.५	४३.०	४३.१	१४.३	४५.४	४६.५	४६.०	४४.४	४६.२	४५.३
तेलहन	क्षेत्रफल	१८४.०	१८०.०	१८१.०	१९९.०	२१४.०	२१८.०	२१५.०	२१६.४	२३३.१	२३४.१	२३४.६	२२४.६
	उत्पादन	१३६.०	१३४.०	१३५.०	१५५.०	१७६.०	१८१.०	१७९.०	१८४.०	२०९.६	२११.१	२११.७	२४५.९
	उत्पादकत्व	०.७	०.७	०.८	०.८	०.८	०.८	०.८	०.९	०.९	०.९	०.९	१.१
आलु	क्षेत्रफल	१५४.०	१५७.०	१८२.०	१८५.०	१८३.०	१८७.०	१८८.०	२०५.७	१९७.०	१९०.९	२०२.३	१९५.३
	उत्पादन	१९४३.०	२०५५.०	२४२४.०	२५१८.०	२५०८.०	२६८२.०	२७५३.०	२८१७.५	२५८६.३	२५५१.७	२७५५.९	३०८.८
	उत्पादकत्व	१२.७	१३.१	१३.३	१३.६	१३.७	१४.३	१४.६	१३.७	१३.१	१३.४	१३.६	१५.८
जुट	क्षेत्रफल	११.७	११.६	११.४	१०.५	१०.६	१०.५	११.३	११.४	११.४	८.०	७.५	७.६
	उत्पादन	१६.८	१७.०	१५.७	१३.०	१४.४	१४.४	१५.५	१५.८	१६.५	११.६	९.७	११.२
	उत्पादकत्व	१.४	१.५	१.४	१.२	१.४	१.४	१.४	१.४	१.५	१.५	१.३	१.५
मह	क्षेत्रफल	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२२५.०	२३२.०	२४५.०
	उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३.०	३.५	४.१
	उत्पादकत्व	-	-	-	-	-	-	-	-	-	०.०	०.०	०.०
जम्मा क्षेत्रफल		**४१३.७**	**४११.६**	**४३२.४**	**४५२.५**	**४७०.६**	**४७९.५**	**४७८.३**	**४९८.५**	**५०८.१**	**७२५.४**	**७४४.८**	**७५१.१**
जम्मा उत्पादन		**४६९५.८**	**४६९१.०**	**४९२८.७**	**५१८१.०**	**५४१६.४**	**५७४६.४**	**५८७७.५**	**६०३७.३**	**५८७५.४**	**५७६५.९**	**६१३७.८**	**४१२८.१**

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

* मह वाली २०७२/७३ देखि मात्र समावेश भएको।

* प्रारम्भिक अनुमान।

अनुसूची ८.३ : अन्य बाली उत्पादन स्थिति

(हजार मे.टनमा)

अन्य बालीहरु	आर्थिक वर्ष										
	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
दलहन	२६९.८	२५५.४	२६२.४	३१८.४	३२७.२	३५६.७	२८१.८	३५३.९	३५१.९	३५३.१	३६८.७
फलफूल	६३०.६	६८६.२	७०७.०	८३१.६	८८५.५	१०८६.९	९६५.०	९९२.०	९९२.६	१०२५.३	१०१०.२
तरकारी	२५३८.९	२७५४.४	३००४.०	३२०३.०	३४००.९	३४०९.७	३४७२.१	३५८०.१	३८१९.८	४१६३.६	४०९९.४

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

* प्रारम्भिक अनुमान।

अनुसूची ८.४ : पशुजन्य उत्पादन स्थिति

(हजार मे.टनमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष										
	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
मासु	२३३.९	२४१.७	२४९.०	२७७.६	२८८.५	२९५.५	२९८.२	३००.९	३१७.९	२३२.५	३३९.८
दूध र दुग्ध पदार्थ	१३८८.७	१४४५.४	१४९६.०	१५५६.५	१६२२.८	१६८१.१	१७००.०	१७२४.८	१८५३.९	१९११.२	१९५०.६
फुल (गोटा दश लाखमा)	६३१.३	६२९.९	६४३.२	७०४.१	७८७.०	८३८.९	८७२.९	८९९.५	१२०८०.७	१३५२.३	१३८२.९
माछा	४८.८	४८.२	४९.७	५२.१	५४.४	५४.०	६५.८	६९.४	५१.३	५४.४	७७.०

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

* प्रारम्भिक अनुमान।

अनुसूची ८.५ : रासायनिक मलको बिक्री वितरण

(मेट्रिक टनमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष						
	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
रासायनिक मल							
क. युरिया (मेट्रिक टन)	९९१९६.०	१०८५५३.०	१४५६३२.०	१९०१६३.०	१६४८०३.८	२०५२८१.२	१३९१४३.५
ख. डि.ए.पी. (मेट्रिक टन)	४३७२४.०	६५७२२.०	८२५२०.०	१०१७९७.०	८७५३२.३	१११७०८.४	५९५२६.६
ग. पोटास (मेट्रिक टन)	२७३३.०	२६८८.०	५०४६.०	६७१७.०	६५७७.९	७९८७.८	५१५६.३
जम्मा	१४५६५३.०	१७६९६३.०	२३३१९८.०	२९८६७७.०	२५८९१३.९	३२४९७७.४	२०३८२६.४

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

* प्रथम आठ महिनाको अनुमानित।

अनुसूची ८.६ : थप सिंचाई बिस्तार

(हेक्टरमा)

सिंचितको प्रकार	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५ को फागुन मसान्तसम्म
कुलसिंचित क्षेत्र विस्तार	२६९१९	३२५६५	१९५६१	१९३१०	१८०८३	२४२९१	४११८०	३६२२०
१)सतह सिँचाइ	६०९९	९३९५	२०१६	३५१४	१५८६	५८००	४४७५	१०६५६
२)भूमिगत सिँचाइ	२०१२०	२२५६०	१७१८०	१५१३५	१५९३९	१७४६३	३५२७२	२४८६४
३)नयाँ प्रविधीमा आधारित सिँचाइ	६००	६१०	३६५	६६१	५५८	१०२८	१४३३	७००

स्रोतः सिंचाई वार्षिकी पुस्तिका २०७२ तथा सिंचाई विभाग।

* प्रथम आठ महिनाको अनुमानित।

अनुसूची ८.७ : दलहन बालीको उत्पादन विवरण

बालीको नाम	आर्थिक वर्ष								
	२०७२/७३			२०७३/७४			२०७४/७५		
मसुरो	२०४६००.०	२२७५००.०	१.१	२०४६५०.०	२२८०६८.०	१.१	१९७७५०.०	२४८४०९.०	१.३
	०.१	०.०	-०.१	०.०	०.३	०.२	-३.४	८.९	१३.२
चना	९३५०.०	९५००.०	१.०	९४००.०	९५६०.०	१.०	८९३३.०	९१११.७	१.०
	०.१	०.९	०.२	०.५	०.६	०.१	-४.९	-४.७	०.०
अरहर	१६८००.०	१६४९०.०	०.९	१६८३०.०	१६७००.०	०.९	१५१०१.०	१५५२.४	१.०
	-०.५	०.१	०.७	०.२	१.३	१.१	-१०.३	-८.७	२.०
मास	२३१५०.०	१९४५०.०	०.८	२३२००.०	१९५००.०	०.८	२११९६.०	१८०१६.२	०.९
	०.०	०.१	०.०	०.२	०.३	०.०	-८.७	-७.६	१.२
भटमास	२३६००.०	२८३५०.०	१.२	२३६२५.०	२८४२०.०	१.२	२२६०२.०	२८२५२.७	१.३
	०.१	०.१	०.१	०.१	०.३	०.१	-४.३	-०.६	४.२
ग्रास पी	११५००.०	१४२५०.०	१.२	११५२०.०	१४५००.०	१.२	१३०२१.०	१६५३७.०	१.३
	०.८	०.७	०.०	०.२	१.७	१.६	१३.०	१४.०	०.८
हर्स ग्राम	५७००.०	५७८०.०	१.०	५७२३.०	५८००.०	१.०	५५७५.०	५६८६.७	१.०
	-८.६	१.८	९.५	०.४	०.३	-०.१	-२.६	-१.९	०.९
अन्य	३०५००.०	३०५७५.०	१.०	३०५२५.०	३०६००.१	१.०	२७२०३.०	२७४७५.५	१.०
	०.२	-७.७	-७.९	०.१	०.१	०.०	१०.९	-१०.२	१.०
दलहन बाली जम्मा	३२५२००.०	३५१८९५.०	१.१	३२५४७३.०	३५३१४८.१	१.१	३११३८२.०	३६८७४१.०	१.२
	-०.१	-०.६	-०.५	०.१	०.४	०.३	-४.३	४.४	८.६

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

पुनश्चः प्रत्येक बालीको तथ्याङ्क भन्दा तल्ला लाइनमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा भएको वृद्धिदरलाई प्रतिशतमा जनाउँछ।

अनुसूची ८.८ : औद्योगिक बालीको उत्पादन विवरण

क्षेत्रफलः हेक्टरमा

उत्पादनः मे.टनमा

उत्पादकत्वः मे. टन प्रति हेक्टरमा

बालीको नाम/बृद्धि दर	आर्थिक वर्ष								
	२०७२/७३			२०७३/७४			२०७४/७५		
	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादत्व
उखु	६७३७२.०	२९८८४१८.०	४४.४	६८४०२.०	३१५७४०१.०	४६.२	७८६०९.३	३५५८१८२.१	४५.३
	१.२	-२.४	-३.६	१.५	५.७	४.१	१४.९	१२.७	-१.९
जुट	८०१७.०	११६३३.०	१.५	७५००.०	९७३५.०	१.३	७६०७.०	१११५९.०	१.५
	-२९.७	-२९.६	०.१	-६.५	-१६.३	-१०.६	१.०	१५.०	१३.०
चिया	२०१६५.०	२३१८७.०	१.२	२१२६७.०	२४७०२.०	१.२	२८५२३.०	२४६५३.०	०.९
	४.२	३.१	-१.१	५.५	६.५	१.०	३४.०	-०.२	-२५.०
कफी	२०३१.०	४६४.०	०.२	३०००.०	५७९.०	०.२	२६९९.०	४७५.०	०.२
	-१४.७	०.०	१७.२	४७.७	२४.८	-१५.५	-१०.०	-१८.०	०.०
माछा	९९३४.०	४८५४३.०	४.९	१०९२७.०	५४३६८.०	४.९	१६२१०.०	७७०००.०	४.८
	७.९	१७.०	८.४	१०.०	१२.०	१.८	४८.३	४१.६	-२.०
कपास	१२५.०	१२९.०	१.०	१४२.५	१२६.९	०.९	१२०.०	१२५.०	१.०
	-२१.१	-२३.२	६.०	१.५	-१.७	-१३.९	१५.८	-१.५	१६.९

स्रोत: कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

पुनश्च: प्रत्येक बालीको तथ्याङ्क भन्दा तल्ला लाइनमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा भएको वृद्धिदरलाई प्रतिशतमा जनाउँछ।

अनुसूची ८.९ :   मसला बालीको उत्पादन विवरण

क्षेत्रफलः हेक्टरमा

उत्पादनः मे.टनमा

उत्पादकत्वः मे. टन प्रति हेक्टरमा

बालीको नाम / बृद्धि दर	आर्थिक वर्ष								
	२०७२/७३			२०७३/७४			२०७४/७५		
	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादत्व
अलैची	१५७००.०	१२१२०.०	०.८	१६६४२.०	१२८४७.०	०.८	१८०००.०	६५००.०	०.४
	२०.७	५७.४	४६.३	५.७	५.७	०.०	८.२	-४९.४	-५०.०
अदूवा	२३८५५.०	२६३१४०.०	११.०	२४३००.०	२८९९५२.०	११.९	२३०००.०	२८४०००.०	१२.४
	०.१	७.८	७.७	१.८	९.३	७.६	-५.४	-२.१	४.२
लसुन	७२०५.०	४५३९०.०	६.३	७३२०.०	४७२०३.०	६.५	८५००.०	५९५००.०	७.०
	१.२	१.५	०.३	१.६	३.८	२.३	१६.१	२६.१	१.६
बेसार	७९१५.०	७२४२५.०	९.२	७९९०.०	७३३०७.०	९.२	७३००.०	७१५००.०	९.८
	०.५	०.९	०.४	०.९	१.२	०.३	-८.६	-२.५	६.६
खुर्सानी	७७००.०	४२३५०.०	५.५	७७५०.०	४२६२५.०	५.५	१०५००.०	५२५००.०	५.०
	०.३	५.१	४.९	०.७	०.७	०.०	३५.५	२३.२	-९.१
मसलाबाली जम्मा	६२३७५.०	४३५४२५.०	६.९	६४००२.०	४६५९३४.०	७.१	६७३००.०	४७४०००.०	७.०
	५.५	७.१	-	-८५.३	७.०	४.३	५.२	१.७	-१.४

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

पुनश्चः प्रत्येक बालीको तथ्याङ्क भन्दा तल्ला लाइनमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा भएको वृद्धिदरलाई प्रतिशतमा जनाउँछ।

अनुसूची ८.१० : पशुपन्छीको संख्या

पशुपंक्षीको किसिम / बृद्धि दर	आर्थिक वर्ष			आर्थिक बर्ष प्रथम ८ महिना	
	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
गाई/गोरु	७२४१४१६	७३०२८०८	७३४७४८७	७२४१९०६	७३७७६०५
	-०.०३	०.९	०.८	०.८	०.४
भैंसी/राँगो	५१६७७३३	५१६८८०९	५१७७९९८	५१६८०४७	५१८४१६६
	-०.२	०.०२	०.२	०.०२	०.१
भेडा/भेडी	७८९३७०	८००६५८	८०१९७५	७८९३६३	८०२८५९
	-०.०२	१.४	१.६	१.४	०.१
बाखा/बोका/खसी	१०२५२२३६	१०९८६११४	१११६५०९९	१०२५६६९४	११२८६९७३
	०.७	७.२	८.१	७.१	१.१
सुंगुर/बङ्गुर	११९८००१	१२९१३०८	१३२८०३६	१२०९४४६	१३५३३४४
	०.७	७.८	८.९	६.८	१.९
कुखुरा	४८४२९०१६	६८६३०६३८	७०००७१५१	५२२०३०९६	७०९४७९१२
	०.७	४१.७	२५.४	३१.५	१.३
हाँस	३९०२८१	३९२२५५	३९४७७५	३९०२९४	३९६४७४
	०.०२	०.५	१.१	०.५	०.४
दुधालु गाई	१०२५९४१	१०२६१३५	१०२९५२९	१०२५९५३	१०३१८११
	०.१	०.०२	०.३	०.०२	०.२
दुधालु भैंसी	१३४९१२४	१३५५३८४	१५०९५११.७	१३४३८१९	१६२४५२०
	२६.१	०.५	१०.९	०.९	७.६
फुल दिने कुखुरा	८४१२७२८	१२३५३५१५	१२३८८८८९	८४१३२४०	१२४१२६५७
	०.८	४६.८	३२.१	४६.८	०.२
फुल दिने हाँस	१७९४८०	१८०९२७	१८३९४०	१८०५९९	१८५९९२
	०.०२	०.८	१.८	०.२	१.१
याक/नाक/चौंरी	७०९६६	६८८३१	६९३४६	७१६९०	७१६९०
	०.५	-३.०	-३.४	-४.०	०.०५
खरायो	२५८७१	३२२१३	३४४८७	२६१३०	३४४८७
	१.७	२४.५	२४.२	२३.३	०.८
घोडा /खच्चड /गधा	५२६५५	५५८०८	६८७११	५२७९६	६८७११
	०.२	६	२३.२	५.७	६.८

स्रोत: कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

पुनश्च: पशुपन्छीको तथ्याङ्क भन्दा तल्लो लाइनमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा भएको वृद्धिदरलाई प्रतिशतमा जनाउँछ।

अनुसूची ८.११: पशुपंक्षीजन्य उत्पादनको स्थिति

उत्पादन किसिम / बृद्धि दर	आर्थिक वर्ष			आर्थिक बर्ष प्रथम ८ महिना	
	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
दूध उत्पादन (मेट्रिक टन)	१७२४८२३.०	१८५३८८५.०	१९११२३९.०	१८१५५४८.०	१९५०६०२.०
	१.५	७.५	३.७	२.१	२.१
(गाई)	५५७६६९.०	६३९५९०.०	६६५२८५.०	५९१६८६.०	६८०१५६.०
	४.८	१४.७	३.३	८.१	२.२
(भैंसी)	११६७१५४.०	१२१४२९५.०	१२४९९५४.०	११६७१५३.०	१२७०४४६.०
	-०.१	४.०	२.९	४.०	१.९
खुद मासु उत्पादन (मेट्रिक टन)	३००९०१.०	३१७८५४.०	३३२५४४.०	३०९९४३.०	३३९८०३.०
	०.९	५.६	३.३	२.६	२.२
राँगो	१७४०१२.०	१७९११०.०	१८००८०.०	१०४०९९.०	१८३५७९.०
	०.१	२.९	२.९	७२.०	१.९
भेडा	२६५८.०	२७८५.०	२७१४.०	२६५९.०	२७३४.०
	०.१	४.८	१.१	४.७	०.७
खसी बोका	६०९०६.०	६३८०७.०	६७७०६.०	६३६४६.०	६९१७४.०
	३.१	४.८	३.२	०.३	२.२
सुंगर बुङ्गुर	२०१३५.०	२१०९४.०	२४५३५.०	२११६१.०	२५२५२.०
	४.५	४.८	४.४	-०.३	२.९
कुखुरा	४५४५८.०	५०८१५.०	५७२६८.०	४८२३०.०	२८८२०.०
	५.४	११.८	४.०	५.४	२.७
हाँस	२३२.०	२४३.०	२४१.०	२३७.०	२४४.०
	२.२	४.७	३.४	२.५	१.२
फुल गोटा (हजारमा)	८९९५०१.०	१२०८०७२.०	१३५२२९६.०	९४८४३१.०	१३८२९३६.०
	३.१	३४.३	३.४	२७.४	२.३
कुखुरा	८८५९४७.०	११९४१६६.०	१३३८३१२.०	९३४६७६.०	१३६८८९९.०
	३.१	३४.८	३.४	२७.८	२.३
हाँस	१३५५४.०	१३९०६.०	१३९८४.०	१३७५७.०	१४०३७.०
	१.१	२.६	०.६	१.१	०.४
ऊन (के. जी.)	५८६७२९.०	५८८३४८.०	५९४३१२.०	५८५६१४.०	५९८३४८.०
	०.०	०.३	१.०	०.५	०.७

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय।

पुनश्च :पशुपन्छीको तथ्याङ्क भन्दा तल्लो लाइनमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा भएको वृद्धिदरलाई प्रतिशतमा जनाउँछ।

अनुसूची ८.१२ : कृषि उत्पादनसंग सम्बन्धित साधनहरुको आपूर्ति स्थिति

विवरण	आर्थिक बर्ष						
	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४*	२०७४/७५*
रासायनिक मल मे. टन	१७६९६३	२३२१८८	२९८६७७	२५८९१३.९	३२४९७७.४	१८७१३१.५४	२०३८२६.४
उन्नत बीउ विजन मे. टन	३६६९	७२९०	९१५१	१२४८०	८७८५.३४	५०३१	२८५६.४
सिंचाइ थप हेक्टर	१९५६१	१९३१०	१८०८३	२४२९१	४११८०	९७७५	३६२२०
मत्स्य भुरा/बीज हजारमा	१२१९८७	१४८५०१	१९१३४५	२१२३५५	२४४८९७	-	११८८१६
कृषि कर्जा बाणिज्य बैंकहरुको रु करोडमा	३१५३	५०९१	६५१६	७८७९	८५४५	९००४	१२८३२

स्रोत : कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय, नेपाल राष्ट्र बैंक।

* गत आर्थिक वर्ष २०७३/७४ र चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को ८ महिनाको प्रगति।

अनुसूची ८.१३ : प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित बालीहरुको क्षेत्रफल (हेक्टर)

प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित बाली (बाढी, पहिरो, डुवान, कटान)	२०६५	२०६६	२०६७	२०६८	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४
धान	३०८७३.०	९२०००.०	५६७.०	८५९.०	११०४५०.०	१३५००.०	२३९००.०	५५०००.०	५५७१३.०	१२६२८२.०
मकै	५४९.०	१७००.०	५६३.०	६५६.०	२१८०१.०	९५.०	१९००.०	५५००.०	१२८७७.०	२५६७.०
कोदो तरकारी फलफुल माछा पोखरी आदी	३.२	०.०	१३.०	२.०	३६९१.०	५.०	११.०	२०.०	५८५६८.०	१५८७५.०
जम्मा	३१४२५.२	९३७००.०	११४३.०	१५१७.०	१३५९४२.०	१३६००.०	२५८११.०	६०५२०.०	१२७१५८.०	१४४७२४.०

स्रोत : कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय ।

अनुसूची ८.१४ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेको कृषि कर्जाको स्थिति

(रू. दश लाखमा)

कर्जाको किसिम	आर्थिक वर्ष				प्रथम आठ महिनामा भएको परिवर्तन	
	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४ (रकम)	२०७४/७५ (रकम)
खेतीपाती सम्बन्धी सेवा	६६८६.९	७९९८.३	१०३४७.९	११४४३.९	११६१३.३	१४३०८.
चिया	३२०७.९	३४७९.९	३४२१.८	२९५९.२	२८२४.८	३००१.७
पशुपालन र पशुपालनसम्बन्धी सेवा	१५४४२.२	२०७३०.१	२८७६१.७	३२३२४.९	३२१०२.६	४२६३०.१
वन, माछापालन तथा वधशाला	५७९१.३	१७६९.३	२०१०.१	१८२७.	१३७०.२	१९३१.३
अन्य कृषि तथा कृषिजन्य सेवा	१९७८१.७	३११८२.२	३४२४९.९	४१४८६.२	३७५४२.१	६६४५६.२
जम्मा	५०९०९.८	६५१५९.८	७८७९१.५	९००४१.२	८५४५३.१	१२८३२७.३

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक।

अनुसूची ८.१५ : साना किसान विकास बैंक लिमिटेडको सदस्य तथा ऋण लगानी स्थिति

विवरण	आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिनाको प्रगति	
	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/०७५
समेटिएको जिल्ला संख्या	४३	५४	५५	५७	६५	६७	६६	६८
आवद्ध सहकारी संस्था संख्या	२९१	३९१	४२८	५१०	६०२	६५५	६३६	६६३
साना किसान समुह संख्या	३१९६८	४०९९१	४५७३८	६०३३४	७७३७८	८६७३१	८१३३०	८९०१८
साना किसान सदस्य परिवार संख्या	२२८४१७	३२३३८४	३७६९५७	४६०५९०	५४१६५२	६४९७१९	५९९७६५	६५६५०५
कुल स्थानीय पुँजी रु. (लाखमा)	४१०३३	६५२७३	९१२०८	१३२४६६	१६२९५७	२२९४२७	२००३०८	२५६११६
स्वीकृत ऋण रु.(लाखमा)	२७५५०	३४३३२	५१३५५	७४८३४	१०५५९२	१३१९९०	८२१६२	१०२७०२
ऋण लगानी रु.(लाखमा)	२६७३८	३३०९१	५१३५५	७४८३४	९७९७९	११९७५०	७६१२५	९४९७१
ऋण असुली रु.(लाखमा)	१८७५१	२३५२६	३४०१९	४७५२९	६८६०५	९०१२६९	५४५३०	७४३८१
लगानीमा रहेको ऋण रु.(लाखमा)	२६७६२	३६३२७	५३६६२	८०९६७	११०३४१	१३९९४९	१३१९३१	१६०५३९

स्रोत: साना किसान विकास बैंक।

अनुसूची ९.१ : घरेलु तथा साना उद्योग दर्ता विवरण

सि.नं.	आर्थिक वर्ष	घरेलु तथा साना उद्योग वर्गीकरण			जम्मा
		प्राईभेट फर्म	साझेदारी फर्म	प्रा.लि.	
१	२०५९/६० सम्म	१४१०८८	९०३७	७३३०	१५७४५५
२	२०६०/६१	५९८५	५४८	६००	७१३३
३	२०६१/६२	६९७२	४९९	५५९	८०३०
४	२०६२/६३	५८६४	३७२	१९९४	८२३०
५	२०६३/६४	७५८७	३८६	७३८	८७११
६	२०६४/६५	७९९३	५३३	८५६	९३८२
७	२०६५/६६	१६२३८	५४१	९४३	१७७२२
८	२०६६/६७	११२५०	६५४	१११६	१३०२०
९	२०६७/६८	१२३५९	११४५	११५४	१४६५८
१०	२०६८/६९	१५८३१	९५२	१२२५	१८००८
११	२०६९/७०	१७१२६	१०७८	११७९	१९३८३
१२	२०७०/७१	१९२२६	१४३२	१४९६	२२१५४
१३	२०७१/७२	२३५७७	१५३०	११६३	२६२७०
१४	२०७२/७३	२१८०२	१२९६	१२१९	२४३१७
१५	२०७३/७४	२८८१४	१३०७	१९१८	३२०३९
१६	२०७४/७५ प्रथम आठ महिना	१६०९४	९७९	१४८९	१८५६२
कुल जम्मा		३५७८०६	२२२८९	२४९७९	४०५०७४

स्रोतः उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय।

अनुसूची ९.२: औद्योगिक क्षेत्रको विस्तृत विवरण

औद्योगिक क्षेत्र	बालाजु	पाटन	हेटौंडा	धरान	नेपालगञ्ज	पोखरा	बुटवल	भक्तपुर	विरेन्द्रनगर	गजेन्द्रनारायण सिँह	जम्मा
स्थापना वर्ष (सन्)	१९६०	१९६३	१९६३	१९७३	१९७३	१९७४	१९७६	१९७९	१९८१	१९८६	
सहयोग	संयुक्त राज्य अमेरिका	भारत	संयुक्त राज्य अमेरिका	भारत	भारत	नेपाल	नेपाल	जर्मनी	नेदरल्याण्ड	भारत	
क्षेत्रफल (रोपनी)	६७०.०	२९३.०	३११९.०	२०२.०	२३३.०	५०१.०	४३४.०	७१.०	९०.०	२९४.०	**५९०७.०**
सरकारी क्षेत्रको लागानी (रु. करोडमा)	११.७	४.८	८.५	२.१	२.५	३.८	३.१	२.७	१.४	४.०	**४४.६**
निजी क्षेत्रको लागानी (रु. करोडमा)	५००.०	२००.०	५९१.०	३०.०	११२.०	२४६.०	२७०.०	६०.०	५.०	१२.८	**२०२६.८**
उद्योग संख्या	१४१.०	११८.०	१२०.०	३२.०	३३.०	८०.०	६७.०	३७.०	२८.०	११.०	**६६७.०**
सञ्चालित उद्योग संख्या	१२५.०	११३.०	८७.०	२९.०	२८.०	६९.०	६४.०	३६.०	२३.०	१.०	**५७५.०**
निर्माणको क्रममा रहेका उद्योग	११.०	३.०	२६.०	०.०	२.०	५.०	०.०	०.०	४.०	४.०	**५५.०**
बन्द उद्योग	५.०	२.०	७.०	३.०	३.०	६.०	३.०	१.०	१.०	६.०	**३७.०**
भाडामा दिई हाल सञ्चालनमा रहेका	-	-	६.०	-	-	-	-	-	-	-	**६.०**
अन्य	१२.०	३.०	१०.०	१.०	३.०	१०.०	३.०	३.०	२.०	१.०	**४८.०**
रोजगारी (संख्यामा)	४१००.०	२०००.०	४०००.०	९००.०	९९४.०	२२९८.०	१६१७.०	८००.०	३००.०	२८.०	**१७०३७.०**
विद्युत उपयोग (KVA)	१०५००.०	३६००.०	१००००.०	१०००.०	१५००.०	३५००.०	४०००.०	९००.०	३००.०	५००.०	**३५८००.०**
सडक कि. मि.	५.२	३.५	१९.०	२.३	२.३	२.६	२.२	०.७	१.०	२	**३८.८**

स्रोतः औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेड।

अनुसूची ९.३:   पर्यटक आगमन र बसाई अबधि

सि.नं.	वर्ष	पर्यटक संख्या	हवाई मार्गवाट पर्यटकको आगमन	स्थलमार्गबाट पर्यटकको आगमन (संख्यामा)	प्रति पर्यटकको सरदर बसाइ अवधि (दिनमा)	पर्यटक संख्याको वार्षिक बृद्धिदर (प्रतिशतमा)
१	२०६० पौष	३३८१३२	२७५४२८	६२७०४	९.६	२२.७
२	२०६१ पौष	३८५२९७	२९७३३५	८७९६२	१३.५	१३.९
३	२०६२ पौष	३७५३९८	२७७३४६	९८०५२	९.१	-२.६
४	२०६३ पौष	३८३९२६	२८३८१९	१००१०७	१०.२	२.३
५	२०६४ पौष	५२६७०५	३६०७१३	१६५९९२	१२.०	३७.२
६	२०६५ पौष	५००२७७	३७४६६१	१२५६१६	११.८	-५.०
७	२०६६ पौष	५०९७५२	३७९६२२	१३०१३०	११.६	१.९
८	२०६७ पौष	६०२८६७	४४८८००	१५६०६७	१२.७	१८.२
९	२०६८ पौष	७३६२१५	५४५२२१	१९०९९४	१३.१	२२.१
१०	२०६९ पौष	८०३०९२	५९८२५८	२०४८३४	१२.९	९.१
११	२०७० पौष	७९७६१६	५९४८४८	२०२७६८	१२.५	-०.७
१२	२०७१ पौष	७९०११८	५८५९८१	२०४१३७	१२.४	-०.९
१३	२०७२ पौष	५३८९७०	४०७४१२	१३१५५८	१२.८	-३२.०
१४	२०७३ पौष	७५३००२	५७२५६३	१८०४३९	१३.४	४०.०
१५	२०७४ पौष	९४०२१८	७६०५७७	१७९६४१	१२.६	२५.०

स्रोतः संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

नोटः स्थलमार्गबाट आएका भारतीय पर्यटकहरुको आगमन संख्या यसमा समावेश छैन ।

अनुसूची ९.४ : प्रमुख मुलुकगत पर्यटक आगमन संख्या

मुलुक	२०६४ पौष	२०६५ पौष	२०६६ पौष	२०६७ पौष	२०६८ पौष	२०६९ पौष	२०७० पौष	२०७१ पौष	२०७२ पौष	२०७३पौष	२०७४ पौष
अष्ट्रेलिया	१२३६९	१३८४६	१५४६१	१६२४३	१९९४९	२२०३०	२०२४६९	२४५१६	१८६१९	२५५०७	३३,३७१
बंगलादेश							२२४१०.	२१८५१.	१४८३१	२३४४०	२९,०६०
क्यानाडा	७३९९	८१३२	८९६५	९३२२	१०७०५	१३५०७	१२१३२	११६१०	८३९८	१२४९१	१५,१०५
चीन	२८६१८	३५१६६	३२२७२	४६३६०	६१९१७	७१८६१	११३१७३	१२३८०५	६६९८४	१०४००५	१०४,६६४
फ्रान्स	२०२५०	२२४०२	२२१५४	२४५५०	२६१३१	२८८०५	२१८४२	२४०९७	१६४०५	२०८६३	२६,१४०
जर्मन	२१३२३	१८५५२	१९२४६	२२५८३	२६८६६	३०४०९	२२२६३	१८०२८	१२७२८	२३८१२	२९,९१८
भारत	९६०१०	९११७७	९३८८४	१२०८९८	१४७०३७	१६५८१५	१८०९७४	१३५३४३	७५१२४	११८२४९	१६०८३२
इटाली	११२४३	७९१४	७९८२	१०२२६	१२२५७	१४६१४	९९७४	१०३४७	५६०९	९९११	११,८४०
जापान	२७०५८	२३३८३	२२४४५	२३३३२	२५८५६	२८६४२	२६६९४	२५८२९	१७६१६	२२९७९	२७,३२६
द कोरिया							१९७१४.	२३२०५.	१८११२	२५१७१	३४,३०१
म्यानमार										२५७६९	३०,८५२
नेदरल्याड	१०५८९	१०९००	१११४७	१३४७१	१६३४३	१५४४५	१०५१६	१२३२०	७५१५	११४५३	१३,३९३
स्पेन	१५६७२	१३८५१	१३००६	१३७१२	१५५९३	१४५४९	१०४१२	१३११०	६७१४	१२२५५	१५,९५३
थाईल्याड										२६७२२	३९,१५४
श्रीलंका	४९९४७	३७८१७	३६३६२	४५५३१	५९७८५	६९४७६	३२७३६	३७५४६	४४३६७	५७५२१	४५,३६१
अमेरिका	२९७८३	३००७६	३२०४३	३६४२५	४१९७१	४८९८५	४७३५५	४९८३०	४२६८७	५३६४५	७९,१४६
बेलायत	३२३६७	३३६५८	३५३८२	३५०९१	३६९८१	४१२९४	३५६६८	३६७५९	२९७३०	४६२९५	५१,०५८
बाँकी अन्य देश	१६४०७७	१५३४०३	१५९६०७	१८५१२३	२३४८२४	२३७६६०	२९२८४	२२१९२२	१५३५३१	१३२९१४	१९२७७४
जम्मा	**५२६७०५**	**५००२७७**	**५०९९५६**	**६०२८६७**	**७३६२१५**	**८०३०९२**	**७९७६१६**	**७९०११८**	**५३८९७०**	**७५३००२**	**९४०२४८**

स्रोतः संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय।

अनुसूची ९.५: पर्यटन क्षेत्रबाट आर्जित विदेशी मुद्रा

सि.नं.	आर्थिक वर्ष	पर्यटन क्षेत्रबाट आर्जन भएको विदेशी मुद्रा (रू. करोडमा)	कुल वस्तु निर्यातबाट प्राप्त विदेशी मुद्राको अनुपातमा प्रतिशत	कुल वस्तु निर्यात एवं सेवाबाट प्राप्त विदेशी मुद्राको अनुपातमा प्रतिशत	आर्जित कुल विदेशी मुद्राको अनुपातमा प्रतिशत*	कुल गार्हस्थ उत्पादनको अनुपातमा प्रतिशत
१	२०६४/६५	१८६५.३	३०.१	१७.९	६.२	२.३
२	२०६५/६६	२७९६.०	४०.०	२२.८	७.०	२.८
३	२०६६/६७	२८१३.९	४४.५	२४.६	६.७	२.४
४	२०६७/६८	२४६१.१	३५.८	२०.२	५.५	१.८
५	२०६८/६९	३०७०.४	३७.७	२०.०	५.१	२.०
६	२०६९/७०	३४२१.१	३९.८	१८.९	४.८	२.०
७	२०७०/७१	४६३७.५	४५.९	२०.५	५.२	२.४
८	२०७१/७२	५३४२.९	५४.४	२१.६	५.३	२.५
९	२०७२/७३	४१७६.५	५५.८	१९.६	४.०	१.९
१०	२०७३/७४	५८५२.७	७१.३	२४.३	५.१	२.३
११	२०७४/७५**	४३४६.५	७१.४	२५.४	५.७	-

स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैक।

*चालु खाता अन्तर्गतका प्राप्तिहरूको जोड ।

** प्रथम आठ महिनाको ।

अनुसूची ९.६: होटल र होटल शैय्या संख्या

सि.नं.	वर्ष		तारे स्तरका		तारे बाहेकका		जम्मा	
			होटल	शैय्या संख्या	होटल	शैय्या संख्या	होटल	शैय्या संख्या
१	२०६१	पुस	११०	१०७१५	८८६	२८३९२	९९६	३९१०७
२	२०६२	पुस	११०	१०७१५	८९६	२८६६९	१००६	३९३८४
३	२०६३	पुस	१०५	९७६३	५०२	१४४९७	६०७	२४२६०
४	२०६४	पुस	१०५	९७६३	५१२	१४८९७	६१७	२४६६०
५	२०६५	पुस	९६	९३२०	५७३	१६७४३	६६९	२६०६३
६	२०६६	पुस	९७	९३६९	६४७	१९१२४	७४४	२८४९३
७	२०६७	पुस	१०३	९१२५	६८६	२०२१७	७८९	२९३४२
८	२०६८	पुस	१०६	९३२३	७२१	२१४५७	८२७	३०७८०
९	२०६९	पुस	१०७	९३७१	७४६	२२२८६	८५३	३१६५७
१०	२०७०	पुस	११७	९५०६	९०९	२५०१७	१०२६	३४५२३
११	२०७१	पुस	११८	९५५४	९५७	२६६२५	१०७५	३६१७९
१२	२०७२	पुस	११६	९७१०	९६०	२७२४०	१०७३	३६९५०
१२	२०७३	पुस	१२०	१००७७	९४२	२८१७१	१०६२	३८२४८
१४	२०७४	पुस	१२५	१०६९७	९७७	२९१३६	११०२	३९८३३

स्रोतः पर्यटन विभाग।

अनुसूची ९.७: पर्वतारोहण दल र संख्या

वर्ष	पर्वतारोही दल संख्या	पर्वतारोहीको संख्या	सामयिक रोजगारी	सरकारलाई प्राप्त रोयल्टी रकम रु. करोडमा
२००९	२३६	१५१९	२५९८	२८.४
२०१०	२६९	१९४२	२२०२	२१.७
२०११	२५९	१९५१	२६१६	२३.३
२०१२	३००	२५६६	१९३८	३४.५
२०१३	२९६	२२६६	२८७४	३४.१
२०१४	३२०	२५००	२४५०	३९.०
२०१५	३८०	४००३	१६२१	३३.७
२०१६	२७८	१९८१	९८२	२५.६
२०१७	२९१	२२७७	१६७२	४१.६

स्रोतः पर्यटन विभाग।

नोटः नेपाल पर्वतारोहण संघबाट अनुमति लिई पर्वतारोहण गर्ने पर्वतारोहीको संख्या र रोयल्टी रकम यसमा समावेश गरिएको छैन ।

अनुसूची १०.१ : उर्जा खपतको विवरण (ToE: Tones of Oil Equivalent मा)

स्रोत	आर्थिक वर्ष													
	२०६१/६२	२०६२/६३	२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)	(००० toe)
परम्परागत	**७५५६**	**७६९८**	**७८५४**	**८०१५**	**८१८५**	**८३४२**	**८५००**	**७०३२**	**८०१७**	**८९८३**	**९१०४**	**९२२७**	**९३१९.४५**	**६२१२.९७**
दाउरा	६७३२	६८६२	६९९९	७१४९	७३०१	७४६७	७६०६	६२७४	७१५३	८१५४	८२६४	८३७६	८४५९.४	५६३९.६
कृषि अवशेष	३२७	३२९	३३७	३३७	३४४	३२४	३३१	३१०	३५३	४०३	४०८	४१४	४१८.०९	२७८.७३
गुइँठा	४९७	५०७	५१८	५२९	५४०	५५१	५६३	४४८	५११	४२६	४३२	४३८	४४१.९६	२९४.६४
व्यापारिक	**१०१४**	**१०९३**	**१०३१**	**१०३८**	**११३९**	**१४६४**	**१५८०**	**१६७९**	**१८५४**	**१९५८.९६**	**२३३१.४४**	**२२४८.२**	**३२५२.५९**	**२५१३.११**
कोइला	१५२	२४३	१४४	१९३	१८२	२८६	२९३	३४८	४१५	३२०	४६५	५३६.२५	६६३.९७	४६५.५८
पेट्रोलियम पदार्थ	७०५	६८६	७०९	६५५	७७५	९६५	१०५८	१०८३	११८२	१२६४	१४६९.१६	१२७५.३९	२०८८	१६८६.८२
विद्युत	१५७	१६४	१७८	१९०	१८२	२१३	२२९	२४८	२५७	३७४.९६	३९७.२८	४३६.५६	५००.६२	३६०.७१
नवीकरणीय	**४६**	**५३**	**५९**	**५९**	**६४**	**७०**	**७५**	**१०९**	**१६६**	**२९१**	**२९२.१२**	**२९२.४९**	**२९४**	**२९३.२९**
कुल जम्मा	**८६१६**	**८८४४**	**८९४४**	**९११२**	**९३८८**	**९८७६**	**१०१५५**	**८८२०**	**१००३७**	**११२३२.९६**	**११७२७.५६**	**११७६७.६९**	**१२८६६.०४**	**९०१९.३६**

स्रोतः उर्जा मन्त्रालय।

* प्रथम आठ महिनाको।

द्रष्टव्यः

१. ऊर्जा खपतको स्थितिलाई कोइला शक्तिको सट्टामा तेल शक्ति बराबरको इकाईमा प्रस्तुत गरिएको छ । यसो गर्दा १ टन तेल शक्ति बराबर १.४५४२८८ टन कोइला शक्ति मानिएको छ ।

२. ऊर्जा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने क्रममा विभिन्न अध्ययनहरुले देखाए अनुसार नयाँ अनुमानहरु समावेश गरी ऊर्जा तथ्याङ्क तयार गरिने भएकोले पुरानो तथ्याङ्कसंग केही फरक पर्न सक्छ ।

अनुसूची १०.२ : विद्युत उत्पादन तथा खपतको स्थिति

(दश लाख किलो वाट घण्टामा)

उत्पादन तथा खपत / आर्थिक वर्ष	गार्हस्थ	औद्योगिक	व्यापारिक	निर्यात	अन्य	जम्मा	विद्युत ह्रास	उत्पादन र आयात	उच्चतम भार (मे.वा.)	आदान प्रदान सम्झौता अन्तर्गत	
										आयात	निर्यात
२०६०/६१	६७६.४०	६८९.८०	१०८.१०	१४१.२०	१९६.७०	१८१२.२०	५६९.३०	२३८१.५०	५१५.२०	१८५.६०	१४१.२०
२०६१/६२	७५८.२०	७६४.००	१०९.३०	११०.७०	२२२.२०	१९६४.४०	६७८.४०	२६४२.८०	५५७.५०	२४१.४०	११०.७०
२०६२/६३	८०५.७०	७८५.६०	१२०.३०	९६.६०	२२४.४०	२०३२.६०	७४८.३०	२७८०.९०	६०३.२८	२६६.२२	९६.६०
२०६३/६४	८९३.३०	८४९.१०	१४१.७०	७६.९०	२९२.१०	२२५३.१०	७९८.७०	३०५१.८०	६४८.४०	३२८.८०	७६.९०
२०६४/६५	९३१.३५	९०१.०९	१५४.४०	६०.३८	२६३.४०	२३१०.६२	८७५.६३	३१८५.९५	७२१.७३	४२५.२२	६०.१०
२०६५/६६	९०८.६७	८४५.६८	१४६.२९	४६.३८	२५७.५७	२२०४.५९	९२६.२०	३१३०.७९	८१२.५०	३५६.४६	४६.३८
२०६६/६७	११०९.२९	१००८.३७	१९३.१२	७४.४८	२९२.५७	२६७७.८३	१०११.४४	३६८९.२७	८८५.२८	६१२.५८	७४.४८
२०६७/६८	११४३.१८	१०१२.८७	२०४.९२	३१.१०	२९४.९२	२६८६.९९	१०७१.३८	३७५८.३७	९४६.१०	६९४.०५	३१.११
२०६८/६९	१३११.०७	११९२.०६	२२७.०६	५०.००	३८४.५०	३१६४.६९	९५३.७१	४११९.०३	९४७.००	८००.००	५०.००
२०६९/७०	१३९७.४६	११४१.०७	२३७.९१	०.००	३७९.५६	३१५६.००	७५६.००	४२२०.१९	१०९४.६२	७९०.१४	०.००
२०७०/७१	१५२६.८४	१२४६.७०	२८५.१६	०.००	३८५.५६	३४४४.२६	८५३.८३	४६८१.१०	१२००.९८	१०७०.४६	०.००
२०७१/७२	१६८८.५०	१३६२.६१	३०२.५७	३.१७	४१५.७८	३७७२.६२	११९४.०४	४९६६.६७	१२९१.८	१३६७.६६	३.१७
२०७२/७३	१७९२.९५	१२०५.६९	२८६.४८	३.१५	४३०.७	३७१८.९७	१३५८.२१	५०७७.१८	१३८५.०	१७८२.८६	३.१५
२०७३/७४	२१५०.२१	१७३५.०५	३५२.३७	२.६९	५३६.१८	४७७६.५	९६६.५	५७४३.०६	१४४४.१	२१७५.०४	२.६९
२०७४/७५*	१३९७.६४	११२७.८३	२२९.०४	१.७५	३४८.५	३१०४.७	५११.३	३६१६.	१२१२.४७	१४१३.७७	१.७५

स्रोतः नेपाल विद्युत प्राधिकरण।

* फागुन मसान्तसम्मको अनुमानित।

अनुसूची १०.३ : ऊर्जा खपतको स्थिति (ToE: Tones of oil Equivalent मा)

स्रोत	आर्थिक वर्ष						प्रथम आठ महिना			
	२०७१/७२ (000' ToE)	अंश प्रतिशत	२०७२/७३ (000' ToE)	अंश प्रतिशत	२०७३/७४ (000' ToE)	अंश प्रतिशत	२०७३/७४ (000'ToE)	अंश प्रतिशत	२०७४/७५ (000'ToE)	अंश प्रतिशत
परम्परागत	**९१०४.०**	**७७.६**	**९२२७.०**	**७८.४**	**९३१९.५**	**७२.४**	**६१५२.०**	**७४.५**	**६२१३.०**	**६८.९**
दाउरा	८२६४.०	७०.५	८३७६.०	७१.२	८४५९.४	६५.८	५५८४.०	६७.६	५६३९.६	६२.५
कृषि अवशेष	४०८.०	३.५	४१४.०	३.५	४१८.१	३.२	२७६.०	३.३	२७८.७	३.१
गुइँठा	४३२.०	३.७	४३८.०	३.७	४४२.०	३.४	२९२.०	३.५	२९४.६	३.३
व्यापारिक	**२३३४.४**	**२०.०**	**२२४८.२**	**१९.१**	**३२५२.६**	**२५.३**	**१८१२.०**	**२२.०**	**२५१३.१**	**२७.९**
कोइला	४६५.०	४.०	५३६.३	४.६	६६४.०	५.२	३३२.१	४.०	४६५.६	५.२
पेट्रोलियम पदार्थ	१४६९.२	१२.५	१२७५.४	१०.८	२०८८.०	१६.२	११३९.०	१३.८	१६८६.८	१८.७
विद्युत	३९७.३	३.४	४३६.६	३.७	५००.६	३.९	३४०.९	४.१	३६०.७	४.०
नवीकरणीय	**२९२.१**	**२.५**	**२९२.५**	**२.५**	**२९४.०**	**२.३**	**२९३.१**	**३.५**	**२९३.३**	**३.२**
कुल जम्मा	**११७२७.६**	१००.०	**११७६७.७**	**१००.०**	**१२८६६.०**	१००.०	**८२५७.१**	**१००.०**	**९०१९.४**	१००.०

स्रोतः उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय।

अनुसूची १०.४ : विद्युत माग, खपत, उत्पादन एवं भौतिक संरचना

विवरण	आर्थिक वर्ष					प्रथम आठ महिना	
	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
उत्पादन (मे.वा.)	७४६.०	७४६.०	८२९.२	८५५.९	९७२.५	९६१.२	१०४४.६
प्रसारण लाइन (किलोमिटर)	१९८७.४	१९८७.४	२८४८.९	३००६.०	३४८३.०	३२०४.०	३४९६.०
ग्राहक संख्या	२५९९१५२.०	२७१३८०४.०	२८७२०१५.०	२९६९५७६.०	३२५७८१२.०	३१२१९०२.०	३५९२१८७.०
वितरण लाइन (किलोमिटर)	११४१६०.४	११६०६६.६	१२३८२७.८	१२४११५.०	१२४९७६.०	१२४९७६.०	१३४८५१.०
उपलब्ध उर्जा (गि.वा.आ.)	४२६०.५	३०९२.५	४९६६.७	५०७७.२	६२५७.७	३९६४.२	४५०८.९
उच्चतम माग (मे.वा.)	१०९४.०	१२०१.०	१२९१.१	१३८५.०	१४४४.१	१४४४.१	१५०८.२
माग, आपूर्ति Gap (मे.वा.)	३४८.०	४५५.०	५८५.०	५५०.०	४८५.०	४८२.९	४६३.६
भारतबाट आयात (गिगा वाट घण्टा)	७९०.१	१३१८.८	१३६९.९	१७८२.९	२१७९.०	११७१.४	१८३४.०

स्रोतः उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय।

अनुसूची १०.५ : वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोगको स्थिति

मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरु	आर्थिक वर्ष										प्रथम आठ महिना	
	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४	२०७४/७५
लघु तथा साना जलविद्युत आयोजनावाट विद्युत उत्पादन (कि.वा.)	७९५	११९३	१६९५	२४५३	३२५८	३३६६	३२८८	३३४६	१९१०	१२४५	९५७	९३९.५
सौर्य घरेलु विद्युत प्रणाली जडान (संख्या)	३४७५५	६०५०२	३६१३५	५७०५९	३५६२७	९६४९५	८७०३८	१०३१६१	५६७७०	१६०८४	९२९१	१६५७२
सौर्य पम्प जडान (संख्या)	३७९	५९६	३३८	२७२	२०२	१४०	२०२	३०	११		५	१४
वायोग्यास जडान (संख्या)	१४८८४	१९४७९	१९५११	१७९०७	१८९७९	१७६३५	३१५१२	३००७८	१६७०६	२०५३६	१५७०७	८३४६
सुधारिएको पानी घट्ट जडान (संख्या)	१३४६	११६८	९८६	३५३	९७१	१२५६	३४१	६४१	६७३	१६०	९१	२०३
सुधारिएको चुलो जडान (संख्या)	३९६०२	५३५९५	८७१५४	८४१६८	११८४६१	१२०३६४	१४०६६२	३१०२८१	५१२११	६०५५५	३४७६७	१००१८

स्रोतः वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र ।

अनुसूची ११.१ : सवारी साधनहरूको संख्या

किसिम	आर्थिक वर्ष						हालसम्मको जम्मा
	२०४६/४७ देखि २०७०/७१ सम्म	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७३/७४ सम्म	२०७४/७५*	
बस	३२९१४	३७३७	४३५३	५३४२	४६३४६	२१५२	४८४९८
मिनिबस/मिनिट्रक	१४७१९	२२७०	४६२५	२००८	२३६२२	१२५०	२४८७२
क्रेन/डोजर/एस्काभेटर/ट्रक	५२९८१	४२३६	८३२८	१२७१२	७८२५७	५४५३	८३७१०
कार/जीप/भ्यान	१५०१०७	१३५६०	२८३६१	२१२९२	२१३३२०	१४३४५	२२७६६५
पिकअप	२३८३९	६०५७	५०६०	१०६७५	४५६३१	५४५९	५१०९०
माइक्रो बस	२८१४	९३२	११३७	८४१	५७२४	९३३	६६५७
टेम्पो	७५२७	१५४१	२६१३	१७७८२	२९४६३	१०११२	३९५७५
मोटरसाईकल	१३७१२०६	१९६३८३	२६७४३९	३५४०७१	२१८९०९९	२१६८५८	२४०५९५७
टेक्टर/पावर टिलर	९३१७१	१०५२४	९७८६	१७०८५	१३०५६६	६२९०	१३६८५६
ई-रिक्सा	-	-	११८९४	२२४७	१४१४१	५९२६	२००६७
अन्य	६५४३	३४३	१६९	२०४	७२५९	१९१	७४५०
जम्मा	**१७५५८२१**	**२३९५८३**	**३४३७६५**	**४४४२५९**	**२७८३४२८**	**२६८९६९**	**३०५२३९७**
आ.ब. सम्मको जम्मा	**१७५५८२१**	**१९९५४०४**	**२३३९१६९**	**२७८३४२८**	**२७८३४२८**	**३०५२३९७**	**३०५२३९७**

स्रोत : भौतिक पुर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय।

*आ.व. २०७४/७५ प्रथम ८ महिनाको।

अनुसूची ११.२ : दुरसञ्चार सेवाको अवस्था

सेवाको किसिम	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/०७४	२०७४/०७५*
कुल टेलिफोन संख्या	२,४५,५६,५७२	२,८१,०५,९७१	३,१४,६१,३७८	३,५८,७८,८४३	३,८१,६०,१४२
टेलिफोन घनत्व	९२.७	१०६.१	११८.८	१३५.४	१३०.३.*
पिएसटिएन	८,२९,४१३	८,४५,०२८	८,५२,०६९	६,८४,८४८	८,६०,६७३
मोबाइल	२,२०,५२,६०२	२,६४,२०,६४५	२,९७,६२,१५५	३,४१,७२,०५८	३,७२,९७,७२७
लिमिटेड मोबिलिटि	१६,७२,८१५	८,३८,५५६	८,४५,४१२	८,४७,३१६	०
जिएमपिसिएस	१,७४२	१,७४२	१,७४२	१,७४२	१,७४२
ब्रोडब्याण्ड ग्राहक	८७,८२,९३६	१,१५,६९,२९४	१,३७,८४,६१८	१,६१,८६,७५९	१,३३,७८,००१
ब्रोडब्याण्ड घनत्व	३३.१५	४३.६७	५२.०३	६१.०९	४५.६७
एडिएसएल इन्टर्नेट	१,२८,३०७	१,३४,७२९	१,७७,९७२	१,८१,५८२	९,६८,६२१
जिपिआरएस	८३,४१,१७६	१,१०,८८,२७५	१,३२,२७,७८१	१,५५,३९,९५२	०
CDMA 1X, EVDO	१,९३,३१७	१,९८,५५६	१,९९,७२०	१,९९,७७६	१९९७७६
WiMAX	९,२९९	१३,३०६	१६,३९२	१६,७२२	८४४५८
DialUp(PSTN+ ISDN)	०	१०,२९४	८,१२५	१५२	०
Wireless Modem Optical Fibre Ethernet	०	५२,१३२	४७,९४२	५४,८८२	२,४२,६४८
Cable Modem	०	७१,९८९	१,०६,६७३	१,९३,६८०	१६,३५,०३९
VSAT Based Internet	०	१३	१३	१३	०

स्रोतः सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण। * प्रथम आठ महिनासम्मको।

अनुसूची १२.१ : प्रारम्भिक बाल शिक्षाको स्थिति

आर्थिक वर्ष	थप भएका बालविकास केन्द्र (संख्या)	जम्मा बालविकास केन्द्र (संख्या)	लाभान्वित बालबालिका (संख्या)	प्रारम्भिक बालविकासको कुल भर्नादर	प्रारम्भिक बालशिक्षाको अनुभव सहित कक्षा १ मा नयाँ भर्ना हुन आएका विद्यार्थीहरूको प्रतिशत
०६६/६७	२०००	२६७७२	९४७२७८	६६.०२	४९.९
०६७/६८	२०००	२८७७५	१०१८५४३	७०.	५२.१
०६८/६९	५००	२९२७३	१०५६४३०	७२.९	५४.३
०६९/७०	२६२	२९५३५	१०५३०५४	७३.७	५५.६
०७०/७१	५००	३००३५	१०४७१२३	७६.७	५६.९
०७१/७२	५००	३०४४८	१०१४३३९	७७.७	५९.६
०७२/७३	-	३०४४८	९७७३६५	८१.	६२.४
०७३/७४	-	३०४४८	९७३,४१३	८२.९	६४.७
०७४/७५	-	३६५६८*	९५७,०८७	८४.१	६६.३

स्रोतः शिक्षा विभाग।

* सामुदायिक ३० हजार ४ सय ४८ र संस्थागत ६ हजार १ सय २० गरी जम्मा ३६ हजार ५ सय ६८

अनुसूची १२.२ : विद्यालयका छात्रछात्राहरुलाई उपलब्ध छात्रवृत्ति सम्बन्धी विवरण २०७३/०७४

सि नं	क्रियाकलाप	एकाई लागत	एकाई	वजेट रु हजारमा	कैफियत
१	छात्रा छात्रबृत्ती कक्षा १-८ कर्णाली प्याकेज समेत (गैर आवसिय)	१९६५८०४	०.४	८२०२८४	स्थानीय तहमा हस्तान्तरण
२	दलित छात्रबृत्ती कक्षा १-८ (गैर आवसिय)	१०७६८२१	०.४	४३०७२८	
३	दलित छात्रवृत्ति (कक्षा ९-१०) गैर अवासीय	१०५२७८	०.५	५२६३९	
४	अति विपन्न वर्गबाट कक्षा ८ बाट उत्तिर्ण भएर कक्षा ९ मा भर्ना हुन नसकेर विद्यालय छोड्ने अबस्था भएका बालबालिकाहरुलाइ नमुना विद्यालय (Model School) मा अध्ययनका लागि आवासिय छात्रबृत्ति	४०	१,९०१	८०,६००	
५	अपांग छात्रवृत्ति (कक्षा ९-१०) आवासिय	४०	९५६	३६,२८७	
६	अपांग छात्रवृत्ति (कक्षा ९-१०) गैर आवासीय	५	६,१२०	२८,०९०	
७	आधारभूत तहमा अध्ययनरत अपाङ्ग विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति कक्षा १-८ (आवासीय)	४०	६,०२९	२३९,४३६	
८	आधारभूत तहमा अध्ययनरत अपाङ्ग विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति कक्षा १-८ (गैर आवसिय)	४	३१,२४७	११८,४०६	
९	आधारभूत तहमा अध्ययनरत लक्षित समुह -२२ जनजाति तथा सिमान्तकृत समूह, मुक्त कमैया, वादी, हलिया, चरुवाका सन्तति समेत)का विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति	०.५	१२८,८२६	११०,५७५	
१०	एस एल सी मा समावेश भएका दलित छात्र छात्राहरुका लागि ब्रिजकोर्ष तथा छोटो अबधिको सिप विकास तालिमका लागि प्रोत्साहन स्वरुप पट्के छात्रबृत्ति	४	२,०५०	८,२००	
११	द्वन्द्व पिडित छात्रवृत्ति गैर अवासीय	१३	५,८९४	७७,१८५	
१२	माध्यमिक शिक्षा छात्रवृत्ति (कक्षा ९-१०) गैर आवासीय	१.७	८९,५११	१५२,६०७	
१३	मुक्त कम्लहरी,हिमाली छात्रावास,फिडर छात्रावास,नमूना विद्यालय,हिमाली आवासिय,अति सिमान्तकृत समुदायका लागि सञ्चालित आवासिय बालबालिकाहरुलाइ आवासिय छात्रबृत्ति	४०	२,१०४	९१,३६०	
१४	मुक्त कम्लहरीका लागि छात्रवृत्ति	४	३,२२६	१४,२९७	
१५	सहिदका छोराछारीहरुका लागि छात्रवृत्ति	१५	४७१	२९,०८८	
१६	हिमाली आवासिय विद्यालय छात्रावासका विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति	४०	२०	८००	
१७	हिमाली जिल्लाहरूमा सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूमा छात्रावास सञ्चालन व्यवस्थापन अनुदान	१५०	१५	२,२५०	
१८	हिमाली जिल्लाहरूमा सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूमा छात्रावास सुविधा विस्तार	४२	३००	१२,६००	
	जम्मा		**२७८६७१**	**२३०५४३२**	

स्रोतः शिक्षा विभाग ।

अनुसूची १२.३: प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम कार्यक्रमहरु

क. सं.	कार्यक्रम	सूचक	इकाई	आर्थिक वर्ष				
				२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
१	**नियमित अध्ययन**							
क	**आङ्गिकतर्फ**							
	प्राविधिक एस.एल.सी.	भर्ना	जना	१०८४	११५०	९५९	१२७३	११५६
		उत्पादन	जना	९०७	३७२	२५३	३३६	
	डिप्लोमा प्रमाणपत्र तह	भर्ना	जना	१२७५	१५४९	१२०२	१७८४	२३७२
		उत्पादन	जना	६८५	५०५	३१०	४६१	५१६
	७३ वटा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा टेक्स तर्फ विभिन्न कार्यक्रममा	भर्ना	जना	२४२१	३०६७	३३३४	२९२८	५०२०
		उत्पादन	जना	१६०३	१६०३	१७४२	१७००	
ख	**सामुदायिक विद्यालय तर्फ**							
	कक्षा ९ र १० मा प्राविधिक शिक्षा थालनी	एस.एल.सी	वटा	७३	७३	७३	७६	७६
ग	**निजी क्षेत्रतर्फ**							
	प्राविधिक एस.एल.सी. तह	भर्ना	जना	१२८८०	१३२५८	१५१६७	१८५००	१९०३८
		उत्पादन	जना	४५१४	७१४३	७१४३	८७१२	
	डिप्लोमा र प्रमाणपत्र तह	भर्ना	जना	११२४०	१२२११	१४४३२	१४७३३	१७२७५
		उत्पादन	जना	७७७२	५४४७	६९१३	७०५७	१०७२३
२	**प्राविधिक शिक्षालय-पोलिटेक्निक विस्तार**							
क	**आङ्गिकतर्फ**	शिक्षालय विस्तार	वटा		१३	१६	२५	१८
ख	**निजी क्षेत्रतर्फ**							
	१) स्थायी सम्बन्धन प्राविधिक एस.एल.सी. / डिप्लोमा प्रमाणपत्र तहको	शिक्षालय विस्तार	वटा	-	-	-	६२	३३
	२) छोटो अवधिको सम्बन्धन र स्वीकृति दिने	सीपविकास गर्ने	वटा	४४	११८	-	९६	११०
३	**व्यावसायिक तालिम सञ्चालन**							
क	छोटो अवधिको तालिम दिई सीप परीक्षण गर्ने	सीपविकास गर्ने	जना	३१००	३०६०	१००	१२००	३०००
ख	जीवन निर्वाहको लागि व्यावसायिक तालिम	सीपविकास गर्ने	व्यक्ति हप्ता	३२७७	-	-	-	
४	**लक्षित वर्ग र समूहका लागि छात्रवृत्ति**							
क	प्राविधिक एस.एल.सी. तह	सामाजिक सुरक्षा	जना	१५०	१२५	१२५	१२५	१२५
ख	डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तह	सामाजिक सुरक्षा	जना	२२५	२२५	२२५	२२५	२२५
५	**सीमान्तीकृत वर्गलाई प्राविधिक शिक्षा निशुल्क प्रदान**							
क	प्राविधिक एस.एल.सी. तह							१३१०
ख	डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तह (विशेष छात्रवृति)							२००४
६	**आर्थिक, सामाजिक, भौगोलिक रुपमा पछाडी परेका नागरिकहरुको प्राविधिक तथा ब्यावसायिक शिक्षा एंव तालीममा छात्रवृत्ति विस्तार**							
क	हलिया, कमैया, चेपाङ्ग मुसलमान दलित तथा लोपोन्मुख जनजातीका छात्रछात्रालाई प्राविधिक डिप्लोमा तहमा अध्ययन गर्न छात्रवृत्ति						८००	८००
ख	महाभुकम्पमा ज्यान गुमाएका, अशक्त घाइते, घरको पूर्ण क्षति भई क वर्गको परिचय पत्र प्राप्त गरेका एकाघर परीवारका सदस्यका परिवारका छात्रछात्राहरुलाई प्राविधिक डिप्लोमा तहमा अध्ययन गर्न छात्रवृत्ति						५००	५००
७	**सामुदायिक सेवा**							
क	मानव स्वास्थ्य सेवा	सेवा	जना	१४३२५	१४३२५	-	-	
ख	पशु स्वास्थ्य सेवा	सेवा	वटा	११५००	११५००	-	-	
ग	कृषकलाई प्राविधिक सेवा र सल्लाह	सेवा	जना	४५५०	४५५०	-	-	
घ	स्वास्थ्य शिविर	घुम्तीसेवा	वटा	९	८	-	-	
८	**सीप परीक्षण एवं प्रमाणीकरण**	प्रमाणीकरण	जना	५५४९१	५९९९६	१३९४०	९५५६	१६२५७
९	**प्राविधिक प्रशिक्षकहरुलाई तालिम**		जना	३३८२	३२९६	८८३	१३३४	७७
१०	**विपन्न मुसलवान एवं दलित छात्रछात्रा लाई डिप्लोमा तहमा अध्यनका लागी छात्रवृत्ति**		जना				४००	४००

स्रोतः प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद।

*प्रथम आठ महिनाको ।

अनुसूची १२. ४ : माध्यमिक शिक्षा परीक्षा-SEE (साविकको एस.एल.सी. परीक्षा) नियमित परीक्षामा सम्मिलित र उत्तीर्ण विद्यार्थीहरुको विवरण

परीक्षामा सम्मिलित र उत्तीर्ण विद्यार्थीहरुको विवरण

वर्ष	सम्मिलित संख्या	उत्तीर्ण संख्या	उत्तीर्ण प्रतिशत
२०६०	१७५४१८	८१००८	४६.१८
२०६१	२१६३०३	८३७४७	३८.७२
२०६२	२२५०३१	१०४६५३	४६.५१
२०६३	२७४२१०	१६०८०२	५८.६४
२०६४	३०७०७८	१९५६८९	६३.७३
२०६५	३४२६३२	२३४६०२	६८.४७
२०६६	३८५१४६	२४७६८९	६४.३१
२०६७	३९७७५९	२२०७६६	५५.५०
२०६८	४१९१२१	१९९७१४	४७.६५
२०६९	४०३९३६	१६७९३५	४१.५७
२०७०	३९४९३३	१७३४३६	४३.९२
२०७१	४०५३३८	१९२२६७	४७.४३
२०७२*	४३७३२६	४३३५९१	-
२०७३*	४४५५६४	४४२९६७	-

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय ।

*शैक्षिक सत्र २०७२ देखि अक्षारांकन पद्धतिको शुरुवात भएको ।

अनुसूची १२.५ : कक्षा ११ र १२ मा वार्षिक परीक्षामा सम्मिलित र उत्तीर्ण विद्यार्थीको सख्या

वर्ष	कक्षा ११						कक्षा १२					
	सम्मिलित			उत्तीर्ण			सम्मिलित			उत्तीर्ण		
	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
२०६६	१३२१५८	१२२६१३	२५४७७१	५७२४०	४४७९३	१०२०३३	९४८१२	९२००५	१८६८१७	४७८०३	३९४०५	८७२०८
				४३.३०%	३६.५०%	४०.००%				५०.४०%	४२.८०%	४७.७०%
२०६७	१५५९८९	१४२०६२	२९८०५१	६५५९५	५१४३३	११७०२८	११७०९३	११२६५२	२२९७१५	५५०५८	४५७८८	१००८४६
				४२.१०%	३६.२०%	३९.३०%				४७.००%	४०.६०%	४४.००%
२०६८	१६१९८४	१४१८७०	३०३८५४	६४९०८	५१५०८	११५९२२	१३५०८७	१२८८९२	२६३९७९	६७००५	५८५१८	१२५५२३
				४०.००%	३६.३०%	३८.२०%				४९.६०%	४५.४०%	४८.००%
२०६९	१५१२३३	१३४०४४	२८५२७७	६२१६३	५१७९०	११३९५३	१३५६६४	१२६११२	२६१७७६	६०३५८	५०६०८	११०९६६
				४१.१०%	३८.६०%	४०.००%				४४.५०%	४०.१०%	४२.४०%
२०७०	१३९८८५	१२४८६६	२६४७५१	५८५९६	४६७८७	१०५३८३	१२८२८८	११८७९६	२५१४१५	५९३११	४९९७१	१११३५४
				४१.८९%	३७.४७%	३९.८०%				४६.२३%	४२.०६%	४४.२९%
२०७१	१२१०३५	१०४३३८	२२५३७३	५८३१५	४८२०२	१०६५१७	११६५८१	१११६४३	२२८२२४	५२९५१	४७६७९	१००६३०
				४८.१८%	४६.२०%	४७.२६%				४५.४२%	४२.७१%	४४.०९%
२०७२	१८५६४४	१८७८४६	३७३४९०	८२८४२	८९९४५	१६३८४७	२२३५०३	१६०१८५	३८३६८८	८२८१३	६१९७९	१३९५६२
				४४.६२%	४७.८८%	४३.८७%				३७.०५%	३८.६९%	३६.३७%
२०७३	१३८४३०	१२७९१४	२६६३४४	७११५६	६४९३७	१३६०९३	११०५७८	१०६०००	२१६१९८	५९०५६	५५१०९	११४१६५
				५१.४०%	५०.८०%	५१.१०%				५३.४१%	५१.९९%	५२.८१%
२०७४	१६३९६६	१८३७८२	३४७७४८	ग्रेडमा राखिएको			१२०५००	११७०८१	२३७५८१	६२१६९	५५१५८	११७३२७
										५१.५९%	४७.११%	४९.३८%

स्रोतः राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड।

कोष्ठभित्रको अंकले उतीर्ण प्रतिशतलाई जनाएको।

अनुसूची १२. ६ः प्राथमिक, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालय तथा विद्यार्थीहरुको संख्या

विद्यार्थी संख्या हजारमा

शैक्षिक सत्र	आधारभूत तह (१-५)		आधारभूत तह (६-८)		माध्यमिक (९-१०)		माध्यमिक (११-१२)	
	विद्यालय	विद्यार्थी	विद्यालय	विद्यार्थी	विद्यालय	विद्यार्थी	विद्यालय	विद्यार्थी *
२०६०	२७२६८	४०२५	८२४९	१२१०	४७४१	५११		
२०६१	२४७४६	४०३०	७४३६	१४४५	४५४७	५८८		
२०६२	२७५२५	४५०२	८४७१	१३७५	५०३९	५८७		
२०६३	२७९०१	४५१५	८८८०	१३०१	५३२९	६७९		
२०६४	२९२२०	४४१९	९७३९	१४४४	५८९४	६७१		
२०६५	३०९२४	४७८२	१०६३६	१४६७	६५१६	७१५		
२०६६	३१६५५	४९०१	११३४१	१६०४	६९२८	७९०		
२०६७	३२६८४	४९५२	११९३९	१७००	७५५९	८१२		
२०६८	३३८८१	४७८३	१३७९१	१८१३	८२३३	८४९	३३८३	५६८
२०६९	३४२९८	४५७७	१४४४७	१८२३	८४१६	८७८	३५९६	५४७
२०७०	३४७४३	४४०२	१४८६७	१८२८	८७२६	८९७	३५९६	५१६
२०७१	३४३३५	४३३५	१४९५२	१८३५	८८२५	९०१	३६५९	४५४
२०७२	३४३६२	४२६५	१५०९१	१८६३	८९६८	९३९	३६६९	७५७
२०७३	३४७३६	४१३५	१५१७०	१८५९	९०८४	९५९	३७६१	४८३
२०७४	३५२११	३९७०	१५६३२	१८६७	९१७१	९७१	३७८१	५८४

स्रोतः शिक्षा,विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।

*माध्यमिक (११-१२) को विद्यार्थी संख्या परीक्षामा सम्मिलित संख्या मात्र हो ।

अनुसूची १२.७: विभिन्न तह र विषयमा अध्ययनार्थ मनोनयन भएका विद्यार्थीको संख्या

विषय	आर्थिक वर्ष					
	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*	देश
एमविविएस	२०६	२२५	१९६	२०३	१६९	नेपाल
विडिएस	३६	५४	४३	४३	५०	नेपाल
विएएमएस	८	८	-	८	-	नेपाल
विएन	१९	१२	१८	२१	१५	नेपाल
विपिएच	४	४	८	९	१५	नेपाल
वी फर्मा	२०	१९	११	१६	१९	नेपाल
विएस्सी फरेस्ट्री	५	५	५	५	५	नेपाल
विएस्सी नर्सिङ्ग	२२	२४	२१	२१	३४	नेपाल
विएमआइटी	-	-	२	३	०	नेपाल
विएमएलटी	-	-	६	५	१०	नेपाल
एमएससी फरेस्ट्री	-	-	२	-	-	नेपाल
एमविविएस	११	१५	१०	१९	-	विदेश
विडिएस	-	१	-	१	-	विदेश
बिफार्म	-	-	४	२	-	विदेश
पिजि मेडिसिन	-	-	-	-	-	विदेश
बि.एस्सी इन्जीनियरिङ	१	-	-	८	१	विदेश
पिएचडी	-	-	-	४	०	विदेश
बि.फर्मा	१	-	४	२	-	विदेश
डि. फार्मेसी	-	-	-	८	३	विदेश

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय। *प्रथम आठ महिनाको।

अनुसूची १२.८ : विभिन्न विश्वविद्यालय अन्तर्गतका क्याम्पसहरू तथा विद्यार्थी संख्या

विश्वविद्यालय	क्याम्पसहरु		विद्यार्थी सङ्ख्या					
			आर्थिक वर्ष २०७२/७३			आर्थिक वर्ष २०७३/७४		
	आङ्गिक	संम्बन्धन प्राप्त	आङ्गिक	सम्बन्धन प्राप्त	जम्मा	आङ्गिक	सम्बन्धन प्राप्त	जम्मा
त्रिभुवन विश्वविद्यालय	६०	१०८५	१४२२९३	२१७९६१	३६०२५४	१३८५२१	२२८९०६	३६७४२७
काठमाडौ विश्वविद्यालय	६	१५	६७६५	९८७९	१६६४४	७०९५	९९७२	१७०६७
पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय	५	१२६	४०६	७४४९	२४५११	१२५०	२६०२१	२७२७१
नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय	१४	११	२१७५	१०२०	२९४५	३१६३	५६८	३७३१
पोखरा विश्वविद्यालय	५	५८	१८८१	२४१५३	२६०३४	१९८१	२४७३६	२६७१७
लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय	१	५	७७	११९	१९६	१९५	३३३	५२८
कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय	१	-	३१६६	-	३१६६	२०५६	-	२०५६
सुदुर पश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय	१	-	२६४२	-	२६४२	३९९१	-	३९९१
मध्य पश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय	१	-	२९५८	-	२९५८	२८२९	४६	२८७५
खुला विश्वविद्यालय	-	-	-	-	-	-	-	-
राजर्षि जनक विश्वविद्यालय	-	-	-	-	-	-	-	-
विपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	१	-	९५०	-	९५०	३३१	-	३३१
कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	१	-	१७०	-	१७०	२२०	-	२२०
चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान	१	-	५७६	-	५७६	४१०	-	४१०
पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	१	-	४१५	-	४१५	४६८	-	४६८
जम्मा					४४१४६१			**४५३०९२**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय, काठमाडौं विश्वविद्यालय, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, पोखरा विश्वविद्यालय र विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ।

अनुसूची १२.९: आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा विश्वविद्यालयका बिभिन्न तहमा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्या र उत्पादन विवरण

संख्यामा

तह	विवरण	त्रिभुवन	काठमाडौं	पूर्वाञ्चल	पोखरा	लुम्बिनी बौद्ध	मध्य पश्चिमाञ्चल	नेपाल संस्कृत	कुल
प्रमाणपत्र	भर्ना	६०२	१२०	०	०	०	०	१०६३	१७८५
	उत्पादन	२८३	४०	०	०	०	०	३०८	६३१
स्नातक	भर्ना	३०७५६४	१४६९९	२४७७९	२४०१४	११४	२१००	१२१३	३७४४८३
	उत्पादन	४९२५२	२१५७	३७४४	४१६२	०	१७६	३०६	५९७९७
स्नातकोत्तर	भर्ना	५३९८९	१४६५	२४९२	२६०८	३५४	७७५	२८०	६१९६३
	उत्पादन	१८६१३	४०६	७९१	७४३	०	२१२	०	२०७६५
पिजिडी	भर्ना	०	१२१	०	१५	१६	०	०	१५२
	उत्पादन	०	४९	०	३०	०	०	०	७९
एम.फिल.	भर्ना	४०३	५४३	०	६६	०	०	०	१०१२
	उत्पादन	२५९	४१	०	२६	०	०	०	३२६
पि.एच.डी.	भर्ना	१८४२	११९	०	१४	४४	०	१२२	२१४१
	उत्पादन	१६८	९	०	०	६	०	२३	२०६
अन्य	भर्ना	३०२७	०	०	०	०	०	१०५३	४०८०
	उत्पादन		०	०	०	०	०	२८१	२८१
कुल	भर्ना	३६७४२७	१७०६७	२७२७१	२६७१७	५२८	२८७५	३७३१	४४५६१६
	उत्पादन	६८५७५	२७०२	४५३५	४९६१	६	३८८	९१८	८२०८५
कृर्षि तथा वन विश्वविद्यालय(अध्ययनरत)									२०५६
सुदुर पश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय(अध्ययनरत)									३९९१
खुला विश्वविद्यालय									०
राजर्षि जनक विश्वविद्यालय									०
वी.पी. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान (अध्ययनरत)									३३१
कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान									२२०
चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान(अध्ययनरत)									४१०
पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान(अध्ययनरत)									४६८
जम्मा अध्ययनरत									**४५३०९२**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय, काठमाडौं विश्वविद्यालय, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, पोखरा विश्वविद्यालय र विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ।

अनुसूची १२.१० : उच्च शिक्षामा अध्ययन गर्ने विद्यार्थी संख्या

	अध्ययन संस्थान/संकाय	आर्थिक वर्ष										
		२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
क.	**त्रिभुवन विश्वविद्यालय**											
१	इन्जिरियरिङ्ग	५०९८	५०१७	५५१३	५३६८	५५८०	५७५२	१३२०७	१२३५३	३३३८	१३३२२	१३२०६
२	कृषि र पशु विज्ञान	६७६	८१७	८६०	११८१	१२०१	१०९२	१४५३	१४७२	२२१२	१४९६	१८२४
३	चिकित्सा शास्त्र	१७१९	१८८८	१९५५	१९४५	१९९३	२१३६	७१२८	५४२१	१२९१	७६१६	९४०२
४	वन विज्ञान	८८९	४८२	४८४	५२०	४९०	६३६	७२४	६६६	१०६०	९२७	९००
५	विज्ञान तथा प्रविधि	१४१२०	१५२२९	१७०६६	१५०१६	११०१६	१२८५१	२१७७७	१६२५१	१६३१५	२५९७०	२२०९३
प्राविधिकको जम्मा		**२२५०२**	**२३४३३**	**२५८७८**	**२४०३०**	**२०२८०**	**२२४६७**	**४४२८९**	**३६१६३**	**२४२१६**	**४९३३१**	**४७४२५**
६	कानून संकाय	१०५२	१६०९	२३४७	२५८३	२१३४	३३९१	५५१५	२२३५	६४०६	२९६०	१२२१६
७	व्यवस्थापन संकाय	३३३११	४४८५४	३९१९४	४५९४१	२७६८६	३२२००	१९८०८८	१३०८४३	१३०१६१	१३४०५३	१६६११३
८	शिक्षा शास्त्र संकाय	२४१६५	४२२०४	४३५०८	५४८२८	३०१५१	४९०५६	२४७३१६	१७००९७	९०१३०	१२७१८२	६८८९५
९	मानविकी र सामाजिक शास्त्र संकाय	४९६३२	५९५२१	६०६६७	५९४९८	३६०२९	३६७८५	१०९२२९	६६००३	४८०७७	४६७२८	७२७७८
साधारणको जम्मा		**१०८१६०**	**१४८१८८**	**१४५७१६**	**१६२८५०**	**९६०००**	**१२१४३२**	**५६०१४८**	**३६९१७८**	**२७४७७४**	**३१०९२३**	**३२०००२**
आंगिक तर्फको जम्मा		-	-	-	-	-	२२९९४७	२७३३४९	१४११८१	१०४१८८	१४२२९३	१३८५२१
कुल जम्मा		**१३०६६२**	**१७१६२१**	**१७१५९४**	**१८६८८०**	**११६२८०**	**३७३८४६**	**६०४४३७**	**४०५३४१**	**२९८९९०**	**३६०२५४**	**३६७४२७**
ख.	**नेपाल संस्कृत विश्व विद्यालय**	**३७७४**	**३३३९**	**५४४६**	**५४३६**	**-**	**३७७२**	**४०३९**	**३८६२**	**३४१२**	**२९४५**	**३७३१**
ग.	**काठमाडौं विश्वविद्यालय**											
१	स्कूल अफ साइन्स	६१२	६७६	६९७	६६३	-	८२९	९६५	१०६०	११९४	१२१९	१२५०
२	स्कूल अफ इञ्जिनियरिङ	५३३	५६९	६३२	८८४	-	१०५८	११४०	११८२	१२०८	१३२७	१२८४
३	स्कूल अफ मेनेज्मेण्ट	११२७	१३०५	१३५५	१२८७	-	१७६०	१८२५	१९६५	२१३६	२२०४	२२६६
४	स्कूल अफ एजुकेशन	३५१	३८७	३८१	३३६	-	४८८	५५६	६८६	७६७	८८२	९५३
५	स्कूल अफ आर्टस्	६६५	७२५	७२८	६८७	-	९१३	९६९	१०९१	११६८	१२५८	१४०८
६	स्कूल अफ मेडिकल साइन्स	३८१९	४४६०	४९४४	४५२२	-	६२६२	७८८२	८७२५	९३३६	९६७५	९७८४
७	कानुन									४३	७९	१२२
जम्मा		**७१०७**	**८१२२**	**८७३७**	**८३७९**	**११२००**	**११३१०**	**१३३३७**	**१४७०९**	**१५८५२**	**१६६४४**	**१७०६७**
घ.	**पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय**											
१	मानविकी	१३१९	१२२८	७१९	७२८	७२८	७५१	७४६	६६३	५९१	५०३	५७१
२	व्यवस्थापन	३६८४	४०२६	४०७८	६५७९	६५७९	७९४७	८४१३	८४४७	७९९६	८०७७	८७१२
३	शिक्षाशास्त्र	२२९३	३०१३	३४६९	५९५५	५९५५	६९६७	५७८६	४६९२	३५४६	२९६०	२७६९
४	विज्ञान तथा प्रविधि	३९५८	४५७५	४६४६	५७५९	५७५९	६०५४	६२००	१७०५	१३६२	६०३३	१३४५
५	कानून	३९९	३७७	३४३	६९२	६९२	८२२	७९९	७८६	८१०	९२५	१०३२
६	कृषि	-	-	-	-	-	-	-	४२१	७५५		११०५
७	इन्जिनियरिङ्ग	-	-	-	-	-	-	-	३९६४	३८७६		४३९०
८	मेडिकल (नर्सिङ्ग, वि.पि.एच.)	११५८	१६५९	२२८६	९९७८	९९७८	४४२६	३७७६	३७६३	४६०३	६०१३	७३४७
जम्मा		**१२८११**	**१४८७८**	**१५५४१**	**२९६९१**	**२९६९१**	**२६९६७**	**२५७२०**	**२४४४१**	**२३५३९**	**२४५११**	**२७२७१**
ङ.	**पोखरा विश्वविद्यालय**											
१	विज्ञान तथा प्रविधि (इन्जिनियरिङ्ग)	२३५३	१७२७	३४१६	५०२७	६३५६	७३५५	९९५८	९९५८	१०१५५	८६८६	८६१८
२	व्यवस्थापन	२६९०	३७२२	४१२७	८०३०	१००९७	१२६७४	१५०४३	१५०४८	१५०३७	१५१०६	१५६३६
३	स्वास्थ्य विज्ञान	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१९७०	२१६२
४	मानविकी र सामाजिक शास्त्र	१००	१२०	९५	११७४	२१३	२००	२८१	२८४	३३९	२७२	३०१
जम्मा		**५१४३**	**५५६९**	**७६३८**	**१३१७१**	**१६६६६**	**२०२२९**	**२५२८२**	**२५२९०**	**२५५३१**	**२६०३४**	**२६७१७**
च.	**लुम्बिनि बौद्ध विश्वविद्यालय**	**-**	**-**	**-**	**-**	**१७**	**१७**	**११६**	**२५६**	**२१५**	**१९६**	**५२८**
छ.	**वी.पी.स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान**	**-**	**-**	**-**	**-**	**११९२**	**११५५**	**११५५**	**१४३५**	**३५१**	**९५०**	**३३१**
ज.	**चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान (वीर अस्पताल)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**२०३**	**२०३**	**२९८**	**४६५**	**५४६**	**५७६**	**४१०**
झ.	**पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान**	**-**	**-**	**-**	**-**	**६०**	**६५**	**६०**	**२४१**	**२९५**	**४१५**	**४६८**
ञ.	**कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान**										**१७०**	**२२०**
ट.	**मध्यपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय**											
१	मानविकी र सामाजिक शास्त्र	-	-	-	-	-	-				९१३	६९९
२	व्यवस्थापन	-	-	-	-	-	-				९९३	८८६
३	विज्ञान तथा प्रविधि	-	-	-	-	-	-	२४७२	१९४४	२५२२	२५५	३११
४	इन्जिनियरिङ्ग	-	-	-	-	-	-				२९६	४७८
५	शिक्षाशास्त्र	-	-	-	-	-	-				५०१	५०१
जम्मा								**२४७२**	**१९४४**	**२५२२**	**२९५८**	**२८७५**
ठ.	**कृषि तथा वन विश्वविद्यालय**	-	-	-	-	-	-	१८०	४४६	१५६५	**३१६६**	**२०५६**
ड.	**सुदुरपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय**	-	-	-	-	-	-	९५१	२४६१	१८२९	**२६४२**	**३९९१**
ढ.	खुला विश्वविद्यालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ण.	राजर्षि जनक विश्वविद्यालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
कुल जम्मा(क+ख+ग+घ+ङ+च+छ+ज+झ+ञ+ट+ठ+ड+ढ+ण)		**१५९४९७**	**२०३५२९**	**२०८९५६**	**२४३५५७**	**१७९२८४**	**४३७५६४**	**६७८०४७**	**४८०८९१**	**३७४६४७**	**४४१४६१**	**४५३०९२**

स्रोतः शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय।, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय, काठमाडौं विश्वविद्यालय, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, पोखरा विश्वविद्यालय र विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ।

अनुसूची १२.११ : त्रिभुवन विश्वविद्यालयको विद्यार्थी उत्पादन विवरण

अध्ययन अनुसन्धान—अन्वेषण कार्यक्रम सूचक	आर्थिक वर्ष								
	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
१. इन्जिनियरिंग अध्ययन संस्थान									
(क) प्रमाण पत्र	२६३८	३८५०	४६३	६२४	५५४	६५०	-	-	-
(ख) स्नातक	५२०८	८८३२	१०५३	१०२२	१०८९	१६५५	१९२४	२०३६	२१७७
(ग) स्नातकोत्तर	१७९	३५७	११९	१३०	११३	१८१	१६०	१७२	२१५
(घ) पिएच.डी.	-	-	-	-	-	४	४	-	१
जम्मा	**८०२५**	**१३०३९**	**१६३५**	**१७७६**	**१७५६**	**२४९०**	**२०८८**	**२२०८**	**२३९३**
२. कृषि र पशु विज्ञान अध्ययन संस्थान									
(क) प्रमाण पत्र	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ख) स्नातक	१२४	१२५	१२८	१७२	२९२	१४४	१८३	२२६	३६४
(ग) स्नातकोत्तर	५७	७१	८१	८१	९७	११६	८१	२६	६२
(घ) पिएच.डी.	-	-	-	२	२	३	५	६	५
जम्मा	**१८१**	**१९६**	**२०९**	**२५५**	**३९१**	**२६३**	**२६९**	**२५८**	**४३१**
३. चिकित्सा शास्त्र अध्ययन संस्थान									
(क) निम्न स्तर	-	४१	-	-	-	-	-	-	-
(ख) प्रमाण पत्र	२८९	५९८	३०३	३०३	२६३	२८९	२८६	-	२८३
(ग) स्नातक	१८२	१७५	४८१	४००	९२०	८९०	८४६	११७४	८८५
(घ) स्नातकोत्तर	१०९	१७०		१६४	१२८	१५३	१८८	२७०	१०५७
(ङ) एम.फिल	०	१	१	-		-	३	३	४०
(च) पि एच डी	-	-	-	-	-	-	-	-	५
जम्मा	**५८०**	**९८५**	**९१६**	**८६७**	**१३११**	**१३३२**	**१३२३**	**१४४७**	**२२७०**
तालिका १२.११ : वन विज्ञान अध्ययन संस्थान									
(क) प्रमाण पत्र	७४	८२	७९	८७	-	५१	-	-	-
(ख) स्नातक	५९	८२	८५	५६	९६	८४	१२२	२१७	२०४
(ग) स्नातकोत्तर	१२	२२	२४	२९	२६	४१	१०	-	३४
(घ) पिएच.डी.	-	-	-	२	२	-	१	-	२
जम्मा	**१४५**	**१८६**	**१८८**	**१७४**	**१२४**	**१७६**	**१३३**	**२१७**	**२४०**
५. विज्ञान तथा प्रविधि अध्ययन संस्थान									
(क) प्रमाण पत्र	१७५९	१९७१	१६७४	१७८१	९२९	-	-	-	-
(ख) स्नातक	१३०५	१९७१	२३३७	२५३२	२९४७	२४२९	३८६९	२५३४	३०५२
(ग) स्नातकोत्तर	३७७	५७५	६९२	७६४	९९३	११८३	१२०६	१३४३	१२७८
(घ) एम. फिल.	-	-	-	-	-	-	-	-	१६
(घ) पि.एच.डी.	६	७	१०	४	-	३	११	१८	८
जम्मा	**३४४७**	**४५२४**	**४७१३**	**५०८१**	**४८६९**	**३६१५**	**५०८६**	**३८९५**	**४३५४**
६. कानून संकाय									
(क) प्रमाण पत्र	०	२५	२९	-	-	-	-	-	-
(ख) स्नातक	३२९	२५५	२१५	२२३	४७७	४४५	५२३	७९७	१०५१
(ग) स्नातकोत्तर	४१	३२	३०	२३	४७	३५	४६	४७	५४
(घ) पिएच.डी.	२	१	१	-	-	३	१	३	३
जम्मा	**३७२**	**३१३**	**२४६**	**२४६**	**५२४**	**४८३**	**५७०**	**८४७**	**११०८**
७. व्यवस्थापन संकाय									
(क) प्रमाण पत्र	३४१५	३७३९	१७०३	१३८६	१५०४	-	-	-	-
(ख) स्नातक	६१८७	९३२६	८६५२	१४२७६	१४९७६	११५७६	१३३६९	२३६२०	१४८४३
(ग) स्नातकोत्तर	१११०	२३६०	२६७६	१२८८	४००४	२८७५	२६०१	३६०३	३२१६
(घ) एम.फिल	२१	३०	२३	१६	२८	५२	१०	४६	६६
(ङ) पिएच.डी.	४	७	६	४	७	५	५	७	२८
जम्मा	**१०७३७**	**१५४६२**	**१३०६०**	**१६९७०**	**२०५१९**	**१४५०८**	**१५९८५**	**२७२७६**	**१८१५३**
८. शिक्षा शास्त्र संकाय									
(क) प्रमाण पत्र	३१५५	३२४९	२८५९	३७९३	२७९८	-	-	-	-
(ख) स्नातक	५४५५	१२१९३	१३०८९	२२४२७	२१०७३	१६७०८	२०९४१	२४७५०	१९४०१
(ग) स्नातकोत्तर	४२२	११५१	१४७७	१९३१	५२७२	३५२९	३६९९	६६४४	६९३७
(घ) एम.फिल	७	९	९	११	१२	२४	९	१०	४८
(ङ) पिएच.डी.	४	२	३	४	२	२	६	५	४
जम्मा	**९०४३**	**१६६०४**	**१७४३७**	**२८१६६**	**२९१५७**	**२०२६३**	**२४६५५**	**३१४०९**	**२६३९०**
९. मानविकी र सामाज शास्त्र संकाय									
(क) अन्य	१९२१	६५३	-	-	-	३२	-	-	-
(ख) प्रमाण पत्र	५९१९	६२३९	४६५४	५६९७	४६५४	-	-	-	-
(ग) स्नातक	५८९१	७१६०	६५१५	९६०५	८४९१	६५४७	७५५८	१००८९	७२७५
(घ) स्नातकोत्तर	१९०९	३६२०	३२८३	२३६१	६४७१	४३३७	४१६२	५६३६	५७६०
(घ) एम.फिल.	०	१०	-	-	-	९१	६४	१०३	८९
(ङ) पिएच.डी.	३७	३२	४०	३२	-	४५	४३	४३	११२
१०. अन्य							२४६	-	-
जम्मा	**१५६७७**	**१७७१४**	**१४४९२**	**१७६९५**	**१९६१६**	**११०५२**	**१२०७३**	**१५८७१**	**१३२३६**
कूल जम्मा उत्पादन	**४८२०७**	**६९०२३**	**५२८९६**	**७१२३०**	**७८२६७**	**५४१८२**	**६२४२८**	**८३४२८**	**६८५७५**

स्रोतः शिक्षा , विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, त्रिभुवन विश्वविद्यालय ।

अनुसूची १२.१२ : प्रमुख स्वास्थ्य सूचक र उपलब्धि

सहश्राव्दी विकास सूचकांक	इकाइ	उपलव्धी								
		१९९१	१९९६	२००१	२००६	२००९	२०११	२०१५	२०१६	२०१७
मातृ मृत्यु दर	जना	५३९	५३९	४१५	२८१	२२९	२५०	१९०	१९०	२३९
कूल प्रजनन् दर प्रति महिला	जना	५.३	४.६०	४.१०	३.१०	२.९०	३.००	२.३०	२.३०	२.१०
परिवार नियोजन साधन प्रयोग दर (Modern methods)	प्रतिशत	२४	२६	३५	४४	४५	४८	४७	५२	५५
पांच वर्ष मुनिको बाल मृत्यु दर प्रति हजार	जना	१५८	११८.३	९१	६१	५०	५५	३८	३९	३०
१ बर्ष मुनिका बालबालिकालाई दादुरा विरुद्ध दिईएको खोपको अनुपात	प्रतिशत	४२	-	७१	८५	८६	-	८८	८८	८८
शिशु मृत्यु दर प्रति हजार	जना	१०६	७८.५	६४	४८	४१	४४	३३	३२	२६
नवजात शिशु मृत्यु दर प्रति हजार	जना	-	४९.९	४३	३३	२०	३०	२३	२१	१७
नयाँ एच.आइ.भी. संक्रमणका संख्या	जना	-	-	-	-	-	-	१४८३	१३३१	९४१
गर्भवती महिलाहरू मध्ये PMTCT सेवा पाएको	प्रतिशत	-	-	-	-	-	-	३०	३५	५३
नयाँ टी.बी. पत्ता लागेको	प्रतिशत	-	४८	७०	६५	७१	७५	८२	८२	८२
नयाँ टी.बी. पत्ता लागेका विरामी मध्ये उपचार भएको	प्रतिशत	-	७९	८९	८९	८८	८९	९०	९०	९०
वार्षिक औलो रोग पत्ता लागेको जम्मा संख्या	जना	-	-	-	-	-	-	१३८०	१२६०	११३४
दक्ष प्रसुतिकर्ताको सहयोगमा सुत्करी भएका	प्रतिशत	७	-	११	१९	-	३६	५५	५८	७२

स्रोतः स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय/ NDHS Survey।

अनुसूची १२.१३ : प्रजनन् स्वास्थ्यको विवरण

सूचक	एकाइ	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
परिवार नियोजनको नया प्रयोगकर्ता (अस्थाई साधन)	जना	६२३६७६	६६८७७७	६९६५३५	७७२८७९	४३१०१६
परिवार नियोजनको नया प्रयोगकर्ता (स्थाई बन्ध्याकरण)	जना	३७१०७	३०७२८	२८३८१	३०२३३	१९४१२
परिवार नियोजनकको लगातार प्रयोगकर्ता	जना	२५१४०४४	२५२७३८०	२६४०७८१	२७०७५५३	५३२२१२
दुर्गम क्षेत्रबाट जटिलतायुक्त प्रसूति सेवाका लागि प्रेषण गरिएको	जना	१९४	५७	८	१६	९
चौथो पटक गर्भवती जांच गरेका गर्भवती महिला	जना	३८८२३९	३१८९३०	३२७८१८	३३९१४७	१५७११३
गर्भवती उत्प्रेरणा रकम प्राप्त गर्ने महिलाको संख्या		NA	१७५७३२	१६१४९५	१२३०३१	९९४९१
आमा सुरक्षा कर्यक्रमबाट निःशुल्क प्रसूति सेवा प्रदान	जना	३१८२०८	३०९२२०	३६८२३०	३६८१०४	१६७९३१
सुत्केरी सेवा प्रदान	जना	३८७३९२	४१६८४२	३४७४४८	३०१६८५	१९४५१९
चौबिसै घण्टा अत्यावस्यक प्रसूति सेवा प्रदान गरिएका जिल्लाहरू*	जना	५६	६२	६९	७३	७३
पाठेघर खस्ने रोगको स्क्रीनिंग तथा रिंग पेसरी लगाउने र अप्रेसन गर्नुपर्नेको लगत तयार गर्ने	जना	९५०	९००	१४८३९	१४६००	९७३४
पाठेघर खस्ने रोग को उपचार तथा अपरेसन	जना	४४४५	१००३	१६८१	२०५६	१३७१

स्रोतः स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय।

* प्रथम आठ महिनाको।

अनुसूची १२.१४ : २०७४ पौष सम्ममा नेपाल मेडिकल एशोशियसनमा दर्ता भएका विशेषज्ञ चिकित्सकहरुको विवरण

सि. नं.	विधा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	Anaesthesiology	२९०	९९	३८९
२	Anatomy	२६	१०	३६
३	Bio Chemistry	१९	१९	३८
४	Cardic Surgery	३	०	३
५	Cardiology	१०७	७	११४
६	Clinical Pathology	९५	११४	२०९
७	Community Medicine and Public Health	८३	१७	१००
८	Conservative Dentistry & endodontics	१०	१८	२८
९	Ctvs	६	१	७
१०	Dermatology & Venerology	१०८	८३	१९१
११	E.N.T.	१३३	५२	१८५
१२	Emergency Medicine	४	०	४
१३	Endocrinology	१३	४	१७
१४	Forensic Medicine	२५	८	३३
१५	Gastroenterology	३३	३	३६
१६	General Practice	२४१	५७	२९८
१७	Geriatric Medicine	१	०	१
१८	Hepatobilary Surgery	२		२
१९	Hepatology	२	०	२
२०	Internal Medicine	५७५	१४१	७१६
२१	M.D.S.	१४४	८७	२३१
२२	M.S. (General Surgery)	५२८	२८	५५६
२३	Microbiology	२२	२६	४८
२४	Nephrology	१७	५	२२
२५	Neurology	२३	३	२६
२६	Neurosurgery	३१	०	३१
२७	Nuclear Medicine	९	१	१०
२८	Obst & Gyne	१९०	४३२	६२२
२९	Ophthalmology	१४६	१४५	२९१
३०	Oral & Maxillofacial Surgery	३३	११	४४
३१	Oral Pathology	२	०	२
३२	Oral Science	१	१	२
३३	Orthodontics	३४	३२	६६
३४	Orthopaedic	४७०	५	४७५
३५	Pediatrics	३६७	१३७	५०४
३६	Pediatrics Surgery	१०	२	१२
३७	Pedodontics	२	८	१०
३८	Periodontics	७	११	१८
३९	Pharmacology	४१	१५	५६
४०	Physiology	३२	२१	५३
४१	Plastic Surgery	४	०	४
४२	Prosthondtics	२७	१८	४५
४३	Psychiatry	१०९	३८	१४७
४४	Radiotherapy	९	८	१७
४५	Radiology & Imaging	२७८	७४	३५२
४६	Rheumatology	१	१	२
४७	Surgical Oncology	२०	०	२०
४८	T.B. & Respiratory	२१	५	२६
४९	Transfusion Medicine & Tissuetypping	१	०	१
५०	Urology	३४	१	३५
	जम्मा	४३८९	१७४८	६१३७

स्रोत: स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, नेपाल मेडिकल एशोशियसन।

अनुसूची १२.१५ : खानेपानी सेवाको विस्तार

विवरण	आर्थिक वर्ष											
	इकाई	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५*
क) खानेपानी तथा ढल निकास विभागबाट थप गरिएको												
ग्रामीण क्षेत्र												
क) नयाँ आयोजनाबाट थप लाभान्वित जनसंख्या	हजारमा	२२४	२६५	३१५	१६२	३३५	२६८	३०८	३५०	४०३	२२०	१२०
ख) सुधार बिस्तारबाट थप लाभान्वित जनसंख्या	हजारमा	६७	८२	५४	अप्राप्त	४२	७३	७०	४२	४२	३५०	अप्राप्त
ग) कुल उपलब्ध पानी	हजार लिटर प्रतिदिन	१९५४५	१५६१५	१६६०५	७२९०	२००५०	१५३४५	१७०१०	१७६४०.०	१८१३५.०	२२५००.०	५४००.०
सहरी क्षेत्र												
क) लाभान्वित जनसंख्या	हजारमा	२६०	१९१	१६	अप्राप्त	८३	-	११.५	१९६.०	१०९.०	१५४	१०८
ख) उपलब्ध पानी	हजार लिटर प्रतिदिन	२८६००	२११२०	१०४०	अप्राप्त	१६०००	-	१०३५.०	१७६४०.०	१०९००.०	१५४००.०	१०८००.०
ख) नेपाल खानेपानी संस्थान प्रवाहित खानेपानी सेवा												
क) उपलब्ध पानी	दशलाख लिटर प्रतिदिन	७.५	२	४	९	१६	७	१५	३.००	३.०१	३.००	२.००
ख) लाभान्वित जनसंख्या	हजारमा	११०	१४	२८	५६	८३	३५	८०	२८	४०	४०	२५

स्रोतः खानेपानी मन्त्रालय, खानेपानी तथा ढल निकास विभाग र नेपाल खानेपानी संस्थान ।

*प्रथम आठ महिनाको

अनुसूची १३ : जिल्लागत रूपमा निजी आवास अनुदान वितरणको अवस्था

सि.नं.	जिल्ला	जम्मा लाभग्राही संख्या	अनुदान सम्झौता सम्पन्न भएका लाभग्राही संख्या	प्रथम किस्ता वितरण	निर्माण कार्य शुरु भएका घर संख्या	दोस्रो किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन दिनेको संख्या	दोस्रो किस्ताको लागि प्रमाणिकरण भएका लाभग्राहीको संख्या	दोस्रो किस्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको संख्या	तेस्रो किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन दिनेको संख्या	तेस्रो किस्ताको लागि प्रमाणिकरण भएका लाभग्राहीको संख्या	तेस्रो किस्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको संख्या	निर्माण सम्पन्न भएका घर संख्या
१	गोरखा	६१३१६	५७४८२	५७४८२	४७३५९	३६४२३	३६१८७	३१९७६	११७३९	११३८०	७३२९	१०२८८
२	धादिङ्ग	७३३४०	६८९५६	६८८३९	३२९९७	३३८४३	३१५७४	१८२६३	९६९४	७४७२	४४१२	१८९४०
३	नुवाकोट	६९२८९	६५९४१	६५९४१	४७१०५	४१४६१	३८००३	३६५४१	५९२६	४५३५	४०९४	६०७९
४	रसुवा	११६३३	१०८९१	१०५१९	७३४०	६२५१	५९१६	५९१९	२६२९	२४३३	२४०९	३२५४
५	सिन्धुपाल्चोक	८३६६३	७८६००	७८६३५	५७०३३	५१०६६	५१००९	४९२७७	६२५३	६१६४	६२५४	११०६३
६	काभ्रेपलाञ्चोक	७२४२०	६६७४१	६६७४१	२५३०९	२३४८६	२३४९२	१९७६३	७५१६	६७९८	४८९९	७२७६
७	काठमाडौं	४५८००	३९०८३	३८४३५	८९५६	६८८२	४४०५	४३४६	३२५०	२२०१	२१०६	३७१३
८	ललितपुर	२७७१४	२३२८५	२२३५७	४८७२	४६३३	४३५०	३५४१	२०७०	१७८६	१२०२	१४७८
९	भक्तपुर	२७६४४	२३१२५	२३११८	७०३२	३३९२	२५५६	२३०८	२५८९	१७५१	१३८३	२३०७
१०	मकवानपुर	३१८१७	२४२१०	२२९६१	९९६९	९४९५	९४८६	६७८२	२७०४	२७०४	१८०८	३२५५
११	दोलखा	६२८३३	६००६२	५६५१८	३६५२६	३२३००	३१७८५	३२६३४	१२१५५	११९७८	१२८८५	१८१०७
१२	रामेछाप	४५०४०	४३१९६	४३१३१	२७१७४	२५५७८	२४९४०	२४८१४	५७३७	५५३६	४६१०	८१५०
१३	सिन्धुली	३४९८८	३३०९८	३३०९१	१४९१७	१३८७८	१३४७६	१२०८०	२५४५	२४२९	३०७४	३२२०
१४	ओखलढुङ्गा	२०१६५	१९९७०	१९०९८	१६०५०	१५८७३	१५६०४	१०७९४	५६९६	५६४१	३५३०	५२९०
१४ जिल्ला जम्मा		६६७६६२	६१४६४०	६०६८६६	३४२६३९	३०४५६१	२९२७८३	२५९०३८	८०५०३	७२८०८	५९९९५	१०२४२०
१५	संखुवासभा	१९५३	१६०९	१२४४	-	-	-	-	-	-	-	-
१६	भोजपुर	५७४९	४६०४	४३०८	-	-	-	-	-	-	-	-
१७	धनकुटा	२७९६	२४०५	२४०५	-	-	-	-	-	-	-	-
१८	खोटाङ	८४४३	८१५१	८१५१	-	-	-	-	-	-	-	-
१९	सोलुखुम्बु	११९७९	१०३८५	१०११३	-	-	-	-	-	-	-	-
२०	चितवन	७३३५	५३२३	५३२३	-	५०२	१६५		२७	९		-
२१	नवलपरासी	८७२	८३७	८३७	-	२९	-	५	३	-	४	-
२२	तनहुँ	१३८२१	१०१४५	९५९५	-	-	-	-	-	-	-	-
२३	लम्जुङ	१३९५९	१३१३९	१२९१०	-	७०६	५९२	२३४	-	-	-	-
२४	कास्की	६०२६	४३९३	४३९३	-				-	-	-	-
२५	पर्वत	५२६९	४१३८	४०७०	-			५			४	
२६	बाग्लुङ	२३७५	१७९४	१७०५	-	-	-	-	-	-	-	-
२७	म्याग्दी	८६८	६४५	६४५	-	-	-	-	-	-	-	-
२८	स्याङ्जा	८७६६	७७००	६९२३	-	-	-	-	-	-	-	-
२९	पाल्पा	४६५२	४०००	३८२२	-	-	-	-	-	-	-	-
३०	गुल्मी	४१४४	२८७७	२०६८	-	-	-	-	-	-	-	-
३१	अर्घाखाँची	१०३६	८५०	५९१	-	-	-	-	-	-	-	-
१७ जिल्ला जम्मा		१०००४३	८२९९५	७९१०३	०	१२३७	७५७	२४४	३०	९	८	०
	कुल जम्मा	**७६७७०५**	**६९७६३५**	**६८५९६९**	**३४२६३९**	**३०५७९८**	**२९३५४०**	**२५९२८२**	**८०५३३**	**७२८१७**	**६०००३**	**१०२४२०**

स्रोत : राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण

अनुसूची १४.१ : श्रेणीगत र तहगत रुपमा निजामती कर्मचारीको संख्या

सि.नं.	श्रेणी/तह	पुरूष	महिला	जम्मा	पुरूष %	महिला%	जम्मा%
१	श्रेणी	५३२९७	८२७९	६१५७६	८६.५५	१३.४५	७०.१७
	राजपत्रांकित	१३७९९	१७३९	१५५३८	८८.८१	११.१९	१७.७१
राजपत्रांकित	विशिष्टश्रेणी	६२	२	६४	९६.८८	३.१३	०.०७
	रा.प.प्रथमश्रेणी	५७२	३८	६१०	९३.७७	६.२३	०.७
	रा.प.द्वितीय श्रेणी	३३९३	२३२	३६२५	९३.६	६.४	४.१३
	रा.प.तृतीयश्रेणी	९७७१	१४६७	११२३८	८६.९५	१३.०५	१२.८१
	विशिष्टश्रेणी (मुख्य सचिव)	१	०	१	१००	०	०
	राजपत्र अनंकित	२४३४९	५१९९	२९५४८	८२.४	१७.६	३३.६७
राजपत्र अनंकित	रा.प.अनं.प्रथमश्रेणी	१४९५०	२६७५	१७६२५	८४.८२	१५.१८	२०.०८
	रा.प.अनं.द्वितीय श्रेणी	८६४४	२४५३	११०९७	७७.८९	२२.११	१२.६५
	रा.प.अनं.तृतीय श्रेणी	६०७	६६	६७३	९०.१९	९.८१	०.७७
	रा.प.अनं.चतुर्थश्रेणी	११७	४	१२१	९६.६९	३.३१	०.१४
	रा.प.अनं.पाँचौ श्रेणी	३१	१	३२	९६.८८	३.१३	०.०४
	श्रेणी विहिन	१५१४९	१३४१	१६४९०	९१.८७	८.१३	१८.७९
२	तह	१४११९	१२०५५	२६१७४	५३.९४	४६.०६	२९.८३
	स्वास्थसेवा तर्फ	१३८००	१२०४४	२५८४४	५३.४	४६.६	२९.४५
तह	अधिकृतबाह्रौं	१	०	१	१००	०	०
	अधिकृतएघारौं	९८	२३	१२१	८०.९९	१९.०१	०.१४
	अधिकृत दशौं	१४९	४५	१९४	७६.८	२३.२	०.२२
	अधिकृत नवौं	१९७	४०	२३७	८३.१२	१६.८८	०.२७
	अधिकृत आठौं	५७८	१८८	७६६	७५.४६	२४.५४	०.८७
	अधिकृतसातौं	६२५	२०४	८२९	७५.३९	२४.६१	०.९४
	अधिकृतछैटौं	४१३५	१५६७	५७०२	७२.५२	२७.४८	६.५
	बरिस्ठपाचौं	८२	१३३	२१५	३८.१४	६१.८६	०.२५
	सहायक पाचौं	४२३२	३५०२	७७३४	५४.७२	४५.२८	८.८१
	सहायकपहिलो	०	०	०	०	०	०
	सहायकदोस्रो	२	३१	३३	६.०६	९३.९४	०.०४
	सहायकतेस्रो	२२३	७०३	९२६	२४.०८	७५.९२	१.०६
	सहायक चौथो	३४७८	५६०८	९०८६	३८.२८	६१.७२	१०.३५
	न्याय	३१९	११	३३०	९६.६७	३.३३	०.३८
न्याय	प्रधानन्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	०	०	०	०	०	०
	न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	५	१	६	८३.३३	१६.६७	०.०१
	अस्थायी न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	०	०	०	०	०	०
	मुख्य न्यायाधीश, पुनरावेदन अदालत	०	०	०	०	०	०
	न्यायाधीश, पुनरावेदन अदालत	४७	३	५०	९४	६	०.०६
	अतिरिक्त न्यायाधीश, पुनरावेदन अदालत	३	०	३	१००	०	०
	जिल्ला न्यायाधीश	२१६	२	२१८	९९.०८	.९२	०.२५
	अतिरिक्त जिल्ला न्यायाधीश	३	०	३	१००	०	०
	न्यायाधीश उच्च अदालत	४५	५	५०	९०	१०	०.०६
	मुख्य न्यायाधीश, उच्च अदालत	०	०	०	०	०	०
	कुलसंख्या	**६७४१९**	**२०३३४**	**८७७५३**	**७६.८३**	**२३.१७**	**१००**

स्रोतःनिजामती किताबखाना।

२०७४/७५ को प्रथम आठ महिनासम्मको।

अनुसूची १४.२ : द्वन्द्व पीडितलाई राहत र आर्थिक सहायता वितरणको अवस्था

रु. हजारमा

क.सं.	द्वन्द्वपीडित र राहतको प्रकार	कुल संख्या	शुरुदेखि २०७४ फागुन मसान्त सम्म राहत प्राप्त गर्ने व्यक्तिको निकासा रकम		कैफियत
			संख्या	रकम	
१	मृतक व्यक्तिका हकदारलाई रु.१ लाखका दरले	१८०७६	१४४१८	१४४१८००	एकपटक
२	सर्वसाधारण मृतकका एकल महिलालाई राहत (रु. २५ हजारको दरले)	९०००	४६४९	११६२२५	एकपटक
३	बेपता व्यक्तिका हकदारलाई रु.१ लाखका दरले	१७३०	१५३०	१५३०००	एकपटक
४	विस्थापित भएकालाई आर्थिक सहायता	८२६६१	७९५७१	१६८१६६९	एकपटक
५	व्यक्तिगत सम्पति क्षतिको आर्थिक सहायता	१७४८४	९२९४	३४१९५६.६	एकपटक
६	द्वन्द्वको क्रममा अपांग भएका घाइतेहरुलाई प्रतिशतको आधारमा आर्थिक सहायता	८१९१	८१९१	४८२४०४	एकपटक
७	अपहरणमा परेका व्यक्तिलाई आर्थिक सहायता (रु.पच्चीस हजारका दरले)	५६५९	५६५९	१४१४७५	एकपटक
८	ऐतिहासिक जनआन्दोलनका शहिद परिवारलाई मासिक निर्वाह भत्ता	२६	२६	१९९९७.४	नियमित
९	ऐतिहासिक जनआन्दोलनका घाइतेलाई मासिक जीवन निर्वाह वृत्ति	३०	३०	२०४५१.४	नियमित
१०	ऐतिहासिक जनआन्दोलनका घाइतेका सन्ततिलाई छात्रवृत्ति	४२	३८	५३२३	नियमित
११	ऐतिहासिक जनआन्दोलनका घाइतेलाई राहत	३९८४	३२१६	४०६४७	एकपटक
१२	५१% देखि माथिका अङ्गभङ्ग अपाङ्गहरुलाई जीवन निर्वाह भत्ता (प्रथम ५५२ र विशिष्ट १८४ र थप ६४ समेत)	७४४	७४४	३९७२५०	नियमित
१३	द्वन्द्वको क्रममा आमाबाबु गुमाएका (टुहुरा) बालबालिकालाई आर्थिक सहायता-पुनःस्थापन कार्यक्रम (वार्षिक ६०,०००।— का दरले)	७५८	७५८	२०११३०	
१४	विस्तृत शान्ति सम्झौता पश्चातका सशस्त्र घटनामा मृत्यु भएका व्यक्तिका हकदारलाई आर्थिक सहायता (रु. डेढ लाखका दरले)	११०	५९	८८५०	
१५	विशेष राहत				
क	मृतक तथा वेपत्ताका हकदारलाई थप आर्थिक सहायता रु. ५ लाख थप (EPSP परियोजनासमेत गरी)	१८०७६	१६३३८	५२५१७१७	एकपटक
ख	वेपत्ता पारिएका व्ययक्तिका पत्नीलाई थप आर्थिक सहायता (रु. २५ हजारका दरले)	१०००	६५३	१६३२५	एकपटक
ग	रु. ५ लाख प्राप्त मृत तथा वेपत्ताका हकदारलाई रु. १० लाख पु-याउने गरी थप आर्थिक सहायता	१८२७६	१६३३८	७०१३९८५	एकपटक
घ	राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगको सिफारिश बमोजिमको		१०५	१४८१५	
			जम्मा	१७३४९०२०.४	

स्रोत: राहत तथा पुनःस्थापन इकाई।

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं
फोन नं. ०१-४२११३२६, फ्याक्स: ०१-४२११३२५
Email: epad@mof.gov.np
Website: www.mof.gov.np